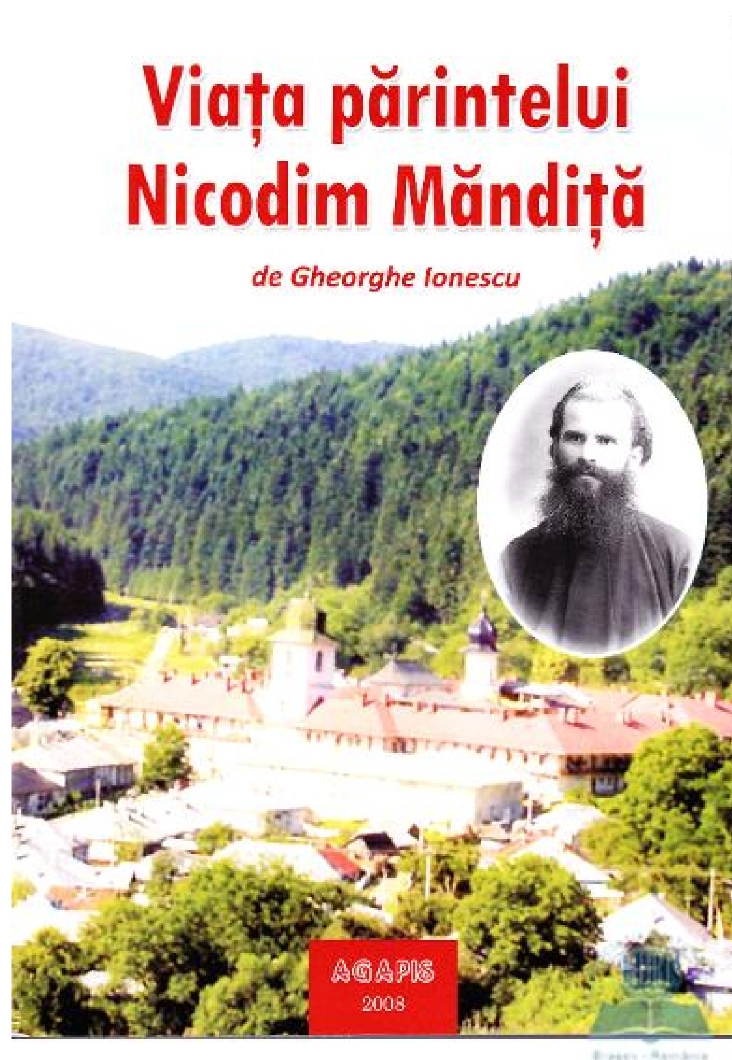
Viața părintelui Nicodim Măndiță (1889 - 1975)

- volumul 1 -

Gheorghe Ionescu - Viaţa părintelui Nicodim Măndiță

Ediţia a II-a revizuită şi adăugită

Se tipăreşte cu binecuvântarea Prea Sfinţitului Părinte GALACTION, Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă, 2008

SĂ NU UITĂM DE SFINȚII NOI MUCENICI MĂRTURISITORI AI ÎNCHISORILOR COMUNISTE ROMÂNE

Realizat cu **ABBYY FineReader** 11

Download PDF: https://archive.org/details/ViataParinteluiNicodimMandita1889-1975-Volumul1

CUPRINS

Cuvânt înainte

la ediţia a 2-a

Preot Nicolae Tănase

Paroh la Parohia Valea Plopului, jud. Prahova şi

Director al Editurii Agapis

Retipărirea lucrării *Viaţa părintelui Nicodim Măndiţă* într-o nouă ediţie a Editurii Agapis este încă un omagiu adus jertfei de cuvânt într-o vreme de mare restrişte.

Editura Agapis are dreptul de autor exclusiv asupra operei tipărită şi în manuscris a Părintelui Nicodim Măndiţă iar fondatorii şi acţionarii ei actuali (Grigore Bălan şi Dumitru Plugaru) sunt ucenici ai părintelui Nicodim şi moştenitori testamentari ai părintelui şi ai părinţilor ipodiaconi Vasile Poiţelea, Ioan şi Constantin Măgirescu.

Astfel, în această calitate am deschis acţiune judecătorească de anulare a sentinţelor promulgate în anul 1965, prin care Părintele Nicodim şi ucenicii săi au fost condamnaţi la închisoare şi la confiscare totală şi parţială a averii, ocazie cu care am avut acces la dosarele de condamnare şi am avut dreptul să facem xerocopii a întregului material cuprins în acestea. În felul acesta, am intrat în posesia unui bogat material documentar, care ilustrează prodigioasa (uimitoarea) activitate a Părintelui Nicodim şi a ucenicilor săi colaboratori, care au suferit la vremea respectivă rigorile legii.

În anul 2002, autorul acestei lucrări, fratele Gheorghe Ionescu, un apropiat colaborator al părintelui Nicodim şi un bun cunoscător al activităţii şi operei acestuia, ne-a propus să tipărim lucrarea sa, numită *Viaţa şi activitatea Părintelui Protosinghel*

Nicodim Măndiţă, 1889-1975, care mai fusese tipărită cu ani în urmă la altă editură într-un singur volum de 512 pagini.

Întrucât lucrarea originală, aşa cum a conceput-o autorul, era lipsită de numeroasele informaţii de mare preţ, descoperite ulterior în dosarele securităţii cu ocazia acţiunilor amintite mai sus, am convenit cu autorul să le introducem noi, editura, în lucrarea sa, cu ocazia reeditării, pe lângă informaţiile găsite în 3 caiete ale părintelui Nicodim nedescoperite în momentul tipăririi primei ediţii. Am citat şi anumite documente extrase din dosarele de condamnare, unele prin reproducerea integrală a textelor, iar altele chiar prin fotocopiere.

Astfel, numărul paginilor aproape s-a triplat faţă de lucrarea iniţială din pricina acestor completări inedite precum şi a imaginilor adăugate. Noul material obţinut a trebuit sistematizat pe teme şi organizat pe capitole, au fost puse titluri la capitole şi subcapitole, iar datorită numărului mare de pagini rezultat a trebuit împărţită lucrarea în două volume.

Întreg materialul a fost studiat şi verificat cu minuţiozitate de către Prea Sfinţitul Părinte Episcop Galaction, care ne-a dat şi binecuvântarea pentru tipărire.

Societatea actuală trece prin diverse crize, iar biserica noastră se confruntă din ce în ce mai mult cu diverse probleme ridicate de credincioşii ei sau de duşmanii ei.

Citind prezenta lucrare, vedem încă o dată valoarea şi actualitatea operei Părintelui Nicodim Măndiţă, în deplină conformitate cu învăţătura Bisericii Ortodoxe, accesibilă atât ţăranului trudnic cât şi profesorului universitar.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să primească această lucrare ca o umilă jertfa de dragoste şi recunoştinţă ce îi datorăm venerabilului nostru Părinte Duhovnic.

Cuvânt înainte

la ediţia I

Gheorghe Ionescu,
Scorţeni-Grigoreni (Bacău)

Nu ne putem da bine seama de meritul şi valoarea unei persoane decât atunci când cunoaştem ceva despre viaţa şi activitatea sa.

Încercăm să scriem, pe cât vom putea, în paginile ce urmează, despre viaţa şi activitatea celui ce a fost Părintele Nicodim Măndiţă.

E de la sine înţeles că viaţa şi faptele unui monah sunt ascunse şi tăinuite, mai ales ale Părintelui Nicodim, căruia îi plăcea întotdeauna să nu ştie stânga ce face dreapta şi, cu greu, se pot scrie viaţa şi faptele lui.

Viaţa acestui îmbunătăţit părinte a fost o binefacere pentru omenire şi mai cu seamă pentru locuitorii ţării noastre.

Comisia Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a recunoscut, în anul 1948, când a trebuit să dea rezoluţia unei cereri, strălucita activitate de luminare a sufletelor pe care a făcut-o Părintele Nicodim: „Părintele Nicodim Măndiţă este singurul scriitor în generaţia noastră care a reuşit să şteargă praful de pe Sfânta Pravilă a Bisericii Ortodoxe".

Iar Părintele Toma Chircuţa din Bucureşti, în scrisoarea pe care a trimis-o Părintelui Nicodim, în anul 1941, între altele, a scris: „Preacuvioase Părinte Nicodim! Mi-au căzut în mână unele din cărţile Cuvioşiei tale care mi-au plăcut foarte mult. Aveţi un talent preţios de la Dumnezeu pe care Cuvioşia ta l-ai înmulţit printr-o muncă fecundă vrednică de admirat. Îmi place scrisul Cuvioşiei tale, fiindcă e duhovnicesc, fiindcă e simplu şi pe înţelesul tuturor. Vă socotesc ca pe unul dintre cei mai binecuvântaţi

scriitori, pentru popor, ai Bisericii noastre Ortodoxe, şi aş dori să pot câştiga preţioasa colaborare a Cuvioşiei tale”.

Sfântul Prooroc David, în psalmul 118, 79, ne învaţă că cel ce povăţuieşte pe alţii e necesar să corespundă acestor două condiţii: să se teamă de Dumnezeu şi să cunoască bine învăţătura sfântă pe care o predă altora. „Să se întoarcă spre mine cei, ce se tem de Tine şi cei ce cunosc mărturiile Tale”. Din mila lui Dumnezeu, Părintele Nicodim a îndeplinit cu prisosinţă aceste două condiţii dumnezeieşti.

Un preot protoiereu din părţile noastre, mi-a spus: „Domnule Gheorghe, eu l-am cunoscut pe Părintele Nicodim şi chiar am fost la Sfinţia sa de câteva ori pentru a primi nişte sfaturi de care aveam nevoie. Ceea ce mi-a spus dânsul, am pus la inimă, căci în altă parte nu puteam găsi aşa cuvinte ca la Sfinţia sa”.

După o pauză, reîncepuse iar: „Da, Părintele Nicodim avea ceva deosebit de ceilalţi preoţi. Da. Avea ceva deosebit” şi stătea gânditor. „Da. El voia ca toată viaţa noastră lui Iisus Hristos să o dăm şi nimic mai mult. Aşa voia Părintele Nicodim”.

Eu am întărit cu cuvântul: „Da, adevărat aţi spus, prea cucernice Părinte. Chiar Părintele Nicodim a zis de câteva ori către noi: «De aş avea putere, pe toţi, care vă mărturisiţi şi ascultaţi ceea ce vă spun, v-aş băga în Împărăţia lui Dumnezeu». Altă dată a zis: «Vă asigur, vă garantez că toţi cei care vă mărturisiţi la noi şi vă osteniţi să faceţi ceea ce vă spun, vă veţi mântui sufletele voastre. În ziua înfricoşatei Judecăţi veţi auzi cu toţi glasul Dreptului Judecător: *Veniţi Binecuvântaţii Părintelui Meu, de moşteniţi împărăţia cea gătită vouă de la întemeierea lumii*».

Cineva din puternicii zilei m-a întrebat cum văd eu creştinismul de azi. Iar eu neştiind ce să-i răspund, am întrebat pe Părintele şi el mi-a răspuns: „Creştinismul de azi se aseamănă cu ostaşii ţării care se împart în trei categorii. Noi toţi suntem ostaşi ai ţării. O parte din noi sunt ostaşi activi care petrec în cazarmă şi se încadrează zi de zi in programul de acolo. A doua categorie de ostaşi o formează cei ce pentru o perioadă de timp sunt concentraţi şi îşi petrec şi ei zilele tot în cazarmă cu program cu tot, dar după ce

s-a expirat termenul îşi reiau viaţa de mai înainte uitând cu totul cele din cazarmă. A treia categorie se numesc şi sunt ostaşi în rezevă care habar n-au de viaţa din cazarmă şi sunt mereu preocupaţi cu cele ale vieţii libere.

Cu ostaşii activi se aseamănă creştinul care în permanent e în legătură cu Sfânta Biserică, cu învăţătura şi cu slujbele ei ducându-şi viaţa clipă de clipă şi zi de zi după voia şi plăcerea lui Dumnezeu. A doua categorie de creştini care se aseamănă cu ostaşii concentraţi sunt acei creştini care îşi petrec viaţa după bunul plac, trăiesc în duhul lumii şi fac voia diavolului, dar, când vin asupra lor necazuri şi suferinţe, aleargă şi ei pe la mănăstiri, plătesc slujbe preoţilor, postesc, fac milostenii şi se roagă şi ei până ce se ameliorează şi trece valul durerilor după care răsuflă uşuraţi şi îşi reiau viaţa de mai înainte întorcând spatele lui Dumnezeu şi Bisericii Lui, mulţumiţi oarecum că au scăpat. A treia categorie de creştini se aseamănă cu ostaşii ţării în rezervă. Cred şi ei în Dumnezeu dar credinţa lor se aseamănă cu credinţa demonilor. Au o credinţă nelucrătoare. Trăiesc şi îşi petrec viaţă ca şi cum n-ar fi Dumnezeu. Duminica şi sărbătoarea aud clopotul bisericii care cheamă pe creştini la slujbă, dar ei dorm liniştiţi sau petrec ca păgânii. În viaţa lor nu se vede licărind nici o lumină a faptei bune. În cugetarea lor, în vorbele lor, nu se observă nici cât de cât ceva din adevărata Evanghelie”.

Ar putea cineva să zică: „De ce s-a mai apucat şi ăsta să scrie viaţa Părintelui Nicodim, pentru că doar sunt mulţi bărbaţi cu viaţa aleasă şi nimeni nu le-a mai scris viaţa! La care noi le răspundem: „Da. Este adevărat că în neamul nostru creştinesc strălucesc ca nişte luceferi pe bolta Bisericii noastre strămoşeşti şi în istoria neamului nostru multe figuri de oameni vrednici de admirat, dar noi ne-am gândit la aşa ceva abia după ce Părintele mi-a dat ca ascultare să scriu tot ce a lucrat bunul Dumnezeu cu Sfinţia sa în cei 55 de ani de preoţie. Nu mi-a spus nicidecum să-i scriu viaţa sa, dar acest lucru s-a pus la cale de cei mai bătrâni ucenici, în timp ce eu mă străduiam să adun de ici de colo materiale, pentru piesele religioase, despre Sfânta Cruce, Naşterea lui Iisus, închinarea magilor, Baba vrăjitoarea ş.a.

Dacă ne oprim puţin la cele petrecute în casa lui Simon Leprosul atunci când Iisus se afla la masă în casa lui şi venind o femeie cu un alabastru cu mir de mult preţ vărsându-l pe capul lui Iisus; iar ucenicilor le-a părut rău că s-a făcut această pagubă, Iisus ia apărarea femeii şi dă chiar poruncă ca atunci când se va vesti Evanghelia la toată lumea să se spună şi ceea ce a făcut ea acum, spre pomenirea ei. „Căci bun lucru” - zice Iisus – „a făcut ea pentru Mine” (Matei 26, 10-13).

Şi, dacă această femeie a făcut bun lucru pentru Iisus Hristos vărsând mirul pe capul Lui, oare Părintele Nicodim, care a răspândit prin pilda vieţii lui, prin viu grai şi prin scris, învăţătura cea sfântă a lui Iisus Hristos în poporul nostru românesc, n-a făcut aceasta pentru dragostea lui Dumnezeu? Şi dacă Iisus Hristos a poruncit a se vesti în toată lumea fapta femeii spre pomenirea ei, oare nu se cade ca şi ceea ce a făcut Părintele Nicodim, să se vestească? Ceea ce a făcut el pentru dragostea lui Iisus Hristos să se vestească lumii spre pomenirea lui?”.

O monahie bătrână şi evlavioasă din Mănăstirea Văratec, judeţul Neamţ, care primea în casa sa pe cei ce se mărturiseau la Părintele Nicodim, a avut o vedenie minunată: A văzut un bolnav şezând pe pat, plin de răni grele, iar pe Părintele Nicodim legându-i rănile şi ungându-l cu untdelemn. Când s-a apropiat să vadă mai bine cine este, a înlemnit de spaimă. Bolnavul era tocmai Domnul nostru Iisus Hristos. Atunci ea îngrozită şi plină de nedumerire a întrebat pe Părintele: „Ce înseamnă aceasta? De ce Mântuitorul nostru Iisus Hristos e plin de răni?!”. Iar Părintele Nicodim i-a răspuns: „Creştinii noştri care vin la spovedanie sunt plini de rănile păcatelor şi tocmai ei formează Trupul lui Iisus Hristos iar noi Preoţii Duhovnici, cu Darul ce l-am primit, suntem îndatoraţi a-i vindeca...” şi astfel vedenia a luat sfârşit.

Părintele Nicodim, mai înainte de a se duce la mănăstire, pe când era subofiţer în armată, a avut un vis minunat: A fost trimis cu divizionul la coasă în comuna Mastacăn, judeţul Neamţ. Duminica şi sărbătoarea mergea la Sfânta Biserică unde cânta la strană, ţinea predici ori citea Cazania.

Odată, reîntorcându-se de la Sf. Biserică la coliba unde cosea fân pentru caii divizionului, fiind obosit, a adormit şi în acel somn a avut un vis prevestitor viitorului său la care nici nu se gândea. În vis se făcea că era în biserica mare la mănăstire unde toate strănile, sfeşnicile, mesele şi celelalte obiecte ale bisericii erau răsturnate alandala, prin mijlocul naosului. O lumină plină de la strălucitul soare de pe cer, străbătea pe fereastra bisericii de miazăzi. În acea lumină plină şi dulce, care arăta clar dezordinea din Sfânta Biserică, a văzut în strana Arhierească un Arhiereu ca de 30-40 de ani, care privindu-l cu blândeţe îngrijorătoare i-a zis: „Vino şi ajută Preotului acestuia să pună biserica în bună rânduială...”. Acestea zicând, s-a făcut nevăzut. Subofiţerul (Părintele Nicodim) trezindu-se din somn, a cugetat mult la această chemare, neştiind ce va fi cu el în viitor şi s-a rugat lui Dumnezeu să iconomisească cu fiinţa sa tot ce va şti El că va fi folositor pentru dânsul şi neamul său.

Peste 2-3 ani subofiţerul a ieşit din armata ţării şi s-a înrolat în armata spirituală a Sfintei Biserici Ortodoxe, ca monah, preot şi misionar, suferind mult până la sacrificarea unei părţi din viaţa sa pentru luminarea neamului său românesc. An de an felurite calomnii infernale camuflate sub înveşmântări amăgitoare, prin felurite tertipuri satanice, îl atacau... cu scopul diabolic (conştient sau inconştient) de a-i împiedică activitatea sa, s-au măcar a-l face inofensiv în lupta cea bună ce-i sta înainte, împotriva păcatului care lesne înconjoară, şi a împărăţiei întunericului... Sprijinit de Darul Divin nu ceda. Zilnic năvăleau asupră-i felurite tulburări, otrăviri şi lovituri sângeroase silindu-l să cedeze stăpânitorului beznei întunericului şi să lase biserica încredinţată în dezordine, aşa cum era, dar el sângerând, lupta înainte pentru a pune cât e posibil mai mult şi mai bine cele răsturnate, în bună ordine, după bună cuviinţă şi rânduială aşa cum îi place Mântuitorului nostru Iisus Hristos care-L chemase în slujba Sa (Vezi mai pe larg în Oglinda Duhovnicească, volumul 3, pagina 61 de protosinghel Nicodim Măndiţă).

În volumul 1 din colecţia „Teologia Dogmatică Ortodoxă” de Părintele Dumitru Stăniloaie, pag. 268-271, se găseşte zugrăvită în culori vii icoana duhovnicului

nostru, a părintelui Nicodim Măndiţă pe care o redăm aici; acei ce l-au cunoscut mai de aproape vor putea constata că nu exagerăm:

„Dacă fiinţa umană devine sfântă întrucât se dăruieşte sau se consacră Persoanei supreme şi slujirii binelui curat, adevărului şi dreptăţii voite de Ea, atunci actul consacrării şi al jertfirii e un act de preot. Toţi cei ce se jertfesc sau se dăruiesc Persoanei supreme sunt preoţi şi se sfinţesc prin oferirea lor lui Dumnezeu. Dăruindu-se pe ei înşişi, dăruiesc toată lumea cu care sunt legaţi, deci o sfinţesc. Cel ce se sfinţeste, îi ajută pe toţi cu care ajunge în contact să se sfinţească atrăgându-i într-o relaţie delicată, transparentă, curată în simţiri şi în gânduri,... nu există nimic trivial, nimic grosolan, nimic josnic, nimic afectat, nimic nesincer.

În el se actualizează în grad culminant delicateţea, sensibilitatea, transparenţa, puritatea, sfiala, atenţia faţă de taina semenilor. El sesizează stările de suflet ale celorlalţi şi se fereşte de tot ce le-ar contraria, deşi nu se fereşte de a-i ajuta să depăşească slăbiciunile lor. El intuieşte cea mai mică trebuinţă a altora şi o împlineşte prompt... Din el iradiază continuu un duh de dăruire, de jerţfelnicie faţă de toţi fără nici o grijă de sine, un duh care încălzeşte pe ceilalţi şi le dă siguranţa că nu sunt singuri. El e mielul nevinovat gata de jertfa conştientă de sine şi zidul neclintit care oferă un sprijin neînşelător.

Şi totuşi nu există cineva mai smerit, mai simplu, mai neartificial, mai neteatral, mai neprefăcut, mai natural în comportarea sa, acceptând tot ce-i adevărat, omenesc, creând o atmosferă de familiaritate curată... El s-a simplificat astfel, pentru că s-a predat întreg lui Dumnezeu. De aceea se poate preda întreg în comunicarea cu ceilalţi. El dă curaj întotdeauna... El zâmbeşte, dar nu râde sarcastic, e serios dar nu înfricoşat. Acordă un preţ persoanelor celor mai umile, socotindu-le pe toate mari taine create de Dumnezeu şi destinate veşnicei comuniuni cu El... Se face - prin smerenie - aproape neobservat, apărând când e nevoie ca o mângâiere, ca o încurajare, ca un ajutor. Nu există

greutate de neînvins pentru el, deoarece crede ferm în ajutorul lui Dumnezeu cerut prin rugăciune. El este cea mai umană şi mai smerită fiinţă... Este cel mai apropiat şi în acelaşi timp, fără să vrea, cel mai impunător din cei ce atrag atenţia cel mai mult. Îţi devine cel mai intim dintre toţi şi cel mai înţelegător şi te simţi cum nu se poate mai bine lângă el şi în acelaşi timp te strâmtorează facându-te să-ţi vezi insuficienţele morale şi greşelile. Te copleşeşte cu măreţia simplă a purităţii şi căldura bunătăţii lui şi te face să te ruşinezi de nivelul tău coborât de la umanitatea adevărată, de impuritatea, artificialitatea, superficialitatea, duplicitatea ta, care ies puternic în relief în comparaţia ce o faci fără să vrei între tine şi el. Nu exercită nici o forţă lumească, nu dă nici o poruncă cu severitate, dar simţi în el o fermitate neîncovoiată în convingerile lui, în viaţa lui, în sfaturile ce le dă, încât părerea lui despre ceea ce ar trebui să faci, exprimată cu delicateţe, sau cu o privire discretă, îţi devine o poruncă pentru a cărei împlinire eşti în stare de orice efort şi sacrificiu. În acelaşi timp, recomandarea lui îţi dă o putere care te eliberează de neputinţa în care te aflai, de neîncrederea pe care o aveai în tine, pentru că o simţi ca pe o putere Dumnezeiască. Simţi că el îţi dă lumină şi putere din ultimul izvor de lumină şi de putere, cu o bunătate din ultimul izvor de bunătate care vrea să te mântuiască. Te temi de privirea lui în sufletul tău, cum te temi de descoperirea adevărului din partea unui medic, de neîndoielnică destoinicie şi prietenie, dar o aştepţi ca pe cea din urmă, pentru că ştii că îţi va da odată cu diagnosticul, şi leacul sigur al salvării tale dintr-o boală, din care simţeai că-ţi este spre moarte. În extrema lui delicateţe, blândeţe şi smerenie, simţi o putere ajutătoare pe care nici o putere din lume nu o poate încovoia, putere ce-i vine de la Dumnezeu, din predarea sa totală lui Dumnezeu şi din voinţa de a sluji semenilor, din porunca şi cu trimiterea lui Dumnezeu, ca să se mântuiască. Cine se apropie de el, descoperă piscul bunătăţii, al purităţii şi al puterii duhovniceşti, acoperit de vălul smereniei. Trebuie să te străduieşti ca să descoperi faptele mari ale ascezei şi iubirii lui de oameni. Din el iradiază o imperturbabilă linişte sau pace, şi în acelaşi timp o participare până la lacrimi la durerile celorlalţi... nu exclude participarea lui la durerile oamenilor aşa

cum nici Hristos nu înceteză de a aduce Jertfa Sa pentru ei şi nici îngerii nu încetează de a le oferi continuu asistenţa lor”.

Multe lucruri, foarte multe lucruri ne-a învăţat Părintele Nicodim despre care nu se ştie nimic. Ele erau ascuse de ochii noştri, iar noi petreceam ca şi legaţi la ochi. Nu pentru că Părintele Nicodim ar fi făcut ceva inovaţii, ar fi învăţat pe oameni o învăţătură nouă şi nemaiauzită de nimeni. Nu. Ci învăţătura pe care ne-a adus-o la cunoştinţă Părintele Nicodim era deja existentă, rămasă de la Sfinţii Părinţi şi care se păstra, şi se păstrează, şi se va păstra în vistieria Bisericii noastre strămoşeşti. Dar vezi! Noi eram prea mici şi nu puteam ajunge la ea dacă nu se milostivea bunul nostru Tată Ceresc care l-a ales pe Părintele Nicodim Măndiţă din sânul mamei sale şi l-a trimis chiar în zilele noastre să ne facă cu noscut pe aceste trei căi: prin pilda vieţii sale, prin cuvânt şi prin scris cum să ne petrecem această scurtă viaţă ca să putem şi noi ajunge acolo, pentru care scop am fost zidiţi şi am venit în această vale a plângerii unde mâncăm cu multă trudă pâinea durerii. Nu putem mulţumi pe cât ar trebui să mulţumim Marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru că n-am murit în necunostinţă de cele ce trebuie să ne păzim a nu face şi de cele ce trebuie să facem pentru a fi şi a rămâne cu Dumnezeu şi aici şi în veşnicie. În primul rând, Părintele ne-a învăţat, ca nimeni altul, despre Taina Spovedaniei, cum să ne pregătim mai bine ca să dobândim iertare de la Dumnezeu. Ca la copiii cei mici, s-a pogorât la nivelul nostru de înţelegere şi ne-a şcolit, ne-a format, ne-a dădăcit şi nu s-a lăsat bătut până ce n-a reuşit să ne scoată din petece. A avut de-a face cu oameni greoi la minte şi la înţelegere, oameni de la coada sapei, dar el nu şi-a pierdut curajul. Pentru că Taina Spovedaniei e socotită ca şi un al doilea Botez după rânduiala tainelor creştineşti. Şi dacă e făcută cu bună pregătire, cu ea sau prin ea facem primul pas către Dumnezeu, ne împăcăm cu Dumnezeu, reînnoim taina Sfântului Botez.

Ne învaţă să dăm cinstea cuvenită Maicii Domnului şi să nu o mai retrogradăm. Despre profanarea Sfintei Cruci, cum şi în ce fel ne putem păzi. Cum să ne

păzim ca de foc de păcatul clevetirii. Să punem mare preţ pe facerea sfintelor rugăciuni, a celor şapte laude. Să ne hrănim zi de zi cu Cuvântul lui Dumnezeu. Să răspândim Cuvântul lui Dumnezeu prin cărţi bune sau prin scris (copiat cărţi care nu se găsesc), prin participarea cu toată evlavia la Sfânta Liturghie.

Dar ce să mai zicem despre cum se făceau nunţile înainte de a veni Părintele Nicodim pe scena lumii: cu beţii, cu muzicanţi, cu jocuri şi cu petreceri păgâneşti. Cât a luptat Părintele (ajutat de darul lui Dumnezeu) ca să poată curăţi aceste blestemăţii de la Sfânta Taină a nunţii. Apoi cu superstiţiile, credinţele deşarte, vrăjile, farmecele, şi tot soiul de credinţe demonice.

Despre podoaba bărbătească se credea că numai preoţii şi călugării sunt datori să o poarte, nu şi mirenii. Şi ca să încheiem într-un cuvânt, căci nu putem a le înşira aici pe toate, este clar că aşa precum a văzut Părintele Nicodim în vis, toate erau alandala în Sfânta Biserică, toate răsturnate, şi Arhiereul acela tânăr i-a poruncit să ajute preotului pentru a le pune în rânduială.

Apoi să dăm cu toţii slavă lui Dumnezeu, care a iconomisit în aşa fel de s-au pus la cale, în bună rânduială, cele ce s-au pus prin persoana Părintelui Nicodim.

Un tănăr credincios mergând pe la Sfânta Mănăstire Cernica, după ce Părintele Nicodim trecuse la cele veşnice, a vizitat pe un bătrân preot monah pe care îl cunoştea de multă vreme. Între altele, tânărul a scos din buzunar o fotografie cu Părintele Nicodim şi arătând-o bătrânului preot, l-a întrebat: „Aţi cunoscut cumva pe Părintele Nicodim Măndiţă care a decedat acum nu de mult?”. Bătrânul a luat fotografia din mâna lui, s-a uitat la ea, după aceea s-a sculat în picioare, a făcut Sfânta Cruce, a sărutat fotografia şi a aşezat-o frumos în rama Sfintei Icoane de la răsărit, după care a zis către el: „Pe Părintele Nicodim Măndiţă de la Agapia l-am cunoscut mai bine de 50 de ani. Eu îl consider, după viaţa pe care a avut-o şi după activitatea ce a făcut-o, ca pe un sfânt a lui Dumnezeu”. Auzind tânărul aceste cuvinte din gura acelui părinte, a rămas uimit.

Dar nu numai acest părinte de mai sus l-a crezut pe Părintele Nicodim ca sfânt, după cum şi-a petrecut el viaţa, ci şi mulţimea poporului care l-a cunoscut. Nu vorbim despre noi, care am fost cei mai apropiaţi de Părintele.

Aşa cum se spune în cartea *Mântuirea păcătoşilor*: „Viaţa creştinului trăită după Evanghelie, e o întreagă mucenicie”. Iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Sa Evanghelie ne porunceşte: „Fiţi, dar, voi desăvârşiţi precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este”. (Matei 5, 48; Leviticul 11, 44**;** 19, 2**;** 20, 7)

Aşa după cum scrie I.P.S. Mitropolit al Ardealului, Antonie Plămădeală, în cartea sa „Tradiţie şi libertate” că o serie întreagă de sfinţi care se află unii din ei chiar în Calendarul bisericesc, sunt necanonizaţi oficial de Biserică, dar sunt canonizaţi de popor. De pildă Daniil Sihastru încă nu e canonizat, dar credincioşii din partea locului l-au pictat în trapeză la Biserica Sfântul Ioan de la Suceava cu aureolă şi dedesubtul icoanei se află scris: Sfântul Daniil Sihastru. („Tradiţie şi libertate...” de Antonie Plămădeală op. cit. pag. 91:393).

Aşa că o parte dintre noi care avem convingerea că Părintele Nicodim a avut o viaţă sfântă, îl putem crede sfânt, fără ca cineva să ne poată învinovăţi că facem vreo abatere de la disciplina bisericească... Bineînţeles, această convingere şi evlavie ce o avem către Părintele Nicodim o vom păstra pentru noi înşine şi nu încercăm să mai convingem pe alţii care nu l-au cunoscut.

Deocamdată noi am făcut puţin faţă de ceea ce trebuia făcut, însă pentru mine şi acest puţin a fost făcut cu greutate din cauza mai multor motive. Şi dacă nu era mila lui Dumnezeu, nici acest puţin n-avea să fie aşa, măcar atât pe cât este.

Ca întotdeauna şi ca la orice lucru şi aici se potriveşte cuvântul Sfântul Prooroc David că: „De nu ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de nu ar păzi Domnul cetatea, în deşert ar priveghea cel ce o păzeşte (Psalmi 126, 1).

De aş încerca să mulţumesc celor ce m-au ajutat la această modestă lucrare, apoi întâi ar trebui să mulţumesc lui Dumnezeu, şi apoi oamenilor lui Dumnezeu...

Rugăm pe Bunul Dumnezeu care a dat aşa mare dar cărţilor scrise de Părintele Nicodim, să dea şi acestor pagini, în care este cuprinsă pe scurt, viaţa şi activitatea lui, spre mângâiere, încurajare şi îndemn la lupta cea bună ce ne stă înainte.

Ziua de 6 iulie 1975 în care scumpul nostru Părinte şi Duhovnic a plecat din această lume, în veşnicie.

Poziția geografică și un scurt istoric al satului Bunești

Printr-o împrejurare fericită, am intrat în posesia unei lucrări numită „Monografia Comunei Buneşti” din județul Argeş, localitatea în care a văzut lumina zilei părintele protosinghel Nicodim Măndiţă, scrisă de Preotul Nicolae I. Iancu (şi el fiu al satului şi paroh), şi publicată în anul 1934, în care descrie poziţia geografică a localităţii, viaţa, obiceiurile şi îndeletnicirile oamenilor, coborând în istorie, pe bază documentelor, până la începuturile acestei aşezări. Din respect, iubire şi recunoştinţă faţă de cel ce ne-a fost Părinte Duhovnicesc, vom face o spicuire din această carte, pe cât ne permite spaţiul, pentru a cunoaşte locul său de obârşie. Şi acum, să urmărim şirul descrierii, care sună astfel:

„La 5 km depărtare de gara Merişani, pe partea stângă a şoselei ce merge pe Vâlsan în sus, se află aşezată comuna Buneşti. La răsărit se învecineşte cu comunele: Zărneşti şi Valea Mărului; la apus cu Măniceşti şi Băiculeşti; la miazănoapte cu Topliţa, Bohari şi Cacaleţi; la miazăzi cu Vâlcele şi Merişani. Comuna Buneşti e formată din şase cătune: Capul Piscului, Valea Moşului, Şolea, Valea Mare, Gârcia şi Faţa Câmpului.

Comuna are chipul unui dreptunghi cu deschizătura spre Curtea de Argeş. O latură e de 6 km şi alta de 3 km.

De aici până la Curtea de Argeş sunt 17 km, iar până la Piteşti sunt 20 km. Pământul este deluros. Casele sunt aşezate la poalele dealurilor. Când e timpul frumos, este plăcut să stai aici. Când plouă, ţi-e urât să ieşi din casă. Singurul drum de-a lungul satului este gârla Valea Mare. Câte necazuri nu aduce ea! Ce păţesc bieţii oameni, pe timp ploios, când vor să iasă la biserică, la primărie, la bancă, etc. Ţi se rupe inima de durere, când vezi iarna copiii de şcoală, venind uzi şi îngheţaţi pe gârlă devale... De multe ori digurile sunt o nimica toată în faţa ei. De câte ori gârla n-a dus cu ea la vale porţile, păsările şi vitele oamenilor. S-au înecat şi copii! Locuitorii de pe Valea Mare o duc bine cu vitele şi cu păsările. Dacă scapă din curte, iau valea. Cei din vatra satului o duc mai greu. A scăpat ceva din curte, drept în câmp se opreşte. Fac stricăciune şi se iscă certuri...

Când pomii sunt înfloriţi, e o frumuseţe să străbaţi valea de-a lungul! Vara, gârla e plină de gâşte. Toamna când se culeg prunele şi strugurii, e mare veselie pe văi şi dealuri. Ce fericiţi sunt oamenii când îşi văd prunii încărcaţi cu prune! Iarna e linişte şi pace... În căminul cald, în nopţile lungi, se deapănă firul plăcut al povestirilor...

Suprafaţa satului este cam de 8 km pătrați... La miazăzi şi la miazănoapte sunt două lanţuri de dealuri... Pe unele dealuri sunt şi poieni... La răsărit este câmpul. Pământul este argilos. Aproape de râul Vâlsanului este nisipos. Pe dealuri este văros, bun de vii. Pe câmp, în unele locuri este cleios. La secetă se crapă mult şi le merge rău plantelor...

Singura apă curgătoare este râul Vâlsanului. La Merişani, nu departe de sat, se varsă în râul Argeş. Prin mijlocul satului, când plouă, curge gârla Valea Mare. Ea se varsă în Vâlsan... Pe marginea gârlei s-au plantat sălcii şi plute, s-au făcut şi diguri. Când vine apa mare, nimiceşte totul. Odinioară gârla aceasta nu avea ieşire în Vâlsan. Cum ieşea din sat îneca tot câmpul. În urma ei rămâneau numai bolovani şi buturi. În anul 1884, inginerul Donescu a făcut un canal drept, prin care i-a dat scurgere în râu. Atât de

mult s-a lărgit canalul, încât astăzi pare un râu. Dacă astăzi gârla Valea Mare vine repede şi face stricăciuni mari, aceasta se datoreşte faptului că sătenii au golit dealurile de păduri...

Vechimea. Cât priveşte vechimea şi începutul satului, aceasta se pierde în negura vremii. Se crede că e mai vechi de 350 de ani. Bătrânii satului spun că Armaşul Bunea a fost împuternicit ca stăpân peste această moşie de Mihai Viteazul. De la Armaşul Bunea se trage numele satului Buneşti. Din neam în neam, din gură în gură, ni s-a păstrat această legendă şi aşa am scris. Când a venit Bunea, erau 30-40 de case pe moşia aceasta. Din gura unor bătrâni, la o clacă de porumb, am cules cântecul acesta:

„Alei, Bunea, tu, măi frate,
Cu sumanu prins în spate,
Ai venit la noi,
Cu turme de oi.
Poposişi pe plaiu,
Pe dealu lui Craiu
Stână ai lucrat
Din stejar uscat.
Și te-ai ridicat
Mare peste sat”.

E probabil să mai fi fost sat şi înainte de Bunea, întrucât pe valea Oltului şi a Argeşului s-au înjghebat primele voievodate româneşti.

Cu privire la numele satului se mai păstrează o legendă: „Nişte călători veneau cu carele de la vale. I-au apucat noaptea în apropiere de Cacaleţi. Au cerut să fie găzduiţi. Nimeni nu i-a băgat în seamă! Nimeni nu i-a primit! Foarte trişti, au luat drumul

către satul Buneşti. Locuitorii de aici, i-au primit cu toată căldura. De atunci i-a rămas numele Buneşti - „Bun eşti”.

În documentul de la 1575 (7083), ianuarie 13, Alexandru Voievod dă lui Lal şi Dragomir din Mălureni, Muntele Dobroneagul. În alt document din 30 aprilie 1576, aflăm că Alexandru Voievod dă lui Dragomir, bătrânul, jumătate din Dobroneagul. În documentul următor, găsim numele satului Mălureni şi al satului Zărneşti, vecin cu Buneşti:

Documentul din iunie 7108 (1600), precizează că Nicolae Voievod întăreşte Vladului ocinile (moşiile) din Zărneştii de Sus, pe râul Vâlsanului, ce le-au cumpărat: „ocină din Dealul Oii a cincea parte, oricâtă se va aduna din Crucea lui Ursă, până la fântâna lui Lifoe de la Brata, de la Mălureni şi de la fraţii ei de la Şopotan, etc.”

Din aceste trei documente vedem că pe la anul 1600, satele Mălureni şi Zărneşti erau înfiinţate. În documentul al treilea găsim pe Lifoe, unul din moşii Buneştilor, ceea ce dovedeşte că şi satul Buneşti era înfiinţat la 1600.

În ocolniţa (cartea hotarelor) comunei Vălcele, se vorbeşte de Vâlcu. Numele lui Vâlcu, de la care îşi trage numele Vălcele, şi numele Bunea, de la care îşi ia numele Buneştii, le găsim în documentul nr. 32, publicat în „Arhiva Istorică a României”, anul I, pag. 31. Pentru frumuseţea lui, îl dăm în întregime:

„Titori(i) (fondatorii) Schitului Vălcanii, boieri pan (domn) Vălcul Vel (mare) Vornicu (ministru de justiţie); Grigore Vel Vistieri (ministru de finanţe); Bunea logofăt Vel armaş (mare demnitar militar). Titori moşteni (băştinaşi) ot (din) Brăneşti: Ianotă, Vladu, Lifoe, Stan portărelu (funcţionar în justiţie), Sârbu.

Adică noi, acestne (aceşti) moşteni, ot Brăneşti, care ne am numitu, adeverim cu această scrisoare a noastră precum să se ştie: că având dumnealor: boieri(i) pan Vâlcu, Grigore, Bunea logofătul, cumpărători de moşie la satul Vălcăniţa: de la (pe) dumnelor pan Stan i (şi) Spincul din Târgovişte şi, plimbându-se peste moşii dumnealor, au urcat şi

la moşia noastră, la vârful Vâlcani şi văzându acel locu aşa frumos, au dat Dumnezeu gându ca să facă Sfânta Mănăstire; şi nefiindu moşia a dumnealor, au întrebat pe oarecine din oameni, a cui este moşia pe acel vârfu frumos; le au spusu cinevaş că este a moştenilor Brăneşti. Dumnealor auzind aşa, au venit la noi şi ne-au întrebat: „moşilor, a dumneavoastră este moşia pe acel vârfu al Vălcani". Noi am spusu că este a noastră. Dumnealor au zisu: „Nu ne veţi vinde noo acel vârfu că să facem o sfântă mănăstire?". Dar noi auzindu că vor să facă sfântă mănăstire, ne am adunat cu toţii şi amu vorbitu de vor vrea să ne primească şi pe noi, titori. Noi vom da şi mai multu, nu numai acel vârfu. Dar dumnealor au zisu: „noi nu lepădăm pre nimenea: din cei ce vinu cu dragoste către Dumnezeu, că Dumnezeu are multe sălaşe gătite, fiecărora după faptele lor cele bune". Dar noi auzind aşa, ne am tocmitu, ca să ne scrie şi pe noi la titornicie şi ne au scrisu: „şi le amu dat de a noastră bună voie de la piscul Tătarului de la râpă pe apa Vâlcane în susu până la piscul Grecilor şi până în scursura văii Câinelui şi până la fântâna sărată în hotaru Rudulenilor sl pe apa Vărsăturii în jos, prin gura văii Ursului şi prin poalele Mesilor lui Nikifor şi prin gura văii Tisei şi prin poalele pădurii, prin satu până iarăşi la malul Tătarului la... i la apa Vâlcani". Şi am datu această scrisoare la mâna dumnealor boierilor, ca să ne fie de bună credinţă şi să se ştie şi feciorii noştri pentru ce este dată această moşie, că este dată pentru vecinică pomenire şi ne iscălimu mai josu pre nume şi punemu şi degetele în loc de pecete:

0+7130 (1622) meş. ap. 23 (aprilie 23).

Şi am scrisu eu Proca Logofătul. Şi am dat noi: +eu Vranu, +eu Vladu Lifoe, +eu Stan portărel, +eu Sărbu, eu popa Toader, eu Pavel sticlaru adeverezu, eu Stan sticlaru adeverezu, eu Șerban ot Vălcana adeverezu. Si am scrisu eu popa Toader ot Vălcana, cu zisa lor. Pătraşc Postel ot Târgovişte, adeverezu, Văsile Postelnicu adeverezu, Tănase Postelnicu ot Coţăieni adeverezu, Oprea Postelnicu ot Săteni adeverezu".

Din acest document vedem că boierii: Vălcul, Grigore şi Bunea au fost iubitori de Dumnezeu şi de Biserică. În documentul ce urmează, găsim numele mai multor sate, între care şi Buneşti:

«Zic de megiaşii adeveritori ai lui Mihail Stolnicelul ot Zărneşti şi ai Apostului ot Buneşti (anume: Stoica Stolnicelul ot Vâlcele, i Stan ot Bădeşti, i Ţalapie Roşu ot Zărneşti, i Dragomir ot Bohari, i Dragotă ot Buneşti, i Dragomir ot Drobogostea) ca să caute şi să adevereze aceşti şase megiaşi: fost-au vândut Popa Stoica şi feciorii lui anume Ţalapie şi Pătru din partea lor din moară a patra parte lui Mihail moşu lui Mihăil, au nu i-au vândut. Și iar să adevereze: vândut-au Popa Stoica şi feciorii lui partea de ocină a Bârzei feciorul Manei Bătrânul, lu Mihail moşu lui Mihail, au nu i-au vândut. De va fi vândutu Popa Stoica şi feciorii lui într-acesta chip aivă aş ţinea Mihail cu pace de către Apostolul. Iar să nu va fi vândutu, să n-aibă Mihail nici o treabă, însă precum vor adăvăra aceşti şase megiaşi cu sufletele lor pre sfânta dreptate, aşa să i se tocmeasca şi ziuoa.

Vel Portar, din scaun Târgovişte. Mi. Di. Pis.

7174 (1666, Aprilie, 30)

(ss) Io Radul Voevod (pecete)”.

Deci, la 1666, satele: Buneşti, Zărneşti, Bohari, Vălcele şi Dobrogostea erau în fiinţă.

Dintr-un hrisov de la 1661 se mai vede că Bunea Logofătul vinde lui Anghil cănipiştea de la Ulei - Mălureni. În alt hrisov cu data de 3 Septembrie 1753, vedem că Gheorghe şi Stan, feciorii lui Bunea (ot Buneşti) „zălogesc şi partea lor din muntele Dobroneagul”. Într-un hrisov de 1726 găsim că Mihalcea şi Iane au fost feciorii Gherghinei. În catagrafia Episcopiei Argeşului, din 1808, găsim ca Preoţi în Buneşti pe:

Iane, Mihalcea şi Mihai. În lumina acestor documente, credem că satul Buneşti era înfiinţat la 1600.

Glasuri din ruine

Tobari. La capul Piscului, a fost pe vremuri un sat tătăresc cu numele de Tobari. Aşa ne-au spus bătrânii. Drumurile satului au fost pietruite cu bolovani. Şi astăzi, după atâţia ani, plugarii când ară câmpul, dau peste bolovani. Acum vreo 80 de ani se vedeau bine ruinele unui han tătăresc. Era un fel de cetăţuie cu ziduri groase, cu beciuri cu bolovani, unul şi unul. În aceste beciuri se schimbau caii de poştă, când venea „diligenţa" de la Piteşti sau de la Curtea de Argeş. În jurul acestui sat erau şi nişte movile de pământ. Astăzi, din această zidire n-au mai rămas decât câteva grămezi de bolovani.

Biserica din Robu. Cea dintâi biserică despre care pomenesc strămoşii, a fost în Robu. Cu totul altfel era împărţit satul pe acele vremuri. Lucrul acesta se poate vedea după cele două biserici: una în Valea Moşului şi alta în Robu. Credem că şi poporul era adunat în jurul acestor locaşuri de închinare.

Biserica din Robu a fost aşezată într-o poiană înconjurată de pădure. Că a fost din cărămidă, sau din lemn, nu se ştie. Nişte oameni săpând odată, au găsit pe locul unde a fost biserica, o cădelniţă. Astăzi nu se mai cunoaşte nimic.

Din neam s-a păstrat legenda aceasta: „Pe timpul lui Mihai Viteazul, în Vinerea Patimilor sau în noaptea Paştilor, când tot creştinul merge la biserică, au venit turcii şi au trecut prin sabie tot ce au găsit în biserică. Nimeni n-a scăpat cu zile! De la cel din urmă sătean, până la Preotul slujitor, toţi au pierit tăiaţi de sabia nemiloasă a turcilor. Ce jale şi durere a fost atunci în sat!". Păcat că nu avem nici o slovă care să ne grăiască

despre acele cumplite vremi de băjenie (fuga populației din calea invaziei)! De atunci a rămas numele dealului... Robu.

Biserica din Valea Moşului. Constantin Dima, care a făcut parte din pandurii lui Tudorică din Vladimirii Gorjului, a mărturisit până la moarte că a pomenit zidurile acestei biserici, ca de un metru. Despre cea din Robu a spus tot ceea ce am scris mai sus.

Năstase Lifoe, feciorul lui Radu Lifoe, care a murit în vârstă de 107 ani, a spus că a văzut cu ochii parte din zidurile bisericii din Valea Moşului. Se crede, după toate acestea, că biserica a fost de zid. Locul unde a fost biserica se găseşte în „ograda" cu pruni a unui locuitor. Pe locul unde a fost Sfânta Masă este un măr. Si aici, ani de-a rândul, ni s-a spus că a fost un sfânt jertfelnic. La rădăcina mărului se află câţiva bolovani şi câteva cărămizi. Sătenii arând pe acolo, au adunat toţi bolovanii. Un cântăreţ bătrân, I. Rădulescu, care a murit în vârstă de 90 ani, ne-a spus că a văzut o icoană de lemn de păr, zugrăvită „cu trei sfinţi arhierei" şi că a auzit pe preoţi că este de la Valea Moşului. Această icoană s-a păstrat în podul bisericii parohiale, până mai încoace. Carii o mâncaseră de nu se mai putea folosi. De la reparaţia bisericii, nu se ştie ce s-a făcut cu ea.

Fiind copii, şi jucându-ne pe sub mărul pomenit mai sus, am găsit o iconiţă cu chipul Maicii Domnului. Era făcută din alamă. Chipul de pe ea era făcut dintr-un fel de smalţ colorat. Cu venirea nemţilor, ni s-a luat. Se crede că la această biserică a slujit Preotul Ţalapiu, în a doua jumătate a secolului 17.

Schitul Buneşti. În apropierea bisericii parohiale, spre Gârcia, a fost pe vremuri un schit. Biserica schitului era de lemn. Chiliile au fost peste drum, în apropierea primăriei. La biserică slujeau nişte călugări. După slujbă, peste săptămână, munceau în petecul de pământ din jurul chiliilor, până în gârlă. Sătenii nu vedeau cu ochi buni pe aceşti călugări. Bătrânii spun că erau greci şi că nu înţelegeau slujba lor. Într-o bună zi, pe când călugării se aflau după milă prin satele vecine, câţiva oameni mai curajoşi, s-au

dus şi le-au dat foc la chilii. „Cu vremea, ziceau ei, aceşti călugări se fac stăpâni peste noi. Destul am suferit de când au venit ei!”.

Când s-au întors în sat şi când şi-au văzut călugării chiliile arse, s-au supărat foarte mult. Ce puteau face faţă de îndârjirea poporului? Au pus, se zice, epitrahilele de gât, au îngenunchiat, au aprins tămâie şi lumânări acolo pe cenuşa chiliilor şi au blestemat pe rău făcători. După aceea au plecat din sat. Până astăzi este credinţa că petecul acesta de pământ din uliţa bisericii şi şosea are parte de pustietate. Blestemul călugărilor e lucru mare...

Nişte oameni bătrâni spun că au dat de nişte lemne arse în pământ. Probabil să fie din lemnăria chiliilor. În locul schitului, pe la 1750-1800, s-a ridicat o biserică lungă din lemn. Această biserică a avut o singură turlă. Hramul ei a fost Sf. Nicolae.

Biserica Cuvioasei Parascheva. După 1800, în locul bisericii de lemn de mai sus, a fost clădită altă biserică de zid. Era în formă de corabie, cu o turlă şi învelită cu şiţă (bucăți subțiri de lemn ca șindrila). După actele aflate în arhiva primăriei, am cunoscut că hramul ei a fost Cuvioasa Parascheva. Clopotniţa era aşezată deosebit în faţă. Când venea lumea la biserică, urca pe coasta lui Stroe şi trecea pe sub clopotniţă.

În catagrafia Episcopiei Argeşului din anul 1808, publicată în revista „Bis. Ort. Rom.” nr. 9, din iunie, 1922, pag. 684, găsim scris: „Buneşti, una biserică de zid. Preoţii: Mihai, Iane, Mihalcea. Diaconi: Luca, Ilie”. La această biserică au slujit: Preotul Marin, Preotul Sâma, Preotul Ilie, Preotul Stan, Preotul Şerban, Preotul Cosma, Preotul Ghiţă, Diaconul Luca, Ilie, Matei, Din, etc. Morţii se îngropau în jurul bisericii «la Stroe-n deal». Biserica aceasta a durat până la a. 1879. S-a dărâmat şi s-a construit cea de azi...

Sub ocupaţia rusească (1828-1834). În timpul Regulamentului Organic, boierii aveau multe drepturi. Ţăranii erau în mâna lor. Zilele de clacă (munca țăranilor prestată pentru boieri) se înmulţeau din an în an. Pentru ajutorarea populaţiei sărace, în

timp de foamete, s-au înfiinţat prin sate «pătule de rezervă». Aci, fiecare sătean era dator să aducă, în anii de belşug, un număr de baniţe de porumb. În Buneşti au fost două pătule de rezervă. Erau lungi pe câte 18-20 de furci. La început erau aşezate în partea de răsărit a bisericii, mai la urmă au fost mutate în partea de miazăzi a locului pe care se face târg la Sfântul Gheoghe în fiecare an.

Cu toată paza, noaptea veneau răufăcătorii, aşterneau ţoale pe dedesubt şi loveau cu maiul în gratia pătulului. Boabele cădeau grămadă pe ele. Le strângeau, le luau la spinare şi «pe-aci ţie drumul» în întuneric.

Se făcea jalbă (reclamație în scris). Venea ispravnicul cu diligenţa. Satul tremura înaintea lui. Nu se putea dovedi nimic. Neînţelegerile dintre oameni se judecau de Preot şi trei aleşi. Ca dare se plătea pe atunci 30 de lei de familie pe an.

O povestire cu ciuma. Pe la anul 1812, ciuma bântuia grozav. Murea lumea pe capete. Nu era casă în care să nu se coboare jalea şi durerea. Morţii nu se mai îngropau la biserică, ci pe câmp, pe dealuri.

Joiţa, soţia lui Dima Niţulescu, era bolnavă greu de ciumă. Îi era tare frică de moarte şi îi părea rău de cei şase copii mici, ce-i rămâneau în urmă. S-a culcat. Peste noapte a visat un vis ciudat: „Se făcea că a venit la noi în casă o femeie bătrână, bătrână... şi urâtă nevoie mare... Era îmbrăcată numai în zdrenţe. După gât purta o traistă mare, făcută numai din petice. Nu semăna la culoare unul cu altul. Traista era plină cu ceva, căci era înfoiată. Bătrâna a zis: „Am venit la tine, Joiţo, să te iau! Găteşte-te de plecare!”. Eu am început să plâng şi să o rog: „Mai lasă-mă, te rog, căci îmi rămân în urmă şase copii, toţi mititei. Şi... tare rău o vor duce în lume fără mamă!”. Faţă de străduinţele mele, baba a zis: „Să vedem, dacă nu te găsesc scrisă pe bilet, te mai las!”. A deşertat traista în pat. Erau în ea numai bilete albe, scrise cu slove negre. Le-a căutat unul câte unul, până ce, durere... a găsit şi pe cel cu numele meu: Joiţa. „Iată, zice, eşti scrisă. Nu mai e chip de scăpare! Nu pot să te las! Până mâine la prânz te afli moartă!”. Baba a plecat şi m-a

lăsat plângând. La plecare am întrebat-o: „Unde te duci?”. „Mă duc, a zis, la preotul Nicolae din Vălcele, tatăl preotului Căniţă. De aici trec la Scârloteşti, Băiculeşti şi stau trei săptămâni”. Mă uitam după ea. Şi stejarii şi fagii se dădeau la o parte din calea ei. La râul Argeşului, când a sosit, apa s-a dat la o parte şi a trecut pe uscat. M-am uitat după ea până ce am pierdut-o din ochi!”.

După ce a povestit visul, s-a întors la perete şi a închis ochii... Mormântul ei se află pe poiana de sub viile Craiului. La capul ei, îşi flutură frunzele, lemnul Domnului.

Sub ocupaţia germană (1916-1918). Pe la jumătatea lui noiembrie 1916, se auzeau bubuituri de tun la Argeş. Locuitorii din comunele Verneşti şi Valea Danului au fost găzduiţi în Buneşti. Au venit cu ceea ce au putut lua în căruţe, ca să scape de prăpădul tunului. Peste câteva zile, vine ştire la primărie ca tinerii, trecuţi de 18 ani, să plece în Moldova. Ce groază era atunci! Se auzea că nemţii omoară flăcăii şi fetele. Părinţii îşi ţineau fetele ascunse în beciuri, prin buţi şi prin fânării. Hainele şi lucrurile de mâncare erau ascunse. Din Buneşti au plecat mulţi în Moldova. Când au venit nemţii, fiecare sătean avea la poartă un petec de pânză albă. Cum au intrat în sat, au început să caute pe soldaţii noştrii. N-a rămas colţ necercetat. Şi prin podurile caselor s-au urcat. Erau tare flămânzi. Ochii lor erau numai după unt, brânză, ouă, untură, lapte, etc. La Merişani s-a aşezat «comandatura». Primar - sau cum îi spuneau ei: Burgermeister -, au pus peste satul acesta pe Marin Mihăilescu. El locuia în casele naşului său Ghe. Enescu. Ştia să vorbească nemţeşte şi se înţelegea de minune cu nemţii. Ce mult îl iubeau ei! Toate actele de la primărie purtau iniţialele: M.V.R. Deşi în sat erau 40 de cazane pentru fabricat ţuică, totuşi - prin dibăcia primarului - au fost ridicade de nemţi numai 9, şi acelea vechi. Cei cu cazane au despăgubit băneşte pe ceilalţi şi pe ale lor le-au ascuns. Nemţii luau aramă, alamă, clopote, cazane, piei, curele etc. Arhiva primăriei, a băncii şi a Bisericii a fost îngropată în Biserică. Policandrul cel mare, împreună cu clopotul, au fost ascunse la Şt. Stroie, în beci. Nemţii au luat de la Biserică un clopot. Zilnic cărau din sat:

ouă, lapte, untură, nuci, fasole, prune, pânză, lână, buţi, butoaie, etc. Mai în urmă au ridicat din sat: boi, vaci, viţei, oi, porci, etc. N-a scăpat familie până n-a dat ceva. Și astăzi mai au oamenii bonurile date de nemţi, pentru ceea ce li s-a luat. La mulţi porcul de Crăciun a fost luat de pe foc, când îl pârleau. Tinerii şi bărbaţii, în stare de a purta arma, au fost trecuţi în matricole la comandatură. Pe lângă «personal Ausweis», fiecăruia i se mai da şi o foaie roşie pe care trebuia să o prezinte lunar la viză, la Merişani sau la Curtea de Argeş. Ca să mergi cu ceva alimente la Piteşti sau la Bucureşti, trebuia să ai „Ausweis" de la comandatura respectivă. În timpul muncilor agricole, nemţii scoteau pe oameni cu forţa la lucru, în unele părţi au arat ei. Prunele, merele, perele şi dovlecii le cumpărau pentru marmeladă. Totul era cărat cu căruţele la Merişani. Aici se cântărea şi se plătea la kilogram. Reparaţia drumurilor şi a şoselelor se făcea de oameni. Noaptea, ziua, trebuia să fii în picioare la glasul neamţului. Cine nu se supunea, era vai de capul lui!

Pe vremea nemţilor, venea lumea la Biserică. S-a făcut şi şcoală cu copiii. Administratorul de plasă era de faţă la examen. Într-un timp, nişte nemţi au luat cutia cu Sfintele Taine de la Biserică şi au vărsat-o jos!

Sub călcâiul neamţului, sătenii au stat doi ani. Toată lumea era tristă şi supărată. Către sfârşitul lui noiembrie 1918, regele Ferdinand I şi M.S. regina Maria au intrat in chip triumfal în Bucureşti. Ce bucurie era atunci.

Credinţa. Toţi locuitorii din sat sunt creştini ortodocşi. Sectanţii nu s-au pripăşit. Mai toţi trăiesc în bună înţelegere şi respectă avutul altuia. Iubesc biserica şi ţin datinile şi obiceiurile creştineşti. De jurământ strâmb şi de concubinaj se feresc. Cred în Dumnezeu şi cinstesc cum se cuvine Sfinţii şi icoanele. De multă vreme, s-au pomenit în sat 2-3 preoţi. Lucrul acesta a contribuit foarte mult la întărirea credinţei. În catagrafia Episcopiei Argeşului, din 1808, găsim că în Buneşti erau trei preoţi: Mihai, Iane, Mihalcea; doi diaconi: Luca şi Ilie. După actele stării civile, de la primărie, în 1842,

găsim: preotul Marin, preotul Ilie, preotul Niţă, duhovnicul Dumitru; diaconii: Luca, Matei, Dumitru, Gheorghe, etc.

La 1848: preotul Stan, preotul Şerban, preotul Niţă.

La 1858: preotul Stan, preotul Cosma, preotul Gheorghe.

La 1863: preotul Cosma, preotul Ghiţă, preotul Ion.

1880: preotul Constantin Cosmescu, preotul Ghiţă, Preotul Ioan.

1907: preotul Constantin Cosmescu şi preotul Ioan Stănescu.

La 1923: preotul Gheorghe Popa şi preotul Nicolae I. Iancu.

Preoţii şi-au văzut de biserică. Îndreptarea calendarului s-a primit fără împotrivire, mulţumită predicilor rostite în biserică. Duminica şi sărbătoarea, sătenii vin în număr mare aici. Ascultă sfânta slujbă şi s-au deprins cu predica. De zile mari aduc lumânări, untdelemn, prescuri şi tămâie. La sărbători, împart pâine şi vin săracilor. De Paşte şi Crăciun se spovedesc şi mulţi se împărtăşesc. Sunt săritori la nevoile bisericii şi o ajută cât pot de mult. Pe marginea drumului au obiceiul să ridice cruci şi troiţe. Sunt peste 50 de cruci ridicate în memoria morţilor şi în sănătatea celor vii. La o fântână nouă sau la un puţ, pun şi câte o cruce. Pe marginea drumurilor sunt vreo opt troiţe. Unele sunt de zid şi servesc ca adăpost de ploaie. Cele mai vechi sunt: troiţa lui I. Iancu, de la V. Moşului, zidită la 1892 şi troiţa lui Mincă, zidită în 1880.

Când e secetă mare, sătenii au obiceiul să aducă moaştele Sfintei Filofteia de la Curtea de Argeş. Apoi, la râul Vâlsanului, se face procesiune pentru ploaie, unde vin şi sătenii de prin împrejurimi.

Apostolii credinței

Preotul Sâma din Ianaci. Se trăgea din preotul Iane, care a păstorit la 1808. A trăit numai cinci ani. Ce tânăr a murit! Preoteasa Mărgărita a rămas văduvă. Preotul Sâma era cuvios şi respectuos. Dacă nu-l răpea moartea aşa de tânăr, mult bine ar fi făcut poporului! La moarte, a zis preotesei: „Mărgărito, eu o să mor! Tu eşti tânără, eşti frumoasă! Poate vrei să te măriţi... Să nu te măriţi, Mărgărito! Să-ţi pui toată nădejdea în Dumnezeu şi să nu mă uiţi. Dacă te măriţi, eu ard în foc pentru tine până vei muri; după ce vei muri, vei intra tu în foc şi voi ieşi eu. Eşti tânără. Tinereţea trece ca o floare... Vei îmbătrâni... Pentru păcate, Dumnezeu îţi va da o pedeapsă. Eu mă duc şi te las...”. Preotul a murit. A fost îngropat şi pământul nu s-a sfiit să primească în sânul său aşa tânăr!

Preoteasa a mai trăit zeci de ani în urmă. La moartea soţului avea aşa de multe haine, încât deseori zicea: „Când să mai port eu atâtea haine!”. Preoteasa a trăit o viaţă de plăceri... Credea că tinereţea va ţine zeci de ani... Și totuşi a trecut ca un vis! A îmbătrânit, a rămas oarbă şi goală de tot... Îi aduceau femeile de milă câte o cămaşă sau câte o fustă. Luase meşteşugul trasului de copii. Îi punea copilul în poală şi ea îl trăgea cu mâna. Pricepea care moare şi care se face sănătos. Ea n-a avut copii. A crescut copiii altora... O boală grozavă a lovit-o aproape de moarte. Plină de bube şi sfâşiată de durere a închis ochii, într-un amurg de toamnă, „la tufanul Mărgăritei”.

Preotul Cosma. A fost tatăl preotului Constantin Cosmescu. A avut ca soţie pe aceea ce în urmă s-a numit Macaria monahia. A murit de tânăr. Preoteasa rămânând văduvă, a luat calea bisericii şi s-a călugărit. La biserică şi-a găsit mângâierea în zilele de încercare. Ea s-a îngrijit îndeaproape de creşterea fiului său Constantin. A tors cu furca şi l-a ajutat să termine seminarul din Curtea de Argeş. I-a fost greu până ce l-a văzut căsătorit şi preoţit pe seama bisericii Bădiceni. După câţiva ani, a păşit pragul mormântului, împăcată că şi-a văzut feciorul preot.

Preotul Ghiţă. A fost feciorul preotului Stan şi al Smarandei. S-a născut înainte de revoluţia lui Tudorică din Vladimirii Gorjului. S-a făcut preot pe seama bisericii Buneşti, pe la 1850. Pe soţia sa a chemat-o Maria. Acest preot, în tinereţe, slujea foarte frumos. Avea o voce fermecătoare. Cel dintâi copil al său, Nae, a murit flăcău. L-a lovit un cal în cap şi a murit pe loc. Câtă durere i-a pricinuit această moarte! Până a închis ochii, a avut o rană mare în inimă... El a fost un bun gospodar. Pe gârla Valea Mare a construit o moară. Moara umbla numai când curgea gârla. A slujit la biserică multă vreme. Şi-a dat sufletul în ziua de 13 februarie 1892.

Preotul Ioan Stănescu, frate bun cu preotul Ghiţă. S-a născut la 1828. A învăţat seminarul la Curtea de Argeş. Pe soţia sa a chemat-o Maria. A fost hirotonit pe seama bisericii Buneşti în anul 1861. Preot paşnic, împodobit cu blândeţe şi bunătate rară. Sunt oameni din sat care îşi aduc aminte de chipul blând şi domol al preotului Ioan. Oricând l-ar fi chemat cineva, era la datorie. Pe ploie, pe vânt şi pe ger, înota cu nişte cisme prin noroaiele satului. Ce păstor bun era! Ce mult povăţuia lumea! Şi cu cuvântul şi cu fapta. El ara, săpa şi cosea, încins peste anteriu. Nu pregeta. În miez de noapte, te speriai câteodată întâlnindu-te cu el, venind de la vreun bolnav. Încărcat de bătrâneţe, moare la 27 august 1907. O cruce de piatră străjuieşte la capul său în cimitir... Un fecior al lui, Ştefan Popescu, trăieşte şi este învăţător pensionar.

Preotul Constantin Cosmescu, feciorul preotului Cosma. Crescut cu deosebită grijă de mama sa. S-a născut pe la 1852. Clasele primare le-a învăţat la seminarul din Curtea de Argeş şi iese cu atestatul nr. 97/65. Urmează cursurile din Curtea de Argeş şi iese cu atestatul nr. 329/71. Învăţa bine. A ieşit cu premiul al III-lea. Pe soţia sa a chemat-o Arsinca. S-a hirotonit preot pe seama bisericii Bădiceni, în anul 1874. Se permută la Cacaleţi în 1877 si apoi la Buneşti în 1888. Este numit paroh în Buneşti cu

Decretul nr. 476, din anul 1894. Avea o ţinută respectabilă. Parcă era un Patriarh. Dumnezeu îi dăruise o voce frumoasă. Cunoştea foarte bine rânduiuala sfintelor slujbe. Nu lăsa pe cântăreţi să de peste ochi cântărilor. În biserică era linişte. Nu era duminică şi sărbătoare fără să săvârşească Sfânta Liturghie. Totdeauna biserica era plină de credincioşi. Când murea cineva mai cu stare, urmaşii erau deprinşi să cumpere pentru preot un rând de veşminte. Avea într-o vreme vreo 12 rânduri. A păstorit turma aşa cum i se cere adevăratului păstor. Un singur drum a cunoscut în viaţă: drumul bisericii. Nu intra în slujbă până ce nu-şi citea „pravila". De multe ori l-am găsit cu epitrahilul de gât, cu lumânarea aprinsă, în genunchi la icoană, citind şi pregătindu-se pentru Sfânta Liturghie. Şi bine făcea.

A avut doi feciori. Ambii sunt institutori. O boală nemiloasă îi reteză firul vieţii la 27 octombrie 1921. E îngropat în cimitirul satului. Ce jale a fost la moartea lui! Şi copiii cei mici plângeau... Un sobor de preoţi, în frunte cu protoiereul judeţului, au luat parte la înmormântarea lui. Era o zi de toamnă... O ploaie uşoară i-a răcorit mormântul...

Biserica. S-a zidit în anul 1881. Este aşezată în locul celei vechi, pe un maidan, în cătunul Faţa Câmpului. E lucrată în stil muntenesc, cu două turle şi în formă de cruce. În faţa are un portic închis cu geamuri şi este învelită peste tot cu tablă. Pe lângă hramul de acum „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe", mai are zugrăvite pe frontispiciu celelalte hramuri vechi: „Sfântul Nicolae" şi „Cuvioasa Parascheva". Înăuntru este spaţioasă. E zugrăvită de pictorul Gheorghe Belizarie în stil neobizantin. Singură tâmpla a rămas tot cu zugrăveala veche, făcută de pictorul Gheorghe Stoenescu, la 1881. Intrarea în curtea bisericii se face pe o scară de lemn lungă şi acoperită cu şiţă. Pe margine sunt plantaţi salcâmi, carpeni, vişini şi cireşi, ca să ţină coasta pe loc. E frumos vara, să petreci câteva clipe la umbră, în curtea bisericii...

Cimitirul. Până la 1897, morţii se îngropau în curtea bisericii. De aci înainte s-a orânduit un loc pentru îngropat. Era numai împrejmuit cu gard. Ce s-au gândit capii satului? „Să facem aici şi o biserică! Lumea se înmulţeşte şi o să fie nevoie de slujbă şi aici". Au pus ban cu ban şi au ridicat, în 1897, o biserică de zid în mijlocul locului. Era în formă de corabie, cu o turlă şi învelită cu şiţă. Aici se făcea slujba de pomenirea morţilor şi la hram, la „Adormirea Maicii Domnului". Din nefericire, în ziua de 27 aprilie 1927, pe la ora 12, a luat foc biserica şi a rămas o ruină. Se crede că a luat foc de la o lumânare, pusă pe un mormânt de alături. A bătut vântul, şiţa a fost uscată şi a ars cu repezeală. Au sărit oameni de prin împrejurimi şi au scos: sfinte vase, câteva icoane, antimisul şi câteva cărţi. A ars întreg acoperişul. Turla s-a prăbuşit. Clopotul s-a făcut bucăţi. Ce jale era în sat! Toţi ziceau că e semn de la Dumnezeu. Numai zidurile înnegrite şi crăpate rămăseseră în picioare!

Cu ajutorul familiei Enescu şi al enoriaşilor, prin stăruinţa preoţilor, s-a început din nou reparaţia. S-au făcut: subzidire de beton, acoperiş şi turlă nouă. În faţă s-a zidit un portic cu stâlpi. S-a învelit cu tablă. Pentru această reparaţie s-au cheltuit peste 110.000 lei. Apoi s-au construit, la poartă, două odăi şi clopotniţă deasupra. S-a făcut gard nou de ulucă. În anul 1930, s-a zugrăvit de pictorul C. Niţulescu. Pictura a costat 70.000 lei. Tot în anul acesta s-a sfinţit cu multă solemnitate de P.S. Episcop Nichita Duma, episcop al Argeşului.

Şcoala în vechime. În vremea de demult, pe lângă preot şi pe lângă cântăreţ se putea învăţa şi ceva carte. Cea dintâi şcoală a fost în tinda bisericii cu învăţătorul preot Ioan Stănescu. Pe piatra bisericii s-a născut şcoala.

Alt învăţător în Buneşti a fost Luţă al Caiefei. Între elevii lui, pe la 1870, a fost unul care învăţa foarte bine şi se numea Marin Catalan. Pe la 1877, a venit învăţător Nae Lache, din Băiculeşti. După aceasta a urmat Dumitru Ionescu-Bucea. După Bucea a

urmat Nicolae Dumitrescu, călugărul Nifon de astăzi. A scris frumos în viaţa lui. Şi acum scrie bine. Ca local de şcoală pe vremea lui, era o odăiţă în curtea bisericii, unde a fost cuptorul de prune. Nu erau mai mulţi de 10-12 copii la şcoală.

În apropiere de 1880, vine învăţătoare domnișoara Zenovia Balotă, care în urmă a devenit soţia lui Gheorghe Enescu. După ea, a urmat preot Gheorghe Diaconescu, parohul din Cacaleţi. Timp de 20 de ani, ningă-plouă, el a venit la şcoala. Era singur cu toate clasele şi făcea carte, nu glumă. Se învăţa patru ani. Din mâna lui au ieşit oameni de ispravă. Numărul copiilor se ridicase la 30-40. Drept local de şcoală era o odaie, care se afla peste drum de bancă, unde sunt clăile de fân ale familiei Enescu. Părintele Gheorghe Diaconescu a învăţat copiii de la 1881-1901. După el, au urmat nişte domnişoare şi au învăţat în localul primăriei...

Cine s-a ridicat din sat

Gheorghe Enescu, este feciorul lui Ene Bunescu. S-a născut în timpul revoluţiei de la 1848. În copilărie şi în tinereţe a trăit împresurat de multe nevoi. Rămânând de mic orfan, a trăit prin uşi străine. Carte a învăţat mai mult singur. Şi atâta dragoste avea de carte, încât nu era lucru nou să nu-l cunoască. Documentele şi hrisoavele de sute de ani, le citea de minune. Mulţumită inteligenţei cu care era înzestrat, a călcat voiniceşte peste toate necazurile vieţii. Măsurat în vorbă şi faptă. Avea o răbdare foarte mare. Duminica şi sărbătoarea venea la biserică, îi plăcea să cânte la strană. De multe ori predica şi îndruma lumea pe calea cea bună. În fruntea faptelor de binefacere şi zidire, pe el îl găsim. Era ca un părinte al satului. A fost într-un timp şi primar. Pe soţia sa o chema Zenovia Balotă - Curtea de Argeş. Ea a fost învăţătoare în sat. Din căsătorie au rezultat zece copii: şase băieţi şi patru fete. Aşa educaţie, aşa instrucţie a dat copiilor,

încât toţi l-au ascultat şi au ajuns departe. Prin muncă şi chibzuinţă a făcut şi frumoasă avere. Copiilor în special, le-a dat o creştere creştinească. La Paşte şi la Crăciun venea cu ei la biserică, se spovedeau şi se împărtăşeau. De asemenea participa la Sfânta Liturghie şi în celelalte duminici şi sărbători. Toţi au ajuns în scaune de cinste. Este atâta armonie între ei - astăzi după moartea lui - încât îi admiră o lume întreagă. Creşterea din familie face mult. Gheorghe Enescu închide ochii în ziua de 17 martie 1926.

La înmormântarea lui a luat parte PS Episcopul Nichita Duma, înconjurat de un sobor de preoţi. S-au ținut cuvântări şi s-a arătat ce gol lasă în urmă.

Fotin Enescu, fiul cel mare al lui Gheorghe Enescu. S-a născut în Buneşti, la 30 ianuarie 1878. Şcoala primară a început-o în sat. A trecut la Piteşti. A învăţat liceul şi apoi a studiat la Universitatea din Bucureşti. A intrat în magistratură. A fost ajutor de judecător şi mai în urmă procuror la Tribunalul Vâlcea. A trecut ca judecător de instrucţie la Tribunalul Argeş. În magistratură a fost coleg cu I. Gheorghe Duca. Pe când Duca era director la Băncile Populare, l-a luat şi pe Fotin ca subdirector. După plecarea lui Duca, Fotin Enescu ajunge director în locul lui. Sub conducerea şi priceperea lui au luat fiinţă multe bănci în țară. Era un om cinstit, un om de omenie.

Slujba şi-o îndeplinea cu punctualitate. Câţi oameni nu şi-au găsit sprijin în el, în zilele grele ale războiului! Cine i-a cerut sfatul şi ajutorul, l-a dobândit. Tot sufletul și-l punea în slujba de ridicare a poporului. Cine nu l-a cunoscut în Moldova! Cine a stat de vorbă cu el, nu-l poate uita. Când venea în sat, stătea de vorbă şi cu copiii.

De la Băncile Populare ajunge Ministru de domenii în primul cabinet Averescu. A fost ministru de finanţe şi adinterim la domenii în cabinetul Coandă. Sub Ioan I.C. Brătianu, a fost iarăşi ministru de domenii. A luptat pe toate căile pentru împroprietărirea ţăranilor. În plină tinereţe, moare din cauza unei gripe infecţioase, la

Chişinău, în ziua de 30 noiembrie 1918. Se bucura de mare trece în faţa regelui Ferdinand I. Ca amintire, Banca populara „Buneşti" i-a turnat chipul în bronz.

Încheiere

Grele timpuri erau odată! Cât de greu o duceau moşii și strămoșii! Erau numai cu frica în sân...

Astăzi trăim timpuri mai bune. Acum, la sfârşitul cărţii, să ne întrebăm ce trebuie făcut în sat, ca ziua de mâine să fie mai bună ca cea de azi?

În primul rând, nici un copil să nu fie lipsit de lumina cărţii! Toţi să treacă prin şcoala primară. „Învăţătorul în satul căruia există un analfabet, să se simtă umilit!" (Dr. C. Angelescu).

Nu trebuie pierdută din vedere Biserica. Ea a fost „Turnul de veghere al neamului". Bătrânii, tinerii şi copiii să-şi strângă rândurile cât mai mult în jurul ei. Părinţii să-şi crească copiii în frica de Dumnezeu şi ruşine de oameni. Copiii sunt nădejdea de mâine a ţării...

Copiii satului să nu-şi piardă vremea degeaba. Să înveţe şi câte o meserie. Luptele şi certurile politice n-au ce căuta în sat... Mai presus de toate se cere „U N I R E" între toţi locuitorii satului, ca nu cumva ceea ce zideşte unul, să dărâme celălalt. Ne pândesc duşmani destui... Nu suntem datori nimănui, nici cu o palmă de pământ... Să fim uniţi între noi... şi cu credinţă în Dumnezeul părinţilor noştri, astfel vom putea stinge toate săgeţile „vicleanului" pornite asupra noastră.

În unire, în muncă cinstită, în omenie sălăşluiesc zorile unor zile mai frumoase pentru satul acesta, pentru mama noastră „Ţ A R A" (Spicuiri din cartea „Monografia comunei Buneşti" de preot Nic. I. Iancu, anul 1934).

Protosinghel NICODIM MĂNDIȚĂ, nașterea, copilăria și tinerețea până la armată

Acum, după ce am oferit cititorilor posibilitatea să cunoască locurile natale, cu trecutul lor istoric, ale celui ce a devenit mai târziu părintele protosinghel Nicodim Măndiţă, să începem, cu ajutorul lui Dumnezeu, să-i depănăm firul vieţii şi al faptelor sale, aşa cum le-am cunoscut personal, atât eu cât şi mulţimea celor care, prin umilul meu toc, aduc mărturia lor.

Pe aceste frumoase meleaguri argeşene, ce au în apropiere măreaţa Mănăstire Curtea de Argeş, în străvechiul şi istoricul sat Buneşti (încorporat acum în comuna Zărnești, Argeş) trăia în a doua jumătate a secolului trecut, o familie de creştini dreptcredincioşi cu numele Ioan Mănditā şi soţia sa Filofteia. Ei se ocupau cu agricultura, câştigându-şi pâinea cea de toate zilele prin sudoarea frunţii lor. Ţineau cu mare sfinţenie la credinţa strămoşească, trăind în pace şi armonie cu toţi oamenii, aşa pe cât era posibil. În ziua de 28 octombrie 1889, bunul Dumnezeu binecuvintează această familie a lui Ioan Mănditā şi a credincioasei Filofteia, prin naşterea unui copil care, în baia Sfâtului Botez, a primit numele de Nicolae.

Pentru a face mai multă lumină în privinţa unor amănunte biografice, vom aduce la mijloc câteva fraze autobiografice ce au fost rostite în faţa anchetatorilor în anul 1964, de către cel ce mai târziu a devenit părintele protosinghel Nicodim Mănditā. Fiind întrebat ce studii are, el a răspuns: „Sunt născut la 28 octombrie 1889, în satul Buneşti-Argeş. În perioada 1896-1901 am urmat cursul elementar în satul Buneşti... şi am terminat cinci clase elementare. După ce am terminat cursul elementar, am rămas la părinţi în satul Buneşti, şi m-am ocupat cu agricultura până în anul 1911, când am fost

încorporat pentru a satisface serviciul militar. Părinţii mei au posedat şase pogoane de pământ şi au avut 11 copii, dintre care unii au decedat de mici şi au rămas numai patru”.

Încă din fragedă copilărie, Nicolae s-a arătat iubitor de învăţătură, ascultător faţă de părinţi şi cu o mare dragoste faţă de Dumnezeu. Iubea pe toţi copiii şi se păzea a le face rău. După ce a intrat la şcoala primară şi a început a cunoaşte slovele, se ostenea mult cu cititul prin cărţile sfinte. Un bătrân din satul natal mi-a povestit că atunci când Nicolae mergea cu vitele la păscut cu ceilalţi copii din sat, îşi lua în traista cu mâncare şi câte o carte cu învăţături de suflet folositoare. Se aşezau cu toţii la umbra unui copac, în formă de semicerc şi Nicolae îşi scotea cartea şi începea să citească clar şi pe înţelesul tuturor. Fiecare dintre copii când le venea rândul mergea de abătea vitele ca să nu strice grădinile oamenilor. Nicolae era scutit de aşa ceva, deoarece el, ca şi o doică, îşi hrănea colegii săi cu laptele cel duhovnicesc. Desigur că între copiii care ascultau istorioarele morale din acele cărţi se putea păstra o atmosferă plăcută şi mintea lor se îmbogăţea de cunoştinţe religioase, până nu-i da peste cap valul tinereţii. Iar când se reîntorceau pe la casele lor, mai spuneau şi celor de acasă despre cum îşi petreceau ei timpul la câmp cu vitele...

Încă de timpuriu oamenii din sat au început a avea, faţă de acest copil, o evlavie şi un respect, supranumindu-l încă de pe atunci „călugărul”, „taica părintele”, „părintele”. Chiar părinţii lui observau în acest copil ceva deosebit. Şi de se întâmpla ca vreunul din ei să comită vreo greşeală, căutau pe toate căile să nu afle Nicolae. Nu pentru că ar fi avut cumva îndrăzneala de a le face observaţie, dar părinţii lui nu se simţeau bine de ar fi ştiut că a aflat şi copilul lor. De se întâmpla să vadă pe alţi copii că se ceartă, căuta numaidecât să-i împace. Îi sfătuia să fie cuminţi, să asculte de părinţi, să nu se pârască unul pe altul, să facă Sfânta Cruce dreaptă, să meargă la Sfânta Biserică, să nu fure lucruri străine; iar de vor găsi lucruri pierdute să le dea înapoi.

Se ţineau copiii de el ca de mama lor, îl ascultau şi-l întrebau mereu. El îi privea cu multă dragoste şi bunătate şi le răspundea la întrebările lor. Când venea postul,

el mergea în fruntea lor şi cu toţi se mărturiseau la preotul paroh, după care se împărtăşeau. Îţi făcea plăcere să-i priveşti. Iar în sărbătorile Naşterii Domnului umblau cu steaua, câte doi sau trei în fiecare echipă, până la Botezul Domnului. Ba umblau chiar şi prin satele vecine. Erau băieţi mai mari decât dânsul care-l ascultau şi îl întrebau pe el. Învăţau cântări de la biserică şi în fiecare duminică şi sărbătoare, după-masă, veneau copiii la el acasă, ca la şcoala din sat, unde îşi petreceau timpul în jocul de-a biserica, adică repetau slujbele bisericii, băteau toaca, trăgeau clopotul (pe care le aveau improvizate în curtea casei) şi aşa pe rând se jucau.

Mai mult decât atât, dacă se întâmpla cumva în sat ca un copil să facă neascultare părinţilor lui, apoi ei îl ameninţau zicându-i: „Lasă că te spunem noi părintelui Nicolae". Chiar au fost cazuri când părinţii vreunui copil neascultător, l-au adus pe Nicolae la ei acasă pentru a-l sfătui, să fie supus şi ascultător faţă de părinţi.

După cum am spus mai sus, chiar oamenii din sat aveau o oarecare evlavie şi respect faţă de acest binecuvântat vlăstar al lui Dumnezeu. E de la sine înţeles că Darul cel de sus pogorât, de la Părintele luminilor, s-a arătat lucrând în fiinţa lui încă din pruncie... Şi aşa pe nesimţite a petrecut în sânul familiei anii copilăriei care au trecut aşa de repede şi cu aşa bucurii nevinovate, lăsând în urma lui multe amintiri frumoase.

De la o zi la alta, tot citind prin sfintele cărţi, bagajul cunoştinţelor acestui tânăr s-a mărit, şi odată cu aceste cunoştinţe s-a înflăcărat inima lui de dragostea pentru Dumnezeu şi pentru aproapele. Este adevărat că pe vremea aceea (cu mai bine de o sută de ani în urmă) cu greu se puteau procura cărţi cu conţinut moral-religios. Mergea adeseori la Bucureşti, la Schitul Darvari, pe la mănăstirea Cernica, de unde aducea cărţi pe care le citea şi le mai dădea și altora. În biblioteca sa de mai târziu, avea multe cărţi pe care le cumpărase când era tânăr, înainte de armată.

Pe tânărul Nicolae, care încă de mic era însetat după cuvântul lui Dumnezeu, îl frământa gândul, cum să ajute pe aproapele său, care zăcea în întuneric, ca să trăiască după voia lui Dumnezeu. Ajuta pe părinţii lui la muncă dar, în paralel cu această

ocupaţie, mergea în pas şi cu viaţa aleasă, trăită în lumina Evangheliei Domnului Iisus Hristos. Inima lui ardea de dorinţa de a se îmbogăţi în Dumnezeu, de a fi cu Dumnezeu, de a nu călca vreuna din poruncile Lui.

Având pe cineva apropiat, din familie, care era înrobit de patima beţiei şi adeseori văzând isprăvile ce le făcea această patimă, îl apucă groaza şi s-a hotărât ca vinul să-l întrebuinţeze ca pe un medicament. Era mare sărbătoare atunci când tânărul Nicolae, la rugămintea părinţilor săi, gusta puţin vin, însă acest lucru se întâmpla foarte rar şi astfel îşi îndemna şi pe prietenii săi.

Dar dacă privim la vremea zilelor noastre şi la tineretul de azi, ar trebui să nu mai zicem nimic, ci numai să plângem cu amar. Fiecare din noi avem rude apropiate, tineri şi mai bătrâni, care umblă după băutură ca nu ştiu după ce. În starea aceasta jalnică ne-a adus lipsa de cuvântul lui Dumnezeu şi de o trăire curat creştinească. Ne-am tot coborât şi am ajuns unde suntem... Dar acest minunat tânăr a rămas o pildă vie de urmat şi pentru cei din generaţia lui şi pentru cei de azi şi pentru cei de mâine... Viaţa lui din tinereţe era petrecută, clipă de clipă, ca o sărbătoare în plină lumină şi fără întreruperi. Inima lui de tânăr, care se făcuse locaş Preasfintei şi de viaţă făcătoarei Treimi, nu primea nici un gând necuviincios sau viclean şi se lipea de lucrurile acestea materiale, putregăioase şi degrab-trecătoare. El privea cu ochii sufletului său dincolo, în altă lume, unde îşi pusese temelia unei vieţi netrecătoare şi veşnice. Ce fericită tinereţe a avut Nicolae! Ce zile senine a avut acest tânăr în casa părinţilor săi, iubit de toţi, aşteptat de toţi, ascultat de toţi!...

Cu adevărat, tânărul Nicolae şi-a îndreptat calea sa păzind, iubind şi ascultând de cuvântul lui Dumnezeu, pentru că a ascuns şi a păstrat în inima sa, cuvântul lui Dumnezeu, cel de viaţă dătător.

O, dragii mei tineri de azi, de ieri şi de mâine! Luaţi pildă de trăire a primăverii vieţii voastre, de la acest tânăr binecuvântat de Dumnezeu. Păcat este, chiar mare păcat, să vă pierdeţi pentru totdeauna frumoasele zile ale tinereţii voastre, zăbovind

în cugete necuviincioase, în vorbării murdare şi în fapte păgâneşti! Căci cu aceste zile atât de senine, atât de dulci şi plăcute, nu vă veţi mai întâlni niciodată. După aceste binecuvântate zile ale tinereţii, vin zile mai puţin senine, mai puţin plăcute şi mai puţin frumoase şi dulci. Când vom coborî din treaptă în treaptă, tot mai jos, mai jos, cu multă durere vom privi la zilele cele de sus ale tinereţii noastre prin care am trecut, care au fost atât de dulci şi plăcute şi vom plânge mult după ele, dar ele nu vor mai putea coborî la noi şi nici noi nu vom mai putea urca la ele.

Ştiu şi sunt sigur că acest tânăr, de care este vorba, n-a pierdut tinereţea în zadar şi nici nu şi-a cheltuit această zestre a tinereţii, pe lucruri fără preţ şi nefolositoare, şi nici nu i-a dispreţuit nimeni tinereţea, după cuvântul Sfântul Apostol Pavel (Tit 2, 15).

Petrecerea lui în sânul familiei şi societăţii era binecuvântată şi strălucea ca o lumină puternică. Deşi tânăr cu vârsta, dar cu mintea era bătrân şi înţelept. Oricine îl întreba ceva, era gata să-i dea răspuns. Sfătuia nu numai pe cei tineri, ci şi pe cei bătrâni care îl ascultau. Se dusese vestea despre el şi în satele vecine, despre înţelepciunea lui, despre viaţa lui aleasă. Toţi într-un glas ziceau că acest tânăr va ajunge om mare. Şi într-adevăr a ajuns om mare şi plăcut înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Militar activ în anul 1911

A venit vremea să plece la armată. Însufleţit de dragostea sfântă către ţară, a plecat voios să-şi facă datoria. În primăvara anului 1911, tânărul Nicolae a îmbrăcat haina militară. După ce şi-a făcut datoria ca activ, a rămas mai departe în armată ca reangajat, cu înaltul scop de a duce şi o activitate misionară. Se gândea să colaboreze cu timpul cu vreun preot, pentru a putea scoate la lumină o serie de cărţi cu învăţătură ortodoxă şi a le răspândi în popor.

Tânărul Nicolae s-a îmbrăcat pe deasupra cu haina militară, iar pe dinăuntru cu virtuţile creştineşti şi învățătura sfântă a bisericii lui Dumnezeu; scotea din vistieria inimii sale fel de fel de sfaturi, învăţături şi îndemnuri cu care alina, mângâia şi încuraja pe cei din jurul lui. Tocmai ce era mai de trebuinţă în acele vremuri de grea cumpănă. Bunul Dumnezeu l-a pregătit din vreme pe acest tânăr, ca să poată folosi şi pe alţii la vreme de nevoie.

Acei camarazi care auzeau de la el atâtea sfaturi de încurajare şi de mângâiere, se simţeau bine şi lămuriţi în multe probleme. Pe vremea aceea, existând asistenţă religioasă în armată, preotul militar, ştiindu-i pregătirea ce o avea şi talentul cu care era înzestrat, îl însărcina să ţină cuvânt de învăţătură militarilor adunaţi în acest scop. El alcătuia adevărate predici, pline de miez şi frumuseţe.

Tânărul militar nu era numai un bun vestitor al Evangheliei, dar era şi un bun creştin, cu o viaţă aleasă, potrivit învăţăturii care o răspândea între militari. Nu căuta să asuprească pe nimeni, sau să facă ceva care să fie în contradicţie cu cele ce spunea. Socotesc că este de folos să amintim aici numai un caz din cele multe petrecute în cei opt ani cât a activat ca militar în termen şi reangajat în armată.

Într-o dimineaţă de primăvară a anului 1912, când a sunat deşteptarea, tânărul militar Nicolae s-a sculat repede să se îmbrace dar a observat că lipsesc cizmele. A mers

la ofiţerul de serviciu şi i-a raportat cazul. I s-a dat o pereche de cizme de la magazie şi urma ca după apel să meargă pe la fiecare ostaş să şi le caute. Când s-au adunat toţi şi s-a terminat şi apelul, a pornit cu ofiţerul de serviciu să le caute. După ce au controlat vreo 4-5 militari, a observat cizmele la unul dintre ei. Având în vedere ce va suferi acel militar vinovat, care îi furase cizmele, nu l-a mai dat pe faţă şi până la urmă s-a stabilit să le plătească. A trimis în grabă o scrisoare acasă, iar părinţii lui i-au trimis bani ca să plătească cizmele dispărute.

După aproape un an de zile, în 1913, a urmat campania din Bulgaria; iar cel ce i-a furat cizmele a fost rânduit să meargă şi el aici, alături de tânărul Nicolae. Când să intre în prima luptă, bietul militar îngrozit oarecum de primejdia războiului care era în faţa lor, s-a apropiat de Nicolae şi l-a rugat stăruitor să-l ierte din toată inima, căci el este cel ce i-a furat cizmele, pe când erau în cazarmă. Dar tânărul Nicolae îl iertase mai înainte de a i se cere. Apoi, când a intrat în prima luptă, un glonţ i-a curmat firul vieţii şi astfel a fost răpus de moarte. Această întâmplare ne-a povestit-o părintele Nicodim, învăţându-ne să lăsăm în seama lui Dumnezeu pe toţi acei ce vor căuta să ne facă nouă rău. Iar de ne vom răzbuna - spunea Părintele - cădem mai vinovaţi, în faţa lui Dumnezeu, decât rău făcătorii noştri.

La o asemenea iubire faţă de vrăjmaşi să ne ostenim a ajunge şi noi, de voim a petrece cu Dumnezeu şi aici şi în veşnicie.

Campania din Bulgaria în 1913, luptele de la Târgu Ocna în 1916 şi luptele din Ardeal în 1918

A luat parte la campania din Bulgaria în anul 1913, apoi, după trei ani, în 1916 la primul război mondial şi, în sfârşit, la luptele din Ardeal în 1918. La aceste trei războaie, Nicolae, ca ostaş devotat al ţării, a dat dovadă de o mare vitejie, iar ţara l-a decorat în mai multe rânduri pentru meritele deosebite pe care le-a avut. În legătură cu situaţia militară şi decoraţiile primite, Părintele Nicodim va declara în anul 1964, organelor de anchetă, următoarele:

„În anul 1911 am fost încorporat la Regimentul 6 artilerie Piteşti, transferat la o altă unitate de obuziere la Bucureşti - de unde am revenit la unitatea de mai sus, până în toamna anului 1912, când am fost lăsat la vatră cu gradul de soldat. După un an de zile am fost luat din nou în armată la aceeaşi unitate militară şi am participat la campania din Bulgaria, unde am primit gradul de brigadier-caporal.

În 1913, după ce am terminat campania din Bulgaria am fost trasferat la Divizionul 1 artilerie uşoară din Curtea de Argeş, unde am fost avansat la gradul de sergent.

În anul 1914 m-am reangajat în Divizionul 1 artilerie cu gradul de sergent-instructor, funcţie în care am rămas până în atiul 1917, când mi s-a luat gradul de instructor şi am rămas în continuare cu gradul de sergent, până la sfârşitul anului 1919, când am plecat din armată.

În perioada în care am fost reangajat, am fost decorat cu trei medalii, dintre care îmi amintesc că se numeau „Crucea”, „Bărbăţie şi credinţă” şi încă una a cărei denumire nu o mai ştiu. Aceste decoraţii le-am primit pentru fapte de arme, participând la luptele de la Târgu-Ocna”.

În perioada de opt ani de zile, cât a fost militar activ şi reangajat, a căutat, cu timp şi fără timp, să răspândească între militari învăţătura sfântă a Bisericii lui Dumnezeu, să înveţe şi să lămurească pe fiecare în parte, ba chiar şi în grupuri mari, despre grija creştinului de a-şi mântui sufletul său. S-au găsit caiete întregi cu pregătirea religioasă ce o făcea tânărul militar pentru a ţine predici la grupuri mari de militari şi ofiţeri. Nu era zi de Duminică şi sărbătoare în care să lipsească de la această datorie sfântă. Fiind înzestrat de bunul Dumnezeu cu darul de a vorbi pe înţelesul tuturor, era ascultat cu mult interes şi evlavie, nu numai de soldaţi ci chiar şi de ofiţerii superiori. Să stăm puţin şi să ne gândim, ducându-ne cu mintea la acele vremuri, când armata ţării noastre trecea prin focul războiului! De câtă mângâiere şi încurajare aveau nevoie acele suflete, ameninţate cu moartea clipă de clipă! Cine a luat parte ca militar nu la trei, ci măcar la un război, acela poate înţelege mai uşor şi mai mult decât cele ce încercăm să descriem noi aici.

Multe obiceiuri rele şi deprinderi păgâneşti prinseseră rădăcini adânci în fiinţa poporului nostru creştinesc.

Au fost bărbaţi ai neamului nostru care, deşi au constatat această stare de decădere şi întuneric sufletesc, n-au avut curajul şi îndrăzneala să se apuce de lucru. Cum le-au găsit aşa le-au lăsat, pentru că aici era vorba de trudă, de osteneală mare, mare de tot, de jertfă chiar, ca să spunem mai direct. Era vorba să renunţi la odihna ta, la persoana ta, să-ţi pui pielea în saramură, cum zice vorba românească, să-ţi faci de lucru, să-ţi aprinzi paie-n cap, să fii scuturat de haină, să fii ameninţat, să fii hărţuit şi purtat de colo-colo, să fii otrăvit chiar, şi câte altele...

Acestea au fost unele pricini care au oprit pe mulţi bărbaţi ai neamului nostru ca să se apuce de lucrul cel bun. Părintele Nicodim Măndiţă fiind întărit de darul lui Dumnezeu, şi asumându-şi toate riscurile, a reuşit să facă ceea ce a făcut... consimţind să plătească cu preţul vieţii, îndrăzneala de a lupta împotriva răului şi a mărturisi adevărul,

fără ocoliş şi fără trunchiere. Aceste afirmaţii nu sunt măgulitoare şi părtinitore, ci ele sunt susţinute de faptele ce vor fi povestite în cuprinsul acestei cărţi.

Dumnezeu, având în plan să-l facă pe acest tânăr lucrător în ogorul Său, l-a trecut prin greutăţile războiului pentru ca să-l călească şi cu această ocazie i-a întins câteva prilejuri prin care l-a chemat la slujirea Lui. Primul moment a fost cel pe care el l-a povestit mai târziu în una din cărţile sale şi pe care noi îl vom transcrie mai jos:

În anul 1918 când a luat sfârşit şi ultima campanie a primului război mondial, tânărul militar s-a retras din armată, dorind ca pe viitor să răspândească în poporul nostru cât mai mult învăţătura cea sfântă a lui Dumnezeu. Îi sunau mereu în urechi cuvintele Mântuitorului nostru din Sfânta Evanghelie: „Secerişul e mult, dar lucrătorii sunt puţini. Rugaţi, deci, pe Domnul secerişului să scoată lucrători la secerişul Său”. Ar fi dorit şi el să fie, un umil lucrător la secerişul lui Dumnezeu.

Nu-i vorbă că nici în armată n-a stat cu mâinile-n sân, dar armata e armată şi are programul ei destul de încărcat pe fiecare zi, aşa că prea mult nu poţi să te ocupi de cele sufleteşti, de cele religioase. Pentru aceasta s-a şi retras din armată, pentru a lucra mult mai liber şi nestingherit de nimeni. Tot în acel an a trecut la cele veşnice şi credincioasa lui mamă, Filofteia. A mai stat acasă încă doi ani, pentru a mângâia pe îndureratul lui tată care a rămas singur. Îl mai ajuta la treburile gospodăriei, în care timp se pregătea şi de plecare.

În primăvara anului 1920, luna martie, ziua 23, şi-a luat rămas bun de la tatăl său, de la cele trei surori şi un frate mai mic şi, părăsind casa părintească şi satul său natal, a venit la noi în Moldova şi s-a oprit la Sfânta Mănăstire Măgura, județul Bacău.

După 44 de ani, la întrebarea pusă de organele de anchetă: „Cu ce te-ai ocupat după ce ai plecat din armată?” el va răspunde următoarele: „La începutul anului 1920 m-am călugărit la Mănăstirea Schitul Măgura din oraşul Târgu-Ocna, unde am fost hirotonisit preot. În anul 1921, după ce am fost făcut preot, am fost trimis în această calitate prin mai multe localităţi ca: Vâlcele, în apropiere de Târgu-Ocna, Schitu-

Frumoasa (Bacău), Mănăstirea Giurgeni (Neamţ), în comuna Pâcliţa (Alba), Hăşmaşul Ciceului, Leurda Gârboului şi Simişna (Cluj).

„În toamna anului 1933 am venit la Mănăstirea Agapia (Neamţ), unde era călugăriţă sora mea, Măndiţă Maria, şi am rămas în calitate de Preot şi apoi Protosinghel, până în anul 1945 când am fost transferat în aceeaşi calitate la Mănăstirea Văratecul. La această mănăstire am rămas până la sfârşitul anului 1961, după care am fost transferat din nou la Mănăstirea Agapia unde sunt şi în prezent în calitate de Protosinghel" (Spicuiri din Procesul Verbal de anchetă, din 17 august 1964).

Activitate în sfânta mănăstire Măgura (județul Bacău)

Ca subofiţer în armată a fost trimis cu divizionul prin Moldova. Cu această ocazie, el a vizitat mai multe mănăstiri. Când s-a hotărât să se retragă într-o mănăstire, deja pusese ochii pe mănăstirea Măgura.

În ziua de 25 martie 1920, ziua praznicului Bunei Vestiri, s-a prezentat la stareţul mănăstirii şi a cerut blagoslovenie pentru a-l primi în aceast locaş. Stareţul i-a dat blagoslovenie. Dar după ce a discutat cu el câteva ore, şi-a dat foarte bine seama că are în faţa lui pe cineva bine pregătit şi fără să mai zăbovească l-a şi făcut frate de mănăstire.

Noul frate venit în această mănăstire, fiind obişnuit din copilărie a rosti cuvântul lui Dumnezeu celor din jurul lui, a încercat şi aici a spune câte ceva, însă cu sfială. Când au observat călugării şi fraţii mănăstirii ce cuvinte minunate ies din gura lui, când prindeau vreme, se strângeau ca albinele în jurul lui şi-l întrebau mereu, ba de una,

ba de alta, primind fiecare din ei răspunsul cuvenit, de rămâneau cu toţii mulţumiţi. Ca o dovadă sigură că noul frate de curând venit îndeplinea toate condiţiile, Părintele stareţ Petrovici fiind duhovnic iscusit, s-a sfătuit cu soborul mănăstirii şi de marele praznic al Învierii Domnului l-a îmbrăcat în haina de monah, schimbându-i numele din Nicolae in Nicodim. De la Buna Vestire şi până la Sfintele Paşti e vorba numai de două sau trei săptămâni în care timp noul frate venit a şi fost călugărit.

Grija printelui Nicodim de a plăcea lui Dumnezeu şi a veni în ajutorul aproapelui a devenit mai apăsătoare. Cine poate povesti cu de-amănuntul ostenelile cele mari şi multe, de zi şi de noapte, pe care le făcea. Metaniile, închinăciunile, privegherile de toată noaptea, posturile, suspinurile, lacrimile, rugăciunile cu faţa la pământ, erau ocupaţiile cele mai de seamă ale Părintelui. Iar în ceea ce priveşte ascultarea la treburile gospodăreşti ale mănăstirii, era cel dintâi. În timpul liber se ocupa intens cu cititul sfintelor cărţi, de unde îşi scotea notiţe. Venirea părintelui Nicodim în această mănăstire, în scurtă vreme a transformat radical starea sufletească a părinţilor şi fraţilor din această comunitate monahală. Stareţul se bucura foarte mult de venirea lui în această mănăstire şi se simţea ajutorul lui în chip vădit. De la Sfintele Paşti şi până la sărbătoarea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel din 29 iunie, nu poate fi mai mult de două luni şi ceva. Pentru meritele sale deosebite, Părintele stareţ impreună cu soborul mănăstirii găsesc de cuviinţă să-l avanseze la treapta de ierodiacon.

După aceasta, ca diacon, părintele Nicodim ţinea aproape în fiecare zi predică în Sfânta Biserică după Sfânta Liturghie, şi cu alte ocazii. Venind ca de obicei credincioşi şi din satele apropiate şi luând parte la slujbă şi ascultând şi predica rostită de acest diacon înflăcărat de darul Duhului Sfânt, ei au început a veni în număr din ce în ce mai mare.

Ca fulgerul a străbătut vestea până departe, că la sfânta mănăstire Măgura se află un părinte diacon care predică, spunând lucruri nemaiauzite. Alergau cu mic cu mare, sus în deal la mănăstirea Măgura oameni însetaţi de apa cuvântului Dumnezeiesc, nu s-ar

mai fi dus de acolo zile întregi, când începea părintele Nicodim să le vorbească cuvintele vieţii veşnice. Iar dacă cineva dintre ei întreba ceva, el era în măsură să-i dea răspunsul potrivit, de rămânea omul mulţumit şi fără pic de îndoială. Părintele avea de la Dumnezeu darul de a atrage, de a apropia pe om de Dumnezeu, şi când îi ascultai cuvântul de învăţătură, te făcea să-L iubeşti şi mai mult pe Dumnezeu şi te aducea într-o stare de evlavie, de nu te puteai stăpâni ca să nu plângi, să nu urăşti păcatul. Când vorbea, faţa îi era luminată de un zâmbet şi, pentru că vorbea din inimă, unde trona Dumnezeu, cuvântul lui spus pătrundea în suflet şi îl mişca spre umilinţă. Te aducea în aşa stare încât, parcă n-ai fi vrut nici să mai mănânci, nici să mai dormi, ci numai să asculţi, să plângi şi să te ocărăşti pe sine, pentru vremea cea petrecută fără Dumnezeu...

Văzând Părintele stareţ ce minunat lucra Bunul Dumnezeu prin acest diacon şi cum atât de mulţi creştini, cu mic cu mare, veneau la sfânta mănăstire şi, ascultând predica, plecau înapoi întăriţi sufleteşte, din nou a făcut sfat cu soborul şi a luat hotărârea să-l hirotonisească Preot, chiar de praznicul Adormirii Maicii Domnului. În această calitate de Preot şi Duhovnic, putea veni în ajutorul aproapelui mai mult ca înainte şi cu mai multă putere. Din ziua de 25 martie, când tânărul Nicolae a păşit pragul sfintei mănăstiri Măgura, până la 15 august nu sunt mai mult de 4 luni şi 20 de zile, în care timp din mirean ajunge să fie preot monah.

Mănăstirea Măgura aparţinea de Episcopia Romanului. Când Părintele stareţ Petrovici s-a prezentat la P.S. Lucian, de-abia după o lună şi jumătate de la hirotonia întru Diacon a părintelui Nicodim, cu propunerea şi rugămintea de a-l hirotoni Preot, de Adormirea Maicii Domnului, de atunci dânsul şi-a exprimat nedumerirea şi îndoiala, rostind:

- Părinte Stareţ Petrovici, oare nu este prea grăbită această hirotonie? Este prea puţin timp de când a fost hirotonit diacon!

Atunci, Părintele stareţ care-l însoţea, a zis către Preasfinţitul Lucian:

- Preasfinţite Stăpâne! Eu ştiu pe cine am propus şi am adus spre a fi hirotonit ieromonah! Dacă nici acest tânăr şi înflăcărat diacon nu merită să fie hirotonit preot acum, atunci eu pun un spin în poarta mănăstirii şi mă duc în altă parte!

Auzind aceste cuvinte hotărâte ale stareţului său, Preasfinţitul Lucian a zis:

- Bine, Părinte stareţ, dacă Sfinţia ta garantezi pentru părintele Nicodim, atunci eu îl voi hirotoni de Adormirea Maicii Domnului, după cum îţi este dorinţa.

În felul acesta atât de minunat, părintele Nicodim a fost hirotonit Preot.

El slujea Sfânta Liturghie cu aşa evlavie, încât toţi cei ce îl vedeau se foloseau mult. În Sfântul Altar, înaintea Sfintei Mese făcea metanii cu multă agerime şi smerenie mare. Şi în toate mişcările se vedea că era purtat de o dragoste mare şi înflăcărată către Dumnezeu.

Părintele Nicodim odată cu preoţia a primit de la Dumnezeu şi darul facerii de minuni, încât mulţi bolnavi, venind şi stând la rugăciune, se tămăduiau. Chiar Părintele ne-a povestit că, după ce a primit de la Dumnezeu darul preoţiei, au venit mulţi bolnavi să le citească rugăciuni. În grupul acela era şi o femeie cuprinsă de un duh demonic, care se lupta cu cei ce au adus-o. Ea era legată cu o funie şi striga mereu către ei:

- Luaţi-mă de aici, luaţi-mă de aici, pentru că nu mai pot răbda să stau aici.

Până la urmă, după ce s-au terminat de făcut rugăciunile, s-a tămăduit şi ea de această cumplită boală ce o chinuia grozav. După ce s-a vindecat, a fost dezlegată de funia aceea şi s-a mărturisit împreună cu cei ce au adus-o.

Mai povestea Părintele că atunci când cineva se face preot, poate cere un dar de la Dumnezeu: ori darul tămăduirii de boli, ori darul vorbirii ş.a. Dânsul a cerut de la Dumnezeu darul de a putea converti, de a putea aduce cât mai multe suflete la Dumnezeu, la calea mântuirii, la calea Bisericii. Şi slavă lui Dumnezeu, s-a văzut că a primit acest dar de la Dumnezeu, deoarece a reuşit să aducă multe suflete la cunoştinţa de Dumnezeu, mai mult decât alţii...

Părintele ne-a mai spus odată următoarele:

- După ce am primit darul preoţiei, un gând îmi şoptea să nu primesc nici un ban de la nimeni, pentru serviciile făcute, căci monahul trebuie să trăiască în sărăcie. Dar alt gând m-a convins că aşa ceva nu-i bine, deoarece ceilalţi preoţi (mulţi dintre ei având şi familii) care de obicei primesc bani de la credincioşi pentru serviciile făcute, vor fi dispreţuiţi de popor; iar pe mine mă vor lăuda. Şi aşa am renunţat la primul gând, dar am hotărât în inima mea ca orice ban voi primi de la credincioşii creştini, pentru serviciile ce le voi face, să cumpăr cărţi sfinte sau să tipăresc şi tot lor să le dau. Şi aşa am socotit că e mai bine şi pentru mine şi pentru ei. Şi slavă lui Dumnezeu, căci de banii aceştia nu m-am folosit, ci pe toţi i-am dat până acum pentru cumpărarea sau tipărirea sfintelor cărţi... De nu aş fi primit bani de la oameni pentru servicii, ei ar fi rămas mâhniţi în sufletul lor şi până la urmă poate i-ar fi dat pe lucruri nefolositoare; dar dacă le-am primit banii, ei au avut mulţumirea că au reuşit să dea bani la slujbe, la preot; iar pe de altă parte cărţile ce le-am putut cumpăra sau tipări cu aceşti bani de la ei, au ajuns pe altă cale tot în mâna lor. Și așa am socotit că e bine de făcut și așa am și făcut cu ajutorul lui Dumnezeu până acum la vârsta de peste 80 de ani. De la cine mi-a dat, am primit cât mi-a dat, iar de la cine nu mi-a dat, nu am cerut.

Când Părintele Nicodim slujea ca preot prin parohii sau la mănăstirile de maici, avea salariu, iar la bătrâneţe primea pensie. Banii ce-i primea ca salariu şi mai târziu cei de la pensie îi folosea, o parte pentru existenţă, iar ce rămânea din aceştia, cât şi toţi banii de la pomelnice, îi folosea pentru cumpărarea sau tipărirea cărţilor folositoare de suflet, pentru că el ducea o viaţă cumpătată şi modestă. Banii de pe pomelnice îi numea „bani cu păcate omeneşti" şi se ferea să se folosească de dânşii, cheltuindu-i numai pentru cărţi sfinte. Chiar şi mâncare nu consuma de la oricine, nu numai că se ferea să nu fie otrăvit, ci ca să nu fie de la persoane care trăiesc în păcate de moarte şi să nu se facă părtaş la vinovăţia lor.

Primea cu dragoste de la cei drept-credincioşi, care se spovedeau şi făcând canon se osteneau să-şi îndrepte viaţa după voia lui Dumnezeu. Pentru că dacă ar fi primit şi de la acei oameni ce trăiau în păcate, ar fi fost pentru ei şi o încurajare, să trăiască mai departe în felul lor. Fără să facă din aceasta o lege, totuşi ne sfătuia, când ne stă în putinţă şi avem posibilitatea să alegem, când ne facem o casă, îmbrăcăminte sau alte lucruri ce ne sunt necesare, să preferăm pe meşterii care nu înjură pe Dumnezeu, în primul rând, şi care nu trăiesc în diferite păcate de moarte. Dacă nu avem de unde alege, nu suntem vinovaţi, dar avem datoria cât sunt la noi, să-i obligăm să nu înjure nicidecum, să nu fumeze în casă, dacă se poate nici în curte şi să mănânce ceea ce mâncăm noi, chiar dacă pentru aceasta, oferim ceva în plus, căci altfel nu scăpăm de păcat.

Petru aceasta, Părintele purta încălţăminte făcută de un fiu duhovnicesc din Bălţăteşti şi îmbrăcăminte lucrată de maicile din casă, una din ele şi cea mai bătrână, pe nume maica Amfilohia Creangă, fiind croitoreasă de haine călugăreşti şi de veşminte preoţeşti. Chiar şi stofa din care erau lucrate hainele de vară şi de iarnă era lucrată tot de maici. Lenjeria de corp era lucrată din pânză de cânepă şi de in, cu urzeală de bumbac, țesută la războiul de casă de către maici.

Și dacă tot am ajuns să povestim unele amănunte din viaţa mai intimă a părintelui Nicodim, aşa cum le-am văzut cu ochii noştri şi cum le-am cunoscut pe parcursul a zeci de ani, ne cerem iertare de la iubiţii cititori pentrucă nu ne pricepem să povestim lucrurile într-o anumită ordine, ci mai mult aşa cum simţim îndemnul inimii. De aceea, ajungând la acest loc, unde se cuvenea să amintim fugitiv despre viaţa modestă şi cumpătată pe care am văzut că o ducea Părintele, nu am putut rezista să nu vă povestim cu multă duioşie şi respect, unele amănunte din care reiese, cu câtă grijă şi înţelepciune se purta, până în cele mai mici amănunte. Noi am avut ocazia să vedem cămăşi de ale dânsului. Erau lucrate din pânză de bumbac ţesută cu fir de in. Erau lungi până la genunchi, închise în faţă, aşa cum se făceau cămăşile bătrâneşti, numai cu trei nasturi în faţă, şi cu manşetă şi nasturi la mâneci. Am povestit acest amănunt nu numai pentru a

scoate în relief bunăcuviinţa şi modestia de care da dovadă Părintele, ci şi din altă cauză. Noi știm că dânsul avea și studia foarte multe cărţi de medicină scrise pentru popor. Şi acest lucru îl făcea atât pentru folosul personal, dar mai cu seamă pentru a îndruma corect şi responsabil, mulţimea credincioşilor care îi cereau sfatul, sau care nici nu ştiau de ce au nevoie, şi dânsul trebuia să-i îndrume părinteşte. Şi datorită acestei îndeletniciri, dar mai cu seamă a bunului simţ pe care l-a moştenit din vatra strămoşească în care s-a născut, dânsul avea o ţinută plină de demnitate, ce inspira şi impunea respect în jur. Atât îmbrăcămintea, care nu era de lux, cât şi felul cum vorbea, cum zâmbea, mişcările şi gesturile, inspirau plăcere celor din jur. Pentru faptul că ştia cum să se poarte, când să vorbească şi când să tacă, când să zâmbească şi când să fie sobru, când să lege şi când să dezlege, persoana dânsului inspira atâta farmec în jurul său, încât cu foarte mare greutate trebuia să te desparţi de dânsul. Simţeai că te găseşti în faţa unui om ce se află cu picioarele pe pământ, căruia nu-i scapă nici un amănunt al nevoilor fireşti, dar care este atât de liber faţă de acestea, încât este mai mult duhovnicesc decât trupesc, mai mult ceresc decât pământesc.

Şi acum suntem datori a justifica rostirea cuvintelor şi afirmaţiilor de mai sus. Spre exemplu, când cineva dintre noi se îmbolnăvea, ne sfătuia să nu căutăm leacuri băbeşti sau cele care nu au girul ştiinţei medicale, sfătuindu-ne: „Nimic să nu faceţi fără sfatul medicului”. Aceste cuvinte au fost ca o lumină care a povăţuit pe toţi cei care s-au spovedit la dânsul, ca atunci când se îmbolnăvesc, să-şi pună toată nădejdea în Dumnezeu şi să alerge cu toată încrederea la medic, căci precum preotul este doctor pentru suflet, aşa şi medicul este duhovnic pentru trup. Dacă ar fi să amintim toate sfaturile minunate şi înţelepte pe care ni le-a dat părintele Nicodim, ar însemna să ne extindem pe mai multe pagini de carte. Dar întrucât am amintit aici doar de cele legate de îmbrăcăminte şi ţinută în general, vom continua cu acestea, promiţând că restul le vom presăra în cuprinsul acestei cărţi.

Părintele ţinea foarte mult la tot ce este natural, atât ca hrană, cât şi ca îmbrăcăminte, iar în privinţa tratamentului medical, îl prefera pe cel natural, decât pe cel medicamentos, numai să fie cu sfatul medicului. Dânsul purta cămăşi din fibre naturale, sfătuindu-ne şi pe noi dacă putem şi vrem, să le preferăm. De-asemenea ne sfătuia să ne ferim de lenjerie de corp colorată sau sintetică, căci prin porii deschişi pătrund în corp acele substanţe chimice, care sunt vătămătoare sănătăţii. Tot la fel şi vopsele din zugrveala camerelor de locuit sunt dăunătoare.

Mulţi oameni se miră, întrebându-se când a avut părintele Nicodim timp să scrie atât de mult, având de făcut pravila călugărească, slujirea la Sfântul Altar când era de rând, cât şi spovedania şi povăţuirea a sute şi mii de persoane? Pe lângă faptul că a fost ajutat la transcrierea şi pregătirea manuscrisului, cât şi la tipărire, foarte mult a contribuit viaţa ordonată şi programată pe care o ducea. Poate şi faptul că a fost militar timp de opt ani, să fi avut influenţă asupra comportamentului său, dar adevărul este că avea o voinţă de fier.

Noi, de când l-am cunoscut şi până la bătrâneţe, l-am văzut culcându-se târziu şi sculându-se dis-de-dimineaţă, odată cu cântecul păsărelelor. Cum se trezea din somn nu mai stătea o clipă în pat şi, sculându-se, dădea slavă lui Dumnezeu, făcând trei închinăciuni la sfintele icoane. Apoi se îmbrăca cu reverenda, deschidea toate geamurile de la cameră, oricât ar fi fost de rece, mergea desculţ şi cu picioarele prin roua sau bruma aşezată pe iarba din livadă. După ce făcea mai multe ture, se întorcea în cameră, punea apă rece într-un lighean mare şi dezbrăcându-se până la mijloc, se spăla, dând cu un prosop de cânepă şi pe spate. Se spăla în fiecare dimineaţă pe dantură, cu periuţă şi cu pastă, după care, ştergându-se cu prosop de cânepă şi bumbac, se îmbrăca, şi timp de o oră şi jumătate sau două, îşi făcea în livadă pravila, şi numărul de aţe de închinăciuni. După ce termina, închidea geamurile şi se apuca de lucru timp de câteva ore, adeseori uitând de ora mesei, aducându-i aminte, fie sunetul clopotului, sau sosirea unor credincioşi, ce doreau să se spovedească.

Acestea sunt mărturisiri ale unor fapte văzute şi trăite oarecum şi de noi, căci adeseori lucrând pe lângă Părintele, răbdam şi noi de foame, până când dânsul îşi aducea aminte de mâncare. Dar lucrul acesta nu ne supăra, chiar dacă ar fi fost să ne ţină şi trei zile nemâncaţi şi nici nu ne permiteam să-i amintim de aceasta. Câteodată când stăteam la masă cu Părintele, mâncând cu mare sfială din acelaşi castron, dânsul aducându-şi aminte de ceva, sau venindu-i vreo idee, luând vreo carte, întrerupea mâncarea, uitând cu totul de ea. După un timp îndelungat revenind, ori mai continuam, ori - uitând că n-am terminat de mâncat - făcea rugăciunea de mulţumire. A fost cazul când a observat după rugăciune că a rămas mâncarea neconsumată şi m-a pus de am continuat să termin după rugăciune. Acestea sunt lucruri mărunte dar ele vorbesc foarte mult, arătând cât de activ şi energic era părintele Nicodim, şi cu câtă dăruire lucra spre slava lui Dumnezeu şi pentru luminarea sufletească a oamenilor.

Cu toate că nu era un om lipsit de precauţie şi străin de realitatea timpurilor pe care le trăiam, totuşi niciodată nu s-a sfiit şi nu a încetat să lucreze, de frica autorităţilor, care erau împotrivă pe toată linia la tot ceea ce dânsul făcea. Atât de mare era încrederea în ajutorul lui Dumnezeu şi în justeţea şi folosul veşnic al lucrului pe care-l săvârşea, încât niciodată nu a găsit vreun motiv serios, care să-l determine să se oprească din lucru, cu riscul că va trebui să plătească oricât de scump îndrăzneala aceasta.

Și acum, revenind și continuând să vorbim de cele necesare conservării vieţii, părintele Nicodim a rămas la cele smerite, la cele modeste, care sunt îngăduite monahului ce arde de dorinţa de a bineplăcea lui Dumnezeu, în toată vremea şi-n tot locul. Nimeni niciodată n-a ajuns în situaţia de a se sminti vreodată, văzând hainele şi încălţămintea ce le purta, camera în care locuia sau, stând la masă, pentru mâncarea ce o mânca, ori pentru băutura ce o folosea. Toate inspirau smerenie, simplitate şi echilibru. Slavă lui Dumnezeu că am putut vedea şi noi cu ochii noştri, în persoana părintelui Nicodim Măndiţă, tot ce au putut vedea şi creştinii de pe vremea Sfinţilor Apostoli. Aici se potriveşte de minune îndemnul Sfântului Apostol Pavel adresat către evrei la capitolul 13, versetul 7:

„Ascultaţi de mai marii voştri care v-au vestit vouă cuvântul lui Dumnezeu şi uitându-vă la felul de vieţuire al lor, să le urmaţi credinţa”. Am putea avea mare nădejde de mântuire, dacă şi noi după îndemnul de mai sus al Sfântului Apostol Pavel, ne-am osteni să urmăm pilda de vieţuire a părintelui Nicodim. El era cumpătat nu numai în mâncare şi băutură, dar chiar şi în vorbire. Dacă cineva îl întreba ceva, el nu răspundea imediat, ci făcea o pauză. Fie că în acel timp se ruga lui Dumnezeu să-i dea cuvânt de folos; fie că se gândea la ceea ce s-ar potrivi să răspundă. Deşi era cu faţă veselă şi mereu zâmbind, nimeni nu l-a auzit zicând vreo glumă sau cuvânt deşert sau să râdă cu glas tare. Vorbea întotdeauna cuvânt spre zidire şi niciodată nu povestea ceva în care să amintească fapte de ispravă din viaţa sa. Arăta o mare grijă pentru ziua cea mare a înfricoşatei Judecăţi, în ce fel şi cum ne vom înfăţişa înaintea Mântuitorului... Nu-i făcea plăcere să asculte, ba chiar schimba subiectul, când cineva ar fi încercat să clevetească pe alţii. Mereu îşi frământa mintea în căutarea mijloacelor de a putea veni în ajutorul aproapelui, spre a se putea lumina cu învăţătura sfântă. Se bucura mult când cineva lucra la mântuirea altora. Avea un aşa dar de la Dumnezeu, că numai dacă cineva îl vedea, se simţea întărit sufleteşte şi uşurat ca după mărturisire.

Mereu mă gândesc la acest lucru. Dacă noi, care am simţit mâna caldă a părintelui Nicodim deasupra capului nostru, atunci când ne blagoslovea şi când ne făcea dezlegarea de păcate la spovedanie, am auzit atât de multe cuvinte de învăţătură din gura lui, i-am privit de atâtea ori cinstita lui faţă care ne zâmbea părinteşte şi de atâtea ori ne-a pomenit numele noastre la rugăciunile pe care le făcea ziua şi noaptea şi ne-a mai lăsat ca moştenire şi o serie întreagă de cărţi cu pilde, sfaturi, îndemnuri şi învăţături sfinte şi după toate aceste binefaceri primite din partea lui Dumnezeu prin persoana lui, noi ne-am alipi inimile noastre de lucrurile putregăioase ale acestei lumi, sau am trăi zilele vieţii noastre fără nici un rod al pocăinţei, ce socotiţi că am merita? Oare nu ar trebui să fie judecata noastră mai aspră decât a celorlalţi oameni care n-au avut atâtea mijloace de mântuire? Oare ce am răspunde noi atunci? E bine să ne frământe această întrebare.

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Vâlcele (Bacău)

Oamenii din acest sat au rămas fără preot. Câţiva oameni cu epitropul şi cântăreţul bisericii au venit la sfânta mănăstire şi au cerut de la părintele stareţ pe părintele Nicodim, măcar pentru un timp, până când Sfânta Episcopie le va trimite preot. Părintele stareţ s-a învoit şi părintele Nicodim a venit în acest sat, pentru a sta la dispoziţia credincioşilor creştini şi a face din această parohie o cetate bine întărită împotriva diavolului şi a slugilor lui. Coborând din acel munte înalt unde se alta sfânta mănăstire, dorea să urce la muntele sfinţeniei pe toţi cei ce se aflau în acea parohie. N-a lăsat să treacă nici o zi, nici un ceas, fără a lucra cu multă râvnă în ogorul lui Dumnezeu. Îşi aducea mereu aminte că va da seama, înaintea Mântuitorului în ziua Înfricoşatei Judecăţi, de toate sufletele din parohie, de nu se va îngriji de ele. Mereu îi sunau în urechi graiurile din sfintele cărţi, pe care le citise mai înainte de a fi preot. Că preotul, de va fi chiar sfânt cu viaţa, dar dacă un singur suflet se va pierde din cauza lui, şi el îşi va pierde mântuirea sufletului său... Şi dacă preotul se va mulţumi să facă numai slujbă la biserică şi nu se va îngriji şi de mântuirea enoriaşilor săi, acela nu este preotul lui Dumnezeu. Acestea şi alte multe învăţături de la Sfinţii Părinţi, îi treceau prin minte şi-l îndemnau mereu a se osteni pentru cei din parohie, ba şi din parohiile vecine. Graiul zis de Sfântul Apostol Pavel către Timotei (2 Timotei 4, 5) de a-şi face mereu slujba deplin... îl ţinea mereu treaz şi nu ceda nimic atunci când ispita căuta să-l momească.

În acest sat n-a stat mai mult de 8 sau 9 luni de zile. Dar în acele 9 luni de zile a lucrat, s-a ostenit mult să pună în rânduială unele lucruri care erau nelalocul lor. Mulţi părinţi şi fraţi ai mănăstirii de unde plecase, se coborau deseori în sat la părintele Nicodim, ca să mai audă cuvânt de mântuire.

Închinătorii veniţi de prin satele vecine la Sfânta Mănăstire, când aflau că părintele Nicodim se află în acest sat, coborau de parcă aveau aripi la picioare; iar Sfânta Biserică din acest sat a devenit neîncăpătoare.

Oamenii din acele vremuri zguduiţi de marele război prin care au trecut, erau bine pregătiţi pentru a primi cu multă plăcere învăţătura sfântă care mângâia şi încuraja pe ascultători. Părintele nu avea timp nici să mănânce, nici să doarmă, căci nu se îndura de cei ce aşteptau: unii să se mărturisească, alţii să întrebe câte ceva, pe cei învrăjbiţi să-i împace, celor bolnavi să le citească rugăciuni, altora - ce doreau să plătească slujbe - să le primească pomelnice şi aşa, mereu-mereu, era ocupat. Când termina cu unii, veneau alţii. Împrejurul casei parohiale era ca la zi de târg.

Unii veneau de la mari depărtări cu căruţe ori pe jos. În căruţe mulţi dintre ei aduceau bolnavi care stăteau la rugăciuni şi la slujba Sfântului Maslu şi unii din ei se vindecau. Oamenii de prin multe părţi cu diferite nevoi sufleteşti şi trupeşti veneau la părintele Nicodim şi căpătau alinare. El a mers la sfânta mănăstire să se liniștească și să fie izolat de mulţimea oamenilor, dar lucrurile s-au petrecut tocmai invers. Încă din copilărie a avut dorinţa de a veni în ajutorul aproapelui care zăcea în întuneric cu cele sufleteşti şi slavă lui Dumnezeu că i-a îndeplinit dorinţa, căci până la răsuflarea cea mai de pe urmă a petrecut mereu în mijocul oamenilor dornici de mântuire. Ar fi o armată întreagă să se poată aduna toţi oamenii pe care i-a mărturisit, i-a sfătuit, s-a rugat pentru ei, a plâns pentru ei şi s-a şi bucurat cu şi pentru ei.

Nu mai vorbim de sufletele repauzate (adormiți) pentru care Părintele s-a îngrijit aşa de mult şi-i îndemna şi pe alţii a se îngriji de ele. Zeci şi sute de pagini a scris Părintele arătând folosul cel mare ce-l poate avea cineva dacă îngrijeşte de cei repauzaţi şi osânda groaznică ce-i aşteaptă pe cei ce nu dau nici o atenţie la această datorie către ei. Aşa s-a ostenit Părintele cât a trăit, îngrijindu-se şi de cei vii şi de cei ce au păşit pragul mormântului.

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Schitu Frumoasa (Bacău) [1921-1924]

Noi ştim şi suntem pe deplin încredinţaţi că toate le rânduieşte Bunul Dumnezeu şi numai spre folosul nostru. Aşa că şi venirea părintelui Nicodim în parohia Schitu-Frumoasa, a fost rânduială Dumnezeiască. Şi iată cum s-au petrecut lucrurile. Mai înainte de a veni la Schitu-Frumoasa, oamenii se împăcau tare bine cu cârciumarii, dar nu se puteau împăca deloc cu preoţii lui Dumnezeu. În cele din urmă, văzând că rămâne satul fără preot, a mers un grup de oameni la Episcopia Romanului şi au cerut stăruitor de la Episcopul Lucian să le dea un preot călugăr. Episcopul a trimis atunci un delegat la sfânta mănăstire Măgura, cerând de la stareţ pe părintele Nicodim.

Câtă osteneală nu depun părinţii drept-credincioşi pentru a reuşi să dea copiilor o educaţie curat-creştinească. Şi câtă deosebire nu este între copilul naiv care uşor se pleacă, şi la bine şi la rău, şi între omul împătimit și îmbătrânit în cele rele.

La venirea Părintelui în Schitu-Frumoasa, oamenii erau înstrăinaţi de Dumnezeu, trăiau necununaţi, în desfrânări, se luau în căsătorie rudenii apropiate, făceau nunţi, cumetrii şi alte petreceri cu muzică, jocuri, beţii şi multe alte blestemăţii.

Văzând cât de mult este de lucru în această parohie, iar lucrători nu apăreau nici unul, ba scotea capul de ici de colo câte un potrivnic, în plus, într-un sat aşa de mic cu şapte guri de iad (adică şapte cârciumi), ce era să facă?! A pus şi el genunchii la pământ şi a strigat din adâncul inimii sale către Dumnezeul Cel Tare, Cel Viu, care putea să-l ajute, să-l întărească, să-l acopere şi să-l păzească pentru a lucra cu spor într-un ogor aşa de înţelenit şi plin de spini şi mărăcini. Şi, într-adevăr, s-au făcut multe minuni care au rămas a se povesti din tată în fiu.

Ca cel care am auzit de la oameni drept-credincioşi care au văzut cu ochii lor şi au pipăit cu mâinile lor, acestea încercăm să le scriem în rândurile ce urmează. De

altfel, şi cel ce scrie aceste rânduri este născut, crescut şi a petrecut în acest sat 27 de ani şi a fost botezat de Părintele Nicodim când era preot paroh aici, în anul 1922...

Numai trei ani şi jumătate a activat ca preot paroh în Schitu-Frumoasa, dar în aceşti trei ani şi jumătate n-a stat, ci a lucrat, a trudit, a ostenit şi s-a luptat ca un erou. A învăţat cu pilda vieţii sale şi cu cuvântul. S-a ocupat de fiecare în parte prin taina spovedaniei, şi în alte ocazii. A privegheat şi s-a rugat cu post aspru. A mângâiat şi încurajat pe cei întristaţi, pe cei bolnavi, a ajutat pe cei nevoiaşi şi săraci cu tot ce a putut. S-a ocupat de cei pătimaşi şi înstrăinaţi de Dumnezeu. Şi ce nu făcea el pentru readucerea oilor rătăcite la staulul Bisericii lui Dumnezeu.

Duminica şi în zilele de sărbătoare, vară-iarnă, la ora 4 dimineaţa era în biserică şi la ora 13 termina slujba. După amiază, la ora 16 se făcea adunare la şcoala primară din sat, care era aproape de Sfânta Biserică, numai gardul o despărţea. Acolo se adunau sătenii, cu mic cu mare, ba mai veneau credincioşi şi din satele vecine. Vara, aceste adunări se făceau prin poieni cu iarbă verde, la umbra brazilor...

Cei ce voiau să se mărturisească trebuiau mai întâi să ştie pe de rost: Rugăciunile începătoare, Psalmul 50, (Miluieşte-mă Dumnezeule), Crezul şi numai după aceea puteau intra la spovedanie, altfel nu. Sâmbăta şi în ajunul sărbătorilor veneau oameni din satele vecine de pe o rază de 100-120 km, ca să stea la slujbă pentru a doua zi şi să se mărturisească. Fiecare enoriaş avea în curtea casei o căruţă sau două a celor veniţi de departe şi nu plecau până luni dimineaţa după răsăritul soarelui. Mulţi, dintre cei ce veneau cu căruţele, aduceau bolnavi pentru a sta la rugăciune şi mulţi din ei se tămăduiau de bolile lor. Suspinuri se auzeau şi lacrimi curgeau mereu de la cei ce se curăţeau de păcatele lor şi se osteneau să pună început bun de pocăinţă şi de viaţă curat creştinească.

Satul Schitu-Frumoasa e un sat de munte. De o parte şi de alta a satului sunt dealuri cu păduri de brazi şi poieni spaţioase şi frumoase. În zilele, de duminică şi sârbători, în acele poieni cu iarbă verde şi aer plăcut şi proaspăt, făcea părintele Nicodim piese religioase cu: Proorocii, Apostolii, Sfinţii Părinţi, cu cârciumarul şi baba vrăjitoare,

Nae Ciocan şi piesa cu Sfânta Cruce; iar iarna cu magii veniţi la Betleem şi închinarea lor Pruncului Iisus și uciderea pruncilor de Irod. Iarna, cu această piesă a Magilor, mergea pe la casele oamenilor vreo două săptămâni de la Naşterea Domnului şi până după Botezul Domnului, nu numai în satul Schitu-Frumoasa, ci şi în satele vecine, ba chiar şi în judeţele vecine, până departe. Acest obicei creştinesc s-a menţinut după plecarea părintelui Nicodim din această parohie încă vreo câteva decenii.

Cel ce scrie aceste rânduri a luat şi el parte la vreo câteva piese cu magii şi, când scriu acestea, retrăiesc parcă acele clipe sfinte, în care timp, din ochii celor ce asistau, curgeau lacrimi din abundenţă... Cei ce interpretau aceste piese religioase aveau roluri potrivite ce le învăţau şi erau îmbrăcaţi în costume diferite, ce făceau să semene cu persoanele pe care le reprezentau. Era o minunăţie să iei parte la aceste piese aşa de frumoase şi educative în spirit curat ortodox. Cei ce asistau la aceste reprezentări deosebit de frumoase şi educative, le părea rău că trecea timpul aşa de repede şi ar fi vrut parcă, să se mai repete. Vara pe aceste dealuri, copiii păşteau vitele. Aceste dealuri răsunau de cântările bisericeşti şi religioase ce le cântau copiii; iar de câteva ori s-a auzit noaptea bocind cu jale mare pe aceste dealuri, duhurile cele necurate, disperate că pierduseră atâtea suflete omeneşti din ghearele lor.

În sat se făcuse o schimbare de aşa natură încât nimeni nu-l mai putea recunoaşte. Oamenii nu se mai băteau, nu se mai judecau la tribunal ca mai înainte. Judecătoria din comuna Scorţeni (Bacău) a făcut întrebare cu ironie, dacă nu cumva satul Schitu-Frumoasa a dispărut, văzând că nu mai apare de acolo nici un proces. De mai apărea între oameni vreo neînţelegere, apoi mergeau numaidecât la părintele Nicodim să-i împace el şi nu mai urcau treptele tribunalului.

Când oamenii din Schitu-Frumoasa mergeau pe undeva, apoi ei nu vorbeau altceva decât: că la noi în sat avem un părinte ce nu s-a mai pomenit de când e lumea. De vreţi să auziţi lucruri minunate - ziceau ei - apoi veniţi la noi în sat, ca să-l auziţi pe părintele Nicodim slujind la Sfânta Biserică şi predicând...

De altfel, locuitorii acestui sat mergeau cu căruţa cu boi sau cu cai prin multe sate cu marfă (draniţă) de vânzare. De aceea a şi străbătut această veste ca fulgerul până departe şi veneau oamenii de la mari depărtări până la Schitu-Frumoasa să vadă ce n-au mai văzut şi să audă ce n-au mai auzit vreodată. Din povestirea ce urmează se va vedea cu câtă înţelepciune sfătuia pe cei împricinaţi, potolind şi chiar stingând conflictele.

Într-o comună vecină numită Borleşti, în satul Mastacăn (Neamţ), un om ce a participat la război a venit acasă din prizonierat. El a găsit pe soţia lui recăsătorită cu un alt om. Fiecare îşi poate da seama ce duşmănie şi ură de moarte s-a aprins între cele două familii. Totul s-ar fi terminat desigur cu crime, dacă cineva din sat nu i-ar fi trimis în grabă la părintele Nicodim la Schitu-Frumoasa. Ei, ascultând sfatul, au venit aici.

După ce au luat parte la slujba Sfintei Biserici şi au ascultat şi predica, au mers şi au stat la masă în casa părintelui. După masă şi-au spus şi ei pe rând, necazul ce-l aveau. Părintele după ce i-a ascultat cu răbdare, s-a adresat omului ce venise din prizonierat, zicându-i:

- Frate, dă slavă lui Dumnezeu pentru că ai scăpat cu viaţă din război. Dacă dumneata ai fost dat ca dispărut şi ai venit din prizonierat abia după doi ani de la terminarea războiului, fosta dumitale soţie a fost îndreptăţită să creadă că erai mort şi prin urmare ea a fost slobodă de lege pentru a se recăsători. Iar dumneata te poţi recăsători cu cine vrei.

Mai vorbind cu ei şi despre nimicnicia acestei vieţi, i-a mărturisit pe fiecare după sfânta pravilă, le-a mai citit şi anumite rugăciuni, după care ei au plecat în satul lor împăcaţi şi iubindu-se ca fraţii până la moarte. Auzind preotul paroh din satul Mastacăn de această întâmplare şi cum a reuşit părintele Nicodim să împace pe acei oameni învrăjbiţi, a trimis oameni, ca să-l cheme la ei. Venind în Mastacăn, unde mai fusese şi ca militar în timpul razboiului, de data aceasta părintele Nicodim a slujit cu preotul paroh, le-a predicat în sfânta biserică şi după masă s-a făcut mare adunare la şcoală.

După aceea şi alţi preoţi din satele vecine l-au chemat la ei de au făcut slujbă împreună şi ţinea predică după slujbă. Aşa s-a întâmplat într-un sat din apropiere, unde a fost chemat părintele Nicodim. Când a venit vremea să predice, toţi preoţii care erau de faţă, au rămas uimiţi şi s-au minunat, de frumuseţea şi bogăţia duhovnicească a cuvintelor pe care le rostea.

Un preot dintr-un sat mai de departe, pe nume părintele Ştefan Romanescu din Români (Neamţ), deşi era şi el activ şi bun predicator, văzând cum o mulţime de enoriaşi ai parohiei sale se duceau adeseori cu căruţele tocmai la Schitu-Frumoasa, s-a dus şi el. Văzând cu ce dragoste mare l-a primit părintele Nicodim, a rămas uimit. A doua zi la slujbă, el n-a vrut să slujească, ci a rămas doar în Sfântul Altar, fiind tare atent la orice mişcare pe care o făcea părintele Nicodim. Când a venit vremea să predice, s-a urcat în amvon. Ochii tuturor celor din sfânta biserică erau aţintiţi la el. Deschizându-şi gura pentru a învăţa pe popor cuvintele vieţii veşnice, atât bărbaţii cât şi femeile au început a plânge şi a suspina. Nici chiar preotul ce a rămas în Sfântul Altar n-a putut sta nepăsător la o privelişte ca aceasta, pe care n-o mai văzuse niciodată în viaţa sa. Şi aşa, printre suspine, a întrebat pe paraclisierul care plângea şi el de zor:

- Frate, Părintele Nicodim a ţinut această predică şi în duminica trecută?

- Ba nu, cinstite părinte a zis paraclisierul ştergându-se cu batista la ochi - Părintele Nicodim ţine în fiecare duminică o predică nouă. La una combate beţia, la alta curvia, la alta jocurile şi nunţile cu muzicanţi, apoi minciuna, clevetirea, furtul, luxul, lenea, şi aşa, rând pe rând, ne spune de toate. Abia aşteptăm duminica sau o zi de sărbătoare ca să-l auzim vorbind. Auzind acestea, preotul a rămas gânditor, dând din cap în semn de aprobare.

După masă, preotul musafir a zis către Părintele Nicodim, plin de recunoştinţă şi admiraţie:

- Au dreptate oamenii mei că mă părăsesc pe mine şi vin aici la sfinţia ta. Aici e o mare lucrare a lui Dumnezeu. Dacă îmi povestea cineva cele de aici, nu puteam

să le cred chiar aşa. Acum, după ce am văzut cu ochii mei, m-am convins pe deplin. V-aş ruga cu multă stăruinţă a veni şi sfinţia voastră pe la noi.

A fost şi părintele Nicodim în vizită la acel preot, în comuna Români, unde s-a făcut, cu această ocazie, pentru prima dată în părţile acelea, o nuntă creştinească şi s-a statornicit între ei o mare prietenie...

Când părintele Nicodim mergea undeva, la vreo sfinţire de biserică, sau la vreun hram, sau la vreun cerc preoţesc, apoi mai bine de jumătate de sat îl însoţea. Odată însă mergând la un bolnav de cea parte de sat, ca să-l împărtăşească, oamenii care se aflau la acel bolnav şi rudele lui l-au rugat pe Părintele să le mai spună cuvânt de folos. Şi aşa zăbovind până după miezul nopţii la acel bolnav, s-a hotărât să se întoarcă la gazdă. În acel timp veniră vreo doi oameni după Părintele. Ce se întâmplase? Cei de acasă văzând că Părintele a întârziat aşa de mult, au rugat pe doi vecini să se ducă după el, căci era vreme de iarnă. Oamenii aceia, venind după el, au găsit pe la jumătatea drumului un grup de oameni cu ciomege în mâini, pitiţi la un capăt de pod, pe după nişte răchite (sălcii) şi aşteptau acolo, ca atunci când Părintele se va reîntoarce la gazdă singur, să sară asupra lui şi să-l omoare. Ei au observat de cu seară trecerea Părintelui de cea parte de sat şi s-au hotărât să-i curme firul vieţii, dar oamenii aceia ce au venit după Părintele i-au povestit cele ce se pregătiseră şi, auzind de aceasta, Părintele a dormit la acel bolnav, iar când s-a întors acasă, oamenii i-au arătat locul unde s-au plasat acei răufăcători, zăpada fiind bătătorită de picioarele celor care au privegheat toată noaptea în frig, cu scopul infernal de a curma viaţa acestui luminător de suflete. Lauda să fie adusă bunului Dumnezeu care le-a risipit planurile drăceşti şi osteneala lor a făcut-o deşartă.

Auzind oamenii credincioşi de una ca aceasta, au păzit pe păstorul lor în tot restul timpului cât a mai stat la ei în sat. L-a păzit mai ales oştirea cerului, deoarece până la răsuflarea cea mai de pe urmă, vrăjmaşii lui nu i-au putut face nici un rău. (Psalmul 33)

La început, oamenii din satele vecine, care încă nu cunoşteau activitatea strălucită a Părintelui Nicodim la Schitu-Frumoasa, întrebau pe cei ce treceau cu căruţele, sâmbăta sau în ajunul sărbătorilor:

- Da unde mergeţi, bre? Este oare vreun târg undeva? Am mai văzut multe căruţe trecând, dar nu ştim unde merg şi ce rost au?!

- Ei, domnule dragă, ziceau căruţaşii, noi nu mergem la târg, ci la Schitu-Frumoasa. Acolo se află un minunat Părinte, care nu s-a auzit să mai fi fost şi în altă parte ca el. Ne spune multe lucruri din Pravila Bisericii şi ne învaţă cum să trăim pentru ca să plăcem lui Dumnezeu. Face rugăciuni pentru bolnavi şi-i vindecă. Ne mărturiseşte de păcate încă din copilărie. Ne mai învaţă şi cum să ne facem nunţile, botezurile şi alte petreceri, ca să fie după voia lui Dumnezeu şi cum se cuvine, să îngrijim de cei repauzaţi şi câte altele pe care noi nu le-am mai auzit. Ai dreptate dumneata că poate mergem la vreun târg. Da. Se potriveşte să spunem că mergem la târg. Mergem să vindem cele rele lui satan şi să agonisim cele bune de la Dumnezeu.

Amărât peste măsură, satan nu se putea împăca deloc cu aceste biruinţe. Vâzându-se mereu izgonit din sufletele oamenilor, unde îşi făcuse sălaş de ani de zile, se frământa zi şi noapte cum să se răzbune pe cel ce a îndrăznit să-i strice planurile lui. Nu s-a aşteptat el la aşa ceva din partea părintelui Nicodim...

Într-o seară, mai mulţi drept-credincioşi creştini, bărbaţi şi femei, erau adunaţi în curtea casei unde locuia Părintele şi ascultau cuvântul de învăţătură pe care el îl rostea. În timp ce ascultau, ca de năpraznă s-a auzit cum valea Schitului răsuna îngrozitor de tropăitul unui cal puternic, ce părea că vine în goană nebună, încât Părintele bănuind ce este, a întrerupt cuvântul şi s-a aşezat la rugăciune cu credincioşii. După un timp, acel zgomot sălbatic a încetat, iar de venit n-a mai venit nimeni. Toţi cei ce erau de faţă şi-au dat seama destul de bine că acea tulburare a fost din partea lui satan.

Un creştin dintre cei mai apropiaţi ai părintelui Nicodim, mergând la sfânta mănăstire Neamţ, şi acolo vorbind cu nişte rătăciţi inochentişti, i-au dat să bea nişte apă

vrăjită de-a lor şi, după ce a băut s-a şi îmbolnăvit de minte, fiind cuprins de un duh străin. Părintele făcând rugăciuni pentru el, s-a făcut sănătos.

Un alt om tot din satul Schitu-Frumoasa a fost plătit cu bani grei de năimiţii lui satan (cârciumarii) ca să-i arunce cu pietre în cap şi să-l omoare, dar cineva pe la spate în clipa aceea l-a prins de mână şi l-a silit să arunce piatra.

Un tânăr ambiţios a vrut cu orice preţ să aducă muzicanţi la nunta lui, deşi auzise de atâtea ori că e păcat. Casa lui, unde se făcea nunta, era aproape de sfânta biserică. După ce a terminat slujba, Părintele venea spre gazdă şi trecând pe la poarta casei lui, mirele a ieşit cu muzicanţi înaintea lui şi a cântat un marş. Necăjit, Părintele i-a spus în auzul tuturor:

- Paharul pe care mi l-aţi dat să-l beau, o să-l beţi şi voi cât mai curând - şi a plecat mai departe.

După masă, luându-şi grupul lui de credincioşi, a mers la nunta aceea şi i-a fugărit pe muzicanţi până i-a scos din sat, zicându-le:

- Fugiţi dintre oile mele, lupi răpitori ce sunteţi!

Cât a mai stat Părintele în această parohie, n-a mai îndrăznit nici un muzicant să mai calce pe acolo, după care un an şi mai bine nu s-a mai făcut nici o nuntă în sat. Iar tânăra pereche de care am vorbit mai sus, în curând şi-a primit pedeapsa. Nu a trecut mai mult de 20 de zile şi s-au despărţit unul de altul pentru totdeauna. Ea a coborât cu zile în mormânt iar el a rămas văduv, bând amândoi paharul pe care l-a prezis Părintele.

După mai multe frământări, în sfârşit s-a hotărât să se facă într-o duminică două nunţi creştineşti, fără muzică şi jocuri. La aceste nunţi au venit oameni nu numai din sat, ci de la mari depărtări, ca să vadă şi ei ceea ce n-au văzut niciodată. Aşa de mult se întunecase mintea oamenilor pe vremea aceea, că se credea că este cu neputinţă să se facă aşa ceva. Ba au rămas în graiul poporului cuvintele: „Că cine a mai văzut vreodată, nuntă fără muzică şi moarte fără bocete...”. Însă acei oameni care cugetă şi rostesc aşa, e de la sine înţeles că n-au nimic comun cu învăţătura cea sfântă a Bisericii lui Dumnezeu.

Pentru ei le sunt străine cuvintele din epistola cea către Tit şi cea către Corinteni a Sfântul Apostol Pavel care zice: „Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi, în veacul de acum, să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cu cucernicie; și să aşteptăm fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus" (Tit 2, 11-13). „Nici închinători idolilor să nu vă faceţi precum unii dintre dânşii, precum este scris: poporul a şezut de-a mâncat şi a băut şi s-a sculat de-a jucat" (1 Corinteni 10, 7). Că nu ne ajunge vremea ca să scriem aici tot ceea ce ne învaţă pe noi Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie a Bisericii despre marele păcat cu care se împovărează cei ce fac nunţi şi alte petreceri cu muzică şi jocuri.

Cei ce au participat la aceste nunţi, făcute după voia şi plăcerea lui Dumnezeu, şi-au dat seama de câtă linişte, pace şi armonie a domnit în tot timpul desfăşurării lor şi mergând în satele lor au început a face şi ei nunţi după exemplul ce l-au văzut aici la Schitu-Frumoasa. De către toţi nuntaşii, care au luat parte, s-a simţit în tot timpul nunţii prezenţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi a îngerilor Lui.

Mai era aici, în această parohie, un evreu cămătar şi un rătăcit sectar. Cu aşa delicateţe şi bun simţ a lucrat Părintele, încât în scurtă vreme a lichidat cu ei pe cale paşnică.

Acel adventist era tare încrezut în rătăcirea lui şi pe toate uliţele satului arunca vorbe necontrolate asupra Bisericii lui Dumnezeu şi asupra preoţilor Lui. Părintele a mai lăsat să treacă o vreme, până ce a reuşit să formeze un grup de oameni care să cunoască foarte bine Sfânta Scriptură. După aceea, a anunţat pe toţi oamenii să se adune la şcoala din sat. La acea adunare a chemat şi pe adventist şi sora lui. Au mai venit mulţi şi din satele vecine. Când toată lumea era adunată, Părintele a aşezat pe adventist cu sora lui în mijlocul sălii pe un scaun. De jur-împrejur stăteau vreo 20 de oameni care ştiau a mânui Sfânta Scriptură pe care o aveau fiecare din ei. Într-o parte a sălii stăteau bărbaţii, iar în cealaltă femeile. S-a făcut linişte iar Părintele a întrebat pe adventist să spună ce

nelămuriri are despre învăţătura Sfintei Biserici. Şi aşa, rând pe rând, timp de aproape şase ore, adventistul a pus mereu întrebări. După fiecare întrebare Părintele îi dădea răspunsul potrivit încât adventistul rămânea ruşinat, căci fiecare răspuns era după Sfânta Scriptură şi cei 20 de bărbaţi căutau numaidecât capitolul şi versetul, după care unul din ei se scula în picioare şi citea cu glas tare şi clar, de puteau să audă toţi cei adunaţi în sală. După ce adventistul a obosit cu întrebările, Părintele l-a întrebat dacă mai are ceva de spus, şi dacă e lămurit pe deplin. El a răspuns că nu mai are nici o întrebare, însă rămâne mai departe tot adventist. Sora lui a renunţat însă la credinţa cea rătăcită şi a revenit la Biserică. Atunci, Părintele a spus enoriaşilor săi: „Dacă a primit la fiecare întrebare lămuriri, încât nu mai are nimic de spus, dar tot rămâne în rătăcirea sa, atunci să fie complet izolat. Nimeni să nu ia cu împrumut ceva de el, şi nici să-i dea. Să nu cumpere şi nici să-i vândă ceva. Să nu lucreze nimeni cu el după cuvântul Sfântului Apostol Pavel care zice: „De omul eretic, după întâia şi a doua sfătuire, te fereşte" (Tit 3, 10; 2 Ioan 1, 10-11). Oamenii aşa au făcut cum a zis Părintele, încât adventistul a fost nevoit să lase casa părăsită şi să se ducă la cei de o rătăcire cu el, în localitatea Șerbănesti-Bacău; iar sora lui a rămas în credinţa Ortodoxă şi în satul ei.

Adventistul a văzut clar adevărul din Sfânta Scriptură despre Sfânta Biserică şi Tainele ei sfinte şi totuşi a declarat, fără ruşine, că el rămâne mai departe în rătăcirea lui. Nu se îndura de venitul cel mare ce-l avea de la cei ce-l plăteau cu bani grei. Şi-a vândut sufletul pentru un câştig mârşav.

A mai rămas evreul care, prin camătă mare, sugea sângele celor din sat. Tot în acea adunare s-a stabilit de Părintele ca acei oameni care au luat bani cu camătă de la evreu să se grăbească a-i restitui. Şi pe viitor să nu mai ia nimeni de la el bani cu camătă; ci unii de la alţii să se împrumute dar fără nici o camătă. Aşa că în scurtă vreme evreul şi-a făcut bagajul şi a plecat pentru totdeauna din sat.

Mai era un alt necaz în Schitu-Frumoasa. Un grup mare de ţigănci voinice, sănătoase şi bune de muncă, cărau zi de zi la casele lor, cu nişte saci mari, provizii de la locuitorii satului vecin, obţinute sub formă de cerşit din poartă-n poartă.

Părintele Nicodim care cunoştea bine învăţătura Sfintei Biserici a desfiinţat cu desăvârşire şi acest obicei nelalocul lui, prin care se încuraja lenea şi furtul, păcat de moarte, după cum spune pravila bisericească, că cine poate munci, dar cere de la alţii, nevrând să muncească, se socoteşte ca şi furtul din avutul altuia.

Tocmai de aceea între păcatele omeneşti se află şi acesta: „Am dat milostenie fără dreaptă socoteală...”. Iar proorocul David pe de altă parte, zice: „Milă şi judecată voi cânta Ţie, Dumnezeule...”. La care, marele predicator Ilie Miniat, în Didahiile sale zice că e bine, când faci milostenie, a ţine cont de trei condiţii: cât să dai, când să dai şi cui să dai...”. Iar marele Apostol Pavel hotărăşte: „Cel ce nu vrea să muncească, nici să nu mănânce” (2 Tesaloniceni 3, 10; Facerea 3, 19). Unde mai punem că din alimentele acestea se hrăneau şi soţii şi copiii lor, care de asemenea nu munceau nimic... ci în duminici şi sărbători cântau din instrumente muzicale pe la nunţi şi petreceri şi făceau pe creştini să joace.

Dacă deschidem cartea Sfântului Nicodim Aghioritul, numită „Hristoitia”, acolo se spune că muzicanţii sunt învăţătorii dracilor, iar cei ce joacă sunt elevii dracilor (Vezi Hristoitia cuvântul 2 pag. 42-43).

Un evreu din Moineşti, vrând să ia în căsătorie o fată creştină, a trebuit să primească Sfântul Botez. Venind la Schitu-Frumoasa a stat şase luni de zile în pregătire la părintele Nicodim, după care l-a botezat, miruit, împărtăşit şi cununat. A primit în aceeaşi zi, patru Sfintele Taine, devenind creştin... Se înţelege că Părintele, timp de şase luni de zile, l-a pregătit aşa cum trebuie pentru a intra în sânul Sfintei Biserici Ortodoxe.

De la bun început, Părintele şi-a dat bine seama, că de nu vor citi creştinii cărţi folositoare de suflet, nu se va putea realiza transformarea lor, din oameni vechi în oameni noi. Nu-s de-ajuns numai predicile, slujbele, Tainele Sfinte şi exemplul vieţii

trăite, ci e absolut de mare trebuinţă să li se ofere oamenilor şi cărţi sfinte spre citire, aceasta constituind hrana sufletului creştinesc, după cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos, Care zice în Sfânta Sa Evanghelie: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu” (Luca 4, 4). Pentru aceasta a căutat pe toate căile posibile şi imposibile, ca să poată procura cărţi bune de citit care se aflau atunci, ca: „Mântuirea Păcătoşilor”, „Tomurile Sfântului Efrem Sirul”, „Ceasloave”, „Psaltiri”, cărţi cu predici de Sfântul Ioan Gură de Aur, de Teofilact. Aducea cu căruţa de la Episcopia Romanului şi de la Mănăstirea Neamţ şi le împărţea la cei ce doreau să le citească. Iar din anul 1923 şi până în anul 1948 a tipărit în permanenţă.

Părintele Nicodim s-a ostenit pe cât a putut şi a căutat să răspândească în popor cât mai multe cărţi dar când a venit conducerea comunistă în ţara noastră a fost oprit cu desăvârşire de a mai tipări ceva.

La spovedanie a început să dea drept canon penitenţilor citirea unui număr de cărţi sfinte. Rezultatele au fost nespus de mulţumitoare, deoarece oamenii citind, au început a înţelege mai bine ceea ce le spunea Părintele. Până a nu citi, ei îl întrebau ba de una ba de alta şi unii tot nelămuriţi erau, deoarece din casă şi până la poartă uitau ce le spunea. Când au început însă să citească zi de zi învăţătura Sfântă, lucrurile s-au schimbat cu totul. Câte găseau ei citind mereu prin sfintele cărţi! Ce să mai vorbim mai mult, că înainte de a citi bietul om, care se credea creştin drept-credincios, nu cunoştea mai nimic sau foarte puţin. Şi cele ce le cunoştea nu le cunoştea aşa de clar şi lămurit ca după ce a început a citi şi a se lumina din această învăţătură a Bisericii lui Dumnezeu... Fiecare din cei ce citeau mai spuneau şi la alţii şi aşa s-a răspândit în poporul nostru creştinesc, lumina învățăturii lui Dumnezeu.

În partea Moldovei este o tradiţie rămasă, după câte am înţeles, de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Cu o săptămână înainte de marele praznic al Înălţării Domnului, pleacă bărbaţi, femei şi tineret în grupuri mai mici sau mai mari spre Mănăstirea Neamţului şi în drumul lor cercetează fiecare mănăstire, (vreo 13 la număr). Stau la

slujbe, plătesc pomelnice pentru vii şi repauzaţi, se întâlnesc unii cu alţii, cântă mergând prin păduri şi poieni şi miercuri, în ajunul Înălţării, se adună cu toţii la marea mănăstire a Neamţului unde participă seara la priveghere.

A doua zi participă la slujba Sfântului Maslu şi la Sfânta Liturghie ascultând cu toţii predica unui arhiereu sau a Mitropolitului, care în mod obişnuit este prezent aici, de multe ori fiind chiar sobor de ierarhi.

În anul 1922, Părintele Nicodim a plecat cu aproape jumătate de sat să viziteze sfintele mănăstiri, începând de la mănăstirea Bistriţa, de lângă Piatra Neamţ, cu scopul de a putea ajunge în ajunul praznicului la mănăstirea Neamţ. De la mănăstirea Bistriţa au trecut pe la mănăstirea Almaş, apoi pe la mănăstirea Horaiţa, urmând apoi mănăstirea Horăicioara, după care au venit la mănăstirea Văratec, continuând apoi cu mănăstirle Agapia, Agapia Veche, Sihla, Sihăstria, Secu, Procov, Vovidenia şi în sfârşit poposind la mănăstirea Neamţului, parcurgând circa 100 de km, vizitând pe fiecare mănăstire în parte.

Din loc în loc, făceau popasuri pe dealuri, poieni cu iarbă verde, sau prin sate. Stăteau la masă cu toţii, făceau rugăciuni, cântau cântece bisericeşti sau religioase. Părintele ţinea câte o predică şi rostea ectenii.

Se ducea vestea înainte prin satele prin care avea să treacă, cum că vine un preot cu mult popor, îmbrăcaţi toţi în haine de sărbătoare. Aflând unde merg, se mai ataşau de ei oameni şi din alte sate, aşa că grupul se mărea din ce în ce. Trecând Părintele cu aşa mare alai, dintr-o mănăstire în alta, ne putem închipui ce frământare a provocat în cei ce îi vedeau. Unde făceau câte un popas, Părintele mai ţinea iarăşi câte o predică, apoi iar porneau la drum. Dumnezeu se lăuda, iar mulţimea aceea - auzind cântări şi predici - se întărea în credinţă.

În timp ce se afla la Schitu-Frumoasa, Părintele a scos la lumină două cărticele: prima „Epistolia Sfintei Duminici”, format mic, 64 pagini în care relata despre datoria creştinului ortodox de a păzi cu sfinţenie ziua duminicii şi sărbătorile bisericeşti.

A doua carte, este „Sus, sus este mântuirea”. În această carte este combătută falsitatea numelui creştinesc, lipsit de fapte bune, idolatria jocurilor şi a vieţuirii în spiritul veacului acestuia. Idolatria priveghiurilor anticreştineşti la creştinii repauzaţi. Păcatul batjocoririi preoţilor bisericii, pedeapsa fumătorilor... are 144 pagini, format mijlociu. O parte din tirajul acestei cărţi a fost dat spre distribuire la librăria V. Ionescu din Piatra Neamţ. În scurtă vreme, nu se mai găsea nici un exemplar, dar cei dornici o cereau mereu. Bietul om văzând că aşa mulţi întreabă de această carte, s-a gândit să o retipărească pe cont propriu. De data aceasta a retipărit-o pe foaie velină în câteva mii de exemplare. Întâmplarea a făcut ca Părintele să treacă prin oraşul Piatra-Neamţ. Şi aşa, din obişnuinţă, a trecut şi pe la librăria V. Ionescu să vadă dacă nu cumva mai are ceva din cărţile pe care i le dăduse. Când a văzut vitrina plină, a întrebat pe librar:

- Aşa-i că nu se prea cumpără cărţile ce le-ai luat de la noi, deoarece văd că ai multe?

V. Ionescu a tăcut o clipă, apoi a zis rugător:

- Cuvioase Părinte, am greşit! Acum puteţi să-mi faceţi ce voiţi. Îmi recunosc greşeala.

- Ce înseamnă aceste vorbe - a zis Părintele către el.

Atunci V. Ionescu i-a spus cum a îndrăznit de a retipărit cartea, văzând cât este de căutată. Părintele bucuros i-a zis:

- Aveţi libertatea să o retipăriţi în mii şi zeci de mii de exemplare, numai cu condiţia să nu modificaţi textul, să nu modificaţi ceva.

Plin de recunoştinţă librarul a sărutat mâna Părintelui şi i-a mulţumit din suflet. Cât a mai trăit V. Ionescu, în librăria lui se aflau întotdeauna cărţile Părintelui.

În vremea când Părintele Nicodim a îmbrăcat haina monahală şi a început să scoată la lumină primele cărţi, unii - dintre cei ce nu vedeau cu ochi buni activitatea lui - au şi început a vocifera:

„De ce s-a mai apucat şi călugărul ăsta a face cărţi? El, care a fugit în mănăstire pentru a nu face armată, caută să mă înveţe pe mine care am făcut armată? Apoi eu am fost concentrat de atâtea ori şi am suferit atâtea necazuri prin războaie. El habar n-are ce-i armata şi greutăţile războiului, şi câte altele”.

Ce se întâmplase?

Pe vremea aceea era o dispoziţie din partea statului în favoarea Bisericii Ortodoxe. Cine dintre tineri intra în monahism măcar cu câteva zile înainte de a fi încorporat în armată, acela era scutit de stagiul militar şi nu mai avea în viaţa lui nici o obligaţie militară.

Paralel cu această dispoziţie din partea statului, în popor creştea zi de zi dispreţul asupra monahilor. Aşa că atunci când au apărut primele cărţi editate de ieromonahui Nicodim Măndiţă, contrarii au şi început a arunca cuvinte dispreţuitoare asupra sfintelor cărţi şi a autorului lor, care era călugăr. Ca să nu se înjosească cuvântul lui Dumnezeu şi nici cinul monahicesc, Părintele a fost nevoit să pună pe piept (bineînţeles când a scos fotografii de pus la cărţi) acele câteva decoraţii ce i le-a oferit ţara pentru meritele deosebite, vitejia şi curajul cu care a luptat în cele trei campanii militare ale primului război mondial. Tocmai acesta a fost motivul care a făcut pe Părintele să poarte decoraţii pentru a putea închide gura celor potrivnici şi cuvântul lui Dumnezeu să poată avea cinstea şi respectul cuvenit.

Cineva m-a întrebat odată:

- Te rog să-mi răspunzi la o întrebare, dar să-mi spui drept, aşa cum este. De ce călugărul Nicodim, care învaţă prin cărţile şi predicile sale aşa frumos despre smerenie, a mai pus pe piept şi decoraţiile acelea, care nu sunt altceva decât semnul mândriei. Adică, Părintele una zice şi alta face?

- Eu nu ştiu acum ce răspuns să-ţi dau, dar după ce voi întreba pe părintele Nicodim, atunci îţi pot spune în mod precis, - şi, cu aceste zise, am terminat discuţia cu el.

După un anumit timp i-am dat răspunsul, aşa cum 1-am auzit de la Părintele şi cum l-am scris şi în rândurile de mai sus. El a rămas gânditor după ce i-am spus, dar şi mulţumit totodată, neavând ce să mai zică împotrivă.

În parohia Schitu-Frumoasa a aşezat Părintele multe rânduieli şi obiceiuri care au rămas, unele din ele, până în ziua de azi. De pildă: atunci când vine preotul cu molitfa sau cu ajunurile de peste an, poarta şi uşa casei stau deschise în semn că preotul este primit cu cea mai mare evlavie, deoarece el reprezintă pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos...

Nu mai vorbim că vara cărarea dinaintea porţii este frumos măturată, iar iarna este făcută cărare prin zăpadă.

Când preotul se apropie cu vreo 2-3 metri de uşa casei, unul din familie iese înaintea lui cu o lumânare aprinsă în mână şi mergând înaintea lui, până ajunge înăuntrul camerei, asemenea cum merge paraclisierul cu sfeşnicul aprins în mână la Sfânta Biserică atunci când cere nevoia la slujbă. Iar în camera casei se află de asemenea candela şi o lumânare aprinsă pe masă şi o cutie cu cărbuni aprinşi şi tămâie...

După aproape 70 de ani, obişnuinţa oamenilor de a frecventa sfânta biserică, a rămas neschimbată în parohia Schitu-Frumoasa. Și dacă vei veni ceva mai târziu, aproape că nu mai poţi intra înăuntru. Şi acest obicei bun a rămas tot de la cel vrednic de pomenire, părintele Nicodim Măndiţă.

Nu putem trece cu vederea şi acest lucru că Părintele s-a ocupat şi de cimitir. Deşi Schitu-Frumoasa este sat, dar cimitirul are şi acum mormintele îngrijite şi aliniate frumos, străjuind aproape la fiecare mormânt o candelă, care din când în când o aprind rudele celui repauzat, e o cinstire, o comportare respectuoasă faţă de repauzaţi a celor ce

ţin cont de pravila bisericească care zice: „Cel ce nu îngrijeşte de mormintele repauzaţilor n-are voie să se împărtăşească trei ani”.

În apropierea oraşului Bacău, prin anul 1922, era un mare proprietar de sonde. Oamenii care lucrau la el, s-au plâns Părintelui că-i sileşte să lucreze şi duminica. Părintele a mers la el şi l-a rugat să lase oamenii în pace şi să nu-i oblige să lucreze şi duminica. Proprietarul de sonde în loc să-l asculte, l-a dat pe Părintele în judecată la tribunal. Judecătorul însă nu l-a condamnat cu nimic, socotind că aceasta este misiunea lui ca Preot al Bisericii lui Dumnezeu.

Dar vai! Pe proprietar l-a urmărit pedeapsa lui Dumnezeu. Sondele lui în acel an, în loc de ţiţei, au extras numai apă curată, din care cauză a dat faliment, ajungând muritor de foame. În scurtă vreme, după aceea, a murit în cea mai neagră mizerie, părăsit de toţi ai săi. Şi aşa şi-a pierdut şi sondele şi viața.

Mai era în parohia Schitu-Frumoasa un beţiv notoriu, rămas probabil încă de pe vremea când în acest sat domneau cele şapte cârciumi. El n-a putut în nici un caz să renunţe la patima aceasta cu care se împrietenise încă din fragedă copilărie şi ţinea la ea ca la o moştenire scumpă, rămasă de la părinţii lui care au murit de tineri, tot din pricina beţiei. Părintele s-a ocupat foarte mult de el şi, văzându-l şi bătrân, trecut de 80 de ani, îi era tare milă de el şi se temea să nu moară cumva nepărăsit de această patimă rea. După puţină vreme însă, bătrânul a murit nespovedit, neîmpărtăşit, ba şi cu sticla de ţuică lângă el.

Făcând pregătirea de înmormântare, rudele lui au întrebat pe Părintele unde să-i facă groapa. Părintele le-a răspuns să-i facă groapa cât mai sus pe o râpă, sub nişte tufe de spini şi mărăcini. Cimitirul, după cum era aşezarea lui, avea şi teren de pantă, de deal. Acolo i-au făcut mormântul.

Când a venit vremea să-i fixeze ziua şi ora de dus la cimitir, Părintele a zis către rudele lui:

- Pe data de... la două ceasuri din noapte vom veni să-l ducem la cimitir, aşa după cum şi lui i-a plăcut să rămână în întuneric până la răsuflarea cea mai de pe urmă.

„Era o groază - îmi spunea mama mea - să vezi mergând convoiul cu mortul la două ceasuri din noapte, în tăcere şi jale mare, ba se mai nimerise şi o ploaie cu tunete şi fulgere grozave”. Părintele a dat dispoziţie cântăreţului să nu cumva să cânte nici o cântare şi tuturor oamenilor le-a spus să meargă cu capul acoperit. Părintele nu purta epitrahil cum se obişnuieşte la înmormântare. Lumânările nu puteau să stea aprinse din cauza vântului. În Sfânta Biserică nu l-au mai băgat, ci l-au dus direct la cimitir şi l-au dat în groapă, fără cântări, fără rugăciuni, fără ectenii, la fel ca şi pe cei spânzuraţi, deoarece aşa spune pravila bisericii: „Că cel ce moare în patima beţiei e la fel cu cel ce moare spânzurat” (PBG pag. 100 şi 128). După moarte, Părintele nu i-a mai făcut nici un fel de slujbe, nici chiar la 40 de zile. Cu această ocazie şi prin această procedură după învăţătura Sfintei Biserici, a reuşit să cureţe din parohie orice rămăşiţă a patimii beţiei.

Tocmai atunci când Părintele se ostenea pentru edificarea enoriaşilor săi şi a celor veniţi din alte părţi, spre a participa la o piesă religioasă, satana cu năimiţii lui au încercat să rupă firul vieţii acestui îndrăzneţ lucrător în ogorul Domnului. Şi când un om a voit să-i arunce cu o piatră în cap, în acea clipă cineva de la spate i-a apucat cu tărie mâna şi, luându-i piatra, a aruncat-o jos. Părintele observând cele petrecute, a mers la el şi l-a întrebat:

- Ce ai voit să faci?
- Am vrut să te omor, Părinte! - a răspuns el.
- Pentru ce ai voit să faci aceasta? Ce rău ţi-am făcut?
- Pentru că m-ai oprit de la joc.
- Să nu mori până ce nu vei veni la mine ca să-ţi spun pentru ce te-am oprit de la joc - i-a zis Părintele.

Cu aceste zise, Părintele a încheat discuţia cu el şi a continuat mai departe cu piesa religioasă.

Aici este o întâmplare foarte asemănătoare cu ceea ce s-a petrecut în Sfânta şi Marea Joi din Săptămâna Patimilor celor de bună voie ale Scumpului nostru Mântuitor, Iisus Hristos Dumnezeu-Omul. În această zi ne-a pregătit şi ne-a dăruit chiar Trupul şi Sângele său cel de viaţă dătător; iar a doua zi şi-a întins Sfintele Sale Braţe pe Cinstita Cruce, în semn de dragoste desăvârşită către neamul omenesc; tot atunci şi Iuda l-a trădat şi vândut fără preţ pe Cel Nepreţuit. Când părintele Nicodim renunţa la odihnă şi-şi frământa mintea cum ar putea face mai mult şi mai bine de a lumina pe enoriaşi şi pe cei veniţi cu lumina învăţăturilor Sfintei Evangheliei, tocmai atunci omul acela voia cu orice preţ să-l omoare.

Dar, Bunul Dumnezeu, să fie lăudat, nu a slobozit una ca aceasta asupra unsului Său.

Anii au trecut şi tânărul acela a ajuns la bătrâneţe, îmbolnăvindu-se a căzut la pat, din care nu a mai putut coborî. După mai mulţi ani de zăcere... cei ce îl îngrijeau şi chiar bolnavul au început a se îngrozi de atâta zăcere. Au chemat mai mulţi preoţi să-i facă Sfântul Maslu, aşa cum se obişnuieşte la omul bolnav. A fost nevoie să-l repete de trei ori la rând după care a urmat o pauză. Mai pe urmă au chemat şapte preoţi de prin satele vecine şi iar au mai făcut trei Sfinte Masluri. Trecând cinci, şase ani de când suferea bolnavul şi pentru faptul că nici nu murea, nici nu se făcea sănătos, rudele, vecinii şi chiar tot satul erau în mare nedumerire şi nu ştiau ce să mai creadă.

În cele din urmă, în al şaptelea an de boală, rudele au adunat iarăşi şapte preoţi şi au repetat iarăşi slujba Sfântului Maslu. Preoţii veniţi se uitau cu multă jale şi compătimire la cel bolnav. Cel mai bătrân dintre ei i-a zis:

- Frate! De atâtea ori s-a făcut pentru dumneata Sfântul Maslu şi nu se vede nici un rezultat. Eu socotesc că e ceva la mijloc. Poate că eşti legat de vreun preot să nu

mori. Gândeşte-te bine! Adu-ţi bine aminte, dacă nu cumva ai ceva cu vreun preot? Sau poate l-ai supărat cu ceva?!

Aceste întrebări ale preotului i-au trezit omului aducerea aminte de cele din trecut şi după terminarea slujbei Sfântului Maslu, a spus tuturor celor ce erau de faţă, că îşi aduce aminte destul de bine, de cazul când era mai tânăr şi a fost pus la cale de cineva să arunce cu piatra în capul părintelui Nicodim şi să-l omoare, pentru că nu l-a lăsat să joace. Iar Părintele i-a zis atunci: „Să nu mori până ce nu vei veni la mine să-ţi spun pentru ce te-am oprit de la joc".

Auzind acestea preoţii, au spus către rude, că trebuie numai decât să-l ducă pe bolnav la dânsul ca să-l dezlege. A doua zi, bolnavul este pus într-o căruţă trasă de boi, ca să meargă la mănăstirea Agapia la părintele Nicodim. Dar când ajung la calea jumătate, tocmai când coborau la vale, la dealul Scaunelor, comuna Borleşti, căruţa s-a desfăcut şi bolnavul a căzut printre roţi, dar ca prin minune a scăpat cu viaţă. Când au ajuns la poarta casei unde locuia Părintele, au oprit căruţa şi l-au anunţat de sosirea lor. Aflând despre ce este vorba, Părintele punându-şi epitrahilul şi luând molitfelnicul i-a citit rugăciunea de dezlegare pentru ieşirea sufletului. I-a dat apoi Sfânta Agheasmă Mare după care bolnavul a dat semne că i se apropie sfârşitul. Cunoscând şi Părintele că bolnavul nu mai are mult de trăit, a grăbit pe cei ce erau cu căruţa să plece cât mai repede. Căruţa a plecat, dar după ce a ieşit din incinta mănăstirii Agapia, bolnavul a trecut cu sufletul în veşnicie. Aceasta s-a întâmplat în anul 1963.

M-am nimerit să fiu acolo când au adus pe acel bolnav la Părintele şi am auzit cum până în seara acelei zile a şi murit. Atunci eu am întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, omul acela a fost iertat de Dumnezeu de păcatul acela, că a vrut să vă omoare pe Sfinţia voastră? iar el mi-a zis:

- Eu l-am iertat ca om, pentru ceea ce a greşit faţă de mine, însă depinde în raport cu părerea de rău ce o fi avut el înaintea lui Dumnezeu, iar acestea sunt ascunse de

ochii noştri, de aceea noi nu ne putem pronunţa că e aşa sau nu e aşa! (Faptele Apostolilor 1, 7).

În casa părinţilor mei, când se făcea vreo amintire despre persoana părintelui Nicodim, se arăta întotdeauna un mare respect şi evlavie faţă de el. Dacă tata auzea pe cineva că vorbeşte de rău pe Părintele, căuta cu tot felul de argumente să-l lămurească, iar de nu reuşea, se umplea de o râvnă aprinsă şi de ar fi putut l-ar fi făcut de frică să tacă şi să nu-l mai clevetească, iar mama mea se întrista mult când auzea pe cineva vorbindu-l de rău. Ba ceva mai mult. Mama mi-a spus că Părintele avea întotdeauna ceva strălucitor în jurul capului său...

Pe noi ne-a crescut într-o evlavie deosebită faţă de dânsul. Adeseori ne zicea că el a fost cu adevărat un Preot a lui Dumnezeu şi, de ar fi fost în ţara noastră vreo zece preoţi ca el, apoi transforma ţara în paradis.

După ce au trecut vreo treizeci de ani de la plecarea părintelui Nicodim din Schitu-Frumoasa, preotul paroh, amărât de nişte treburi, i-a zis tatălui meu:

- Domnule Costică, nu mă împac deloc că oamenii din parohia mea; se duc în grupuri mari tocmai la mănăstirea Văratec, la părintele Nicodim, care nu are decât câteva clase primare!

Atunci tata i-a răspuns:

- Părinte, părinte! Sfinţia ta nu ştii că în urma părintelui Nicodim mănânci o bucată de colac aici în sat la noi. Acei care se duc la părintele Nicodim de capătă sfaturi şi învăţături de la el, tot aceia sunt care vin şi la Sfinţia ta să-ţi aducă ceva. De nu era părintele Nicodim, care să-i fi format pe oameni să cinstească pe preoţii Bisericii, n-ai fi stat Sfinţia ta la noi atâţia ani de zile.

Cu aceste vorbe a reuşit tata să-l reducă la tăcere pe preotul paroh. Dar acum se naşte întrebarea. De ce avea tata aşa de multă evlavie şi respect faţă de Părintele? Pentru că a văzut cu ochii o minune.

În anul 1922, când Părintele Nicodim era preot paroh la noi în sat, tata s-a îmbolnăvit şi era să moară. Chemat fiind Părintele ca să-i citească rugăciuni de dezlegare pentru ieşirea sufletului, tata i-a zis Părintelui cu ochii scăldaţi în lacrimi:

- Cinstite Părinte, stai aici cu mine şi nu mai pleca de aici, că atunci când pleci Sfinţia ta îndată se umple camera de duhuri necurate, de diavoli, iar când Sfinţia ta pui mâna pe clanța uşii toţi dispar...

Văzând Părintele starea lui de boală şi că are şi credinţă, l-a întrebat dacă vrea să se facă sănătos. Desigur că tata, auzind această întrebare, i-a răspuns că vrea. Atunci Părintele a continuat:

- Iată, te vei face sănătos, dar să nu mai trăieşti ca până acum slujind pe diavolul. Şi să ai mare grijă de sufletul tău şi să faci voia lui Dumnezeu.

Tata a făgăduit că aşa va face după cum i-a zis. S-a mărturisit de păcate şi a primit Sfintele Taine după care s-a făcut complet sănătos. Cât a mai stat părintele Nicodim după aceea în satul nostru, vreo doi ani, tata a petrecut viaţa ca un bun creştin. După plecarea Părintelui însă, venind în satul nostru un alt preot, cu alte sfaturi şi îndemnuri străine, iar tata fiind slab şi neîntărit sufleteşte, a cedat ispitei şi s-a lăsat la vale ca peştele mort, reluându-şi viaţa de mai înainte. Cu toate acestea, pe părintele Nicodim, care îl salvase din gheara morţii, tata îl avea ca pe un mare sfânt şi înger al lui Dumnezeu.

Pe vremea aceea se făceau cercuri pastorale, adică duminica se adunau mai mulţi preoţi din satele vecine şi slujeau la Sfânta Biserică în sobor, iar după masă se discutau de către ei probleme de mare importanţă, la care luau parte şi drept-credincioşii creştini din parohia respectivă şi din alte parohii. Mergând printele Nicodim la un cerc pastoral în satul Grigoreni, a organizat şi prenzentarea unei piese religioase în care se combăteau patimile şi mai cu seamă beţia, jocurile şi nunţile cu muzicanţi...

Unul din preoţii mai tineri n-a fost de părere să fie combătute aceste patimi (adică jocurile şi nunţile cu muzică) aşa fără nici o milă. Atunci, unul dintre creştinii care

erau aproape de scena unde se aflau preoţii, un om care nu ştia să citească, dar purta mereu în spate o traistă plină cu cărţi, a scos numaidecât psaltirea şi a dat-o tânărului preot să citească acolo unde avea el un semn pus anume. Tânărul preot a deschis cartea acolo unde i-a arătat omul şi a dat tocmai de cuvântul Sfântului Efrem Sirul unde se vorbeşte mult împotriva jocurilor şi a petrecerilor anticreştineşti. După ce a terminat de citit în auzul tuturor, un preot mai bătrân a întrebat de unde este acel om. Iar preotul care îl cunoştea i-a răspus: „E chiar din parohia mea! Dar unde mai pui că nu ştie o buche de carte" şi, iată, aşa s-a împlinit cuvântul Proorocului David care zice: „Sfatul săracului l-aţi ruşinat, dar Domnul nădejdea lui este" (Psalmi 13, 6). Preotul care a citit cuvântul acela din psaltire, deşi tânăr cu vârsta, s-a înţelepţit pe viitor şi a fost şi el un luptător aprig contra petrecerilor rele şi lumeşti.

Ca o mărturie vie şi grăitoare a activităţii ce a desfăşurat-o în Schitu-Frumoasa au rămas până azi urme adânci în viaţa enoriaşilor acestei parohii. În timp ce Părintele se avânta mereu în lupta ce-i sta înainte, înregistrând strălucite biruinţe împotriva păcatului şi a diavolului, fără să bănuiască ceva, în umbră se lucra de cei de o haină cu el, plecarea lui din acest sat...

Un student teolog care avea o soră căsătorită în această parohie, venea mai în toată vacanţa la ea. Mergând de vreo câteva ori pe la sfânta biserică şi-a putut da seama, într-o măsură oarecare de nivelul înalt religios la care se aflau enoriaşii acestei parohii. În urma acestor constatări, a încolţit ca un mugur în inima lui, dorinţa de a fi preot aici. Sfătuindu-se şi cu cei din familie, a găsit numaidecât soluţia. Studentul teolog s-a pregătit din vreme şi în ziua când părintele Nicodim era plecat la protoierie, a umblat prin tot satul cu o cerere în mână şi i-a rugat pe oameni să iscălească pentru ca să poată ajunge preot, ţinând ascuns scopul său. Cum oamenii din sat îl cunoşteau bine, nu le-a fost greu să umple cererea lui cu numele lor.

Pe vremea aceea era aşa o regulă: ca să poţi ajunge preot într-o parohie, candidatul trebuia să se prezinte la Episcopie cu o cerere în care să fie semnături ale

majorităţii enoriaşilor din parohia respectivă. Oamenii din Schitu-Frumoasa nu şi-au putut da seama (pe vremea aceea) ce putea să iasă de aici şi cum că ei preferau pe acel tânăr să le fie preot în locul părintelui Nicodim.

După ce teologul a prezentat cererea şi a primit aprobarea, a primit numaidecât şi Părintele o decizie de transfer la mănăstirea Giurgeni-Roman. Oamenii din sat, auzind de una ca asta, au vrut să meargă cu toţii în faţa episcopului, să clarifice situaţia, că nu puteau suporta în nici un caz acea despărţire de păstorul lor, în felul cum se prezenta. Părintele nefiind obişnuit să se răzbune pe cineva vreodată, a oprit cu desăvârşire a face aceasta şi le-a explicat că e bine ca omul să se lase în voia lui Dumnezeu; căci fără voia sau slobozenia Lui nu se poate face nimic, din ceea ce se face. De altfel se simţea şi în altă parte nevoia de un aşa zelos preot a lui Dumnezeu. Iar Părintele ştia, că „al Domnului este pământul şi plinirea lui" şi că „nici un păr din capul vostru nu va cădea fără voia Tatălui vostru care este în ceruri" (Matei 10, 30; Luca 12, 6-32).

Pe la sfârşitul lunii iulie, anul 1924, într-o dimineaţă, mai înainte de răsăritul soarelui, părintele Nicodim îşi făcea rugăciunea de călătorie, căci din ajunul acelei zile s-a făcut pregătirea de plecare la mănăstirea Giurgeni-Roman. Toţi cei din sat au ieşit ca să însoţească pe păstorul lor cel atât de scump şi drag. Nu mai rămase în sat nimeni, ca la evacuare. Bătrâni cu bărbi albe şi cu toiege în mâini, bătrâne gârbove de mulţimea anilor, tineri şi tinere cu obrajii rumeni udaţi de lacrimi, copii de şcoală şi mai mici, mergeau cu părinţii lor. Unul după altul înaintau suspinând după Părintele. Era mare jale, îmi spunea mama, când a venit vremea să plece Părintele din Schitu-Frumoasa. Nici atunci când s-a sunat mobilizarea la primul război mondial, nu se auzeau atâtea bocete ca la plecarea lui din acest sat. Toţi erau amărâţi, supăraţi şi cu o mare durere în inimile lor. El însă căuta pe toate căile să-i mângâie, să-i încurajeze, să le promită că va mai veni din când în când pe le ei şi nu-i va părăsi desăvârşit...

Din loc în loc făcea câte un popas, unde rostea câteva ectenii şi le vorbea despre plecarea noastră în veşnicie, care va fi pentru totdeauna. După ce îi binecuvânta, se lăsa la vale cu paşi domoli. Pe când era aproape să iasă din sat, nemaifiind decât câteva case, uitându-se Părintele puţin înapoi, văzu pe un om venind în goană disperată după convoi. La plecarea Părintelui din sat el, ca pădurar, era la pădure şi nu a putut observa cele ce s-au petrecut. Abia într-un târziu, când şi-a dat seama, a fugit cât a putut de tare, numai şi numai să nu-l scape. Părintele a stat pe loc şi l-a aşteptat să vadă ce s-a întâmplat. Toţi i-au făcut loc să poată ajunge lângă dânsul. Şi aşa gâfâind de oboseală, când s-a văzut în faţa lui a strigat cu glas tare în auzul tuturor:

- Iartă-mă te rog, cinstite Părinte, căci te-am vorbit de rău către alţii. Îmi pare tare rău şi te rog din inimă să mă ierţi.

Zicând acestea a căzut la picioarele Părintelui, sărutându-le şi plângând cu lacrimi amare. Părintele i-a zis:

- Dumnezeu să te ierte, fiule, şi să ştii că eşti cu adevărat iertat de Dumnezeu şi de mine, pentru că ai mărturisit păcatul tău în public.

Omul stătea mai departe la picioarele lui şi nu vrea să se ridice, cerându-şi în continuare iertare. Atunci Părintele a spus cuiva să-i aducă Molitfelnicul de la căruţa cu bagajul şi i-a citit rugăciunea de iertare şi de dezlegare, după care el s-a sculat şi i-a sărutat mâna. A continuat apoi drumul alături de el, însoţindu-l, împreună cu câţiva credincioşi, chiar până la sfânta mănăstire Giurgeni, unde Părintele s-a stabilit pentru un anumit timp.

După ce s-a stabilit la această mănăstire, nu a trecut prea mult timp şi a simţit nevoia să mai cerceteze pe fii săi duhovniceşti din Schitu-Frumoasa. Venind la casa unde a locuit, în scurtă vreme s-a şi umplu casa şi curtea casei de mulţimea celor dornici de a vedea şi asculta pe păstorul lor cel atât de drag.

Preotul paroh auzind de sosirea părintelui Nicodim în sat, şi-a adunat în grabă un grup de oameni şi venind în casa unde se afla el, a zis către oameni:

- Puneţi mâna toţi şi legaţi pe hoţul acesta! şi arătă cu mâna spre Părintele care sta în capul mesei. Atunci, tatăl meu plin de mirare i-a răspuns:

- Cum, Părinte, pe îngerul lui Dumnezeu să-l legăm? Acesta este îngerul lui Dumnezeu. Da. Îngerul lui Dumnezeu este acesta!

El a zis aceste cuvinte cu multă convingere, deoarece avea o mare evlavie faţă de părintele Nicodim, socotindu-l chiar ca pe un sfânt, deoarece îl tămăduise de o boala grea, scăpându-l din gheara morţii. Ceilalţi oameni cuprinşi de mirare au dat şi ei din cap în semn de aprobare. Preotul paroh a tăcut. Nu a mai zis nimic, dar tatăl meu a reluat iarăşi cuvântul, zicând către Preotul paroh:

- Cum? Dacă Sfinţia ta ai pleca din satul nostru şi ai mai reveni, noi ar urma atunci să te legăm ca pe un hoţ?!

Preotul paroh a început a se retrage, puţin câte puţin, până ce a dispărut. Iar părintele Nicodim surprins de cele petrecute a stat puţin pe gânduri şi apoi a continuat predica.

Activitatea părintelui Nicodim în mănăstirea Giurgeni - Roman

Ajuns în Sfânta Mănăstire Giurgeni, mai înainte de toate, a înălţat rugăciuni fierbinţi către Atotputernicul Dumnezeu de a-l ajuta şi întări, ca să poată aprinde şi aici o lumină sfântă. Soborul mănăstirii văzând un aşa de mare grup de credincioşi care l-au condus până aici şi mai auzind de la ei ce minunată activitate a făcut acolo, s-au bucurat că au avut şi ele parte de un aşa duhovnic care, deşi nu era bătrân cu vârsta, dar era înţelept cu mintea şi iubitor de Dumnezeu şi de legea Lui. Cu multă evlavie ascultau ele predicile pe care le ţinea în sfânta biserică şi cu alte ocazii.

Părintele avea o soră după trup care îngrijea de el cu cele necesare. Îl ajuta şi la manuscris, fiind tare pricepută şi credincioasă. Nu a trecut mult şi unele monahii care aveau în ele un duh străin, nu le prea convenea învăţătura ce o auzea de la Părintele. Ele voiau să fie lăsate în pace, ca să-şi petreacă viaţa ca mai înainte. Dar Părintele, devenind duhovnicul lor şi a întregii mănăstiri, se ocupa de fiecare din ele şi le sfătuia în taina spovedaniei să se părăsească cu desăvârşire de păcatul cel atât de groaznic al clevetirii. Să facă Sfânta Cruce dreaptă pe feţele lor şi să citească zi de zi din sfintele cărţi, să părăsească luxul şi câte altele... Pe cele ce nu se părăseau de păcatele clevetirii, nu le împărtăşea cu Sfintele Taine. Dacă din primii doi copii a lui Adam şi a Evei s-au făcut două partide contrare una alteia, Abel de bunăvoie s-a dat de partea lui Dumnezeu, de partea luminii, de partea adevărului, iar Cain tot de bunăvoie s-a dat de partea răutăţii, de partea întunericului, de partea minciunii, de partea lui satan şi a devenit ucigător de frate, aşa şi aici, în sfânta mănăstire, o parte din maici n-au vrut să asculte de stareţa lor care îl respecta pe părintele Nicodim şi îl asculta în tot ce spunea, deşi era bătrână, ci s-au îndărătnicit şi s-au dat de partea întunericului de partea lui Veliar, ridicându-se cu ură de moarte asupra părintelui Nicodim. În apropierea mănăstirii era un sat de care îngrijea tot

Părintele cu serviciile de care era nevoie, căci nu aveau biserică, ci aparţinea tot de mănăstire. Încă din parohia Schitu-Frumoasa începuse părintele Nicodim să scoată cărţi.

Venind aici, a continuat această minunată lucrare de care se simţea atât de mare nevoie în poporul nostru creştinesc. Oricine poate să socotească cât de greu şi cu anevoie îi este unui scriitor să se mai ocupe şi cu altceva în afară de scris. Să mai fii şi călugăr, făcând pravila de zi şi de noapte, să fii şi preot, stând totdeauna la dispoziţia tuturor. Ca scriitor, ai întotdeauna masa plină de cărţi din care scoţi de ici şi de colo cele de trebuinţă pentru documentare. Tocmai când scriitorul are o inspiraţie, cineva sună. Când scriitorul se aşază la masa de lucru, vine cineva şi-l cheamă la un bolnav pentru a-l griji (împărtăşi cu Sf. Taine). Când scriitorul caută în bibliotecă vreo carte, cineva îl aşteaptă să se mărturisească, fiind tare grăbit şi venit de departe. Când scriitorul a început să scrie, bate toaca la Biserică pentru a începe slujba. Şi ce să vorbim mai mult! Era mereu ocupat pentru că mai veneau şi alţi credincioşi de prin satele vecine. Când îl necăjea somnul şi nu-l lăsa să lucreze, punea o căldare de apă rece într-un lighean şi, fără nici o tocmeală, îşi băga faţa în apă şi după câteva clipe se ridica. Se ştergea cu prosopul şi începea să lucreze. Alte ori făcea câteva mii de metanii sau închinăciuni şi aşa se ostenea pentru a face ceva bun, ca să rămână celor ce aveau nevoie.

Ca să poată forma pe creştin, cea mai potrivită ocazie o avea părintele Nicodim în Taina Spovedaniei. Nici mama cu fiica ei şi nici tatăl cu fiul lui nu pot avea atâta intimitate, câtă are Duhovnicul cu penitentul în Taina Spovedaniei. Părintele a pus mare accent pe spovedanie. Dacă el se ostenea şi lupta din zori şi până în noapte să ajute sufletele dornice de mântuire să iasă din întuneric la lumină şi să-i izbăvească de robia lui satan, ce credeţi oare că tabăra cea de-a stânga cu năimiţii lui stăteau nepăsători? Nu. Şi ei se osteneau a face rău acestui luptător îndrăzneţ, care îi strica planurile lui şi îi răpea atâtea suflete din ghearele lui, punându-le în slujba lui Dumnezeu. Aşa că într-o zi, după ce a slujit Sfânta Liturghie şi a împărţit anaforă maicilor, uneia dintre ele, care nu voia nicicum să facă Sfânta Cruce dreaptă pe faţa ei, Părintele nu i-a dat anaforă, pentru că se

îndărătnicea şi nu asculta, aşa cum ascultau celelalte maici din mănăstire. Văzând ea că este nevoită să plece din sfânta biserică fără anaforă, i s-a umplut inima ei de o ură demonică asupra părintelui Nicodim. Ieşind din Sfânta Biserică, a bodogănit cuvinte de ameninţare, printre altele rostind şi acestea:

- Lasă că te fac eu să nu mai calci pe iarbă verde...

În momentul în care maica ce făcea prescuri pentru Sfânta Liturghie s-a îmbolnăvit, în locul ei a venit o altă maică, ce era prietenă cu maica ce ameninţase pe Părintele şi care s-a oferit să o ajute, cu scopul infernal de a introduce otravă în prescuri.

Într-o zi, a reuşit să introducă un bob de otravă în prescura din care se scoate Sfântul Agneţ, cu care se împărtăşeşte numai Preotul. Totul decurgând după planul stabilit, Părintele a folosit la Sf. Proscomidie prescura ce i s-a oferit şi scoţând Sfântul Agneţ, la timpul cuvenit, s-a împărtăşit, fără să bănuiască ceva. După ce slujba s-a terminat, Părintele a simţit o arsură în piept pe care n-a mai avut-o niciodată. La început a simţit mai puţin această arsură, însă treptat-treptat o simţea tot mai tare. Controlând prescurile din care a luat Sfintele Părticele, la una a observat ceva mai colorat. Tăind a scos otrava care era ca o boabă mică şi care nu se dizolvase de-a binelea. Părintele a scos din marginea ei. Dacă folosea partea întreagă ar fi fost foarte grav. Arătând această otravă unei maici dintre cele mai evlavioase, aceasta, când a văzut otrava, s-a speriat şi a strigat disperată:

- Aceasta este otravă, Cuvioase Părinte, nu cumva aţi consumat din ea?!

Părintele i-a spus că a consumat din marginea ei. Atunci maica i-a spus să bea lapte dulce şi să facă o plimbare rapidă, chiar să şi alerge ca să transpire şi, făcând aşa, s-a putut izbăvi de acea primejdie de moarte. Maica stareţă şi cu maica econoamă, au rugat pe Părintele să nu facă cunoscut acest fapt la Episcopie, ca nu cumva să le închidă mănăstirea. Părintele a asigurat-o că nu se ocupă el de aşa ceva, ci lasă la voia lui Dumnezeu, să facă El dreptate... şi, într-adevăr, maica aceea care a îndrăznit să facă aşa ceva, a avut o moarte cumplită, la vreo câteva luni după cazul întâmplat. S-a umflat ca un

butoi de nu mai încăpea în pat, apoi s-a înnegrit şi schimonosit în aşa fel, că nu mai semăna a fiinţă omenească, ci se desfigurase complet. Apoi se văicărea aşa de groaznic, ziua şi noaptea, că se auzea în toată mănăstirea. Vocea ei, atunci când ţipa, nu semăna a fi omenească, ci străină, încât a băgat groaza în toată mănăstirea, şi în satele vecine până departe. Răspândea în jurul ei un miros aşa de greu, încât era cu neputinţă să locuiască cineva în acea casă. Iar după vreo câteva săptămâni de chin, a murit. Aceasta s-a întâmplat nu numai pentru faptul că a otrăvit pe părintele Nicodim, dar şi pentru că această otravă a profanat Trupul şi Sângele Cel de viaţă dătător care este, Iisus Hristos Dumnezeul nostru. Iar dacă se tăia cumva acea prescură otrăvită care a rămas şi se împărţea la maici ca anaforă, putea să le omoare pe toate cele care ar fi mâncat. O aşa faptă îndrăzneaţă cred că foarte rar se poate întâmpla!

Aşa era de ocupat Părintele şi în această mănăstire, încât cu foarte multă greutate îşi făcea timp să se ocupe de scoaterea la lumină a sfintelor cărţi. Ar fi dorit să meargă în pas şi cu scrisul dar nu reuşea aşa după cum avea dorinţa. În câteva rânduri a arătat cât e de folositor în viaţa pe care o trăim, să scriem ceva bun care să rămână după plecarea noastră de aici urmaşilor noştri. A vorbi ceva de zidire sufletească este de mare folos, dar nu se folosesc decât cei ce aud atunci, însă când scrii şi faci ceva bun, se folosesc fără îndoială mai mulţi. Mai devreme sau mai târziu, tu vei pleca din lumea aceasta, dar cuvântul scris va rămâne şi după ce tu nu vei mai fi. Câte n-a învăţat Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe oamenii din vremea aceea, dar noi am rămas doar cu ceea ce s-a scris de Sfinţii Apostoli. La fel, câte au învăţat şi Sfinţiţi Apostoli şi ucenicii lor şi toţi bărbaţii cei sfinţi ai Bisericii lui Dumnezeu, câte predici minunate, câte cuvântări folositoare, câte sfaturi bune n-au spus, dar tot ce au învăţat ei toţi la un loc, a avut valoare numai pentru timpul lor, iar noi am rămas şi ne folosim de la ei numai de ceea ce a rămas scris, de ceea ce ei au scris.

Aşa că e bine ca atât timp cât mai trăim pe acest pământ să ne ostenim a scrie ceva bun, a copia o carte care e de folos şi nu se prea găseşte, sau a plăti la cineva să ne-o

scrie. Banul dat pe o carte sfântă, sau dat la cel ce ne-a scris-o, este o jetfă adusă lui Dumnezeu, ne curăţă de păcate şi ne agoniseşte o faptă bună din cele mai mari şi mai plăcute lui Dumnezeu. Cartea bună ce are conţinut moral-religios, cu învăţătură curat ortodoxă se cheamă şi este sfântă. Prin ea Dumnezeu ne descoperă nouă, oamenilor, voia Sa. Cartea sfântă se mai numeşte şi hrană a sufletului omenesc şi pâine a îngerilor. Ceva mai mult, cartea sfântă este chiar îngerul lui Dumnezeu, care ne călăuzeşte pe calea vieţii, pe calea lui Dumnezeu. Mulţi sfinţi au fost care şi-au dat, nu numai banii, ci chiar viaţa pentru cărţile sfinte... (vezi sfinții prăznuiți la 1 aprilie). Cine se osteneşte a scrie cuvântul lui Dumnezeu, face o faptă bună. Mâna celui ce scrie ceva bun pentru suflet se sfinţeşte şi el se îmbogăteşte cu fapte bune, mai presus de cel ce face milostenie cu bani, haine sau mâncare... şi ca să putem înţelege mai uşor acest lucru, aducem un cuvânt din Sfinţii Părinţi spus tot de părintele Nicodim, arătând deosebirea cea mare care este între milostenia trupească şi cea sufletească:

„Când tu mergi pe cale şi vezi un sărac şi necăjit, nu trece repede pe lângă el, ci priveşte-l frăţeşte şi dă-i milostenie. Asta-i o faptă bună, frumoasă şi folositoare, iar când vezi un creştin, un confrate pe calea păcatului, nu trece repede pe lângă el. Spune-i un cuvânt prietenesc pentru a se întoarce la Hristos, la viaţa, la fericirea veşnică. Printr-un cuvânt frăţesc ca printr-un frâu, opreşte-l din calea pierzării şi adu-l iar în Biserica lui Hristos. Astfel de milostenii sunt unele mai bune decât altele. Unele preţuiesc mai mult decât mii de taleri de aur sau decât o avere mare. Dar ce zic eu? Sunt milostenii care valorează înaintea lui Dumnezeu mai mult decât toată lumea această văzută. Ştiţi că omul e mai preţios decât toată lumea?

Pentru om a făcut Dumnezeu cerul şi pământul, soarele, luna şi stelele. Cugetă la marea vrednicie a aceluia pe care poţi să-l ajuţi să se mântuiască şi sper că te vei îngriji de sufletul lui nemuritor. Cel ce-i dă unui păcătos milioane de monede de argint sau de aur, nu i-a dat aşa de mult ca cel ce-i mântuieşte sufletul lui, abătându-l din calea pierzării şi întorcându-l la fericirea cea veşnică, la Dumnezeu, care este Izvorul

tuturor bunătăţilor şi fericirilor. Cine-i dă săracului pâine, pune capăt foamei lui; cine îndreptează pe păcătos de la păcat, pune capăt nelegiuirilor lui. Unul mângâie sărăcia, celălalt opreşte răutatea. Unul liberează trupul din foamete, celălalt salvează sufletul din iad".

Acestea le-am cules dintr-o carte pe care mi-a dat-o Părintele să o citesc pentru a face deosebirea între aceste două feluri de milostenii. Şi fiindcă e aşa mare faptă a scrie cuvântul lui Dumnezeu şi a-l da şi altora să-l citească, sau a da ca milostenie cărţi sfinte la cei ce doresc să le citească, s-a observat că satana cu năimiţii lui ridică mare război în contra acelora ce se ostenesc a face asemenea fapte. Ridică ispite mari, obstacole grele şi baraje puternice, ca să oprească pe om în a se osteni cu asemenea fapte plăcute lui Dumnezeu. Dar să nu dăm înapoi. Să cerem cu lacrimi ajutorul lui Dumnezeu şi El nu ne va lăsa în ispite peste puterea noastră. În această perioadă, cât a stat în această mănăstire, a scris şi tipărit cartea „Lupta împotriva lui Satan". În ea se tratează despre grozăvia păcatului smintelilor, însemnătatea îmbrăcămintei cinului călugăresc şi despre înfricoşata dare de seamă pentru faptele noastre în ziua înfricoşatei Judecăţi Universale.

Nu putem trece cu vederea un fapt petrecut la Mănăstirea Giurgeni, în care se arată cum Bunul Dumnezeu a descoperit unui suflet de creştin pe Părintele Nicodim ca Duhovnic iscusit şi pe care el îl căuta de ani de zile. În comuna Butnăreşti, Roman, trăia un om temător de Dumnezeu, un bun creştin al Bisericii Ortodoxe pe nume Vasile Asaftei. Acest om căuta de ani de zile un preot duhovnic iscusit şi nu găsea pe cineva de care să fie mulţumit şi liniştit în inima sa. Fiind foarte bolnav, se ruga lui Dumnezeu din toată inima sa cu post aspru, cu privegheri de toată noaptea, cu citiri la psaltire, cu milostenii la săraci şi avea mare nădejde în El că nu-l va lăsa fără răspuns. Nu a trecut mult timp după aceea şi, într-o noapte de iarnă cu viscol mare, Vasile Asaftei s-a trezit şi a zis către femeia sa:

- Oare cine mai vine la noi, Mărioară, pe o aşa vreme?!

Pentru că nu erai bucuros să ieşi din casă. Cineva totuşi se scutura de zăpadă pe prispa casei. Era un om din satul vecin, pe care-l cunoştea. Mai erau vreo două ceasuri până la ziuă. După ce i-au descuiat uşa, omul a intrat şi s-a aşezat pe un scaun. Apoi ştergându-se pe frunte, a început a povesti cum a plecat şi pricina pentru care a venit zicând:

- În noaptea aceasta, după ce m-am culcat şi am adormit, am simţit cum cineva a bătut în geam şi mi-a zis cu glas poruncitor: «Du-te la Butnăreşti la Vasile Asaftei şi spune-i să se ducă la Sfânta Mănăstire Giurgeni şi să se mărturisească la Părintele Nicodim Măndiţă». Am auzit clar cum au fost spuse cu voce tare aceste cuvinte, dar n-am văzut pe nimeni. Mă duc şi scol femeia şi-i spun şi ei cele ce am auzit şi cum am fost trezit:

- Fă-ţi cruce, bre, şi mergi de te culcă, unde vrei să mergi acum în puterea nopţii.

Îmi fac Sfânta Cruce şi după ce rostesc Psalmul 50 şi Crezul, mai fac o Sfântă Cruce pe aşternut şi mă culc. N-am adormit de-a binelea când am auzit iarăşi aceleaşi lovituri în geam şi repetând aceleaşi cuvinte de mai înainte. M-am sculat iarăşi, mi-am aprins candela care se stinsese, m-am uitat pe fereastră şi nu am văzut pe nimeni iar afară era un viscol şi toată prispa casei era plină de zăpadă troienită. N-am mai sculat femeia şi după câteva socoteli m-am hotărât ca atunci când se va face ziuă să plec la Butnăreşti. Mi-am făcut iar Sfânta Cruce pe aşternut şi m-am culcat. Când am adormit din nou, m-am trezit iarăşi de aceleaşi lovituri în geam şi de glasul acela care a repetat:

- Du-te acum la Butnăreşti şi spune lui Vasile Asaftei să meargă la Sfânta Mănăstire Giurgeni să se mărturisească Părintelui Nicodim Măndiţă.

De data asta am sărit drept în picioare şi speriat oarecum, m-am dus şi i-am spus soţiei că eu plec la Butnăreşti. Femeia a încercat să mă oprească, dar nu a reuşit. Mi-am aprins felinarul şi am venit la dumneata cu multă greutate. Acum vezi ce faci, însă să

ştii că nu-i lucru de glumă. O fi vreun preot mare şi vestit, deoarece mi s-a întâmplat mie aceasta.

Omul s-a reîntors la casa lui iar Vasile Asaftei, fără nici o tocmeală, a pus calul la sanie şi a plecat spre această mănăstire care se afla la o distanţă de vreo 45 km. A trebuit să meargă la Episcopie la Roman ca să se intereseze unde se află, pentru că nu ştia.

Ajuns la poarta mănăstirii, a întrebat de părintele Nicodim Măndiţă. O maică l-a dus la chilia lui. Părintele l-a întrebat ce vrea. El a spus că ar vrea să se mărturisească.

- Dar nu ai preot în sat?

- Ba da, am - a răspuns Vasile Asaftei.

- Atunci mergi la el să te mărturisească, de ce vii la noi? Vezi că noi suntem ocupaţi peste măsură şi nu putem să mai avem grijă şi de oamenii de prin parohii.

Acestea le-a zis Părintele, peste voia sa. Atunci Vasile Asaftei nu a mai zis nimic. Părintele s-a mai uitat la el încă odată şi i-a zis tot aşa, cu o voce aspră:

- Pune calul la adăpost şi vino să-ţi dau o Sfântă Psaltire. Ai să mergi într-o chilie şi, de vom prinde vreme săptămâna aceasta, de bine; iar de nu, ai să mai vii altădată.

Era pe la începutul săptămânii şi Vasile Asaftei a stat într-o chilie trei zile citind Sfânta Psaltire, fără să-l mai întrebe cineva de ceva. A patra zi a mers Părintele Nicodim la chilia lui cu faţa veselă şi i-a zis:

- Cum te mai simţi aici la noi?!

- Bine, Cuvioase Părinte! Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

- Ai mâncat ceva în aceste zile?

- N-am mâncat nimic, Cuvioase Părinte, a zis Vasile Asaftei, având privirea plecată în jos.

- Ai să mănânci numaidecât, dar mai întâi e bine să faci o mărturisire amănunţită, din copilărie, după pravila bisericii.

- Da, da, asta vreau şi eu - a zis Vasile Asaftei, nemaiputând să-şi stăpânească lacrimile.

A mers apoi după Părintele în sfânta biserică şi s-a mărturisit aşa cum cere la carte, cu multă căinţă şi lacrimi, de uda picioarele Părintelui său duhovnic. O astfel de mărturisire se putea socoti cu adevărat ca un al doilea Botez, după rânduiala tainelor creştineşti. După ce s-a mărturisit, a stat la masă chiar cu părintele Nicodim. Atât la mărturisire cât şi în timpul mesei, Vasile Asaftei se hrănea şi se adăpa cu cuvintele vieţii veşnice care care se revărsau ca dintr-un izvor din gura Părintelui, şi cu lacrimile ce-i curgeau cu îmbelşugare din ochi. Această minunată întâmplare a avut loc în iarna anului 1925, luna februarie. Vasile Asaftei cât a mai trăit după aceea, 32 de ani, n-a mai căutat nici un alt părinte duhovnic iscusit, căci îl găsise la sfânta mănăstire Giurgeni; iar această minunată întâmplare nu o putea povesti fără lacrimi. Multe suflete a cucerit Vasile Asaftei, pentru împărăţia lui Dumnezeu când povestea la alţii, cu lacrimi, această întâmplare...

Dar satana, care-i plin de răutate, nu s-a împăcat de loc cu aceste biruinţe care se săvârşeau unele după altele şi mereu îşi concentra năimiţii lui ca să se răzbune pe acest îndrăzneţ luptător care purta steagul. Multe, foarte multe necazuri îi făceau Părintelui partida celor ce petreceau în întuneric, cu toate că erau de o haină cu el. Părintele Nicodim, văzându-le pe toate, se ruga, tăcea şi răbda, însă pilda vieţii lui strălucea ca un far luminos; iar cuvântul gurii lui era ca o doctorie vindecătoare pentru toţi cei ce doreau să-l audă. Un mare dar a pus Bunul Dumnezeu în toate cărţile pe care dânsul le scria. Dacă ar mai trăi cei ce au avut fericirea să-l cunoască mai îndeaproape pe părintele Nicodim Măndiţă şi-ar putea da seama că ceea ce am scris noi aici e foarte puţin, în comparaţie cu ceea ce a fost el cât a trăit pe pământ.

El, care era stăpânit mereu de dragostea lui Dumnezeu, îşi petrecea viaţa într-o activitate vie şi lucrătoare, deşi ispitele şi necazurile curgeau asupra lui ca grindina. Şi

aşa precum doctorul are mereu pacienţi de care se ocupă, trudind şi întrebuinţând orice mijloace ca să-i readucă iarăşi la starea de sănătate, la fel, dar poate şi mai mult, Părintele era mereu înconjurat de oameni pe care căuta să-i smulgă din ghearele satanei şi să-i apropie de Dumnezeu, să-i pună în slujba lui Dumnezeu. Aceasta era grija lui cea mai de căpetenie, aceasta era dorinţa lui, aceasta era datoria lui. Părintele se mai ocupa şi cu citirea prin cărţile de medicină şi se observă cum, pe ici pe colo, a presărat fragmente din acele cărţi spre folosul nostru. A ţinut mereu cumpăna dreaptă şi nu a fost niciodată de părere cu cei ce făceau abuz postind prea mult, post aspru până la slăbirea totală, sau îmbuibându-se de mâncare şi băutură, cum şi de grijile veacului acestuia, să uite de grija pentru suflet şi să foiască în trupurile lor feluritele pofte şi patimi, precum foiesc viermii în răni.

În apropierea mănăstirii, la marginea pădurii, Părintele avea instalată o masă ceva mai mare; iar de o parte şi de alta bănci. Când veneau oameni mai mulţi la spovedanie, mergea cu ei acolo, şi-i mărturisea, îi învăţa şi le făcea rugăciuni. O femeie (năimită lui satan) a uns cu murdărie masa şi băncile amândouă ca să nu mai poată sta Părintele acolo. Vai de sufletul ei! Căci chiar în lumea aceasta şi-a primit pedeapsa cuvenită. Părintele n-a ştiut cine i-a făcut acest necaz, dar după vreo lună de zile a început a-i putrezi trupul de vie. Văzând ea că Dumnezeu o pedepseşte chiar aşa de repede, a chemat pe Părintele şi cu căinţă mare şi cu multe lacrimi şi-a mărturisit greşeala. Părintele a iertat-o, i-a citit rugăciuni, dar ea tot în chinuri mari şi-a dat sufletul.

O durere mare a avut Părintele şi pentru faptul că mai înainte de a pleca din această mănăstire s-a îmbolnăvit sora lui care îl ajuta şi în scurtă vreme a trecut la cele veşnice. A fost tare pricepută şi era de mare trebuinţă pentru Părintele, nu numai în cele casnice dar şi la manuscris. Cam prin anul 1957, am fost trimis de Părintele Nicodim de la mănăstire Văratec, la această mănăstire să-i facă preotul de acolo o slujbă de pomenire la mormântul ei...

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Pâclișa, județul Alba

Undeva scrie că Bunul Dumnezeu ne poartă de grijă nouă oamenilor, nu numai în lucrurile cele mari, ci chiar şi în cele mici. Durerea mare este însă că noi nu avem ochi de văzut şi le socotim pe toate, şi pe cele mici, şi pe cele mari, ca pe nişte fapte ale întâmplării sau ale „norocului” sau ale „soartei”, deşi Sfânta Evanghelie, de două mii de ani, ne aduce la cunoştinţă că „păr din capul vostru nu va cădea fără voia Tatălui vostru, iar ai voştri şi perii capului vă sunt toţi număraţi” (Matei 10, 30; Luca 21, 18; Matei 10, 25; Luca 12, 7). Dacă şi în războiul din 1918 pentru eliberarea Ardealului, părintele Nicodim - ca militar - a luptat cu multă vitejie pentru a scoate de sub stăpânirea străină pe fraţii noştri români şi creştini, de data aceasta vine să elibereze pe cei robiţi de anumite patimi pierzătoare de suflet; iar pe alţii din rătăcirile sectare. Mitropolia Ardealului făcând apel la Mitropolia Moldovei să-i dea un preot misionar bine pregătit, pentru a ajuta pe cei ce se amărau de învăţăturile ereziilor, s-a rânduit de mai-marii Bisericii, să fie trimis părintele Nicodim, pentru un timp, în Ardeal, ca preot misionar. Prima dată a fost repartizat în parohia Pâclişa din județul Alba.

Când a ajuns în această parohie, de la prima vedere şi-a dat seama că lipsesc multe. Biserica avea nevoie de reparaţii în interior şi exterior şi se simţea lipsa cărţilor de slujbă, a sfintelor veşminte şi sfintelor vase. Cea mai grea şi mai complicată problemă era că enoriaşii parohiei erau derutaţi în credinţă. Era în mintea lor şi în viaţa lor un amestec de ortodoxism, catolicism şi concepţii sectare. Cine poate pricepe cu adevărat cât de greu putea un preot să păstorească o asemenea parohie, că nu se găsea măcar un singur credincios creştin cu care să te poţi înţelege aşa cum trebuie. Nici cântăreţul bisericii, nici epitropul, nu aveau o credinţă curat ortodoxă. Bieţii ardeleni, care au stat atâta vreme sub ocupaţie străină, fără să vrea şi fără să-şi dea seama, au împrumutat unele obiceiuri, unele tradiţii străine de duhul Bisericii străbune.

Aşa că părintele Nicodim a trebuit să se pogoare la nivelul lor de înţelegere şi uşurel, pe nesimţite, să le inspire cu un duh de dragoste şi compătimire, ceea ce trebuia să primească şi cum să trăiască pe viitor, ca adevăraţi fii şi fiice ai Bisericii lui Dumnezeu. Ideea greşită a reîncarnării era şi pe vremea Mântuitorului Iisus Hristos. Acest lucru rezultă din faptul că Apostolii au întrebat pe Domnul nostru Iisus Hristos când se aflau cu toţii în faţa orbului din naştere zicând: „Învăţătorule! Cine a greşit, acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb?”. Cum putea orbul din naştere să greşească înainte de a se naşte? Dar Bunul nostru învăţător Iisus Hristos nu i-a contrazis. S-a pogorât la nivelul lor de înţelegere şi le-a răspuns: „Nici acesta şi nici părinţii lui.” Acum ne întrebăm: de ce oare Domnul nostru Iisus Hristos n-a căutat să-i lămurească, să scoată din mintea lor această rea-credinţă? Pentru faptul că ei nu puteau pricepe atunci. Tocmai aşa a procedat şi Părintele în Ardeal cu cei ce nu puteau pricepe totul de la început. Aşa că, treptat-treptat au înţeles şi ceea ce trebuiau să facă şi au făcut. În scurtă vreme, cu ajutor de la credincioşii din Moldova, Părintele a reuşit să repare sfânta biserică, să aducă veşminte, sfinte vase şi cărţi pentru slujbă. Văzând acest lucru, enoriaşii din parohie au început să vină la biserică în număr mai mare şi să aibă o deosebită evlavie faţă de Părintele, văzându-l mereu zâmbind către ei şi plin de dragoste către toţi. Aşa după cum se spune, zâmbetul e un dar Dumnezeiesc, dat omului celui credincios. Credincioşii din Moldova când voiau să facă o milostenie mai mare cu bani, alimente sau haine, le trimiteau la Părintele în Ardeal; iar el le împărţea la bătrâni, bolnavi, văduve, orfani şi săraci. Pentru aceste fapte, ei îl iubeau şi mai mult pe Părintele şi ascultau cu evlavie cuvântul lui Dumnezeu ce ieşea din gura lui, iar sectarilor, desigur, nu le convenea, dar n-aveau ce să facă. Și aşa, de la o zi la alta, grupul ce se da de partea Bisericii, de partea lui Dumnezeu, se tot mărea. Aici a lucrat ca întotdeauna, mâna lui Dumnezeu dar prin felul de viaţă al părintelui Nicodim şi prin cuvântul ce-l răspândea cu îmbelşugare, sectarii mergeau în descreştere. Se apropia Sfântul şi Marele Post al Paştilor. Părintele Nicodim, în predicile

sale din Sfânta Biserică, îndemna pe credincioşi ca să se ostenească să respecte postul în întregime, iar de nu, vor fi lipsiţi să se împărtăşească de Paşti.

În Ardeal este un obicei ca în noaptea Învierii să se pună într-un vas mare, bucăţi mici de pâine tăiată ca Sfânta Anaforă care se stropeşte cu vin: Preotul citeşte apoi o rugăciune ca pentru litie, după care se împarte fiecărui credincios după terminarea slujbei. Fiecare primeşte o punguliţă cu această pâine stropită cu vin şi cu agheasmă, care poartă numirea de „Paşti”, şi mergând acasă, înainte de a se aşeza la masă se împărtăşesc fiecare din acest „paşti”. Auzind ei că Părintele îi va lipsi la Sfintele Paşti de a se împărtăşi, de nu se vor pregăti cum se cade, au înţeles că Părintele nu le va mai da acel amestec de pâine cu vin pe care ei îl numeau „paşti” şi s-au dus o parte din ei la protoierie şi s-au plâns că Părintele îi va lipsi de acel „paşti”. În scurtă vreme, Protoiereul l-a şi chemat pe părintele Nicodim şi i-a spus cele întâmplate cu enoriaşii parohiei. Când a auzit Părintele despre ce-i vorba, a promis că le va da bucuros acel „paşti” pe care ei îl doresc, dar Sfânta Împărtăşanie nu le va da, fără o bună pregătire după cum se cere.

Încă de la început, Părintele a avut o deosebită grijă ca să facă comandă la magazinul Mitropoliei din Sibiu ca să-i trimită cărţi, broşuri, icoane, tablouri religioase, pentru a le da poporului. Ba a mai trimis scrisori şi credincioşilor creştini din Moldova, ca să-i trimită pachete cu cărţi şi icoane de tot felul, care le împărţea poporului înfometat, care le primea ca pe pâinea caldă.

Cât a stat în această parohie, cel mai mult a avut de lucru cu oamenii ce s-au rupt din Trupul Bisericii lui Hristos, şi s-au făcut sectari. O parte din ei, mai sinceri, văzând în persoana părintelui Nicodim strălucind pilda cea vie de urmat a păstorului care e în stare să-şi dea şi viaţa pentru oile sale, s-au întors la Biserica mamă de unde au plecat. Alţii însă mai înverşunaţi, s-au aruncat cu mai multă furie asupra lui.

În comuna Ighiel, aproape de Hăşmaşul Ciceului, se afla un om bolnav chinuit de un duh necurat. Vestea care a străbătut până departe că Părintele vindeca

bolnavii cu rugăciunile sale către Dumnezeu, a făcut ca Părintele paroh din acea comună să-l cheme la sine pe părintele Nicodim. I-a trimis şi o căruţă să-l aducă. După ce au făcut rugăciuni pentru bolnav, cu Sfântul Maslu şi Molitfele Sfântului Vasile cel Mare, bolnavul s-a făcut sănătos. Duhul necurat care a ieşit din acel bolnav s-a răzbunat pe părintele Nicodim şi la întoarcerea lui în parohie i-a răsucit roţile de la căruţă de le-a adunat pe toate la un loc, că te apuca groaza uitându-te la ele; iar Părintele a căzut şi s-a lovit grav la un picior.

O femeie cuprinsă de un duh necurat, care o chinuia îngrozitor, a fost adusă la Părintele când slujea în biserică. După terminarea slujbei, a început a citi rugăciunile pentru izbăvirea ei de boală. Duhul rău însă a chinuit-o şi mai cumplit. Părintele nu a încetat rugăciunile până nu s-a izbăvit femeia de boală.

O altă femeie lucra la câmp. Deodată a apărut în faţa ei un şarpe care ridicându-se în vârful cozii a început să şuiere. Femeia de groază a căzut jos leşinată. După ce şi-a mai reveni puţin a simţit că parcă mişcă ceva în ea. A început apoi să se umfle de parcă era gravidă. Toţi au bănuit că ar fi intrat şarpele în ea. Chiar şi ea simţea că-i mişcă ceva prin stomac. Rudele ei au încercat să-i scoată şarpele cu un vas cu lapte cald, dar toată strădania a fost zadarnică. A mers apoi la spital, dar la raze medicul nu a văzut nimic. Auzind de părintele Nicodim, rudele au adus-o la el să-i facă rugăciuni. Când a văzut-o, i-a zis:

- Nu te teme, că nu ai nici un şarpe, şi a început rugăciunile pentru izbăvirea ei de boală.

În timpul rugăciunilor femeia s-a dezumflat şi a devenit ca mai înainte şi nu mai simţea nici o durere. Plină de recunoştinţă către Dumnezeu şi mulţumind Părintelui că i-a făcut rugăciuni, i-a zis:

- Sunt tare păcătoasă, Cuvioase Părinte şi n-am îndeajuns cuvinte să pot mulţumi lui Dumnezeu, cum se cuvine şi Sfinţiei tale, pentru această binefacere.

- Şi eu sunt atât de păcătos, de mă mir cum de mă mai ţine pământul.

Şi femeia a plecat la casa ei.

Mi-a povestit Părintele că a pus odată o cloşcă pe 12 ouă, care a scos 12 pui, unsprezece pui albi şi unul negru.

- Ce bine s-au potrivit aceşti pui, cu numărul celor 12 Apostoli, puiul negru simbolizând pe Iuda.

Altă dată a mai pus o cloşcă, dar aceea n-a mai vrut să stea de loc pe ouă. Venea mereu în faţa camerei unde locuia Părintele, îşi aduna un pumn de pietricele şi le clocea acolo. Văzând Părintele acestă trudă ce o făcea cloşca şi-a zis în sine:

- Şi eu sunt ca si cloşca aceasta, care în loc să stea pe ouă, preferă să stea pe pietre. Şi aici în Ardeal unde sunt aşa de mulţi sectari cu inima ca de piatră, le spun, îi învăţ, însă nu am aşa de mult spor. Dar slavă lui Dumnezeu pentru toate, căci El a lucrat, lucrează şi va lucra numai şi numai spre binele nostru.

Venirea Părintelui în Ardeal a salvat multe suflete neîntărite care ar fi avut să cadă în mrejele sectelor, deşi cei mai înverşunaţi dintre ei au rămas tot pe poziţia lor, ca şi fariseii şi cărturarii poporului iudeu, de pe vremea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Într-o seară a început o discuţie aprinsă între câţiva drept-credincioşi creştini şi vreo trei-patru sectari, chiar în drumul mare, în faţa casei unde locuia Părintele. Sectarii nu recunoşteau nicidecum Biserica materială. De la o vreme, părintele Nicodim văzând că discuţia nu se mai termină, a trimis la ei pe cel mai apropiat ucenic al său, pe Vasile Poiţelea, să le ajute. Totuşi, discuţia a continuat, fără a se pune capăt. S-a văzut nevoia să meargă chiar Părintele între ei. După ce le-a dovedit adevărul cu o sumedenie de citate

scripturistice, sectarii n-au cedat. Atunci Părintele s-a adresat predicatorului adventist zicându-i:

- Să dai declaraţie în scris că nu este nevoie de Biserică materială.

La început a promis că dă această declaraţie însă după vreo 2-3 zile n-a vrut să o mai dea. Când a fost întrebat de ce nu o dă, a recunoscut, chiar fără voia lui, că Părintele a citit mai mult decât el prin Sfânta Scriptură şi o cunoaşte mult mai bine decât el.

La tot pasul erau oameni care chiar dacă nu erau sectari, dar erau mai mult sau mai puţin ameţiţi de ideile sectarilor. Chiar primarul comunei Pâclişa era sectar. Oricine îşi poate da seama de hărţuielile şi discuţiile ce la avea Părintele cu ei. Unii din ei mai îndrăzneţi, veneau adeseori acasă la Părintele şi-i puneau fel de fel de întrebări. Şi chiar de se vedeau biruiţi în discuţiile ce le aveau cu Părintele, tot nu cedau, deoarece unii din ei şi mai cu seamă predicatorii, primeau bani grei de la cei din ţările străine, pentru propaganda ce o făceau şi tocmai de aceea nu le convenea să se întoarcă de unde au plecat, adică la Biserică, mama lor duhovnicească, care i-a născut prin baia Sfântului Botez. Însă alţii care doreau din tot sufletul să se mântuiască, după ce luau parte la vreo câteva discuţii, se lepădau de sectarism şi reveneau iarăşi la credinţa Ortodoxă.

Au fost şi câteva cazuri, însă foarte puţine, când chiar dintre predicatori şi-au revenit. Când s-au spovedit la Părintele şi cu lacrimi amare şi-au plâns păcatul lor, au cerut să le dea canon greu. Iar Părintele le-a dat canon ca să se ostenească a întoarce la credinţa ortodoxă măcar atâtea suflete câte au dus ei în rătăcire, când erau predicatori. Mult ajutor a avut din partea lor. Când auzea despre cutare familie că înclină să se ducă la sectari, Părintele chema la sine pe un fost predicator şi după ce-i dădea binecuvântare îl trimitea să stea de vorbă cu ei şi numaidecât se schimba situaţia în bine. Şi aşa pe lângă necazurile cele multe ce le-a suferit în această parohie, a avut şi destule bucurii duhovniceşti. Aşa că: „necazuri şi suferinţe cu cât mai mult se înmulţesc, mângâieri şi

fericire ne aduc de prisosesc” va scrie dânsul mai târziu, la sfârşitul sinaxarului, cu care se încheie Mica Prăvilioară.

Mitropolitul Ardealului, convingându-se pe deplin de strălucita activitate pastorală a părintelui Nicodim, desfăşurată în parohia Pâclişa, cât şi în localităţile ei învecinate, a găsit de cuviinţă să-l transfere şi în alte localităţi. Astfel a stabilit să meargă în localitatea Leurda Gârboului.

Părintele Nicodim este condus de mulţi enoriaşi ai parohiei Pâclişa până departe. Mulţi din ei plângeau după el cu lacrimi şi le venea greu să se despartă de el... Astfel, plecând din Pâclişa, a lăsat acolo un grup mare de credincioşi, adevăraţi creştini devotaţi şi statornici. De plecarea lui din această localitate se bucurau tare mult sectarii cărora le-a venit greu cât a stat Părintele în această comună.

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Leorda Gârboului, județul Cluj

Ajuns în parohia Leorda Gârboului, din județul Cluj, s-a uitat să vadă unde se află sfânta biserică. Din nefericire aici nu se afla nici o biserică de 170 ani. Se făcea slujbă într-o cameră mare, ca paraclis şi mai era una mică de locuinţă pentru preot. Cine mai poate povesti amănunţit de cât feluri au fost necazurile şi amărăciunile pe care le-a suferit părintele Nicodim şi în această localitate. După ce a trecut un timp şi enoriaşii din parohie au prins dragoste de Dumnezeu şi de cuvântul Său, Părintele s-a gândit să construiască şi o biserică. El a făcut apel şi la fii săi duhovniceşti din Moldova şi cu cât au mai contribuit şi enoriaşii din parohie, a reuşit în scurtă vreme să zidească o biserică frumoasă cu un singur turn, dotată cu tot ce e necesar pentru slujbă. Acea biserică nu era aşa mare, dar în toate duminicile şi sărbătorile de peste an, se umplea de credincioşi. Ea a rămas până azi şi cu ea a rămas şi amintirea părintelui Nicodim pe aceste meleaguri ardelene. Oamenii din această parohie erau tare înstrăinaţi de Dumnezeu. Dacă mai aveau ei câte ceva, însă nu era ceva curat după credinţa strămoşească. Majoritatea din ei trăiau necununaţi până la adânci bătrâneţi. Nu se ţinea cont de gradele de rudenie când era vorba de a se căsători, făceau felurite petreceri necreştineşti, cu muzică şi jocuri şi câte alte blestemăţii...

Prima grijă a Părintelui a fost să-i poată cununa pe toţi. Aşa că a stabilit să facă slujba Sfintei Liturghii de trei ori pe săptămână: marţi, joi şi sâmbătă. La fiecare slujbă cununa câte două, trei sau patru perechi. Şi aşa în scurtă vreme a reuşit să-i poată cununa pe toţi.

Deoarece tot Ardealul pe vremea aceea era presărat cu grupuri sectare, se aflau şi aici în Leorda Gârboului destul de mulţi. Cu multă trudă a reuşit pe o parte din ei să-i aducă înapoi la Sfânta Biserică. Ceilalţi însă au prins mai mare necaz pe Părintele,

pentru că le-a zădărnicit planul lor, şi au ajuns până acolo că puneau la cale să-l omoare. Comunele vecine auzind de un aşa duhovnic iscusit cum nu s-a mai pomenit prin acele părţi, au început a veni în grupuri mari la părintele Nicodim. Ascultau cu multă evlavie Sfânta Slujbă şi predica, iar după masă se mărturiseau, iar Părintele îi învăţa şi le desluşea nedumeririle ce le aveau. Unii din ei, ameţiţi de mincinoasele învăţături sectare, dar căpătând de la Părintele lămuriri clare, plecau mulţumiţi acasă, de parcă toată lumea era a lor. Nu era zi de duminică şi sărbătoare în care să nu vină oameni străini din comunele vecine la Sfânta Slujbă. Când veneau, mai aduceau şi bolnavi care stăteau la rugăciune şi unii din ei se vindecau cu credinţa ce o aveau în Dumnezeu şi cu rugăciunile făcute pentru dânşii.

Dacă Părintele dorea şi se ostenea a transforma pe credincioşi din oameni vechi în oameni noi, puşi în slujba lui Dumnezeu cu trup şi suflet, apoi o asemenea lucrare nu putea reuşi, numai cu o pildă vrednică de urmat, numai cu rugăciuni, cu predici şi cu sfaturi date în scaunul spovedaniei, ci era nevoie şi de cărţi bune de citit, cu un bogat conţinut moral-religios, care se mai puteau găsi la Mitropolia Ardealului şi prin Moldova. Din vreme în vreme, făcând comandă, îi soseau Părintelui pachete cu cărţi, trimise de fiii săi duhovniceşti din Moldova şi de la magazinele Mitropoliei din Sibiu. Şi, aşa lucrând, roadele în ogorul Domnului creşteau şi se măreau văzând cu ochii, de la o zi la alta.

În această parohie, cât a activat ca preot slujitor, a reuşit să refacă starea sufletească a credincioşilor, care îl aveau ca model de viaţă creştină. Ei s-au convins nu numai din predicile ce le ţinea în fiecare duminică şi sărbătoare despre credinţa Ortodoxă că este cea adevărată, cât s-au convins mai mult din viaţa trăită de el zi de zi, în prezenţa lor. Şi-n poporul nostru se zice că: „nu dau o văzută pe o sută de auzite”. Îi mişca mult dragostea cea mare ce clocotea în inima lui, zâmbetul acela aşa de plăcut cu care întâmpina pe fiecare din ei. Nu mai vorbim de înfrânarea, răbdarea, bunătatea, înţelepciunea, smerenia, modestia, simplitatea în care trăia. Nu se pomenea vreodată ca să

se răzbune pe cineva, sau să se mânie pe cineva, sau să ameninţe pe cineva, sau să poruncească cuiva. Aşa cum învaţă Sfântul Apostol Pavel când zice: „Aurul sau haina nimănui n-am poftit...”. La fel şi Părintele nu arăta vreun fel de lăcomie sau dorinţă de câştig ci el, fiind şi monah, voia cu orice preţ să ţină cont de acest vot al sărăciei ca şi de celelalte toate...

Când cineva îl chema la vreun serviciu religios, lăsa şi rugăciunile şi citirea, ba chiar de ar fi stat la masă în acel timp, îndată se scula şi pleca, putea să fie întuneric beznă, sau ploaie mare, sau zăpadă, sau miezul nopţii... Şi acestea toate la un loc au putut mişca chiar şi inima de piatră a celor din parohie şi a celor ce veneau de la mari depărtări. Pentru că aşa cum învăţa Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pilda vieţii ocupă primul loc şi apoi urmează cuvântul spus. Că cel ce va face şi va învăţa, acela mare se va chema...

Bunul Dumnezeu a iconomisit ca părintele Nicodim Măndiţă, să fie cunoscut aproape în toată ţara prin cuvântul cel viu a lui Dumnezeu scris şi răspândit peste tot prin cărţile sale. Dacă facem o apreciere, el a trăit şi activat în toate cele trei mari provincii ale ţării, după cum urmează: în Muntenia 22 de ani, de la naştere şi până la armată, în Ardeal 10 ani, în Moldova 46 de ani, iar în armată 8 ani, adunaţi la un loc, fac 86 de ani. Ca preot al lui Dumnezeu a activat 55 de ani. Mai mult de jumătate din viaţă, a petrecut-o în Moldova.

Felul de a lucra cu oamenii al părintelui Nicodim era tare minunat. Avea un aşa tact sau mai bine zis, o aşa metodă de a proceda, încât şi cel ce ar fi avut poftă de a-l contrazice, nu reuşea. De prima dată se părea că se lasă bătut şi-l îngăduia pe cel cu care discuta, până se descărca de-a binelea. În timp ce vorbea acela, Părintele asculta cu mare atenţie cele zise de el şi lua de bază un cuvânt din cele pe care le zicea adversarul, apoi când acela înceta şi voia să vadă ce răspuns va primi, Părintele începea cu acel cuvânt pe care el îl recunoştea că-i aparţine. Treptat-treptat, adversarul începea a se potoli şi, până la urmă, cădea de acord cu cele susţinute de Părintele.

Şi pe noi tot aşa ne-a învăţat, că nu-i bine a-ţi găsi plăcerea în discuţii de contrazicere. Acela e biruitor care la început se pare biruit şi reuşeşte până la urmă să rămână în dragoste cu acela cu care nu se potriveşte în păreri...

„Nu vedeţi - zicea el - că atunci când vrei să ridici de jos pe umăr un sac plin, nu-i suficient să stai drept în picioare şi să-i faci doar un semn cu mâna ca el să vină pe umăr. Nu, ci trebuie să te apleci aproape la nivelul lui, şi făcând aşa, poţi cu multă greutate să te ridici cu el în sus. Dar a ridica pe umăr un sac nu-i mare biruinţă, în comparaţie cu reuşita când poţi a lămuri pe cineva în problemele de mântuire a sufletului. Trebuie să te gândeşti la sufletul lui cel atât de preţios şi să ai în vedere şi faptul că poate el n-a avut prilejul să citească acele cărţi care-l puteau pune în lumină. Sau n-a avut ocazia să audă cele ce tu ai auzit de la alţii. Şi mai presus de toate, cum poţi tu să dovedeşti în faţa lui că eşti plin de dragostea lui Dumnezeu, dacă te tulburi şi ţii mânie pe faţă. Ia gândeşte-te ce păţesc doctorii cu bolnavii când le fac operaţii. Şi tu căutând să ajuţi pe alţii să se izbăvească de o greşeală, de o credinţă sectară, tot operaţie se cheamă că faci”.

Cum ne învaţă pe noi Sfântul Nicodim Aghioritul în cartea sa „Hristoitia” că atunci când vedem pe cineva că face păcat la arătare sau face vreo sminteală, ne este îngăduit, de mare nevoie, să-i lăudăm şi unele fapte bune pe care le face el, numai şi numai să-i înmuiem inima lui ca să primească sfatul cel bun şi să-i vină mai uşor să renunţe la ceea ce are el rău în concepţia lui sau în faptele lui. De altfel, nouă creştinilor nu ne este îngăduit să urâm pe cineva, decât numai pe diavolul.

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Hăşmaşul Ciceului, judeţul Bistriţa Năsăud

Într-o bună zi, Părintele a primit o decizie de la Mitropolia Ardealului că trebuie să părăsească parohia Leurda Gârboului şi să se mute la parohia Hăşmaşul Ciceului, judeţul Bistriţa Năsăud. Numaidecât dă în primire noului preot venit şi se pregăteşte de plecare. Când a sosit ziua plecării din această parohie, s-au adunat toţi enoriaşii la casa parohială şi, plini de recunoştinţă către păstorul lor, au mers cu toţii pe jos până la gară, aproape 15 km. După ce au pus bagajul Părintelui în vagon, învăţătorul comunei a încercat să citească un cuvânt de despărţire şi de rămas bun, dar a fost atât de emoţionat încât a început să plângă şi a dat altuia să citească...

Tot aşa se prezentau lucrurile şi în această parohie ca şi în celelalte două. De altfel muncitorul harnic se bucură când găseşte de lucru. Numai că în situaţia unui preot conştient de misiunea sa, de chemarea şi de răspunderea sa la înfricoşata judecată, se deosebeşte mult, foarte mult, în comparaţie cu a muncitorului obişnuit. Ca întotdeauna Părintele obişnuia să ceară ajutorul lui Dumnezeu şi să pună toată nădejdea sa în El după zisa Sfântului Prooroc David: „Ajutorul meu de la Domnul, Cel ce a făcut cerul şi pământul" (Psalmi 120, 2).

După ce a luat în primire tot inventarul Sfintei Biserici, şi-a făcut o schiţă a satului şi în fiecare zi mergea la câteva case unde stătea de vorbă cu enoriaşii. Văzând ce dragoste arată Părintele pentru fiecare dintre ei, au prins curaj şi îndrăzneală şi au început a-l întreba mai multe lucruri pe care nu le înţelegeau. Ba îl mai întrebau şi de lucruri cu caracter gospodăresc şi în scurtă vreme s-a încheiat o armonie plăcută între enoriaşii parohiei şi păstorul lor. Sectarilor însă nu le convenea deloc acest climat, dar totuşi o parte din ei s-au reîntors la credinţa Ortodoxă.

Dacă Părintele Nicodim a iubit mai presus de toate pe Dumnezeu încă din fragedă copilărie şi a iubit şi sfintele cărţi, în care se află scris cuvântul Său şi a mai iubit şi pe aproapele, ostenindu-se a-l pune în slujba lui Dumnezeu cu trup şi suflet, apoi e de la sine înţeles că grija lui a fost să introducă în popor cât mai multe cărţi bune.

Și numai așa lucrând, a reuşit de s-a făcut în țara noastră ceea ce s-a făcut.

Prima grijă a fost ca să aducă de la Mitropolia din Sibiu şi de la Moldova cât mai multe cărţi pe care le dădea celor ce aveau nevoie de ele.

Odată a fost chemat de un preot în comuna vecină pentru a putea combate pe sectari. El a chemat pe toţi enoriaşii săi şi pe toţi sectarii din parohie, umblând din casă în casă, pentru a clarifica, odată pentru totdeauna, care-i credinţa cea adevărată, având mare bază în Părintele Nicodim. Când toate au fost gata, a sosit şi Părintele cu vreo câţiva credincioşi din parohia sa.

În faţă s-au aşezat vreo zece sectari din cei mai înverşunaţi. Ei se topeau de ură asupra părintelui Nicodim, văzând că nu pot răspunde la întrebările pe care le punea lor. După aproape şase ore de discuţii, văzându-se biruiţi complet de întrebările şi răspunsurile acestui zelos apărător al credinţei strămoşeşti, au recurs la o faptă cu totul infernală. L-au luat prin surprindere pe părintele Nicodim, şi ducându-l aşa pe sus câţiva zeci de metri, l-au aruncat într-o prăpastie ce era în apropiere, crezând în mintea lor că aşa vor putea scăpa de acela care le-a arătat adevărul pe faţă. Ce s-a întâmplat însă?

O mare parte din sectari care erau mai sinceri, auzind din gura părintelui Nicodim multe lămuriri asupra unor citate scripturistice, s-au plecat cu inima a crede că adevărul curat şi neamestecat (nealterat) este numai în Sfânta Biserică Ortodoxă. Iar când au mai văzut şi tirania acelor sectari care au săvârşit o faptă criminală, aruncând pe acel vestitor înfocat al Evangheliei în prăpastie, s-au încredinţat pe deplin, că lucrarea lor e falsă şi dirijată direct de satan, ucigătorul de oameni.

Un grup de oameni credincioşi au mers în grabă şi au scos din prăpastie pe părintele Nicodim, care se lovise grav la un picior de nişte stânci şi aşa a luat sfârşit acea

mare adunare. După aceea ei nu au mai avut nici un succes în acele localităţi pe unde trecea sau locuia părintelui Nicodim Măndiţă. În schimb a avut mult de suferit cu piciorul. Aşa a suferit, aşa suferă şi aşa va suferi oricine a avut, are şi va avea îndrăzneala să arate adevărul curat şi clar şi să-l şi trăiască în viaţa sa. Mai dăm aici un caz din cele multe, când Părintele cu rugăciunea, cea în Duh şi adevăr ce o făcea către Dumnezeu, a vindecat un bolnav.

Nişte oameni au adus un bolnav ce era cupris de un duh necurat. El era înfăşurat într-o cergă de lână şi legat cu o funie peste tot corpul pentru a fi asigurat bine, deoarece încercase să-şi ucidă chiar pe mama lui. Nu-l putea lăsa singur nici o clipă căci de ar fi scăpat slobod băga groază mare în toţi cei din jurul său. Aşa legat, după cum am spus, a fost adus la Părintele Nicodim pentru a sta la rugăciune.

Simţindu-se cam obosit, Părintele a plecat în camera vecină ca să se odihnească puţin, lăsând fereastra deschisă pentru a împrospăta aerul din cameră. În timpul acesta, omul bolnav care era legat cu funia tot zvârcolindu-se la un moment dat s-a văzut slobod. Cei ce-l străjuiau au adormit de-a binelea fiind tare obosiţi. Bolnavul ieşind afară şi văzând geamul deschis la camera Părintelui, a încercat de câteva ori să sară în cameră ca să-i facă rău. O putere nevăzută însă l-a oprit pe loc şi toate încercările lui de a sări pe geam în cameră i-au fost zadarnice. Şi aşa nu a reuşit să-şi împlinească scopul infernal pe care l-a avut. Ce se întâmplase? Pentru că Părintele nu avea decât o singură cameră unde dormea şi tot acolo îşi pregătea şi mâncarea, era nevoit să păstreze Sfintele Taine pentru împărtăşirea de urgenţă a bolnavilor, în partea de sus a geamului, pe o poliţă mică. Geamul era dublu şi se putea socoti, cum era şi cazul, o a doua cameră. Bolnavul scăpând din legături, fiind condus de duhul cel rău care-l stăpânea, a mers la geam ca să-l strângă de gât pe Părintele. Găsind geamul deschis, s-a întins de trei ori prin el ca să ajungă să-l strângă de gât, dar de fiecare dată a simţit cum îl trece un curent, de la cap până la picioare şi nişte mâini nevăzute îl trăgeau de spate înapoi. A trei oară a fost atât de puternică zguduirea şi smucitura, încât a simţit dintr-o dată puterea Dumnezeiască ce

era în Dumnezeieştile Taine şi omul acesta atât de bolnav, pe loc s-a tămăduit de acea cumplită boală, simţindu-se complet sănătos.

Plin de recunoştinţă a mers să spună, mai întâi la cei ce-l însoţeau, despre această minune şi apoi să-i spună şi Părintelui pe care îl socotea acum ca pe un mare binefăcător şi om sfânt. Când Părintele a auzit din camera sa, că în camera vecină vorbeşte cineva, a venit numaidecât să vadă ce s-a întâmplat. Atunci omul care fusese bolnav şi legat cu funia şi care de data aceasta era slobod şi întreg la minte, cum a zărit pe Părintele s-a şi aruncat la picioarele lui şi plin de recunoştinţă i le uda cu lacrimi şi îi mulţumea din adâncul inimii sale.

Despre această minune a aflat tot satul. Însuşi primarul comunei şi cu învăţătorul au venit la Părintele să-l întrebe despre aceasta şi au dat cu toţi slavă lui Dumnezeu, care face minuni şi în zilele noastre.

Dacă de omul de mai sus care a fost bolnav şi-l chinuia un duh necurat, atunci când l-a vindecat Dumnezeu prin rugăciunile părintelui Nicodim, s-a minunat tot satul, atunci trebuie mai mult să ne minunăm de cei ce se vindecau de patimi şi de păcate grele... Pe cel bolnav de mai sus îl chinuia numai un demon, dar oare cel ce este biruit de patima desfrâului, de patima beţiei, de patima lăcomiei sau a iubirii de argint, de câţi demoni este robit?

Când omul scapă de o patimă, atunci a scăpat de un demon şi când scapă de mai multe patimi, atunci scapă de mai mulţi demoni. Aşa că mai mare minune se săvârşește când omul se părăseşte de anumite patimi şi păcate grele, decât atunci când scapă de vreo boală grea, trupească.

La casa parohială, unde stătea Părintele, se înmulţiseră aşa de mult şoarecii că nu mai putea scăpa de ei. Începeau să-i roadă cărţile de pe masă, ba îi găsea morţi în găleata cu apă şi câte alte necazuri nu-i făceau. Parcă îi semănase cineva, aşa erau de mulţi, că nici prin cameră nu mai putea să păşească de răul lor. Până la urmă, Părintele a prins unul din ei şi apucându-l de vârful cozii, a ieşit cu el afară din cameră. Şi aşa

zâmbind, după cum îi era obiceiul, a ieşit din curtea casei cu el în mână. A traversat apoi drumul satului şi trecând pe o punte de lemn peste o apă ce curgea paralel cu drumul, a ajuns de cealaltă parte, peste apă. A puse frumuşel şoarecele jos şi i-a zis: „Vedeţi, de acum înainte să mă lăsaţi în pace şi să nu mă mai necăjiţi”. Şi zicând acestea, Părintele s-a întors acasă. Iar mulţimea aceea de şoareci, ca la o comandă au părăsit cu desăvârşire casa parohială şi nici că l-a mai necăjit vreunul, cât timp a stat Părintele acolo. Oare aceasta o putem socoti ca pe o întâmplare oarbă sau ne este îngăduit să o trecem în rândul minunilor, mai veselă, dar tot minune se poate numi...

Şi în această parohie, ca şi în celelalte două unde fusese, Părintele s-a ostenit mult să scape pe oameni de a mai face nunţi cu muzicanţi, cu jocuri, beţii, vorbe deşarte, măscăriciuni, drăcuieli, înjurături de cele sfinte şi cu tot felul de blestemăţii şi petreceri idolatre... Şi, ca drept urmare, oamenii se fereau a se mai duce la vrăjitori, la fermecători, la ghicitori ş.a. Nu se mascau de Anul Nou, nu credeau în superstiţii şi în alte cuvinte deşarte.

Preotul, în parohia sa, are mult de lucru, dacă oamenii vor să se mântuiască venind la cunoştinţa adevărului. Mult trebuie să se ostenească preotul unei parohii, ca să-i poată aduce pe oameni la cunoştinţa de Dumnezeu. De aici ne putem da seama, ce osteneală a trebuit să depună Părintele, ca să-i facă pe oameni din necinştiţi, cinstiţi, cum zice la Ieremia. „Iar cel ce va osebi ce este cinstit din ceea ce este necinstit, va fi ca gura Mea, zice Domnul” (Ieremia 15, 19).

Într-o bună zi, a venit iar o înştiinţare de la Mitropolia Ardealului, ca părintele Nicodim să-şi facă bagajul, să dea în primire preotului nou-venit şi să plece la parohia Simişna din județul Sălaj.

Ca întotdeauna, Părintele a dat în primire după inventar şi a plecat acolo unde superiorii Bisericii l-au trimis...

Activitatea părintelui Nicodim în parohia Simişna din județul Sălaj

Supus şi ascultător faţă de Mitropolit, Părintele Nicodim s-a prezentat la noua parohie, condus de un grup de credincioşi din Simişna. Greu i-a venit să se despartă de credincioşii săi pe care i-a născut şi crescut duhovniceşte, dar mult mai greu le-a venit tuturor acelora ce aveau pe Părintele, mai mult decât un tată.

Aici îl vizitau, din când în când, pe Părintele, credincioşi nu numai din Moldova, ci şi de prin alte parohii pe unde fusese preot paroh. Din vreme în vreme mai mergea şi el pe la ei, încurajându-i, mângâindu-i şi sfătuindu-i...

Desigur că şi în această parohie se observau o serie întreagă de lipsuri, atât în biserica materială cât şi în cea spirituală, în adunarea credincioşilor creştini. După ce mai întâi a înălţat rugăciuni fierbinţi către Dumnezeu, s-a apucat de lucru. Făcând o constatare de tot ce avea nevoie în biserică, a trimis apoi scrisoare către credincioşii din Moldova, pentru a-i procura şi trimite cărţi de slujbă, veşminte, sfinte vase şi alte lucruri de care se simţea nevoia la oficierea slujbelor bisericeşti, precum şi Ceasloave, Psaltiri, Mântuirea Păcătoşilor şi tot ce mai putea găsi pentru a da celor ce doreau să citească. A mers personal, însoţit de câţiva enoriaşi la Mitropolia din Sibiu şi a adus o căruţă plină cu cărţi, aşa cum plugarul aduce de la câmp, căruţa plină de roade. A împărţit acele cărţi enoriaşilor, cât şi celor ce veneau din parohiile vecine. După ce le-a terminat, a trimis din nou după altele. Părintele nu se simţea deloc bine dacă s-ar fi întâmplat să rămână vreodată fără cărţi. Când cineva îl întreba de cărţi, el le scotea și le dădea cu zâmbetul pe buze. Ba le dădea chiar şi de nu ar fi cerut cineva bineînţeles, dacă observa sau bănuia că le doreşte şi ar avea trebuinţă de ele. Ce să spunem mai mult la acest capitol ce se referă la dragostea pe care dânsul o avea pentru carte, decât aceste cuvinte pe care le-a zis către sora sa, maica Maria, referitor la plecarea din această viaţă şi la înmormântare: „Aş dori

tare mult ca la înmormântarea mea, să puneţi: la prapori, la felinare, la sfeşnice şi la Cruci, la năsăliile cu pomeni, la năsăliile cu sicriul, pe lângă prosoape şi câte o carte din cele legate frumos, pe care le avem noi în bibliotecă. Da. Aceasta ar fi o mare dorinţă a mea, de vreţi să mă ascultaţi; iar de nu, fie voia lui Dumnezeu”. La înmormântare nu s-a reuşit a se traduce în faptă această mare dorinţă a Părintelui Nicodim, din mai multe motive...

Și așa cum îmboboceşte și se desface o floare, atunci când este udată şi încălzită de razele soarelui, tot aşa îmboboceau şi înfloreau şi sufletele credincioşilor creştini, hrănindu-se zilnic din această hrană Cerească, a cuvântului lui Dumnezeu. Citind zi de zi prin sfintele cărţi, bieţii oameni îşi dădeau seama de starea lor sufletească în care se aflau şi puteau înţelege mai bine pe Părintele când le vorbea în biserică şi cu alte ocazii şi mai cu seamă la scaunul spovedaniei, despre trebuinţa de a se îngriji fiecare de mântuirea sufletului său.

A mers apoi, din casă în casă, pe la toţi cei din parohia sa, pentru a-şi putea da seama mai bine de starea sufletească a enoriaşilor săi. Pe cei care erau ameţiţi de mincinoasele învăţături sectare i-a poftit adeseori la dânsul, la casa parohială şi astfel, stând de vorbă cu ei în câteva rânduri, a reuşit să-i readucă iar în staulul Bisericii strămoşeşti, de unde plecaseră.

Vreo 10-12 oameni care nu se împăcau cu învăţătura ce o dădea Părintele în popor, au mers la protoierie şi s-au plâns acolo că Părintele nu-i lasă să-şi petreacă la nunţi, botezuri, onomastice, aşa cum obişnuiau mai înainte. Că aşa s-au trezit din moşi-strămoşi a petrece cu muzicanţi, cu jocuri, beţii, chiote şi alte multe pe care le-au moştenit. Ori, de când a venit Părintele la ei, au încetat acestea toate. Protoiereul ascultându-i cu atenţie le-a zis:

- Ce-i drept că în cărţile Bisericii: Istoria Bisericii, Tezaurul Liturgic, Vieţile Sfinţilor şi alte multe cărţi, aşa se spune, cum vă învaţă el pe voi. El nu spune nimic după capul lui, că atunci l-ar scoate din Preoţie, l-ar caterisi conducerea Bisericii; ci

tot ce vă învaţă, vă învaţă numai după cum scrie în învăţătura Bisericii lui Dumnezeu. Voi nu trebuie să vă supăraţi pe el. Cine vrea să asculte de el, să trăiască viaţa după învăţătura pe care o dă el, va avea parte, sigur, de fericirea cea nesfârşită cu Dumnezeu; iar cine o vrea să-şi petreacă viaţa sa ca până acum, numai în păcate şi va trăi după poftele inimii lui, se va osândi cu diavolii în muncile cele veşnice.

Auzind oamenii asemenea cuvinte din gura protoiereului, au stat o clipă fără să zică ceva. Apoi unul mai bătrân, dintre ei a zis:

- Bine, părinte Protoiereu! Dar de ce n-am mai auzit noi aşa ceva până acum? De când eram copil aşa am apucat, ca la nunţi să se facă petrecere mare, mare de tot, cu muzică, cu jocuri, beţie câteva zile în şir. Doar au mai fost preoţi la noi în sat, dar unde am mai pomenit să ne oprească de la aceste petreceri? Ba chiar beau şi jucau şi ei de-a valma cu noi. Şi să mai vedeţi una, părinte protopop! Părintele Nicodim nu ne dă voie să ne mascăm de Anul Nou; iar pe unul care a murit din beţie l-a dus la cimitir seara la două ceasuri din noapte, fără să-i cânte ceva, ca şi pe cei spânzuraţi.

Părintele protopop le-a spus că aşa se cade, ca creştinii să nu petreacă păgâneşte, să nu se schimonosească, sau să-şi pună pe feţele lor mască, sau să petreacă în beţii şi în alte răutăţi, dar văzând că nu reuşeşte să-i potolească, până la urmă le mai zise aceste cuvinte:

- Oameni buni, faceţi cum ştiţi, numai un lucru vă rog: să nu faceţi supărare părintelui Nicodim, pentru că el este un preot bun, dar nu puteţi voi să-l înţelegeţi. Mitropolitul nostru Nicolae Bălan, ţine tare mult la el şi, oriunde l-a trimis, a făcut treabă bună. A curăţit câteva parohii de oameni rătăciţi. Pe unii din ei i-a întors la Biserică, aşa că vă rog tare mult să nu-i faceţi vreo supărare. Când ajungeţi acasă să-i spuneţi să vină şi el până la mine.

Când să plece oamenii au mai spus către protoiereu:

- N-aveţi nici o grijă, părinte protoiereu. N-o să-i facem noi nici o supărare, căci dealtfel şi noi ţinem la el ca la lucru mare. Drept să vă spunem, noi, până acum n-am

mai văzut un preot aşa, ca părintele Nicodim. E ca şi un sfânt de pe icoană. Nu-i lacom la bani, nu se îmbată de vin, nu vorbeşte glume sau poveşti deşarte, vorbeşte frumos cu toţi oamenii, şi cu cei tineri, şi cu cei bătrâni, şi cu cei bogaţi, şi cu cei săraci, ba chiar şi cu copiii cei mici. Noi toţi îl iubim. Când aude de necazul cuiva, căruia poate i-a ars casa, sau i-a murit vreun animal, el este primul care dă milostenie şi îndeamnă şi pe alţii să-l ajute. Ce să vorbim mai mult. Am vrea noi ca tot să avem preoţi ca acesta, care zâmbeşte tuturor şi e plin de dragoste către toţi şi mai are şi un cuvânt aşa de dulce, încât nu te mai saturi ascultându-l. Dar vezi, aceasta îl strică, faptul că nu ne lasă să petrecem ca mai înainte. Nu ne lasă nici în ruptul capului să mai aducem muzicanţi. Îl iubim noi pe el acum tare mult şi ţinem la el, ca şi la părinţii noştri care ne-au născut şi crescut, dar să ne mai lase să mai şi petrecem aşa cum am apucat. Părinte protopop, am fi în stare să şi murim pentru el, căci merită un preot ca acesta.

Bătrânul vorbea din toată inima sa, iar părintele protoiereu care asculta cu atenţie, puţin a fost de nu a lăcrimat, aşa de mult l-au mişcat vorbele bătrânului. S-a gândit protoiereul cum a putut părintele Nicodim în aşa scurtă vreme să poată cuceri atâtea inimi omeneşti, din acea parohie, iar el nu a reuşit să facă acest lucru, nici cu cei din familia lui în câţiva zeci de ani! Desigur că pentru cel ce are ochi de văzut se poate vedea de la distanţă că pe lângă osteneala ce o depunea el, era revărsat din belşug şi Darul lui Dumnezeu.

După toate acestea protopopul le-a zis cu voce domoală:

- Oameni buni, îmi pare tare bine că aşa de mult ţineţi la păstorul dumneavoastră. Da. Aşa este cum spuneţi că el este un preot de mare valoare şi pe pământul nostru din Ardeal nu cred că au călcat mulţi preoţi ca acesta. Acum voi fiţi liniştiţi, pentru că eu o să stau de vorbă cu el şi sperăm să fie bine pe viitor. Dacă voi vedea că nu se dă după dumneavoastră, îi voi cere de la Mitropolie transferul în altă parte, la altă parohie, căci slavă Domnului, sunt multe parohii care îl cer de la Mitropolie şi vor să-l aibă ca preot la ei. Eu ca protopop, nu am nici o putere asupra lui, deoarece acest

preot este preot misionar şi numai Mitropolia îl poate muta unde vrea şi unde crede de cuviinţă. Chiar un grup de enoriaşi ai parohiei dumneavoastră au fost la Sibiu în audienţă la Mitropolit şi l-au cerut pe părintele Nicodim, şi n-au plecat de acolo până ce nu au căpătat aprobarea. Acum, dacă va auzi Mitropolitul că dumneavoastră nu vă convine de el, în 24 de ore ni-l ia.

Auzind oamenii toate astea, de la protoiereu, au zis toţi într-un glas:

- Părintele Nicodim nu va pleca de la noi până la moartea sa. Numai moartea va avea putere să-l ia pe el de la noi. Fără el noi suntem ca nişte morţi. De când a venit el la noi, nu-i mai mult de un an de zile, câte nu s-au schimbat în sat. În zilele de duminici şi sărbători în Biserică nu mai poţi intra dacă nu te duci mai de dimineaţă, căci stau oamenii lipiţi unul de altul, încât nici Sfânta Cruce nu o poţi face. De multe ori şi mai cu seamă la sărbători mari, face slujba afară. Sfânta Biserică e împodobită cu icoane frumoase, la fel şi în pridvor a pus icoane şi tablouri în care scrie multe lucruri de prin sfintele cărţi. Când face slujbă parcă nici nu atinge pământul; iar la predică nu putem ţine plânsul, poţi să ai inimă de piatră. Ne spune lucruri minunate pe care noi nu le-am mai auzit niciodată. În sat la noi nu se mai bat oamenii ca mai înainte sau să se mai taie cu cuţitele cum făceau când se îmbătau de vin. Chiar de se iveşte vreo neînţelegere, apoi părintele Nicodim, cu înţelepciunea ce i-a dat-o Dumnezeu, îi împacă, îi potoleşte.

- Da, aşa am auzit şi de la alţii - zice Protoiereul - de aceea e bine să aveţi către Părintele ascultare şi respect, căci aici la lucrarea acesta pe care o face el, se vede de la sine, că nu e lucrare omenească, ci e chiar o lucrare Dumnezeiască, de mare valoare în zilele noastre.

Oamenii au plecat. După câteva zile, părintele Nicodim a venit la protoierie să vadă ce i se va spune. Cum l-a văzut, protoiereul l-a şi întrebat despre pricina întârzierii, iar Părintele i-a spus că a avut trei înmormântări la rând pentru aceasta nu a putut veni. Atunci protoiereul i-a oferit scaun şi a mai întrebat despre unele treburi, nu se pricepea cum să înceapă, parcă nu avea curajul să-i mai spună. În cele din urmă a rupt

tăcerea care a ţinut câteva minute şi a început a-i spune pe rând, cu vocea tremurând, toată discuţia ce a avut-o cu grupul acela de oameni din parohie. Părintele Nicodim asculta şi nu zicea nimic. Protoiereul voia să audă ceva de la Părintele. Dacă a văzut că Părintele nu scoate nici un cuvânt, i-a zis:

- Cuvioase Părinte Nicodim, ce e de făcut cu oamenii aceia ai parohiei Sfinţiei tale? Am înţeles că se împacă ei cu tot ce ai făcut şi faci Sfinţia ta acolo, numai cu un lucru nu se împacă: să nu-i opreşti de la jocuri, de la nunţi cu muzicanţi, să-i laşi să-şi facă de cap cu petrecerile ce le-au moştenit din moşi-strămoşi. Dacă îi vei lăsa aşa, o să vezi ce linişte o să ai acolo. Ei ţin foarte mult la Sfinţia ta şi le place de toate, numai cu asta nu se împacă nici în ruptul capului. Să-i laşi să-şi petreacă cum le place. Acum ce zici? a întrebat protoiereul pe Părintele Nicodim.

Părintele a stat o clipă gânditor, apoi i-a zis:

- Sfinţia voastră ce mă sfătuiţi să fac?

Protoiereul i-a zis:

- Eu aşa sunt de părere, ca în fiecare duminică şi sărbătoare după slujbă, să iei cu Sfinţia ta unul sau doi din consilierii parohiei, cântăreţul sau epitropul şi să mergeţi undeva, unde joacă tineretul la horă. Vă aşezaţi în apropiere la o masă, mai staţi de vorbă unii cu alţii despre treburile cele gospodăreşti, mai serviţi câte un pahar de vin şi din când în când mai priviţi la tineri cum joacă. Ei văzându-vă acolo, se vor ruşina şi nu vor face bătăi, scandaluri sau alte fapte rele, ci vor juca cumpătat şi vor petrece în linişte sărbătorile şi duminicile. Cel puţin aşa e părerea mea, însă Sfinţia ta faci cum socoteşti că e bine.

Protoiereul a tăcut şi aştepta răspunsul ce-l va da. Însă Părintele nu i-a dat nici un răspuns, ci şi-a luat ziuă bună de la el şi a plecat.

Eu, auzind acestea din gura Părintelui, l-am întrebat:

- Cuvioase Părinte, de ce nu i-aţi răspuns nimic?

- Ce să-i mai spun. Doar şi el a citit cărţile pe care le citesc şi eu şi le are şi el în biblioteca lui. Mai rău făceam dacă îi răspundeam ceva. Se simţea oarecum înjosit în faţa mea. Doar şi tăcerea e un răspuns. S-a lămurit el destul de bine dacă am tăcut. Se pricepea ce voi face eu, chiar dacă nu i-am dat vreun răspuns. Aşa-i omul nostru, vrea să slujească la doi domni, cu toate că Mântuitorul a spus în Sfânta Evanghelie că nu se poate. Dacă ascultam ceea ce m-a învăţat protoiereul şi căutam să fac aşa după cum mi-a spus el, atunci urma să dărâm iarăşi ceea ce am zidit într-un an de zile. Mai bine de jumătate de an nu s-au mai făcut pe teritoriul parohiei unde păstoream, ba nici chiar în comunele vecine, până departe, petreceri zgomotoase cu muzicanţi, jocuri şi alte blestemăţii. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am lichidat cu aceste pompe drăceşti, iar oamenii aceia de care spunea protoiereul că au venit şi s-au plâns lui, au fost de toţi vreo zece la număr, care veneau şi ei la Sfânta Biserică, ascultau tot ce le spuneam, însă din când în când mai suspinau şi ei după acele petreceri de odinioară, când se reîntorceau la casele lor cu capetele sparte, ori cu mâna sau piciorul rupt sau tăindu-se cu cuţitele unii pe alţii. Chiar unul din ei a făcut nuntă la un fecior al lui, aşa cum trebuie făcută, fără muzică şi jocuri, nuntă creştinească cu adevărat. Slavă lui Dumnezeu că am ajuns cu bine până aici. Nădăjduiam că El ne va ajuta şi de acum înainte să putem ajunge cu bine şi cu sănătate până la capătul drumului.

Din pricină că sectarii arătau pe faţă o ură de moarte asupra părintelui Nicodim, după cum am văzut mai sus, că au fost în stare în ziua mare să-l arunce în prăpastie, iar el neavând pe nimeni ca să-l ajute. Trebuia şi atunci când îşi cumpăra pâine să meargă el personal la brutărie şi să-şi ia singur din raft o pâine pe care o socotea, căci altfel era în primejdie. Dacă ar fi trimis pe cineva, ar fi putut avea de la brutărie, o pâine otrăvită. Aici în Moldova, la noi acasă, au îndrăznit în două rânduri să-i dea otravă: o dată în jertfa adusă la Sfânta Biserică pentru sfinţire, iar a doua oară, o, milostiv fii nouă, Doamne, ce poate şi cât poate să facă răutatea omenească, să introducă otravă în prescura din care a luat Sfântul Agneţ (părticica) pentru Sfintele Taine. Şi acest lucru nu l-au făcut

sectarii, ci chiar acelea ce se pretindeau a fi şi ele din cinul călugăresc, a face parte, după cum se spune, din cinul îngeresc. Altul a încercat să-l omoare şi să-l lovească cu piatra în cap. Toate acestea la un loc le-a suferit, bunul nostru Părinte, pentru dragostea cea mare, ce a avut-o către Dumnezeu şi către aproapele său. Din cauză că nu avea pe nimeni în care să aibă încredere şi să-i gătească mâncare a fost nevoit să consume foarte mult ceai cu pâine, din care cauză s-a îmbolnăvit grav, încât a fost nevoit să se retragă la Agapia, unde avea pe sora sa, monahia Maria. Datorită stării în care se afla, Mitropolitul Ardealului i-a aprobat reîntoarcerea în Moldova, pentru care a început să se pregătească.

Auzind fiii săi duhovniceşti din cele patru localităţi unde a fost păstor sufletesc, cât şi cei din împrejurimi până departe, că părintele Nicodim Mădiţă părăseşte Ardealul, s-au adunat în număr mare şi plini de recunoştinţă au petrecut pe Părintele plângând şi suspinând până ce a urcat în tren; iar vreo câţiva dintre ei, mai tineri, au venit cu el până la sfânta mănăstire Agapia, din judeţul Neamţ, unde s-a stabilit.

Activitatea părintelui Nicodim în mănăstirea Agapia, din județul Neamț (1935 - 1945)

Venind aici la mănăstirea Agapia şi având din partea surorii sale o îngrijire deosebită, în scurtă vreme s-a mai refăcut. După aceea s-a avântat iarăşi în lupta ce-i sta înainte. A pus mare accent pe scrierea si scoaterea la lumină a cât mai multor cărţi. Când era în Ardeal, oamenii credincioşi de prin Moldova veneau mai cu greu să-l vadă din cauza marii depărtări. Când au auzit că se află la mănăstirea Agapia, veneau rând pe rând să se mărturisească, să-l mai audă vorbind şi să-şi spună fiecare necazul lui.

Cu cât Părintele zorea la lucru şi scotea câte o carte, cu atât se înmulţeau şi ispitele lui satan şi ale năimiţilor lui şi îi dădeau târcoale pe toate căile să-i stagneze lucrarea şi să-l pună pe tăcere. Chiar dintre cei de o haină cu el s-au găsit mulţi, care în loc de a-l ajuta şi sprijini, i-au pregătit curse şi fel şi fel de necazuri, unele mai grele decât altele.

Alţii sau altele, ca drept mulţumire pentru lumina ce o răspândea în popor, au lucrat după cum i-a învăţat stăpânitorul veacului acestuia. Noi nu putem trece nepăsători cu vederea peste acele întâmplări dureroase, deoarece ele ne-au fost povestite de Părintele Nicodim, cu un scop bine determinat şi în mai multe rânduri. Dacă nu le auzeam acestea din gura dânsului, nu le puteam crede, chiar dacă altcineva, în afară de el, avea să ni le spună şi să ne încredinţeze despre ele.

Tentativă de ucidere prin otrăvire

Oare numai la Mănăstirea Giurgeni s-au găsit monahii care să se împotrivească învăţăturilor spuse în predici de părintele Nicodim? Acolo era soborul mult mai mic decât aici la mănăstirea Agapia şi tot s-au ridicat cu ură de moarte asupra lui câteva din ele. Oare toate monahiile ascultau ce învăța el în biserică? Dar lucrurile nu s-au prezentat tocmai aşa de bine nici aici. Astfel s-au sfătuit câteva din ele să-i sape groapa, dar aşa pe neobservate. Să-l otrăvească şi gata, să termine odată cu el. Auziseră ele de pe undeva că la mănăstirea Giurgeni s-a pus o bobiţă de otravă în prescura din care se scoate Sfântul Agneţ (părticica pe care o consumă numai preotul) pentru ca să-l poată otrăvi. „Dar acea maică n-a procedat bine. Noi o să facem nişte prăjituri frumoase la vedere şi chiar bune la gust, ca atunci când le va vedea să i se facă poftă de ele şi, mâncând, să terminăm cu el odată şi să ne lase în pace, aşa cum ne-a găsit. Doar altceva nu vrem”, ziceau ele.

După ce au făcut acest sfat au şi pornit la lucru. Prima grijă a lor a fost ca să poată face rost de ceva otravă, că de făină, zahăr, cafea şi mirodenii nu duceau lipsă, erau din belşug.

Totuşi a mai durat câteva zile până ce au procurat otrava şi pe urmă au pornit şi la lucru. Făcând ele prăjiturile parcă îl şi vedeau pe Părintele mort, şi ele aveau să fie mai liniştite, aşa după cum erau mai înainte de a veni el aici.

„Dragă - ziceau ele când preparau prăjiturile - când mergem cu ele la Biserică, să le acoperim cu ceva ca nu cumva să ceară vreo femeie gravidă când le va vedea aşa de frumoase şi apoi să mai păţim şi alt necaz”. Acolo la Biserică, le-au ţinut tot cam acoperite de teamă ca nu cumva să ia cineva din ele până ce le-au dat în mâna maicii Maria (soră după trup a părintelui Nicodim). După aceea au scăpat de grijă. Ele ştiau sigur că sora Părintelui n-are să guste din ele fără blagoslovenie, căci de altfel aşa-i rânduiala la mănăstire. Ele se mai gândeau că primul care va gusta sau va şi mânca din

aceste prăjituri nu poate fi decât părintele Nicodim, şi dacă el va muri imediat, acele prăjituri le va arunca, aşa că după socoteala lor totul va merge la sigur. Ce se întâmplase? Maica Maria care primise partea de jertfă care i se cuvenea Părintelui, care era de săptămână la biserică, ca să o ducă acasă, n-a putut rezista ispitei, căci era şi tânără şi ajungând acasă, şi dezvelind acea jertfă otrăvită, dar şi tare atrăgătoare, a luat doar numai o bucăţică mică, de mărimea unui nasture de haină şi a gustat. După trecerea a câteva minute a şi simţit o arsură în piept, pe care nu o mai avusese niciodată în viaţa sa. S-a aşezat numaidecât pe pat şi îşi aştepta sfârşitul, tot văicărindu-se că moare. Între timp a venit şi Părintele care văzând pe sora lui într-o stare aşa jalnică, i-a dat Sfintele Taine, după care a băut lapte dulce şi astfel a scăpat cu viaţă. Când a aflat Părintele că din prăjiturile acelea a fost să moară şi-a dat seama că au fost otrăvite. Dar ca să fie pe deplin încredinţat, a dat unei pisici o bucăţică din ele. După ce pisica a mâncat din acea prăjitură, s-a învârtit de câteva ori mieunând, după care a murit. Văzând Părintele una ca asta a tăcut, a răbdat şi s-a rugat. Dar de aflat tot s-a aflat în toată mănăstirea şi s-a uimit tot soborul mănăstirii de câtă răutate s-a putut umple inima omenească... Aceasta este răsplata celor ce au îndrăzneală să spună adevărul pe faţă şi să scoată pe alţii din întuneric. Aşa au fost urâţi de lume şi de oamenii răi, toţi cei ce au îndăznit a răspândi în popor lumina Evangheliei lui Iisus Hristos.

A spune şi a susține adevărul, înseamnă risc sau renunțare

Când l-am întrebat odată pe părintele Nicodim de ce nu se mai ridică şi alţi preoţi să spună oamenilor adevărul curat aşa după cum se prezintă? Dânsul s-a uitat la mine compătimitor şi după câteva minute mi-a răspus:

- Ei, dragul meu, nu-i aşa de uşor a arăta lumii pe faţă taina mântuirii aşa cum ne-o arată Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Sfinţii Apostoli şi toţi Sfinţii Părinţi. Trebuie să renunţi la toate! Să-ţi pui pielea la saramură. Trebuie să rişti! Să-ţi ridici oamenii pe capul tău, cum spunea Proorocul David: „Băgatu-ne-ai pe noi în cursă, pus-ai necazuri pe umărul nostru, ridicat-ai oameni pe capetele noastre; trecut-am prin foc şi prin apă şi ne-ai scos pe noi întru odihnă" (Psalmi 65, 10-11). Dar slavă lui Dumnezeu pentru toate, care ne-a ajutat cu bine până aici! Nădăjduim că ne va ajuta şi de acum înainte să putem ieşi cu bine şi cu sănătate până la capăt... Toţi oamenii lui Dumnezeu, care au căutat să lupte după adevăr, au avut de suferit, chiar şi de la cei mai apropiaţi ai lor. Şi mie îmi vine câteodată gândul să fac slujba mai pe scurt, dar tot în acelaşi moment îmi apar în faţa ochilor cuvintele Sfântului Apostol Pavel care zice către Timotei: „Slujba ta fă-o deplin". Alteori îmi vin gânduri străine, iar eu le întreb: „De unde sunteţi? De la dreapta ori de la stânga?". Şi-ndată dispar acele gânduri şi mă lasă un timp să-mi văd de treabă. Omul este dator să lupte mereu împotriva răului, ca să poată ieşi biruitor, cu Darul lui Dumnezeu. Se cere osteneală multă din partea noastră, ca să putem sta şi rămâne în dreapta credinţă. Fără luptă nu-i cunună.

Mă doare inima că nu pot face mai mult pentru acest popor

Când eram mai tânăr, zicea părintele Nicodim, doream să aud cuvânt de învăţătură de la cineva şi nu auzeam. Mă duceam pe la mănăstiri, schituri, pe la hramuri şi sfinţiri de biserici, dar pretutindenea era tăcere referitor la cele folositoare sufletului. Auzeam cântări bisericeşti foarte frumoase, slujbe pompoase cu arhierei şi sobor mare de peste 60-80 de preoţi cu mulţime de diaconi, dar nu s-a auzit nicăieri cuvânt de învăţătură ca să-l mişte pe om spre cele bune, să-l trezească din somnul păcatelor în care dormea liniştit şi fără nici o grijă de sufletul lui, care mergea spre pierzare.

Ardea inima în mine de dragul să aud ceva care să mă folosească şi să spun şi eu altora, dar nu găseam. Pe vremea aceea erau doar nişte obiceiuri, nişte tradiţii înrădăcinate în popor, unele confuze, iar altele cu totul străine de duhul Bisericii Ortodoxe. Lipseau aproape cu desăvârşire scrierile pe înţelesul poporului, care să le facă cunoscut tezaurul Ortodoxiei noastre. Si în această privinţă se potrivea cuvântul poetului care a rostit cu sufletul plin de durere şi amărăciune: „Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă-n poartă”.

Este prea adevărat ceea ce a spus părintele Nicodim, că ardea inima în el de dorinţa de a auzi ceva bun şi folositor şi nu auzea. Numai acest lucru l-a făcut pe el să se frământe, zi şi noapte, în căutarea mijloacelor de a putea veni în ajutorul celor ce se zbăteau în întunericul necunoştinţei adevărului. Adeseori l-am auzit rostind cu durere:

„Oare ce-am mai putea face noi, ca să putem salva sufletele ce se pierd în întunericul necunoştinţei de Dumnezeu? Mulţi sunt care ar vrea să facă ceva pentru sufletul lor, dar nu ştiu. Mulţi sunt care le fac pe cele rele ca pe cele bune. Mulţi sunt care doresc să afle cum să-şi mântuiască sufletul, dar n-au de la cine primi o învăţătură cu adevărat bună. N-are cine să-i îndrume, să le pună în mână cartea sfântă. Poporul nostru creştin e foarte iubitor de adevăr, de dreptate, însă fiecare i-a urmărit numai buzunarul.

Rar s-a găsit câte unul, ici-colo, care să-l ajute, să-l sprijine, să-l îndrume spre cele bune cu adevărat. Mă doare inima că nu pot face mai mult pentru acest popor, căci şi eu sunt os din oasele lui şi carne din carnea lui. Aceasta a fost pricina, acesta a fost motivul care a făcut să mă hotărăsc să lupt până la sacrificiu, de a pune în mâna celor dornici cartea Sfântă. Aceasta m-a făcut să renunţ la toate din lumea aceasta, numai şi numai să pot face şi eu ceva pentru aproapele meu care zace în întuneric. Să-l ajut cu ce pot. Nu mă rabdă inima ca el să petreacă în întuneric până la moarte; iar noi să umblăm după lucruri fără preţ, după lucruri trecătoare şi putregăioase. Dacă aş putea, m-aş duce din casă în casă, să stau de vorbă cu ei, să le las vreo carte bună de citit, să fac rugăciuni cu ei, să-i mângâi în necazurile lor şi să mă bucur împreună cu ei când au vreo bucurie”.

Acestea sunt cuvintele pe care le-am auzit mai de multe ori de la părintele Nicodim. Cu multă plăcere asculta el pe cineva care îi povestea că a ajutat pe cineva să facă nuntă fără muzică sau că l-a îndemnat să meargă la biserică, sau că i-a dat o carte de citit sau că i-a ajutat să se pregătească de spovedanie ş.a. Mai avea bucurie mare când observa la spovedanie că te-ai izbăvit de o patimă sau că ţi-ai terminat canonul sau că ai reuşit să faci bine vrăjmaşului tău. Pe toţi îi iubea, dar mai mult iubea pe cei ce se osteneau să vină în ajutorul aproapelui său: cu o carte, cu un îndemn bun, cu un exemplu sau cu o pildă de viaţă creştinească. Nu-mi pare rău de altceva aşa de mult, cum îmi pare rău că nu reuşesc să scriu aşa cum ar trebui să scriu absolut tot ceea ce am văzut şi am auzit la acest mare duhovnic şi părinte iscusit.

Dacă aş fi scriitor de profesie, socotesc că aş avea un vocabular mai bogat şi cred că atunci aş reuşi să scriu tot ceea ce vreau să spun şi nici atunci nu cred că aş reuşi să scriu totul despre părintele...

Dacă ne oprim măcar în treacăt la cuvintele cele pline de viaţă ale scumpului nostru Mântuitor Iisus Hristos din Sfânta Evanghelie de la Matei unde zice: „Că mulţi prooroci şi drepţi au dorit să vadă ce vedeţi voi şi n-au văzut şi să audă cele ce aţi auzit

voi şi n-au auzit. Iar ochii voştri fericiţi sunt că văd şi urechile voastre că aud" (Matei 13, 16-17; Luca 10, 23), putem considera căci cu adevărat erau fericiţi acei oameni care au văzut împlinindu-se, sub ochii lor, cele prezise de prooroci despre El, cu mult înainte. Şi poate regretăm că nu am avut şi noi parte să trăim în acele vremuri atât de binecuvântate, în care, au petrecut pe pământ Mântuitorul, Sfinţii Aposoli, sau cetele Sfinţilor Mucenici şi Cuvioşi, care străluceau prin vieţuire şi făceau minuni mari. Mântuitorul, cunoscând mai înainte această întristare a noastră, ne mângâie prin cuvintele rostite către Sfântul Apostol Toma: „Pentru că m-ai văzut, ai crezut. Fericiţi cei care n-au văzut şi au crezut" (Ioan 20, 29). Şi mai mult de cât atât, Dumnezeu a rânduit ca în toate timpurile să existe bărbaţi cu trăire apostolească, ce au strălucit prin vieţuire şi au luminat şi povăţuit pe oameni prin învăţătura cea curată.

N-am crezut că am să văd ceea ce am văzut şi să aud ceea ce am auzit. Da. Este prea adevărat că din viaţa, laptele, cuvintele şi gândurile pe care le avem, pe care le vorbim şi pe care le trăim zi de zi ne putem da bine seama că suntem departe de tot ceea ce ar trebui să fim, dar trebuie să avem convingerea că se poate ajunge acolo unde trebuie, deoarece am avut ocazia să vedem oameni (bineînţeles numai în câteva exemple) care nu aveau nici o deosebire de prototipul primilor creştini sau chiar ale sfinţilor Apostoli! Dacă mă întrebaţi care? Vă pot spune fără sfială; primul a fost părintele nostru duhovnic şi câţiva din ucenicii lui cei mai apropiaţi care deja au trecut în veşnicie. Şi dacă mai sunt si acum câţiva în această viaţă, pe aceia nu putem conta, până nu-şi vor încheia viaţa după cum spune la Apocalipsa 2, 10: „Fii credincios până la moarte şi îţi voi da ţie cununa vieţii".

Dumnezeu veghează la mântuirea oamenilor

Pe tot parcursul timpului pe care îl petreceam la Părintele, mă simţeam ca în faţa unui aparat de proiecţie care prezenta în desfăşurare fel-de-fel de scene, unele mai deosebite decât altele. Mereu vedeam câte ceva neaşteptat şi auzeam cuvinte de învăţătură care erau noi pentru mine şi cunoşteam oameni veniţi din toată ţara, care treceau prin faţa noastră, împovăraţi cu tot felul de probleme, care mai de care mai complicate. Însă Bunul Dumnezeu a avut grijă şi din vreme l-a înzestrat pe Părintele cu înţelepciune şi multă pricepere, ca să poată face faţă tuturor cazurilor ce trebuiau a fi rezolvate. Chiar Părintele a recunoscut acest lucru, zicând odată către mine: „Frate Gheorghe, Bunul Dumnezeu a avut milă de noi şi fără voia noastră a iconomisit să fiu mutat în multe părţi ale ţării, să petrec câţiva ani în armată, să trec şi prin greutăţile războiului, să fiu şi ca preot prin câteva parohii, cunoscând îndeaproape necazurile şi nevoile bietului om necăjit, să mai fiu şi ca duhovnic prin mănăstiri, să-mi pot procura şi cu aceste ocazii o bogată bibliotecă de cărţi din cele mai bune. Toate acestea la un loc, zic, mi-au fost de mare ajutor, ca să mă pot forma şi salva din atâtea, prin care mâna lui Dumnezeu m-a condus şi sprijinit şi astfel, pe cât s-a putut, am reuşit să ajutăm şi pe alţii, dorinţă pe care am avut-o încă din tinereţe. Slavă lui Dumnezeu pentru toate, că altfel nu pot zice”.

Când auzeam pe cineva că spune pricina pentru care a venit la el şi ca dovadă că se afla în mare nedumerire şi primejdie, lăsa să cadă din ochi câteva zeci de lacrimi calde, îmi ziceam: „Oare va putea Părintele să ajute cu ceva pe acest suflet atât de amărât?”

Părintele asculta cu multă răbdare toate necazurile omului îndurerat, dar în acelaşi timp se înregistra în mintea lui, ca pe o bandă de magnetofon şi partea lui de vină, de credinţă, de bunătate sau de răutate care îl stăpânea. Şi după ce omul spunea tot ce avea de spus şi aştepta cu nerăbdare ce are să-l sfătuiască, Părintele stătea puţin şi parcă

analiza (sau se ruga) în acelaşi timp, şi când începea să-i spună, apoi îi spunea chiar aşa cum trebuia; încât cuvântul lui era aşa după spusa Sfântul Apostol Pavel: „Plăcut, dres cu sare” (Coloseni 4, 6) şi zis de la inimă, unde trona Iisus Hristos şi mergea tot la inima acelui amărât suflet de parcă-l vedeai cum se consola şi cădea de acord cu cele spuse de Părintele, chiar dacă unele din acele cuvinte se nimereau să fie şi puţin mai iuţi şi mai usturătoare în acelaşi timp... Pleca bietul om de la Părintele, dar nu aşa cum a venit, ci cu totul schimbat. Îl cunoşteai şi după faţă, şi după privire şi după cuvânt şi după cum păşea. Îţi venea să crezi că e un alt om. Da. Pleca înapoi tot acolo de unde venise, mergea să se regăsească tot cu acele necazuri grele, dar de data aceasta, avea şi el cu ce le sta înainte. Era plin de nădejde în mila lui Dumnezeu şi de încredere în cuvântul Părintelui. Venise oarecum speriat, îngrozit şi se temea că-l vor da peste cap acele necazuri. Acum însă i se părea că a şi scăpat de ele, deoarece în mintea sa repeta fără întrerupere acele cuvinte ieşite din gura acestui mare Părinte, iar el a avut grijă de la bun început, să nu-i scape nici un cuvânt rostit către el de către părintele Nicodim, ci le-a aşezat frumos pe primele rafturi ale inimii sale, deoarece ai lui de acasă îl aşteptau cu nerăbdare, să vadă şi să audă ce i-a spus Părintele şi ce se va întâmpla cu ei. Ajunsese până într-atâta cuvântul cel spus de părintele Nicodim către cel bântuit de supărări şi necazuri, încât cel ce mergea la el şi auzea cuvânt din gura lui că va scăpa de acele necazuri, apoi se socotea ca şi scăpat şi într-adevăr chiar şi scăpa, după cum vom vedea în rândurile ce urmează.

Nu a fost nici o vreme în care să nu fie Sfinți pe pământ

Când eram copil şi citeam şi eu câte o carte sfântă, îmi părea tare rău că nu am trăit şi eu pe vremea aceea când Domnul nostru Iisus Hristos a trăit pe pământ împreună cu Apostolii Săi. Treptat-treptat, această părere de rău a dispărut din inima mea, căci în viaţă am avut fericita ocazie să văd cu ochii mei oameni, care semănau de minune cu Apostolii lui Iisus Hristos. Acest lucru nu l-am văzut numai în persoana părintelui Nicodim Măndiţă, ci şi în mai multe persoane. Dar să nu credeţi cumva că prin cele ce am scris mai sus aş căuta să conving pe cineva a crede drept aşa după cum sunt eu convins. Nu. Ci, ceea cea am văzut şi am auzit eu de la acele persoane, m-a făcut să cred că şi ei astăzi, prin viaţa de sfinţenie şi de bunătate sunt ceea ce au fost atunci Apostolii... Acele persoane de care este vorba sunt rare de tot, pentru că le poţi număra pe degete. Şi iată că şi astăzi, când majoritatea lumii îşi petrece viaţa nu cum trebuie, ici-colo unde nici nu bănuieşti, mai sunt oameni în a căror inimi mai sălăşluieşte Dumnezeu, aşa cum spune Gherasim Timuş, Episcop de Argeş, în cartea sa „Note şi meditaţiuni asupra psalmilor": „Că nu a fost nici o vreme în care să nu fie sfinţi pe pământ". Dacă se mai găseşte cineva de întreabă: „Cum îi poţi cunoaşte pe aceşti oameni", iată ce ne spune un preot doctor Ştefan Slevoacă în carte sa de Predici din 1979, pagina 51, că: „Oriunde şi ori de câte ori veţi întâlni un bărbat sau o femeie plini de dragostea lui Dumnezeu, care Îl caută pe Dumnezeu ca pe binele cel mai înalt, care se arată plin de bunătate faţă de semenii lor, care se poartă cu nădejde şi multă răbdare în mijlocul necazurilor, care nu se lasă robiţi de bogăţiile lumii şi de deşartele ei măriri, veţi găsi suflete în care se sălăşluieşte Duhul Sfânt. Că zice marele Pavel: „Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioşia, blândeţea, înfrânarea poftelor" (Galateni 5, 22-23).

Aşa că nu este bine să zicem, sau să gândim că astăzi nu se mai găsesc oameni care să fie puşi cu toată fiinţa în slujba lui Dumnezeu. Dacă noi nu ne am luptat şi

poate nici nu ne luptăm să atingem nivelul sfinţeniei, apoi nu e bine să gândim sau să zicem că nu mai este nimeni. Atât din cele povestite până aici, cât şi din cele ce urmează, se vede clar că dânsul a fost un om al lui Dumnezeu, care a dovedit aceasta prin faptele sale. Mai jos vom da curs la câteva pagini (370-372) din Oglinda duhovnicească volumul 5, în care părintele Nicodim povesteşte, acoperit, despre unele necazuri şi suferinţe prin care a trecut, datorită activităţii pe care a dus-o:

„În vremurile noastre, au fost şi sunt unii preoţi zeloşi, care în lupta cea bună pentru curăţirea păstoriţilor lor şi a altor creştini şi creştine, de feluritele credinţe deşarte, superstiţii, idolatrizări, petreceri şi vieţuiri anti-creştineşti, au suferit mult, până la sacrificarea situaţiei, cinstei, sănătăţii şi chiar vieţii lor. Aceştia au suferit multe mizerii făcute de unii falşi creştini şi creştine, dar şi cei ce i-au amărât şi lovit, au fost pedepsiţi de sus.

Aşa, odinioară, unul din aceşti păstori, ni se istoriseşte că a fost atacat în felurite forme infernale de unii pretinşi creştini, pentru că luptase să scoată pe parohieni din crâşme, de pe la jocuri şi curăţirea nunţilor de rugina idolatrizării cu jocuri, cântece curveşti, lăutari, convorbiri porcoase, etc. Potrivnicii au fost pedepsiţi de sus. O cârciumăreasă ce urmărise a-l ataca cu pumnalul, a fost lovită de o năprasnică boală şi în furia crizelor a ţâşnit sângele dintr-însa în sus până în tavanul camerei. Toată lumea a văzut acolo o înfricoşată pedeapsă divină, pentru acuzarea, ponegrirea şi necăjirea preotului, lucrător pentru luminarea sufletelor. Alţi potrivnici, din acel sat şi de prin împrejurimi, ponegritori şi prigonitori ai acelui preot, au fost loviţi de mânia Domnului în felurite forme.

Transferat fiind acest preot în altă localitate, un învăţător ce-i făcea amărăciuni cu felurite mişcări ostile buneicuviinţe şi pietăţii creştine, a fost pedepsit de Sus cu boala udului, alţii cu alte pedepse.

A fost trimis şi de acolo într-o altă localitate lipsită de Biserică Ortodoxă de vreo sută cinci zeci de ani. Pe lângă baptişti şi uniţi, ridicaţi cu vrăjmăşie asupră-i în lupta dusă pentru apărarea Ortodoxiei - pupăză pe colac - s-au ridicat şi unii din sânul Bisericii, înciudaţi asupră-i de dragul fumatului, petrecerilor anticreştineşti şi pentru purtarea chipului veacului acestuia (papistăşesc, ereticesc, lumesc, păgânesc, satanicesc)... Suferind şi slăbit din cauza luptelor crâncene, a locuinţei neigienice şi a atacurilor mişeleşti a celor pretinşi aproape, preotul s-a retras la munte în căutarea sănătăţii, unde iar a suferit mult, trupeşte şi sufleteşte. Măsura cu care au măsurat acei nerecunoscători preotului ce se sacrificase pentru binele lor, cu aceeaşi măsură li s-a măsurat, cu adaos. Toată lumea ţinuturilor acelora s-a prăbuşit în amară robie sub călcâiul trufaşilor vrăjmaşi, care-i mai necăjiseră multă vreme.

Astfel de greutăţi şi altele multe... a suferit şi cel ce scrie acestea. În timpul servit ca paroh suplinitor sau administrator parohial în popor, timp de vreo zece ani, am suferit mult şi multe, până la sacrificiu, după care m-am retras la munte, în căutarea sănătăţii zdruncinate.

Rămas între fraţii şi surorile de haină şi de aceeaşi numire duhovnicească, am suferit iarăşi adeseori nişte mizerii, năpăstuiri, acuzări mocnite şi ironizări aşa de infernale poate şi din zavistie, ca Iosif de la fraţii săii, încât mă zdruncinau cumplit sufleteşte şi trupeşte (Facerea 37; 6-9; 13; 19, 1-14; 21; 27; Ieșirea 2, 11-15; 12; 14; 15; Judecători 14-16; 1 Regi 19-31; 2 Regi 15; 17; 18; 3 Regi 17; 18; 21; 22; 4 Regi 1; 5; 6; 19; 20; Estera 3-9). Acestea erau alimentate cu mai mult foc infernal asupră-mi mai ales când luptam: pentru scutirea Dumnezeiescului semn al Sfintei Cruci de la profanări prin punerea pe jos, călcarea cu picioarele pe el, hulire ori înjurare; pentru curăţirea sfintelor icoane ale Maicii Precista cu Pruncul Iisus Hristos în braţe de agăţarea zorzoanelor idoleşti (mărgele, zale, salbe şi alte fleacuri femeieşti) pe feţele lor şi pentru luminarea sufletelor cu cuvântul lui Dumnezeu.

Cele suferite de la vrăjmaşii Ortodoxiei ţipau în gura acestora provocate de aşa-zişii prieteni, fraţi, surori duhovniceşti (Matei 26, 50; 14-25; 27, 3-10; Faptele Apostolilor 1, 15-25), cât şi în viile dureri născătoare de disperări. Mă vedeam silit a striga ca Proorocul Ilie: „Doamne, iată mă văd rămas singur în Israel", dacă nu mi s-ar zice: „Lăsatu-mi-am încă şapte mii, care nu şi-au plecat genunchii lui Baal... Și curând vine din Sion Cel ce mântuiește". Şi iarăşi: „Datori sunt cei socotiţi tari să poarte slăbiciunile celor neputincioşi şi nu nouă să plăcem, ci fiecare să facă spre plăcere aproapelui său în bine spre zidire" mai ales în vremurile acestea, când omenirea are dureri şi suspină împreună cu noi, care avem pârga Duhului. Adeseori m-am luptat contra eului spre a înlătura slava deşartă şi a nu fi greutate cuiva, ca alţi apostoli ai Domnului. Pe cât mi-a stat în putinţă am fost cu linişte în mijlocul credincioşilor. Şi precum doica bună îşi încălzeşte şi îngrijeşte pe fiii încredinţaţi ei, aşa am căutat de m-am ostenit a vă da nu numai Evanghelia sau cuvântul lui Dumnezeu, care-i pâine îngerească şi apa vie ce hrăneşte sufletele credincioşilor; ci încă şi bucăţi, bucăţi din viaţa noastră, încă şi sufletul nostru... Aşadar, fie-ne iertat a grăi şi nevrednicia noastră cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „De sunt alţi fraţi ai noştri slugi ale Dulcelui Iisus Hristos, suntem şi noi, mai micul lor, care în slujba Lui am întâmpinat multe greutăţi, mizerii, năpăstuiri, lovituri şi ispite arzătoare". Adeseori m-am aflat în ispite felurite, în osteneli peste măsură, în suferinţe copleşitoare, în ponegriri şi împroşcări de la vrăjmaşii din afară şi de la cei dinăuntrul Ortodoxiei, corabia înotării noastre adeseori a fost atacată, lovită, uneori chiar şi sfărâmată. În noaptea acestei vieţi şi-n adâncul învăţăturii ispitelor, ne-au zbuciumat cumplit faraonii şi abimelehii moderni, prin asmuţirea câinilor şleahtei lor şi feluritele mrejuiri satanice; ne-au încurcat şi presat până la sufocare. Mai-marele Damascului spiritual a închis în juru-mi cetatea patimilor cu scopul diabolic de a ne prinde în cursele lui, dar prin fereastra Providenţei am scăpat dincolo de zidul cu metereze al vrajbelor pierzătoare de suflet.

Adeseori lucrând pentru ridicarea multora din prăpăstiile eterodoxiei şi readucerea lor în Sionul Ortodoxiei, am fost acuzat de erezie, chiar şi de cei de un nume şi haină cu noi. În lupta dârză pentru luminarea sufletelor zăcânde în întunericul şi umbra morţii feluritelor vieţuiri anticreştineşti, am fost împroşcat cu cuvintele: „Ăsta e nebun... Cine a mai văzut: creştinii să nu fumeze, să nu chefuiască, să nu joace, să nu cânte cântece de amor, să nu suduie... nuntă fără lăutari şi moarte fără bocete...?”

Am fost urmărit şi arestat când luptam pentru stârpirea beţiei, mama tuturor răutăţilor şi readucerea purtătorilor de nume creştinesc din crâşme, de pe teritoriile Satanei şi de pe meleagurile rătăcirii stiliste în sânul Sfintei Biserici ortodoxe. Am avut de răbdat foarte multe lovituri spirituale, ale căror răni încă nu mi s-au tămăduit, ci sângerează mereu până acum, provocându-mi dureri copleşitoare. Adeseori am fost în primejdii în călătorii, în primejdii în casă, în primejdii din partea tâlharilor, mai ales a celor spirituali, în primejdii din partea celor din seminţia, limba, haina şi connumirea noastră; în primejdii din partea păgânilor nebotezaţi şi a celor botezaţi, în primejdii, în oraşe, în sate, în pustietate, în adunări, uneori şi în Sfintele Biserici, chiar şi în vremurile Liturghisirii... În primejdii şi în nevoi grele între mincinoşii fraţi şi surori. În costisitoare griji de Sfânta Biserică Ortodoxă şi mântuirea fiilor şi fiicelor ei. Adeseori în supărări, în privegheri, în posturi, în năvăliri, în grija pentru noi înşine. Cine e neputincios şi eu să nu fiu? Cine se sminteşte şi eu să nu mă aprind...? Pentru mulţimea descoperirilor de sus şi mie păcătosului şi netrebnica slugă a Domnului, datu-mi-s-a - îmbolditor trupului - îngerul Satanei să mă bată peste faţă ca să nu mă înalţ... În durerile copleşitoare adeseori m-am rugat Domnului Dumnezeu ca să-l alunge de la mine. Dar mi s-a răspuns: „Destul îţi este ţie Darul Meu, că puterea Mea în neputinţe se săvârşeşte”. Aşadar, mă voi lăuda şi eu în neputinţele mele, în desele-mi slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoane, în strâmtorări pentru Hristos şi lucrarea încredinţată, rugându-L ca toţi creştinii ortodocşi, prin darul şi divinile Sale învăţături, să devină cât mai desăvârşiţi, bucuroşi duhovniceşte, mângâiaţi, paşnici, rodnici în tot lucrul bun, sporind în virtuţi şi în Duhul Cel de viaţă

dătător, dezbrăcaţi de omul cel vechi al păcatului şi îmbrăcaţi în Omul cel Nou al neprihănirii. Astfel progresând după plăcerea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să purtăm chipul Omului Ceresc (cum am purtat chipul celui pământesc) ca cel muritor să se înghită de viaţă. Şi aşa precum în Adam toţi murim, aşa în Hristos să înviem.

Dumnezeu, Tatăl îndurărilor şi al luminilor, de la Care se pogoară tot darul desăvârşit, să ne înzestreze pe toţii fiii şi fiicele Bisericii Lui, cu avuţia Slavei Sale, să ne întărească în omul cel dinăuntru, să întemeieze și înrădăcineze adânc în fiinţa noastră dragostea Evangheliei Sale, ca să putem cunoaşte şi noi cu toţi Sfinţii ce este: lăţimea, lungimea, adâncul şi înălţimea adevăratei vieţuiri în Hristos, Care ne va da nouă toate cele de trebuinţă şi folos vremelnic şi veşnic (Matei 6, 33; 3 Regi 3, 5-14; Psalmi 36/37, 23-31; Marcu 10, 28-31; Luca 12, 31-40; 21, 31-37; 1 Timotei 4, 8; Apocalipsa 2, 9-10; 3, 7-12; 21, 7).

Activitatea părintelui Nicodim în mănăstirea Văratec, județul Neamț (1945 – 1961)

După cum spune sfântul apostol Pavel către Timotei „toţi cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Iisus, vor fi prigoniţi” (2 Timotei 3, 12; Faptele Apostolilor 14, 22), vor fi urâţi de oamenii răi. Acele monahii din mănăstirea Agapia care au încercat să-l otrăvească pe părintele Nicodim cu jertfa adusă la Sf. Biserică spre sfinţire şi care, văzând că n-au reuşit, ce credeţi că s-au ruşinat de fapta lor cea rea, ori s-au mai potolit cumva? Nu. Ci văzând că n-au reuşit să-l bage în pământ, mai înainte de vreme pe această cale, s-au strâns iar la sfat ca să vadă ce-i de făcut cu el, pentru că nu puteau să-l mai vadă în ochi. Erau ele vreo 6-7 din cele mai bune de gură şi care nu mai puteau suferi să-l audă citind Sfânta Evanghelie sau vorbind la predică, ba nici chiar rostind ecteniile la slujbă. Părintele era plin de bunătate. Cu darul lui Dumnezeu el tăcea, răbda, lucra şi se ruga. În schimb ele se învârteau de colo până colo, iscodeau, se frământau, se tulburau, parcă erau purtate de un duh străin şi nu-şi mai aflau locul.

În cele din urmă, tot frământându-se ele, au ajuns la hotărârea ca să meargă în audienţă la Mitropolit şi să nu plece de la el până nu le va da cuvânt că îl trimite în altă mănăstire. Iar de nu se va învoi Mitropolitul, ele îi vor spune că nu se mai întorc la mănăstire, ci se vor duce în lume. Într-adevăr, după câteva zile a sosit şi Mitropolitul şi l-a chemat pe părintele Nicodim la stăreţie făcându-i cunoscut să plece pentru un timp mai scurt la mănăstirea Văratec. Auzind de una ca aceasta, Părintelui i-a venit tare greu şi a căzut în genunchi înaintea Mitropolitului, rugându-l să nu-l mute nicăieri, deoarece aici are pe sora care-l îngrijeşte, iar de se va duce în altă parte e mult mai greu. Totuşi hotărârea care a dat-o n-a mai schimbat-o şi a rămas ca Părintele să plece la Văratec. Nu doar că Părintele era legat cumva de frumuseţile naturale ale Agapiei, dar era altceva care îl ţinea aici. În primul rând era biblioteca cea de peste o mie de volume; în afară de

broşuri, reviste, colecţii de foi religioase, cărţi de istorie, de medicină, era sora sa, monahia Maria, care-i pregătea cele necesare, apoi spaţiul pentru păstrarea cărţilor, pentru cazarea închinătorilor şi câte altele.

Aşa că în anul 1945, la zece ani după venirea lui din Ardeal, părintele Nicodim îşi face iarăşi bagajul şi cu nădejdea în Cel Atotputernic, Care a fost cu el întotdeauna, pleacă la mănăstirea Văratec.

Nu a trecut mai mult de trei ani de zile de când Mitropolitul Irineu Mihălcescu a mutat pe Părintele de la mănăstirea Agapia la Văratec şi s-a îmbolnăvit grav. A fost adus la mănăstirea Agapia ca să fie îngrijit. Cu vreo două săptămâni mai înainte de a trece la cele veşnice, a chemat preoţii să-i facă Sfântul Maslu. Când s-au adunat preoţii să-i facă Sfântul Maslu, Mitropolitul a stăruit să fie adus de la mănăstirea Văratec şi părintele Nicodim Măndiţă şi nu a început până nu a sosit şi el. Mitropolitul şi-a cerut mai întâi iertare de la părintele Nicodim că l-a trimis la mănăstirea Văratec şi aşa a început slujba. La terminare, când - după rânduiala care este - Mitropolitul trebuia ca singur să se miruiască, nemaifiind alt ierarh de faţă, spre uimirea celorlalţi preoţi, el a cerut să fie miruit de părintele Nicodim. Prima dată nu s-a învoit la aceasta, dar văzând că Mitropolitul stăruie aşa de mult, l-a miruit spre mirarea preoţilor prezenţi şi a tuturor celor de faţă. Când părintele Nicodim îl miruia, el îşi cerea iertare cu lacrimi de la el. Aceasta s-a petrecut în toate cele trei rânduri. Iar când şi-a dat sufletul, cu câteva zile mai înainte, a început a striga: „Iartă-mă, Părinte Nicodim, că tare mult ţi-am greşit!”

Şi aşa a strigat până a trecut la cele veşnice. Acestea mi le-au povestit acele două monahii care l-au îngrijit pe el. De aici se vede clar că Mitropolitul şi-a dat seama că a comis o mare greşeală cu trimiterea Părintelui de la Agapia la Văratec, dar a fost prea târziu.

Venind Părintele la mănăstirea Văratec s-a stabilit la o monahie bătrână, unde a închiriat două camere, una pentru lucru şi dormit şi alta pentru a păstra Sf. Taine şi biblioteca sa. Aceste două camere nu erau suficiente la o aşa mare lucrare ce o avea de

împlinit, ca scriitor şi mare duhovnic. Unui preot monah şi scriitor cum era, cu aşa mare activitate, îi trebuiau şase camere şi anume:

1) Cameră - paraclis, unde să păstreze Sfintele Taine; Sfânta Agheasmă mare şi mică, Sfânta Anaforă, şi unde să facă şi unele slujbe în cazuri mai deosebite.

2) Cameră - bibliotecă, unde să păstreze cărţile religioase şi altfel de scrieri istorice, de medicină.

3) Cameră de spovedit, pe pereţii căreia să fie expuse felurite icoane şi tablouri religioase şi tablouri scrise cu litere mari cuprinzând învăţături despre Taina Spovedaniei şi a Sfintei Împărtăşanii.

4) Cameră de oaspeţi sau oficială, în care se primesc închinători, care vin mai de departe.

5) Cameră unde doarme preotul.

6) Cameră bucătărie şi de stat la masă.

Iar dacă este Preot de mir, îi mai trebuiesc încă două camere sau chiar trei.

Aşa că Părintele, în două camere era destul de strâmtorat, dar nu avea altă posibilitate, deoarece şi pentru acest mic spaţiu plătea chirie... Cu Darul lui Dumnezeu însă, aici în această mănăstire a reuşit Părintele să aibă cea mai mare şi mai strălucită activitate din viaţa sa.

Locuinţa unde stătea Părintele avea în jurul ei o grădină mare cu pomi, care îi servea drept cameră de spovedit şi cameră de oaspeţi, pentru că în această grădină mărturisea pe oameni, făcea rugăciuni; îi învăţa, nu numai vara, ci chiar şi iarna, deoarece camera unde stătea era micuţă, iar oamenii care veneau la el erau foarte mulţi.

Locuitorii ţării noastre trecuseră, nu de mult, prin focul celui de al doilea război mondial şi mulţi dintre ei văzuseră moartea cu ochii. În asemenea situaţii aflându-se bietul om, câte făgăduinţe nu face el atunci, câtă dorinţă de îndreptare a vieţii lui nu simte el atunci şi câte planuri de îndreptare a vieţii nu-i trec prin minte.

Părintele mărturisind pe oameni în grădină sau veşmântărie, care avea pereţi şi geamuri de sticlă, avea în vedere cuvântul cel din pravila Bisericii care spunea că preotul duhovnic, mărturisind mai cu seamă partea femeiască, să stea în aşa fel în pridvorul bisericii sau undeva încât măcar jumătate din corpul lui să fie în văzul celor din afară ca să nu fie sminteală pentru alţii sau să dea ocazie celor contrari de a vocifera asupra lui...

Întoarcerea din prizonierat

Când am plecat pe front în anul 1942, Părintele se afla la mănăstirea Agapia. În anul 1948, când am venit din Rusia, el se afla la mănăstirea Văratec. Când am ajuns am găsit pe sora lui, maica Maria, care după şase ani şi ceva nu m-a recunoscut cine sunt. Părintele era chemat la stăreţie. Când a venit, de la o mare distanţă mi-a zis:

- Dar unde ai fost, frate Gheorghe, atât de multă vreme de când n-ai mai venit pe la noi?

Maica Maria s-a tot uitat la mine şi nu ştia ce să creadă. Plină de nedumerire a zis către Părintele:

- Care frate Gheorghe este, Cuvioase Părinte, de nu-l cunosc?
- Este fratele Gheorghe Ionescu, maică Marie, de la Schitu-Frumoasa pe care l-am tot pomenit noi la Sfintele Rugăciuni ca să vină sănătos acasă! Cum de nu-l mai cunoşti? Nu venea el mereu când eram noi la Agapia?
- Nu l-am cunoscut de prima dată, a zis maica Maria, dar acum îl cunosc. Îi dădeai Sfinţia ta iconiţe şi cruciuliţe ca să le vândă şi să-şi facă bani de drum când era la şcoală. Îşi făcea cele şapte laude în podul grajdului cu alţi copii şi-i spuneai sfinţia ta să

nu umble în pod cu lumânarea aprinsă când trebuia să tămâieze. Da, acuma ştiu, îl cunosc. Dar câţi ani ai stat acolo, frate Gheorghe? şi i-a dat lacrimile.

Ea a plecat că nu mai putea să-şi stăpânească plânsul. Abia după ce a plecat ea, am răspuns la întrebarea ce mi-a pus-o Părintele.

- Pentru păcatele mele, Cuvioase Părinte, am fost prizonier. Şi am stat şase ani şi ceva.

- Lasă-l Părinte, să stea puţin la masă, că o fi stat el acolo flămând destul. După aceea are să ne povestească! a zis maica Maria.

Am stat cu toţii la masă şi mai şi povesteam câte ceva din cei şase ani de prizonierat. Eu nu mă mai spovedisem de când am plecat din ţară. Am stat atunci vreo trei zile la Părintele, în care timp m-am şi spovedit.

Ce înseamnă să strecori țânțarul şi să înghiți cămila

Într-o zi de duminică când Părintele săvârşise slujba Sfânta Liturghii la biserica mare, eu l-am aşteptat la uşa veşmântăriei, pentru a lua blagoslovenie de la dânsul, ca să merg la maica din deal. Când să plec, Părintele m-a ţinut de mână şi mi-a spus că e nevoie să merg la gazda unde locuia. După rugăciunea de sosire, el mi-a dat un cuţit în mână şi mi-a zis să tai cu el aşchii dintr-o bucată de draniţă de brad, ca să aprind focul; iar el a mers în camera cealaltă, să aducă mâncarea, ca să o pună la încălzit. Când a venit, m-a văzut că eu rupeam cu mâna draniţa şi mi-a zis zâmbind:

- Dar ce? Parcă ți-am dat un cuțit să tai dranița, pentru ce te necăjeşti să rupi cu mâna?

De altfel draniţa era cam groasă şi nu reuşeam să fac aşchii subţiri, ca să fac focul mai repede. Am încercat să-i spun că o pot rupe şi cu mâna, fără să îndrăznesc a-i

spune că astăzi este duminică şi de aceea nu voiam să folosesc cuțitul la tăiat dranița. Părintele a înţeles care-i pricina şi a găsit prilejul, cel mai potrivit, ca să-mi dea o lecţie, care să-mi folosească şi mine şi altora:

- Ce crezi, că a tăia draniţa cu cuţitul ca să faci focul este un păcat, pentru că astăzi e zi de duminică? Dacă tai cu cuţitul pâine, sau salată, sau murături, sau alte alimente, e un păcat pentru că e sărbătoare sau pentru că e zi de duminică? Nu! Nu e nici un păcat! Asta ar însemna să strecurăm ţânţarul şi să înghiţim cămila, după cum spune Mântuitorul în Sfânta Evanghelie. A spăla cu mare grijă vasele la începerea postului sau a le înlocui cu altele, a te feri ca de ceva spurcat să atingi cu mâna alimentele de frupt (de dulce) în posturi, este tot ceea ce am zis mai înainte: că strecurăm ţânţarul şi înghiţim cămila... Tot Mântuitorul, spune că preoţii în templu calcă sâmbăta şi nevinovaţi sunt (Matei 12, 5; Numerii 28, 9) adică preoţii Legii Vechi, aduceau în templu, animale pentru jertfe şi nu li se socotea lor păcat, căci aşa cerea nevoia... Aşa că în zilele de sărbătoare nu e vreun păcat să faci anumite lucruri mici, dar trebuitoare, care nu pot fi făcute din ajun. Poţi face chiar şi mâncare duminica şi sărbătoarea, când vine cineva la tine fără să te aştepţi şi n-ai ce să-i dai de mâncare. Decât să laşi oamenii flămânzi şi nemâncaţi, e mult mai bine să le pregăteşti mâncare şi nu ţi se va socoti ţie păcat. Păcat mare ţi se va socoti ţie dacă nu-i vei ospăta cu toată dragostea, pe cei ce vin la tine duminica şi sărbătoarea, pe motiv că e păcat a le pregăti de mâncare. Atunci însemnează că strecori ţânţarul si că înghiţi cămila. Şi dacă fiecare îşi dezleagă în zi de sărbătoare sau duminica animalul de la iesle şi îl duce de îl adapă, pentru că aşa cere nevoia, dar oare omul care e mult mai de preţ decât un animal, nu se cade în zi de sărbătoare sau duminica să-l ospătezi pe el cu toată dragostea, ştiind că el reprezintă pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos? Dacă acest lucru nu l-ai prevăzut din ajun, ca să te poţi pregăti cu cele necesare, e de la sine înţeles că eşti fără păcat, de vei pregăti, pentru dragostea lor ceva de mâncare, chiar de va fi mare sărbătoare, să nu se facă mâncare în timpul Sfintei Liturghii.

Părintele folosea lingură de lemn şi cu ea mânca atât în zile de post cât şi în zile de frupt (de dulce). Iar de spălat avea o covăţică de lemn în care punea apă caldă, fără sodă sau leşie şi spăla lingurile şi castroanele pe care le folosea la masă. Ceva deosebit am observat la Părintele, că păzea cu mare grijă, să nu cadă pe jos resturi de pâine, deoarece pâinea şi vinul, spunea dânsul, sunt simbolul Trupului şi Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos. Avea un coş mic unde puneam pâinea tăiată când ne aşezam la masă, iar dedesubtul coşului de pâine era aşternută o coală de hârtie. Și orice firimituri se făceau, rămâneau pe acea coală de hârtie în timpul când mâneam, iar după masă Părintele lua cu grijă acea coală de hârtie şi o scutura bine în acel coş de pâine, la fel cum facem noi când folosim Sfânta Anaforă, şi nu lăsăm să cadă jos nici o firimitură de pâine.

Nu l-am văzut niciodată la masă să aducă vreun pahar cu vin, deşi am fost de multe ori cu el chiar şi la sărbătorile Naşterii şi ale Învierii Domnului. S-a întâmplat odată să fiu acolo când a venit maica stareţă cu preoţii cei ce făceau slujbă în mănăstirea Văratec de l-au felicitat pe părintele Nicodim în ziua de 26 decembrie, când îşi serba patronul. Atunci a mers în camera unde îşi ţinea mâncarea şi a adus o sticlă cu vin, iar pahare a împrumutat de la gazdă. A turnat fiecăruia dintre ei câte un pahar, mi-a dat şi mie unul, la fel a făcut şi pentru dânsul, dar nu l-a servit. Am văzut cum a ciocnit paharele cu ceilalţi preoţi, cu maica stareţă şi cu mine! După plecarea musafirilor l-am întrebat ce însemnătate are ciocnirea paharelor şi dacă e bine să facem şi noi la fel.

- Da, e bine să facem cu toţii. Ciocnirea paharelor înseamnă unitatea inimilor noastre ca creştineşti.

După ce s-a încălzit mâncarea, şi a terminat cu cuvântul despre aprinsul focului cu draniţă, ne-am aşezat la masă. Eu am mâncat mai repede şi am scos din buzunar o notă pe care o aveam făcută şi în care erau anumite întrebări. Pe unele dintre ele mi le puneau unii oameni, iar eu neştiind ce să le răspund, mi le notam pe hârtie; altele erau de-ale mele, care apăreau ori de câte ori citeam câte o carte şi nu puteam înţelege anumite lucruri. Când veneam la Părintele, aveam întotdeauna câte o notă mai

mare sau mai mică, în raport cu perioada de timp ce mă despărţea de această persoană înzestrată de Dumnezeu cu daruri şi puteri minunate.

Corespondență dintre fiul duhovnicesc şi părintele său

Din mila lui Dumnezeu dacă am avut parte să stau şi eu pe la Părintele în repetate rânduri şi să aud de la el multe învăţături şi să văd în persoana lui pe adevăratul om al lui Dumnezeu şi uitându-mă şi la viaţa mea cât era de departe faţă de prototipul pe care îl aveam în faţa mea ca pe o adevărată icoană de creştin model, acestea toate la un loc, zic, m-au făcut să mă simt împresurat de valurile descurajării, încât am ajuns până acolo, de i-am scris o scrisoare mai puţin obişnuită, al cărui conţinut îl voi reda aici:

„Cuvioase Părinte Nicodim,

„De m-ar ucide cineva cu pietre, socotesc că ar face o faptă bună, deoarece ar mai împuţina numărul celor păcătoşi de pe pământ. Am zis aceste cuvinte şi le zic pentru faptul că nu sunt mulţumit deloc cum se deapănă firul vieţii mele, iar eu în loc să avansez, cât de cât pe calea vieţii, bat pasul pe loc, ba mai dau şi înapoi, ca şi cum nu aş avea la îndemână atâtea mijloace de mântuire...

Blagosloviţi şi mă iertaţi şi vă rugaţi pentru mine păcătosul. Gheorghe Ionescu”.

Acesta a fost cuprinsul scrisorii pe care am trimis-o părintelui Nicodim, prin cineva de încredere, iar scrisoarea a fost închisă bine de tot, ca nu cumva să curgă din ea vreo picătură din lacrimile ce au curs pe aceste rânduri.

Puţine au fost cuvintele ce le-am scris, ca un sărac ce sunt; dar Părintele care deţinea un depozit întreg, mi-a scris opt pagini cu un scris mărunt şi des, şi nu te mai saturai să citeşti această minunată scrisoare. Nici o dată în viaţa mea n-am primit o scrisoare cu mai multe cuvinte de mângâiere şi de încurajare ca în această scrisoare. Dacă aş avea-o acum, să o redau aici, mult folos ar avea cei ce ar citi-o. Dar întrucât peste casa noastră au bătut multe vânturi (percheziţii ale securităţii care ne-au confiscat toate cărţile), care mai de care mai iuţi şi mai năstruşnice, încât puţin a fost de nu ne-au dat peste cap, după cuvântul Proorocului David (Psalmi 123, 4-5; 118, 87). Aşa că, acea scrisoare, ce avea un conţinut atât de minunat, a încăput pe mâinile altora, fără voia noastră.

După ce am venit de la închisoare şi după trecerea la cele veşnice a părintelui Nicodim, am găsit la un bătrân credincios, prieten al nostru, o mică parte din conţinutul acelei scrisori, pe care el o copiase mai înainte de a fi confiscată de securitate şi pe care o redăm mai jos:

„Iubitul şi scumpul meu fiu duhovnicesc, Gheorghe!

...Pe de altă parte în deobşte e cunoscut că nu este cu putinţă un adevărat progres moral, decât acolo unde stăpâneşte nepotolita râvnă pentru desăvârşire; omul care e mistuit de dorul desăvârşirii e veşnic nemulţumit, fiindcă la fiecare pas îşi dă seama că nu poate atinge perfecţiunea spre care năzuieşte sufletul său însetat de absolut. Alpinistul de performanţă nu cunoaşte decât popasuri trecătoare. Fiecare culme pe care o atinge nu poate face decât să-i înteţească ambiţia nobilă pentru noi recorduri. El nu înţelege să aibă decât o singură lozincă: Excelsior! O vrajă irezistibilă îl atrage spre piscurile cele mai

înalte care se profilează în zare; orice ascensiune reuşită pentru el nu-i decât un imbold nou ca să întreprindă alte expediţii şi mai îndrăzneţe.

E un lucru constatat că mulţumirea completă de sine nu face decât să stagneze progresul şi să provoace decadenţa. Beatitudinea satisfacţiei de sine e semn de îmbuibare sufletească, ce are ca efect îmbolnăvirea organismului de arteroscleroză, beteşug care stinghereşte circulaţia sevei spirituale.

Oamenii cu cât sunt mai îmbunătăţiţi din punct de vedere moral, cu atât mai mult sunt severi cu ei înşişi şi indulgenţi cu alţii, sunt aspri cu dânşii fiindcă mereu ei văd distanţa care-i separă de realitatea înfăptuirilor, de idealul care se proiectează la orizont, seducător de fascinant. Constatarea că ei sunt foarte departe de piscurile însorite ale cetăţii idealului, îi face pe aceşti pelerini neosteniţi să fie nemulţumiţi de drumul parcurs, străduindu-se să înteţească zelul. Dorinţa aprigă de a se apropia de ţinta visurilor lor, îi face să fie necruţători cu orice pornire care le-ar încetini mersul. Chiar un popas prelungit li se pare o mare vină.

Omul inferior din punct de vedere moral, este dimpotrivă foarte îngăduitor cu dânsul şi cât se poate de aspru cu alţii. Nefiind însufleţit de râvna desăvârşirii, el nu cunoaşte sentimentul de nemulţumire ce te cuprinde când vezi distanţa care te separă, între aspiraţiile inimii tale şi înfăptuirile firave la care ai izbutit să ajungi. Fiindcă nu are o ţintă în faţa lui, el nu-şi dă seama nici de mica întindere pe care a străbătut-o şi nici de drumul înfiorător de lung ce i-ar rămâne să parcurgă, lipsit de noţiunea spaţiului, şi străin de dorul perfecţiunii etice, el e foarte încântat de fiecare pas pe care îl face, chiar atunci când nu izbuteşte decât să se învârtească pe loc.

Fiindcă nu e preocupat de propria lui desăvârşire şi nu-şi cheltuieşte energia în eforturi disperate ca să atingă ţinta propusă, el are timp şi dispoziţia necesară ca să se ocupe stăruitor de alţii. În această situaţie de spirit, de curiozitate frivolă şi pornire clevetitoare, el vede pete în soare, căutând să facă mare caz de ele. Şi fiindcă se pricepe să găsească pete în soare, devine foarte prezumţios, socotindu-se în drept să judece pe

toată lumea. Şi, cu cât este mai încrezut, cu atât mai mult se simte dator să fie mai exigent.

Prin severitatea arătată faţă de alţii, parcă ar vrea să afirme, în mod public şi cu tot dinadinsul, superioritatea lui care nu există. Sub biciul celei mai incisive ironii, eşti nevoit să-ţi aduci aminte, că nu trebuie să judeci, ca să nu fii judecat, că vei fi judecat cu aceeaşi judecată cu care ai judecat pe alţii, şi vei fi măsurat cu aceeaşi măsură cu care te-ai încumetat să măsori tu pe alţii".

Niciodată în viaţă mea n-am primit o scrisoare de la Părintele cu un titlu ca acela: „Iubitul şi scumpul meu fiu duhovnicesc, Gheorghe!". Din cele câteva rânduri ale scrisorii mele, Părintele şi-a dat seama că eu nu înţeleg cum că în urcuşul duhovnicesc e vorba mai întâi de o pruncie, apoi de o tinereţe şi după aceste două stări omul care se luptă „lupta cea bună", va ajunge la o bărbăţie duhovnicească. În scrisoarea ce am primit-o de la Părintele, am găsit cuvinte care puneau în lumină despre cum se poate ajunge acolo unde doreşte creştinul, dar nu dintr-o dată, ci treptat-treptat şi sprijinit de darul lui Dumnezeu clipă de clipă. Printre altele îmi aduc aminte că în scrisoarea aceea, Părintele mă sfătuia: „Frăţia ta ai vrea ca în această luptă, pe care o duci pentru mântuirea sufletului, numai să loveşti, dar nimeni să nu te lovească. Tocmai mulţumirea completă de sine, pe care ai vrea să o dobândeşti, ar fi o cauză care ar putea să stagneze progresul spiritual şi să provoace chiar decădere".

Nici mama mea, mici tatăl meu nu puteau cunoaşte starea mea sufletească de lipsă, de neputinţe şi de slăbiciune, aşa cum o cunoştea părintele Nicodim, care de la vârsta de 14 ani mi-a fost duhovnic până a trecut în veşnicie. La scaunul spovedaniei şi cu alte ocazii, mă plângeam lui cum să fac ca să scap de anumite deprinderi şi obiceiuri rele care mă stăpâneau. Pe el îl întrebam, de la dânsul aşteptam răspunsuri sigure şi tot el era cel care se ruga lui Dumnezeu pentru mine.

Încercări ucigaşe

Oamenii care s-au mărturisit au plecat cu toţii. Am rămas numai eu cu Părintele. Cineva i-a adus nişte castraveţi pe care i-a pus la murat în două borcane, pe o poliţă în cerdac, în faţa camerei unde lucra. Am mers apoi în grădină la rugăciune. Când ne am întors, Părintele a observat ceva schimbat la capacele borcanelor. S-a uitat la ele şi mi le arătă şi mie. Se observa în ele ca nişte pastile mici la fiecare borcan câte trei-patru bucăţi. A adus din cameră covăţica de lemn şi după ce a scurs apa din fiecare borcan, a răsturnat castraveţii în covăţică, iar acele pastile ce au fost puse de cineva în borcane, în lipsa noastră, pe când eram în grădină, le-am îngropat în pământ. După ce a spălat castraveţii în vreo trei-patru ape, i-a pus iar în borcane la murat. De data aceasta însă nu i-a mai lăsat afară pe cerdac, ci i-a dus în camera unde avea biblioteca şi mâncarea, pentru că după cum s-a văzut, stând afară din cameră nu prezentau nici o siguranţă. Şi acest gest a fost o încercare de a-i face rău părintelui Nicodim.

Cu această ocazie vom aminti aici şi nişte amănunte mici, de pildă: dacă părintele Nicodim mergea să-şi aducă apă de la fântână sau lemne pentru foc, trebuia să încuie uşa cu cheia când ieşea din casă şi când sosea cu braţul de lemne sau căldarea cu apă, să o descuie. Când mergea la Sfânta Biserică, după ce încuia uşa, o mai verifica o dată, ca să aibă siguranţa că este într-adevăr încuiată. De aici reiese clar cât de strâmtorat era Părintele în această privinţă. Îşi asigura bine uşa, pentru faptul că pe masă avea manuscrise şi, dacă îi dispărea vreunul, îi strica tot rostul. În al doilea rând, Părintele se temea ca nu cumva să-l otrăvească cineva, după atâtea necazuri pe care le-a avut. Cât timp a stat la mănăstirea Agapia, a fost scutit de a aduce apă, lemne, de a pune castraveţi la murat şi câte altele, şi nici uşa camerei unde sta nu o mai încuia şi descuia de atâtea ori pe zi, având pe sora sa, care l-a ajutat atât de mult.

Săpunul a dispărut şi vinul s-a transformat în ceai amar

Odată, i-a adus cineva Părintelui un săpun mare, parfumat. Cum Părintele nu folosea aşa ceva, dar, fiindcă era într-un pachet cu alte lucruri, le-a pus jos, la piciorul patului, pentru moment. De la uşă se observa foarte bine. Cineva, care mereu îl duşmănea tacit, ciocăneşte la uşă şi se preface că îl întreabă de o anumită regulă bisericească. În acelaşi timp, observând săpunul de la piciorul patului, fără nici o invitaţie, trece prin faţa Părintelui, care stătea la masă şi lucra şi se aşeză pe capătul patului unde era săpunul. În clipa următoare s-a prefăcut că vrea să-şi mai strângă şiretul de la pantofi. Uitându-se apoi spre Părinlele să vadă dacă o observă, peste câteva secunde, a băgat săpunul sub mâneca hainei. Apoi prefăcându-se că se grăbeşte, a mulţumit frumos Părintelui şi cerând chiar blagoslovenie după rânduiala călugărească, a dispărut numaidecât cu săpun cu tot.

Părintele Nicodim, observând toate aceste operaţii făcute de acea persoană, a fost mulţumit că a scăpat de săpunul parfumat, dar totodată şi îngrijorat de felul cum a îndrăznit să facă una ca asta în prezenţa sa, ziua mare şi fără nici o sfială.

Părintele Nicodim îşi avea ziua onomastică a doua zi de Naşterea Domnului, dar nu obişnuia să facă vreo pregătire, îi făcea sora lui, maica Maria, un coş de gogoşi şi procura puţin vin, şi atunci când veneau Preoţii din Mănăstire să-l felicite, împreună cu Maica Stareţă, îi servea cu un pahar mic de vin şi cu gogoşi. Şi cu aceasta trăgea linie pe dedesubt, adică termina cu obiceiul acesta lumesc, care pentru Părintele era o povară. De cele mai multe ori însă, Părintele îşi petrecea timpul în grădină la rugăciune, sau mărturisea pe oameni în ziua aceea, aşa că la primirea musafirilor era maica Maria, sau chiar uşa încuiată. Asta s-a întâmplat, desigur, numai la mănăstirea Văratec, căci la mănăstirea Agapia nu se pomenea nimic despre acest obicei lumesc...

Întâmplarea face că această persoană, de care ne-a fost vorba cu săpunul parfumat, a avut plăcere să felicite pe părintele Nicodim de ziua onomastică. A ciocănit la uşă şi i-a deschis sora sa, maica Maria. Părintele era în grădină la rugăciune. După ce a

intrat în cameră, i-a spus surorii lui că a venit să-i ureze Părintelui mulţi ani. Atunci sora lui a deschis uşa la dulap spre a o servi cu gogoşi şi a dat cu ochii de o cană plină. Socotind că este vin, întru cât semăna la culoare cu vinul, a luat şi a dat acelei persoane în loc de vin, zicându-i:

- Primeşte mata, această cană cu vin şi o deşartă într-o sticlă.

Ea a mulţumit frumos şi a plecat. După un timp a venit şi Părintele. Vrând să bea puţin ceai amar, a văzut cana deşertată.

- Dar ce ai făcut, maică Mărie, cu ceaiul meu din cană, l-ai aruncat? a zis Părintele către sora sa.

- Dar unde ai avut ceai, Cuvioase Părinte?

- În cana aceasta pe care o văd acum goală. Atunci maica Maria a povestit cele întâmplate, la care Părintele a adăugat:

- Vezi, maică Marie, că se potrivesc de minune aici cuvintele zise de Proorocul David: „Da-se-va ţie după inima ta” (Psalmi 19, 4). Pe cât era de amar ceaiul din cană, pe care i l-ai dat ei, pe atât, ba poate şi mai mult, erau zise cu amărăciune cuvintele ei de felicitare. Totuşi, sfinţia ta să-ţi ceri iertare dacă va zice ceva, iar de nu, atunci taci, că e mai bine.

Păcatul sminteli

Altă dată, a venit la Părintele o persoană care se tot uita mereu în firida sobei. Ce se întâmplase? Părintele îşi avea acum ceaiul amar într-o sticlă pe care o ţinea în firidă, să se menţină cald. Omul acela străin credea că în sticlă era vin, deoarece la culoare ziceai că-i vin. Tot uitându-se el la sticla aceea, Părintele a priceput ce se frământa în mintea lui şi dându-i sticla i-a zis:

- Ia şi bea cât îţi trebuie, nu cumva să gândeşti că eu am ceva bun şi nu vreau să-ţi dau.

Bietul om... Când a văzut sticla în mâna sa, s-a simţit tare fericit, încât a zâmbit mulţumit, dar vrând să ţină cont şi de rânduiala călugărească, a zis către Părintele:

- Blagosloviţi, Cuvioase Părinte! şi socotind cu precizie că e un vin veritabil, a tras fără oprire câteva înghiţituri, apoi s-a oprit strâmbându-se grozav de urât. A pus numaidecât sticla la loc şi a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, bine aţi făcut că mi-aţi dat să beau din această sticlă, pentru că eu, drept să vă spun, puteam să jur de o mie de ori că este vin, dacă nu gustam şi dacă plecam de aici, apoi aveam să gândesc eu multe despre Sfinţia voastră. Aşa că, bine aţi făcut de mi-aţi dat, căci am scăpat de a mai gândi rău.

Când s-au petrecut acestea, mai era acolo o femeie credincioasă care, cerându-i voie Părintelui, a spus şi ea:

- Cuvioase Părinte! Cu câţiva ani în urmă mergeam cu un grup de femei pe la sfintele mănăstiri. Fiind suferindă, obişnuiam să folosesc un ceai asemănător cu cel din sticlă, pe care îl aveţi. După un timp de mers pe jos am avut nişte crize puternice. Ne-am aşezat pe iarbă şi am scos sticla cu ceai şi am băut puţin din ea. Un grup de oameni treceau tocmai atunci pe lângă noi. S-au oprit puţin şi apoi trecând mai departe, unul din ei a zis cu o voce tare: „Vai de noi, dacă umblăm pe la mănăstiri cu sticla de alcool în traistă, în zadar ne mai ostenim”. Auzind aceste cuvinte, nu ne am priceput ce să facem. Oamenii aceia, văzând sticla cu ceai, care semăna cu romul sau vinul, au crezut, desigur că noi avem băuturi alcoolice. Şi iată, aşa am păţit noi atunci, Cuvioase Părinte!

Părintele s-a gândit puţin şi apoi a zis:

- Vezi! Păcatul pe care îl face omul în ascuns, e numai unul. Însă păcatul smintelii, e un păcat care se multiplică, după numărul celor ce s-au smintit. Dacă dădeai la unul din ei să guste sau să miroase ceaiul din sticlă, atunci nu te mai făceai părtaş la păcate străine. Să fim cu băgare de seamă pe viitor: cum vorbim, cum mergem şi cum

lucrăm în toate acţiunile noastre, ca să nu smintim pe alţii, după cum ne învaţă pe noi Proorocul David: „Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi Lui cu cutremur” (Psalmi 2, 11). Noi să ne luptăm, cât vom putea, să scăpăm de aceste păcate străine, dar totodată să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ferească de a cădea în aceste păcate.

Jertfă şi corectitudine

A trecut prin mănăstirea Văratec un mare grup de creştini. Era de praznicul Înălţării Domnului când creştinii moldoveni, în drumul lor spre mănăstirea Neamţ, treceau pe la cele 13 mănăstiri, de se închinau prin sfintele biserici, plăteau pomelnice şi ascultau predici şi învăţături de la Părinţi. Veneau şi pe la părintele Nicodim la mănăstirea Văratec şi unii din ei mai întrebau câte ceva. Unul mai vorbăreţ a întrebat:

- Cuvioase Părinte, oare cât suntem noi de păcătoşi, mai primeşte Dumnezeu ce mai dăm pe la sfintele mănăstiri?

- Da. Bunul Dumnezeu primeşte desigur ceea ce daţi dumneavoastră pe la sfintele mănăstiri, dar cu o singură condiţie: dacă mai întâi vă aduceţi pe sine lui Dumnezeu, dacă vă puneţi cu trup şi suflet în slujba lui Dumnezeu. Dacă cugetaţi ziua şi noaptea la Legea Lui. Câtă vreme omul stă în slujba celui rău, în slujba lui satan, stă împotrivă lucrului bun şi folositor, sau trăieşte în păcate de moarte, atunci tot ce dă pe la mănăstiri nu-i prea foloseşte, după zisa Proorocului David: „Fereşte-te de rău şi fă bine”, adică drumul ce duce la Dumnezeu, la fericire este ca mai întâi omul să se ferească de rău, de păcate de moarte şi apoi să facă bine. Dar dacă omul face fapte bune, dar nu se părăseşte de rău, nu-i foloseşte nimic (!), la absolut nimic...

Câtă vreme omul trăieşte în duhul lumii, face nedreptate sau răpeşte lucru străin, trăieşte în beţie sau desfrânare, degeaba mai are nădejde că îl pomenesc preoţii la

Sfintele Altare. Nu mai trăi cu femeie desfrânată, părăseşte-te de beţie, lasă fumatul, plăteşte mai întâi unde eşti dator, dă lucru străin înapoi, vindecă rana pe care ai provocat-o aproapelui tău când l-ai vorbit de rău şi, după toate acestea, vino şi adu jertfă lui Dumnezeu.

- La maici, unde aţi dormit astă noapte, aţi dat ceva? a întrebat părintele Nicodim pe oamenii care stăteau în faţa lui cu pomelnicele în mână. Câţiva din ei, plecând privirile în jos, au răspuns cu sfială:

- Nu. N-am dat nimic, Cuvioase Părinte. Le-am mulţumit frumos şi am plecat.

- Apoi vedeţi, acolo trebuia mai întâi să daţi, unde sunteţi datori şi apoi pomelnice pe la sfintele mănăstiri. Câtă vreme nu dai acolo unde eşti dator să dai, desigur că nu foloseşte pomelnicul sau jertfa pe care o dai pe la mănăstiri.

Auzind ei acestea, au rămas uimiţi. Au dat pomelnicele şi unul din ei a adunat de la toţi câte ceva şi au dus maicilor în deal. Au luat blagoslovenie şi au plecat mai departe pe la alte mănăstiri, cugetând la cele auzite de la părintele Nicodim Măndiţă.

Înțelepciune sau dezarmare

În timp ce Părintele ţinea cuvânt de învăţătură, a venit un om ce părea după înfăţişare a fi binecredincios, dar în realitate s-a dovedit că era condus de un duh rău.

Din primele vorbe a început să învinuiască pe părintele Nicodim, bătând cu pumnul în masă, cum că i-ar fi dat cu împrumut cele 12 volume cu Vieţile Sfinţilor editate de Iorgu Dumitrescu şi acum le cerea înapoi, la care Părintele i-a răspuns:

- Nu-mi aduc aminte să fi luat de la dumneata cu împrumut vreo carte, dar dacă mai aştepţi vreo lună de zile ca să le procur de undeva, ţi le dau.

Omul auzind aceste cuvinte s-a mai calmat puţin şi spunând că va mai veni să le ia după o lună de zile a plecat fără să zică măcar bună ziua.

Un buchet de rugi ghimpoşi

Dacă în parohia Schitu-Frumoasa, satana a lucrat în chip văzut prin năimiţii lui (cârciumari) căutând pe toate căile a rupe (fără milă) firul vieţii acestui îndrăzneţ luptător, apoi nu s-a ruşinat a recruta o serie de suflete slabe chiar din cei de o haină cu el și care se numărau și ele cu celelalte printre purtătorii îngerescului chip!

Primii din acest grup au fost cei de la Schitu-Frumoasa, care au stat o noapte întreagă, într-o iarnă grea şi geroasă, la un capăt de pod, cu toiege în mâini, anume pregătiţi, ca la trecerea părintelui Nicodim din cealaltă parte de sat, să-l lovească şi să-l lase mort într-un lac de sânge.

După plecarea Părintelui din Schitu-Frumoasa la mănăstirea Giurgeni, a fost nevoit să mai vină pe la fiii săi duhovniceşti. Preotul paroh însă când a auzit, a vrut să-l lege şi să-l aresteze, dacă erau de acord şi enoriaşii. Unul din ei a strigat îndurerat:

- Cum? Pe îngerul lui Dumnezeu să-l leg? Acesta este îngerul lui Dumnezeu, arătând cu degetul spre părintele Nicodim.

Acestea toate au rămas neşterse din amintirea enoriaşilor din Schitu-Frumoasa şi se vor povesti din tată-n fiu multă vreme. Văzând aceasta părintele Nicodim tăcea, răbda, se ruga şi lucra...

Proprietarul de sonde care a fost sfătuit de Părintele să lase oamenii în pace să nu-i silească chiar şi în zi de duminică să lucreze, a ascultat şoaptele lui satan şi era

mulţumit să reuşească să bage pe Părintele, măcar pentru câţiva ani, la închisoare, dar n-a reuşit... Văzând aceasta, Părintele tăcea, se ruga şi lucra...

Nu puţin necaz a fost şi atunci în ajunul praznicului Înălţării Domnului când Părintele a ţinut, la mănăstirea Neamţului, o frumoasă predică, şi când erau să-l aresteze jandarmii puşi la cale... Văzând aceasta, Părintele tăcea, se ruga şi lucra...

Mirele acela, aşa de obraznic, a ieşit cu muzicanţii înainte părintelui Nicodim când venea de la slujba Sfintei Liturghii şi i-au cântat un marş.

Atunci când un cântăreţ bisericesc a refuzat să facă slujba completă după tipicul Bisericii şi a fost nevoit să-l înlocuiască cu altul, văzând aceasta, Părintele tăcea, se ruga şi lucra...

Un tânăr a îndrăznit în miez de zi, când soarele strălucea în plină lumină şi mulţime mare era adunată, a luat de jos o piatră de aşa mărime, ca odată aruncată în capul Părintelui, să cadă fără să se mai poată scula vreodată. Văzând acesta, Părintele tăcea, se ruga şi lucra... Până acum au fost mai multe încercări ale lui satan prin năimiţii lui, ca să pună la pământ pe acest înfocat luptător care smulgea pe unii din mijlocul patimilor şi-i făcea cetăţeni cu îngerii, dar care nu şi-au atins scopul lor infernal. Totuşi satana nu se dădea bătut. Schimbă numai metoda de luptă. Încrezut ca de obicei că sută la sută va ieşi biruitor, îmbracă haina evlaviei şi îndrăzneşte până acolo! Ca prin o călugăriţă să introducă o bomboană de otravă. Unde? Chiar în prescura aceea din care preotul liturghisitor trebuia să scoată sfântul agneţ, părticica aceea ce o punea pe sfântul disc ca la rugăciunea preotului, venind Duhul Sfânt, să se transforme în Trupul de viaţă dătător a lui Iisus Hristos.

Prin felul acesta de a ucide pe Părintele s-au profanat şi Dumnezeieştile Taine! Dar Părintele văzând aceasta, tăcea, răbda, se ruga şi lucra.

Sub influența duhului răutăţii s-au ridicat câţiva oameni din satul apropiat al mănăstirii Giurgeni şi au făcut Părintelui o întreagă gamă de necazuri şi amărăciuni şi l-au reclamat în mai multe rânduri la protoierie, dar protoieria nu i-a găsit vreo vină.

Atunci, unii din ei au îndrăznit să meargă la Episcop, învinuindu-l cum că ar fi preot eretic. Deci chemându-l şi cercetându-l, i-a zis: „Du-te, Părinte, înapoi la parohie şi învaţă pe credincioşi ca şi până acum, că nu Sfinţia ta, ci cei ce te-au reclamat mi se pare că sunt eretici”. Dar Părintele văzând acestea, tăcea, răbda se ruga şi lucra (Vezi Patericul românesc, pagina 691 nr. 10).

O femeie cuprinsă de o răutate infernală a uns cu murdărie băncile şi masa din marginea pădurii aproape de mănăstirea Giurgeni unde stătea Părintele adeseori cu credincioşii creştini de-i spovedea, făcea rugăciuni şi îi învăţa; văzând acestea toate, răbda, tăcea, se ruga şi lucra...

Cei ce erau de partea întunericului nu s-au mulţumit numai cu atât. Ci fiind adunaţi într-un câmp un mare număr de oameni, unde timp de mai multe ore în şir s-au discutat diferite probleme de credinţă, pentru a se dovedi de care parte este adevărul, nişte sectari văzându-se daţi pe faţă că înşeală lumea cu mincinoasele lor învăţături, aşa prin surprindere l-au luat pe sus pe părintele Nicodim şi ducându-l câţiva zeci de metri, l-au aruncat într-o prăpastie în speranţa că făcând aşa îl vor omorî. Dar el suferind, că i s-a fracturat piciorul drept lovindu-se de nişte stânci acolo în prăpastie, tăcea, răbda, se ruga şi lucra.

Acele câteva maici care s-au angajat să-i facă rău, s-au dus la Mitropolitul Irineu Mihălcescu în audienţă şi n-au plecat de la el, până n-au căpătat aprobarea ca măcar să nu-l mai vadă prin Agapia. Şi l-au transferat pe părintele Nicodim la mănăstirea Văratec. Dar cine poate spune căinţa Mitropolitului după aceea şi mai ales la trecerea lui din viaţă. Dar părintele Nicodim, văzând acestea, tăcea, răbda, lucra şi se ruga.

Dar oare între atâtea sute de maici, care erau pe vremea aceea la mănăstirea Văratec, nu s-a găsit nici una să se pună în slujba celui rău? S-au găsit şi aici câteva care aşa măcar pe cât au putut ele i-au făcut destul necaz.

Aşa că unele din ele aveau pretenţia, ba chiar căutau să impună părintelui Nicodim ca la marea Sărbătoare a Învierii Domnului să ciocănească în uşa Bisericii cu

Sfânta Cruce şi să zică: „Deschideţi boieri porţile voastre...” (care se zice de arhiereu la Sfinţire de Biserică, precum şi în carte „Tipicul Bisericii” arată clar la slujba Penticostarului). Cu toate stăruinţele lor, Părintele nu ceda. Ci el tăcea, răbda, lucra şi se ruga...

Văzând ele că Părintele ţine cont de rânduiala aşezată de Sfinţii Părinţi în Biserică şi nu cedează la plăcerile lor contra rânduielilor sfinte, au gândit şi au făcut ceea ce au gândit, spre ruşinarea şi defăimarea lor. Au uns cu murdărie poarta prin care trecea Părintele când îşi aducea apă de la fântână sau mergea la slujba Sfintei Biserici, sau când mergea în deal ca să spovedească pe cineva. Au uns poarta pe amândouă părţile cu clampă cu tot. Ba şi stâlpii care susţineau poarta şi micul acoperiş de sus, şi pragul de jos. Dar părintele Nicodim, văzând acestea toate, tăcea, răbda, lucra şi se ruga.

Mai era în fundul grădinii un copac, chiar acolo unde Părintele îşi făcea rugăciunile sale şi unde mărturisea pe cei ce veneau la el. Iar de multe ori de prea mare oboseală se rezema de acel copac. Ele au observat şi le-a trecut prin minte gândul, că ar avea cea mai potrivită ocazie să-i facă rău. Şi au făcut. Au uns copacul până mai sus cât au putut ajunge pe toate părţile cu murdărie, ba şi cele două capete de scândură pe care stătea cu picioarele... Dar Părintele tăcea, răbda, lucra şi se ruga...

Chiar şi în Sfântul Altar, la slujba Sfintei Liturghii îi făceau multe amărăciuni şi necazuri. Când venea vremea să-i dea cădelniţa pentru a tămâia, i-o dădeau aşa în batjocură. Când erau momentele cele mai solemne ale Sfintei Liturghii şi Părintele făcea rugăciuni pentru ca cinstitele daruri, pâinea şi vinul proaduse pe Sfânta Masă să se transforme în Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, prin venirea Sfântului Duh, ele atuncea aruncau pe deasupra Sfintei Mese cuie de fier ca făcând zgomot la căderea lor jos să deruteze (să deranjeze) pe Părintele de la rugăciune. Însă el, ca şi de altă dată, tăcea, răbda, lucra şi se ruga...

Când se întâmpla de venea la mănăstirea Văratec Mitropolitul sau vreun Episcop, era o regulă ca tot soborul de preoţi să stea împreună cu arhiereul la masă în

trapeză (sala de mese a mănăstirii). Ca să-i facă şi acolo, în faţa lor, o înjosire i-au dat Părintelui un număr de ordine fals la scaunul pe care trebuia să-l ocupe. Căci aşa precum era şi este şi acum regula, fiecare musafir care intră în sala de mese, primeşte imediat la intrare un bilet cu un număr ce indică scaunul pe care trebuie să-l ocupe primitorul. În biletul fals ce l-a primit la intrare, i-au oferit loc mai aproape de ierarh, de capul mesei, ca după vreo cinci-zece minute să apară un alt preot, mai mare în rang ca părintele Nicodim, tot cu acelaşi număr şi atunci a fost nevoit să cedeze locul ce-l ocupase şi să se aşeze pe alt scaun ce era disponibil mai la coada mesei. Iar ele pufneau de râs, muţumite că au reuşit să-şi bată joc, chiar aşa cum au vrut, de acest Preot a lui Dumnezeu. Dar el, văzând aşa ceva, nu făcea alta decât tăcea, răbda, lucra şi se ruga...

În apropiere de casa unde lucra părintele Nicodim şi scotea la lumină cărţile sfinte, era cineva din cei cu multă carte, dar care nu vedeau deloc bine lucrarea ce o făcea. Şi ca să nu stea şi el în târg fără lucru, căuta pe toate căile a stagna, a bara şi a pune felurite piedici pentru a opri răspândirea cărţilor sale, cât şi scrierea şi alcătuirea lor. De sporit nu sporea în lucrul lui, dar de ostenit se ostenea mult. Văzând şi acest lucru, Părintele nu făcea altceva decât tăcea, răbda, lucra şi se ruga...

Până şi maicile care stăteau sub acelaşi acoperământ, îi făceau uneori destule necazuri. Ba nu voiau să ridice Semnul Sfintei Cruci din locurile pe unde se profana, ba nu voiau să aibă grijă de cei ce stăteau să scrie, ba nu vorbeau şi nu răspundeau când erau întrebate de Părintele, câte o zi, două, trei, câte o săptămână, două şi chiar luni de zile, asemenea cu proprietarii care au chiriaşi în casa lor şi nu sunt cu plata la zi faţă de ei. Acestea le făceau ele inconştient, pentru că nu îşi puteau da seama de valoarea lucrării ce o făcea Părintele. Eu, văzând asemenea scene, eram în mare nedumerire şi nu ştiam unde aş putea găsi o explicaţie clară. Pe Părintele nu îndrăzneam să-l întreb, dar el cunoscându-mi starea în care mă aflam a zis către mine de vreo câteva ori:

- Nu se împacă duhurile! Ce să facem, decât să tăcem, să răbdăm, să lucrăm şi să ne rugăm.

În toată adunarea aceasta de suflete negre care rupeau cu dinţii, fără nici o milă, bucăţi-bucăţi din viaţa acestui mare scriitor şi iscusit Duhovnic, se mai aflau şi unii pe fruntea cărora scria că făceau parte din grupul fraţilor mincinoşi. Şi ei, îndemnându-se cu ceilalţi, aveau plăcerea să nu rămână mai prejos, în a provoca dureri celui ce i-a născut pe ei duhovniceşte...

Cu toate acestea, la Văratec, părintele Nicodim a văzut cu ochii lucrarea şi schimbarea dreptei Celui Preaînalt. Din cele 12 localităţi unde şi-a desfăşurat activitatea, în nici una din ele nu a înregistrat aşa de mari biruinţe ca în această sfântă mănăstire. Aici a scris el aproape jumătate din lucrările sale.

Trecând ţara noastră prin focul celui de al doilea război mondial, bietele suflete erau oarecum pregătite pentru a primi sămânţa Dumnezeiescului cuvânt. Nu era zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu vină la dânsul din toate unghiurile ţării: bărbaţi, femei, tineret, până şi copii de şcoală, care îi ascultau învăţătura, se mărturiseau de păcate, plângeau, suspinau, îşi spuneau necazurile ce le aveau, primeau sfaturi, îndemnuri, mângâieri după care se hotărau a se împăca cu Dumnezeu şi a duce pe viitor o viaţă după voia şi plăcerea Lui. Iar părintele Nicodim era întotdeauna prezent la postul său şi niciodată nu lipsea din fața acestor suflete. Cu amândouă mâinile împărţea cărţi în dreapta şi în stânga şi nicidecum nu obosea întărit fiind de Darul lui Dumnezeu. Bucuria mântuirii de care pomeneşte proorocul David în psalmul 50, 13 clocotea în inima sa, aşa cum clocoteşte oala la foc, văzând cu ochii săi în fiecare zi schimbarea dreptei Celui Peaînalt. Cum din oameni pătimaşi şi străini de cele ale credinţei, deveneau oameni ce se angajau a sluji cu trup şi suflet lui Dumnezeu, părăsindu-se desăvârşit de patima beţiei, de fumat, de jocuri şi petreceri păgâneşti şi de alte multe blestemăţii şi păcate. Unii îşi lăsau podoabă bărbătească, iar femeile şi fetele îmbrăcau portul cuviincios aruncând de la ele zorzoanele şi fleacurile cele lumeşti ca: mărgele, inele, cercei, salbe, lănţişoare, brăţări, funde, ciucuri şi alte multe deşertăciuni idoleşti. Înflăcăraţi de dragostea cea mare de a sluji lui Dumnezeu, aruncau la gunoi toate tablourile necuviincioase, scrumiere, aparat de

bărberit, cutia cu pudră, ruj, sau bibelouri, căluşei, păsări şi alte animale din marmură sau metal ce se aflau în casele lor. Iar în locul acestor idolaşi, împodobeau camerele cu sfinte icoane, candele, tablouri religioase, Sfânta Cruce pe masă, sfinte cărţi, cutii cu tămâie, căţuie, sfeşnice pentru lumânări.

Da. Aici, la mănăstirea Văratec, multe suflete, printr-o spovedanie amănunţită cu o bună pregătire, au reuşit a se dezbrăca de omul cel vechi şi a deveni treptat, oameni noi, creştini devotaţi, fii adevăraţi ai Bisericii lui Dumnezeu.

Activitatea părintelui Nicodim la mănăstirea Agapia, județul Neamț (1961 - 1975)

Prin anul 1945, părintele Nicodim a fost transferat de la mănăstirea Agapia la mănăstirea Văratec. Într-o zi, părintele Nicodim mergând la slujbă, până să ajungă la biserică, s-a întâlnit cu o tânără care aparţinea de mănăstirea Agapia şi era venită aici să înveţe la seminarul monahal. Luând blagoslovenie de la Părintele, l-a întreabat cam cu sfială:

- Ce faceţi aici, Cuvioase Părinte?
- De vreo câteva zile sunt trimis pentru a sluji în această mănăstire, a răspuns el.
- Dar la noi, la Agapia, când mai veniţi?

Părintele i-a răspuns zâmbind:

- Când vei ajunge, frăţia ta, maică stareţă! şi s-au despărţit.

Anii trecând, tânăra fată a terminat seminarul monahal, apoi a urmat la Bucureşti şi Facultatea de Teologie şi într-adevăr, aşa după cum a prezis Părintele cu 17 ani în urmă, a ajuns să fie şi Maică Stareţă la mănăstirea Agapia. Din anul 1945 şi până în anul 1962 sunt tocmai 17 ani.

În cei 17 ani cât a activat Părintele la mănăstirea Văratec, fie iarnă cu geruri şi cu zăpezi mari, fie vară cu ploi şi arşiţă, sora lui, maica Maria aducea mâncare de două ori pe săptămână iarna şi de trei ori pe săptămână vara, atât pentru Părintele cât şi pentru cei ce scriau.

La sfârşitul lunii decembrie a anului 1961, pe un timp destul de greu, cu lapoviţă şi ninsoare, maica Stareţă a văzut pe sora Părintelui cu o traistă grea în spate şi i-a zis:

- Unde mergi, maică Marie, aşa grăbită şi cu aşa de mult bagaj?

- Mă duc, maică stareţă, la părintele Nicodim la mănăstirea Văratec să-i duc mâncare!

Atunci maica stareţă i-a zis:

- Dacă te duci la Părintele, spune-i că el mi-a promis ceva acum 17 ani în urmă, când învăţam eu la seminarul monahal din mănăstirea Văratec. Mi-a promis atunci că se va întoarce la Agapia, când voi ajunge eu maică stareţă. Acum rămâne ca el să vină înapoi şi toate sunt în regulă. Eu ca stareţă am nevoie de un astfel de Părinte în conducerea mănăstirii unde sunt probleme pe care eu singură nu mă pricep să le rezolv.

Când a sosit sora Părintelui cu mâncare, se putea citi pe faţa ei că are ascunsă în inimă o bucurie aşa de mare, încât nu mai era în stare să se stăpânească. După ce a luat blagoslovenie de la Părintele s-a şi grăbit a zice:

- Dar ştiţi ceva, Cuvioase Părinte? - şi a făcut o pauză, ca şi cum n-ar fi ştiut cum să înceapă.

- Am bănuit eu că ai de spus ceva pentru că niciodată nu te-am văzut aşa ca acum, hai, spune ce s-a întâmplat?!

Şi i-a povestit Părintelui cu mare plăcere tot ce i-a spus maica stareţă. După ce a ascultat i-a zis:

- Da, sunt de părere ca să vin, numai dacă maica stareţă îmi aduce aprobare de la Mitropolie.

Şi aşa s-au petrecut lucrurile, că după 17 ani, părintele Nicodim s-a întors la Mănăstirea Agapia.

Întoarcerea la mănăstire Agapia

Când se făcea pregătirea de plecare, cu câteva zile mai înainte, am pus cărţile cele legate în valize mari, iar cele broşate în saci. Maicile şi surorile din această mănăstire veneau în grupuri mai mari şi mai mici ca să-şi ia rămas bun de la părintele Nicodim, care le-a fost duhovnic la o bună parte din ele, 17 ani. Unele din ele plângeau nemângâiate; iar altele îşi cereau iertare cu umilinţă, de teamă ca nu cumva în cei 17 ani de convieţuire în această comunitate, să-l fi supărat cu ceva, poate din nebăgare de seamă. La fiecare din cele ce veneau, părintele Nicodim le scotea din visteria inimii sale cuvinte dulci, mai ceva ca fagurele de miere, cu care le încuraja, mângâia şi îndemna să rămână statornice în votul pe care l-au făcut fiecare din ele înaintea Sfântului Altar la tunderea în cinul monahicesc. Când tot bagajul a fost pregătit, l-am încărcat într-un camion şi am plecat spre mănăstirea Agapia, la casa maicilor unde locuia sora părintelui, maica Maria Măndiţă.

Când a sosit maşina cu bagajul Părintelui, după ce am descărcat-o, am povestit maicilor cele petrecute, cum şoferul credea că în valizele cele mari şi aşa de grele, părintele Nicodim are tacâmuri, farfurii de tot felul, linguri şi furculiţe scumpe şi

vase de bucătărie, încât atunci când le aşeza în maşină, umbla cu ele cu oarecare teamă să nu se strice; iar în sacii cu cărţi şi reviste socotea că are varză. Noi, care le aduceam din casă până la maşină, nu i-am spus şoferului nici într-un fel, ci l-am lăsat să gândească ce vrea.

Atunci, sora Părintelui, maica Maria, a zis către noi:

- Vezi, frate Gheorghe, ce credea şoferul? Dar să spună Părintele, că e de faţă, dacă a cumpărat în toată viaţa sa măcar o singură lingură sau vreun vas de bucătărie! A avut o lingură de lemn, o oală de bucătărie, un ceainic şi două castroane cu care a venit de la mănăstirea Măgura, şi pe care le-a purtat peste tot pe unde l-a trimis episcopia, încolo nimic. Toţi banii pe care i-a avut ca salariu sau i-a primit de la creştini i-a dat numai pe cărţi. Când vedea că hainele s-au învechit de tot şi nu se mai puteau repara nicidecum, atunci cu multă greutate cumpăra altele, însă din stofa cea mai ieftină.

Părintele Nicodim asculta tăcut şi ne privea cu compătimire. Iar după ce a observat că maica Maria a spus tot ce avea de spus, a completat:

- Doar ştii, maică Marie, cum e scris în pravilă, că monahul trebuie să trăiască în sărăcie de bunăvoie. Iar banii ce vin în mâna noastră de la popor, nu sunt ai noştri. Ei sunt bani munciţi cu multă sudoare şi poartă asupra lor o sumedenie de păcate. De-i vom folosi noi pentru trebuinţele noastre, ne împovărăm cu acele păcate, iar eu am făgăduit înaintea lui Dumnezeu ca să-i dau pe altă cale tot acelora de la care i-am primit. Să tipărim cu aceşti bani cărţi folositoare de suflet, să cumpărăm de pe unde găsim şi să le dăm acelora care mor în necunoştinţă de Dumnezeu şi încărcaţi de păcate. Făcând aşa, avem mare nădejde în mila lui Dumnezeu că vom scăpa la Înfricoşata Judecată de răspundere în faţa lui Dumnezeu de a ajuta pe aproapele nostru cu ce putem şi cu ce avem. Bunul Dumnezeu să ne ajute ca să putem face ceva mai mult pentru aproapele nostru.

Părintele era suprasolicitat

Maica Maria a început să ne spună, ca pe viitor să facem cunoscut celorlalţi credincioşi care au nevoie de părintele Nicodim pentru mărturisire şi alte trebuinţe, să nu mai vină aşa după cum obişnuiau ei când era părintele Nicodim la Văratec. Să nu mai vină în grupuri mari, ci numai câte trei-patru, deoarece aici la Agapia e spaţiul mai mic.

La auzul acestor cuvinte, eu n-am zis nimic, ci m-am uitat la părintele Nicodim să vedem ce va spune el. Părintele a zâmbit liniştit şi după o mică pauză, a zis către maică:

- Ei, maică Marie, ce mai spui sfinţia ta! Doar nu locuiesc cu toţii la un loc, ca să se poată sfătui care să vină şi care să rămână. Ei sunt împrăştiaţi în toată ţara. Aşa că dintr-o comună pleacă doi-trei, din altă comună mai pleacă iarăşi unul sau doi, din alta iarăşi câţiva. Şi când ajung aici, grupul lor e mare. Nu este nimeni care să-i programeze, ca pe fiecare zi să fie aici la noi numai câte doi sau trei. Fiecare din ei, când simte nevoia, pleacă fără să se mai gândească la ce spui sfinţia ta.

A doua zi, de dimineaţă, mai era până la ziuă, numai iată că s-a umplut camera de jos, unde stăteam cu un frate mai tânăr şi lucram. Erau vreo 12-13 la număr. Venind de cu seară la mănăstirea Văratec, şi aflând că Părintele s-a mutat la Agapia, s-au sculat de dimineaţă şi veneau aşa de repede, de credeai că au aripi la picioare. Când i-a văzut Părintele, a zis către maică zâmbind:

- Ce ţi-am spus aseară, vezi că s-a întâmplat întocmai?

Şi aşa veneau, bieţii oameni, la părintele Nicodim cu diferite pricini: unii să se mărturisească, alţii să-şi spună necazurile ce le aveau, alţii să plătească slujbe pentru cei repauzaţi şi alţii pentru altele, primind de la el sfat, încurajare, mângâiere şi plecau cu toţii uşuraţi şi plini de nădejde în Prea Sfântul Dumnezeu.

Părintele nici într-o zi nu era singur

Am observat că nu era zi lăsată de Dumnezeu să nu fi venit măcar un om sau doi la Părintele, chiar când se circula mai cu anevoie. Nu mai uit că într-o iarnă cu viscol mare, când gândeam că este cu neputinţă să mai vină cineva, după masă au venit doi bărbaţi cu soţiile şi o fată a lor. Ei au plecat din ajunul acelei zile când vremea era liniştită şi au mers înainte, cu toate că vremea se zgribulise aşa rău. Mai ziceam câteodată: parcă se sfătuiesc între ei să nu-l lase pe Părintele nici într-o zi singur. Desigur că o mână nevăzută îi dirija. În ţara noastră sunt oameni cu diferite nevoi şi necazuri. Este adevărat că unii din ei mai aleargă pe la vrăjitori, sau mai dau pomelnice pe la sicriul negru (cum îi zic unii), pe la papistaşi, dar aceştia sunt puţini.

Cuvântul Părintelui Duhovnic e lege

După un timp, parcă ne-a şoptit cineva să plecăm acasă. Ni se părea că prea mult îngreunăm pe maici cu grija de a ne face mâncare în fiecare zi. Deşi părintele Nicodim a stăruit să mai rămânem câteva zile, noi însă n-am mai ţinut socoteală ce va să zică „ascultarea de duhovnic" şi am plecat într-o duminică după masă. Parcă-l văd pe părintele Nicodim cum ne privea la despărţire, cu oarecare duioşie. Toată vina acestei neascultări îmi aparţine mie, deoarece acel tânăr, care era cu mine, se orienta după ceea ce făceam eu.

Ce s-a întâmplat? După ce am mers vreo câţiva km când aproape să ajungem la staţia de unde trebuia să luăm maşina pentru Piatra Neamţ, a început un vifor mare cu un ger aşa de cumplit, încât nici nu mai simţeai că ești îmbrăcat. Stând câteva ore în

statie, simţeam că vom înceta din viaţă. Maşinile nu mai puteau circula din cauza zăpezii. Abia la vreo câteva ore din noapte am ajuns la Piatra Neamţ cu vreo trei maşini.

Şi de data aceasta, ca şi de alte dăţi, ne-am dat bine seama că era să ne pierdem chiar şi viaţa datorită neascultării față de părintele duhovnic. Și dacă sunt dator să spun tot ce trebuie să spun, apoi nu ne pierdeam numai viaţa aceasta vremelnică, dar o pierdeam şi pe cea veşnică, murind în neascultare. Și acest lucru era ceva de nedescris. O singură faptă făcută dintr-o părere greşită, ne putea pierde sufletul pentru veşnicie, mai ales când aceasta provenea din neascultarea față de un părinte duhovnic iscusit...

Ascultarea aduce bucurie sufletului

În anul 1963, pe 09 iulie, eram la părintele Nicodim la mănăstirea Agapia şi corectam împreună cu el un manuscris. Am însemnat această dată, deoarece a făcut Părintele o precizare după cum se va vedea din rândurile de mai jos şi care s-a împlinit întocmai.

M-a trimis în sala unde avea nişte dulapuri pline cu cărţi, ca să scot de acolo câteva volume care îi făceau trebuinţă, în care timp el a rămas în cameră, pentru a mai face rugăciune. După vreo două ore a deschis uşa de la camera sa, care dădea în sală, şi uitându-se la mine cu faţa cam întristată, a zis cu glas dureros:

- După un an şi jumătate casa lor va fi confiscată, pentru că nu vor să înţeleagă ceea ce le spun. Una spun eu şi alta fac ei. Parcă nu le-aş vorbi pe româneşte!

Eu nu înţelegeam clar despre ce era vorba, dar nici nu îndrăzneam să-l întreb. După o mică pauză, a început iarăşi să zică:

- Eu le-am spus că după ce vor acoperi casa, să facă cel mult o cameră şi s-o lase aşa neterminată, ca să nu sufere manuscrisul. Ei fac tocmai anapoda; lasă manuscrisul, nu se mai ocupă de el, şi dau zor la casă. Nu se mai gândesc deloc unde vor ajunge cu atâta neascultare. Mâine dimineaţă o să mergi la ei să-i întrebi ce au de gând să mai facă.

Aici este vorba despre ucenicii de la Bucureşti care erau cinci la număr, trei mai bătrâni, despre care am mai amintit şi doi mai tineri, care cu toţii aveau ca ascultare, pregătirea şi punerea la punct a manuscriselor pe care le primeau de la părintele Nicodim. Ei au primit blagoslovenie să construiască o casă de locuit, căci nu aveau, în care să depoziteze şi o parte din cărţile rămase în stoc, tipărite în timpul războiului. De drept, ei erau foarte ascultători şi se străduiau după putere să ducă la îndeplinire toate sfaturile şi îndrumările ce le primeau de la Părintele. Dar de data aceasta s-au lunecat şi ascultând şi de îndemnul constructorilor, nu s-au limitat să termine numai o cameră şi restul să se facă pe parcurs, aşa cum au primit ascultarea de la Părintele, pentru a nu suferi amânare şi întârziere lucrul la manuscris şi au continuat cu constucţia până la terminarea casei.

Părintele simţind cu duhul că nu i s-a respectat cuvântul, din această cauză, după ce a făcut mai mult timp rugăciue, primind o încunoştiinţare tainică de la Dumnezeu, cu tristețe și amărăciune în suflet a vestit mai înainte că peste un an şi jumătate, această casă va fi confiscată şi m-a trimis pe mine ca să le vestesc aceasta.

Când am ajuns la ei, cel mai bătrân era bolnav. După ce le-am povestit cele spuse de părintele Nicodim, Vasile Poiţelea a început a plânge cu lacrimi ca un copil, şi se ticăloşea pe sine cu cuvinte aspre. A făcut apoi o scrisoare pe care am adus-o părintelui Nicodim.

Şi într-adevăr. Casa lor a fost confiscată. Căci de la 9 iulie 1963 şi până la 9 ianuarie 1965 când s-a rostit sentinţa nr. 10 de confiscare totală a averii, s-a împlinit tocmai un an şi jumătate aşa după cum a zis părintele Nicodim către mine. În acea zi am şi notat ca să nu uit şi, când s-au împlinit întocmai, am rămas uimit.

Părintele Nicodim şi ucenicii săi la închisoare (ianuarie 1965 - iunie 1966)

În rândurile ce urmează, vom încerca, aşa mai pe scurt, a povesti despre cele petrecute în timpul cât a stat părintele Nicodim la închisoare. În luna lui februarie 1962, când conducerea comunistă se lupta pe viaţă şi pe moarte să colectivizeze agricultura, eu am mers la Părintele să-i spun despre această situaţie. Când m-a văzut, s-a bucurat, că avea nevoie de mine şi am stat să scriu vreo trei luni. În acest timp, el a zis către noi: „După doi ani, doi ani şi jumătate, va veni un alt vai, dar Bunul Dumnezeu ne va scoate deasupra". Aşa că din luna februarie 1962 şi până în luna august 1964, ziua întâi, au trecut tocmai doi ani şi jumătate de când noi am fost arestați și intrați în anchetă. Părintele Nicodim a fost anchetat în libertate la domiciliu. Aşa că ceea ce a precizat cu doi ani şi jumătate înainte s-a împlinit întocmai. Iar ancheta a durat trei luni de zile.

Încă de prin anul 1954, părintele Nicodim a încercat să facă la noi în casă un mic atelier de legat cărţi religioase; iar din 1956 şi până în 1964 s-a lucrat din plin. Aduceam cărţi de la Bucureşti, de la ucenicii pe care îi avea Părintele acolo şi împreună cu câţiva oameni de bună credinţă, lucram în serii; adică după ce aduceam câteva transporturi de broşuri, începeam legatul; iar după ce terminam de legat, după un anumit tabel întocmit, le transportam acolo unde găsea Părintele de cuviinţă. Şi iarăşi aduceam cărţi broşate de la Bucureşti şi iarăşi începeam legatul, până în ziua de 25 iulie 1964 când au venit cei de la securitate şi ne-au făcut percheziţie la domiciliu de vreo patru ori, după care ne-au arestat şi anchetat timp de trei luni, zi şi noapte. Apoi am fost judecaţi de Tribunalul militar din Bucureşti, apoi condamnaţi şi, după 8 luni de zile, ne-au dus de la securitatea din Bucureşti de la Malmeson, după cum i se mai zicea, la închisoarea de la Jilava, la 7 metri adâncime, la camera zero. După două luni, din Jilava ne-au dus la

închisoarea de la Aiud şi după aproape trei ani, ne-a pus în libertate. A lipsit dintre noi unul dintre cei mai apropiaţi ucenici ai părintelui Nicodim.

În ziua de 15 decembrie 1964, Tribunalul militar ne-a judecat şi judecata a durat trei zile, fiind de faţă 80 de martori din care s-a reuşit să se audieze abia 30 de martori, deşi în fiecare zi programul a fost de la 7 dimineaţa şi până la ora 11 noaptea. Nu a fost nevoie de un aşa număr mare de martori ca să clarifice starea de vinovăţie a inculpaţilor, ci Tribunalul militar a avut ca scop, să bage groaza nu numai în inculpaţi ci şi în martori, deoarece securitatea le-a făcut la fiecare martor percheziţie la domiciliu şi le-a confiscat toate cărţile religioase, indiferent de ce autor ar fi fost. Pe Părintele nu l-au adus la Bucureşti ca să fie judecat o dată cu noi; ci au găsit de cuviinţă să-l judece tot Tribunalul militar însă la Târgul Neamţ, abia după o lună şi ceva, pe 22 ianuarie 1965. Părintele Nicodim Măndiţă a fost condamnat la 8 ani închisoare la vârsta de 76 de ani. Durerea cea mare pe care a suferit-o Părintele în afară de necazurile din închisoare, a fost că nu se ştia nimic ce s-a făcut cu unul din fii săi duhovniceşti şi nici n-a putut afla nimic precis, acolo la închisoare, până n-a fost pus în libertate.

Eu am tuns și bărbierit pe un preot sfânt

După cum am mai menţionat mai sus, părintele Nicodim a fost adus de la Târgu Neamţ la închisoare la Piatra Neamţ unde l-au tuns şi bărbierit. Şi s-a întâmplat ca deţinutul care l-a tuns şi bărbierit pe părintele Nicodim să fie de loc din oraşul Buhuşi, om plin de evlavie către Părintele. Cu multă atenţie a adunat el tot părul ce l-a tuns şi bărbierit şi, vrând să-l împartă la deţinuţi din acea închisoare, zicea către ei:

- Eu am tuns şi bărbierit pe un preot sfânt care şi-a udat părul său cu lacrimile ochilor săi.

Şi aşa a dat câte puţin păr la fiecare din ei ca să ajungă la toţi cei din închisoare.

Un moment de rugăciune la plecarea din Jilava

În ziua de 8 aprilie 1965, adică după opt luni de zile, ne-a transportat de la securitate la închisoarea de la Jilava, la şapte metri în pământ, la camera 0 - cameră de exterminare - unde a stat şi Ioan Antonescu şi părintele Nicodim. În ziua când am sosit noi la Jilava, a doua zi a scos din camera 0 pe părintele Nicodim şi l-a dus la Aiud. Şi trecând părintele Nicodim pe la uşa camerei unde ne aflam, a văzut în dreptul uşii traistele noastre, pe care cunoscându-le a zis către ceilalţi deţinuţi: „Acestea sunt traistele fraţilor mei". Le cunoştea bine căci cu ele am cărat din Bucureşti cărţi la sfinţia sa cât a stat la mănăstirile Agapia, Văratec şi iar la Agapia.

După două luni ne-a transporta de la închisoarea din Jilava la Aiud. Cu două ore mai înainte ne-a anunţat plutonierul de serviciu să ne facem bagajul. Când a venit să ne scoată din celulă, văzându-l mai senin la faţă, eu am luat îndrăzneală şi i-am zis: „Să trăiţi, domnule plutonier! Vă rugăm frumos să ne daţi voie cinci minute de a ne ruga cu toţii". Şi ne-a răspuns: „Vă dau voie să vă rugaţi". Ca la comandă am îngenunchiat toţi şapte şi plini de nădejde în mila lui Dumnezeu eu am rostit cu voce tare, abia putând să ne ţinem plânsul: „Rugăciunea de călătorie", apoi: „Nădejdea mea este Tatăl..", şi celelalte, după care am mai cântat trei cântări: „Împărătesei celei alese... O, prea luminate nor... Cuvine-se cu adevărat...". După care părintele Poiţelea Vasile i-a făcut încheierea,

ca cel mai bătrân. Desigur că aceste rugăciuni şi cântări au durat poate de trei-patru ori câte cinci minute. Această îndrăzneală a mea m-a costat ceva, nu se putea pe timpul conducerii ateiste să fie chiar aşa pe gratis. Şi când am ajuns la poartă, plutonierul s-a apropiat de comandant şi i-a vorbit ceva în şoaptă. Noi stăteam pe loc când văd că se apropie comandantul de grupul nostru fierbând de mânie. Şi apropiindu-se de mine mi-a dat o palmă încât, dacă nu erau ceilalţi lângă mine, cădeam desigur la pământ. Şi dacă n-am văzut stele verzi, după cum se spune, apoi am văzut stele roşii, căci în clipa următoare m-a buşit sângele şi pe gură şi pe nas, iar comandantul depărtându-se de mine a zis cu multă ironie: „Ticălosule şi banditule ce eşti!”. Pe loc mi-am dat seama că aceasta e plata pentru îndrăzneala mea. Dar în comparaţie cu bucuria ce am avut-o, a fost o nimica toată...

Ne am urcat în maşină să plecăm la gară. Cu noi s-a urcat şi comandantul cu vreo câţiva ofiţeri, ca să vadă dacă noi, la plecarea maşinii, avem curajul să ne însemnăm cu semnul Sfintei Cruci. Și dacă au văzut că noi toți, ca la o comandă am făcut Sfânta Cruce atunci când a pornit maşina, n-au zis nimic, dar imediat au şi coborât din maşină. Am bănuit că tocmai de aceea s-au urcat, să vadă dacă avem curaj să ne închinăm...

De la Jilava nu ne-au dus la Gara de Nord, ci la altă gară. Cu noi mai era un grup de patru deţinuţi. De unde ne-a lăsat maşina, până la vagonul unde trebuia să urcăm, mai erau vreo 200-300 de metri. Un grup de patru deţinuţi era escortat de cinci plutonieri cu pistoale. Unul mergea înaintea lor, doi erau în urma lor şi câte unul de o parte şi de altă parte. Cu noi, care eram şapte deţinuţi: un ierodiacon - Stoica Gavril, ipodiaconii Vasile Poiţelea, Măgirescu Constantin şi Chiuaru Nicolae, apoi Bălan Grigore, Lazăr Dumitru şi Ionescu Gheorghe, era un singur plutonier care a zis către noi, când trebuia să plecăm la vagon: „Eu merg înainte şi dumneavoastră veniţi după mine”. Cabina din vagon unde trebuia să intrăm era mică de tot, un spaţiu ca pentru trei persoane. Acolo în acea cabină ne am putut da seama fiecare cât de mult preţuieşte aerul şi apa, primele condiţii de viaţă, unde am călătorit două zile şi două nopţi până ce am ajuns la Aiud.

Pacea și liniştea de care ne-am bucurat la închisoare

Nu pot trece cu vederea fără să povestesc şi faptul că am fost păziţi cu rugăciunile părintelui Nicodim, ca în căsuţa noastră să putem lega cărţi aproape zece ani, tocmai atunci când în comuna noastră se înfiinţase colectiv din 1952. Şi pentru că nu s-au trecut toţi oamenii din sat, umblau în fiecare seară echipe care să-i lămurească; iar la noi, care eram vecini cu magaziile lor, vreme de aproape zece ani nu ne-au deschis poarta. Şi când a venit vremea să vină şi la noi şi văzând că o noapte întreagă nu au reuşit să mă lămurească, au zis către mine:

- Dumneata şi aşa nu ieşiţi deloc din comuna noastră, aşa că îţi ordonăm ca în termen de trei ore să părăseşti casa împreună cu soţia şi cu fata şi să mergi în comuna dumitale, pentru că acolo e zonă de munte şi nu se poate face colectiv. Ai înţeles?!

- Da, am înţeles! am răspuns eu.

Şi am plecat toţi trei la părintele Nicodim care se afla atunci la mănăstirea Agapia.

Când m-a văzut, Părintele Nicodim mi-a zis:

- Bine că ai venit pentru că avem tare nevoie de frăţia ta.

Era atunci în anul 1962 la începutul lui februarie şi am stat la scris patru luni de zile până la sfârşitul lui mai. Când am venit acasă era linişte şi pace în comună. Tot cu această ocazie a precizat părintele Nicodim şi arestarea noastră zicând:

- După doi ani, doi ani şi jumătate va veni al doilea *vai* însă cu mila lui Dumnezeu vom ieşi deasupra.

Primul *vai* a fost cu trecerea la colectiv. Iar al doilea *vai* a fost cu arestarea noastră. Din anul 1962 până în 1964 sunt tocmai doi ani; iar din februarie şi până la sfârşitul lunii iulie sunt tocmai şase luni, jumătate de an căci tocmai pe ziua de 1 august am fost arestaţi în 1964...

Iar pentru că a fost vorba de arestarea noastră şi de închisoare, nu pot trece cu vederea faptul că în tot timpul cât am stat la acea facultate, cum îi mai zicea părintele Nicodim, cei din jurul nostru care erau bineînţeles, oameni de valoare, oameni cu pregătire: ingineri, avocaţi, procurori, profesori, doctori, ofiţeri superiori, directori ai comerţului exterior, contabili, funcţionari şi alţii, se minuna mult de noi care aveam permanent o linişte, o pace lăuntrică de parcă nu ne dădeam seama că eram şi noi ca şi ei, în închisoare şi în condiţii grele de deţinuţi politici, rupţi de familie şi lipsiţi până şi de lumina zilei, deoarece în geamuri erau obloane de scânduri. Dar pentru faptul, că din mila lui Dumnezeu pe noi nu ne mustra conştiinţa pentru faptele noastre, eram liniştiţi de parcă nu se întâmplase nimic deosebit, ba erau cazuri că atunci când ne întreba vreunul din conducerea închisorii cum ne simţim acolo, îi răspundeam: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate" sau „Ne simţim aici ca în rai", încât îi determinam pe ei să renunţe de a ne mai întreba. Şi dacă vă spun ceva mai mult, poate vă vine greu să mă credeţi: eu mă ştiu pe mine că sunt om rău, dar starea sufletească pe care am avut-o acolo la închisoare n-am avut-o nici odată în viaţa mea. Am avut permanent o stare deosebită încât, de ar fi fost cu putinţă, eram în stare să-l i-au în braţe pe comandantul închisorii şi să-l sărut, deşi el ne privea cu ochi duşmănoşi. Iar cei din jurul nostru se minuna mult şi ne ziceau adeseori:

- Noi am dori să fim ca dumneavoastră, să avem liniştea şi pacea pe care o aveţi dumneavoastră.

Aşa că Bunul Dumnezeu în mod vădit a fost cu noi, ne-a mângâiat, ne-a încurajat şi ne-a uşurat necazurile prin care a trebuit să trecem atunci.

În anul 1964, când am avut prima percheziţie la domiciliu şi a arestat pe soţia mea, eu am plecat imediat la părintele Nicodim. Iar Părintele m-a trimis la Bucureşti unde am fost şi eu arestat. Când ne am regăsit cu părintele Nicodim la închisoarea din Aiud l-am întrebat atunci:

- Cuvioase Părinte! Deoarece sfinţia voastră m-ați trimis pe mine în anul 1964 la Bucureşti unde am fost arestat şi de o fi voia lui Dumnezeu să ne pună în libertate

apoi eu nu pot merge acasă, ci mai întâi trebuie să vin pe la Agapia la sfinţia voastră şi după aceea pot merge acasă? iar Părintele mi-a răspuns:

- Da. Ai dreptate. Aşa e cu cale ca mai întâi să vii la noi, după care poţi să mergi acasă.

Aşa că în anul 1968, adică după patru ani, când am fost pus în libertate de la închisoare, am venit direct la Agapia la părintele Nicodim. Iar Părintele mi-a zis:

- Frate Gheorghe! Ia să-mi povesteşti aşa pe scurt cele petrecute în acei patru ani de când ai plecat de la noi! iar eu i-am răspuns:

- Cuvioase Părinte! Când am plecat de aici, sfinţia voastră mi-aţi dat o ascultare ca să nu mă uit pe fereastră, când voi fi în tren, până la Bucureşti. Şi aşa am făcut. Am ajuns la miezul nopţii la părintele Vasile. Şi până la ziuă le-am povestit şi lor din ceea ce ne-aţi spus sfinţia voastră, căci vă spun că mă învăluiam şi de frică, dar totodată şi de nădejde în rugăciunile sfinţiei voastre, căci îmi dădeam bine seama cât de mult vă iubeşte Dumnezeu. Şi pentru faptul că nu de mult terminasem cele 12 volume cu Vieţile Sfinţilor, pe care le primisem de canon la spovedanie, mi-au fost de mare folos în situaţia în care mă aflam atunci. Ba din când în când mă cuprindea o bucurie că Bunul Dumnezeu m-a învrednicit şi pe mine păcătosul să sufăr pentru dreapta credinţă pentru că am răspândit în popor cartea sfântă, aşa pe cât s-a putut. Dar paralel cu aceasta îmi dădeam seama că această răspândire a cărţilor nu ne aparţine nouă, ci sfinţiei voastre care ne-aţi dat şi cărţi, şi sfaturi şi îndemnuri, ba şi rugăciuni aţi făcut, zi şi noapte, pentru noi. Lăsaţi pe cont propriu, noi nu făceam nimic, absolut nimic.

Prima dată am fost arestat eu şi dus la securitate. Mai înainte de a intra în birou, anchetatorul, deschizând uşa, s-a uitat spre mine şi mi-a zis ironic:

- Domnule Ionescu! Te-ai rugat lui Dumnezeu ca să nu cazi în mâinile noastre? la care eu nu i-am răspuns nimic, dar în acelaşi timp am luat pălăria de pe cap şi făcând de câteva ori Sfânta Cruce, am zis: „Doamne ajută-mă”. Dar acest cuvânt

«Doamne ajută-mă» l-am simţit că a ieşit din adâncul inimii mele căci această scurtă rugăciune îndeplinea toate condiţiile unei adevărate rugăciuni la aşa necaz.

Anchetatorul observând că eu am făcut de câteva ori semnul Sfintei cruci s-a tulburat groaznic pe mine, deoarece biroul era mai sus de suprafaţă, la vreo doi metri, şi în curtea securităţii mişunau mulţi oameni de ai lor. Şi oarecum necăjit pe mine mi-a zis:

- Dar ce, măi, ticălosule, te închini aici. Dar aici nu te afli în Biserică!

Eu n-am zis nimic şi intrând înăuntru de o parte şi de alta a sălii erau birouri.. Anchetatorul deschidea câte o uşă, când în dreapta când în stânga, dar n-a intrat decât acolo în biroul în care atârnau pe pereţi cele patru tablouri ce reprezentau pe cei patru mari dascăli ai comuniştilor. Şi cerând de la mine buletinul a început a mă întreb,a în care timp apăruseră, ca de năpraznă, vreo şapte-opt anchetatori. Unul din ei cu pieptul plin de decoraţii, a luat buletinul meu din faţa anchetatorului şi, uitându-se puţin pe el, mi-a zis:

- Dar ce ai făcut, Jorjică?! Ai cărat cărţi din Bucureşti şi le-ai dat la oameni prin Moldova, n-ai ştiut că la comunişti nu le place aşa ceva? la care eu, ridicându-mă în picioare, i-am răspuns:

- Să trăiţi, domnule comandant! În Moldova n-am dat cărţi la comunişti, cărora nu le plac, ci am dat la oamenii care le doreau. Acum însă îmi pare rău că nu am dat mai multe”.

Atunci, unul mai bătrân dintre ei, mi-a zis cu multă răutate:

- O, ticălosule! Ce mai spui că n-ai dus multe cărţi în Moldova! Dar nu te-am văzut eu adeseori în Gara de Nord cu un cârd de bărbaţi şi femei după tine, cum te urcai la tren cu sacoşe şi saci cu cărţi şi cărai mereu? la care eu nu am mai zis nimic.

Dar în clipa următoare mi-a zis iarăşi cel cu multe decoraţii pe piept:

- Dar de ce porţi barbă?

Atunci eu, arătând cu mâna la tablourile de pe pereţi la dascălii comunişti care aveu barbă, i-am răspuns:

- Să trăiţi, domnule comandant! Dacă aceştia care nu au fost credincioşi şi au purtat barbă, de ce n-aş purta eu care trebuie să ascult de învăţătura Bisericii lui Dumnezeu?

Timp de 12 zile aşa a ţinut ancheta, după care m-a dezbrăcat de toate hainele mele, uitându-se la ele şi pe faţă şi pe dos, după care am fost băgat în celulă singur. Asta a fost sâmbătă noaptea la ora unu. Dimineaţa la ora patru a sunat deşteptarea. Şi dacă mai înainte nu dormisem trei nopţi de-a rândul, apoi acum numai cu trei ore de somn nu m-am putut reface decât foarte puţin. Au urmat la ora şase ceaiul cu o felie de pâine. Am aruncat ceaiul la chiuvetă, deoarece era duminică dimineaţa, iar pâinea am pus-o pe masă ca să o mănânc la masa de prânz. Am fost dus apoi la anchetă şi prima întrebare pe care mi-a pus-o a fost că de ce am aruncat ceaiul. La care eu am răspuns:

- Să trăiţi, domnule anchetator, astăzi e sfânta duminică. Eu, în calitate de creştin ortodox, trebuiea să particip la slujba Sfintei Liturghii. Şi pentru că mi s-a cerut cana ca să o dau, a trebuit să arunc ceaiul, căci dacă sunt reţinut aici la dumneavoastră şi nu pot merge le Sfânta Biserică atunci fac şi eu ce pot, adică nu mănânc şi nici nu beau nimic până la ora mesei de prânz.

După anchetă am fost adus la celulă şi am primit masa. După masă nu ştiu cum am căzut fără să vreau şi am adormit de-a binelea încât n-am simţit nici măcar când ofiţerul de servici a deschis uşa la celula mea şi apropiindu-se de mine m-a mişcat cu mâna de m-am putut trezi din somn. Atunci el mi-a arătat cu mâna tabelul cu instrucţiuni ce atârna pe peretele celulei şi mi-a zis:

- Ştii carte?
- Da, dar fără să vreau am adormit! Atunci el m-a întrebat:
- De ce eşti reţinut aici la noi? Atunci eu am răspuns:
- Pentru că am dat cărţi cu învăţătură ortodoxă la oameni.
- Ai aflat viaţa veşnică?
- Da, cu ajutorul lui Dumnezeu, am aflat viaţa veşnică!

- Și vrei să o cucereşti? m-a întrebat iarăşi.

- Da, cu ajutorul lui Dumnezeu - făcând de câteva ori semnul Sfintei Cruci pe faţa mea - am bună nădejde că o voi cuceri. Tocmai de aceea am ajuns aici!

Atunci el se uită la mine zâmbind cu dispreţ şi văzându-mă că n-am încălţăminte în picioare şi stau numai în ciorapi pe mozaicul rece, mi-a zis iarăşi:

- Dar de ce n-ai încălţăminte în picioare?

- Domnul plutonier mi le-a luat pentru că au blachiuri, catarame de fier la ele! am răspuns eu.

Atunci el mi-a zis cu dispreţ:

- Roagă-te la Dumnezeu să-ţi de-a papuci! la care eu am răspuns, făcând iarăşi semnul Sfintei Cruci pe faţa mea:

- Eu mă rog lui Dumnezeu ca să-mi dea răbdare, căci dacă îmi dă răbdare, atunci nu mai am nevoie de papuci! După o clipă mi-a zis:

- Cere de la noi papucii, că ţi-i vom da numaidecât.

Atunci i-am răspuns:

- Cartea Sfintei Biserici mă învaţă că e mult mai bine să mori, decât să ceri ceva de la duşmanii lui Dumnezeu. Aşa că, atâta timp cât voi sta aici la dumneavoastră, ceea ce îmi daţi primesc; iar ceea ce nu-mi daţi, rabd, căci n-am fost adus aici decât să rabd...

În timpul cercetărilor, anchetatorul mai obişnuia să-mi zică adeseori, atunci când nu recunoşteam ceva: „Ia să mă duc eu să întreb pe părintele Nicodim” şi lăsându-mă pe mine singur în birou se făcea că merge în alt birou ca să mă facă pe mine a crede că şi sfinţia voastră sunteţi arestat tot în Bucureşti cu noi. Ce s-a întâmplat însă? Un anchetator din Piatra Neamţ, care vă ancheta aici la Agapia, a venit la noi la Bucureşti la securitate şi, intrând în birou, l-a întrebat pe anchetatorul meu cum mă numesc eu, după care el s-a grăbit să mă întrebe:

- Ce, măi Ionescule, voi credeţi în două vieţi? crezând că mă pune în încurcătură, la care i-am răspuns:

- Dumneavoastră, domnule anchetator, care sunteţi necredincios, credeţi în două vieţi, noi credem în trei vieţi.

Atunci el m-a întrebat:

- Care or mai fi şi cele trei vieţi în care spuneţi că credeţi? şi i-am răspuns:

- Viaţa din sânul mamei, de nouă luni, este prima viaţă; apoi viaţa aceasta de pe pământ, cât dă Dumnezeu, este a doua viaţă în care credeţi şi dumneavoastră şi viaţa de dincolo de mormânt e a treia viaţă în care nu puteţi crede acum deocamdată; dar veţi crede negreşit când veţi trece din viaţa aceasta în veşnicie...

Atunci, anchetatorul meu a zis către el:

- Ai văzut ce poate, fratele Jorj? iar el i-a răspuns:

- Ce mai păţesc şi eu cu popa Nicodim la Agapia!

Şi aşa a slobozit Dumnezeu ca să aflu chiar de la ei că Sfinţia voastră nu sunteţi arestat cu noi la Bucureşti. Anchetatorul meu s-a amărât mult că colegul lui mi-a făcut cunoscut indirect că Sfinţia voastră sunteţi anchetat în stare de libertate şi vă aflaţi tot la Agapia. Şi de atunci, până s-a terminat ancheta, n-a mai încercat anchetatorul meu să mă mai amăgească.

Din mila lui Dumnezeu, cu riscul vieţii am căutat, pe cât am putut, să nu recunosc unde se afla manuscrisul cu „Priveliştile Apocaliptice" deşi au încercat anchetatorii să folosească fel de fel de metode diabolice. Căci îmi dădeam seama destul de bine că de voi spune lor taina unde se aflǎ, apoi eu după aceea nu mai puteam suporta mustrarea conştiinţei care avea să mă chinuiască zi şi noapte până la moarte.

În cele din urmă, când s-a apropiat de sfârşit ancheta, după mai bine de trei luni, am fost luat din celulă şi dus la birou. Acolo, lângă anchetatorul nostru, era şi comandantul cel cu pieptul plin de decoraţii de care am amintit mai sus şi mi-a arătat nişte fotografii făcute de ei în podul casei noastre, unde se vedea destul de clar soţia mea

cu lacrimi pe obraz şi în faţa ei cutiile de tablă galvanizată în care se aflau cele 39 de volume cu „Priveliştile Apocaliptice”.

Cuvioase Părinte, arătându-mi comandantul acele fotografii mi-a zis:

- Vezi, ticălosule! Ai crezut că noi nu reuşim să le găsim dacă dumneata n-ai vrut nici cum să ne spui. Iată acum că n-ai putut să ne minţi.

Atunci am simţit o mare durere în inimă, Cuvioase Părinte, şi de aş fi fost în câmp liber aş fi strigat cu voce tare să mă audă până şi cei din morminte. Iar către comandant am zis:

- Domnule Comandant! Dumneavoastră ştiţi prea bine că oricărui soldat i se încredinţează un secret, o taină, nu o spune duşmanului, chiar de ar fi cazul să-şi piardă viaţa. Şi dacă în armată soldatul vrednic şi credincios comandantului său e în stare să-şi piardă până şi viaţa, numai să nu se facă trădător, apoi cu mult mai mult eu nu puteam să fiu mai prejos decât un soldat, deoarece părintele Nicodim e mult mai superior decât un comandant de armată.

Atunci el m-a întrebat, aruncând asupra credinţei nişte cuvinte grosolane, murdare pe care nu-mi este îngăduit să le rostesc. Acestea sunt o parte din cele petrecute, Cuvioase Părinte, după ce am plecat de la sfinţia voastră în 1964 şi acum în 1968 cu rugăciunile sfinţiei voastre am reuşit să vin iarăşi aici şi să vă povestesc...

S-a apropiat ora să plec. Părintele m-a petrecut până la staţie de unde trebuia să iau maşina cu care mergeam până la Piatra Neamţ, apoi trenul până la Bacău...

Confruntarea cu anchetatorii!

Vreau să mai adaug la acest capitol şi faptul că paralel cu acest mare curaj pe care l-am primit de la Bunul Dumnezeu, pentru rugăciunile părintelui Nicodim, să nu mă mai tem de nimeni, mi s-a umplut şi inima de o aşa bunătate, încât de ar fi fost cu putinţă, l-aş fi luat în braţe să-l sărut şi pe cel mai înverşuntat duşman al meu, lucru care nu mi s-a întâmplat vreodată în viaţa mea. Ba, de altfel, mă recunosc că am fost şi sunt om răutăcios şi de fiecare dată când era cazul să iubesc pe vrăjmaşii mei, simţeam o mare greutate şi duceam o luptă aprigă cu mine însumi, până ce reuşeam să ating acest nivel înalt, de a putea iubi pe rău făcătorii mei. De data aceasta însă, am văzut minunea cu ochii mei. Eu, ticălosul de mine, am căpătat darul de la Bunul Dumnezeu de a nu mă mai teme „de mii de popoare care împrejur mă împresoară”, aşa cum zice proorocul David la Psalmi 3, 6; şi a mai şi picurat în inimă darul de a putea iubi fără nici o greutate, pe aşa-zişii vrăjmaşi ai mei.

Iar dacă vreţi să vă spun ceva mai mult decât v-am spus până acum, iată că vă spun cuvintele de aur rostite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos către Sfinţii Apostoli cu aproape două mii de ani în urmă şi care se găsesc în Sfânta Evanghelie la Matei, capitolul 10 cu 19-20: „Iar când vă vor da pe voi în mâna lor, să nu vă îngrijiţi cum sau ce veţi vorbi, căci se va da vouă în ceasul acela ce să vorbiţi. Fiindcă nu voi sunteţi care vorbiţi, ci Duhul Tatălui vostru este care grăieşte întru voi”.

Timp de trei luni, zi şi noapte, am fost anchetat de şapte anchetatori, care au folosit fel de fel de metode, cu scopul de a mă deruta, de a mă abate de la dreapta credinţă, dar Bunul Dumnezeu nu m-a părăsit; ci mi-a dat cuvânt să le răspund, încât rămâneau uimiţi şi ei, cu toate că aveau multă pregătire în domeniul lor. Eu, care mă ştiam pe mine că sunt om simplu, de la coada sapei, rămâneam uimit de răspunsurile ce le dădeam întrebărilor. Adeseori îmi ziceau anchetatorii mei:

- Vezi, Ionescule, ce ai făcut?! Dacă tu îţi vedeai de treabă, posteai şi te rugai în căsuţa ta, cu soţia ta, nimeni nu-ţi avea grija. Dar aşa, pentru că n-ai stat cuminte şi te duceai de la un capăt la altul al ţării, cu sacoşe pline de cărţi si le dădeai oamenilor, îndemnându-i să le citească, să se roage, ne-ai făcut şi nouă de lucru. Îţi pare rău că ai dat cărţi oamenilor?

- Da, vă spun numaidecât dacă vreţi, că îmi pare rău, vă spun din toată inima mea, că îmi pare rău că nu m-am grăbit să dau mai multe cărţi oamenilor.

- Recunoşti că te-ai dus la bătrânul cutare şi i-ai făcut observaţie zicându-i „cum te rabdă inima, omule, să stai cu mâinile în sân, când comuniştii caută pe toate căile să ne distrugă credinţa?”?

- Da, domnule anchetator, recunosc că i-am zis, pentru că mă durea inima, ştiindu-l pe el că este un om priceput şi îndemânatec la o aşa lucrare.

- Mai recunoşti că în ziua de 14 septembrie ai spus către cineva că s-a schimbat numele primăriei şi i se spune acuma Sfatul popular sau Sfatul necredincioşilor, şi că Proorocul David spune că: „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor”? la care eu am răspuns:

- Da, recunosc că am zis, dar şi dumneavoastră recunoaşteţi că sunteţi necredincioşi. Iar sfatul, adică fosta primărie, este a dumneavoastră, a necredincioşilor. Aşa că n-am spus nimic rău.

- Ai mai spus că necredincioşii vor pieri?

- Am spus că necredincioşii vor pieri deoarece dumneavoastră susţineţi că dacă omul a murit cu trupul, a pierit, nu mai este o altă viaţă, iar noi credem şi în viaţa veşnică după cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos care zice: „Cel ce crede în Mine, de va şi muri, viu va fi”.

- Ai recunoscut că ai dat cărţile ce le-ai luat de la Bucureşti, oamenilor. Ia să ne spui căror oameni ai dat cărţi?

- Am dat cărţi oamenilor fără să-i întreb cum îi cheamă. Nu obişnuiam a legitima pe oameni, atunci când le dădeam cărţile.

- Ai dat cărţi oamenilor credincioşi, cum spui că nu ştii cum îi cheamă?

- Cei credincioşi mergeau singuri la Bucureşti după cărţi. Eu am dat cărţi la diferite ocazii, fără să mai țin cont cui i-am dat, pentru că nu mi-am dat seama că voi fi întrebat de cineva.

- De ce ne trimiţi, măi Ionescule, la cei morţi, că doar n-ai dat numai celor morţi cărţi, ai dat desigur şi celor vii?

- Da, este adevărat că am dat şi lor cărţi când erau în viaţă şi v-am trimis la cei morţi ca să vadă şi ei ce zile grele am ajuns, noi creştinii ortodocşi, în ţara noastră, că suntem traşi la răspundere pentru faptul că am dat o carte bună cuiva.

Atunci el a venit la mine şi m-a lovit de câteva ori, zicându-mi cuvinte rele şi înjurături... A zis iarăşi anchetatorul:

- Ai ştiut, ticălosule, că pentru asemenea fapte vei fi arestat şi condamnat cu ani grei de închisoare şi n-ai să mai vezi soarele? la care i-am răspuns:

- Da, domnule anchetator, am ştiut precis că voi fi arestat şi condamnat cu ani grei de închisoare şi n-am să mai văd soarele, pentru că am fost de 14 ori arestat până acum şi toate acele arestări au fost pentru mine ca nişte semnale de alarmă, care m-au făcut să cred, că mai de vreme sau mai târziu, voi fi arestat şi condamnat la ani grei de închisoare şi că n-am să mai văd soarele. Dar soarele meu, Iisus Hristos, a fost cu mine, păcătosul, chiar din clipa când m-aţi arestat şi am speranţă în mila Lui, că va fi cu mine în veci de veci. Aşa că, nu mai încercaţi să mă speriaţi cu anii grei de închisoare, deoarece simt în mod vădit prezenţa lui Dumnezeu care mă întăreşte, mă mângâie şi mă încurajează, ori câte necazuri ar veni peste mine, în aceşti ani grei, aşa cum îi numiţi dumneavoastră.

Și am văzut cu ochii mei și de data aceasta, căci cuvintele Mântuitorului au putere şi astăzi, ca şi atunci când au fost rostite. Căci, la drept vorbind, nu era nevoie ca ancheta să dureze trei luni deoarece noi am recunoscut de la bun început că am dat cărţi cu învăţătură ortodoxă oamenilor. A durat ancheta trei luni, căci ei, anchetatorii, au avut speranţa că vor reuşi să ne abată de la dreapta credinţă. Dar mila lui Dumnezeu a fost cu noi. Şi trecând prin acest uriaş val al încercărilor, am ajuns la convingerea că, precum am reuşit să ieşim deasupra şi nu ne-am înecat, vom ieşi cu bine şi atunci când va slobozi Dumnezeu să vină peste noi prigoană asupra credinţei, în vremea lui Antihrist.

Facem o paranteză. Rostind cuvântul „să ieşim deasupra" mi-am adus aminte că părintele Nicodim a precizat arestarea noastră cu doi ani şi jumătate mai înainte. Şi iată în ce împrejurare:

În luna lui februarie 1962, am fost izgonit din localitate cu ameninţări grave ca, atât eu cât şi soţia mea şi fiica adoptivă, să părăsim casa în termen de trei ore pentru faptul că nu am vrut să fac cerere de bună voie să mă trec la colectiv care deja luase fiinţă în comuna noastră din 1952. Şi într-adevăr am părăsit casa. Fiica s-a dus la părinţii ei, iar eu cu soţia m-am dus la părintele Nicodim unde am stat la scris. Şi pe când scriam, Părintele s-a sculat de pe scaun şi privind spre sfintele icoane, a zis: „A trecut un vai, (colectivizarea ţării) peste doi ani şi jumătate va veni al doilea vai! Dar Bunul Dumnezeu ne va ajuta să ieşim deasupra". Din anul 1962, luna februarie, şi până în anul 1964 la 01 august sunt tocmai doi ani şi jumătate.

Este bine să ştiţi şi dumneavoastră, cei care citiţi aceste pagini cu cele petrecute la închisoare, că eu n-aş fi îndrăznit să scriu cele ce le-am scris mai sus, dacă n-aş fi fost îndemnat chiar de părintele Nicodim să fac acest lucru, şi iată cum. În anul 1948, când am venit din prizonierat, i-am povestit părintelui Nicodim Măndiţă câte ceva din cele petrecute acolo doar de fiecare dată când îmi zicea dânsul să-i spun. Iar el încheia cu cuvântul: „Să mai povesteşti şi altora".

La fel a făcut şi Părintele în cei nouă ani de zilele cât a mai trăit după ce a venit de la închisoare şi tot aşa încheia cu cuvântul: „Să mai spui şi altora cum te-a ajutat Dumnezeu, să spui cu multă uşurinţă şi curaj, însă nu la oricine poţi vorbi asemenea lucruri, ci numai celor de bună credinţă”, deoarece în acei ani era conducerea comunistă şi, după cum ştim cu toţii că, pentru un singur cuvânt scăpat fără control, aveai de suferit mult.

Aşa că în rândurile ce urmează voi povesti pe scurt despre purtarea de grijă a Bunului Dumnezeu în ajunul arestării.

Am trimis, pe la sfârşitul lui iulie, pe fiica noastră, cu două femei credincioase, să aducă de la Bucureşti cărţi pentru legat, deoarece ne pregăteam, ca pe la începutul lui august, să începem a lega cărţi.

Venind de la Bucureşti, în apropiere de Moineşti, cele două femei au fost arestate şi luate la miliţie cu cărţi cu tot, iar pe fiica noastră au lăsat-o în pace. Ea, venind acasă, ne-a spus de cele petrecute. Tot în acea zi am trimis pe un tânăr la Părintele, să vedem ce ne va spune în privinţa aceasta. Părintele Nicodim a spus ca să meargă, ori soţia ori fiica, la Bucureşti să dea de veste părinţilor de unde au luat cărţile, iar la întoarcere să aducă și cărţi. Joi dimineaţă a plecat fiica la Bucureşti, iar după masă, atât eu cât şi soţia mea, aveam o stare sufletească neobişnuită, de tristeţe şi îngrijorare. Pe la ora 15 a venit primarul comunei să vadă dacă suntem acasă. După vreo câteva minute i-am spus soţiei, că eu mă duc în grădină să aduc buruieni pentru păsările pe care le ţineam închise într-un ocol. Pe când am început a smulge buruiană, am auzit un glas străin de bărbat. Era agentul agricol, care striga la soţia mea:

- Ileană, Ileană eşti acasă!

Dar striga cu aşa glas domol, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, venind spre poarta din faţa casei. Cu acest glas prefăcut, s-a început calvarul. După agentul agricol au venit, unul după altul, toţi cei din ceata securităţii. Agentul agricol a întrebat pe soţie:

- Am venit doar după o chitanţă şi întrebarea dacă Jorj este acasă?

Soţia i-a răspuns:

- Da este în grădină. Să-l chem ca să vină?

El a răspuns:

- Nu-i nevoie să-l mai chemi.

Grădina în care mă aflam fiind doar la doi-trei metri distanţă de casă eu am auzit că nu-i nevoie să mai vin şi am rămas mai departe în grădină, dar nu ca să mai adun buruiană, căci acum nu era nevoie să mă mai ocup de păsări, ci să strig către Dumnezeu din toată inima mea. Aşa că vreme de şase ore, de la ora 15 la 21, cât a durat prima percheziţie, eu am stat în grădină, gândindu-mă la cuvântul din rugăciunea Domnească „şi nu ne duce pe noi în ispită". Dacă avea să mă cheme, mă duceam, dar dacă am auzit că nu este nevoie să mă duc, am rămas mai departe în grădină. După ce s-a terminat de făcut percheziţia, aud un glas care se adresează soţiei mele, zicându-i:

- Dumneata, doamna Ionescu, o să mergi cu noi până aici la sfatul popular pentru a da o declaraţie şi te întorci imediat înapoi.

Soţia mea a răspuns cu glas îndurerat:

- Eu mă voi întoarce înapoi când va fi voia lui Dumnezeu şi nu când ziceţi dumneavoastră.

Eu din grădină auzeam totul. Iar soţia mea a avut dreptate când a zis, „mă voi întoarce când va fi voia lui Dumnezeu", deoarece securitatea a luat-o la Bacău şi i-a dat drumul după câteva zile, până ce eu am fost arestat în Bucureşti şi am dat declaraţie că pentru ceea ce au făcut soţia şi fata mea, îmi asum responsabilitatea, deoarece ele au fost subordonate mie. Şi au lăsat-o pe ea liberă... Acum îngăduiţi-mi să continui cu istorisirea de când eu am rămas în grădină.

După ce eu am simţit că a plecat securitatea şi am văzut ce au făcut ei prin casă, am plecat la vecinul care era şi cumnatul meu şi l-am rugat să mă însoţească până în satul vecin la o distanţă de vreo 5 km după care el s-a reîntors acasă, iar eu am luat de acolo pe un tânăr ca însoţitor, deoarece era miezul nopţii şi singur nu cutezam să trec prin

pădure ca să pot ajunge la gara Buhuşi, să merg la părintele Nicodim şi să-i spun despre cele petrecute. Paralel cu această situaţie, am rugat pe tânărul ce m-a condus să meargă de urgenţă la gara Bacău şi la trenul de 12, care venea de la Bucureşti, să spună fiicei să nu mai vină acasă la Grigoreni, ci să meargă direct la părintele Nicodim.

Nu am prea mare siguranţă că dumneavoastră, care citiţi aceste rânduri, vă puteţi da seama ce mare dar ne-a fost dat nouă de Bunul Dumnezeu în persoana părintelui Nicodim Măndiţă. Mă doare inima însă că de multe ori l-am supărat cu nepriceperea şi îndărătnicia mea.

După ce am ajuns la gara Buhuşi, am urcat în tren şi la ora opt am ajuns la părintele Nicodim. Şi de la ora opt până la ora 14, fără întrerupere, Părintele s-a ocupat de mine, sfătuindu-mă, după care mi-a zis:

- Să mergem acum pe la bucătărie să mănânci ceva.

Era prima zi din postul Adormirii Maicii Domnului şi era zi de vineri. Am zis atunci către Părintele:

- Cuvioase Părinte, e prima zi de post şi e şi vineri. Şi n-aș vrea să mănânc.

Dar Părintele stăruia ca să mănânc. Și am mâncat puţin, ca să fac ascultare, după care am luat blagoslovenie şi am plecat. Părintele m-a condus până la staţie, zicându-mi:

- După ce te vei urca în tren, să nu te mai uiţi pe geam până la Bucureşti, şi aşa am făcut.

Am ajuns la Bucureşti pe la ora unu noaptea şi le-am povestit şi părinţilor şi fraţilor din cele ce auzisem de la părintele Nicodim, ca să se încurajeze şi ei, deoarece erau tare îngrijoraţi, fiind în aşteptarea evenimentelor ce urmau să se întâmple în curând. Pe la ora patru, ne-am culcat cu toţii. La ora şase ne am sculat. Eu am plecat prin oraş şi pe la ora 10 m-am reîntors. Trecând prin faţa casei dumnealor, am văzut din tramvai porţile deschise şi oameni mulţi în curte. Mi-am dat seama destul de bine că acei oameni erau de la securitate şi pentru faptul că erau porţile cele mari deschise. Un gând a trecut

prin mintea mea, ca să merg înainte, deoarece tramvaiul mergea la gară, fără să mă mai cobor la prima staţie, dar când am ajuns în staţie, deşi eram hotărât să nu cobor, vă spun din toată inima mea că am fost parcă împins de cineva şi peste voia mea am coborât, cu toate că mă împotriveam.

Ajuns în dreptul porţilor ce erau larg deschise, un anchetator, cu priviri duşmănoase, se desprinse din grupul celorlalţi şi la doi metri s-a oprit în faţa mea şi cu glas ca de tunet a rostit cuvintele:

- În numele legii eşti arestat, mâinile sus! după care a urmat un control amănunţit la buzunare.

După o oră, a sosit o maşină şi am fost transportat la securitate. În momentul când a plecat maşina, stând în faţa lor, mi-am făcut Sfânta Cruce de vreo trei ori. Unul din ei mi-a zis cu ironie:

- Dar ce, mă! Aici este biserică de te închini?

Eu nu am zis nimic, dar nici nu mă mai temeam de ei, ca mai înainte. Am uitat să vă spun că odată cu cuvintele ce le-am auzit că: „în numele legii eşti arestat”, în aceeaşi clipă am simţit că o putere de sus m-a întărit în aşa fel, că nu mă mai temeam de ei nici cât de puţin, de nu mă mai puteam recunoaşte pe mine însumi. Totodată cu această transformare a fiinţei mele, am simţit în inima mea o compătimire faţă de ei pentru că sunt orbiţi de necredinţă, îmi era milă de ei şi peste voia mea îi iubeam, chiar pe toţi care stăteau în jurul meu şi căutau să mă îngrozească cu ameninţări de tot felul. Şi văzând că ei nu reuşesc să mă intimideze, să mă îngrozească, mai tare se tulburau, zicându-mi:

- Mă Ionescule, te crezi mai tare decât noi? Vrei să dărâmi ceea ce noi ne ostenim să zidim? Noi vrem să aducem fericirea poporului, să luminăm poporul care a fost ţinut în întuneric şi tu te ridici împotriva noastră?! Vezi ce faci? şi văzând că turbau de mânie aşa de tare asupra mea, le-am zis:

- Domnule anchetator! De ce vă tulburaţi aşa de tare, că doar eu nu am făcut vreo crimă dacă am dat oamenilor cărţi cu învăţătură ortodoxă a Bisericii noastre strămoşeşti?

El mi-a răspuns:

- Ce mai spui, ticălosule! Că n-ai făcut nici o crimă. Ba ai făcut mai mult decât o crimă. Pentru că tu eşti orbit de acele învăţături pline de misticism şi nu vezi ceea ce se lucrează în ţara noastră, te socoteşti nevinovat. Dar dacă ai să mai stai aici câţiva ani de zile, o să te lămurim noi pe dumneata, n-avea grijă! dar eu n-am mai zis nimic.

Cum am fost ispitiți și cum ne-am simțit în închisoare

Noi ştim că pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos L-au răstignit cărturarii şi fariseii pentru că n-a zis ca ei. Îndrăznim să spunem şi noi că sub regimul ateist tot la fel s-a întâmplat şi cu noi. Ne-au arestat, ne-au condamnat, nu pentru altceva, ci pentru că nu ziceam ca ei. Şi iată cum ne-au pus ei pentru ultima dată la probă. Imediat după ce am ieşit din acea cabină şi am luat contact cu aerul proaspăt pe care îl sorbeam cu nesaţ, plutonierul, care ne-a avut în paza sa, ne-a dat în primire la un colonel. Aproape de linia ferată, colonelul ne-a ordonat să stăm pe iarbă verde până va sosi maşina. Şi venind în mijlocul nostru ne privea pe fiecare în parte cu multă bunăvoinţă la arătare. După un timp ne-a zis prieteneşte:

- Dacă vă dăm acum drumul ca să mergeţi la casele voastre, mai daţi cărţi la oameni sau nu? iar noi ca la o comandă am răspuns cu toţii în cor:

- Da. Da. Cum să nu, dăm cărţi numai să avem de unde da. Pentru că nu ne pare rău că am dat. Dacă totuşi e nevoie să spunem că ne pare rău, apoi desigur ne pare rău că n-am reuşi să dăm mai multe cărţi...

Colonelul, plictisit de asemenea răspunsuri nedorite pornite din partea noastră, a zis:

- Gata, mă, gata, ce tot pălăvrăgiţi atât de mult. Că m-am săturat de voi. O să plecaţi voi acasă, dacă nu daţi probe de reeducare cât de puţin!

Bietul colonel, poate că i-a părut rău pentru cele ce ne-a mai întrebat. N-a bănuit că noi îi vom da asemenea răspunsuri. Deşi ne considerăm cu toţii că suntem oameni păcătoşi, dar mila şi Darul lui Dumnezeu a lucrat în aşa fel în cei aproape trei ani de zile, petrecuţi în închisoarea din Aiud, că a pus în uimire pe cei din conducerea închisorii şi pe deţinuţi chiar. Şi iată cum: fiecare grup din cei ce erau acolo condamnaţi ca deţinuţi politici, se duşmăneau între ei ca fiarele sălbatice şi toţi care aparţineau aceluiaşi grup considerau pe şeful lor tot ca pe cel mai mare duşman al lor. Ajungeau de multe ori şi până la bătaie. Ne-am îngrozit de ceea ce ne-a fost dat să vedem. Acestea desigur se întâmplau când ieşeam cu toţii din celule şi mergeam la sala de mese, sau la sala de reeducare, sau la camera de aer.

În prezenţa educatorului politic, mai înainte de a intra în sala de reeducare, s-au bătut între ei membrii unui grup în aşa hal, încât s-au făcut bălţi de sânge ca şi cum acolo s-ar fi tăiat nişte animale. Și cu ce credeţi că s-au bătut de s-au făcut bălţi de sânge pe jos? N-au avut ciomege, nici cuţite, ci sau bătut între ei cu capul. Se aruncau unii asupra altora ca berbecii; iar educatorul politic îi privea cu multă plăcere, noi însă ne-am îngrozit de o aşa scenă. Cu mila lui Dumnezeu, noi între noi ne ajutam; iar faţă de părintele Nicodim care desigur era ca şef de lot, de ar fi fost cu putinţă, nu l-am fi lăsat să mai meargă pe jos, ci l-am fi purtat în braţe, fiecare din noi, ca pe un copil drăgălaş.

Cum am spus şi la început, cei din conducerea închisorii au rămas uimiţi de comportarea noastră, deoarece dacă ne făcea cineva ceva rău, noi nu-l raportam la

comandant, ca să nu-l bage la izolare; nu ne arătam nemulţumiţi că stăm la închisoare pe nedrept; dacă ne întreba cum ne simţeam acolo la ei, noi răspundeam: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”. Părintele Nicodim când vorbea cu cineva sau îl întreba cineva ceva, era mereu zâmbind, vorbea liniştit de parcă se afla tot la mănăstirea Văratec sau Agapia. Ei bine. Cei din jurul nostru văzând starea aceasta de linişte, de pace şi de mulţumire, îşi putea da seama fiecare că numai mila şi Darul lui Dumnezeu era cu noi. Adeseori îi auzeam pe ei zicând:

- Noi am dori să fim ca dumneavoastră, liniştiţi şi mulţumiţi.

Această stare sufletească pe care o aveam era şi pentru că pe noi toţi nu ne mustra conştiinţa de faptele săvârşite. Fiecare din noi îşi poate da seama cât de greu este atunci când eşti mustrat de glasul conştiinţei. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că mustrarea conştiinţei te arde ca para iadului. Chiar un plutonier care făcea de pază a zis către alt deţinut politic care avea un comportament dezordonat:

- Măi, banditule! Tu crezi că aceşti călugări sunt aşa ca tine de răi. Ei stau la închisoare pe nedrept!

Altă dată, plutonierul care păzea la parter pe deţinuţii de drept comun a strigat sus, la etajul trei, unde eram şi noi cu deţinuţii politici:

- Măi Sasule, trimite la mine doi-trei oameni ca să-mi desfacă cearşafurile şi feţele de pernă din celule să le trimit la spălătorie. Dar vezi ce faci, să-mi trimiţi oameni cinstiţi, că te ştiu că tu ai.

Atunci el a răspuns:

- Măi, să ştii că-ţi trimit trei oameni pentru care eu garantez, bag mâna în foc pentru ei.

Noi din celulă auzeam că ei vorbeau tare şi în clipa următoare am auzit cum plutonierul ne-a deschis uşa şi ne-a zis:

- Măgirescu, Bălan şi Ionescu, veniţi după mine.

Când descuia uşa la sală să coborâm la parter, ne-a spus:

- Măi, eu vă ştiu pe voi cine sunteţi, numai un lucru însă vă rog: când scoateţi cearşaful şi faţa de pernă fiţi cu băgare de seamă ca nu cumva să cadă ceva de la patul de sus, jos, că atunci când vin deţinuţii de la lucru şi nu-şi găsesc tot ceea ce au avut, se bat între ei, fac scandal.

Şi ar mai fi multe de spus, dar facem aici încheiere.

Când era cazul să aducă de la spălătorie cearşafuri sau feţe de pernă, mă lua plutonierul de servici ca să le aduc la celulă. Acolo mă punea să le număr şi lăsa anume câteva bucăţi în plus. Văzând că sunt mai multe, îi spuneam:

- Domnule plutonier, sunt cu 12 bucăţi mai multe, el îmi făcea semn să tac. Şi când ajungeam sus, la etajul trei, unde eram noi cazaţi, îmi spunea:

- De ce n-ai tăcut, pentru că eu am deja lipsă câteva bucăţi şi am vrut să mi le completez?

Eu i-am răspuns:

- Vă rog atunci să nu mă mai puneţi pe mine să le număr, căci nu vreau să fiu părtaş la păcate străine. El nu mi-a mai zis nimic, dar nici nu i-a convenit că i-am spus să nu mă mai pună pe mine să le număr.

Au fost câteva cazuri că atunci când ne dădea porţia de pâine, să arunce aşa în grabă câteva porţii în plus. Eu atunci sunam şi când întreba de ce am sunat, îi răspundeam:

- Din greşeală aţi dat aici la noi cu trei porţii de pâine mai mult.

Le dădeam pe toate înapoi şi îmi mulţumea.

Au fost şi cazuri când unii din plutoneri ne dădeau înadins cu două sau trei porţii mai mult şi nu voiau să le primească înapoi, ci închideau vizeta forţat, zicând:

- Lasă că doar ştiu şi eu să număr până la cinci. Atunci ne-am dat seama că aşa au vrut să ne dea înadins mai multe şi nu mai ziceam nimic.

S-a întâmplat odată că un plutonier cu inimă de creştin, ne-a scos din celulă pe toţi trei, zicându-ne:

- Ia să mergeţi în birou la mine şi să ştergeţi praful bine, iar pe masă să nu mai rămână nimic, absolut nimic.

Când am intrat în birou, am văzut pe masă un coş încărcat cu fructe şi cu struguri de-ţi lasă gura apă. Noi cu multă băgare de seamă am făcut curăţenie peste tot. De pe masă am mutat coşul încărcat de colo până colo ca să putem şterge praful şi când am socotit că am terminat şi i-am raportat aceasta, am mers la plutonierul care stătea pe un scaun, ceva mai departe.

- Staţi puţin să văd dacă îmi place cum aţi făcut. Mergând în birou ne-a strigat să venim şi ne-a zis:

- Voi nu ştiţi româneşte? şi arătând cu mâna spre coşul cu fructe a zis:

- Am spus doar destul de clar, ca să nu mai rămână nimic pe masă, dar se vede că n-aţi înţeles.

El a plecat de acolo, ca noi să putem împărţi şi mânca ceea ce dânsul ne-a oferit în mod indirect, pentru a-şi putea păzi pâinea, deoarece noi ca deţinuţi politici eram consideraţi ca cei mai mari duşmani ai țării. Și când era vorba să ne trimită de la o închisoare la alta, suna alarma de nu ştiai ce s-a întâmplat. Şi ici colo se zărea şi câte un suflet cu inimă de creştin.

Am avut ocazia ca în timpul anchetării, care a durat trei luni de zile, să vină la mine unul dintre cei şapte anchetatori care prin rotaţie m-au anchetat zi şi noapte, unul din ei care în timpul anchetării nu m-a lovit niciodată şi nici măcar nu m-a ameninţat, a venit o dată la masa mea şi punându-şi degetul pe fruntea mea, mi-a zis compătimitor aceste cuvinte: „Ionescule, Ionescule, n-aş vrea să te am pe conştiinţă” şi de fiecare dată când dădeam declaraţie, mă ajuta; pe când ceilalţi erau ca nişte zbiri.

Unul din ei, care avea accentul de evreu, în ziua de 14 septembrie 1964 m-a ţinut în anchetă 12 ore, fără întrerupere, pentru faptul că a fost nevoit să rupă la rând, unul după altul, şase procese verbale pentru că n-am vrut să le iscălesc, deoarece au fost scrise în ele nişte învinuiri care nu-mi aparţineau şi erau şi împotriva credinţei noastre ortodoxe.

Pe de altă parte, mi-a părut bine pentru că chiar în ziua de praznicul Sfintei Cruci am avut fericita ocazie să postesc, aşa cum se cere unui creştin.

Ar mai fi şi altele de spus, dar n-aş vrea să abuzez de îngăduinţa dumneavoastră, a celor care citiţi aceste rânduri. Mai amintesc doar un singur caz şi fac sfârşitul.

În ziua când a rânduit Bunul Dumnezeu să ne reîntoarcem la cei dragi ai noştri, căpitanul - care stătea la ultima uşă ce dădea în stradă şi dădea la fiecare biletul de eliberare din închisoare - avea, cred, de la comandant, însărcinarea de a întreba pe fiecare, pentru ce a stat la închisoare. Şi fiecare îşi recunoştea fapta sa. Când am apărut şi eu în faţa lui şi am primit biletul de eliberare privindu-mă drept în faţă cu o privire blândă, mi-a zis:

- Spune, Ionescule, pentru ce ai stat la închisoare? iar eu am răspuns:
- Să trăiţi domnule căpitan, am stat la închisoare pentru dreapta credinţă!
- Da, adevărat, că pentru dreapta credinţă ai stat!

Şi părea a fi rămas îndurerat în sufletul lui, deoarece în tot timpul cât a stat părintele Nicodim cu noi la închisoare, acest căpitan îl privea cu un oarecare respect şi evlavie chiar.

Aici are perfectă dreptate cuvântul venerabilului nostru părinte duhovnic care, după ce am venit de la închisoare, numea închisoarea „facultate” şi a mai zis că arestarea, condamnarea şi starea noastră la închisoare a fost „rânduială dumnezeiască”.

Un mesaj trimis din închisoare

Un student de la facultatea de teologie de la Sibiu, credincios, urma să fie pus în libertate. Mai înainte de a pleca, a venit la părintele Nicodim şi i-a zis:

- Cuvioase Părinte, mâine eu voi pleca acasă! Vă promit că mă voi duce la mănăstirea Agapia. Ce să-i spun surorei Sfinţiei voastre?

Iar Părintele i-a răspuns:

- Aşa să-i spui: «Cei ce aţi umblat pe calea cea strâmtă şi cu scârbe. Toţi care în viaţă Crucea ca jugul aţi luat şi Mie mi-aţi urmat cu credinţă, veniţi de luaţi darurile care am gătit vouă şi cununile cereşti».

Un student primea Sfintele Taine în pachet

Acestui student, pentru că lucra, îi aducea mamă-sa pachet în care îi punea şi Sfintele Taine, după cum spunea el. Şi de câteva ori ne-a îndemnat şi pe noi să primim din acele Sfinte Taine. Noi am întrebat pe părintele Nicodim dacă e bine sau nu să primim. La care Părintele ne-a răspuns aşa:

- Mai înainte de a primi Sfintele Taine noi trebuie să mărturisim: Cred, Doamne, şi mărturisesc... ş.a.m.d., dar în cazul acesta nu ne putem da seama că vreun preot ar fi avut curajul să încredinţeze unei femei chiar Sfintele Taine și să le introducă la închisoarea de deţinuţi politici. E riscant să îndrăznească să facă aşa ceva vreun preot. Şi această îndoială, pe care o putem avea, împiedică lucrarea harului. E cu totul altceva atunci când vezi pe preotul Bisericii şi pe duhovnicul tău că îţi oferă aceste Sfinte Taine. Eu nu sunt de părere să primiţi aşa ceva.

Sigur că noi am rămas în ascultare de părintele Nicodim cum era şi firesc.

Din nou împreună

După zece luni de zile, ne-am regăsit cu părintele Nicodim la Aiud. Şi unul din grupul de la Bucureşti a zis către părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, când ne aflam cu toţii la Bucureşti îmi ziceam în sine, văzând cu ochii, că avem de toate şi nu duceam lipsă de nimic. Vom avem şi noi parte de Împărăţia lui Dumnezeu când noi pe pământ avem tot ce ne trebuie şi nu ducem lipsă de nimic?! Dar aici la închisoare cu atâtea lipsuri şi necazuri ce le avem, nădejdea noastră în mila lui Dumnezeu ne umple inima - la care părintele Nicodim i-a răspuns privindu-l cu multă bunătate:

- Da. Ai dreptate, frate Grigore, că atunci ai gândit aşa, iar acum ai mai multă nădejde.

Iar eu, cel ce scriu aceste rânduri, de prima dată când am văzut pe părintele Nicodim i-am făcut această întrebare care mă frământa:

- Cuvioase Părinte, dacă noi murim aici la închisoare, fără să ne mai mărturisim şi fără să ne împărtăşim cu Sfintele Taine, oare putem avea nădejde de mântuire? la care Părintele Nicodim mi-a răspuns privindu-mă cu multă compătimire pentru o întrebare aşa de naivă:

- Frate Gheorghe, ce mai spui frăţia ta! De-ar fi cineva şi nebotezat, dar dacă suferă cu bărbăţie toate necazurile fără să învinuiască pe cineva şi, de ar muri, chiar aici, la închisoare, pentru dreapta credinţă, apoi trece prin vămile văzduhului fără oprire ca şi mucenicii!

Rugăciune către Prea Sfânta Treime

În camera de aer, noi ne plimbam doi câte doi. Îl aveam pe Părintele în dreapta mea când ne plimbam şi eram noi primii jos. După două sau trei ture, părintele Nicodim se oprea puţin din mers şi făcea un semn cu cârja în capul coloanei pe nisip, fără să zică ceva. După câteva zile, neştiind ce înseamnă acel semn, am întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, mă iertaţi, vă rog să-mi spuneţi ce înseamnă acest semn pe nisip? La care Părintele mi-a răspuns:

- Cum? Nu ştii? Cele zece rugăciuni către Prea Sfânta Treime zise de câte zece ori? şi a început a le zice de mai multe ori către mine:

Prea Sfântă Treime, ajută-mă (de câte zece ori fiecare),

Prea Sfântă Treime, iartă-mă,

Prea Sfântă Treime, întăreşte-mă,

Prea Sfântă Treime, împuterniceşte-mă,

Prea Sfântă Treime, îndumnezeieşte-mă,

Prea Sfântă Treime, îmbogăţeşte-mă,

Prea Sfântă Treime, acoperă-mă,

Prea Sfântă Treime, iartă-mă pe mine păcătosul şi desfrânatul,

Prea Sfântă Treime, luminează-mă,

Prea Sfântă Treime, izbăveşte-mă de vrăjmaşi.

La fiecare stih, când zicem *Prea Sfântă Treime*... facem şi câte o închinăciune cu mâna până la pământ. Aşa că de zece ori câte zece închinăciuni se fac o sută. Mai ziceam după aceea încă două rugăciuni fără să mai facem închinăciuni, ci numai Sfânta Cruce la fiecare stih: „Bine eşti cuvântat, Dumnezeule, în veci. Amin”. Şi al doilea:

„Preaslăvit eşti Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce bine ai voit aşa, Mărire Ţie". Atât primul cât şi al doilea stih îl zicem de câte ori vrem noi.

Dorințele Părintelui se realizează uşor

Părintele Nicodim avea încălţămintea cu care a plecat de acasă, însă tocul se slăbise de tot şi abia se mai ţinea urmând ca după câteva zile să cadă. Într-o zi, când mergeam de la celulă spre sala de mese, mi-a arătat cu mâna, zicându-mi:

- Vezi ce faci cu tocul de la încălţăminte, că nu mai are mult şi va cădea! Trebuie numaidecât să faci rost de nişte cuie să mi-l prinzi, căci de va cădea de tot nu mai pot merge.

La auzul acestor cuvinte am rămas uimit şi fără grai. N-am zis nimic ca să nu-l supăr pe Părintele, dar nici n-am putut crede că s-ar putea face aşa ceva vreodată, deoarece pe lângă cuie mai trebuia un ciocan şi un calapod de fier. Iar în celulă şi la haine ni se făcea percheziţie foarte amănunțită. Și ca să nu mă arăt neascultător față de Părintele, tot atunci am vorbit cu cineva de bună credinţă ca să-mi facă rost de cuie. S-a mirat când a auzit că vreau să repar cu ele încălţămintea Părintelui şi mi-a promis că a doua zi îmi aduce. A doua zi, ca prin minune, ofiţerul de servici ne-a luat pe toţi trei şi de la parter, unde eram cazaţi, ne-a urcat la etajul trei şi ne-a poruncit să montăm paturi de fier pentru fiecare celulă. Aşa că am avut de data asta ciocan; iar capătul de la pat ne-a servit drept calapod, încât cu multă uşurinţă am putut repara tocul de la încălţămintea părintelui Nicodim care de câte ori mi-a zis ceva, aşa s-a şi împlinit.

Comportarea respectuoasă a unui student

De obicei, părintele Nicodim zâmbea. Aşa era şi în timpul cât a stat cu noi la închisoarea de la Aiud şi vorbind ceva în legătura cu puterea comunistă, a zis:

- Vezi, frate Gheorghe, că puterea comunismului va cădea prin el însuşi. Şi la noi în ţară nu putea lua conducerea, de nu veneau ruşii să ne asuprească.

Un student ce era de loc din apropierea comunei Zărneşti, din județul Argeş, din ziua când a cunoscut pe părintele Nicodim avea către sfinţia sa o evlavie deosebită şi nu se sfia de nimeni când era vorba să-i sărute mâna, lucru ce era cu desăvârşire interzis de comandantul închisorii care desigur manifesta pe faţă multă ură asupra credinţei. Cu toate acestea, studentul nostru deşi se afla la doi paşi de comandant, a îndrăznit totuşi să-i sărute mâna părintelui Nicodim. Pe loc, comandantul l-a şi chemat la sine, cerându-i socoteală de ce a sărutat mâna Părintelui, la care el a răspuns cu mult curaj, zicându-i:

- Să trăiţi, domnule comandant! Am sărutat mâna acestui venerabil om pentru trei motive: 1) pentru că dânsul la vârsta aceasta, reprezintă pe tatăl meu, 2) pentru că este Preotul Bisericii Ortodoxe şi eu sunt de credinţă ortodoxă şi 3) pentru că dânsul suferă pentru credinţa moşilor şi strămoşilor noştri şi, prin urmare, este un mărturisitor al dreptei credinţe...

Văzând comandantul că are aşa mare curaj, s-a mai potolit puţin şi i-a zis doar atât:

- Vezi să nu se mai întâmple aşa ceva pe viitor.

Acest student mergea la lucru în cadrul închisorii şi primea pachet de acasă. Şi de fiecare dată dădea şi părintelui Nicodim câte ceva, deoarece noi eram socotiti inapţi şi nici nu lucram, nici nu primeam pachet, iar raţia noastră, a celor ce nu mergeam la lucru era 75 grame pâine pe zi.

Acest student care, după cum am spus mai sus, avea mare evlavie către părintele Nicodim a zis către mine:

- Să-i spui Părintelui că mâine îi voi da porţia mea de pâine (care era de 300 grame) şi-l rog să nu mă refuze, pentru că eu socotesc că această porţie de pâine, aici la închisoare, are mare valoare. O dau pentru părinţii mei repauzaţi, ca şi cum le-aş face un praznic mare din uşa casei până la poartă. Auzind Părintele de cele ce a zis, i-a dat dreptate.

A fost propus pentru caterisire

Mitropolitul Moldovei, Î.P.S. Iustin Moisescu, auzind că părintele Nicodim este judecat la Tribunalul militar, a pus un avocat să-i ia apărarea, dar nu a avut nici un efect, deşi câteva ore în şir avocatul s-a ostenit.

Pe de altă parte securitatea îl silea pe Înalt Prea Sfinţitul Mitropolit Iustin ca să-l caterisească pe părintele Nicodim Măndiţă. Dar el i-a luat apărarea, zicându-le:

- N-am cu ce să-i completez dosarul de învinovăţire pentru a-l putea caterisi, căci un aşa preot corect ca el, găseşti mai rar...

Dragostea ucenicilor

Chiar din prima zi când ne-am regăsit la închisoarea din Aiud cu părintele Nicodim Măndiţă, unul din ucenici s-a grăbit şi a zis Părintelui:

- Cuvioase Părinte, după ce s-a terminat ancheta, am fost duşi la birou pentru a iscăli dosarele. Atunci am avut ocazia să citesc şi răspunsul dat de Sfinţia voastră anchetatorului la întrebarea ce v-a făcut-o el: «Părinte, care din ucenici au fost cei mai apropiaţi de dumneata?» la care Sfinţia voastră aţi răspuns: «Primul din cei mai apropiaţi a fost (N.N.)» m-aţi numit pe mine, ticălosul, care de multe ori v-am supărat mai mult decât toţi şi adeseori mă învăluiam de valurile descurajării. Şi ce credeţi că a urmat după ce am dat de numele meu? N-am mai putut citi mai mult, ci pe loc s-au slobozit din ochii mei lacrimi cu îmbelşugare, care curgeau pe paginile scrise ale dosarului. Anchetatorul, în a cărui atenție eram permanent, a şi observat cele ce se petreceau cu mine şi venind cu paşi grăbiţi către mine mi-a zis:

- Ce faci, ticălosule, îmi strici dosarul? şi luându-l cu forţa din mâna mea, mi-a dat alt dosar ca să-l citesc zicând:

- Na şi iscăleşte, pentru că acest dosar nu ţi-l mai dau.

Venind după aceea la celulă şi cugetând la cele petrecute, pe loc am şi făcut o făgăduinţă înaintea lui Dumnezeu zicând: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui Viu, de va fi voia ta ca eu, ticălosul, să mai am parte cu părintele Nicodim împreună la aceeaşi închisoare, mă făgăduiesc înaintea Ta ca să-i dau porţia mea de pâine în fiecare zi, pe toată perioada de timp cât vom fi împreună». Acum vă rog, Preacuvioase Părinte, să nu mă refuzaţi; ci, începând de azi înainte, să primiţi de la mine păcătosul ceea ce am făgăduit înaintea lui Dumnezeu că voi face.

La început, Părintele n-a fost de acord, dar ucenicul acela tot stăruind, a primit.

Aşa că un an şi mai bine, cât a stat cu noi acel ucenic, a avut în inima lui o bucurie, că părintele Nicodim i-a îngăduit să poată duce la îndeplinire făgăduinţa ce a făcut-o înaintea lui Dumnezeu. Cu unul ca acela mă voi lăuda, dar cât priveşte despre mine, nu mă voi lăuda decât în slăbiciunile mele cele multe, mari şi grele...

Încă alţi doi ucenici s-au sfătuit între ei ca şi condamnarea cu opt ani dată părintelui Nicodim să o ia asupra lor: unul 4 ani şi celălalt 4 ani. Au vrut, au încercat, dar n-au reuşit.

Se vede clar şi de la distanţă că părintele Nicodim a iubit mult, foarte mult, pe creştinii cei dornici de mântuire, dar la rândul lor şi ei au răspuns părintelui Nicodim tot cu aceeaşi iubire sinceră şi devotată, avându-l de pildă pe dânsul.

Aș dori să stau la închisoare până la moarte

Dealtfel, în ziua când am ajuns noi la Aiud, comandantul închisorii s-a grăbit să ne avertizeze cu ameninţări, zicându-ne:

- Vă ordonăm ca în tot timpul detenţiei să fiţi oameni înţelegători. Vă oprim cu desăvârşire să vorbiţi cu cineva despre convingerile religioase pe care le aveţi. Ba ceva şi mai mult. Nu aveţi nici dumneavoastră voie, care sunteţi din acelaşi grup, să vorbiţi unii cu alţii despre religie.

- Dacă vă întreabă cineva, ne spunea Părintele, pentru ce aţi fost la închisoare să spuneţi că aţi fost „pentru dreapta credinţă”. Nu cumva să spuneţi că aţi fost „pentru păcatele voastre”. Că ai fost prizonier poţi să spui, „am fost prizonier pentru păcatele mele”, iar că ai stat la închisoare nu e bine să spui că am suferit pentru păcatele mele, ci „pentru dreapta credinţă”.

La închisoare am fost cazaţi la etajul trei. Într-o zi, când coboram pe scări să mergem la sala de mese, părintele Nicodim era primul, iar eu urmam după el, s-a întors spre mine şi mi-a zis:

- Ce rugăciuni zici când te cobori sau te urci? Eu n-am ştiut ce să-i răspund. Atunci Părintele mi-a zis:

- La fiecare treaptă, să ziceţi cu mintea, că nu reuşiţi să pronunţaţi cu cuvintele: «Bine eşti cuvântat Dumnezeule în veci. Amin». Aceasta să o ziceţi ori de câte ori coborâţi sau urcaţi pe scări.

Era un student cu noi la închisoare care spunea că a fost condamnat fără să fie vinovat cu ceva. Pentru aceasta era tare descurajat şi îl chinuiau gânduri negre, să-şi curme firul vieţii, dar de câte ori îl vedea pe părintele Nicodim, îi zicea:

- Părinte, de câte ori vă văd, mă părăsesc acele gânduri negre care mă chinuiesc şi de-aş fi în celulă cu Sfinţia voastră m-aş simţi fericit.

Mulţi erau care priveau la părintele Nicodim cu nesaţ şi doreau să-l audă vorbind.

A fost o şedinţă cu toţi deţinuţii şi, rând pe rând, ne-au zis să vorbim ceva către acea mare mulţime, dar noi am renunțat. La urmă i-au zis și părintelui Nicodim să vorbească, la care el a zis:

- Nu sunt pregătit pentru aşa ceva.

A venit apoi o comisie de la Bucureşti şi i-a zis Părintelui:

- Cu ce te vei ocupa când te vei duce acasă? la care el le-a răspuns:

- Mă voi pregăti pentru veşnicie.

Ei s-au uitat unul la altul şi nu au mai zis nimic.

Pe părintele Nicodim l-au repartizat într-o celulă cu doi evrei. Părintele nu putea să bea apă din vasul din care luau evreii, deoarece ei erau nebotezați și în fiecare dimineaţă îşi lua apă într-un borcan de 1 litru. Din acel borcan avea timp de 24 de ore şi de spălat şi de băut. Multe necazuri îi făceau acei evrei. Odată i-a zis unul din ei:

- Părinte, de ce nu ai vorbit atunci către acea mulţime de deţinuţi, căci poate se folosea cu cineva? la care părintele Nicodim i-a răspuns:

- Dacă le-am spus o dată că peretele e alb şi ei zic că e negru, ce să le mai spun altceva?

De aici se înţelege că în timpul anchetei, care a durat trei luni de zile, Părintele le-a spus tot ce trebuia, dar ei l-au contrazis pe el.

Într-o zi, am zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, aş dori să stau aici la închisoare până la moartea mea, deoarece în starea de libertate nu aveam în permanent o bucurie şi o pace sufletească pe care o am aici la închisoare. În fiecare dimineaţă când mă trezesc, nu mă pot abţine ca să nu cânt câteva cântări bisericeşti sau religioase până mă satur. Aici am numai o singură grijă, de a mă ruga lui Dumnezeu şi de a cugeta la Legea Lui.

Cu toate că sunt şi aici necazuri câte vrei, dar cu mila lui Dumnezeu nu mi se par grele sau cu anevoie de purtat. Ba dimpotrivă am zis de multe ori în sinea mea: Doamne! Câtă pace şi bucurie mi-ai dat, de care nu sunt vrednic să-Ți mulţumesc. Şi dacă de Împărăţia Cerului mă vei învrednici şi pe mine, şi-mi vei da numai atât cât mi-ai dat în această închisoare, apoi eu mai mult nu vreau, căci îmi este deajuns. De aceea v-am spus, Cuvioase Părinte, că aş vrea să stau la închisoare până la moarte - la care Părintele mi-a răspuns:

- Ba nu, frate Gheorghe! Dacă vom fi puşi în libertate, vom putea să ajutăm şi pe alţii care ne aşteaptă. Sunt multe suflete care au nevoie de sprijin.

Să posteşti fără să fii observat

Într-o zi de vineri m-am hotărât să nu mănânc până seara, să postesc. Masa de amiază o primeam la sala de mese, iar pe cea de dimineaţă şi pe cea de seară o primeam la celulă. Plutonierul deschidea uşile la celulă, dar nu te obliga numaidecât să mergi la masă. Cu mine în celulă mai erau doi din grupul nostru. Le spun lor că eu nu pot merge la masă, că mă simt cam rău. Când ei se încolonau pe sală, eu trebuia să fiu lângă părintele Nicodim şi nu eram. Atunci Părintele a întrebat:

- Fratele Ionescu, de ce nu vine la masă? Ei i-au răspuns:
- Nu vine pentru că se simte cam rău.
- Nu este adevărat, du-te şi-l cheamă să vină numaidecât.

Când m-am apropiat de Părintele, m-a întreabat:

- De ce nu vii la masă?

Eu i-am răspuns cam în şoaptă, să nu mă mai audă şi alţii:

- Vreau să postesc, Cuvioase Părinte.
- Îţi voi spune eu cum e bine să posteşti, fără să fii observat, mi-a zis Părintele.

Când am ajuns la masă, mi-a spus:

- Uite, aşa poţi să posteşti post cu adevărat, te aşezi la masă şi după ce primeşti porţia de mâncare, te scoli, îţi faci rugăciunea, te mai uiţi în dreapta şi în stânga, iei o dată sau de două ori din castron, mai fărâmiţezi pâinea sau turtoiul, te mai uiţi, mai întrebi ceva pe vecin, mai iei cu lingura o dată, după care desigur sună şi plecarea din sala de mese, îţi faci rugăciunea de mulţumire şi aşa ai postit fără să fii observat de cineva. Faptul că ai mâncat două trei linguri de mâncare şi acelea pe jumătate, nu însemnează că ai mâncat. Şi făcând aşa, ai reuşit să-ţi acoperi postul tău. Doar îţi aduci aminte de Părintele acela care plecând din chilie cu ucenicul său, au hotărât că în acea zi vor posti. Dar pe cale au dat de nişte oameni ce stăteau la masă în marginea drumului, care stăruind

la părintele să le binecuvânteze masa şi să mănânce, au luat şi ei de câteva ori din mâncarea lor. Plecând mai departe, ucenicul a cerut voie de la părintele său să bea apă, la care părintele i-a răspuns:

- Nu fiule, nu poţi bea apă, că doar noi azi postim.
- Cum, părinte, dar n-am mâncat la oamenii aceia?
- Nu, fiule, nu, căci acolo numai am făcut dragoste şi am acoperit şi postul. În Săptămâna Patimilor, în Sfânta şi Marea Miercuri şi în Sfânta şi Marea Vineri, nu ne mai ascundem postul, căci atunci acele două zile sunt cunoscute în poporul nostru ca zile de post aspru şi de ne va vedea cineva pe noi mâncând în acele zile se va sminti. Aşa că atunci poţi posti fără să mai fie nevoie să acoperi postul tău.

Aşa ne-a învăţat Părintele să facem când postim.

Auzind comandantul închisorii că noi de câte ori stăm la masă în sala de mese ne sculăm în picioare şi ne facem rugăciunea de masă şi pe cea de după masă şi părintele Nicodim care sta în capul mesei de fiecare dată o binecuvântează, a vrut să vadă el personal, dacă mai facem acest lucru şi când este el de faţă. Şi stătea aproape de noi privindu-ne pe toţi care eram în faţa lui. Primul a fost părintele Nicodim care s-a sculat în picioare după ce s-a împărţit mâncarea şi binecuvântă masa fără nici o sfială. În clipa următoare ne-am sculat şi noi în picioare şi ne am făcut rugăciunea, însemnându-ne de câteva ori cu semnul Sfintei Cruci pe faţă. Este adevărat că nu ne-a zis nimic dar s-a tulburat foarte mult şi s-a depărtat de la masa noastră, bodogănind cuvinte neînţelese.

Pe când eram la închisoare, am trecut printr-o mare ispită, de care i-am adus la cunoştinţă Părintelui:

- Cuvioase Părinte! Ieri după masă a băgat la mine în celulă un tânăr voinic dar bolnav de nervi, care după ce m-a întrebat cum mă cheamă şi pentru care pricină sunt arestat, a cerut de la plutonierul de serviciu să-i dea un cuţit. Plutonierul i-a adus un cuţit mare de masă. Văzând că sună stingerea şi cuţitul rămâne la noi în celulă m-am temut,

văzând pe acel tânăr că e aşa de bolnav cu nervii, pentru aceasta am sunat. Când a venit plutonierul şi a întreabat cine a sunat, eu i-am răspuns:

- Domnule plutonier, eu am sunat pentru că la noi în celulă este rămas un cuţit.

Atunci plutonierul mi-a răspuns cu ironie:

- Și ce te interesează dacă este un cuțit la voi?

Auzind aceste cuvinte de la el, n-am mai zis nimic.

Dar mai înainte de a ne culca, acel tânăr a zis către mine de vreo câteva ori, zâmbind:

- Domnule Ionescu, în noaptea aceasta tăiem gâtul dumitale? la care eu, ca să nu-l întărât la mânie, i-am zis cam peste voia mea:

- Cum vrei dumneata, aşa ai să faci.

Dacă i-aş fi zis, „ce ai cu mine” sau alte cuvinte, îl întărâtam la mânie şi nu-i era lui greu ca să pună mâna chiar atunci pe cuţitul care stătea pe masă, în faţa lui, şi să-mi taie gâtul. Aşa că am aşteptat cu nerăbdare, ca să vă spun Sfinţiei voastre, Cuvioase Părinte, despre situaţia în care mă aflu eu.

Ascultând Părintele cele zise de mine, mi-a spus cu siguranţă:

- Fii bărbătos, pentru că nimic rău nu-ţi va face acel tânăr, care spui că-i bolnav de nervi, cu singura condiţie, ca să nu-l provoci la mânie, ca să nu-i stai împotrivă la tot ce va zice el, să nu-l contrazici. Ai făcut bine că nu l-ai contrazis, atunci când a zis că-ţi taie gâtul cu cuţitul. Bunul Dumnezeu să-ţi dea pricepere ca să procedezi în aşa fel, ca să nu-l jigneşti pe el cu ceva. Să ai bună nădejde în mila lui Dumnezeu şi ai să rămâi nevătămat.

După ce am auzit acele cuvinte de îmbărbătare, de încurajare şi de asigurare, că nu voi păţi nici un rău din partea acelui tânăr bolnav, vă rog să mă credeţi că m-am simţit pe loc ca şi scăpat de acea primejdie ce venea din partea lui, întrucât cuvântul părintelui Nicodim avea aceeaşi valoare ca şi cum ar fi fost rostit chiar de un înger al lui

Dumnezeu. Căci dacă ţineam cont de ceea ce zice proorocul Ieremia, ca din partea lui Dumnezeu, că: „ Cel ce va scoate din necinstit cinstit, ca gura Mea va fi, zice Domnul” (Ieremia 15, 19).

Iar în Sfânta Evanghelie, Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune că cel ce ascultă de voi (Apostolii-Preoţii) de Mine ascultă, şi dacă mai avem în vedere şi cazul că aproape 40 de ani (1936-1975) părintele Nicodim mi-a fost duhovnic, apoi, ori cât de nepriceput aş fi fost eu, tot îmi puteam da seama despre valoarea cuvintelor zise de el către mine, mai ales că eu l-am socotit şi îl socotesc, chiar fără nici un pic de îndoială, că este sfânt, chiar dacă nu este canonizat.

Şi ca să vă puteţi da seama cât de grav bolnav de nervi era acel tânăr apoi nu o dată, ci în repetate rânduri, când intra la noi în celulă plutonierul de serviciu şi de cumva nu era atent la mişcările lui, îl prindea prin surprindere de gulerul hainei din faţă şi îl izbea cu spatele de zidul celulei de îi plângeai de milă. Iar alteori când plutonierul nu era atent, îi dădea cu palma peste cap de îi sărea cascheta cât colo. Iar faptul că pe mine nu m-a atins nici cu degetul cel mic, apoi acest lucru nu-i o întâmplare oarbă, vreme de un an şi opt luni cât am stat amândoi în celulă. Iar plutonierul nostru a uitat să mai ia cuțitul de la noi vreme de trei luni de zile. Și nici bietul tânăr nu uita să repete din când în când poezia lui, mai cu seamă când da cu ochii de cuţit: „Domnule Ionescu, la noapte tăiem gâtul dumitale?”.

Şi la drept vorbind, vreme de un an şi opt luni nu puteam să fiu eu chiar aşa de corect faţă de acest tânăr, încât să nu-l supăr absolut cu nimic, mai ales că eram acolo ca într-o cuşcă. Din toate acestea putem constata că mila lui Dumnezeu a fost mare de tot cu mine păcătosul. Şi din toate acestea am rămas încredinţat pe deplin că fără voia și slobozenia lui Dumnezeu nu s-a făcut și nici nu se face nimic, nimic, nimic.

După cum am menţionat mai sus, tânărul a stat cu mine un an şi opt luni, după care a plecat şi am rămas singur. Mai trecând încă o lună, am fost dus la birou unde am fost întrebat de anchetator:

- Cum te mai simţi aici, la noi? la care eu am răspuns chiar aşa cum mă simţeam:

- Ca în rai, domnule anchetator, ca în rai mă simt aici la dumneavoastră.

Când am fost dus înapoi la celulă, mi-au băgat acolo un bătrân orb, ca vai de el.

A doua zi, i-am spus părintelui Nicodim:

- Cuvioase Părinte, am în celulă cu mine un biet bătrân orb care nu vede nici să mănânce, nici să se spele, îi plângi de milă. L-am spălat şi pe el şi hainele de pe el. Este evreu. L-am îngrijit ca pe tatăl meu. Şi mi-a părut bine că l-a adus la mine, ca să am şi eu prilejul să fac o faptă bună.

Părintele m-a sfătuit să-l îngrijesc, să am milă de el, indiferent de ce naţie este el sau ce credinţă are. Noi avem voie să urâm numai pe diavolul. Dar au fost unii bărbaţi sfinţi care au arătat o compătimire şi faţă de diavoli chiar. Atunci îşi poate da seama omul că petrece viaţa lui după voia lui Dumnezeu, când i se umple inima lui de atâta dragoste încât poate cu uşurinţă să iubească, nu numai pe tot omul, ci chiar şi pe vrăjmaşii lui... Căci, la drept vorbind, este şi el ca şi noi, făptura lui Dumnezeu. Şi dacă la un câine dăm o bucată de pâine şi ne este milă de el, cu mult mai mult să ne fie milă de om, care este zidit după Chipul lui Dumnezeu.

Părerea unui doctor în teologie despre Părintele Nicodim

Pe când ne aflam cu toţii în închisoare la Aiud, i-am adus la cunoştinţă părintelui Nicodim, următoarele:

- Cuvioase Părinte! Acum de vreo două zile, ne-au băgat în celulă un preot care s-a recomandat că este doctor în teologic. Poartă barbă şi are parohia în oraşul Craiova. De la bun început m-a rugat să-i povestesc cât mai amănunţit despre sfinţia voastră cum aţi reuşit să aveţi ucenici în toată ţara românească. La care eu, după slaba mea pricepere, i-am povestit rând pe rând, câteva ore, despre felul cum aţi procedat. Şi când i-am povestit câte ceva despre dragostea sfinţiei voastre faţă de noi, atunci fără să vreau îmi venea să plâng de nu mă mai puteam stăpâni. Şi ce credeţi că a făcut părintele care sta în faţa mea şi mă vedea pe mine plângând? A început şi sfinţia sa să plângă cu mine. Şi plângeam amândoi ca nişte copii. Dar nu plângeam pentru faptul că suntem la puşcărie, ci plângeam când venea vorba despre dragostea sfinţiei voastre cu care ne-aţi înconjurat pe noi. Şi din pricină că atât de mult ne-aţi iubit pe noi şi v-aţi ostenit de a ne scoate din întuneric la lumină, vă aflaţi astăzi tras la răspundere şi aruncat în temniţă ca un făcător de rele.

Cuvioase Părinte! După ce am terminat de spus tot ce am avut de spus şi am şi mai plâns până m-am săturat, acest preot s-a minunat mult, mult de tot, de felul cum a lucrat Dumnezeu cu sfinţia voastră, după care mi-a zis:

- Frate! Am ascultat cu multă plăcere şi interes tot ce mi-ai povestit, iar acum mă pronunţ că această lucrare de mântuire a părintelui Nicodim Măndiţă a fost şi este unică în țara noastră românească, de când e țara noastră țară. Și tocmai de aceea Dumnezeu a iconomisit să încununeze această lucrare sfântă cu arestarea Părintelui şi a celor mai apropiaţi ucenici ai lui. Şi mă gândesc la o întâmplare a unui copil naiv ce se potriveşte de minune la situatia în care vă aflaţi dumneavoastră. Şi iată cum: un copil ca de cinci-şase ani, mergea grăbit pe stradă. De la o vreme însă, tot căutându-se prin

buzunare, a început a plânge cu disperare. Un domn elegant îl ajunge din urmă, se pleca spre el şi-i vorbeşte prieteneşte: „Micuţule, de ce plângi? Ce ai păţit? Ce s-a întâmplat?!". El, aşa printre suspine, i-a răspuns: „Mămica mi-a dat cinci lei să cumpăr pâine şi i-am pierdut! Ce mă fac acuma dacă i-am pierdut?!". Şi a început iar să plângă. Atunci domnul acela a scos numai decât 25 de lei din buzunar şi, dându-i copilului, i-a zis: „Acum nu mai plânge, că eu ţi-am dat 25 de lei, în loc de 5 lei pe care i-ai pierdut". Copilul s-a liniştit puţin şi, mulţumind frumos acelui domn, a început a-şi şterge cu batista lacrimile de pe obraz. Dar nu s-a depărtat prea mult acel domn, când l-a auzit pe copil din nou plângând cu şi mai mult foc. S-a întors imediat înapoi şi punând mâna pe capul lui i-a zis: „Dar ce ai mai păţit?! Ai pierdut cumva şi de data asta banii pe care ţi i-am dat?!". Atunci el, aşa suspinând, a răspuns: „Ba nu, n-am pierdut banii pe care mi i-ai dat. Dar dacă nu pierdeam pe acei cinci lei, aş fi avut acum 30 de lei". Atunci, domnul acela l-a mângâiat cu mâna pe cap şi a plecat mai departe, minunându-se de naivitatea lui.

Aşa şi dumneavoastră aţi păţit ca şi acel copil. Desigur că vă pare rău pentru manuscrisele şi cărţile pe care vi le-a confiscat securitatea, dar acelea sunt tocmai cei cinci lei pe care i-aţi pierdut. Dar în schimb aţi câştigat mult de tot în comparaţie cu ceea ce aţi pierdut. Nu numai de cinci ori, precum copilul din poveste, ci de sute şi de mii de ori mai mult. Şi la drept vorbind, dacă ţinem cont de învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur, care zice că: „Dacă hoţii ar prăda avuţiile tale... tu vei primi de la Dumnezeu însutit, faţă de tot ceea ce ei te-au păgubit", înseamnează că, şi ceea ce vi se pare că aţi pierdut dumneavoastră, veţi primi însutit de la Dumnezeu. Copilul de care ne-a fost vorba n-a mai primit nimic de la domnul acela petru cei cinci lei care i-a pierdut; dar dumneavoastră veţi primi negreşit de la Dumnezeu multe binecuvântări şi daruri în ziua cea mare a răsplătirii.

Auzind Părintele Nicodim ce comparaţie a făcut acel preot care sta cu mine în celulă despre situaţia în care ne aflam noi, a zis:

- Da. Aşa este! Noi să avem bună nădejde în mila lui Dumnezeu, Care ne-a ajutat de am ajuns cu bine până acum. Şi sperăm că ne va mai ajuta încă până la sfârşit.

Părintele m-a întrebat:

- Dar cum se numeşte părintele care stă cu frăţia ta în celulă?
- Nu mi-a spus cum îl cheamă şi când am vrut să-l întreb, mi-a apărut în minte întâmplarea aceea din Patericul egiptean despre acel bătrân care stătea cu ucenicul în chilie mai bine de două zeci de ani şi nu ştia cum îl cheamă, pentru că nu-l întrebase. Şi atunci m-am gândit că e mai bine să tac.

O, iubiţii mei cititori! Vă rog tare mult să mă credeţi că aceste cuvinte sunt scoase din adâncul inimii mele. Că şi atunci şi acum când am scris aceste rânduri, peste voia mea le-am stropit cu lacrimi calde, când mi-am adus aminte de dragostea cea mare ce a avut-o părintele Nicodim către noi când era pe pământ şi cred fără pic de îndoială că o are şi acum, mai desăvârşită, când se află în stare de fericire în Împărăţia lui Dumnezeu.

Şi dacă atunci se ruga pentru noi şi pentru tot sufletul necăjit şi strâmtorat care avea nevoie de ajutorul lui Dumnezeu, cu mult mai mult decât atunci când era pe pământ, se roagă şi se va ruga pentru noi şi pentru întreaga lume.

Această convingere pe care o avem noi acum, ne aduce în sufletele noastre mângâiere, ori de câte ori ne aflăm învăluiţi de necazurile ce ne împresoară, în această vale a plângerii în care suntem...

Eliberarea din temniță și ultimii ani de viață

Părintele Nicodim a fost judecat pe data de 22 ianuarie 1965, de tribunalul militar Bucureşti, în deplasare la Târgu-Neamţ, din cauză că nu a putut să se deplaseze la Bucureşti fiind înaintat în vârstăvă (76 ani) şi bolnav. Prin sentinţa nr. 38 pronunţată în aceeaşi zi, a fost condamnat la «opt ani închisoare corecţională pentru infracţiunea de răspândire de publicaţii interzise şi confiscarea totală a averii personale», cărţile pe care le-a scris şi tipărit fiind considerate drept «corpuri delicte». După un an şi jmătate a fost pus în libertate prin amnistiere şi s-a întors înapoi la mănăstirea Agapia, la casa unde locuia şi la sora dânsului, monahia Maria Măndiţă, împreună cu monahia Ana Gogoncea, cele care au purtat de grijă de părintele, cu toate cele necesare vieţii până când a trecut la cele veşnice.

„Când eu voi veni, dumneata vei pleca şi înapoi n-o să mai vii"

Socotesc că e bine a scrie aici şi ceea ce s-a petrecut cu părintele Nicodim în ziua când a venit securitatea ca să-l ducă la judecată la Târgul Neamţ unde îl aştepta Tribunalul militar. Împreună cu securitatea a venit şi primarul comunei Agapia care s-a adresat părintelui Nicodim, zicându-i:

- Dacă n-ai vrut să-ţi vezi de treabă şi ai primit aici oameni din toată ţara, iată, acum te trimit la închisoare!

La care Părintele i-a răspuns:

- Da. Văd că mă trimiţi la închisoare. Dar când eu voi veni de acolo, ai să pleci dumneata şi înapoi n-o să mai vii.

Şi nimeni nu şi-a putut da seama atunci ce rost au avut acele cuvinte zise de Părintele către primar. În ziua când Părintele venea de la închisoare, în autobuzul local din Târgu Neamţ spre Mănăstirea Agapia, oprindu-se într-o staţie, după obicei, tocmai atunci trecea pe şosea convoiul cu fostul primar decedat, care se afla în sicriu (coşciug) şi-l duceau spre cimitir. Atunci, un om din satul Agapia ce se afla pe scaun lângă Părintele în maşină i-a zis:

- Vezi, Părinte, cum s-au mai împlinit cuvintele zise de sfinţia ta către primar, în ziua când te-a arestat că *atunci când voi veni eu de la închisoare pleci dumneata dar nu te mai întorci înapoi*. Mortul pe care îl duc acum la groapă este fostul primar al comunei Agapia.

Părintele Nicodim nu a zis nimic; iar cei din maşină auzind cele zise, priveau pe Părintele cu oarecare nedumerire...

Cum şi-a aşteptat Părintele Nicodim ucenicii

Unul dintre plutonierii ce făceau de pază şi în inima căruia licărea o mică lumină a credinţei, când a observat că părintele Nicodim a fost pus în libertate, a zis către noi:

- Vedeţi că părintele Nicodim, dacă s-a rugat cu mai multă credinţă, a fost pus în libertate? Dumneavoastră v-aţi rugat, dar nu aşa ca Părintele, ci cu mai puţină credinţă.

- Da, aşa este, am răspuns.

Noi am mai stat încă un an şi jumătate după plecarea Părintelui, dar şi părintele Nicodim ajuns acasă, la mănăstirea Agapia, ce credeţi că a făcut? N-a ieşit din

curtea casei până când nu ne-am dus noi la mănăstirea Agapia şi l-am încredinţat că am fost puşi toţi trei în libertate.

Când am scăpat de la închisoare a trebuit neapărat să trec mai întâi pe la printele Nicodim, la Agapia. Am ajuns la Agapia pe la ora 10 dimineaţă. Prima dată Părintele m-a întrebat de vreo două ori dacă sunt sigur că au fost puşi în libertate şi părintele Constantin şi fratele Grigore.

- Da, sunt sigur că au fost puşi în libertate deoarece era de serviciu un plutonier tare cumsecade care, mai înainte de a pleca ei, m-a scos din celulă şi mi-a spus să-mi iau rămas bun de la ei. I-am văzut cum erau îmbrăcaţi în haine civile și mi-am luat rămas bun de la ei.

După vreo oră şi jumătate am plecat şi eu, deoarece trenul spre Bucureşti pleca mai înainte de trenul cu care mergeam eu spre Cluj.

Şi aşa am stat în ziua aceea la Părintele până după masă la ora 17 la ultima cursă ce mergea la Piatra Neamţ. Părintele Nicodim Măndiţă a fost pus în libertate de la închisoare cu un an şi jumătate mai înainte de noi. Părintele m-a întrebat de două ori dacă sunt sigur de ceilalţi doi că au fost puşi în libertate pentru faptul că atâta vreme cât ştia de noi că suntem în puşcărie, nici sfinţia sa n-a ieşit din curtea casei unde stătea. Acest lucru mi l-a spus sora lui, maica Maria, atunci când la plecare părintele Nicodim ne-a petrecut până la staţie:

- Vezi, frate Gheorghe, că a trecut un an şi jumătate de când a venit Părintele de la închisoare, dar n-a ieşit din curtea casei până azi. Căci îşi zicea:

- Câtă vreme fraţii mei stau la închisoare, stau şi eu în curtea casei şi nu ies de aici până nu vin ei de acolo.

Şi nici că a vrut să mărturisească pe cineva, cu toate că unii insistau mult, dar Părintele le răspundea:

- Până nu vin fraţii mei de la închisoare, nu voi mărturisi pe nimeni, aşa că nu mai stăruiţi să vă mărturisesc.

Mai obişnuia Părintele, când venea vorba de închisoare, să zică:

- Atunci când am fost noi la «facultate» la «şcoala suferinţei»; iar alte ori zicea că: trebuia ca noi să fi plătit ceva pentru a ajunge acolo, la acea «facultate» de unde am putut învăţa multe lucruri folositoare, pe care în altă parte nu am fi avut posibilitatea să le învăţăm.

Pe vremea când încă era la închisoare, un ucenic care era naiv ca un copilaş, cu toate că era înaintat în vârstă, i-a zis:

- Cuvioase Părinte! Roagă-te lui Dumnezeu să facă vreo minune că sunt încredinţat că Bunul Dumnezeu vă ascultă!

Atunci, Părintele i-a răspuns, privindu-l compătimitor:

- Ce minune mai mare vrei să facă Dumnezeu, dacă noi în aceste condiţii grele ne simţim bine. Stăm liniştiţi, împăcaţi sufleteşte, nu ne este ruşine de fapta pe care am făcut-o şi pentru care suntem condamnaţi. Pe când cei din jurul nostru pe care-i vezi, cât sunt de tulburaţi, îşi blesteamă ziua în care s-au născut şi câte altele. Aşa-i ziceau Mântuitorului, cărturarii, fariseii şi tâlharul din stânga, când era pe Cruce răstignit: „Dacă este Regele lui Israel, să se pogoare acum de pe Cruce şi vom crede în El” (Matei 27, 42-44; Marcu 15, 32). Aşa că noi, cu mila lui Dumnezeu, dacă am ajuns aici nu ne păgubim cu nimic, ba ne folosim mult sufletele dacă nu învinuim pe nimeni şi răbdam cu mulţumire toate după cum ne învaţă pe noi Sfântul Apostol Pavel: „Pentru toate mulţumiţi”. Şi la drept vorbind, în comparaţie cu Sfinţii Mucenici care au pătimit fel de fel de chinuri grele, noi aici nu pătimim nimic. Stăm în celulă ca într-o chilie de mănăstire. Ne facem fiecare rânduiala noastră cum putem şi cât putem şi fiecare simţim o pace şi o linişte sufletească după cum avem prin rugăciune comuniune cu Dumnezeu. Oamenii ne-au băgat aici cu slobozenia lui Dumnezeu şi, când va fi rânduit de mila Lui, ne va scoate. Până atunci, să dăm slavă lui Dumnezeu.

Când am plecat de la părintele Nicodim, mi-a zis:

- Să te duci în seara asta la Bacău, pentru că îl vei găsi acolo pe părintele Vasile Poiţelea care stă la fratele Vlădeanu. Dormi la el în noaptea aceasta şi mâine pleci acasă. Iar după vreo două săptămâni vii iar la noi cu vreo şapte-opt credincioşi, dintre cei dornici să se spovedească, căci nu am mărturisit pe nimeni până acum, însă acum, pentru că aţi venit de la închisoare, încep să mărturisesc...

După ce am venit de la închisoare, Părintele m-a trimis adeseori prin Bucureşti şi prin alte oraşe să cumpăr cărţi religioase cu conţinut ortodox. Şi să fac scrisori către toate mitropoliile şi episcopiile din ţară ca să-mi trimită cărţi. La fel a trimis răspuns şi ucenicilor de la Bucureşti, să cumpere cărţi de pe unde pot găsi, până ce se va umple casa lor. Şi iată, cu ajutorul lui Dumnezeu, casa lor s-a umplut acum de cărţi după zisa părintelui Nicodim şi nu mai puţin şi a noastră, aşa încât nu găsim cuvinte să mulţumim lui Dumnezeu Celui în Treime lăudat acum şi pururea şi în veci de veci. Amin...

„Scrie o declarație că ne chemi să-ți facem percheziție”

După ce am venit de la închisoare, părintele Nicodim m-a sfătuit să nu mă duc undeva fără blagoslovenia sfinţiei sale. O bătrână credincioasă mi-a zis să mă duc de hramul bisericii în sat la ea. Eu i-am răspuns că nu am blagoslovenie, numai dacă va merge la părintele Nicodim şi va primi dezlegare pentru aceasta. Ea s-a dus şi auzind Părintele despre ce este vorba i-a zis:

- Lasă-l pe fratele Ionescu în pace, pentru că de se va duce de colo până colo, îl va lua securitatea ca din strachină.

Şi nu a durat mult după aceea şi într-o seară pe când stam la masă şi mâncam dintr-o strachină lapte bătut, s-a deschis uşa şi a intrat un securist şi a zis către mine: „În numele legii, eşti arestat”, şi aşa cum eram, m-a urcat într-o maşină şi m-a dus la miliţia din Moineşti.

M-a băgat într-o cameră-birou unde mai erau câţiva securişti. Mi-au dat numaidecât o coală de hârtie şi mi-au zis:

- Scrie aici, pe această hârtie, o declaraţie că ne chemi pe noi să-ţi facem o percheziţie la domiciliu, la care eu am răspuns:

- Domnule anchetator, deocamdată nu simt nevoia ca dumneavoastră să veniţi pentru a-mi face percheziţie la domiciliu. Când voi simţi nevoia, atunci voi face o asemenea declaraţie. Iar de cumva veţi veni şi peste voia mea, desigur că eu nu voi sta împotrivă, ci mă voi supune stăpânirii, după învăţătura pe care o avem.

Ei au mai încercat să mă determine a scrie acea declaraţie, iar eu le-am răspuns:

- Da. Voi face această declaraţie aşa cum spuneţi duneavoastră, dar voi scrie că m-aţi silit a o face peste voia mea.

Văzând ei că nu reuşesc, am mers acasă la noi şi au făcut percheziţie, dar nu au găsit nimic, căci mila lui Dumnezeu ne-a acoperit.

„Pentru a nu mai fi în atenția securității, să te angajezi undeva”

Într-o zi, a venit un om credincios la mine şi mi-a adus răspuns de la părintele Nicodim că mă aşteaptă la sfinţia sa.

După ce am ajuns şi am luat blagoslovenie, mi-a zis:

- Vezi ce faci, frate Gheorghe. Am aflat că securitatea vrea să te trimită iar la închisoare, deoarece nu eşti angajat să lucrezi la vreo întreprindere. Eu socotesc că ar fi bine să te angajezi ca om de serviciu la domnul inginer Ioniţă, deoarece are dreptul să-şi angajeze un om şi stând la el ai mai putea să scrii caiete cu Vămile Văzduhului. Asta o faci ca să ai acoperire faţă de autorităţi, ca să te lase în pace.

Am luat blagoslovenie şi am plecat la Oneşti, la domnul inginer Ioniţă. După ce i-am făcut cunoscută părerea părintelui Nicodim Măndiţă, el mi-a zis:

- Cu cea mai mare plăcere te-aş angaja ca om de serviciu la mine şi m-aş simţi fericit să fac ascultarea pe care mi-a dat-o părintele Nicodim, duhovnicul meu cel atât de iubit, dar nu pot face aşa ceva, deoarece securitatea mi-a cerut o cheie de la apartament pentru a putea sta de vorbă în acest antret cu oamenii lor care le aduc informaţii de pe această scară. M-a obligat peste voia mea.

Dacă am văzut că n-am reuşit cu domnul inginer Ioniţă, m-am dus la un nepot al meu în Bacău, tot inginer şi am stabilit să mă angajez la el. Am mers iarăşi la Părintele care mi-a dat blagoslovenie şi m-am angajat cu carte de muncă în regulă, la nepotul acesta din Bacău.

După un an şi jumătate am fost internat în spital, iar după acea nepotul s-a temut să mă mai primească, deoarece eram bolnav de plămâni şi el avea copii mici şi atunci m-am angajat în Bucureşti, ca om de serviciu la o asociaţie, cu câteva luni mai înainte de a trece părintele din viaţă.

Părintele şi-a prevăzut sfârşitul

În ziua de 6 ianuarie 1975, când sfânta noastră Biserică serbează marele praznic al „Botezului Domnului”, a venit la Părintele un grup de credincioşi creştini care, auzind că a mai slăbit, au dorit să mai audă din gura lui cuvânt de întărire sufletească. După ce le-a dat multe sfaturi şi îndemnuri, a făcut o pauză de câteva minute, apoi a zis către ei şi către maicile ce se aflau acolo în cameră:

- Vă fac cunoscut din vreme că peste şase luni voi pleca de aici la părintele Vasile şi la părintele Ioan.

Părintele Vasile şi părintele Ioan erau cei mai apropiaţi ucenici ai lui, care deja trecuseră la cele veşnice. Primul în anul 1974, luna septembrie, iar celălalt în 1963, luna mai.

Aşa că din ziua de 6 ianuarie şi până în ziua de 6 iulie - ziua în care Părintele Nicodim a plecat la cele veşnice - sunt tocmai 6 luni de zile.

Un alt caz asemănător, cam tot pe vremea aceea când am fost eu la Părintele, mi l-a povestit cineva care voia cu orice preţ să meargă la mănăstirea Agapia pentru a-l vedea pe Părintele şi despre care a auzit de la mine că e bolnav şi slăbit tare. Ajungând la poartă, a început să sune. Venind maica Maria şi întrebând ce vrea, el a spus că vrea să vadă pe părintele Nicodim. Atunci maica Maria cam supărată, a vrut să închidă poarta, lăsând pe bietul om fără nici un răspuns. Atunci, omul cunoscând ce vrea să facă maica, a ţinut uşor cu mâna de poartă şi cu glas rugător i-a spus maicii, plângând:

- Maică Marie, aş vrea numai puţin să-l văd pe părintele Nicodim, măcar pe geam şi atâta tot.

Văzând maica stăruinţa lui şi cum plângea ca un copil dorind numai cât de puţin să-l vadă, a mai zis ca şi cum ispitindu-l:

- Lasă că l-ai mai văzut şi ai să-l mai vezi, însă acum doarme şi nu vreau să-l mai deranjez.

Omul încă stăruind a adăugat:

- Nu-i nimic, eu stau aici la poartă până când voi reuşi totuşi să-l văd puţin, pentru că tare mi-e dor. În nici un caz, acasă nu mă voi duce, fără să-l văd, măcar cât de puţin.

Nevrând maica să-l ştie pe el la poartă, în cele din urmă i-a zis:

- Ei, atunci hai să-l vezi.

Mergând maica înainte şi el după dânsa, când au ajuns la uşa camerei unde stătea Părintele, i-a deschis şi el a intrat înăuntru. Părintele stătea culcat pe pat, dar când a auzit uşa deschizându-se, a ridicat puţin capul şi văzând pe fratele, l-a întrebat zâmbind:

- Ai venit la noi?

Omul, tare mulţumit că a reuşit să-şi vadă dorinţa împlinită, s-a apropiat de Părintele şi cu lacrimi în ochi i-a cerut blagoslovenie, zicând:

- Cuvioase Părinte, am vrut tare mult să vă văd... Îmi era tare dor să vă mai văd.

Dându-şi seama de starea lui de nevinovăţie şi de iubirea ce i-o purta, i-a zis:

- Ei bine, atunci vezi-mă.

El a răspuns:

- Ah, Părinte, nu mă mai satur să vă privesc şi aş dori mereu să vă admir.

După un timp petrecând amândoi în tăcere, Părintele i-a zis:

- Ai mai vrea încă ceva în afară de aceasta?

- Aş vrea, dar nu îndrăznesc, văzându-vă aşa de slăbit, a răspuns omul cu multă sfială.

- Și ce anume ai mai vrea, a zis Părintele.

- Să mă mărturisesc, a răspuns.

- Ai terminat canonul?

- Da l-am terminat.

- Păcatele le-ai învăţat pe de rost?

- Le-am învăţat cum să nu, a răspuns el.

Atunci Părintele, aşa cum a putut, cam greu şi cu multă osteneală, s-a ridicat sprijinindu-l fratele, a luat de pe masă epitrahilul şi a început să-l mărturisească. Fratele a dat hârtia cu păcatele scrise Părintelui şi el a început a le mărturisi pe de rost, unul câte unul, aşa după cum erau ele scrise. Înainte de a-i da dezlegare, l-a mai întrebat o dată dacă a terminat canonul. El a răspuns că l-a terminat. Părintele oarecum mulţumit că a fost silitor, l-a întrebat:

- Mai vrei să citeşti cărţi sfinte?

Omul neputându-şi stăpâni plânsul a zis:

- Până la moarte, Cuvioase Părinte, vreau să tot citesc, pentru că aceasta-i mângâierea mea.

- Atunci ce canon să-ţi mai dau, dacă până la moarte vrei să citeşti cărţi... şi i-a dat dezlegarea de păcate. După aceea a mai stat puţin, iar fratele văzând că Părintele era aşa de obosit şi tare slăbit, şi-a cerut blagoslovenie şi a plecat cu inima plină de bucurie duhovnicească, asemenea unui ostaş ce vine acasă biruitor de la război, de i se părea că nici pământul nu-l atinge cu picioarele.

Un dar oferit de Părintele

Cu o lună de zile mai înainte de a trece părintele Nicodim la cele veşnice, a zis către sora sa, maica Maria:

- Să dai cârja mea lui fratele Gheorghe.
- Ei, Cuvioase Părinte, lasă că această cârjă a Sfinţiei voastre, ne-a cerut-o un preot de aici din mănăstire.
- Ba nu, să o dai fratelui Gheorghe, după cum ţi-am spus. Maica nu a mai zis nimic, dar după înmormâtare am stăruit mult până când mi-a dat-o. Iar acum, din evlavie pentru părintele Nicodim, foarte mulţi dintre oamenii credincioşi ne-au cerut-o să le-o dau lor, după moartea mea... Cârja este de lemn de tisă, e tare ca osul şi e făcută în anul 1922.

Ultimele zile din viața Părintelui Nicodim

Știam că Părintele era bolnav şi de câteva zile nu mai primea pe nimeni. Totuşi am plecat. Măcar să păşesc - ziceam în sinea mea - pe urmele paşilor Părintelui, pentru că acel loc este sfinţit şi poate mă voi uşura cât de puţin, dacă într-adevăr nu voi reuşi să dau ochii cu el. Am plecat. Eram acum ajuns la poarta casei unde locuia. Trag de câteva ori de sârma de la clopoţel şi numaidecât apare maica Maria, sora Părintelui, care mi-a spus:

- La Părintele nu se poate merge, deoarece abia acum în ziuă a adormit puţin. A avut toată noaptea nişte crize puternice, aşa că nu pot crede că vei reuşi să stai astăzi de vorbă cu Părintele.

Atunci îi eu îi răspund:

- Voi aştepta aici în mănăstire o zi, două sau poate şi mai mult până ce voi reuşi să-l întreb, ceea ce am de întrebat.

Auzind maica aceste cuvinte, a zis:

- Doar, frăţia ta, ai mai fost la Părintele de ani de zile şi ai citit multe cărţi, după câte ştiu şi de ce ai aşa de mare nevoie de Părintele, când el nu mai poate sta de vorbă cu nimeni. De mărturisit nu mai poate mărturisi de vreo două săptămâni. Cât a fost în putere bucuros a stat la dispoziţia fiecăruia, dar acum când nu mai poate, trebuie să-l credem şi să-l lăsăm în pace.

- Da, aşa este, dar vezi că, sfinţia ta, nu mă poţi înţelege pe mine, în situaţia în care mă aflu. Eu nu vreau de la Părintele cuvânt de învăţătură sau să mă mărturisească. Îmi dau seama destul de bine cum se prezintă situaţia, dar vreau numai atât, un singur „da”, sau „nu” la problema în care mă aflu.

- Dar nu mai sunt şi alţi preoţi cu care te poţi sfătui? a zis maica Maria către mine.

- Maică Marie, ce mai spui sfinţia ta! Mă crezi, dacă îţi voi spune ceva? Dacă ar fi să mă trimiţi la un părinte sau la mai mulţi părinţi duhovnici cu viaţă sfântă, chiar făcători de minuni, eu tot nu mă voi duce şi nu-l voi părăsi pe părintele Nicodim, câte zile va trăi. Şi aceasta o mărturisesc pentru faptul că ne-a spus întotdeauna adevărul, ne-a învăţat numai după dreptarul Ortodoxiei şi a fost gata să se jertfească pe sine pentru luminarea şi mântuirea noastră sufletească. Acum cred că m-ați înţeles.

Auzind maica Maria aceste cuvinte, a rămas foarte impresionată şi s-a dus numaidecât să-l anunţe pe Părintele. E drept că n-a mai venit decât după vreo cinci sau şase ore. A stat până a reuşit să vorbească cu Părintele şi după aceea a venit şi mi-a zis:

- Hai, frate Gheorghe, la Părintele, pentru că s-a minunat de cele ce am discutat noi aici la poartă şi a zis să mergi la el.

Am mers după maica Maria şi când am dat cu ochii de Părintele mi-am dat seamă mai bine că într-adevăr avea dreptate. Era slăbit tare, dar m-a privit tot cu zâmbetul acela părintesc. M-a blagoslovit şi a spus să stau pe scaun aproape de patul lui. Maica a plecat. Am căutat ca în câteva cuvinte să-i spun tot ce am de spus, pentru a nu-l obosi şi mai mult. Părintele tot aşa în scurte cuvinte m-a sfătuit cum şi ce să fac ca să pot ieşi bine. Interesant a fost faptul că a repetat de două ori aceleaşi cuvinte care mă asigurau că voi reuşi să nu pătimesc nimic din tot necazul acela ce s-a abătut asupra mea. Eu am vrut să plec şi când am încercat să-i sărut mâna, a zis cu voce slabă:

- Ai vrea poate să te mărturiseşti? eu am răspuns:
- Nu îndrăznesc când vă văd aşa de slăbit?

Părintele mi-a zis iarăşi:

- Aşa cum s-o putea, să încercăm.

Văzând eu că ar vrea să se ridice, l-am ajutat şi stând pe marginea patului a întins mâna să ia de pe masă epitrahilul. I l-am dat împreună cu Molitfelnicul şi mi-a citit molitfa de spovedanie. Apoi mi-a ascultat mărturisirea, mi-a rânduit canon şi apoi m-a dezlegat de păcate. Am vrut să plec, dar nu m-a lăsat. Am stat vreo două ore, în care timp mi-a spus multe învăţături şi îndemnuri, de a nu slăbi în credinţă. Am luat apoi blagoslovenie şi am plecat aşa de mulţumit, încât podidindu-mă lacrimile nu mă mai puteam stăpâni de plâns.

Dragostea pentru semeni

Mi-a povestit cineva că, venind la Părintele, aproape de mănăstirea Agapia l-a ajuns din urmă un grup mare de bărbaţi şi femei ce mergeau la dânsul, auzind că e tare slăbit.

Până să ajungă, omul i-a sfătuit să rămână la poarta mănăstirii unde este o fântână, zicându-le:

- Dacă mă va primi pe mine maica, atunci voi veni ca să mergeţi şi dumneavoastră.

Când omul a sunat la poarta Părintelui, a venit sora sa, maica Maria, şi i-a spus că Părintele e tare slăbit, dar totuşi văzându-mă singur m-a primit. Atunci am spus maicii şi despre acel grup de oameni care a rămas la fântână, însă ea n-a fost de părere ca să-i chem şi pe ei.

Când m-a văzut Părintele s-a bucurat tare mult, deoarece o viaţă întreagă s-a ocupat numai şi numai de mântuirea sufletelor ce îl vizitau în fiecare zi. Acum, el tânjea oarecum de dorul de a mai vedea pe cineva. Maica mi-a spus mai înainte de a intra în cameră, ca să nu-i spun nimic de cei ce aşteaptau la fântână. Dar după o vreme, părintele Nicodim a încercat a se uita pe fereastră, ca şi cum ar fi văzut pe cineva. Şi uitându-se apoi spre mine mi-a zis:

- Oamenii aceia ce stau la fântână oare vin să se mărturisească? De ce nu mergi să-i aduci şi pe ei?

Maica mi-a făcut iar semn, să nu-i spun, dar a doua oară m-a trimis Părintele, zicându-mi:

- Du-te, frate, şi-i adu şi pe ei aici. De ce să aştepte aşa de mult?

Auzind eu aceste cuvinte de la părintele Nicodim, zise cu o voce stinsă, n-am mai ținut cont de maică și am plecat să-i aduc. Dar nici maica n-a încercat să mă mai

oprească. Era o distanţă cam de 300 m şi Părintele îi vedea pe ei că aşteaptă la fântână ca şi cum ar fi fost în faţa sa...

E de la sine înţeles că maica Maria nu făcea acest lucru din vreo răutate propriu-zisă, ci văzând că părintele Nicodim e aşa de slăbit, voia să-i păstreze liniştea şi odihna.

A venit şi acel grup ce a aşteptat la fântână şi aşa de mult s-a bucurat părintele Nicodim, încât a zis către ei:

- De ce aţi stat aşa de mult la fântână şi n-aţi venit până acum? iar ei se uitau la mine. Frăţiile voastre aşteptaţi acolo şi noi aşteptam aici.

I-a binecuvântat pe fiecare şi i-a mângâiat cu învăţături şi sfaturi folositoare. A stat cu noi aproape două ore, după care a pus capul pe pernă. Noi am cerut atunci blagoslovenie şi am plecat la casele noastre...

Cea mai de pe urmă împărtăşire

Nimeni nu se împăca, văzând pe părintele Nicodim aşa de slăbit şi nu cuteza să se mai mărturisească cineva. Nouă ne plăcea tare mult când vedeam că Părintele ne spunea cuvânt de mântuire, când ne încuraja în necazuri, când ne primea pomelnicele cu vii şi repauzaţi şi nu ne venea să credem că va veni şi o vreme când vom rămâne fără această călăuză, al cărui cuvânt rostit către noi îl aşezam frumos la loc de cinste în inimile noastre. Ne plăcea tare mult de părintele Nicodim, căruia îi destăinuiam anumite slăbiciuni, dorinţe sau necazuri. El, care avea o inimă de adevărat Părinte, plin de milă şi compătimire către fiecare din noi, ne asigura că vom ieşi cu bine din acelea toate. El, care avea aşa de mare trecere înaintea lui Dumnezeu, era pe deplin încredinţat că atunci când

se va ruga pentru noi, oricât de complicate ar fi fost problemele noastre, toate, absolut toate se vor rezolva, căci la Dumnezeu nu este nici un lucru cu neputinţă.

Vedeam pe alţi oameni umblând de colo până colo după un sfat bun, după dezlegarea unei nedumeriri, după o călăuză la care să-şi încredinţeze taina inimii lor, dar nu găseau. Ne uitam la ei cu milă, în timp ce noi eram la adăpost, eram în siguranţă... şi poate dacă ne dădeam mai bine seama că în lipsa Părintelui vor apare nişte atacuri, sau mai bine zis nişte ispite pe care noi încă nu le-am fi cunoscut până atunci, l-am fi întrebat ce să facem şi cum să acţionăm ca să putem ieşi cu bine din acelea.

Am dori ca cine va citi rândurile de mai sus, să nu înţeleagă cumva greşit că lipsa părintelui Nicodim ne-a aruncat în vreo descurajare şi că el nu ne-a şcolit, adică nu ne-a învăţat cum să ducem lupta pentru mântuire până la capăt. Ne-a învăţat desigur, dar nu e tot una ca atunci când îl aveam cu noi aici pe pământ şi când am rămas singuri fără el. Noi ştim şi suntem pe deplin încredinţaţi că părintele Nicodim priveşte pe fiecare din noi cum îşi duce lupta şi se roagă pentru noi aşa cum făcea când era pe pământ, dar vezi, obişnuinţa de atâţia ani, de a-l şti pe el la Văratec sau la Agapia nu e tot una cu lipsa lui... Oricine mergea la părintele Nicodim şi îl vedea aşa de slăbit, îşi putea da seama că plecarea lui din lumea aceasta s-a apropiat. Mulţi îi aduceau fel de fel de medicamente şi îi recomandau anumite regimuri, în speranţa că-l vor putea ajuta cu ceva. Părintele nu respingea de la nimeni nimic, ci primea tot ce îi aduceau alţii, dar nici nu punea aşa mare preţ pe ele, ci ruga pe sora sa, maica Maria, ca să le dea la alte maici mai bolnave, pentru că el nu a prea folosit în viaţa sa medicamente.

În starea acesta de suferinţă, în care se afla, n-a folosit pentru întreţinerea vieţii altceva decât fructe, struguri, căpşuni, şi din acelea foarte puţine. Iar cu o săptămână mai înainte de obştescul sfârşit, n-a mai gustat absolut nimic, nici ceai şi nici apă.

Duminică 6 iulie, a fost ziua în care părintele Nicodim şi-a dat obştescul sfârşit la ora 3 dimineaţa. Cu o duminică mai înainte, adică pe 29 iunie - ziua Sfinţilor

Apostoli Petru şi Pavel - a fost ultima zi când a mâncat câteva căpşuni şi o mână de cireşe. Luni, a doua zi, simţindu-se slăbit mai mult ca oricând, n-a mai cutezat să meargă în camera paraclis, care era alături cu camera unde locuia, pentru a se împărtăşi cu Sfintele Taine, aşa după cum obişnuia, ci a rugat pe sora sa maica Maria, să cheme un preot din cei ce slujeau la mănăstirea Agapia, ca să-l împărtăşească.

Preotul a venit, l-a împărtăşit pe părintele Nicodim şi, când să plece, l-a rugat, zicând:

- Cuvioase Părinte, vă rog tare mult să luaţi din camera paraclis şi Sfânta Cruce unde se păstrează Sfintele Taine şi să le duceţi în Sfântul Altar, deoarece aceasta e cea mai de pe urmă împărtăşire a mea cu Sfintele Taine.

Preotul acela auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim, n-a zis nimic şi, la plecare, luând cu sine şi Sfintele Taine, şi-au cerut unul de la altul blagoslovenie şi iertare şi s-au despărţit pentru totdeauna.

Ultimele ore petrecute la căpătâiul Părintelui

În anul 1975, lucram în Bucureşti şi ne-am învoit cu ucenicii pe care îi avea acolo, ca prin rotaţie, să mergem, câte unul din noi, la părintele Nicodim, din două în două săptămâni. Prin aceasta eram la curent cu starea de sănătate şi-i mai duceam şi ceva fructe, struguri sau căpşuni, de care avea absolută trebuinţă.

În ziua de 5 iulie 1975, la ora 9 dimineaţa, am ajuns la mănăstirea Agapia. După ce am sunat şi a venit sora Părintelui, maica Maria, să-mi deschidă poarta, mi-a spus:

- Bine că ai venit, că părintele Nicodim ne va părăsi cât de curând. Are o săptămână de când nu a gustat nici măcar o lingură de ceai sau de apă.

Numaidecât m-am urcat în camera unde sta, ca să-l văd. Deşi mergeam uşurel şi fără pic de zgomot, când m-am apropiat de patul unde stătea, a deschis ochii şi a zâmbit, aşa cum zâmbea de obicei. Am cerut blagoslovenie şi plecând capul mi-a făcut Sfânta Cruce, după care mi-a zis să stau aproape de pat. În clipa următoare m-a apucat cu mâna stângă ca şi cum ar vrea să-mi dea de înţeles că nu mai pot pleca atunci când vreau eu, ci când dânsul îmi va da voie. Iar cu mâna dreaptă binecuvânta în toate părţile. Faţa sa era luminată, buzele umede şi privea zâmbind. Văzându-i buna dispoziţie în care se afla, am luat îndrăzneală şi l-am întrebat:

- Cuvioase Părinte, pe cine binecuvântaţi?

Atunci el mi-a răspuns, mirându-se:

- Cum? Nu vezi cât de mulţi îngeraşi sunt aici în jurul nostru? Parcă-s fluturaşi.

Eu n-am mai zis nimic şi mă forţam ca să-mi pot opri plânsul. După o vreme a închis iar ochii, tot aşa după cum l-am văzut prima dată, când am păşit pragul camerei. Socotind eu că părintele Nicodim ar vrea să doarmă, am încercat, uşurel, să-mi retrag mâna mea din mâna lui, dar n-am reuşit, deoarece la prima mişcare a deschis ochii şi s-a uitat la mine, iar în clipa următoare, socotind că eu nu îndrăznesc să-i spun, m-a întrebat:

- Vrei cumva să mergi puţin afară?
- Ba nu, dar am socotit că poate vreţi să vă odihniţi!
- Nu. Nu mă odihnesc şi nici nu-ţi dau drumul să pleci, dacă n-ai nevoie. Stai cu mine aici, şi a închis iar ochii.

Nu mai pot uita până la moarte cele 8 ore, de la 9-17 pe care le-am petrecut în ajunul plecării părintelui Nicodim în veşnicie. După ce am plecat eu, a mai trăit Părintele încă 10 ore, de la ora 5 seara până la ora 3 dimineaţa.

Era ora 12. A stat aşa de parcă dormea, vreo două ore. Eu mă simţeam strâmtorat acolo în faţa părintelui Nicodim, mai cu seamă din două pricini: în primul rând că eu, un om plin de păcate, eram de data asta în apropierea unui Preot Sfânt ce era înconjurat de mii de îngeri, iar în al doilea rând, aş fi vrut parcă să plâng, să strig tare, ca să mă răcoresc, căci nu mai încăpeau în mine mustrările de cuget, aducându-mi aminte că în nenumărate rânduri am făcut supărare acestui mare bărbat a lui Dumnezeu, care acum era chemat la odihnă şi fericire veşnică.

Opt ore cât am stat, mâna părintelui Nicodim nu s-a desprins nici un minut de mâna mea. Când Părintele a deschis iarăşi ochii, a văzut pe părintele Vasile Poiţelea şi pe părintele Ioan Măgirescu, amândoi ipodiaconi, şi cei mai apropiaţi ucenici ai săi, cu care şi prin care a reuşit, cu ajutorul lui Dumnezeu, să facă în ţara noastră o minunată lucrare religioasă în spirit curat ortodox. Şi a zis către mine, ca şi cum i-aş fi văzut şi eu pe ei:

- Uite că a sosit şi părintele Vasile Poiţelea şi părintele Ioan Măgirescu, şi îi binecuvânta cu mâna dreaptă pe fiecare la rând, zicându-le:

- Domnul să vă binecuvânteze, şi după ce au mai trecut câteva minute a zis iarăşi:

- Uite şi pe moşu Gheorghe Albu, pe Ioan Marcu şi pe fratele Gheorghe Pascaru, şi îi binecuvânta şi pe ei ca şi pe ce dintâi...

În tot timpul cât am stat cu Părintele, sora sa, maica Maria a venit de vreo două ori să vadă ce mai face Părintele şi a zis către mine:

- Bine că ai venit, frate Gheorghe, ca să mai stai cu Părintele, că noi mai avem treburi de făcut, dar nici pe Părintele nu-l putem lăsa singur.

Atunci părintele Nicodim i-a răspuns:

- Lasă că o să aveţi bucurie şi iarăşi bucurie în vecii vecilor.

Pe la ora cinci, a sosit maica Maria şi a zis către mine:

- Frate Gheorghe, la ora cinci şi jumătate este ultima maşină. Dacă ar fi şi soţia frăţiei tale, ai putea să rămâi cu ea în noaptea aceasta cu Părintele, căci noi am stat

câteva nopţi la rând şi suntem tare obosite, dar dacă eşti singur, trebuie să pleci numaidecât, ca să nu scapi maşina.

Auzind părintele Nicodim ceea ce a zis sora sa, mi-a dat drumul din mâna cu care mă ţinea, iar cu mâna dreaptă m-a binecuvântat ca să pot pleca.

Aşa că această binecuvântare pe care am primit-o în ziua de 5 iulie 1975 a fost ultima pe care am primit-o de la părintele Nicodim în această viaţă. Căci prima binecuvântare pe care am primit-o, a fost în anul 1922 luna mai, când m-a botezat, eu fiind prunc, iar el preot paroh ce se afla atunci în satul Schitu-Frumoasa, iar după 53 de ani, adică în 1975, luna iulie, ziua a 5-a, cu zece ore mai înainte de a pleca în veşnicie, am primit ultima binecuvântare.

Nimeni nu poate să priceapă, pentru că nici eu nu pot să mă exprim, ca să înţeleagă, cât a valorat pentru mine faptul că Bunul Dumnezeu a iconomisit să fiu la patul părintelui Nicodim, în ajunul plecării lui de la noi, la cele veşnice. Mereu eram chinuit de teama că nu voi avea parte să fiu măcar la înmormântare şi acum nu găsesc cuvinte prin care aş putea mulţumi îndeajuns Bunului Dumnezeu, pentru că mi-a dat mai mult decât am dorit.

Faptul că am petrecut cu părintele Nicodim cele opt ore şi am văzut cu ochii mei starea de linişte, de pace şi bucurie duhovnicească, îmbinată cu zâmbetul acela aşa de dulce şi plăcut, a avut asupra fiinţei mele o putere de convingere şi o influenţă de nedescris.

Dacă aproape toată viaţa mea am avut în faţă o icoană grăitoare de adevărat creştin şi vrednic păstor duhovnicesc în persoana părintelui Nicodim Măndiţă, era, desigur, nevoie ca să văd cu ochii mei şi plecarea de aici a unui Sfânt, cum dătătorul de daruri, Dumnezeu, dă sfârşit cu adevărat vrednic celui ce s-a pus în slujba Lui cu toată fiinţa sa. Şi câte n-ar fi de spus la acest capitol...

Minunea petrecută la plecarea din viață

Când am venit la înmormântare, maica Maria mi-a spus că s-a petrecut ceva deosebit care a încununat lucrarea de mântuire făcută de Dumnezeu prin persoana părintelui Nicodim Măndiţă. A fost o minunată vedenie cerească în ultimele clipe ale vieţii sale.

În ziua de 5 iulie 1975 la vreo trei ore după plecarea mea, spre seară, Părintele a zis către maica Maria, sora sa, şi către maica Ana:

- La ora trei plec!
- Cuvioase Părinte, la care oră trei, căci este şi seara şi dimineaţa ora trei? a întrebat maica Maria.
- În zorii zilei, la ora trei, voi pleca, a răspuns Părintele.

Maica Maria a întrebat din nou...

- Ne luaţi şi pe noi?
- Pe voi nu vă iau, voi mai rămâneţi. Pe urmă a stat liniştit de parcă dormea. Şi aşa a dormit toată noaptea, până aproape de ora trei.

Acolo, în cameră la Părintele, se aflau: maica Maria şi maica Ana. Maica Maria citea din Ceaslov, Canonul Îngerului Păzitor, iar maica Ana stătea în genunchi, aproape de căpătâiul Părintelui şi din când în când controla pulsul de la mână.

În acest timp, uşa de la cameră care dădea în sală era întredeschisă. Deodată, s-a auzit un zgomot destul de pronunţat, încât Părintele şi-a revenit din starea de dormitare în care se afla şi a întrebat:

- Cine loveşte acolo?

Maica Ana s-a uitat spre uşa larg deschisă acum, pe care intra o persoană foarte frumoasă la faţă, de statură înaltă şi îmbrăcată cu o haină albă, foarte strălucitoare şi lungă până la pământ, încinsă la mijloc cu un brâu şi având pe cap o cunună împărătească foarte frumos împodobită, în mai multe culori fiind, îmbinată cu roşu şi

verde. În cele două mâini ţinea câte un tricher (aşa cum au diaconii) cu câte trei lumini strălucitoare.

După ce s-a deschis uşa, a păşit încet-încet în mijlocul camerei, cu cele două mâini, în care ţinea luminile, ridicate, (la fel cum ţin arhiereii când vor să binecuvânteze poporul) având o privire plină de seriozitate şi maiestate, în această poziţie a stat cam un sfert de oră. Maica Ana, înspăimântată de cele ce vedea a stat jos nemişcată şi, fiind cuprinsă de frică, îi amorţise tot corpul în acest timp.

Maica Maria stând cu faţa spre sfintele icoane şi cu spatele spre uşă, citea mai departe fără să observe această minunată vedenie cerească.

Părintele Nicodim, care la zgomotul ce s-a produs, a deschis ochii, a privit de la început persoana cerească şi i s-a adresat:

- Poftiţi, poftiţi - făcându-i semn cu mâna.

După aceste cuvinte zise de părintele Nicodim, persoana cerească (care acum se apropiase de patul Părintelui) s-a închinat cu smerenie spre sfintele icoane (care se aflau la căpătâi) şi spre el totodată şi apoi întorcându-se spre uşă, şi păşind încet, a ieşit afară.

Maica Ana a văzut această vedenie cu atâta claritate, încât a crezut că este o persoană din lumea pământească. Ducându-se imediat în sală, a găsit uşa încuiată şi nu a văzut pe nimeni. A mers în camera-paraclis, dar nici acolo n-a văzut pe nimeni, după care şi-a dat seama cu uimire, că a fost o vedenie cerească. Întorcându-se la Părintele, l-a găsit cu ochii închişi şi pe maica Maria ţinându-i lumânarea aprinsă, după care şi-a dat, cu multă pace şi linişte, obştescul sfârşit.

După ce maica Ana mi-a povestit această minune, am întrebat-o:

- Maică Ana, dar de ce nu aţi făcut semn şi maicii Maria să lase puţin cititul la Ceaslov şi să privească şi ea acea persoană cerească?

- Ce mai spui, frăţia ta, frate Gheorghe, ca să fac semn maicii Maria, când eu amorţisem, din cap până-n picioare, şi nici nu puteam măcar să clipesc din ochi. Mă

făcusem ca o statuie de piatră. Socotesc că şi privirea la frumuseţea acelei persoane cereşti mă atrăsese aşa de mult, încât nici nu mai puteam să port grijă de nimeni, privind cu nesaţ ceea ce nu mai văzusem niciodată în viaţa mea.

- Maică Ana, cum de aţi putut preciza că persoana cerească a stat în mijlocul camerei cam un sfert de oră?

- Frate Gheorghe, când s-a produs acel zgomot, la deschiderea uşii, maica Maria făcea începutul de rugăciune la Canonul Îngerului Păzitor şi o dată cu dispariţia acelei persoane cereşti, când eu m-am ridicat din genunchi ca să văd pe unde a intrat la noi, maica Maria făcea sfârşitul Canonului Îngerului Păzitor. Iar Canonul către îngerul păzitor ţine cam 20 de minute sau un sfert de oră.

- Maică Ana, vă rog să mă iertaţi că mai am o întrebare! Cine socotiţi sfinţia voastră că ar fi fost acea persoană? la care maica a răspuns:

- Eu nu pot să-mi dau seama cine a fost cu adevărat, dar aşa cu presupunere pot să bănuiesc că ar fi fost Sfânta Muceniţă Filofteia, deoarece părintele Nicodim avea o deosebită evlavie către Sfânta Filofteia. Pe mama lui a chemat-o Filofteia, iar sfintele moaşte ale Sfintei Filofteia, de la mănăstirea Curtea de Argeş, se află în apropierea satului Buneşti, locul natal unde s-a născut şi a trăit, până la armată, părintele Nicodim. Aşa că oamenii din partea locului au mare evlavie către Sfânta Filofteia.

Astfel a plecat din lumea aceasta Duhovnicul nostru!

Înmormântarea

Ştiind cum l-am lăsat când am plecat, a doua zi, duminică după masă, am luat soţia şi am venit la Părintele. În oraşul Piatra Neamţ m-am regăsit cu părintele Caliopi, duhovnicul mănăstirii Văratec, care mi-a zis:

- Frate Gheorghe, ştii ceva? Părintele Nicodim Măndiţă a trecut la cele veşnice, azi dimineaţă la ora trei, iar marţi va fi înmormântarea.

Atunci l-am întrebat:

- Dar sfinţia voastră veniţi la înmormântare?

- Nici nu se poate una ca asta să lipsesc, deoarece e numai o palmă de loc de la Văratec la Agapia, şi aşa ne-am despărţit unul de altul.

Dacă am văzut că n-a fost la înmormântarea Părintelui, când am trecut pe la Văratec l-am întrebat pe Părintele Caliopi:

- Cuvioase părinte, ce anume a intervenit de nu aţi putut veni la înmormântarea părintelui Nicodim?

- Frate Gheorge, m-a smerit Dumnezeu, pentru că prea mare dragoste am avut de a fi la înmormântare, ca o recunoştinţă faţă de părintele Nicodim, pentru că tare mult m-am folosit în viaţa mea de sfaturile şi îndemnurile ce le-am primit de la el. Şi iată cum a fost de n-am venit. Am luat bilet la maşina cea de dimineaţă, m-am urcat deja în ea şi, până să plece maşina, m-a chemat maica iconomă să cobor, că are să-mi comunice ceva şi m-a întrebat:

- Unde vrei să mergi, cuvioase părinte?

- La Agapia, la înmormântare, îi răspund eu.

- Dar, Sfinţia ta, îţi dai seama ce va fi acolo la înmormântarea părintelui Nicodim?! Când o ţară întreagă îl cunoaşte şi are atâţia ucenici, de ordinul miilor numai în judeţul Bacău şi Neamţ?! Iar maica stareţă de la Agapia are mare evlavie către părintele Nicodim şi mi-a spus cineva că a dat ordin la poştă să fie anunţate toate

mănăstirile din Moldova, ca să vină la înmormântare. Va fi o aşa de mare aglomeraţie, de nu poţi să-ţi închipui. La înmormântarea părintelui Nicodim vor veni foarte mulţi şi de prin Bucureşti şi de prin Argeş, unde are multe rude, cunoscuţi şi ucenici... De la Piatra Neamţ vor veni câteva autobuze cu miliţieni pentru menţinerea ordinii. Aşa că, sfinţia ta, după cum eşti de bolnav, n-ai să poţi rezista la o aşa de mare aglomeraţie.

Auzind acestea, am rămas. Dar am auzit că părintele Nicodim a avut o înmormântare smerită, modestă, încât mulţi s-au minunat de acest lucru!

- Da, Cuvioase Părinte, Dumnezeu face voia celor ce se tem de Dânsul. Aşa cum Părintele a dorit şi poate s-a şi rugat, ca să aibă o înmormântare smerită, modestă, aşa i-a dat Dumnezeu, după cum şi-a dorit.

Pentru că maica stareţă de la mănăstirea Agapia a dat ordin la poştă să fie anunţate toate mănăstirile din Moldova pentru a veni la înmormântare, este adevărat, dar acea persoană care era de serviciu la poştă, n-a anunţat nici o mănăstire. Aşa că celor credincioşi toate spre bine li se lucrează.

Un preot călugăr, slăbit de povara anilor, se ostenea după putere a săvârşi în fiecare zi slujba Sfintei Liturghii. Într-o dimineaţă sculându-se ca de obicei, s-a simţit mai slăbit ca altă dată. S-a aşezat aproape fără voia lui cu capul pe pernă şi suferinţa i-a adus în grabă un somn greu.

În clipa când a adormit a auzit un glas puternic care i-a zis clar şi răspicat:

- Scoală-te în grabă şi slujeşte Sfânta Liturghie, apoi coboară la Agapia în vale, la înmormântarea părintelui Nicodim Măndiţă, că acum ai putere.

La auzul acestor cuvinte, bătrânul preot s-a simţit într-adevâr mult mai în putere ca altă dată. A plecat la Sfânta Biserică unde a săvârşit slujba Sfintei Liturghii, după care a coborât în vale la mănăstirea Agapia, unde îl aşteptau opt preoţi şi cinci diaconi pentru a începe slujba înmormântării.

Când bătrânul preot a sărutat sfânta icoană de pe pieptul părintelui Nicodim (care a fost descoperit la faţă) a zis către cei din jurul lui:

- Vedeţi ce tânăr este la faţă, deşi are 86 de ani, şi nici nu miroase deloc a mort, sau a putrejune, deşi astăzi este a treia zi de când a trecut la cele veşnice şi e şi luna lui iulie.

Atunci a înţeles bătrânul preot mai clar, de ce a fost acel glas către el şi a primit putere de a sluji... ba a mai coborât şi la vale, ca să ia parte la înmormântare...

Prima dată, adică duminică, părintele Nicodim a fost dus la biserica Adormirii Maicii Domnului care este aproape de locuinţa sa, iar luni după masă, maica stareţă a socotit ca părintele Nicodim să fie dus la Sfânta Biserică cea mare a Sfinţilor Voievozi, de teamă că nu vor încăpea cei ce vor veni la înmormântare.

Toată noaptea am stat în biserică. Şi, rând pe rând, prin rotaţie, am citit cu glas tare la Psaltire. Eram toţi cam 40-50 de bărbaţi şi femei. Mai spre ziuă, tot lângă sicriul Părintelui, am făcut cu toţii rugăciunea de dimineaţă şi cele şapte laude.

Au participat nouă preoţi şi cinci diaconi, iar cei ce au reuşit să vină dintre credincioşi au fost cam în jurul de 80-100 de bărbaţi şi femei...

După ce s-a terminat slujba Sfintei Liturghii, a început slujba înmormântării. Şi când a venit vremea ca să pornim cu repauzatul spre cimitir, maica stareţă a observat că din cei nouă preoţi nu se pregătea nici unul din ei să ţină o predică, pentru că, Slavă Domnului, avea ce să vorbească despre părintele Nicodim, nu-i vorbă, dar aici era o taină. Toţi se temeau de securitate, pentru că părintele Nicodim a fost condamnat cu 8 ani de închisoare. Era pe vremea conducerii comuniste şi văzând maica stareţă aşa ceva, a chemat atunci pe diaconul Ioanichie Bălan în altar şi i-a zis:

- Cum? Nici un preot nu vrea să ţină predică? Nu putem pleca spre cimitir fără a se ţine măcar o predică, dacă nu mai multe!

Atunci, părintele Ioanichie i-a zis maicii stareţe:

- Cum? Eu ca diacon să vorbesc înaintea preoţilor?

Atunci maica stareţă i-a zis iarăşi:

- De vorbit, trebuie să vorbească cineva, căci altfel nu putem pleca de aici spre cimitir fără predică.

Atunci, părintele Ioanichie a spus în şoaptă fiecărui preot cuvântul maicii stareţe că: „Nu putem pleca spre cimitir fără predică”. Şi fiecare preot la rândul său a dat din umeri.

Atunci, părintele Ioanichie s-a mai uitat odată la maica stareţă care i-a făcut semn să înceapă predica.

Şi, într-adevăr, părintele Ioanichie a rostit o predică, cum nu s-a aşteptat nici unul din cei ce eram de faţă. Nu prea lungă, dar a reuşit să scoată în relief ceea ce era mai important. A arătat în cuvântul său că părintele Nicodim a fost un mare duhovnic cum n-a mai fost de multe veacuri şi a fost şi un mare scriitor, iar cărţile scrise de el sunt pe înţelesul tuturor. Având un dar deosebit de la Dumnezeu, părintele Ioanichie, încă din primele cuvinte care i-au ieşit din gura sa şi au pătruns în urechile celor ce ascultau, au avut puterea să le schimbe fiecăruia înfăţişarea feţei, iar din ochii tuturor picurau lacrimi calde. Îmi pare tare rău că nu am reuşit ca această predică să fie înregistrată pe banda unui casetofon şi acum să o fi scris aici.

După terminarea predicii, maica stareţă mi-a făcut semn să mă apropii de ea şi mi-a zis:

- Ai rânduit oameni potriviţi pentru a duce sicriul cu Părintele la cimitir?

Până să răspund eu, maica iconomă, care era aproape, s-a grăbit şi a zis:

- Maică stareţă, am rânduit noi maici care vor duce sicriul!

Atunci maica stareţă a zis:

- Nu. Nu vă dau blagoslovenie să ducă maicile sicriul cu părintele Nicodim. Ci lăsaţi să-l ducă dânșii, că la drept vorbind, părintele Nicodim, deşi a fost monah, dar mai mult a fost al lor, decât al nostru.

Atunci maicile s-au retras şi am rânduit dintre noi şase oameni potriviţi şi astfel l-am dus până la cimitir pe scumpul nostru părinte duhovnic...

Am zis atunci şi zic şi acum, când scriu aceste rânduri, că: „Fericită este calea pe care a mers părintele Nicodim cât a trăit pe acest pământ şi fericită este şi calea acesta pe care merge, dus de noi, spre cimitir”.

Aşa a fost înmormântarea părintelui Nicodim, fără alai, fără aglomeraţie, ci smerită, modestă, în linişte şi în armonie decurgând toate.

Am plecat apoi fiecare la casele noastre, dar nu aşa cum de obicei se întâmplă la înmormântări, că fiecare din rude şi cunoscuţi pleacă înapoi acasă de la înmormântare cu inima sfâşiată de durere, descurajaţi şi amărâţi. De data aceasta am plecat fiecare la casele noastre cu inima plină de mângâiere, de o pace şi o bucurie lăuntrică, de parcă fusesem la nuntă şi nu la înmormântare.

Soţia mea are o aşa de mare slăbiciune, că atunci când cineva din familia noastră pleacă în veşnicie, simte că se rupe ceva din inima ei. Şi chiar mă gândeam în mintea mea, ce va fi oare atunci când părintele Nicodim va pleca de la noi. Cum voi putea eu oare să o încurajez? Ce s-a întâmplat însă? Ea a fost tare liniştită în tot timpul cât a stat la înmormântarea Părintelui; iar după ce am venit acasă, a zis către mine:

- Nu ştiu de unde îmi vine atâta bucurie de parcă am fost la nuntă şi nu la înmormântarea părintelui Nicodim, la care am ţinut atât de mult. Mă bucur pentru faptul că Părintele a scăpat de dureri şi suferinţe. Şi ştiu sigur că el a mers la fericire şi bucurie veşnică.

Auzind eu aceste cuvinte de la soţia mea, am rămas uimit, ştiind-o pe ea cum se simţea altă dată în asemenea împrejurări...

La parastasul de patruzeci de zile

În ziua de Adormirea Maicii Domnului, ne-am adunat iarăşi la mănăstirea Agapia, la mormântul părintelui Nicodim, apoi la un an şi de atunci în fiecare an, facem parastas pentru el şi pentru repauzaţii noştri, dintre care unii din ei au fost spovediţi de dânsul, iar altora le-a fost ca duhovnic ani de zile şi chiar zeci de ani... Seara, în ajun, ne adunăm şi stăm cu toţii la mormânt până târziu, iar preoţii care vin, ne vorbesc cuvinte de folos pentru suflet.

Un preot călugăr din mănăstirea Agapia, care a slujit împreună cu alţi preoţi Sfânta Liturghie şi slujba parastasului, a ţinut o predică, fiind tare impresionat de mulţimea celor ce s-au adunat. Şi între altele a zis:

„Iubiţi credincioşi! în cimitirul acesta sunt înmormântaţi mulţi oameni mari precum: preoţi, arhimandriţi, episcopi şi chiar mitropoliţi, însă la nici unul din ei n-a venit şi nici nu vine în fiecare an atât de multă lume ca la părintele Nicodim. Se vede treaba că o mână nevăzută face acest lucru. El v-a iubit pe dumneavoastră şi s-a ostenit să vă pună la îndemână cartea sfântă, iar dumneavoastră îi sunteţi recunoscători şi îi răspundeţi tot cu aceeaşi iubire cu care v-a iubit el”.

Un om a plecat vindecat de la mormânt

La vreo câteva luni de zile după trecerea părintelui Nicodim la cele veşnice, un creştin din nordul Moldovei a venit la părintele Nicodim să-l mai vadă (fără să ştie că părintele Nicodim este mutat de la noi).

Trecuseră vreo câţiva ani de când acest creştin nu mai venise pe la părintele Nicodim din cauza unei suferinţe care nu-i îngăduia să facă o călătorie aşa de lungă. De data aceasta, nemaiputând răbda, a venit susţinut de două cârje şi ajutat de un vecin al său.

Nu auzise nimic despre plecarea Părintelui la cele veşnice. Când a ajuns la locuinţa Părintelui, a aflat de la maica Maria, sora sa. A mers în camera unde a locuit Părintele şi, nemaivăzându-l, a plâns mult, s-a dus apoi la cimitir unde a stat câteva ore plângând cu capul pe mormântul părintelui Nicodim.

Când a venit vremea să plece de la mormânt, a simţit în trupul său o putere deosebită şi a început a păşi pe picioarele sale, fără ca să mai aibă nevoie de cele două cârje cu care a venit până aici. Plin de recunoştinţă, a mulţumit lui Dumnezeu din toată inima sa, şi părintelui Nicodim, la al cărui mormânt s-a vindecat şi şi-a mărit evlavia, socotindu-l ca pe un sfânt şi plăcut al lui Dumnezeu.

Aceste minuni le face Preasfântul Dumnezeu, după trecerea din viață a părintelui Nicodim Măndită, ca să dispară orice îndoială din inimile noastre despre sfinţenia acestui mare bărbat îmbunătăţit şi vrednic preot al lui Dumnezeu. Să spulbere praful îndoielii din inimile celor care încă n-au reuşit a descoperi autenticitatea acestui mare adevăr, cum că părintele Nicodim Măndiţă a fost ca un apostol al zilelor noastre, sacrificându-şi viaţa pentru adevăr, luminând cu lumina cunoştinţei de Dumnezeu o foarte mare mulţime de suflete ce petreceau în întunericul faptelor păgâneşti, aducând în staulul Bisericii strămoşeşti pe oile cele rătăcite în căile pierzării.

Pelerinaj anual la mormânt

Numai în primul an şi la şapte ani am reuşit să facem praznicul în trapeza (sala de mese) mănăstirii, iar în ceilalţi ani am făcut şi facem praznic la locuinţa unde a stat părintele Nicodim şi ne organizăm în grupuri mici. Unul aduce una, celălalt aduce alta şi fiecare aduce ce poate, fără a fi obligat de cineva. În felul acesta, din anul 1975 s-a reuşit, cu ajutorul lui Dumnezeu şi rugăciunile plăcutului Său, ca în fiecare an, să facem câte ceva, fără să îngreunăm pe cineva cu ceva. Căci pe dătătorul de bunăvoie îl iubeşte Dumnezeu. La şapte ani a venit aşa de multă lume, încât nu mai avea loc pentru dormit. La ora 11 noaptea, când am venit de la mormânt, s-a umplut curtea mănăstirii de oameni. Atunci maica stareță m-a chemat sus şi mi-a zis:

- De ce ai chemat atât de multă lume. Unde vor dormi ei în această noapte?
- Maică stareţă, mă învinuiţi pe nedrept. Eu nu am chemat pe nimeni, absolut pe nimeni. N-am scris nimănui, n-am dat telefon nimănui. Pe singurul părintele Ioanichie Bălan, de la mănăstirea Bistriţa l-am chemat. I-am dat telefon azi dimineaţă, pentru că m-a rugat să-l anunţ cu o zi mai înainte de parastas. Aşa că eu nu sunt vinovat cu nimic, vă rog să mă iertaţi.

Atunci maica stareţă a trimis echipe de maici în satul vecin, ca să plaseze pe oameni pe la case.

La parastasul de şapte ani, părintele Ioanichie Bălan a ţinut patru predici. Una seara, în ajun, la mormânt, a doua după citirea Sfintelor Evanghelii de la Sfânta Liturghie, a treia după terminarea Sfintei Liturghii, iar a patra în sala de mese.

Toate aceste predici au fost ca o hrană pentru sufletele ce l-au ascultat... Maica stareţă a ţinut la sala de mese o cuvântare de o rară frumuseţe şi folos sufletesc.

O maică bătrână, din mănăstirea Agapia, văzând că în fiecare an se umplu uliţele mănăstirii de oameni şi femei ce vin la parastas, i-a zis maicii Maria:

- Maică Marie, ce-i cu oamenii aceştia pentru că în fiecare an vin din toată ţara la mormântul părintelui Nicodim de fac parastas?

- Maică, oamenii au simţit din partea părintelui Nicodim o adevărată dragoste de părinte, pentru că a fost plin de milă şi compătimire faţă de ei, şi acum ei se simt îndatoraţi faţă de Părintele, să-i răspundă tot cu aceeaşi dragoste.

Am vrut odată să fac un pomelnic. Şi în biserica Sfinţilor Voievozi din mănăstirea Agapia, maica ce vindea lumânări mi-a zis:

- Bine că ai venit, frate, pentru că am să te întreb ceva. Au venit şi vin mereu, în tot cursul anului, dar mai cu seamă când se apropie ziua parastasului părintelui Nicodim, oameni şi femei, care aduc la mine sticle cu ulei, pungi cu zahăr şi cu făină de grâu, ca pentru parastasul Părintelui! Frăţia ta ce spui în privinţa aceasta? Ce să facem cu ele?

- Dar până acuma ce aţi făcut cu ele? am întrebat eu.

- O bună parte din aceste danii aduse în cinstea şi evlavia părintelui Nicodim, le-am dat la bucătăria mănăstirii, iar restul le-am împărţit maicilor bătrâne şi bolnave, care nu aveau nici un ajutor de la nimeni. Ele primeau aceste milostenii cu lacrimi în ochi, zicând:

- Dacă şi acum ne vin daruri din partea părintelui Nicodim, însemnează că el nu s-a mutat de la noi. Cât a fost în viaţă, mereu ne trimetea prin sora sa ajutor şi după ce a plecat în veşnicie nu încetează de a ne trimite daruri prin oamenii săi.

Auzind eu aceste cuvinte de la acea maică, i-am răspuns:

- Dacă până acum aţi făcut aşa, faceţi şi de acum înainte tot la fel, pentru că noi nu suntem împotriva lucrului bun.

S-a vindecat de amețeală

În părţile noastre era o doamnă credincioasă care după putere se ostenea în cele bune. Când părintele Nicodim a trecut la cele veşnice, ea nu a reuşit să meargă la înmormântare. La vreo doi ani după aceea a avut o operaţie grea şi a rămas cu o ameţeală, încât cei ce o vedeau puteau socoti că este stăpânită de patima beţiei.

După ce a mai trecut o bucată de vreme, a reuşit să ajungă şi la mormântul părintelui Nicodim, unde a îngenuncheat cu toată evlavia şi cu suspine negrăite îl ruga pe părintele Nicodim ca să se roage lui Dumnezeu pentru a scăpa de acea suferinţă ce i-a rămas de la operaţie, din cauza anestezei.

După ce şi-a terminat rugăciunile pe care le avea de spus, s-a ridicat în genunchi şi, spre marea ei bucurie, s-a simţit deplin sănătoasă ca şi mai înainte.

Minunea cu tabloul Părintelui

Un om credincios avea în casa lui pus pe perete un tablou mare cu figura părintelui Nicodim Măndiţă. Plecându-şi urechea la nişte oameni răi, s-a temut de a mai ţine acest tablou pe perete şi l-a dat unui vecin al său, sub formă de împrumut, care l-a aşezat alături de alte tablouri ce le avea în cameră.

Întâmplarea a făcut, sau mai bine zis Dumnezeu a slobozit, ca în acea cameră să se producă o puternică explozie, din cauza vaporilor de la benzină, pe care a folosit-o ca diluant în vopsea, încât a spart şi duşumeaua camerei şi acoperişul casei şi a făcut scrum multe obiecte şi lucruri de valoare. Toate tablourile din cameră au căzut de pe

perete şi a trebuit să le schimbe ramele, pe când tabloul cu chipul părintelui Nicodim a rămas pe perete la locul lui şi nici cât de puţin n-a fost vătămat.

Oare aceasta e o întâmplare oarbă sau o putem socoti chiar ca o minune?

Primul credincios care s-a temut de a mai avea pe perete, în camera sa, tabloul cu chipul părintelui Nicodim, când a auzit de cele întâmplate, s-a minunat, iar cel care a văzut cu ochii săi cele întâmplate cu explozia din casa sa, cum a rămas tabloul intact şi nevătămat cât de puţin, s-a întărit în credinţă faţă de lucrarea ce a făcut-o părintele Nicodim, căci avea puţină îndoială.

Rugându-se, şi-a găsit soție

Un tânăr credincios din partea Piteştiului, deşi n-a cunoscut personal pe părintele Nicodim, venind într-un an la parastas şi văzând atâta lume adunată la mormântul lui şi-a dat seama că acest lucru nu se datorează întâmplării, ci arată tuturor celor ce au ochi de văzut, că părintele Nicodim Măndiţă a iubit până la jertfă pe Dumnezeu şi pe oameni. În continuare, el s-a umplut de evlavie către Părintele şi când s-a aflat la o răscruce de drumuri în viaţa sa, de nu mai ştia pe ce cale să apuce, a plecat numaidecât la mormântul acela să se roage lui Dumnezeu şi plăcutului Său slujitor, ca să-i lumineze mintea şi să-i rânduiască un suflet cu care să împartă în mod egal, în această scurtă viaţă, atât necazurile cât şi bucuriile.

Şi plecând de la mormânt spre casă, îi era inima plină de nădejde, că Dumnezeu i-a ascultat rugăciunile făcute cu umilinţă şi lacrimi la mormântul părintelui Nicodim. Şi aşa a şi fost, după credinţa lui, că până să ajungă acasă, chiar pornind de la

mănăstire, a făcut cunoştinţă cu o fată credincioasă pe care numai Bunul Dumnezeu a iconomisit să-o cunoască şi după un an de zile a reuşit să se căsătorească cu ea...

Am fost somat să părăsesc capitala

Venind în Bucureşti să lucrez, n-am putut sta cuminte aşa după cum mă ameninţa din timp în timp securitatea şi mi-am adus cu mine o serie de cărţi bune cu învățătură Ortodoxă pe care le-am încredintat unei doamne credincioase să le dea cu împrumut la persoanele dornice să le citească. Și vreme de un an de zile lucrurile au mers bine. Eu lucram iar cărţile, ca nişte îngeraşi, umblau din bloc în bloc şi răspândeau lumina lor. A fost greu până a aflat securitatea şi m-a anchetat vreme de trei zile în stare de arest după care am fost adus în camera lor, unde se aflau vreo câţiva ofiţeri superiori de securitate, care clocoteau de ură asupra mea şi pentru faptul că nu au reuşit să pună mâna pe mine, dându-mi o coală de hârtie mi-au arătat să stau la o masă neagră mai în fundul camerei şi să dau o declaraţie cum că în timp de 24 de ore voi părăsi oraşul Bucureşti.

Mai înainte de a începe să scriu, m-am ridicat în picioare şi făcându-mi pe faţa mea de trei ori semnul Sfintei Cruci, am zis cu voce tare:

- Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu celui viu, ajută-mă.

Ei s-au uitat unul la altul şi după ce m-am aşezat pe scaun să scriu, un colonel mai bătrân mi-a zis:

- De ce te închini, mă, doar aici nu este Biserică?!

Eu am răspuns:

- Să trăiţi, domnule colonel! După cum se ştie, cultul este liber în ţara noastră şi la nevoie mă pot închina oriunde.

Ei n-au mai zis nimic şi m-au lăsat să scriu declaraţia; iar a doua zi am plecat acasă, însă prin Bucureşti veneam adeseori...

M-am întors acasă însoțit de securitate

În perioada anilor 1948-1989 în nenumărate rânduri au venit de la securitate şi ne-au făcut percheziţie, răscolind casa de la un capăt la altul, desfăcând duşumeaua, stricând pereţii, ba săpând chiar şi pe sub temelia casei.

M-am dus într-o zi să aduc de la Zemeş o maşină de lemne pentru iarnă. În oraşul Moineşti am fost arestat, anchetat câteva oare după care am plecat la Grigoreni cu o maşină şi câţiva ofiţeri de securitate pentru a ni se face percheziţie la domiciliu. La vreo două ore din noapte, când soţia mea mă aştepta să vin cu maşina de lemne, auzind că în faţa porţii s-a oprit o maşină şi socotind în mintea ei că am adus lemne pentru iarnă cum ne-a fost vorba, privind cu groază că eu mergeam înainte, iar după mine veneau câţiva ofiţeri de securitate, ce credeţi că s-a întâmplat? În clipa următoare, de spaimă a căzut la pământ strigând în gura mare:

- Săriţi oameni buni că vin hoţii la noi să ne ia cărţile.

Şi a strigat aşa de tare încât au venit vecinii să vadă ce s-a întâmplat. Doi ofiţeri au ridicat-o pe soţia mea de jos şi o sprijineau ca să poată merge. Un alt ofiţer a făcut să dispară vecinii; iar eu care mergeam înainte am văzut pe un scaun în faţa uşii Mica Prăvilioară, după care îşi făcea soţia mea rugăciunea. O iau de pe scaun şi o dau soţiei care era în spatele meu, zicându-i:

- Ileană, ia cartea, pentru că aceştia te lasă fără ea.

Atunci unul din ei i-a zis:

- Îţi promitem, tanti, că nu o luăm, dar vream să vedem ce conţinut are.

Şi aprinzând el o lumină, iar soţia ţinând cu tărie cartea, o desface filă cu filă ca să o poată vedea, după care a început percheziţia. În timp ce răscoleau au dat cu ochii de ceva sticle cu ulei; câteva pachete de orez, de zahăr, de făină de grâu şi au zis către mine:

- Dar ce, mă, îţi este teamă că ai să mori de foame? De ce ai adunat aici aşa de multe alimente?

Până să răspund eu, unul din ei a zis către cel mai mare:

- Ar fi bine ca să facem un proces verbal de confiscare, ca pe viitor să-l învăţăm minte pe domnul Ionescu, să nu se lăcomească! iar eu am răspuns:

- Domnule colonel, noi vom avea hramul bisericii peste o săptămână şi am cumpărat aceste alimente ca să facem mâncare la hram pentru oameni care vin din satele vecine.

- Dar ce, o să aduceţi oamenii aceia în casă, ca să-i puneţi la masă?

- Ce întrebare este aceasta, domnule colonel, doar n-o să le dăm oamenilor mâncare la poartă! Din moşi strămoşi aşa am pomenit, ca în ziua hramului Bisericii să se umple casa noastră cu rude, prieteni, cunoscuţi şi chiar din cei necunoscuţi, să-i ospătăm, să lă dăm câte un pahar două de vin, să-i omenim pe fiecare din ei, căci şi noi când mergem la ei, tot aşa suntem primiţi.

Colonelul întreabă:

- Dar nu cumva vorbiţi între dumneavoastră, când vă adunaţi cu aceste prilejuri, despre cele ale religiei?

- Da, cum să nu vorbim, desigur despre cele ale religiei, căci aceasta este problema care ne interesează pe noi. Mai mult decât atât, am fost prizonier în Rusia şase ani, dar n-am fost opriţi de nimeni de a vorbi de cele ale religiei. Ba aveam şi ziarul

nostru românesc care purta titlul de „Graiul Liber”, iar starea de prizonierat e asemănătoare cu starea puşcăriaşului şi totuşi eram liberi să vorbim de religie. Ba ceva mai mult. În tot timpul prizonieratului am purtat într una la buzunarul hainei Noul Testament, iar în celălalt buzunar o cărticică de rugăciune. În fiecare dimineaţă când ieşeam pe poarta lagărului ni se făcea la fiecare control la buzunare, şi când mă întreba ce am acolo îi spuneam: „Evanghelie” iar el (santinela rusă) răspundea: „Ladana” şi nici măcar o dată nu mi-a făcut cineva dintre ei observaţie. Iar aici în ţara mea pe care aşa de mult am dorit-o...

Atunci colonelul m-a întrerupt brusc, zicându-mi:

- Lasă-mă, domnule, cu teoria dumitale şi ascultă ce-ţi spun eu, că doar îţi dai seama că eu nu sunt ca dumneata, cu câteva clase primare: peste 20, cel mult 30 de ani, nu va mai fi în ţara noastră nici urmă de misticism, ci va fi ţara noastră o ţară fericită, eliberată de concepţii învechite cu desăvârşire.

Auzind aceste cuvinte din gura acestui colonel, eu n-am putut zice atunci nici un cuvânt, dar vă rog, iubiţi cititori, de a mă îngădui a zice acuma câteva cuvinte: proorocia acestui colonel aşa de încrezut s-a dovedit, după cum si dumneavoastră vedeţi, a fi cu totul mincinoasă. Și iată cum:

Această întâmplare şi percheziţie la domiciliu a fost pe 5 octombrie 1975 aşa că până în anul 1989 în 22 decembrie, ziua eliberării noastre n-a mai fost decât 14 ani şi vreo trei luni când ne-am văzut eliberaţi şi noi cei oropsiţi de regimul comunist şi ne-am simţit şi ne simţim aşa „ca la noi acasă”. Iar când mai aud de la unii şi de la unele că „mai bine era în regimul trecut”, ateist, drept să vă spun, mă doare inima la auzul acestor cuvinte şi socotesc în mintea mea că ei nu au în vedere că mulţi oameni de valoare şi unii preoţi ai Bisericii Ortodoxe au avut de suferit şi au şi murit prin lagărele şi închisorile comuniste. Nu mai vorbim de unele mănăstiri închise. Iar în gospodăriile colective lucrau bieţii ţărani pe gratis, pentru faptul că ogoarele muncite de ei nu voiau să dea recolta pe care o fixau ei pe hârtie.

În timp ce eu mă aflam la închisoare, soţia mea lucra pe ogoarele colectivului udând cu lacrimi munca ei zi de zi. Nişte oameni şi femei din comunele vecine au venit să o ajute la muncă pe soţia mea. Când să plece de la noi, în staţia de autobuz i-au luat în primire miliţia, i-au arestat, i-au amendat și i-au și amenințat că de se mai întâmplă ca ei să mai vină vreodată la noi, la deţinutul politic, îi va condamna şi pe ei cu închisoarea. Oricine îşi poate de seama, bineînţeles numai oamenii cu judecată sănătoasă, cât de bine era în regimul ateist... Eu am fost condamnat cu şapte ani, nu pentru altceva, ci numai pentru că părintele Nicodim a vrut cu orice preţ să ajute poporul acesta cu învăţătura cea bună a Bisericii Ortodoxe şi ne-a pus la dispoziţie cărţile care erau deja tipărite, păstrate în cele trei depozite, ca să le împărţim acelor suflete dornice de a le citi...

Confiscarea manuscriselor

În anul 1983, luna aprilie, a venit o echipă de la securitate să-mi facă percheziţie la domiciliu. Mergând şi urcându-se direct în podul grajdului, au luat de acolo manuscrisele cu Viaţa părintelui Nicodim, bătute la maşină în patru exemplare. După ce au coborât, mi-au zis:

- Ia să-mi spui acuma, cine ţi-a bătut la maşină aceste manuscrise?!

Eu i-am răspuns:

- Să trăiţi, domnule colonel, nu vă pot spune cine mi-a bătut la maşină, deoarece eu i-am promis acelei persoane că nu voi spune nimănui, chiar dacă va fi cazul să-mi pierd şi viaţa.

Atunci colonelul de securitate mi-a zis iarăşi:

- Să ştii că noi tot vom afla cine este, dacă dumneata nu vrei să spui.

După ce a mai trecut o vreme, colonelul s-a apropiat de mine şi mi-a vorbit cu cuvinte dulci:

- Eu te rog să-mi spui, ca nu cumva să ai necazuri dacă nu vrei.

- Nu vă pot spune deoarece pe unde a ieşit cuvântul va ieşi şi sufletul. Nu pot spune, pentru că de îl voi trăda, nu mai pot suporta după aceea mustrarea de conştiinţă care mă va chinui groaznic.

Atunci colonelul mi-a cerut să-i dau mâna şi uitându-se în ochii mei ţintă, mi-a zis:

- Ca de ultima dată te mai rog să-mi spui, pentru că doar vezi că suntem amândoi bătrâni.

Pe loc m-am umplut parcă de o mânie şi i-am zis:

- Domnule colonel, dumneavoastră aţi auzit cuvintele pe care le rostim noi creştinii în faţa Sfântului Altar mai înainte de a primi Sfintele Taine că: „Nu voi spune Taina Ta vrăjmaşilor Tăi, nici sărutare nu-ţi voi da ca Iuda”. Cred că acum m-aţi înţeles ce vreau să vă spun, şi cu aceste cuvinte mi-am retras mâna mea din mâna lui.

Atunci el n-a mai zis nimic şi a rămas gânditor... După ce au terminat, mi-au luat sacul cu cărţi pe care mi le-au confiscat şi m-au luat şi pe mine la Moineşti să-mi facă percheziţie în camera unde stăteam cu chirie. Au găsit şi aici doi saci cu cărţi, i-au urcat în maşină şi m-au luat şi pe mine la miliţia oraşului Moineşti, pentru a-mi verifica fiecare carte în parte.

A doua zi am fost chemat de urgenţă la camera nr. 6, la miliţia oraşului Bacău, ca să fiu anchetat şi să-mi facă dosar de trimitere în judecată la Tribunalul Militar. Între altele, am fost întrebat de ce nu am scris nimic la Viaţa Părintelui în legătură cu arestarea, judecarea şi condamnarea părintelui Nicodim şi nici nimic din cele petrecute cu părintele Nicodim la închisoare. Eu nu i-am răspuns nimic dar a fost scris un caiet cu 96 de pagini despre cele petrecute cu Părintele la închisoare, dar acest caiet nu a fost pus la un loc cu manuscrisul, ci jos în grajd într-o cutie rotundă de tablă veche, şi nimeni nu

bănuia că în acea cutie s-ar putea păstra ceva. Totuşi colonelul de securitate a scos din acea cutie caietul pe jumătate, dar l-a lăsat pentru că era ambalat cu hârtie murdară şi făcut sul ca să poată intra în cutie. Şi aşa am fost salvaţi. Dacă scotea caietul din acea cutie, apoi e de la sine înţeles că urma arestarea şi condamnarea mea a doua oară. Dar Bunul Dumnezeu n-a slobozit aşa ceva. Totuşi cei de la securitate au căutat să mă discrediteze în felurite chipuri. Opreau maşina cu muncitorii petrolişti ce venea de la schimb şi urcând în ea întrebau: „Nu este aici Ionescu Jorj?”. Oamenii îi răspundeau: „Nu. Nu este aici Ionescu”. Aşa au făcut vreo două săptămâni, încât unii din ei mi-au zis:

- Oare ce are cu dumneata miliţia şi cei de la securitate pentru că mereu ne opreşte autobuzul nostru zi şi noapte şi te caută pe dumneata.

Eu le-am spus ca să le facă cunoscut lor că eu mă aflu acasă. Să vină la mine. Vine un ofiţer de securitate după aceea şi-mi pune nişte întrebări.

- Dacă dumneata ai reparat casa în 1963, ai pus tot clampa (broasca) de la bunica? la care i-am răspuns:

- Domnule anchetator, am pus la pereţi chirpici pentru că erau lemnele putrede. Dar dacă mai făceam unele cheltuieli cu renovarea casei, atunci mă învinuiaţi că am făcut aceste cheltuieli cu bani de la cărţi şi tot rău ieşeam faţă de dumneavoastră.

- De ce dumneata nu mergi nici o dată la restaurant, cum merg şi ceilalţi oameni din sat?

- Pentru că nu simt nevoia să merg acolo!

- Însemnează că dumneata nu ai nici o legătură cu oamenii din sat?

- Ba da, am legătură, cum să nu. Dacă nu merg la restaurant, merg şi eu la Biserică.

Securistul a zis iarăşi:

- O să te obligăm ca de astăzi înainte să mergi în fiecare duminică după masă la restaurant, ai înţeles?

Eu i-am răspuns:

- Numai în cazul că mă veţi duceţi sub escortă voi merge, altfel nu.

De ce sunt percheziționat?

După ce am venit de la închisoare, obişnuia miliţianul să-mi facă percheziţie prin sacoşă şi chiar prin buzunare ori de câte ori treceam pe la postul de miliţie sau mă întâlneam cu el. Ba s-a întâmplat de vreo câteva ori şi în alte localităţi şi oraşe din ţară. Şi pentru că acest ofiţer de securitate îl aveam în faţa mea, m-am gândit să-i pun o întrebare în privinţa aceasta:

- Domnule colonel, v-aş întreba ceva, dacă îmi permiteţi?
- Da, spune tot ce vrei.
- În ziua când am plecat din închisoare ne-a dat un bilet de eliberare, într-un cuvânt m-a pus în libertate, a trecut de atunci mai bine de trei ani, însă eu nu beneficiez de drepturile unui cetăţean cu adevărat liber, deoarece mi se face percheziţie prin sacoşe şi prin buzunare de câte ori trec pe la postul de miliţie sau mă întânesc cu cineva din miliţie sau cu cei de la securitate. Aş vrea să-mi spuneţi deschis dacă sunt într-adevăr cetăţean liber sau sunt numai semi-liber?

Pe colonel l-a apucat o stare de nervi şi mi-a răspuns cam răstit:

- Ce mă, nu-ţi convine, doar ştii pentru ce ai fost condamnat? Și stând la închisoare nu te-ai reeducat cât de puţin, ci cum ai intrat la închisoare, aşa ai ieşit. Ba te-ai mai şi îndărătnicit şi acum ai vrea să-ţi mai faci iar de cap.

Auzind eu aceste cuvinte zise cu atâta răutate de la un domn colonel, m-am lămurit pe deplin. Tocmai de aceea în ziua cea blagoslovită de Dumnezeu „vineri 22 de - cembrie 1989” am plâns de bucurie până m-am săturat, în speranţa că vom fi liberi şi pe

viitor ne vom simţi aşa „ca la noi acasă”, după cum s-a şi întâmplat, deşi avem şi acuma unele necazuri şi lipsuri însă a fi cineva constrâns, urmărit pas cu pas, clipă de clipă, e mult mai greu de suportat...

Cinstire adusă Părintelui Nicodim

În anul 1997, în dimineaţa zilei când se făcea parastasul părintelui Nicodim, mă aflam la cimitirul mănăstirii Agapia şi aşezam pe masă colacii. Lângă mine se afla o doamnă care punea şi ea pe masă ceva jertfă. Şi, dând cu ochii de mine, mi-a zis:

- Nu cumva mata ai scris cartea cu viaţa părintelui Nicodim Măndiţă?
- Da, i-am răspuns.
- Dacă îmi îngăduiţi am să vă spun ceva. După ce am cumpărat cartea, am citit-o odată şi am plâns, după care am citit-o a doua oară şi iar am plâns. Şi am început a mă ruga părintelui Nicodim ca să mă ajute cu rugăciunile sale către Bunul Dumnezeu, să pot ajunge şi eu la Agapia, la Parastas. Iar în ajunul plecării mele la Agapia mi s-a arătat în vis noaptea şi m-a binecuvântat să pot ajunge şi eu. Cu rugăciunile părintelui Nicodim am ajuns.

După aceea mi-a dat adresa ca să-i pot trimite această carte mai completă. Era din oraşul Bârlad.

Sfaturi duhovniceşti pentru pregătirea de spovedanie

Teama să nu greşesc

Părintele Nicodim îmi spunea să ajut pe câte cineva la pregătirea de spovedanie. Altădată trimitea la noi pe câte cineva să-l ajut la pregătire. E drept că şi atunci, ba chiar şi acum, am o oarecare teamă ca nu cumva celui ce se pregăteşte de mărturisire să-i rămână vreun păcat nescris pe hârtie, din nepriceperea sau neglijenţa mea, şi astfel să mă fac părtaş la păcate străine. Mereu presat de această teamă, am zis odată către Părintele:

- Cuvioase Părinte, ori de câte ori e cazul să ajut pe cineva la pregătirea de mărturisire, simt în inima mea o teamă. Mă gândesc ca nu cumva să greşesc atunci când e cazul să-i dau explicaţie la unele păcate, sau să fiu înţeles greşit şi astfel, socotind că fac o faptă bună, să mă împovărez de păcate străine?

- Da. E bine să avem de-a pururea teama de a nu greşi, după cuvântul Proorocului David, care zice: «Slujiţi Domnului cu frică...», dar ca să avem siguranţa că facem o bună pregătire de mărturisire, ne trebuie foarte multă rugăciune şi post. Şi Proorocul David se temea de acest lucru, căci îl auzim cum se ruga adeseori, zicând: «Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug ca să tăgăduiesc răspunsurile cele din păcate» (Psalmi 140, 4). Numai Bunul Dumnezeu de se va milostivi spre noi ca să ne umple de înţelepciunea cea de sus, care este aşa după cum spune Sfântul Apostol Iacob - întâi curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune (Iacov 3, 17). Numai această înţelepciune ce vine de sus, de la Dumnezeu, va fi în măsură să ne lumineze mintea ca să pricepem cum să ne putem pregăti cât mai bine de mărturisire şi să putem ajuta şi pe alţii. Altfel nu. Socotindu-ne singuri înţelepţi, putem greşi fără să ne mai putem da seama de greşeala ce am făcut-o.

Pregătire pentru spovedanie

După ce părintele Nicodim a zis aceste cuvinte, sta gânditor şi se uita la mine ca şi cum mi-ar fi venit mie rândul să zic ceva în privinţa aceasta. Atunci am întrebat:

- Cuvioase Părinte, de multă vreme mă chinuie un gând pe care n-am îndrăznit să vi-l spun şi parcă nici acum nu am curajul să-l mărturisesc, dar de data aceasta sunt nevoit s-o fac. Părintele a zis:
- De când ai acest gând, te-ai mărturisit vreodată?
- Da, m-am mărturisit poate şi de trei-patru ori, însă acest gând n-am avut curaj să vi-l spun la mărturisire.
- Dar acuma poţi să mi-l spui?
- Da, acum vi-l spun. Nu vi l-am spus până acum, de teamă să nu greşesc, văzându-vă că sunteţi aşa de ocupat. Aş dori tare mult ca, sfinţia voastră personal să vă ocupaţi de mine, nepriceputul, şi să mă învăţaţi ca pe copilul de şcoală, cum se face o pregătire de spovedanie cât mai completă.
- Acesta este gândul care te chinuia şi nu îndrăzneai să-l spui?!
- Da, cuvioase Părinte, acesta este.
- Ei bine, atunci să aduci din camera cealaltă caietul cu păcatele omeneşti şi o să ne apucăm să facem şi acest lucru, pentru că este de trebuință.

Părintele s-a pregătit să meargă la rugăciune în grădină, până să vin eu cu caietele. Şi după ce a făcut rugăciuni de câteva ore, ne-am întors în cameră. Părintele a luat caietul cu păcatele în mână şi a zis către mine:

- Să nu ajuţi pe nimeni la pregătirea de spovedanie dacă acela nu dă semne că ar vrea să-şi schimbe viaţa din temelie. Cel ce vrea cu adevărat o spovedanie după pravila Bisericii, dar după această spovedanie nu pune început bun, este asemenea cu cel

ce şi-a zidit casa pe nisip, după cum spune Sfânta Evanghelie. Adică nu citeşte prin sfintele cărţi, nu începe a posti posturile cele rânduite de Biserică, nu renunţă cu desăvârşire la petrecerile anticreştineşti, nu se părăseşte de beţie, de fumat, de înjurat, nu merge regulat la Sfânta Biserică şi câte altele.

Iar dacă ai în faţa frăţiei tale un suflet ce doreşte a se pune în slujba lui Dumnezeu, atunci merită să te ocupi de el, în speranţa că şi el la rândul lui va ajuta pe alţii, aşa după cum zice preotul adeseori la ecteniile ce le rosteşte la sfânta Liturghie: „Pe noi înşine şi unul pe altul şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm".

Şi dacă la orice început de lucru se cere a se face mai întâi rugăciune, apoi cu mult mai mult se cere în această situaţie. Şi după ce ai terminat rugăciunea, faci o mică introducere mai înainte de a intra în caietul cu păcatele şi zici către el:

- Frate, e bine să ştii că în această pregătire de mărturisire nu este bine să scrii păcatele ce le-ai mărturisit la alţi preoţi şi ai făcut şi canon cuvenit pentru ele. Dar dacă le-ai şi mărturisit acele păcate, poate la mai mulţi preoţi, dar nu ai primit canonul cuvenit pentru ele, sau dacă ai şi primit canon cuvenit pentru acele păcate dar nu l-ai făcut, atunci se cade a le mărturisi din nou, deoarece păcatele mărturisite nu sunt iertate fără de canonul cuvenit. Și când vorbim de canon cuvenit, înseamnă un canon în raport cu greutatea păcatelor mărturisite; iar nu un canon de câteva metanii sau lumânări care, la drept vorbind, nici nu se poate numi canon; ci bagatele, vorbe omeneşti. De altfel e bine să ştim că dreptatea dumnezeiască nu îngăduie ca păcatul săvârşit de cineva în lumea aceasta să rămână nepedepsit; ori aici, ori în veşnicie. După cum vedem că păcatul strămoşesc şi păcatele lumii întregi au fost pedepsite, în Iisus Hristos Dumnezeu - Omul. Numai că pedeapsa păcatelor celui ce se spovedeşte cu înfrângerea inimii şi cu hotărâre bună, se împarte în trei: 1) O parte din pedeapsa păcatelor se iartă din partea milostivirii lui Dumnezeu.

2) A doua parte a pedepsei păcatelor se iartă din partea preotului duhovnic, care se va ruga pentru penitent.

3) Iar pentru a treia parte a pedepsei păcatelor, va primi canonul cuvenit cel ce şi-a mărturisit păcatele preotului duhovnic la scaunul spovedaniei.

Cât priveşte despre păcatele ruşinoase, acelea se spun numai la scaunul spovedaniei şi nu este îngăduit a se mai spune la alţii. Chiar şi cel ce nu ştie carte şi este nevoie ca cel ce îl ajută la pregătire să-i scrie păcatele pe hârtie, totuşi va putea ţine în mintea sa câteva păcate ruşinoase, care îi aparţin, ca să le poată spune preotului. Păcatul ruşinos pe care l-a săvârşit cineva, dacă îl va spune la alţii, în afară de preotul duhovnic la scaunul spovedaniei, îl va multiplica în raport cu acele persoane la care l-a spus. Şi în loc de un singur păcat, va avea mai multe. I se pot da la păcatele ruşinoase explicaţiile cuvenite, folosind însă termeni mai pe ocolite, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel care zice că: „Cele ce se fac de unii în ascuns, ruşine este a le şi grăi”. Nu este bine de asemenea să se scrie păcate care nu apasă conştiinţa, sub pretextul că poate le-a săvârşit, dar nu le mai ţine minte. Căci de se va osteni cineva (după putere) a-şi mărturisi păcatele pe care le ţine minte, şi acelea pe care nu le mai ţine minte se vor ierta împreună cu cele mărturisite. Da. Şi acele păcate, pe care le-a săvârşit dar nu le mai poate ţine minte, se iartă împreună cu cele mărturisite. Păcatul cel nemărturisit din cauza ruşinii are putere de a face ca şi cele mărturisite să nu fie iertate. Ba ceva şi mai mult. Aşa după cum spune şi preotul duhovnic către cel ce vrea să se spovedească: „Fiilor şi fiicelor! Hristos stă de faţă nevăzut, primind mărturisirea voastră cea cu umilinţă. Iar eu numai că sunt martor, ca să-I mărturisesc Lui toate câte îmi veţi spune mie. Deci să nu vă ruşinaţi şi să ascundeţi de mine ceva. Iar de veţi ascunde de mine ceva, să ştiţi că toate păcatele îndoite le veţi avea”.

Aşa că un singur păcat nemărturisit din pricina ruşinii, are putere să împovăreze de păcate şi mai mult pe cel ce se mărturiseşte.

Cel ce se pregăteşte de mărturisire, de va avea vrajbă cu cineva, nu poate primi de la duhovnic dezlegarea păcatelor sale până nu se va împăca cu acela. La fel şi

cel ce va avea în posesia lui vreun lucru străin sau vreo datorie la cineva, pe care nu vrea să o mai achite.

De asemenea se cere ca să nu învinovăţească pe nimeni pentru păcatele ce le-a săvârşit, nici chiar pe diavolul.

Dacă vezi pe cel ce se pregăteşte de mărturisire că e prea descurajat şi are oarecare teamă că Dumnezeu nu-l va mai ierta pentru că a săvârşit prea multe păcate, atunci să cauţi a-i dovedi că bunătatea lui Dumnezeu nu cunoaşte margini şi că nu va reuşi omul să facă atâtea păcate încât să-l determine pe Dumnezeu de a nu-l mai putea ierta. Ori cât de multe păcate va fi săvârşit cineva, dar dacă pune început bun şi face o aspră pocăinţă, oprindu-se cu desăvârşire de a mai săvârşi păcat de moarte, va căpăta iertare de la Dumnezeu. Şi să cauţi să-i spui din Pateric câteva exemple de milostivire a lui Dumnezeu, în legătură cu starea în care se află.

Se spune într-o carte bisericească despre un om tare descurajat de mântuirea sa, care avea o mulţime de păcate, că a avut o vedenie ca aceasta: se făcea că era pe un câmp frumos împodobit, cu multe flori mirositoare şi copaci încărcaţi cu fructe. Cum sta el acolo şi nu se mai sătura privind acea minunată privelişte, a trecut pe lângă el un bărbat luminat şi strălucit, care i-a zis cu un glas dulce şi plin de bunătate: „Vino după Mine!”. Bietul om... Privind de câteva ori pe acel Bărbat, care nu era altul decât Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, n-a îndrăznit să facă măcar un pas, cunoscându-şi ticăloşia vieţii lui şi observând în El o sfinţenie desăvârşită.

După aceea a trecut prin faţa lui, rând pe rând, Maica Domnului, Sfântul Ioan Botezătorul, cei 12 Apostoli, şi cetele de Ierarhi, Cuvioşi, Mucenici, Mărturisitori, Drepţi, şi fiecare din ei, cu o voce dulce, îl pofteau pe bietul om să le urmeze. Dar el sta nemişcat şi nu putea să se hotărască a le urma, văzând marea distanță între el și ei. La urmă de tot a trecut o ceată mare, mare de tot, pe care nimeni nu era în stare să o poată număra. În această ceată se aflau la un loc: vameşi, tâlhari, curvari şi tot soiul de păcătoşi notorii,

care prin o adevărată pocăinţă, au căpătat iertare de la Dumnezeu şi s-au mântuit. Şi ei, ca şi ceilalţi dinaintea lor, au chemat pe bietul om să le urmeze lor. De data asta însă, omul nostru n-a mai stat un minut pe gânduri; ci plin de nădejde în mila lui Dumnezeu, a şi plecat cu pas grăbit după ei, zicând în sinea lui: „Da. Cu voi am curaj să merg, deoarece mă asemăn de minune”.

Trezindu-se din acea vedenie, s-a simţit cu totul uşurat de acea descurajare şi, petrecându-şi restul vieţii lui în aspră pocăinţă, s-a mântuit.

Aici se potrivesc de minune acele cuvinte scrise pe una din strănile Bisericii Adormirii Maicii Domnului de la mănăstirea Agapia: „Scaunul lui Pavel nu-l râvnesc şi nici fericirea lui Petru, dar ca tâlharul mă rog Ţie: «Pomeneşte-mă şi pe mine întru Împărăţia Ta»”... Cu astfel de pilde şi învăţături să încurajezi pe cel strivit de căinţă şi de remuşcare.

Celui care nu va avea căinţă şi durere în inima sa pentru păcatele săvârşite atât cât se cere, îi aduci la cunoştinţă despre ceea ce a zis dreptul Iov: „Că ar dori mai bine să intre într-o mie de iaduri, numai să nu vadă faţa înfricoşată a Dreptului Judecător”. Cu el nu avea nimic Dumnezeu, deoarece era drept, dar de groaza aceea şi de pedepsele păcătoşilor pe care le vor primi ei în ziua aceea mare a Judecăţii, se temea el.

În cartea de predici a lui Ilie Miniat se spune că de ne va ierta Dumnezeu păcatele, poate să ne găsească vrednici de iad din faptele noastre bune, neţinând realitatea corect. Credem că am făcut multe milostenii, sau multe rugăciuni, sau zile de post şi câte alte fapte bune şi de se va verifica fiecare faptă în parte, atunci se va vedea cu câte păcate este înfăşurată chiar şi fapta pe care o socotim de bună. Dacă nu cumva am făcut milostenie din muncă necinstită, sau am dat acea milostenie spre laudă, sau cu gând de înălţare, sau cu fapta noastră de milostenie am încurajat păcatul lenevirii, sau am dat acea milostenie fără dreaptă socoteală celui necredincios şi vicios.

Acest lucru se poate spune şi la fapta minunată a rugăciunii. De nu cumva în timpul rugăciunii am lăsat mintea să hoinărească la cele deşarte, sau chiar la pofte

trupeşti necuviincioase, sau de am făcut rugăciuni în timp ce eram în vrajbă şi duşmănie cu alţii, sau am făcut rugăciuni cu glas tare când eram singur, sau am vorbit, sau căscat, sau am dormitat, sau m-am uitat înapoi, sau am stricat aerul în timpul rugăciunilor acasă sau la Sfânta Biserică.

Chiar şi fapta bună a postului are nişte condiţii de care trebuie să ţinem seama dacă dorim să fie bine primit la Dumnezeu şi să nu ne împovărăm chiar şi cu unele păcate. Dacă postim o zi sau două şi după un asemenea post mâncăm prea mult căzând în lăcomia pântecelui. Sau de bem vin şi alte băuturi alcoolice şi cădem în păcatul beţiei. Sau făcând post, nu-i iertăm pe cei ce ne greşesc nouă, sau ne răzbunăm pe ei. Iată că şi din faptele noastre cele bune, după cuvântul acestui mare predicator, Dumnezeu ne găseşte vrednici de iad. Aşa că noi ne putem împovăra de păcate chiar şi atunci când ne ostenim a face fapte bune, dacă nu ţinem cu străşnicie ca fapta cea bună pe care o facem să îndeplinească toate condiţiile ce se cer, pentru săvârşirea ei cu folos vremelnic şi veşnic.

„Şi dacă dreptul abia se mântuieşte - după cuvântul Sfântului Apostol Petru - ce va fi cu cel necredincios şi păcătos” (1 Petru 4, 18). „Aşa că, de nu va zidi Domnul casa, în deşert s-ar osteni cei ce o zidesc. Şi de nu ar păzi Domnul cetatea, în deşert ar priveghea cel ce o păzeşte” (Psalmi 126, 1). „Pentru că nu spre arcul meu voi nădăjdui şi sabia mea nu mă va mântui” (Psalmi 43, 8).

De la bun început atrage atenţia celui ce vrea să se pregătească, să nu lungească cuvântul în recunoaşterea păcatelor, cu povestiri amănunţite sau hazlii, încât să provoace cumva chiar şi râsul, deoarece în cazul de faţă trebuie să stăpânească inimile noastre o durere lăuntrică pentru că am supărat pe Dumnezeu Cel Atotbun cu păcatele. Aici se face o dezbatere a păcatelor săvârşite şi e nevoie ca să întreţinem în permanenţă o legătură cu Dumnezeu prin rugăciuni tainice ca să putem reuşi a face o pregătire cât mai completă în recunoaşterea păcatelor, ca astfel spovedania ce va urma în curând să fie în adevăr ca şi un al doilea botez, după rânduiala tainelor creştineşti. De asemenea nu

trebuie arătate cu degetul persoanele sau locul unde şi cu cine s-au săvârşit păcatele. Ca pregătirea pentru spovedanie să fie cât mai restrânsă, e bine a nota pe hârtie numai păcatul propriu-zis şi nu şi explicaţia lui care s-a pus acolo, ca să pricepem mai uşor acel păcat. Făcând aşa, vom putea reuşi să economisim timpul duhovnicului, timp care este aşa de scump.

De asemenea e bine ca în timpul pregătirii pe care o facem pentru prima dată să nu ne grăbim, deoarece la fiecare păcat trebuie să aruncăm privirea noastră asupra vieţii ce am trăit-o încă din anii copilăriei şi până în prezent, urmărind cu atenţie locurile şi persoanele cu care am fost în contact. Şi dacă se spune că unele operaţii mai grele durează până şi la patru-cinci ore, în cazul de faţă nu va fi de mirare dacă prima pregătire va dura şi mai mult. Bineînţeles că această durată de timp diferă de la o persoană la alta, în raport cu pregătirea lui religioasă, şi cu felul lui de a înţelege. Chiar şi Sfântul Apostol Pavel ne arată această deosebire între unii şi alţii, când zice lui Timotei, ucenicul său, aceste cuvinte: „Să-ţi dea ţie Domnul pricepere ca să poţi înţelege cele ce-ţi grăiesc eu” (2 Timotei 2, 7).

Părțile Tainei Spovedaniei sau Pocăinței

Păcatele omeneşti depăşesc numărul de 365, câte zile sunt într-un an. Şi aceste păcate sunt împărţite în: Păcate împotriva Duhului Sfânt, Păcate strigătoare la cer, Păcate împotriva celor zece porunci dumnezeieşti, Cele şapte păcate de moarte, Păcate străine, Păcate împotriva milei sufleteşti, Păcate împotriva milei trupeşti, Păcate împotriva celor trei virtuţi teologice, Păcate împotriva celor patru virtuţi cardinale. Aşa că cele peste 365 feluri de păcate sunt împărţite în nouă grupe sau categorii.

Taina spovedaniei are patru părţi şi anume: 1) Înfrângerea inimii; 2) Mărturisirea păcatelor; 3) Canonul cuvenit şi 4) Dezlegarea. Atâta legătură au aceste părţi una cu alta, că de va lipsi una din aceste părţi, Taina Spovedaniei nu mai are nici o valoare.

Înfrângerea inimii, sau durerea inimii că am supărat pe Dumnezeu cu păcatele, are atâta putere, încât aproape că se iartă păcatul mai înainte de a ajunge omul la scaunul spovedaniei. Mărturisirea păcatelor fără această înfrângere, nu are nici o putere de iertare.

Sfânta Taină a spovedaniei trebuie să mai aibă zece însuşiri şi anume:

1) Să fie simplă şi scurtă, să nu spui cuvinte deşarte, povestiri şi basme după cum fac unii oameni nepricepuți.

2) Să fie smerită, să te cunoşti că eşti păcătos şi ticălos...

3) Să fie adevărată, fără minciună şi pricinuire, nici să spui mai puţine păcate de câte ai făcut şi nici mai multe, ci numai pe cele pentru care te mustră cugetul... Şi pururea să te osândeşti numai pe tine.

4) Mărturisirea să fie cât mai grabnică, adică cum ai păcătuit să şi alergi la duhovnic.

5) Să fie lămurită prin cuvinte înţelepte şi aşezate.

6) Să fie cu ruşine, adică să te cucereşti şi să te ruşinezi că ai mâhnit pe Dumnezeu şi ai vătămat sufletul tău şi sufletul aproapelui... Pentru că ruşinea este o parte a pocăinţei.

7) Mărturisirea să fie întreagă, adică să nu ascunzi nimic ca să mai spui altui duhovnic; căci aceasta este furare de cele Sfinte.

8) Să fie tainică, în loc ascuns, să nu audă altcineva; căci cine va destăinui fapta altuia, păcătuieşte greu.

9) Mărturisirea să fie tânguitoare, cu lacrimi şi întristarea inimii, să urăşti păcatul, hotărând în inima ta să nu-l mai faci. Să fugi de locul şi persoana cu care ai căzut în păcat. Iar de nu vei face aşa, pocăinţa ta nu este adevărată şi nici primită de Dumnezeu.

10) Şi cea din urmă. Trebuie să fii gata de primirea canonului... adică să faci canonul cât mai grabnic. Iar dacă ai uitat vreun păcat de moarte, din nepăsarea ta, nu eşti desăvârşit iertat.

De asemenea, mărturisirea păcatelor trebuie făcută completă. Nu are valoare mărturisirea păcatelor dacă spunem preotului cinci-şase păcate, iar zece-douăzeci rămân nemărturisite. Tocmai de aceea găsim scris că: „M-am mărturisit fals, adică incomplet. Am spus preotului o parte din păcate, iar cele mai multe au rămas nemărturisite”. E o mulţumire falsă pentru acel creştin când socoteşte că s-a mărturisit, dar în realitate el e mai rău decât cel ce nu s-a mărturisit, deoarece cel ce nu s-a mărturisit deloc îşi va imputa lui zicând în sinea sa: „Rău am mai făcut pentru că am rămas nemărturisit şi în acest post”, pe când cel ce s-a mărturisit numai pe jumătate sau pe sfert, va zice în sinea sa: „Tare îmi pare bine că am reuşit să mă pot mărturisi şi eu de păcatele mele...” şi unde mai pui că se va şi împărtăşi cu Sfintele Taine, făcând o astfel de spovedanie falsă.

În „Mărgăritarele”, Sfântului Ioan Gură de Aur, găsim scris aşa: „Înainte de a merge la spovedanie, cercetează-ţi conştiinţa ta mult şi vezi că sunt greşeli mici care de multe ori pot deveni mai vătămătoare ca cele mari. Scrie clar tot ce ai greşit, caută un duhovnic iscusit şi nu lesne iertător, căci nici un duhovnic înţelept nu poate nesocoti canoanele Sfinţilor... Şi, mărturisindu-te, cere singur canonul cuvenit şi fă-l îndată, căci nu-ţi ştii ceasul morţii. Dacă îţi dă voie să te împărtăşeşti, încă nu te grăbi, că foc este şi arde”.

Despre scrierea pe hârtie a păcatelor înainte de a merge la spovedanie spune şi marele predicator Ilie Miniat în cartea sa de predici. Ca să scriem pe hârtie păcatele,

pentru a ne mărturisi cât mai bine, simţim şi noi nevoia şi nu putem avea nici o siguranţă că am spus la spovedanie toate păcatele, dacă nu le-am scris mai întâi pe hârtie.

A treia parte a spovedaniei este canonul cuvenit. De la mărturisirea păcatelor, ca să putem ajunge la dezlegarea lor, trebuie să trecem prin canon. Fără canon nu poate avea cineva dezlegarea păcatelor sale. Este o mare înşelăciune de la vrăjmaşul, ca cineva să creadă că beneficiază de dezlegarea păcatelor sale, până ce nu va face canonul cuvenit. Este ştiut că penitentul primeşte de la Dumnezeu prin preotul-duhovnic, imediat după mărturisirea păcatelor sale, şi dezlegarea lor; aşa după cum a primit şi proorocul David iertarea păcatelor de la Dumnezeu prin proorocul Natan. Dar aşa după cum Proorocul David a făcut, după iertarea ce a primit, şi destul de greu canon, aproape toată viaţa sa, tot aşa şi noi suntem datori să ne facem canonul ce-l vom primi la scaunul spovedaniei. Dreptatea dumnezeiască nu îngăduie aşa ceva (dezlegarea păcatelor fără facerea canonului cuvenit). De aceea dacă penitentul doreşte din toată inima sa dezlegarea păcatelor sale cu care a supărat pe Dumnezeu, înseamnă că nu trebuie să se ridice din genunchi, după ce s-a mărturisit, până ce nu-i va rândui preotul duhovnic canonul cuvenit. Ba să ceară cu stăruinţă, zicând din toată inima sa că: „Acestea şi mai mari decât acestea am făcut, de care îmi pare rău şi mă căiesc înaintea lui Dumnezeu. Vă rog să-mi rânduiţi canonul cuvenit, sfinţite Părinte, să mă iertaţi şi să vă rugaţi pentru mine păcătosul”.

A patra parte a spovedaniei este dezlegarea păcatelor ce o face preotul - duhovnic pe capul penitentului după ce mai întâi i-a rânduit canonul cuvenit. „Cât este de bun Dumnezeu cu omul - zice marele predicator Ilie Miniat în cartea sa de predici - că atunci când zice preotul duhovnic către penitent «te iert şi te dezleg de păcatele tale...», tot în acea clipă şi Dumnezeu din ceruri, ascultând glasul slugii Sale, sau mai bine zis a ministrului Său de pe pământ, iartă pe păcătos de păcatele sale...”. Acestea sunt sfaturile

şi învăţătura ce trebuie să o faci cunoscută celui ce doreşte să se pregătească cum trebuie pentru spovedanie.

De acum încolo, o să luăm fiecare păcat în parte şi, pe cât ne va ajuta Bunul Dumnezeu, ne vom osteni a prezenta pregătirea de mărturisire însoţită de sfătuiri cuvenite asupra păcatelor ce se află înşirate sub formă de întrebări numerotate, care să servească de ghid pentru cei ce vor să se pregătească de mărturisire cât mai bine şi pentru cei ce vor să ajute şi pe alţii.

Îndreptar pentru spovedanie

Păcate împotriva Sfântului Duh

1. Am păcătuit cu încredere prea mare şi nesocotită în Dumnezeu, zicând că El e milostiv şi mă va ierta şi pentru aceea pot păcătui mereu.

2. Mi-am pus în minte ca să păcătuiesc cât voi putea fără a mă înfrâna, zicând că am să mă pocăiesc la anul, la bătrâneţe, pe patul de moarte.

3. Am zis: dacă va vrea Dumnezeu, mă va mântui; iar de n-o vrea, voi pieri.

4. M-am deznădăjduit de mila lui Dumnezeu, zicând că pot păcătui înainte, pentru că tot nu mă mai iartă Dumnezeu şi tot în iad voi merge.

5. Am stat împotriva adevărului învederat, arătat şi dovedit.

6. Am întristat, stins şi alungat pe Duhul Sfânt.

7. Mi-am împietrit inima neprimind şi nepăzind cuvântul lui Dumnezeu.

8. Scripturile Dumnezeieşti le-am socotit mincinoase.

9. Am fost semeţ şi am purtat grijă a păcătui.

10. Am hulit faptele bune ale aproapelui. Am zavistuit pe aproapele totdeauna pentru Darul pe care i l-a dat Dumnezeu.

11. Din răutate, n-am dat învăţătură despre articolele credinţei celor neştiutori.

12. N-am vrut şi nu vreau să aud vorbindu-se despre Dumnezeu, credinţă, religie.

13. Am zis că Dumnezeu e o născocire a preoţilor, dar El nu există în realitate... că omul n-are suflet.

14. Am zis că nu este Dumnezeu, nici suflet, nici îngeri, nici draci, nici altă viaţă viitoare, pentru că nu am văzut, susţinând că eu cred numai în ceea ce văd.

15. M-am împotrivit învăţăturilor preoţilor şi ale Bisericii, zicând că după moarte nu mai este judecată, răsplătirea faptelor, rai şi iad... că, odată cu moartea noastră, toate mor pentru noi.

16. Am zis că Dumnezeu ne-a dat uitării, nu se mai ocupă de noi.

17. Am crezut şi susţinut la calendar mai mult decât la Dumnezeu şi la învăţătura Sfintei Biserici Ortodoxe.

18. Am crezut în spiritism, m-am dus la cei ce grăiesc cu morţii. M-am încrezut în felurite vedenii.

19. M-am lepădat de unica dreaptă-credinţă Ortodoxă.

20. M-am despărţit de unica Biserică a Domnului Hristos, dezertând la alte credinţe schismatice, eretice, rătăciri sectare... evrei, turci...

21. Am luptat împreună cu potrivnicii Ortodoxiei la discreditarea şi distrugerea preoţilor zeloşi şi a învăţăturilor Divine şi a Bisericii lui Dumnezeu.

22. M-am lepădat de dreapta-credinţă ortodoxă creştinească şi am dezertat la alte credinţe eretice şi rătăciri sectare.

23. Mi-am pus în minte să mă omor. M-am hotărât odată, ba şi de mai multe ori a împlini acest păcat cumplit.

Păcate strigătoare la cer

24. Am ucis pe altul, cu voia mea.

25. Am făcut sodomie, bărbat cu bărbat, femeie cu femeie, eu cu altul şi altul cu mine.

26. Am preacurvit peste fire cu soţia mea şi cu alte femei (cu soţul meu şi cu alţi bărbaţi), primejduindu-mă vremelnic şi veşnic?

27. Am asuprit pe cei săraci, pe văduve, pe orfani şi pe cei neputincioşi. Am oprit plata slugilor, lucrătorilor.

28. Am defăimat, batjocorit şi vorbit de rău pe părinţii mei.

29. M-am arătat nemulţumitor faţă de ei (părinți). I-am bătut.

30. Am defăimat pe preoţii Bisericii neţinând seama de învăţăturile lor date spre folosul meu şi spre cel obştesc, după porunca lui Dumnezeu.

Păcate împotriva celor zece porunci

Porunca I-a

(Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului şi din casa robiei. Să nu ai alţi dumnezei afară de Mine!)

31 Am avut îndoială în privinţa credinţei întru Unul Dumnezeu Prea Sfânt: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

32. Am şi acum îndoială în privinţa acestei credinţe.

33. Nu cred cu destulă tărie într-un Sfânt Botez care se face spre iertarea păcatelor strămoşeşti şi proprii.

34. M-am îndoit uneori asupra credinţei într-una Sfântă Sobornicească şi Apostolească Biserică Ortodoxă, în învăţăturile, dogmele şi în cele şapte Taine Sfinte ale ei: Botezul, Mir-ungerea, Pocăinţa, Împărtăşania, Preoţia, Nunta, Maslul.

35. N-am iubit pe Dumnezeu mai presus de orice din lumea aceasta.

36. Am căutat să plac mai întâi oamenilor şi apoi lui Dumnezeu.

37. Am purtat numele creştinesc spre osândire vremelnică şi veşnică.

38. M-am abătut de la unica dreaptă-credinţă. M-am despărţit de unica Sfântă Biserică a Domnului Hristos, de Sfânta Biserică Ortodoxă, dezertând la alte credinţe: schismatice, eretice şi la rătăciri sectare.

39. M-am unit cu schismaticii, ereticii şi sectarii.

40. Am cercetat capiştile (adunările) lor. Am ascultat învăţăturile lor. Am cântat cântecele lor. Am citit cărţile lor eretice şi sectare.

41. Am primit pe schismatici, ereticii şi rătăciţii sectari în casa mea. Am ascultat minciuno-învăţăturile lor şi le-am primit în inima mea, zicând că vorbesc bine din Scripturi. M-am rugat cu ei. Am prăznuit cu ei. Am primit daruri de la ei.

42. Am părtinit ereticilor şi sectarilor, zicând că legea lor e bună şi că credinţa, viaţa lor, ar fi şi ea bună, ba şi mai bună decât a noastră, înjosind astfel credinţa noastră sfântă şi căzând sub afurisenie şi sub anatemă.

43. Am îndoială în unele părţi ale dreptei şi adevăratei credinţei noastre ortodoxe.

44. Am primit binecuvântare de la eretici. Am avut legături cu ei. M-am căsătorit cu eretic sau cu eretică.

45. Am citit cărţi schismatice, eretice şi sectare, atee... păgubitoare de suflet, care contrazic, atacă şi batjocoresc religia, Sfânta Biserică Ortodoxă, cultul ei şi pe sfinţiţii ei Slujitori.

46. Am făcut glume răutăcioase şi am vorbit măscăriciuni la adresa Ortodoxiei şi a clerului.

47. Am defăimat pe orbi, şchiopi, ologi, ciungi.

48. Am grăit glume cu cuvintele Dumnezeieştilor Scripturi.

49. Am privit la diferite privelişti păcătoase, jocuri, râsuri etc.

50. M-am ruşinat a mă ruga lui Dumnezeu. M-am ruşinat a-mi face drept semnul Sfintei Cruci pe faţa mea, am batjocorit semnul Sfintei Cruci prin mătănăieli şi prin schimonosirea ei.

51. Am făcut semnul Sintei Cruci în felurite forme în: cusături, broderii, alesături, aşternuturi, covoare... pe care le-am aşezat pe jos: în casă, în Biserică, şi-n alte locuri, unde s-a profanat Semnul biruinţei noastre, prin şederea pe el şi prin călcarea cu picioarele.

52. Am făcut semnul Sfintei Cruci în pietre de pavaje, mozaicuri, etc. şi l-am pus pe jos, pe trotuare, prin case, Biserici, şcoli, localuri publice, etc., unde s-a profanat prin călcarea cu picioarele.

53. Am făcut semnul Sfintei Cruci pe faţa pământului. Şi pe cel făcut de alţii nu l-am şters.

54. Mi-am făcut semnul Sfintei Cruci cu capul acoperit când am trecut pe lângă Sfânta Biserică, unde e de faţă întotdeauna Trupul Domnului în Sfânta Împărtăşanie şi pe lângă Sfânta Cruce care ne reaminteşte de răstignirea Domnului nostru Iisus Hristos.

55. Nu m-am rugat lui Dumnezeu cu credinţă, ci numai de formă, de obicei... cu ochii închişi ca sectarii.

56. M-am gândit adeseori în timpul rugăciunii la: lucruri lumeşti, oameni, vite, gospodărie, vrăjmăşii, treburi, deşertăciuni.

57. Nu m-am rugat întotdeauna cu faţa îndreptată către răsărit - după rânduiala Sfintei Biserici Ortodoxe; ci adeseori şi către apus, miazănoapte, miazăzi, ca unii păgâni, evrei, papistaşi, eretici şi sectari.

58. M-am rugat cu faţa îndreptată către apus, miazăzi şi miazănoapte, ca unii păgâni, papistaşi, eretici şi sectari.

59. Am zis că toate religiile sunt bune.

60. Am dus daruri şi bani la altarele ereticilor.

61. Am apărat, ajutat şi încurajat pe ereticii sectari, ascultând şi urmând la capiştile lor.

62. Mi-am părăsit credinţa ortodoxă şi m-am dus la erezii şi la eretici, dându-le astfel mare curaj a huli Sfânta Biserică Ortodoxă universală a Domnului nostru Iisus Hristos.

Porunca a II-a

(Să nu-ţi faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din câte sunt în cer, sus, şi din câte sunt pe pământ, jos, şi din câte sunt în apele de sub pământ! Să nu te închini lor, nici să le slujeşti, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi al patrulea neam, și Mă milostivesc până la al miilea neam către cei ce Mă iubesc şi păzesc poruncile Mele.)

63. Am slujit mai mult făpturilor Lui, decât lui Dumnezeu: părinţilor, copiilor, fraţilor, surorilor, soţiei, rudelor, vecinilor, prietenilor, banilor, averii, luxului, prăznuirilor drăceşti cu jocuri, cântece curveşti ş.a.

64. Am călcat poruncile lui Dumnezeu slujind poftelor păcătoase ale trupului, lumii şi diavolului.

65. M-am lăsat amăgit spre păcate de ruşinea oamenilor şi pentru bunuri pieritoare şi păcătoase plăceri trupeşti.

66. Am slujit feluritelor găteli şi împodobiri deşarte, lumeşti, ucigătoare de suflete.

67. Am slujit idolilor: adică pântecelui, mândriei, necurăţiei, curviei, preacurviei, mâniei, zgârceniei, zavistiei, lenevirii, clevetirii, râsului, petrecerilor şi ospeţelor drăceşti cu jocuri, cântece curveşti şi altor păcate idolatre de felul lor, cu voia şi le-am jertfit din agonisita mea.

68. M-am înfierbântat a mă pune în slujba feluritelor păcate.

69. Am smintit pe alţii. I-am ocărât... zicându-le că de ce sunt aşa de blânzi, de ce se lasă batjocoriţi, de ce cercetează regulat Biserica, de ce sunt rugători de Dumnezeu.

70. Am râs de cei ce se reţineau de la prăznuiri drăceşti cu jocuri, cântece curveşti, vorbe putrede, glume, fumat, băuturi spirtoase... de cei ce se spovedeau şi se împărtăşeau cu Sfintele Taine, creştineşte.

71. Am oprit pe alţii de la fapte bune.

72. Am gândit şi crezut că-i bine: a pune aşternuturi cu cruci pe jos, pe paturi, pe scaune... a pune podoabe idoleşti (bijuterii) pe faţa sfintelor icoane ale Maicii Domnului; a retrograda pe Maica Domnului cu rostirea cuvântului de „mireasă” în loc de „Maică pururea Fecioară”, a sta pe soleea Altarului; a strica aspectul Sfântului Altar, în a dormita, vorbi, râde la rugăciune, acasă şi în Sfânta Biserică.

73. Am avut şi am îndoială, după învăţăturile ereticilor şi sectarilor, asupra sfinţeniei Sfintei Biserici, a sfintelor icoane, a Sfintei Cruci şi le-am hulit după sataniceasca socoteală a ereticilor şi sectarilor, zicând că ele sunt idoli.

74. În loc de a tămâia casa cu tămâie şi smirnă după rânduiala creştinească spre slava lui Dumnezeu, eu le-am afumat cu fum de tutun spre bucuria diavolilor.

75. În loc de rugăciune şi Sfânta Cruce: dimineaţa, la amiază, seara, de şapte ori în zi... mi-am făcut ţigară. Când am stat la masă, în timpul mesei şi la ridicarea de la masă, am făcut şi aprins ţigara, pipa, luleaua... am fumat bucurând pe diavolul şi mâniind pe Dumnezeu, în loc de a-I mulţumi pentru mâncare, băutură şi multele bunătăţi ce mi le-a dat.

76. Am întrebuinţat stupefiante: opiu, cocaină, haşiş, marijuana... distrugându-mi sănătatea şi viaţa. La sculările din somn şi în alte vremi, am făcut ţigara dreaptă... şi Sfânta Cruce strâmbă. Am afumat casa cu tutun, pufăind înaintea sfintelor icoane care sunt în casa mea - o parte din catapeteasma Bisericii, în care locuieşte Dumnezeu -, de sute şi mii de ori mai mult decât am tămâiat cu tămâie sau cu smirnă sfinţită de preotul Bisericii. Am servit păcatul fumatului, cumpărând ţigări, dând foc ori chibrit fumătorilor la aprinderea ţigărilor, prin cultivarea tutunului, pregătirea lui în

fabrici, prin darea de bani pentru cumpărarea tutunului şi altele, făcându-mă părtaş acestui păcat.

77. Mi-am lepădat - prin radere - podoaba bărbătească (barba şi mustăţile), aruncându-le la gunoi, ca să apar mai tânăr, după voia veacului acestuia.

78. M-am pudrat, m-am parfumat, m-am spălat cu săpunuri parfumate ca să fiu o persoană atrăgătoare trupeşte.

79. M-am mascat, dându-mi altă faţă străină şi m-am făcut din bărbat femeie, din femeie bărbat, capră, urs, strigoi, brezaie şi în alte chipuri urâcioase înaintea lui Dumnezeu şi plăcute diavolilor, după chipul idolilor egipteni, asiatici... cu cap de animale, de fiare sălbatice, de jivini, de târâtoare şi de oameni, căzând astfel sub groaznic blestem, afurisenie şi anatemă a dumnezeieştilor Scripturi şi a Bisericii lui Dumnezeu.

80. M-am dus la descântători, vrăjitori, fermecători.

81. Am descântat, ghicit, vrăjit, am făcut farmece.

82. Am citit şi am ţinut în casă cărţi de samcă, de descântece, de vrăji, de farmece şi de dezlegarea farmecelor, de explicarea viselor, a semnelor, a zodiilor. Am crezut în strigoi, vârcolaci, descântece, vrăji, farmece şi în ghicitorii cu pascalia, cu planeta, cu zodia, cu Psaltirea, cu cărţile de joc, cu ghioc, bobi şi cafea, cu ceară, cositor şi plumb topite şi turnate în apă, în ghicitorii în palmă, după glasul cucului, cucuvelei, dobitoacelor şi în mişcările lor, în ghicirea cu morţii (spiritism) şi în alte credinţe superstiţioase, drăceşti.

83. Am crezut şi am spus şi altora că-mi va merge rău de-mi iese înainte un Preot, şi de-mi iese cineva cu gol, şi altele ca acestea.

84. Am purtat baiere ca să mi se lege junghiul, am purtat roşu ca să nu mă deochi şi ţiduli. Am uns toate cu usturoi la Sfântul Andrei. Am purtat pelin la Rusalii, cărţi de samcă (în Bucovina cărticică). Mi-am căutat norocul în ghicirea cu papagal şi zodii ca să văd şi ziua în care m-am născut de este bună, ori rea.

85. Am mers la cei care leagă bărbatul sau femeia ca să nu se împreune (şi fac pe ursită).

86. Când am avut vreo boală, eu sau femeia mea, copiii, părinţii, prietenii, vita mea, când am avut vreo pagubă, când mi s-a furat ceva, am părăsit ajutorul lui Dumnezeu şi Sfânta Lui Biserică şi am alergat la ajutorul drăcesc cu ghicituri, descântece, farmece şi vrăji, căzând astfel sub afurisenie.

87. Am dat sfaturi viclene şi rele altora, ca să alerge la ghicitori, fermecători, vrăjitori şi descântători şi la alte răutăţi, i-am îndemnat spre paguba şi ocara lor şi a numelui creştinesc, păgubindu-mi astfel mult şi sufietul meu.

88. Am purtat cercei (buton) în urechi, brăţări la mâini, mărgele, hurmuz, salbă şi zgardă la grumaz.

89. M-am împărtăşit fardată, împodobită după moda semi-nudului (aproape despuiată), asemenea idolilor, având buzele vopsite cu ruj, căzând în păcatul furilor de cele Sfinte şi al profanării dumnezeieştii Împărtăşanii. Am alergat în căile pierzării şi mi-am petrecut anticreştineşte viaţa pe pământ.

90. Am purtat inele în degete în afară de ziua în care m-am cununat.

91. Am făcut focuri şi am trecut peste ele la priveghiurile morţilor, etc.

92. Mi-am făcut alunele pe faţă. Am purtat cămăşi împodobite cu flori, mărgele, pui etc.

93. Am avut credinţa deşartă şi păgânească a budiştilor că sufletul după ce iese din om trece într-un porc, cal, măgar, câine, ploşniţă etc.

94. Am chiuit în buţi, poloboace, linuri, vase mari, ca idolatrii. Am avut şi am multe superstiţii.

Porunca a III-a

(Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deşert numele Lui)

95. Mi-am pus în gând să jur strâmb cu voia mea şi fără de voie. Am jurat strâmb la judecată şi afară de judecată, cu voie şi fără voie.

96. Am jurat drept la judecată fără să fi fost silit ori silită. M-am îmbiat (oferit) adeseori să jur.

97. Am obiceiul rău de a zice „zău", „zău lui Dumnezeu", „ştie Dumnezeu" etc., şi a chema fără nici un rost, la toate nimicurile, numele lui Dumnezeu şi a Sfinţilor Lui. Am zis „Dumnezeu ştie", şi altele asemenea, fără să fie vorba de nici un lucru folositor trupeşte.

98. M-am dat dracului pe mine, pe soţie, pe părinţi, pe copii, pe oameni, pe dobitoace, lucruri şi alte zidiri ale lui Dumnezeu.

99. M-am blestemat cu jurământ şi fără de jurământ.

100. M-am jurat a răsplăti răul făcut de alţii cu rău.

101. Am împlinit jurămintele cele rele şi nelegiuite pe care le-am făcut cândva în mânie sau în lipsa judecăţii sănătoase.

102. În loc de a mă împăca cu aproapele meu, l-am tras la judecată şi jurământ.

103. Am judecat pe aproapele meu fără socoteală, cu nedreptate... cu asprime... fără a mă gândi la judecata lui Dumnezeu.

104. Am gândit, vorbit, susţinut că: creştinii, cei sfinţiţi (monahii, preoţii), pot să jure oricând.

105. Am făgăduit cuiva ceva cu jurământ, gândind în aceeaşi vreme să nu împlinesc făgăduinţa.

106. Am suduit de cele sfinte... singur şi în faţa copiilor şi a oamenilor mari, aducându-le sminteală şi învăţându-i astfel la acestea şi la alte felurite răutăţi sataniceşti, ba şi la alte nelegiuiri.

107. Am vorbit cu dispreţ despre una Sobornicească şi Apostolească Biserică, spirituală şi materială.

108. Am hulit rânduielile, slujbele, învăţăturile, cântările şi altele din cele sfinte ale ei.

109. N-am împlinit făgăduinţa dată potrivit învăţăturilor duhovniceşti la Sfântul Botez şi la primirea altei dregătorii duhovniceşti sau obşteşti.

110. Am făcut făgăduinţe bune înaintea lui Dumnezeu în vreo strâmtorare, la vreo cumpănă grea ori atunci când am fost mai aproape de Dumnezeu şi pe urmă le-am călcat.

111. N-am lucrat din răsputeri a păzi poruncile dumnezeieşti, ci am luptat pentru a le dispreţul, huli şi călca în picioare.

112. M-am împărtăşit cu nevrednicie cu Prea Sfântul Trup şi Sânge al Domnului Iisus Hristos.

113. După Sf. Spovedanie şi Sf. Împărtăşire, m-am întors cu ştiinţă şi voinţă la păcate, facându-mă astfel fur de cele sfinte.

114. Am scuipat în cele trei zile după ce m-am împărtăşit... În ziua în care am luat: Agheasmă Mare, Părticele, Anaforă, Agheasmă Mică... Am luat Agheasmă Mare, Părticele, Anaforă, fără pregătire, învrăjbit, certat, întinat... Am scos Părticele contra vrăjmaşilor... le-am pus pe foc... dat pe apă... cu meniri satanice.

115. Am crezut rău că cei care se împărtăşesc mor, şi de aceea nu-i bine să se împărtăşească cineva, ca să nu moară.

116. Am silit, am amăgit şi corupt pe cineva cu bani, cu îngrozire şi cu minciuni ca să jure strâmb.

117. Am întrebuinţat numele lui Dumnezeu la descântece, vrăji, ghicitorii şi la alte slujiri drăceşti, să înşel pe cei mai simpli.

118. Am săvârşit păcatul ieroseliei (sacrilegiu) (furtul și batjocorirea celor sfinte).

119. Am chemat numele lui Dumnezeu să-mi ajute a păcătui şi a mă abate de la adevărata credinţă şi vieţuire creştinească şi pentru a dezerta din unica Sfântă Biserică Ortodoxă universală a Domnului Iisus Hristos, la schismatici, eretici şi rătăciri sectare. Am cârtit împotriva lui Dumnezeu la vreo scârbă.

120. Am cerut în rugăciuni, de la Dumnezeu, ce nu se cădea, ce era vătămător.

121. Am făgăduit să dau slujbe, bani, veşminte, obiecte bisericeşti, case, pământ etc., la Sf. Biserică, la Sf. Mănăstiri şi Schituri; să îmbrac, să ajut pe călugări, apoi pe săraci şi pe neputincioşi şi n-am dat nimic, călcându-mi astfel această făgăduinţă.

122. Am zis că copiii în zadar se botează când sunt mici, pentru că n-au nici un fel de păcate.

123. M-am jurat zicând: să orbesc, să mor, să n-am parte de copiii mei şi altele. Mi-am cerut moartea în necazuri.

124. Am necinstit numele lui Dumnezeu în felurite chipuri.

Porunca a IV-a

(Adu-ți aminte de ziua Domnului și o cinstește)

125. Am lucrat în Duminici şi Sărbători, la mine şi la alţii. Am fost la vânătoare în acele zile sfinte.

126. Am făcut clăci în Duminici şi Sărbători. M-am dus la alţii să lucrez la clăcile făcute în Duminici şi Sărbători. Am făcut clăci cu lăutari, povestiri netrebnice, vorbe scârnave, fapte nelegiuite, prăznuiri drăceşti cu jocuri, cu cântări curveşti, beţii, sfezi, sudalme ş.a.

127. Mi-am ales în Biserică locul cel mai de frunte.

128. Ca femeie ori fată mare, am trecut din pronaos în naosul Sf. Biserici şi am stat printre bărbaţi şi înaintea lor.

129. N-am adus daruri la Sfânta Biserică după datoria noastră creştinească.

130. Am ascultat fără evlavie Sfintele Laude Dumnezeieşti, Sfintele Scripturi, predicile, cazaniile, Sfânta Slujbă şi Dumnezeieştile Liturghii.

131. N-am cercetat regulat Sfânta Biserică în Duminici şi Sărbători, zicând că mă pot ruga şi acasă.

132. Am venit prea târziu la Sfânta Biserică. Am ieşit mai înainte de săvârşirea Sfintei Liturghii, asemănându-mă lui Iuda Iscarioteanul, care înaintea celorlalţi Apostoli a plecat de la Sfânta Cină.

133. N-am sfinţit zilele sfinte ale duminicilor şi Sărbătorilor cu faptele milei trupeşti şi sufleteşti.

134. N-am citit şi n-am ascultat cuvintele dumnezeieşti din Sf. Scriptură şi din Sf. Tradiţie, în duminici şi Sărbători.

135. M-am adunat cu călcătorii Legilor dumnezeieşti şi am hulit împreună cu ei cele sfinte. Am defăimat şi clevetit pe slujitorii dumnezeieştilor altare şi pe aproapele meu.

136. M-am dus la Sf. Biserică împodobit, ferchezuit, cu părul făcut cărări, breton, bucle, ras, pudrat, înzorzonat cu podoabe de lux, trufindu-mă cu aceste deşertăciuni sataniceşti.

137. Am cugetat cele rele şi am vorbit în Sfânta Biserică, m-am uitat şi înapoi, aducând cu aceasta sminteală celorlalţi rugători de Dumnezeu. Am povestit în Sfânta Biserică deşertăciuni lumeşti.

138. Am oprit copiii, slugile, rudeniile, prietenii şi pe alţii de la Sfânta Liturghie, de la rugăciuni şi de la ascultarea dumnezeieştilor învăţături.

139. Am îndemnat pe alţii a părăsi unica Sfântă Biserică Ortodoxă creştinească şi a se duce la schismatici (uniaţi cu papa), la papistaşi, la eretici, la calendarişti şi prin capiştile rătăciţilor sectari.

140. Am postit Sâmbăta şi Duminica.

141. Am făcut Sâmbăta şi Duminica plecări de genunchi (metanii mari).

142. N-am făcut metanii în zilele când trebuia.

143. Am nesocotit facerea sfintelor rugăciuni.

144. N-am lăudat pe Dumnezeu de şapte ori în zi după datorie.

145. Când n-am putut lua parte la slujba Sfintei Liturghii, stând acasă, ori cu vitele la păscut, nu m-am rugat lui Dumnezeu în timpul dumnezeieştilor slujbe.

146. Ca femeie, am intrat în Sfânta Biserică când am avut curgerea de sânge lunară. Când mi-a venit aceea acolo, n-am ieşit afară repede.

147. Ca bărbat am intrat în Sfânta Biserică, când am avut scurgere, nespălat, neprimenit.

148. Am hulit Biserica lui Dumnezeu şi am oprit pe alţii de a merge pentru a se ruga într-însa.

149. N-am cercetat regulat Sfânta Biserică în zilele sfinte, zicând că mă pot ruga şi acasă.

150. Am crezut şi vieţuit anticreştineşte, încât s-a hulit numele lui Dumnezeu între eterodocşi, prin mine.

151. Am stat la masă şi m-am sculat de la masă fără rugăciune şi fără blagoslovenie.

152. Stând la masă, în timpul mâncării, am mâncat cu lăcomie şi fără de rânduială, am vorbit orice, am râs şi alte neorânduieli am făcut.

153. Am zis că şi adventiştii fac bine când serbează sâmbăta în locul Duminicii.

154. Am nesocotit hotărârea Sfântului Sinod cu îndreptarea calendarului şi am lucrat vrăjmăşeşte cu gândul, cu cuvântul şi cu fapta pentru a învrăjbi şi pe alţii spre neascultare şi să lupte împotriva acestei hotărâri a Sfintei Biserici, provocând multe crime spirituale şi trupeşti prin susţinerea aceea nebunatică.

155. Am ascultat învăţătura calendariştilor zicând că Sfânta Biserică este spurcată şi că preoţii s-au papistăşit şi nu mai au Dar. Am botezat şi cununat încă odată pe cei botezaţi şi cununaţi de preoţii ce ţin porunca Sfântului Sinod privitoare la îndreptarea calendarului.

156. M-am făţărnicit că cred și că vieţuiesc după Dumnezeu, dar în realitate eram contra Ortodoxiei.

Porunca a V-a

(Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca bine să-ți fie și mulți ani să trăiești pe pământ)

157. Ca părinţi de copii, n-am iubit, nici am îngrijit deopotrivă de fiii noştri.

158. Am împiedicat pe fiii mei de a merge la călugărie şi, după ce s-au dus, le-am oprit partea de moştenire.

159. Ca părinte trupesc, n-am purtat grijă de mântuirea fiilor şi fiicelor mele... Nu i-am crescut în învăţătura şi frica Domnului. Nu i-am învăţat rugăciunile pe care trebuie să le ştie orice creştin: Împărate Ceresc... Sfinte Dumnezeule... Prea Sfântă Treime... Tatăl nostru... Crezul... Psalmul 50 de Pocăinţă... Poruncile Dumnezeieşti, Poruncile Bisericii, Fericirile, faptele milosteniei trupeşti şi sufleteşti; păcatele de moarte, păcatele împotriva Sfântului Duh şi cele strigătoare la cer, împotriva celor 10 porunci... de moarte, străine şi alte învăţături şi rugăciuni folositoare de suflet.

160. Nu i-am învăţat cu cuvântul şi cu pilda să se spovedească şi să se împărtăşească cu vrednicie cu Sf. Taine. Nu i-am învăţat să se ferească a se întovărăşi cu creştinii falşi şi răi, să se păzească de prieteşuguri lumeşti păgubitoare mântuirii sufletului. Ca părinte, am fost prea aspru faţă de copiii mei.

161. Nu i-am certat, nici nu i-am pedepsit pentru faptele rele şi mai des pentru furtişaguri şi desfrânări. Nu i-am oprit a pleca seara şi a umbla noaptea vagabonzi prin sat.

162. Am povăţuit pe copiii mei şi pe slugi să meargă cu vitele prin semănăturile şi ierburile de cosit ale oamenilor şi chiar anume i-am trimis.

163. Am purtat ură pe tată şi pe mamă. Nu i-am ascultat când mi-au dat învăţături folositoare de suflet. Nu i-am ascultat nici când mi-au poruncit să umblu în căi bune.

164. Am iubit pe părinţi mai mult decât pe Dumnezeu.

165. Nu i-am ascultat atunci când mi-au poruncit să nu umblu în căi rele şi de pierzare sufletească, să nu plec noaptea de acasă la clăci, jocuri şi destrăbălări, şi să nu mă însoţesc cu cei răi şi nelegiuiţi.

166. Nu mi-am cinstit părinţii cu cuvântul şi cu fapta.

167. I-am blestemat, suduit, îngâmfat şi i-am batjocorit zicându-le beţivi, nebuni, strigoi, curvari şi moşnegi (în batjocură).

168. Am dorit părinţilor mei boală, necazuri, tulburări şi moarte.

169. I-am părăsit şi nu i-am îngrijit la necazul, bolile, slăbiciunile şi bătrâneţile lor. Nu i-am ajutat în slăbiciunile şi bolile lor, nici măcar cu cuvinte mângâietoare, nici cu cele trebuincioase întreţinerii lor trupeşti şi sufleteşti, nici cu rugăciuni sau cu alte binefaceri de care au avut lipsă. Am fost neascultător şi prea aspru cu părinţii mei.

170. Nu mi-am împlinit datoriile către părinţii mei.

171. Din cauza zgârceniei şi a nepăsării, n-am plătit Sfinte Liturghii, Sărindare, Panahizi... şi milostenii pentru uşurarea păcatelor şi izbăvirea din muncile iadului a sufletelor repauzaţilor mei.

172. Când am pierdut sau mi s-a furat ceva, când am fost bolnav sau prigonit de vrăjmaşi, la felurite năpăstuiri şi necazuri, în loc de a alerga la Sfintele Biserici, de a plăti Sfinte Liturghii... pentru izbăvirea de acestea, m-am dus la descântători, ghicitori, vrăjitori, fermecători, cu credinţa că mă pot izbăvi şi prin diavolescul lor meşteşug.

173. Am crezut în visuri. Am în casă cărţi de explicarea viselor.

174. N-am ascultat de stăpâni, de stăpânire şi nici de mai-marii mei.

175. N-am avut grijă, ca stăpân, de slugile mele, ci le-am batjocorit şi asuprit.

176. M-am ruşinat a-mi împlini datoria mea de Păstor sufletesc.

177. Ca părinte spiritual, nu m-am îngrijit de mântuirea sufletelor păstoriţilor mei.

178. M-am împotrivit învăţăturilor preoţilor, Sfintei Biserici, zicând că după moarte nu mai este Judecată, rai şi iad.

179. Am purtat ură asupra preoţilor Bisericii.

180. I-am batjocorit, suduit, pizmuit, bătut şi i-am vorbit de rău.

181. Am fost neascultător faţă de Părinţii spirituali, preoţii Bisericii Ortodoxe şi de conducătorii buni ai ţării.

182. I-am nesocotit, clevetit, hulit, strâmtorat, luat în râs şi m-am împotrivit lor cu obrăznicie.

183. Am lucrat împotriva rânduielilor Sfinte, prin care am pricinuit amărăciuni Părinţilor duhovniceşti.

184. N-am păzit aşezământul (canonul) dat de Părintele meu duhovnicesc.

185. Am învinuit şi grăit de rău pe preoţi, zicând că sunt lacomi şi nesăţioşi.

186. Când am întâlnit pe preot în cale, am gândit, ba chiar am şi zis că e semn rău.

187. Ca bărbat nu mi-am iubit femeia mea ca pe mine însumi. Am batjocorit-o fără milă şi am bătut-o, socotindu-o ca pe o roabă, iar nu ca pe o soţie legitimă, aşa cum mi-a dăruit-o Dumnezeu. Ca soţie nu m-am supus bărbatului meu.

188. L-am ocărât, dosădit, necăjit şi l-am făcut astfel de s-a şi îmbolnăvit din pricina mea. L-am făcut de a suduit, drăcuit şi blestemat.

189. Pentru multa mândrie, l-am silit să cheltuiască pe îmbrăcăminte luxoasă şi pe alte deşertăciuni mai mult decât s-a agonisit în casă, din care cauză am căzut în sărăcie.

190. În ale căsătoriei, nu m-am supus lui.

191. Am nelegiuit amândoi contra firii, ori cu buruieni, cu leacuri pentru a nu face copii.

192. M-am despărţit de soţul meu şi m-am căsătorit iarăşi.

Porunca a VI-a

(Să nu ucizi)

193 Am gândit să mă răzbun asupra vrăjmaşilor care mi-au făcut rău.

194. Am poftit să li se întâmple vreo pagubă mare, ba chiar şi moarte, celor ce m-au supărat şi mi-au făcut vreun necaz.

195. Am purtat pizmă asupra celor ce m-au supărat şi mâhnit. Am căutat a le face rău, a-i bate, ucide.

196. Am amărât viaţa altora, şi le-am şi zdruncinat astfel sănătatea lor. Am urât pe aproapele. Am bătut rău şi am stâlcit pe alţii.

197. Am sfătuit pe alţii la bătăi şi la ucideri.

198. Am ucis pe alţii prin lovire, armă, vărsare de sânge, otrăvire şi prin înecare.

199. Am ucis oameni cu voie, fără de voie, în război, în apărarea zisă legitimă.

200. Am ucis pe aproapele meu prin grăirea de rău sau ponegriri.

201. Am ucis pe alţii pentru a le răpi averea lor ori altceva.

202. Am contribuit la uciderea sufletească şi trupească a copiilor mei.

203. Am făcut leacuri şi doctorii otrăvitoare, injecţii ucigătoare şi am omorât cu ele pe prunci în pântece şi pe oameni, dându-le în mâncare şi băutură.

204. Am băut şi întrebuinţat buruieni, doctorii ca să nu facem copii.

205. Am dat buruieni şi doctorii anume făcute femeilor însărcinate (gravide) ca să-şi ucidă pruncii în pântece şi le-am sfătuit să-şi ucidă copiii mergând la moaşe sau la doctori ca să-i scoată cu mâna sau cu maşina. Am ucis copii în pântece şi i-am avortat.

206. Am căutat să botez pe cei avortaţi (pierduţi). Am ucis copiii după naştere, nebotezaţi. Am omorât copiii după botez. Am înăbuşit copilul (botezat) dormind. Am lăsat copilul să moară rtebotezat.

207. Am lăsat copilul din nebăgare de seamă de a căzut în apă, în foc şi a murit.

208. Am abandonat copiii vii, botezaţi, în străzi, în târguri, la uşa Bisericii şi în alte locuri, pe unde trec oamenii, spre a fi găsiţi şi crescuţi.

209. Am păcătuit în înţelegere cu soţul (soţia) meu contra Legii Dumnezeieşti pentru a nu face copii.

210. Am însoţit pe alţii la ucideri.

211. Mi-am destrămat singur sănătatea mâncând şi bând peste măsură, prin ospeţe, petreceri, jocuri, baluri, etc.

212. Am făcut pariuri diavoleşti că ne vom întrece în mâncări, băuturi, ridicături, sărituri, jocuri, strigări şi chiuituri nebuneşti, prin care mulţi şi-au pierdut sănătatea şi viaţa, pogorându-se cu zile în mormânt şi iad.

213. Mi-am ucis sufletul cu purtarea de grijă a trupului spre împlinirea poftelor josnice şi a păcatelor grele.

214. Am ucis cinstea altora prin grăirea de rău.

215. Am plătit slujbe la preoţi pentru vrăjmaşi ca să-i afurisească şi să se roage lui Dumnezeu să-i pedepsească cu boli, nenorociri (stropşeală) sau cu moarte.

216. Am câştigat bani şi avere cu vicleşug, înşelătorii, minciuni, vrăji, descântece, farmece şi cu alte mijloace drăceşti, ucigându-mă pe mine şi pe alţii, sufleteşte.

217. Am fost crud cu animalele şi cu oamenii.

218. Am avortat (lepădat, pierdut) copii fără de voia mea.

219. Am împovărat şi bătut fără milă animalele, ba am şi ucis pe unele. Am chinuit păsările şi animalele.

Porunca a VII-a

(Să nu fi desfrânat)

220. Am avut cugete şi pofte trupeşti necuviincioase. Am stat câtăva vreme în acele cugete şi nu le-am scos din inimă imediat.

221. Am păstrat gândurile şi cugetele necurate şi m-am desfătat cu ele. N-am vrut să săvârşesc păcatul dar, îndulcindu-mă cu acele gânduri josnice, am păcătuit prin ele.

222. Am căutat prilejul de a păcătui. Mi-am aţâţat singur poftele josnice în loc de a le stăpâni.

223. Încrezându-mă prea mult în puterea şi cinstea mea, nu m-am ferit a cădea în ispita poftelor rele şi a păcatelor grele.

224. Am vorbit şi am făcut fapte necuvioase înaintea celor căsătoriţi, a celor necăsătoriţi, a copiilor mei şi a altora şi înaintea oamenilor mai în vârstă.

225. M-am purtat cu obrăznicie, ca bărbat faţă de femei, (şi ca femeie faţă de bărbaţi).

226. Am ascultat cu plăcere vorbele şi cântecele imorale (necuviincioase) şi curveşti. Am plătit cu bani, mâncări, băuturi şi cu alte daruri pe lăutari, cântătorii de jocuri, cântăreţii cântecelor curveşti şi pe vorbitorii măscăriciunilor.

227. Am făcut, ţinut în casă şi am privit cu plăcere chipul ilustraţiilor, tablourilor, statuetelor şi alte lucruri necuviincioase ale păcatului desfrânării. Le-am atârnat pe pereţii casei. Am un teanc (ori câteva) ilustraţii de acestea necuviincioase pe masă. Am pus fotografii şi ilustrate în ramele sfintelor icoane şi pe altele în rând cu sfintele icoane, pe peretele de răsărit.

228. Am citit cărţi eretice, potrivnice religiei, curveşti şi necuviincioase, ba le-am împrumutat şi altora pentru a le citi.

229. Am căzut în necurăţie în timpul somnului. M-am întinat fiind treaz. Din dezmierdare, din frică şi din mare supărare.

230. Mi-am stricat fecioria cu malahia şi acum încă mai fac aceasta. Am făcut malahie eu cu altul şi altul cu mine, bărbat cu bărbat, cu femeie, cu copii. Am făcut malahie femeie cu femeie.

231. Am privit feţe străine cu gânduri necurate şi am poftit fecioară, văduvă şi femeie cu bărbat, faţă mirenească, bisericească, rudenie şi de altă lege.

232. Am preacurvit cu dobitoace şi cu păsări.

233. Am păcătuit: a) curvit cu fecioară, văduvă; b) preacurvit cu femeie căsătorită; c) cu feţe bisericeşti; d) cu rude spirituale; e) cu rudenii de sânge; f) sau cu femei (bărbat) de altă lege.

234. Am trăit în concubinaj.

235. Am păcătuit cu soţia mea când era însărcinată. Am păcătuit cu alte femei (ca femeie cu alţi bărbaţi).

236. Am păcătuit cu soţia mea (cu alte persoane) pe dinapoi ca dobitoacele.

237. Am păcătuit cu soţia mea (cu bărbatul meu), sâmbăta, duminica, lunea, miercurea, vinerea, în cele 4 posturi şi în ajunurile din cursul anului.

238. Am păcătuit în timpul curgerilor de sânge (lunare) şi până în 40 de zile de la naşterea copilului.

239. După naşterea pruncului, am călcat sfânta pravilă mergând la Sfânta Biserică înainte de 40 de zile.

240. Ca tată am culcat cu mine fetele mărişoare şi ca mamă băieţii cu mine într-un pat.

241. Am jucat la horă, baluri, serate, nunţi, cumetrii; am cântat cântece curveşti, am vorbit măscăriciuni. Am râs neoprit şi fără de socoteală.

242. Am umblat din casă în casă fără de treabă şi acolo mi-am pornit gura spre multe feluri de vorbe netrebnice, smintitoare şi pierzătoare de suflete.

243. Am răpit fecioară sau femeie căsătorită, divorţată... necăsătorită, văduvă, am păcătuit cu ea înainte de a mă logodi şi cununa după rânduiala Sfintei Biserici. Pe unele le-am necinstit şi lăsat, am necinstit-o pentru a mă cununa cu ea.

244. Am jucat cărţi, biliard, popice, table, rişcă, prâsnel, etc. prin care m-am păgubit sufleteşte pe mine şi pe alţii.

245. M-am căsătorit cu femeie de altă lege. M-am căsătorit în acelaşi timp cu două femei. M-am căsătorit cu altă femeie, câtă vreme nu eram divorţat de cea dintâi.

246. Nu m-am îngrijit, nici ostenit a salva din desfrânare pe cei căzuţi în prăpastia acestui păcat.

Porunca a VIII-a

(Să nu furi)

247. Mi-am pus în gând să fur din averea aproapelui meu, a Sfintei Biserici, Mănăstiri etc., să înşel şi să nu plătesc ce sunt dator. Am avut mare poftă de a mă îmbogăţi. Am înşelat. Am vândut marfa rea în loc de bună... vin, lapte cu apă. Am luat preţ mai mare decât făcea marfa. Am înşelat cu cântarul şi altfel, la cumpărat şi la vândut.

248. Am asuprit pe alţii să-mi vândă şi să-mi lucreze ieftin, să-mi cumpere scump şi pentru alte pricini, spre a mă îmbogăţi.

249. Prin viclenia şi falsitatea mea, am păgubit pe aproapele, Biserica şi Neamul.

250. Am luat de la alţii dobândă mai mare decât se cădea.

251. Am nedreptăţit pe aproapele, cinstindu-l după haine, avere, situaţie lumească, deşertăciuni... nu după credincioşia, virtutea, meritul adevărat prin: nesocotirea dreptăţii legale, facerea de rânduieli sau regulamente nedrepte, împărţirea darurilor sau a

fucţiilor nu după meritul fiecăruia, ci după favor, violând cele şase porunci din Decalog, privitor la iubirea aproapelui.

252. Am furat ceva de la soţul (soţie) meu, de la părinţii mei şi ca slugă de la stăpânii mei. Am răpit, am silnicit, m-am lăcomit, am nedreptăţit.

253. Am găsit lucruri străine şi auzind ale cui sunt, nu le-am dat înapoi... le-am tăinuit şi le-am oprit în folosul meu.

254. Am luat în timpul războiului lucruri rămase de la refugiaţi, aliaţi şi de la potrivnici.

255. Am fost nemulţumit cu starea mea... adeseori m-am tulburat groaznic, neîmpăcându-mă cu soarta mea.

256. Am luat şi am ascuns ceva din averea străină şi n-am dat înapoi.

257. M-am pornit cu ură de moarte asupra celor ce m-au furat.

258. Am jefuit pe aproapele meu de cinstea şi devotamentul carierei sale.

259. Am jelit morţii păgâneşte. Am făcut glume, râs, poveşti deşarte, am jucat mişca şi alte neorânduieli şi obrăznicii, am stat nepăsător la priveghiurile morţilor. Am pus bani la crucea lor de pe piept. Am aruncat bani peste ei în groapă. Am dat şi alte lucruri peste groapa lor. Am spart oală la darea lor în groapă... M-am purtat ca un fur faţă de repauzaţii mei... N-am dat pomenirile şi pomenile ce eram dator a le face pentru ei.

260. Am luat lucruri, bani, ceară, untdelemn de la Sfânta Biserică şi nu le-am dat înapoi.

261. Am răpit din averea schiturilor, mănăstirilor, bisericilor.

262. Am adus jertfă la Sfânta Biserică ce era mai prost. Am adus jertfă, liturghii, etc., la Sfânta Biserică din furături, osteneli străine.

263. Am răpit din averea publică (obştească) de la primărie, percepţie, bancă, moşie, judeţ, stat, administraţia pădurilor etc.

264. Am mutat hotarul. Am câştigat avere cu minciuni, viclenii, înşelăciuni, jurăminte strâmbe şi pe alte căi urâte lui Dumnezeu.

265. Am dat sfat cuiva să fure, să facă rău la alţii. Am tras pe alţii la judecată însuşindu-mi cu bani, avere străină prin avocaţi, mărturii mincinoase şi jurăminte false.

266. Mi-am cheltuit banii pe tutun, haine luxoase, pe felurite parfumuri, săpunuri şi zorzoane femeieşti, cercei, inele, salbe, mărgele, brăţări, piepteni de lux, farduri, creme, etc., la jocuri, petreceri cu lăutari şi ospeţe drăceşti.

267. Am furat de la aproapele meu: mirean, preot, de la om singur sau cu copii. Am furat lucruri de la cei sfinţiţi şi afierosiţi lui Dumnezeu, adică de la călugări, episcopi, arhierei, arhimandriţi, protosingheli, ieromonahi, ierodiaconi şi alţi clerici.

268. Am răpit suflete din Sfânta Biserică Ortodoxă pe care le-am dus în păcate, în urgii şi-n felurite blestemăţii.

269. Am răpit dregătoria (slujba) pentru câştig, fără a fi vrednic de ea. Am făgăduit... dat bani, daruri, ori altceva... ca Simon vrăjitorul, pentru cumpărarea Darului Duhului Sfânt, ca să mă fac călugăr, diacon, arhiereu, să dobândesc ranguri, demnităţi bisericeşti, de care nu eram vrednic, furând astfel darul şi păcătuind groaznic înaintea lui Dumnezeu şi a dreptăţii Lui.

270. Am furat din vremea zilelor sfinte.

271. Am jefuit, profanat mormintele.

272. Nu m-am ţinut de învoiala, tocmeala, contractul şi de făgăduinţele făcute cu alţii.

273. N-am lucrat după puterea mea în slujba oamenilor şi a Sfintei Biserici sau a lui Dumnezeu; ci m-am lenevit a împlini datoria după starea mea ce am avut-o.

274. Nu mi-am plătit datoriile mele. Am făcut declaraţie falsă la percepţie.

275. N-am dat milostenie acelor pe care i-am văzut în lipsă.

276. N-am căutat a înlătura clevetirea, paguba ce venea asupra aproapelui meu, când mi-a stat în putinţă a face aceasta.

277. Am spart case... am furat lucruri, vite, păsări, ouă şi altele.

278. Am primit pe hoţii nepocăiţi şi lucruri furate în casa mea şi le-am ascuns.

279. Am hoţit în bande tâlhăreşti, îngrozind, terorizând lumea.. am ieşit înaintea oamenilor şi i-am jefuit la drumul mare.

280. Am stricat din răutate, averea străină: fâneţuri, grădini, semănături, pomi şi altele.

281. N-am întors paguba făcută aproapelui meu.

282. Am adunat bani cu acte false şi cu vicleşug. Mi-am însuşit bani de la pantahuză (condica de strâns) pentru Sfânta Biserică.

283. Am bănuit (năpăstuit) pe alţii pentru păgubirea averii mele, a cinstei etc. Am judecat şi osândit pe alţii pe nedrept. Am răpit pacea aproapelui meu. Am stricat numele cel bun al cuiva.

284. Am băgat vrajbă între oamenii mireni şi între sfinţiţii slujitori ai Sfântului Altar.

285. Am păgubit pe aproapele meu cu minciuni şi vicleşuguri. Am împiedicat pe aproapele cu felurite hule şi mijloace de a dobândi vreun bine.

286. N-am pus piedică clevetirilor pornite asupra altora când am putut şi astfel aceia au păgubit mult de pe urma acelor clevetiri.

287. Am moştenit avere agonisită de părinţi... prin furturi, jurăminte mincinoase, înşelătorii şi felurite apucături nedrepte.

288. Am dat învăţături mincinoase contrare învăţăturilor Biserici Ortodoxe, prin care mulţi creştini s-au pierdut, căzând în prăpăstiile ereziilor şi ateismului.

Porunca a IX-a

(Să nu ridici mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău)

289. Am mărturisit strâmb asupra aproapelui meu, înaintea oamenilor.

290. Am grăit minciuni cu care am adus altora pagubă sufletească şi trupească.

291. Nesocotind sinceritatea, am grăit şi umblat cu felurite minciuni.

292. Am fost silit uneori, chiar peste voia mea, a spune minciuni.

293. Am umblat şi am grăit cu făţărie şi am vătămat cinstea şi numele bun al aproapelui. Am calomniat, am clevetit.

294. M-am legat pe mine şi pe alţii cu jurământ a tăgădui ce am furat eu sau alţii.

295. Am pârât pe cineva pe nedrept din răutate şi din ură.

296. Fiind pârât, m-am apărat înaintea judecăţii cu mită, mărturii mincinoase şi jurăminte strâmbe.

297. Mi-am micşorat pedeapsa cuvenită prin: avocaţi plătiţi, mărturii false şi jurăminte mincinoase.

298. Am prepus, judecat rău, clevetit, calomniat, ponegrit, batjocorit, osândit, băgând în primejdii grele pe alţii.

299. Am fost urâtor de adevăr şi iubitor, făcător şi lucrător de minciuni.

300. Am stat la îndoială cu sufletul meu când trebuia să zic: „da" sau „ba".

301. Am fost nestatornic în credinţă şi-n cuvântul bun ce l-am dat. Am vorbit cu două, ori mai multe înţelesuri. Am vorbit altfel de cum am gândit şi am gândit altfel de cum am vorbit.

302. Am umblat cu şiretenii şi linguşiri.

Porunca a X-a

(Să nu poftești nimic din ce este al aproapelui tău)

303. Am poftit averea, femeia, copiii, vitele, binele, fericirea şi orice lucru al aproapelui meu.

304. Am ajutat prin vorbe şi fapte la poftirea, vinderea şi înstrăinarea averii aproapelui, a mirenilor, a persoanelor sfinţite, călugări, preoţi, arhierei ale Sfintei Biserici, schituri, mănăstiri şi ale altor locaşuri de binefacere obştească.

305. Am poftit, vorbit şi contat pe avere străină.

Cele șapte păcate de moarte

1. Mândria

306. M-am mândrit, trufit, lăudat, obrăznicit, înălţat cu gândul, făţărnicit, depărtat de poruncile lui Dumnezeu, obişnuit a păcătui.

307. Am iscodit, am căutat slavă deşartă. Am fost făţarnic şi m-am făţărnicit.

308. Am obiceiuri rele şi nu le-am părăsit nici până acum.

309. Am pregetat a face fapte bune şi a vieţui creştineşte.

310. M-am depărtat de poruncile dumnezeieşti.

311. Am avut şi mi-am făcut voie prea slobodă spre felurite păcate.

312. Am căutat să am ciudăţenie şi singularitate trufaşă.

313. Sunt încăpăţânat. Sunt nesupus. Sunt ambiţios. M-am îngâmfat.

314. Sunt prea îndrăzneţ la a face rău, obraznic şi fără de ruşine. Mă încred în sinemi şi în oameni, în plăcerile, bunătăţile, averile şi puterile pământeşti.

315. Sunt împotrivitor, neascultător. Sunt împietrit la inimă.

316. Sunt tare fudul în gătirea cu haine şi obiecte luxoase.

317. Mă fălesc cu rudenii bogate şi de cinste, cu avere străină.

318. Mi-am lepădat prin radere chipul bărbătesc, barba şi mustăţile, mi-am împodobit casa cu obiecte luxoase.

319. Ca femeie, fată, am umblat cu capul gol, cu pantaloni; mi-am retezat, ba chiar mi-am şi tuns părul capului după moda veacului acestuia... L-am aranjat pentru a robi inimile tinerilor.

320. Am purtat rochie scurtă, ori prea lungă. Am purtat pantofi şi ghete cu tocuri înalte.

321. Am râs de păcatele fraţilor mei, i-am osândit pe ei şi de păcatele mele nu m-am îngrijit.

322. M-am socotit a fi deştept şi am grăit deşertăciuni. M-am socotit a fi deasupra celorlalţi cu frumuseţea, cu învăţătura, cu cuvântul, cu glasul, cu cântările, cu sărăcia, cu îmbrăcămintea de lux ori cu cea modestă, cu mâncărurile şi băuturile, cu postul, cu îngrăşarea corpului, cu slăbirea lui.

323. Am căutat să fiu după moda lumii. M-am purtat după moda idolilor şi idolatrilor, sfidând astfel cuviinciosul port creştinesc.

324. Din mândrie şi prostie am defăimat uniforma, portul călugărilor, preoţilor Bisericii.

325. M-am împodobit cu deşertăciuni idoleşti: cercei, mărgele, salbe, coliere, inele, mărţişoare, amulete, talismane, felurite fleacuri ale satanicei trufii femeieşti.

326. Am pus podoabe idoleşti pe icoana Maicii Domnului şi a Pruncului Iisus. Am pus cruce la gâtul pruncului Iisus.

327. Am ascultat la ferestrele şi la uşile altora.

328. Am lăudat păcatele altora.

329. Am dat milostenie pentru a fi lăudat de oameni. M-am rugat cu glas înalt ca să mă audă oamenii.

330. Am intrat ca mirean (mireancă), călugăr, călugăriţă sau cleric nehirotonisit, în Dumnezeiescul Altar. Ca eclesiarh(ă), m-am atins din nebăgare de seamă, neglijenţă, cu premeditare, de Sfânta Masă, de Sfintele Vase, de Sfântul Chivot. Am umblat prin Sf. Altar fără rânduială, fără evlavia cuvenită, tulburând şi întrerupând pe sfinţiţi liturghisitori în preoţescul lor oficiu divin.

331. M-am adunat cu alţii în veşmântărie (diaconic), am vorbit, râs, povestit deşertăciuni lumeşti, glumit, făcut felurite semne şi alte blestemăţii.

2. Iubirea de argint şi zgârcenia

332. Am fost lacom după avuţii. Am fost zgârcit şi nesimţitor, nepăsându-mi de lipsurile şi durerile aproapelui meu.

333. Sunt nesăţios, nedrept, trădător.

334. Am fost de rea-credinţă (fraudulos) luând bani străini prin înşelăciune. Am înşelat pe altul. Am jurat strâmb pentru a câştiga avere.

335. Am silnicit şi sărăcit pe alţii prin minciuni şi vicleşug. Am strâmtorat pe cei slabi.

336. Sunt nemilostiv şi scump. Am strâns comori şi le-am îngropat în pământ.

337. Am adunat bani şi i-am dat cu camătă în bănci şi la particulari, iar de cei lipsiţi n-am purtat grijă. Am mărit magaziile pentru a strânge prisosul rodurilor, ce se cădea dat săracilor care piereau sufleteşte şi trupeşte de foame, de sete şi de golătate. Am fost grabnic a lua şi zăbavnic a da ajutor altora. Am stat la îndoială şi am murmurat când mi-au cerut săracii milă.

338. Am lăsat pe alţii să păcătuiască pentru ca eu să am câştig de pe urma lor.

339. Am câştigat bani şi avere cu vicleşug, înşelăciuni, minciunării, vrăji, farmece şi cu alte mijloace drăceşti. Am răpit din averile altora cu vicleşug, şiretenie, cerşetorie, ca să mă îmbogăţesc.

340. Am plâns cu lacrimi amare când am pierdut pământ, vite, bani, cinste lumească şi altele, până ce am căzut şi în deznădăjduire.

341. N-am socotit drept cum că zgârcenia ucide, iar dărnicia viază sufletele.

342. Nu m-am îngrijit pentru veşnicie, n-am dat milostenie pentru sufletul meu cât am trăit, zicând că mi-or da copiii şi mă vor dezlega preoţii.

3. Desfrânarea

343. Am avut gânduri necurate.

344. În duminici şi sărbători m-am dus la cârciumi, jocuri, baluri, serate, nunţi cu lăutari, felurite petreceri anticreştineşti, unde am mâncat, băut, jucat.

345. Am vorbit vorbe spurcate şi glume pricinuitoare dobitoceştii curvii. Am cântat cântări curveşti. Am făcut cu ochiul.

346. Am privit felurite deşertăciuni, privelişti păcătoase, jocuri, râsuri, cu ochii mei. Am privit cu viclenie.

347. Am pipăit trup străin, şi trupul meu propriu cu gânduri necurate. Mi-am strâns mâinile mele şi ale altei persoane cu gânduri necurate.

348. Am făcut nunţi, botezuri, patroane... cu lăutari. Am jucat, dansat, bătut în pinteni, chiuit, plesnit în palme, am păşit şi săltat curveşte.

349. Am avut visuri necurate, care mi-au venit din închipuirile pătimaşe, din îmbuibare şi din beţie.

350. Am râs nebuneşte cu glas tare.

351. Am purtat corespondenţă cu scopul desfrănării.

352. Am făcut altor trupuri pricinuiri de păcatul curviei.

353. Nesocotind sfaturile bune ale părinţilor, învăţăturile bune ale preoţilor, am umblat în căi rele, prăbuşindu-mă în prăpastia desfrânărilor.

354. Am păcătuit cu rudenii, făcând amestecare de sânge.

355. Am curvit în felurite chipuri. Am desfrânat cu: ochii, gura (gomorie), mişcările, corupând sufletele.

356. Am curvit şi preacurvit sufleteşte.

357. Am zis că păcatul curviei nu-i aşa mare, ci este o necesitate trupească şi sufletească.

4. Zavistia

358. Am clevetit pe alţii. Am şoptit la urechea altuia. Am făcut semne cu mâna. Am zavistuit pe alţii.

359. M-am bucurat de paguba şi necazul altora. Mi-a părut bine când a murit altul. Mi-a părut rău auzind de binele altuia, de purtarea bună, de prosperitatea şi fericirea lui.

360. Am zis la alţii să se ducă în ruşine, în temniţă, în robie, în sărăcie, la dracul şi altele. Am blestemat pe alţii şi am poftit în inima mea să se întâmple acele blesteme.

361. Am umblat cu vrăji, farmece, pentru a sparge casa aproapelui meu.

362. Am dorit paguba şi moartea altora. Am dat sfaturi rele şi altora să facă aşa. Am lăudat pe cei ce au făcut rău aproapelui meu.

363. Am batjocorit, calomniind (vorbind de rău) pe alţii înaintea mai multor oameni, răpindu-le pacea, cinstea şi numele cel bun.

364. După săvârşirea acestor feluri de crime, nu m-am dus iarăşi la acei oameni înaintea cărora i-am ponegrit, pentru a le întoarce cinstea şi numele cel bun.

365. Îngreuindu-mă cu păcatul mândriei, pizmei şi al urâciunii, n-am iertat pe vrăjmaşii mei când mi-au cerut iertare cu umilinţă.

366. N-am cerut iertare de la acei cu care am fost învrăjbit, nu le-am dat bună-ziua, nici nu le-am mulţumit când ei m-au salutat.

367. Am pândit cu viclenie şi cu gândul de a face rău altora. Din multa zavistie, m-am umplut de patimi şi mi-am încărcat sufletul cu mulţime de păcate.

368. Sunt foarte duşmănos şi iubesc aceasta. Sunt nerecunoscător. Iubesc a batjocori pe alţii şi mă simt mulţumit când văd pe alţii batjocoriţi. Am ură pe alţii şi ţin minte răul făcut de alţii. Mi-a părut bine când un om a omorât pe altul. Am povestit altora greşelile aproapelui meu.

5. Lăcomia

369. Am nesocotit şi călcat sfintele patru posturi de peste an, ajunurile, miercurile, vinerile şi lunile de peste tot anul, mâncând de dulce (de frupt).

370. Am lăcomia pântecelui.

371. M-am dus la cârciumă, unde mi-am pierdut vremea în vorbe putrede, ospeţe, petreceri, beţii şi alte blestemăţii, chiar şi în zilele sfinte de duminici şi sărbători.

372. Am băut peste măsură şi m-am îmbătat. Am vărsat din beţie... ba chiar şi după ce m-am împărtăşit.

373. Din necumpătare mi-am stricat sănătatea, tâmpit mintea, risipit averea şi mi-am scurtat viaţa.

374. Am postit în vrăjmăşie, pentru a se păgubi, doborî, primejdui şi omorî vrăjmaşii mei.

375. Am postit numai prin schimbarea de bucate, nu şi de felurite păcate.

376. Am postit contra rânduielilor Sfintei Biserici Ortodoxe. Când ea dezlega postul, eu am postit împotrivă şi când hotăra post, eu împotrivă mâncam de frupt.

377. Mi-am pierdut timpul în mâncări şi băuturi, cu jocuri, baluri, clăci şi alte prăznuiri drăceşti.

378. Am cârtit contra mâncărurilor. Am mâncat peste măsură, ba şi înainte şi după prânz şi după cină tot la fel. Am mâncat pe ascuns. Am mâncat ceva spurcat, sânge de animale, mortăciuni, sugrumat, pască evreiască, ş. a.

379. Am fost necumpătat în cheltuieli pentru întreţinerea mea şi a familiei.

380. Am vărsat din lăcomie, beţie... după Sf. Anaforă, Părticele, Aghiasmă mare, mică, chiar şi după Sf. Împărtăşanie.

381. Când m-am îmbolnăvit nu mi-am căutat sănătatea, aşa cum eram dator.

382. Am mâncat şi băut în Sfânta Biserică, necinstind sfinţenia ei prin acestea şi alte neorânduieli.

383. Am mâncat de furat. Mi-am pus în gând să fur de la alţii. Am mâncat dreptul altuia.

384. Am învăţat pe copiii noştri, pe slugile noastre să fure, păsări, poame, bucate şi alte lucruri de la alţii ca să mâncăm.

385. Am mâncat viaţa altora.

6. Mânia

386. Sunt tare supărăcios. M-am mâniat, sunt răutăcios. M-am iuţit asupra aproapelui.

387. Am ură şi am strigat asupra altora. M-am certat şi chiar am dorit a mă certa cu alţii. Am scrâşnit cu dinţii asupra altora.

388. M-am răzbunat pe alţii, în loc de a mă calma şi a ierta.

389. Am ocărât pe aproapele meu.

390. N-am putut şi nu pot suferi pe cei ce-mi fac nedreptate.

391. Am blestemat. Am hulit cele sfinte, ba am învăţat şi pe copiii mei.

392. Am lovit pe alţii cu mânie. Am scuipat pe alţii.

393. Mi-a părut rău când nu m-am putut răzbuna.

394. M-am judecat cu rudele mele.

395. M-am ocărât, înjurat şi bătut cu fraţii şi surorile.

396. Am bătut animalele împovărate peste puterea lor.

397. N-am avut răbdare. Nu mi-am stăpânit mânia. M-am mâniat pe soţie şi pe copii când n-am avut ţigări, haine luxoase, băutură pentru chefuri şi alte netrebnicii.

398. N-am avut astâmpăr. Am prigonit pe cei buni, lepădând blândeţea şi răbdarea şi m-am mâniat.

399. Am cârtit, lucrat împotriva rânduielilor dumnezeieşti şi contra adevărului învederat. Am cârtit împotriva lui Dumnezeu în scârbe, prigoane, pagube, când am fost prigonit şi când am avut pagubă zicând: de ce bunii creştini suferă multe, iar păcătoşilor le merge bine.

400. Am bătut pe aproapele făcând vărsare de sânge. M-am pornit cu mânie ca o fiară sălbatică asupra oamenilor, a casnicilor şi asupra dobitoacelor.

401. Am ţinut minte răul.

402. Am mustrat cu nemilostivire. Am făcut altora scârbă şi necaz, i-am clevetit, amărât şi tulburat. Am pornit pe alţii spre mânie şi pizmă.

403. Ca părinte, ca soţ, ca învăţător, ca stăpân, ca dregător, am asuprit, am făcut mizerie, am bătut pe fiii mei trupeşti şi duhovniceşti, soţie, elevi, subalternii mei, fără ca să stea ei contra mea.

404. Sunt învrăjbit cu alţii şi ţin mânie pe ei şi azi.

405. N-am folosit rodnicia tăcerii. La mânie am zis să fiu jidan, turc, păgân, măgar. Mi-am pornit limba la vorbe multe fără înfrânare.

406. Am fost nerăbdător când am căzut în necaz.

407. Am avut râvnă nesocotită, rea, nebunească, drăcească.

7. Lenea

408. M-am lenevit a-mi împlini datoriile mele de: gospodar, cetăţean, creştin, de bun sfătuitor, educator şi luminător al fiilor mei trupeşti şi spirituali şi salvator al aproapelui meu din căile pierzării.

409. M-am lenevit, neglijat a mă ruga lui Dumnezeu, în orice vreme şi-n orice loc... când am fost în primejdie de cădere în păcate, în necazuri, în boli şi-n diferite pericole.

410. M-am lenevit şi scumpit a face rugăciuni, milostenii, posturi, pomeni, slujbe, panahizi, Sfinte Liturghii şi alte binefaceri pentru uşurarea, odihna şi scoaterea din iad a sufletelor repauzaţilor mei: părinţi, moşi, strămoşi, rudenii, binefăcători...

411. M-am lenevit a citi: Dumnezeieştile Scripturi, cărţi sfinte, reviste religioase şi felurite scrieri folositoare de suflet, rămânând astfel necunoscător al adevăratei credinţe Ortodoxe.

412. M-am lenevit a lupta bine după legile divine, contra: patimilor rele, păcatelor, vrăjmăşiilor, clevetirilor, răutăţilor. N-am stăruit în lupta cea bună.

413. Seara m-am culcat neînchinat şi dimineaţa am plecat la treabă fără a mă ruga mai întâi lui Dumnezeu cu credinţă.

414. Am stat la masă fără a-mi face rugăciune şi Sfânta Cruce, înainte şi după.

415. M-am lenevit în rugăciunile mele, am aşteptat a-mi veni cele trebuincioase sufletului şi trupului, fără a munci serios pentru a le dobândi.

416. În loc de rugăciune şi Sfânta Cruce, am fumat - tămâind pe diavolul - în loc de a mulţumi lui Dumnezeu pentru mâncare şi băutură.

417. M-am lenevit a mă ruga lui Dumnezeu noaptea, când m-am trezit din somn.

418. M-am lenevit a merge la Sfânta Biserică pentru a asculta sfintele slujbe, predicile, învăţăturile şi cântările dumnezeieşti.

419. M-am lenevit a-mi împlini datoria mea de creştin, faţă de Dumnezeu, de mine şi de aproapele.

420. Am dormitat, căscat şi m-am întins în timpul sfintei rugăciuni, acasă şi în Sfânta Biserică.

421. Am lăsat lucrurile sfinte: icoane, cruci, candele, sfeşnice, tămâietori, ş.a., să se strice.

422. M-am lenevit a-mi cerceta şi mărturisi păcatele.

423. M-am lenevit a face fapte bune. Sunt lenevos în darea milosteniei. Am dat milostenie fără socoteală, adică celor necredincioşi, vicioşi... În loc de a da credincioşilor creştini virtuoşi, lipsiţi, care sunt fraţi ai Domnului Hristos.

424. M-am lenevit a aprinde candela, lumânarea şi tămâie sfinţită, la facerea sfintelor rugăciuni.

425. La rugăciune n-am îngenunchiat cu amândoi genunchii, după pilda Proorocilor, a Mântuitorului, a Apostolilor, a tuturor Sfinţilor şi a creştinilor drept credincioşi şi osârdnici. La rugăciune am îngenunchiat numai cu un genunchi, precum în batjocură îngenunchiau evreii şi ostaşii, când pălmuiau pe Domnul Hristos când a pătimit de bunăvoie şi ca diavolii, care pururea batjocoresc şi astfel sfânta rugăciune.

426. Mi-am măgulit lenea cu cuvintele: dacă aş fi eu într-o mănăstire, m-aş tot ruga, aş posti, aş citi cărţile sfinte, şi aşa cred că m-aş mântui.

427. M-am lenevit şi scumpit a chema preotul şi a face Aghiasmă (Sfeştanie) în casă la fiecare zi întâi a lunii şi nici măcar odată în an. N-am sfinţit casa când am intrat întâi să locuiesc în ea. N-am sfinţit fântâna, nici vasele ce s-au spurcat.

428. M-am lenevit a mă ruga şi a-mi face Sfânta Cruce la plecarea în călătorie şi la începerea şi isprăvirea lucrului.

429. Am lăsat, din lenevire şi zgârcenie, cimitirul şi mormântul rudelor mele neîngrădite.

430. N-am păzit făgăduinţele date la Sfântul Botez (de-i călugăr) nici ale îngerescului chip monahicesc.

431. Din lenevire sau din rea obişnuinţă, în loc de „Iisus” şi de „Domnul nostru Iisus Hristos”, am pronunţat, scris, numai „Isus” şi „Domnul Isus”, după cum obişnuiesc sectarii. Aşijderea, tot din lenevire şi obişnuinţă, am retrogradat în rugăciuni şi cântări pe Maica Domnului, rostind în loc de: „Bucură-te, Maică, pururea Fecioară” cu îngerii şi cu Sfinţii, „Bucură-te, mireasă, pururea Fecioară”.

432. Am fost tovarăş şi prieten adeseori cu cei necredincioşi care luau în batjocură sfânta credinţă şi Sfintele Taine ale Sfintei Biserici Ortodoxe.

433. Am lăsat adeseori învăţătura cea bună, ba chiar am urât-o şi defăimat-o.

434. Am amânat pocăinţa de azi pe mâine, de la un post la altul, de la un an la altul, împiedicând astfel cu fapta şi cu cuvântul şi pe alţii de a o face.

435. Stând la sfânta rugăciune, la cântare, la sfintele slujbe şi la ascultarea cântărilor dumnezeieşti, mi-am lăsat mintea să hoinărească la lucruri, viclenii şi păcate lumeşti.

436. M-am lenevit şi n-am păzit poruncile date de Părintele meu Duhovnic la Sfânta Spovedanie.

437. Am fost nebăgător de seamă. M-am lăsat bântuit de spiritul vicleşugului, necurăţiilor, nălucirilor, schimbării gândurilor bune cu cugete şi hotărâri rele.

438. M-am lenevit a creşte pe fiii şi finii mei (şi pe cei încredinţaţi îngrijirii mele) în învăţătura şi frica Domnului.

439. M-am lenevit a certa şi pedepsi pe fiii mei trupeşti şi sufleteşti pentru abateri de la dreapta-credinţă şi de la vieţuirea creştinească.

440. M-am lenevit a-mi spovedi toate păcatele de patru ori pe an, nici de trei, două şi nici măcar odată pe an. M-am spovedit fals, acoperindu-mi păcatele cu vicleşug şi minciuni. N-am mărturisit şi gândurile nesocotite la duhovnic iscusit, spre a nu cădea din dreapta-credinţă.

441. Am umblat din duhovnic în duhovnic căutând pe cel ce-mi va da un canon mai mic, pe cel ce ar zice numai ca mine şi astfel am precupeţit Sfânta Taină a Spovedaniei.

442. Nu mi-am împlinit canonul de la sfânta mărturisire (spovedanie).

Păcate străine

443. Am căzut în păcate străine cu cuvântul, cu felurite semne viclene şi cu fapte rele. Am poruncit altora să păcătuiască.

444. Am dat altora sfat să păcătuiască. Am îndemnat pe alţii să facă păcate. M-am învoit cu alţii la felurite păcate. Am ajutat pe alţii a păcătui.

445. Am putut dar n-am voit să împiedic pe alţii a face păcate. Am ştiut sigur păcatele altora, dar le-am tăinuit. Am întărâtat pe semenii mei la mânie, provocându-i a păcătui prin vorbe rele, drăcuieli, înjurături de cele sfinte, sudalme, jurăminte, bătăi, vărsări de sânge, ba chiar la omoruri.

Păcate împotriva milosteniei sufletești

446. N-am îndemnat pe păcătos să părăsească păcatul şi să petreacă o viaţă mai bună: creştinească, duhovnicească, bineplăcută lui Dumnezeu.

447. N-am învăţat pe cel neînvăţat şi nepriceput. N-am sfătuit bine pe cel ce are trebuinţă de sfat.

448. Nu m-am rugat lui Dumnezeu pentru aproapele.

449. N-am mângâiat pe cel întristat. N-am suferit ocările cu răbdare.

450. N-am iertat greşelile celor ce mi-au greşit.

Păcate împotriva milosteniei trupeşti

451. N-am dat de mâncare celui flămând. N-am adăpat pe cel însetat. N-am îmbrăcat pe cel gol.

452. N-am mers să cercetez pe cei din închisoare. N-am cercetat pe cei bolnavi.

453. N-am primit pe cel străin în casa mea.

454. N-am îngropat pe cei morţi.

Credința

455. Din neluare-aminte, uneori cu ştiinţă, ba şi premeditare, am neglijat şi părăsit virtuţile creştineşti şi m-am dedat la vicii.

456. Nu m-am ostenit a cerceta cu luare-aminte dumnezeieştile învăţături ale sfintei Biserici Ortodoxe, pentru a cunoaşte dreapta învăţătură, a mi-o agonisi, dezvolta, folosi şi apăra, aşa cum i se cuvine unui binecredincios creştin.

457. Nu m-am ostenit cu chibzuială şi sârguinţă a cunoaşte pe Dumnezeu din cartea naturii, din lucrările Sale, din univers. M-am lăsat orbit a nu vedea pe Dumnezeu din cereasca lume a planetelor şi în sufletul omenesc.

458. M-am îndoit, ba am şi nesocotit superioritatea sufletului omenesc.

459. Nu m-am ostenit a pătrunde cât mai adânc în Simbolul Credinţei - „Crezul” şi pentru a cunoaşte sfânta noastră credinţă Ortodoxă. Nu m-am silit a-mi agonisi o credinţă vie în Dumnezeu.

460. Am avut îndoială în judecata particulară, universală, cu răsplătirea vremelnică şi veşnică a faptelor omeneşti.

Nădejdea

461. În necazuri, primejdii şi nefericiri am şovăit a nădăjdui în ajutorul lui Dumnezeu.

Dragostea

462. Nu m-am silit a aprinde în mine focul dragostei Sfinte.

463. Nu m-am silit cu bună chibzuială a-mi câştiga puternicile virtuţi cardinale. Am nesocotit înţelepciunea de sus, prin care toate se fac bune şi de mare folos vremelnic şi veşnic. Am nesocotit Dreptatea, prin care omul devine plăcut, ales lui Dumnezeu. Am nesocotit Cumpătarea sau Înfrânarea prin care mulţi s-au curăţit de păcate, sfinţindu-se Domnului. Am nesocotit Tăria sau Bărbăţia spirituală prin care mulţi, chiar din păcătoşi, au ieşit biruitori asupra răului, încununându-se.

464. Cum mi-am folosit libertatea în cursul vieţii pământeşti: în virtuţi sau în vicii?

Îndreptarul cu păcatele omeneşti începe cu „Păcatele împotriva Duhului Sfânt”. În Sfintele Evanghelii de la Matei (12, 31), Marcu (3, 29), Luca (12, 10), se arată că: „Cine va huli împotriva Duhului Sfânt nu are iertare în veac”. Cine păcătuieşte împotriva Tatălui, păcătuieşte din neputinţă. Dumnezeu Tatăl fiind Atotputernic, iar omul neputincios cu trupul. Făcând însă pocăinţă, cu adevărat primeşte iertare. Cine păcătuieşte împotriva Fiului, păcătuieşte din neştiinţă, Dumnezeu-Fiul fiind înţelepciunea lui Dumnezeu, dar după o pocăinţă adevărată, capătă iertare. Cine va huli sau păcătui însă împotriva Duhului Sfânt, păcătuieşte nu din neputinţă sau din neştiinţă, ci din voia lui cea rea, ca şi diavolul; şi nemaifăcând pocăinţă, nerecunoscându-şi păcatul său, nu mai poate veni la pocăinţă, împietrindu-şi inima sa ca Faraon şi murind în acea stare nu mai poate căpăta iertare nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie...

Păcatele împotriva Duhului Sfânt

La întrebarea nr. 1, se scrie aşa: „Am păcătuit cu încredere prea mare în Dumnezeu, zicând că El e milostiv şi mă va ierta”. Desigur că omul trebuie să aibă încredere în Dumnezeu, sau mai bine zis o nădejde că El e bun si milostiv, dar asta nu înseamnează să abuzăm de bunătatea Lui şi să îngrămădim păcate peste păcate, până ce cădem în partea opusă a acestui păcat, ajungând la descurajare.

Dacă ne simţim împovăraţi cu acest păcat, atunci îl scriem aşa mai pe scurt: „Am păcătuit cu încredere prea mare în Dumnezeu”, iar de am căzut în păcatul descurajării, scriem cât se poate mai restrâns: „M-am deznădăjduit de mila lui Dumnezeu”, iar toate celelalte zise mai sus de la nr. 2 şi 3 sunt nişte explicaţii ale păcatului deznădăjduirii.

La nr. 5 se vorbeşte de starea împotriva adevărului învederat. Prin adevăr învederat se înţelege numai adevărul dumnezeiesc existent în Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie.

Este adevărat că prin păcate întristăm pe Duhul Sfânt, aşa cum se spune la nr. 6, dar se deosebeşte foarte mult, ca şi cerul de pământ, starea omului credincios, atunci când greşeşte înaintea lui Dumnezeu, de starea omului lumesc şi iubitor a face păcate. Unul face păcate din plăcere, fără să simtă vreo mustrare de conştiinţă; pe când celălalt face păcate sau greşeşte din slăbiciune; iar mustrarea conştiinţei îl arde mai ceva ca para iadului, neavând odihnă nici ziua nici noaptea până ce nu reuşeşte a se curăţi de murdăria păcatului.

La prima pregătire, păcatul „Am întristat pe Duhul Sfânt", cine îl mărturiseşte şi îşi îndreaptă viaţa şi se fereşte să nu-l mai facă a doua oară, să nu-l mai scrie, nici să-l mai mărturisească, atâta vreme cât se va lupta şi va rămâne de partea lui Dumnezeu, căci nu-i mai aparţine. De aici rezultă că la prima mărturisire e bine să-l scriem fiecare, dar dacă întoarcem spatele lumii şi ne ostenim, după putere, să petrecem după voia lui Dumnezeu, nu-l mai scriem, deşi s-ar putea înţelege că omul întristează întotdeauna pe Duhul Sfânt cu păcatele sale. Între omul lumesc, dezinteresat de cele sfinte şi omul care luptă împotriva păcatului, există o mare deosebire. El îşi împietreşte inima «neprimind şi nepăzind cuvântul lui Dumnezeu», aşa cum se arată la nr. 7.

Cine socoteşte Sfintele Scripturi mincinoase sau huleşte faptele bune ale aproapelui, dă dovadă că nu a avut în sânul familiei o educaţie bună şi e cuprins de duhul necredinţei; iar cine din răutate nu învaţă şi pe cel ce nu ştie articolele credinţei, face un păcat destul de greu.

Sunt şi cazuri când ai avea ce să spui altora de prin sfintele cărţi, dar nu poţi spune, deoarece «ori e strâmt în casă», ori îţi dai seama că e riscant şi îţi faci de lucru (în perioada ateistă, pe când Părintele ne dădea aceste sfaturi, aşa după cum ştim cu toţii, era

riscat să vorbeşti la oricine despre cele ale credinţei). Dar atunci nu înseamnă că din răutate n-ai vrut să spui celor neştiutori, aşa după cum se spune la nr. 10.

În cazul când cineva urăşte învăţătura despre Dumnezeu sau nu crede în viaţa veşnică, negând existenţa lui Dumnezeu, socotind că odată cu moartea omului toate mor, arată pe faţă ce groaznic întuneric a cuprins acel suflet. Necredinţa a fost de la început, dar n-a domnit aşa cum domneşte astăzi, deoarece îl auzim şi pe Proorocul David, zicând: „Spusu-mi-au mie călcătorii de lege bârfeli, ci nu sunt ca legea Ta, Doamne" (Psalmi 118, 85). Iar în cazul când cineva îşi revine din această stare şi vrea să se mărturisească, poate să scrie aceste păcate pe scurt: „N-am avut credinţă în Dumnezeu şi nici în viaţa veşnică". Aici se includ şi numerele 11-16. Când e vorba că cineva care a fost bolnav de boala stilismului şi a ieşit din ascultarea de Sfânta Biserică, va nota prescurtat nr. 17: „Am crezut şi susţinut la calendarul vechi mai mult decât la Dumnezeu". Cei ce ţin la calendarul vechi mai mult decât la Dumnezeu, se împart în trei grupări:

1) Primii şi cei mai periculoşi sunt aceia care nu numai că nu primesc pe preoţii Bisericii prin casele lor cu diferite servicii şi nici nu calcă vreodată în sfânta Biserică, dar aruncă asupra preoţilor fel de fel de hule şi batjocuri şi ar fi în stare să-i şi omoare. Cine nu vede de la distanţă că acele suflete negre sunt în stăpânirea duhurilor rele, călcând în picioare cu obrăznicie unele canoane ale Bisericii?

Prin anul 1935, unii stilişti înverşunaţi, din părţile Moldovei, au ajuns până acolo încât au ucis într-o noapte pe un drept-credincios creştin care le-a arătat din Pidalion rătăcirea lor.

2) A doua categorie de stilişti sunt mai puţin periculoşi. Ei primesc în casele lor pe preoţii Bisericii cu serviciile religioase, merg la Sfânta Biserică numai în duminici, ţinând sărbătorile şi posturile pe stilul vechi şi nu vorbesc cu atâta răutate pe preoţii Bisericii.

3) A treia categorie, deşi merg duminicile şi sărbătorile la Sf. Biserică, dar sunt chinuiţi mereu de această îndoială, dacă nu cumva stiliştii or fi mai plăcuţi lui

Dumnezeu pentru că ţin calendarul vechi şi pentru ca să nu greşească, ei ţin sărbătorile cât şi posturile şi după calendarul vechi şi după calendarul îndreptat.

Cel ce crede în spiritism, în felurite vedenii, lepădându-se de dreapta credinţă şi făcându-se sectar, îşi pierde sufletul său şi al altora pe care caută să-i amăgească.

La numerele 18-22 se poate scrie prescurtat aşa: „Am crezut în spiritism, în felurite vedenii, lepădându-mă de dreapta credinţă şi luptând împotriva ei şi a preoţilor, făţărnicindu-mă că sunt credincios, însă eram contra".

La nr. 23 se află păcatul de vârf al deznădăjduirii şi arată cât se poate de clar că atunci când omul se hotărăşte a se sinucide, dă dovadă că s-a înstrăinat complet de cele bune, de Dumnezeu. Și e nevoie să noteze de câte ori s-a hotărât să comită acest groaznic păcat. Totuşi, în cazul când el este bolnav mintal, chiar de ar şi comite acest groaznic păcat, nu mai este vinovat înaintea lui Dumnezeu, pentru că nu a fost conştient de ceea ce face.

Păcatele strigătoare la cer

Urmează de acum păcatele strigătoare la cer. Şi pentru că se zice că sunt strigătoare la cer, de aici înţelegem că aceste păcate aduc chiar în lumea aceasta o bună parte din pedeapsa ce se cuvine lor, după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel (la 1 Timotei 5, 24) când zice că: „Păcatele unor oameni sunt vădite şi merg înainte la Judecată, ale altora însă vin în urma lor". Şi dacă unele păcate ale oamenilor merg înaintea lui Dumnezeu pe când oamenii sunt în acestă lume, se înţelege că şi pedeapsa pentru ele urmează numaidecât.

La nr. 24 se află acest păcat strigător la cer: „Am ucis oameni cu voia şi fără voia mea”. Este cunoscut de toţi că acest păcat este grozav de mare. Iar când se spune că: „am făcut acest păcat al uciderii şi fără voia mea” se înţelege că lovind pe cineva la mânie nu a fost cu voia ca să-l omori, dar totuşi el a murit. Și această ucidere fără voie, deşi nu este cu premeditare, dar are şi ea partea ei de vină. Tocmai de aceea se canoniseşte puţin mai uşor. Urmează păcatul sodomiei. El poartă numele acelei cetăţi unde s-a săvârşit prima dată. Aşa după cum ştim, e un păcat ruşinos, care se poate săvârşi numai de bărbaţi cu bărbaţi sau de bărbaţi cu femei şi copii, însă din cauza bunei-cuviinţe nu este îngăduit să-l scriem mai pe larg, decât atât ca o ramură din păcatul desfrânării săvârşite în chip nefiresc sau contra firii şi face parte din categoria păcatelor strigătoare la cer. Aceste păcate sunt amintite la numerele 25 şi 26.

La numărul 27 se află păcatele celor ce asupresc pe văduve, orfani, neputincioşi şi alţii, iar la numerele 28-30 e vorba de părinţii trupeşti şi duhovniceşti, - naşii şi preoţii - de cumva i-am nedreptăţit sau batjocorit şi alte rele le-am făcut lor.

Păcatele împotriva celor zece porunci

Porunca întâi

La numărul 31 e vorba de îndoiala în credinţa într-Unul Dumnezeu, pe care o seamănă diavolul în inima noastră. Ca să putem avea o credinţă vie şi lucrătoare, e absolută nevoie să ne ostenim mult în rugăciune către Dumnezeu, să facem cele şapte laude zilnic şi să citim cu atenţie sfintele cărţi.

Numărul 34 arată păcatul când noi suntem îndoielnici despre credinţa ortodoxă în care ne-am născut. Iar când citim la numerele 35-37, dăm de un păcat care am putea spune că de fiecare dată ne vedem siliţi să-l scriem, deoarece dacă L-am iubi pe Dumnezeu mai presus de orice, am fi scutiţi de foarte multe păcate şi anume, am căuta să plăcem mai mult lui Dumnezeu decât oamenilor şi n-am purta numele creştinesc spre osândire.

Citind numerele 38-41, reiese că îndoindu-ne de dreapta noastră credinţă ortodoxă, ca drept urmare facem legături de prietenie cu cei rătăciţi de la dreapta credinţă şi nu mai ţinem cont de cuvântul Sfântul Apostol Pavel, care zice: „De omul eretic, după întâia şi a doua sfătuire, te fereşte" (Tit 3, 10). Iar Sfântul Apostol Ioan ne învaţă pe noi, «ca pe astfel de oameni nici să nu-i primim în casă» (2 Ioan 1, 10). Unii creştini merg de plătesc la papistaşi pomelnice. Aşa că dacă ne socotim vinovaţi de aceste păcate, e bine să scriem aşa mai pe scurt: „Am avut legături apropiate cu cei rătăciţi".

La numerele 42-45, de am zis cumva că toate religiile sunt bune, dăm dovadă că suntem în necunoştinţă despre superioritatea credinţei ortodoxe şi de aceea putem spune asemenea cuvinte. Din această cauză unii creştini primesc binecuvântare de la ei, deasemenea citesc cărţile lor eretice și sectare, care în loc de a-i folosi sufleteşte îi păgubesc mult.

La numerele 46 şi 48 se arată păcatele pe care le face omul care nu este pus în slujba lui Dumnezeu; iar cel ce face glume răutăcioase asupra celor sfinte sau a ortodoxiei, arată că nu are nimic bun în inima lui, deoarece „...omul cel bun - aşa după cum învaţă Mântuitorul nostru Iisus Hristos - din vistieria cea bună a inimii sale scoate cele bune". Iar „omul cel rău, din vistieria cea rea a inimii sale scoate cele rele" (Luca 6, 45). Se poate scrie acest păcat aşa mai pe scurt: „Am grăit glume răutăcioase asupra religiei". Iar numărul 48 îl putem scrie aşa mai pe scurt: „Am grăit glume cu cuvinte sfinte". Şi acest păcat de mai sus îl săvârşim de câte ori dăm drumul la cuvinte

necontrolate, zicând: «Până la Dumnezeu, te mănâncă Sfinţii» sau «ai venit şi tu a treia zi, după scripturi» sau «tu eşti ca Toma necredinciosul» şi altele.

La numărul 50-53 se referă la cinstirea semnului Sfintei Cruci; ori de stăm pe semnul Sfintei Cruci, sau de călcăm pe ea cu picioarele sau de o facem pe ea strâmbă pe feţele noastre. Putem scrie aşa mai pe scurt: „Am profanat semnul Sfintei Cruci", în care se cuprind cele patru numere de mai sus, care se referă la cinstirea Sfintei Cruci.

Porunca a 2-a

Începe cu numărul 63. Cuvântul a „sluji" înseamnă a persista, a te osteni zi de zi în săvârşirea acelei fapte bune sau rele. A sluji făpturilor, idolilor, în locul lui Dumnezeu, arată că în permanenţă pe noi ne frământă altă problemă, adică să slujim făpturilor sau idolilor. După cum vedem, întrebarea de la acest număr 63 ne arată clar cine sunt făpturile şi care sunt idolii cărora noi am slujit şi slujim, în loc să slujim lui Dumnezeu. Unii tineri, de curând căsătoriţi, îşi urmăresc femeile lor clipă de clipă, în toate mişcările lor, devenind pentru ei nişte idoli umblători, cărora li se închină mai ceva decât lui Dumnezeu. Mai vedem iarăşi cum unii părinţi îşi privesc pe copiii lor cu o negrăită iubire şi sunt în stare să le satisfacă orice pofte ar avea ei. Alţii, de asemenea iubesc banii, hainele, casele, vitele şi alte lucruri cu atâta patimă, încât sunt în stare să se jertfească pentru ele şi de se va întâmpla să le piardă, se pierd şi ei împreună cu ele. Acest păcat îl putem scrie aşa pe scurt: „Am slujit făpturilor şi idolilor".

La numărul 64 putem scrie pe scurt: „Am călcat poruncile lui Dumnezeu". Şi călcăm poruncile lui Dumnezeu atunci când aruncăm sume enorme pentru a ne alimenta cu fel de fel de mâncăruri şi băuturi scumpe. Auzim adeseori pe unii: „Eu nu mă uit la ban când e vorba să cumpăr ceva mâncare sau băutură. Dau ori cât de scump, numai să

găsesc”. Dacă am fi avut în vedere cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care zice că: „Nu trăim ca să mâncăm; ci mâncăm ca să trăim”, atunci n-am mai fi zis aşa. Iar când e vorba să cumpărăm o carte sfântă, să facem o milostenie la săraci, să ne facem comoară în cer, atunci nu mai avem de unde să dăm, pentru că am dat banii noştri pe acele mâncăruri şi băuturi scumpe şi de multe feluri. Dacă am avea dragoste de cele bune, atunci am cheltui banii pentru a cumpăra numai atât cât cere nevoia de a putea trăi cumpătat atât în mâncare şi băutură, cât şi în ceea ce priveşte îmbrăcămintea. Şi atunci am avea şi cu ce face fapte bune ca să ne îmbogăţim în Dumnezeu şi să nu slujim trupului şi poftelor păcătoase.

La numărul 65 putem scrie aşa mai pe scurt: „M-am lăsat amăgit spre păcate”. Multe, foarte multe păcate facem noi când ne temem de frică, acolo unde nu este frică, aşa după cum zice proorocul David (Psalmi 13, 5). Mulţi oameni ar dori să poarte barbă şi la multe femei şi fete le-ar place să poarte îmbrăcăminte cuviincioasă: fustă lungă şi broboadă pe cap, dar se tem de blestematele guri ale celor răi. S-ar cuveni însă să se teamă mai ales de muncile cele veşnice, decât să se teamă de ceea ce gândesc sau vorbesc alţii, care nu slujesc lui Dumnezeu.

La numerele 66-68 găsim despre acei oameni pe care nu-i frământă altă problemă decât cum să se avânte la fel de fel de păcate şi petreceri idolatre. Aici scriem complet: „M-am înfierbântat a face diferite păcate”.

La numerele 69-71 se spune despre aceia că nu sunt mulţumiţi că se încarcă zi de zi cu păcate şi ticăloşii, dar văzând pe alţii că se grijesc de a lor mântuire, caută pe toate căile să-i sustragă de la acele îndeletniciri duhovniceşti. Aici putem scrie aşa: „am smintit pe alţii, vrând ai opri de la cele bune”.

La numărul 72 se vorbeşte despre profanarea semnului Sfintei Cruci, care se include la numerele 51-54.

Din cauza necunoștinței învăţăturilor existente ale Bisericii Ortodoxe, mulţi sunt care par a fi evlavioşi dar care calcă, fără nici o mustrare de conştiinţă, Dumnezeiescul semn al Sfintei Cruci.

Sfântul Ioan Damaschin zice aşa: „Ne închinăm semnului cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci... Noi nu cinstim materia - să nu fie - ci semnul, ca simbol al lui Hristos... Cel răstignit... acolo unde va fi semnul, acolo va fi şi El (adică Domnul nostru Iisus Hristos)", („Învăţătura de credinţă Ortodoxă"). „De ar fi pe un câmp mare mii de ierarhi şi li s-ar spune să facă o slujbă fără să se folosească de semnul Sfintei Cruci, nu ar putea să o săvârşească".

Iar Sfântul Ioan Gură de Aur zice aşa: „Ca pe o cunună să purtăm Crucea lui Hristos. Prin Cruce se săvârşesc toate ale noastre. Dacă trebuie să te naşti din nou, Crucea este alături. Dacă trebuie să te hrăneşti cu hrana cea tainică (adică Sfintele Taine), dacă trebuie să te hirotoniseşti, dacă trebuie să faci orice, pretutindenea alături de noi este Crucea, semnul biruinţei. Dacă-ţi faci aşa Cruce pe faţa ta, nu va putea sta alături de tine nici unul din demonii cei necuraţi, pentru că vede sabia care i-a dat lovitura, vede sabia cu care a fost lovit de moarte..." (...). Deasemenea, se vorbeşte de cei ce pun cruce la gâtul Pruncului Iisus de pe sfintele icoane. Noi ştim şi de la acea cântare ce se cântă la Sfânta Biserică, ce zice: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat-o nouă..."; de aici rezultă că noi creştinii am primit de la Dumnezeu Sfânta Cruce ca pe o armă împotriva diavolului şi nu se cuvine să o dăm noi lui Dumnezeu, deoarece noi am primit-o de la El.

La numerele 74-75 e vorba de cei ce sunt robiţi de patima fumatului sau servesc păcatul fumatului. Aceste două numere se pot scrie aşa: „Am fumat şi am servit", adică am cumpărat pentru alţii ţigări sau chibrit, sau am dat bani cuiva să cumpere, atunci scrie: „Am servit păcatul fumatului".

La numărul 76 e vorba de cei ce folosesc stupefiante sau alte otrăvuri de care e bine să ne păzim.

La numărul 79 se vorbeşte despre cei ce umblă la Anul Nou mascaţi. Aşa era un obicei străin de bunăcuviinţă, ca la Anul Nou unii bărbaţi să se îmbrace în haine femeieşti, iar unele femei să se îmbrace în haine bărbăteşti. Iar acum în zilele noastre acest obicei de a se îmbrăca femeile în haine bărbăteşti se obişnuieşte în tot cursul anului. Nu se cade să primim în casele noastre asemenea femei mascate, nici la Anul Nou şi nici în tot cursul anului. Dacă nevoia cere ca fetele ce învaţă la şcoală să îmbrace pantaloni în orele de educaţie fizică, sau unele femei cărora li se impune de protecţia muncii de a purta salopete bărbăteşti în timpul celor opt ore de serviciu acest lucru li se îngăduie, pentru că aşa cere nevoia, dar în restul timpului, când nu mai fac servici, să fie îmbrăcate cu haine femeieşti cuviincioase. Şi pentru a putea rezista la frig pe timp de iarnă le este îngăduit femeilor de a purta pantaloni, pe dedesubt, dar acest lucru să nu fie observat de nimeni. Pe deasupra pantalonilor să aibă fustă şi ciorapi, încât să arate port cuviincios şi femeiesc, iar nu port bărbătesc... Să aibă o ţinută cuviincioasă de femeie creştină. Căci nu degeaba este scris în Sfânta Scriptură la Deuteronom (22, 5) că: „Femeia să nu poarte haine bărbăteşti... pentru că tot cel ce face aceasta, urâciune este înaintea lui Dumnezeu". De asemenea şi pravila bisericească condamnă cu mare asprime pe femeile ce poartă haine bărbăteşti. Şi acest păcat se poate scrie prescurtat aşa: „M-am mascat de Anul Nou".

Credinţa în superstiţii e condamnată aspru de învăţătura creştină la numerele 80-94 şi se poate scrie aşa mai prescurtat: „Am descântat, vrăjit, fermecat" sau „am crezut în superstiţii, în vise, în vrăji, în noroc şi am mers la cei ce descântă şi vrăjesc". Cei ce merg la vrăjitori sau la ghicitori se împovărează cu greu blestem. Se canonisesc ca şi ucigaşii, să nu se împărtăşească cu Sfintele Taine 20 de ani.

Porunca a 3-a

Această poruncă începe cu numărul 95: „Mi-am pus în gând să jur strâmb... am jurat strâmb, silit sau nesilit”. Numai gândul de a jura strâmb, face vinovat pe cel ce gândeşte aşa ceva. Cu mult mai mult se face vinovat cel ce jură nesilit de nimeni. La aceste numere de mai sus îşi va scrie fiecare partea sa de vinovăţie, deoarece sunt deja prescurtate.

La numărul 97 putem scrie aşa mai prescurtat: „Am zis: «zău» şi am pronunţat numele lui Dumnezeu, al Maicii Lui şi al Sfinţilor la toate nimicurile”. Ne aflăm călcători ai poruncii a treia dacă pomenim fără evlavie şi la orice lucru de nimic numele cel Sfânt al lui Dumnezeu. Se spune că păgânii care erau închinători la idoli, se rugau de zeii lor ca să le prindă puricii şi muştele care îi supărau şi nefiind ascultaţi se tulburau groaznic. Iar noi creştinii, când vine vremea să pronunţăm numele cel Sfânt al lui Dumnezeu, îl rostim cu oarecare evlavie şi respect, cum facem dealtfel şi cu hainele cele bune. Nu le îmbrăcăm în zilele de rând, ci numai duminica şi în sărbători mai deosebite. Și chiar și atunci când suntem îmbrăcaţi cu ele, suntem tare atenţi să nu le pătăm cumva. La fel trebuie să facem când cere nevoia să pronunţăm Numele cel Sfânt al lui Dumnezeu.

Iar la numărul 98 putem spune: „M-am dat diavolului pe mine şi pe alţii şi alte lucruri”.

La numărul 99 se poate scrie: „M-am blestemat cu jurământ şi fără jurământ”. A se blestema cineva pe sine, arată marea distanţă ce îl separă de viaţa plăcută lui Dumnezeu. A împlini astfel de jurăminte rele, e o faptă de răzbunare urâtă lui Dumnezeu; iar de a mai urca treptele tribunalului să dai pe cineva în judecată, dă o dovadă în plus că asemenea fapte sunt cu totul străine de adevărata viaţă creştină, care ne porunceşte să iubim până şi pe vrăjmaşii noştri.

La numărul 103 se poate face vinovat cel ce aparţine unei comisii de judecată sau deţine funcţia de judecător la tribunal şi nu judecă pe oameni după dreptate.

De asemenea se vede la numărul 104 că monahii şi preoţii nu pot jura.

La numărul 106 iarăşi putem spune: „Am înjurat de cele sfinte şi în alte chipuri”. Iar la numărul 111, la drept vorbind, este cu cale să scriem că: „N-am lucrat din răsputeri a păzi poruncile”.

La numărul 112 scriem iarăşi prescurtat: „M-am împărtăşit cu nevrednicie şi fără pregătirea cuvenită”. Şi ca să ne putem da seama ce anume pregătire ne trebuie, o să notăm în rândurile de mai jos, aşa mai pe scurt.

Prima condiţie, pentru a putea primi Sfintele Taine cu o pregătire cuvenită, este de a fi împăcaţi cu toţi şi să nu avem duşmănie pe cineva; apoi de a ne mărturisi la Preotul-Duhovnic amănunţit, cu înfrângerea inimii şi cu canonul împlinit după puterea fiecăruia. Se cere de a ne depărta de orice necurăţie trupească şi sufletească. De asemenea să ne punem pază gurii noastre de la orice clevetire sau vorbă deşartă. Să citim cât mai mult prin cărţile sfinte, ca să aprindem în inima noastră focul dragostei pentru Dumnezeu şi pentru aproapele. Nu-i bine ca în ziua când ne spovedim să ne şi împărtăşim, decât numai în cazuri deosebite, dar nici să treacă mai mult de opt zile de la mărturisirea păcatelor până la primirea Sfintelor Taine. Să mâncăm înainte de a ne împărtăşi, o săptămână sau măcar trei zile fără ulei şi vin. Şi dacă sănătatea îngăduie, să facem în acest timp şi câteva zile de post (adică să nu mâncăm nici să bem ceva din seara zilei până a doua zi seara). În afară de cele şapte laude zilnic, să mai citim şi Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, cu Canonul de pocăinţă şi al doilea paraclis al Maicii Domnului în toată săptămâna. Iar în ajunul zilei când a doua zi vom primi Preacuratele Taine, trebuie să mai citim, în afară de cele mai de sus notate, şi Acatistul Buneivestiri, al Sfântului Nicolae, al Sfântului ce îi purtăm numele, apoi Canon către Puterile cereşti,

către îngerul păzitor şi o parte din rugăciunile pentru Sfintele Taine. Iar a doua zi de dimineaţă le zicem pe cele ce au rămas.

Odată cu seara primim Sfânta Agheasmă Mare. Şi, dacă sănătatea îngăduie, nu mai mâncăm nimic până ce vom primi Sfintele Taine. Iar de nu putem posti până a doua zi, atunci mâncăm puţin (cam pe jumătate şi numai un fel de mâncare). Să facem închinăciuni cât de multe sau măcar 300 de metanii şi 1500 închinăciuni. În noaptea aceea să dormim cât mai puţin şi dacă se poate să nu dormim deloc, deoarece a doua zi va veni în căsuţa noastră de lut Împăratul cerului şi al pământului înconjurat de Heruvimi şi de Serafimi.

N-ar trebui să mai facem altceva în viaţa noastră, decât să plângem şi iar să plângem fără întrerupere, cugetând la marea dragoste a lui Dumnezeu de a ne cerceta pe noi şi de a rămâne în continuare cu noi, fiinţele cele atât de slabe, neputincioase şi pline de nerecunoştinţa faţă de El. După ce am primit Sfintele Taine, luăm iarăşi Sf. Agheasmă Mare, după cum spune şi în cartea de „Învăţătură Creştină Ortodoxă” ediţia 1952 pag. 359 şi apoi facem rugăciunile cele de mulţumire. După care dormim vreo oră şi apoi stăm la masă. Avem grijă ca să nu scuipăm în cele trei zile, după care spălăm batista, şervetul şi vasele din care am mâncat, punând acea apă în fântâniţă, după cum am mai arătat şi în altă parte. Se cade a asculta slujba Sfintei Liturghii în ziua când vrem să primim Sfintele Taine, în afară de câteva cazuri mai deosebite.

Dacă vrem cu adevărat să ne folosim cât mai mult şi mai bine de primirea Preacuratelor Taine, să avem deosebită grijă de a păstra în inima noastră aceeaşi evlavie pe care am avut-o înainte, să o avem şi după ce le-am primit...

Iar de nu vom reuşi să facem această pregătire de mai sus, din motive binecuvântate, atunci vom face cât vom putea şi este valabil pentru cei ce vor putea face. Şi dacă cineva a îndrăznit a se apropia de Preacuratele Taine la voia întâmplării, atunci poate scrie acest păcat aşa prescurtat, precum scrie la numărul 112: „M-am împărtăşit cu nevrednicie”.

La numărul 114 putem scrie aşa: „Am scuipat în cele trei zile şi în prima zi când am luat cele Sfinte”. Tot la acelaşi număr scriem aşa: „Am luat cele Sfinte şi am sărutat sfintele icoane când trebuia să mă abţin” şi: „Am scos Sfinte Părticele contra vrăjmaşilor şi le-am aruncat cu meniri satanice”.

La numărul 115 scriem: „Am socotit că, cei ce se împărtăşesc, mor”.

La numărul 118 scriem: „Am săvârşit păcatul ieroseliei (sacrilegiu)”. Ieroselia este de mai multe feluri. Cel ce se împreună trupeşte cu vreo călugăriţă sau vreo femeie ce s-a făgăduit a se face călugăriţă, acela face deodată trei păcate mari de moarte. Întâi sânge amestecat; a doua preacurvie, iar a treia furtişag. Ieroselie face şi preotul care este oprit de slujbă şi el face slujbă pe ascuns. De asemenea şi mireanul care se împărtăşeşte fără dezlegarea Duhovnicului... Sau de va sluji mireanul ca Preot, tot ieroselie face.

La numerele 119 şi 120 scriem aşa mai pe scurt: „M-am rugat lui Dumnezeu ca să-mi ajute a păcătui şi am cerut ce-mi era vătămător”.

Păcatul de la numărul 121 se scrie prescurtat aşa: „Am făcut făgăduinţe bune lui Dumnezeu şi Sfintei Biserici şi nu le-am împlinit”.

Păcatul de la numărul 122 îl scriem aşa: „Am zis că copiii în zadar se botează”. A crede că copiii se botează în zadar, desigur dă dovadă de multă necunoştinţă.

La numărul 123 este un păcat pe care nu-l poate săvârşi cineva care are totdeauna legătura prin rugăciune cu Dumnezeu, Care este izvorul vieţii. „A cere cineva moartea în necazuri”, înseamnă că s-a depărtat mult de Dumnezeu şi de exerciţiile duhovniceşti. Este slab de înger, dar de va cere prin rugăciuni fierbinţi ajutor de la Dumnezeu, va scăpa de această stare şi se va înviora, ruşinându-se singur de cele petrecute cu el.

La numărul 124 scriem aşa: „Am necinstit numele lui Dumnezeu... numele creştinesc şi călugăresc...”.

Porunca a 4-a

La numărul 125 scriem pe scurt: „Am lucrat în zilele oprite”. Ca o dovadă că noi nu suntem de comun acord să lucrăm duminica şi sărbătoarea. Putem dovedi acest lucru dacă banii ce-i primim pentru aceste zile, când lucrăm, nu-i folosim pentru nevoile casnice, ci cumpărăm cu ei sfinte cărţi. Fie că le folosim pentru noi, fie că le mai dăm şi la alţii, totul este în regulă, că acei bani nu-i cheltuim pentru întreţinerea noastră, ci îi băgăm în cărţi sfinte. Iar despre folosul acestor cărţi am scris mai înainte.

La numerele 127-132 scriem prescurtat: „Mi-am ales în Biserică locul cel mai de frunte. Ca parte femeiască am trecut în naosul Bisericii. N-am adus daruri, am ascultat fără evlavie Sfânta Liturghie, n-am cercetat regulat Sfânta Biserică, am venit prea târziu şi am ieşit mai înainte”. Este bine ca să ne cunoaştem fiecare din noi locul care ne aparţine şi nici bărbaţii mai tineri să nu stea înainte celor mai bătrâni. Cu atât mai mult, femeile se cad a sta în pronaos, fiecare la locul ei.

La numerele 133 şi 134 scriem aşa prescurtat: „N-am făcut fapte bune în sărbători şi nici n-am citit cărţi sfinte şi am lepădat Sfânta Tradiţie”.

La numărul 136 putem scrie prescurtat: „M-am dus la Sfânta Biserică îmbrăcat după moda lumii”.

La numărul 137 scriem de asemenea prescurtat: „Am cugetat cele rele, am dormitat, căscat, uitat înapoi, vorbit, râs, stricat aerul la Sfânta rugăciune acasă şi la Sfânta Biserică”. Iar noi, din toată formularea aceasta de mai sus, vom scrie numai ceea ce ne aparţine nouă, adăugând şi aceasta: „Am mâncat şi băut în Sfânta Biserică”. În Sfânta Biserică nu avem voie să mâncăm sau să bem nici chiar din jertfa sfinţită de Preot, afară de Sfintele Taine, Sfânta Anaforă şi Sfânta Agheasmă. În pridvorul Bisericii se îngăduie aşa ceva însă fără vorbărie multă, ci cu bună cuviinţă şi cumpătat, fără a sta cu spatele spre Sfântul Altar.

La numerele 138 şi 139 putem scrie aşa: „Am oprit pe alţii de a merge la Sfânta Biserică sau i-am îndemnat să o părăsească”. Cine merge la Sfânta Biserică şi ascultă cu atenţie cele ce se cântă şi se citesc acolo, face o faptă bună; iar cel ce opreşte pe alţii de la fapta bună sau îndeamnă pe altul la rău, se aseamănă cu diavolul.

La numerele 140 şi 141 scriem aşa: „Am postit şi am făcut metanii în zilele oprite”. În afară de Sfânta şi Marea Sâmbătă de lângă Paşti, nu este îngăduit a posti cineva post negru. Iar de făcut metanii nu se fac niciodată sâmbăta şi duminica. Şi nici de la Naşterea Domnului până la Botezul Domnului, nici de la Paşti până la Duminica mare şi nici în praznicile Împărăteşti nu se fac metanii. În Sfântul Altar însă de va intra cineva este dator să facă trei metanii către Sfânta Masă în tot cursul anului, căci acolo în Sfântul Chivot tronează, prin Preacuratele Taine, Însuşi Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

La numerele 142 şi 143 putem scrie: „N-am postit şi n-am făcut metanii când trebuie şi nici rugăciunile cuvenite”. Unde este întuneric, acolo este lipsă de lumină, deoarece imediat ce apare lumina, întunericul dispare. Unde nu se află lucrarea faptelor bune, acolo apare păcatul, după cum spune şi Sfântul Apostol Iacob: „Cine ştie să facă binele şi nu-l face, păcat are” (Iacob 4, 17). Dacă facem metanii şi închinăciuni în zilele în care se pot face, atunci ne îmbogăţim de fapte bune al postului trupesc şi sufletesc, ne vom putea înfrâna patimile şi poftele cele rele şi vom adăuga iarăşi câte ceva în cufărul faptelor bune, pentru a ne putea salva la trecerea prin vămile văzduhului.

La numărul 144 putem scrie: „N-am făcut cele şapte laude”. Nesocotirea sfintelor rugăciuni, şi mai cu seamă a celor şapte laude, ne înstrăinează de Dumnezeu şi ne face nelucrători ai faptelor celor bune; după care, la sfârşitul vieţii, vom avea de dat răspuns pentru acesta înaintea înfricoşatului Judecător. Fericitul Teodorit aşa zice la tâlcuirea Psalmului 118, 164: „Mă minunez dacă va avea parte de fericire creştinul care nu se osteneşte a face cele şapte laude în fiecare zi”. Cel ce se osteneşte zi de zi, după puterea sa, a face cele şapte laude, va fi salvat din multe primejdii grele şi-l va acoperi

Darul lui Dumnezeu de bântuielile vrăjmaşilor. Cel ce nu se osteneşte a face în fiecare zi rugăciunile cele de dimineaţă şi cele de seară după Ceaslov sau carte de rugăciuni, unul ca acela nu se poate numi pe sine că este creştin; iar cel ce nu face cele şapte laude în fiecare zi, unul ca acela nu va putea să ducă lupta pentru mântuirea sufletului său cu bine până la capăt. Iar că noi creştinii suntem datori a face cele şapte laude în fiecare zi, găsim scris despre aceasta în cartea a VIII cap. 34 din „Constituţiile Apostolice", în Explicarea celor şapte Laude, cât şi în alte cărţi ale Bisericii lui Dumnezeu.

La numărul 145 putem scrie aşa: „Când am lipsit de la slujba Sfintei Liturghii, în acel timp nu m-am rugat lui Dumnezeu". Atunci când nu puteţi lua parte la slujba Sfintei Liturghii, să faceţi rugăciuni de la ora 10 la 12 şi nicicum să faceţi altceva în acel timp. Mai întâi de toate să citiți Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, deoarece El ca Om se aduce pe Sine Jertfă lui Dumnezeu Tatăl. Îşi arată mâinile şi coasta Sa însângerată Părintelui Ceresc spre a se milostivi spre noi păcătoşii. Cine nu ştie câtă mare binefacere aduce creştinului drept-credincios ascultarea cu evlavie a Slujbei Sfintei Liturghii. Şi cât este de mare osânda pentru cel ce nu vrea să participe, cu trup şi suflet, la acestă minunată slujbă. În cazuri binecuvântate, de nu puteţi lua parte la slujba Sfintei Liturghii, atunci vă rugaţi unde sunteţi şi faceţi atât cât puteţi şi ce puteţi.

La numărul 146 se arată că partea femeiască sub nici un motiv n-are voie să intre în Sfânta Biserică atunci când are această rânduială lunară a firii. Iar de cumva s-a întâmplat ca după ce a intrat în Sfânta Biserică să simtă că i-a venit această scurgere, atunci, chiar în clipa aceea să părăsească Sfânta Biserică, deoarece se împovărează cu mare păcat dacă nu va pleca imediat. Tocmai de aceea se obişnuieşte ca atunci când se face vreo nuntă, mireasa şi nuna să stabilească data nunţii, pentru a nu intra în Biserică în vremea aceea când ele au rânduiala lunară, se poate scrie acest păcat aşa: „Am intrat în Sfânta Biserică când nu trebuia".

La numărul 147 se arată că şi bărbatul, de se va întâmpla ca să aibă vise cu închipuiri pătimaşe şi se va întina prin somn, trebuie să se spele şi să se primenească mai

înainte de a merge la Sfânta Biserică. Iar acest păcat îl poate scrie aşa: „Am intrat în Sfânta Biserică nespălat şi neprimenit”.

La numerele 148-156 se arată sminteala cea mare ce o poate face omul care se numeşte creştin cu numele, dar viaţa lui nu se deosebeşte cu nimic de viaţa unui păgân şi necredincios. Aceste păcate se pot scrie prescurtat: „Am hulit Biserica, n-am cercetat-o regulat şi am vieţuit anticreştineşte; am stat şi m-am sculat de la masă fără rugăciune; am mâncat cu lăcomie şi fără rânduială; am zis că adventiştii cred bine; am fost de partea stiliştilor; m-am făţărnicit că cred drept, dar am fost contra Ortodoxiei”.

Porunca a 5-a

La numerele 157-162 se scrie prescurtat: „N-am iubit copiii mei deopotrivă; nu i-am lăsat să se facă monahi; n-am purtat grijă de mântuirea lor; nu i-am învăţat rugăciunile ce trebuiau; nu i-am învăţat să se ferească de păcate şi de prietenii rele; nu i-am pedepsit pentru abateri; ci i-am povăţuit să facă rău altora”.

Chiar de va avea omul copii deosebiţi unul de altul, dar iubirea faţă de ei şi îngrijirea cu cele necesare trebuie să fie fără nici o părtinire, la fel cum face şi Părintele Ceresc faţă de noi păcătoşii. De asemenea se cere din partea părinţilor să arate o strălucită pildă de viaţă, pentru ca ei, copiii, să se poată orienta. Să-i înveţi încă de mici rugăciunile şi învăţăturile de care ei au nevoie. În raport cu vârsta să le impună ca treptat-treptat să-şi poată îmbogăţi mintea cu acele cunoştinţe religioase ale Bisericii noastre şi să-i urmărească continuu. Pentru abateri să-i certe şi să-i pedepsească dacă nevoia cere. Şi aşa după cum ne arată Sfântul Ioan Gură de Aur, să le cerceteze intrările şi ieşirile lor: „De unde vii acum?! Unde pleci? Unde vrei să te duci?” şi nu-i bine a-i lăsa de capul lor, adică: a se culca seara fără rugăciune, a pleca şi a veni de undeva fără rugăciune. Sau de a

se împrieteni cu copii răi. Şi câte n-ar fi de spus privitor la această poruncă care priveşte buna creştere a copiilor şi educaţia lor în spiritul creştin. O mare răspundere o au în faţa lui Dumnezeu naşii de la Botez şi cununie, care de asemenea neglijează datoria ce o au faţă de fini. În privinţa aceasta, Sfântul Ioan Gură de Aur zice aşa: „Dacă şi-ar da bine seama de marea răspundere ce o vor avea la Înfricoşata Judecată cei ce se pun garanţi la botez şi cununie, cu greu s-ar mai putea găsi şi naşi".

La numerele 164-171 se arată că păcatul pe care îl săvârşesc copiii faţă de părinţi atunci când nu-i ascultă şi nu-i respectă aşa cum se cuvine. Ascultarea ce sunt datori să o aibă copiii faţă de părinţi, este condiţionată. Nu trebuie să asculte copiii de părinţi atunci când îi învaţă să calce legea lui Dumnezeu, să meargă la petreceri idolatre sau să facă alte păcate. De asemenea se arată că iubirea care o datorăm atât părinţilor, cât şi celorlalte rude apropiate, să fie luminată, să nu depăşească graniţele ei, să nu iubim făptura mai mult decât pe Făcătorul nostru. Şi oricând ne va îndemna cineva să facem o faptă rea sau să nu săvârşim o faptă bună şi nu-l vom asculta, atunci dovedim că nu iubim făptura mai mult decât pe Făcătorul. Copiii greşesc faţă de părinţii lor cu păcat de moarte când îi blesteamă, îi părăsesc în boală şi neputinţă şi nu se grijesc de sufletele lor, după trecerea lor din viaţă. Aceste păcate se scriu astfel: „Am purtat ură pe părinţii mei; i-am iubit mai mult de cât pe Dumnezeu; n-am ascultat de părinţii mei; nu i-am cinstit cum trebuia; i-am blestemat şi le-am dorit moartea; i-am părăsit în necazuri, şi nu m-am îngrijit de ei, nici după moartea lor, cu slujbe la Sfânta Biserică".

Întrebările de la numerele 172-173 se scriu prescurtat astfel: „Când am avut diferite necazuri, n-am alergat la Sfânta Biserică, ci m-am dus la vrăjitori; am crezut în visuri".

La numărul 174 de asemenea se arată că datorăm o ascultare nu numai faţă de părinţii noştri, care ne-au născut şi crescut, dar avem datoria de a asculta şi de superiorii noştri. Altfel ar fi o adevărată babilonie dacă ar face fiecare de capul lui, fără să mai ţină cont de cei mai mari. Atât în viaţa de familie cât şi în timpul care ne formăm prin şcoli, în

armată sau la locul ne muncă, supunerea faţă de cei mai mari e lucru de mâna întâi. Şi dacă pe părinţii noştri nu avem obligaţia de a-i asculta atunci când ne poruncesc să facem păcate, a călca Legea lui Dumnezeu, cu atât mai mult nu ne putem supune la superiorii noştri dacă ne-ar pune să facem rău, sau ceva contra legii lui Dumnezeu. Întrebarea se scrie prescurtat: „N-am ascultat de mai-marii mei".

Întrebările de la 176-186 se scriu astfel: „Nu mi-am îndeplinit datoria mea de păstor sufletesc; m-am împotrivit învăţăturii preoţilor; am purtat ură pe ei; n-am păzit canonul dat la spovedanie, am învinuit pe preoţii Bisericii şi i-am grăit de rău; am zis că e semn rău când mi-a ieşit un preot în cale". Sunt vinovaţi şi păstorii spirituali care nu-şi fac datoria lor, dar credincioşii nu au nici o scuză dacă nu-i cinstesc, chiar şi pe păstorii nevrednici şi nu-i ascultă pe cei care îi povăţuiesc şi învaţă după aşezământul şi dreptarul Ortodoxiei. Săvârşese un groaznic păcat cei ce ce se împotrivesc preoţilor care predică cuvântul lui Dumnezeu. Unii ca aceia, după învăţătura Sfântului Ioan Gură de Aur, se înnegresc ca diavolul şi sunt daţi anatemei cu toată averea lor.

Întrebările de la 187-192 se scriu astfel: „Ca bărbat nu mi-am iubit femeia mea, am socotit-o ca pe o roabă; ca soţie nu m-am supus bărbatului meu; l-am ocărât şi m-am purtat faţă de el cu obrăznicie; în ale căsătoriei nu m-am supus lui; am nelegiuit amândoi contra firii, pentru a nu face copii; m-am despărţit de soţul meu şi m-am recăsătorit". În cele ale căsătoriei am putea spune că e o problemă foarte complicată. Ca să avem siguranţă că tovarăşa noastră de viaţă îndeplineşte cât de cât condiţiile unei femei bune şi pe viitor şi a unei mame devotate, trebuie să cerem stăruitor ajutorul lui Dumnezeu, ca El să ne-o rânduiască, pentru că numai El cunoaşte cele ascunse. La rândul nostru, ca bărbaţi se cere să fim creştini model, pentru a avea parte de o soţie credincioasă, deoarece aşa după cum spune Sfântul Efrem Sirul că femeia cea rea se va da bărbatului păcătos. După cum zice şi înţelepciunea bătrânilor: „După sac şi petic". „Că femeia bărbatului de la Domnul se rânduieşte" - aşa cum spune în slujba de la Taina Cununiei. Bărbatului i se cere „a-şi iubi femeia ca pe sine însuşi". Iar soţia este datoare a

se supune soţului atât în cele ale căsătoriei cât şi în cele ale gospodăriei, pentru a se putea menţine în familie armonia şi pacea care sunt atât de necesare. Greşesc foarte mult acele femei faţă de bărbaţii lor, care îi provoacă la mânie şi tulburare pentru orice lucru de nimic. De-asemenea se fac vinovaţi şi bărbaţii care, datorită comportării lor dure sau necinstite faţă de soţiile lor, determină declanşarea motivelor de divorţ. Cine contribuie cu ceva la desfacerea căsătoriei, este asemenea cu cel ce strică o Biserică din temelie. Jurământul pe care îl fac cei ce se cunună în faţa Sfântului Altar cu amândouă mâinile şi cu capul pe Sfânta Evanghelie e un jurământ care trebuie ţinut cu multă răbdare şi jertfă. Călcătorii acestui jurământ se împovărează cu greu păcat. Sunt desigur şi câteva cazuri când Sfânta Biserică îngăduie a se desface căsătoria, după cum se arată în „Învăţătura de Credinţă ediţia 1952 pag. 487: „În afară de moartea trupească, Sfânta Biserică îngăduie desfacerea legăturii dintre soţi (divorţul), numai din pricini morale asemănătoare morţii trupeşti, cum sunt: necredincioşia (adulterul), şi alte legături trupeşti neîngăduite (Matei 19, 9).

Porunca a 6-a

La numerele 193 şi 194 putem scrie: „M-am gândit să mă răzbun pe vrăjmaşi; le-am dorit pagubă şi moarte, am căutat a le fac rău”... Şi dacă numai gândul de a ne răzbuna se consideră un păcat, ce va fi oare atunci când ne răzbunăm cu cuvântul sau chiar cu lucrul?! Cel ce ne vatămă sau ne face rău, greşeşte faţă de noi. Iar dacă noi ne răzbunăm pe ei, greşim faţă de Dumnezeu, după cum zice prin Psalmistul David: „A Mea este răzbunarea - zice Domnul”. Și dorinţa ce o avem ca să pătimească ceva rău vrăjmaşii noştri, provine tot din duhul răzbunării ce ne stăpâneşte inima noastră.

La numerele 196 şi 199 se scrie prescurtat: „Am amărât viaţa altora şi i-am sfătuit la bătăi şi ucideri”. Aici se arată păcatele ce le săvârşesc aceia ce zi de zi fac necaz şi amărâsc pe alţii cu cuvinte jignitoare, cicăleli, bătăi şi vărsări de sânge. Proorocul David zice: „Cei ce amărăsc (pe alţii), să nu se înalţe întru sine” (Psalmi 65, 6).

La numărul 200 se scrie: „Am ucis cinstea altora prin grăire de rău”. Acest păcat al clevetirii are cinci trepte mai deosebite: „1) Am ucis cinstea altora... 2) Am stricat numele cel bun al cuiva... 3) Am clevetit... 4) Am vorbit de rău pe alţii... 5) Am povestit altora greşelile aproapelui meu”. A ucide cinstea altora prin grăire de rău, e ceva îngrozitor. În învăţătura vămii a treia se spune că numai prin singurul păcat al clevetirii, mai ales când cineva ucide cinstea altuia, îşi poate pierde mântuirea sufletului său. De va avea omul multe păcate, dar dacă s-ar feri cu desăvârşire de a vorbi de rău pe alţii, poate avea nădejde de mântuire; pe când cel ce va avea şi o viaţă petrecută în sfinţenie, însă nu s-a părăsit de păcatul acesta al clevetirii, îşi poate pierde sufletul său.

La întrebarea 201 se scrie: „Am ucis oameni cu voie şi fără de voie”.

La numărul 202-208 se arată cum chiar părinţii care neglijează buna educare a copiilor sau prin viaţa lor plină de păcate, contribuie la uciderea sufletească şi trupească a copiilor, păcătuiesc. Deasemenea se arată şi păcatul prunc-uciderii sub felurite forme. Acest urâcios păcat pogoară cu duiumul sufletele acelor femei ce se împovărează cu acesta, cât şi a celor ce au contribuit cu ceva. Femeia de va muri făcând avort, să nu se îngroape în cimitir; ci la un loc cu cei spânzuraţi (Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie, pagina 90, 7). Iar cei ce socotesc a boteza copiii avortaţi se înşeală pe sine. Cei morţi nu pot fi botezaţi (Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie, pag. 98, 6). Femeia ce va pierde pruncul fără voia ei se canoniseşte un an (Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie, pag. 89, 1). Femeile ce au făcut avort să cumpere cărţi folositoare de suflet şi să le dea de citit. Pentru cele ce au făcut avort cu voia, să cumpere cărţi la suma ce se cheltuieşte la înmormântarea omului matur; iar femeia care pierde pruncul fără voia ei, să cumpere cărţi la suma ce se cheltuieşte la înmormântarea unui prunc. Alteori

Duhovnicul poate să dea canon să crească un copil sărac aşa cum scrie în Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie, pag 90, 8. Nu se poate considera drept canon pentru avorturile săvârşite, atunci când li se rânduieşte la spovedanie, celor vinovaţi, să boteze atâţia copii, câte avorturi au făcut, pentru că se îngreuiază şi mai mult. Sf. Ioan Gură de Aur spune că: „Dacă şi-ar da seama ce mare răspundere îşi asumă înaintea lui Dumnezeu cel ce se pune garant la botez sau la cununie, cu greu s-ar putea găsi naşi!”. Dar dacă omul dă cărţi bune de citit la alţii, se poate nădăjdui în mila cea mare a lui Dumnezeu, căci pe măsură ce se luminează acele suflete, ce vor citi învățătura Sfântă a lui Dumnezeu, se vor uşura şi sufletele care s-au împovărat cu acest păcat groaznic al prunc uciderii. Altfel nu. Păcatul acesta al prunc-uciderii e un păcat grozav de mare. Femeia care face avort e mai vinovată decât un tâlhar care ucide la drumul mare, deoarece unei femei care moare făcând avort, n-are voie preotul să-i dea Sf. Taine. Şi dacă a murit, nu are voie să fie îngropată în cimitirul Bisericii, ci la un loc cu cei spânzuraţi, pe când tâlharul ce se pocăieşte şi cere cu lacrimi de pocăinţă Sf. Taine, i se pot da. Şi are voie să fie îngropat în cimitir. La acest capitol ar fi multe de spus, însă cel ce a citit cartea: „Pacea părinţilor cu pruncii lor” şi vama a 14-a, a găsit destule învăţături spre a se lămuri în privinţa aceasta. La acest loc se scoate în relief şi vinovăţia acelor părinţi care nu supraveghează cu atenţie şi grijă pruncii lor care pot căde în foc sau apă, sau cei care îi abandonează pentru a fi găsiţi şi crescuţi de alţi oameni. Aceste păcate se scriu pe scurt asfel: „Am contribuit la uciderea sufletească şi trupească a fiilor, i-am ucis în pântece, i-am botezat după ce i-am avortat, i-am ucis nebotezaţi sau după botez, i-am abandonat în diferite locuri pentru a fi găsiţi sau pentru a muri”.

La numărul 209 e vorba de păcatul ce l-a săvârşit prima dată Onan, pe care l-a omorât Dumnezeu pentru că vărsa sămânţa jos, adică făcea onanie ca să nu nască Tamara, soţia fratelui său (Facerea 38, 9-10). Acest păcat e asemănător cu păcatul prunc uciderii, având acelaşi scop de a nu naşte copii. Aici se scrie: „M-am înţeles cu soţul în a practica metode anticoncepţionale”.

La numerele 212-213 se poate scrie pe scurt: „Am făcut rămăşaguri diavoleşti” şi: „Mi-am ucis sufletul cu purtarea de grijă a trupului”. Şi e de la sine înţeles că cel ce poartă grijă numai de cele ale trupului îşi ucide treptat-treptat sufletul său.

La numărul 215 se va scrie: „Am plătit slujbe la preoţi pentru vrăjmaşi” şi acest păcat se include în păcatul: „M-am răzbunat pe vrăjmaşii mei” de la numărul 183.

La numerele 217 şi 219 putem scrie: „Am chinuit şi bătut animalele şi păsările fără milă”.

Porunca a 7-a

„Să nu fii desfrânat”. Desigur că la acest păcat al desfrânării nu este îngăduit a vorbi deschis; dar nici nu putem să nu vorbim deloc, ci aşa cu vorbe mai pe ocolite, vom încerca a spune câte ceva, deoarece aşa cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Că cele ce se fac de unii întru ascuns, ruşine este a le şi grăi”, căci pe unde iese cuvântul, iese şi sufletul. Desfrânarea este o poftă fără de rânduială a trupului, împotriva poruncii lui Dumnezeu... După cum zice Apostol Pavel: „Tot păcatul care va face omul, afară de trup este, iar cel ce curveşte, în al său trup păcătuieşte” (1 Corinteni 6, 18). Pe lângă aceasta, fiecare creştin este o parte a trupului lui Hristos. Şi fiindcă cel ce vieţuieşte în desfrânări se întinează pe sine, cum poate fi el o parte a trupului lui Hristos? Sfântul Efrem Sirul ne sfătuieşte aşa: „De te vei vedea pe sine-ţi trăgându-te de oarecare gând spre întâlnirea vreunei feţe frumoase... de femeie, cunoaşte-te pe sine-ţi că de lanţurile vrăjmaşului te apropii; iar dacă şi sfătuindu-te (de cineva) nu te depărtezi, cunoaşte-te pe sine-ţi că înăuntrul lanţurilor ai intrat” (vezi mai pe larg Oglinda Duhovnicească, volumul 5, pag. 259 de protosinghel Nicodim Măndiţă).

Şi de nu te vei păzi cu luare-aminte să fugi de această primejdie a căderii în păcatul curviei, degrab vei fi biruit, căci puţini sunt care n-au plătit de fel dajdie diavolului curviei, ori la tinereţe, ori la bătrâneţe, cu fapta, cu mintea şi cu gândul. Fiindcă la acest păcat nu numai faptele din afară sunt oprite dar şi ale lor pofte: adică să nu priveşti feţe frumoase sau să se atingă mâna ta de trupul altuia sau să te împodobeşti, să te speli (cu săpunuri parfumate), să te razi (adică să te bărbiereşti), să-ţi înfrumuseţezi faţa... sau să cânţi şi să joci cu organe drăceşti şi alte fapte ca acestea care sunt păcate grele pe care trebuie să le urăşti. Iar de vinul mult şi de lene să fugi ca de nişte şerpi veninoşi care sporesc mult patima curviei (vezi mai pe larg „Mântuirea păcătoşilor", pag. 81, 85, 86).

De vrei să biruieşti cu adevărat războiul curviei, fereşte-te de vin mult şi de bucate felurite şi ascultă ce zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Că cela ce mângâie pântecele lui şi pe duhul curviei vrea să-l biruiască, e asemenea cu cel ce vrea să stingă focul turnând peste el untdelemn".

„De vrei să-ţi păstrezi sufletul şi trupul curat, trebuie să respecţi următoarele sfaturi: 1) scoală-te de dimineaţă şi nu te lăsa ispitit de aşternutul moale! 2) Spală-ţi în fiecare zi corpul până la brâu cu apă rece. 3) Mănâncă cumpătat şi cu regulă! 4) Fereşte-te de alcool şi de tutun. 5) Nu sta nici o clipă în nelucrare. Ocupă-te cu lucruri serioase şi folositoare. 6) Nu te teme de ridiculizarea celor de pe lângă tine. 7) Tânărul neprihănit şi stăpân pe sine nu este ridicol, ci virtuos. 8) Gândeşte întotdeauna la omul care vei deveni. 9) Nu-ţi pierde niciodată curajul. 10) Întăreşte-te în Domnul şi în puterea tăriei Lui" (Oglinda Duhovnicească, pag. 326).

La păcatul cu numărul 220 scriem aşa prescurtat: „Am avut pofte trupeşti şi nu le-am scos imediat din inimă".

Un frate din lavra Cuviosului Eftimie, anume Emilian, odată, într-o sâmbătă noaptea când se lumina spre duminică, a fost supărat cumplit de diavolul desfrânării care prin urâte năluciri, i-a tulburat grozav mintea lui. În vremea cântării psalmilor de noapte,

Sfântul Eftimie, venind la Biserică, s-a întâlnit cu el în cale la un loc întunecos. Bătrânul văzându-se izbit de o duhoare infernală a cugetat că aceea e o lucrare diavolească şi suflând a zis: „Dumnezeu să te depărteze pe tine, necuratule duh”. Atunci fratele a căzut la pământ spumegând”. Sfântul Eftimie a poruncit să aducă lumină, şi a zis părinţilor care se adunaseră acolo: „Priviţi pe acest frate care din tinereţe până acum s-a purtat bine vieţuind în curăţie trupească. Iată-l acum puţin rănindu-se cu dezmierdarea trupească, s-a stăpânit astfel de diavolul. Pentru aceasta zic pururea vouă: Să ne înarmăm pe noi împotriva urâtelor năluciri, ştiind că cei ce se ispitesc de dezmierdarea trupească, chiar neapropiindu-se de alt trup, totuşi cu mintea păcătuiesc. Deci cu toată grija fiecare din noi să-şi păstreze judecata minţii sale, apoi cu frică şi cu cutremur să-şi lucreze mântuirea...

Odinioară era unul care se socotea sfânt de către oameni, dar în ascunsul inimii sale supăra pe Dumnezeu cu învoirea gândurilor urâte şi necurate spre păcat. Venind în cetatea aceea un prevăzător, l-a găsit pe acel socotit de oameni sfânt, bolnav şi pe toţi cetăţenii plângându-l şi zicând: „Dacă acest sfânt se va săvârşi, nu ne este de aici înainte nădejde de mântuire pentru că prin solirea lui noi toţi ne mântuim”. Acestea auzindu-le prevăzătorul acela, s-a dus cu sârguinţă a se binecuvânta de acel solit sfânt. Apropiindu-se a văzut multă pregătire de lumânări, mulţime mare de clerici, ba chiar şi însuşi Episcopul, aşteptând ca după săvârşirea lui să-l prohodească şi să-l îngroape. Prevăzătorul intrând la dânsul, l-a găsit încă în viaţă şi privind cu ochii minţii sale, a văzut pe tartorul iadului înfigând o suliţă de foc în inima lui şi cu multe feluri de torturi smulgându-i din corp sufletul. După aceea a auzit un glas din cer zicând: „În ce chip nu M-a odihnit pe Mine sufletul lui nici o zi, nici tu să nu încetezi a munci sufletul lui”. Acestea vi le-am povestit ca totdeauna îngrijoraţi, să fim bine pregătiţi pentru ieşirea sufletului din trup, ca nu cumva cu iubirea de dezmierdare rănindu-ne, în vremea ieşirii nesuferit să ne chinuim. Astfel şi acest frate pe care îl priviţi spre înţelepţirea voastră şi a multora, a slobozit Dumnezeu a se stăpâni de diavolul. Acum să rugăm pe Dumnezeu, care l-a pedepsit şi nu l-a omorât, să izbăvească zidirea Sa de bântuirea duhului necurat şi

iubitor de dezmierdare. Deci rugându-se Părintele purtător de Duh Dumnezeiesc, a ieşit diavolul strigând şi zicând: „Eu sunt duhul desfrânării”. Atunci a umplut tot locul de miros puturos, ca de pucioasă ce arde... De atunci Emilian s-a izbăvit de gândul lui şi s-a făcut vas de alegere (vezi Oglinda Duhovnicească, volumul 2, pag. 276-277; Viețile Sfinților 20 ianuarie).

De aici şi din multe alte locuri putem vedea cât de mult se cade a fi cu luare-aminte la gândurile care ne stăpânesc, ca să nu ne pierdem mântuirea sufletului nostru, aşa cum s-a pierdut pentru totdeauna acela pe care lumea îl socotea de sfânt. Se vede lucru că acel socotit de sfânt avea la arătare multe fapte bune şi se ostenea a se feri de cele rele; dar pentru că mintea lui era plină de cugete şi gânduri necurate, şi-a pierdut sufletul lui pentru veşnicie şi s-a făcut părtaş de groaznicele chinuri.

Aici are foarte multă dreptate Sf. Ioan Gură de Aur, care zice că: „Noi, care vrem să ne mântuim sufletele, suntem asemenea celui ce stă sus pe catargul vaporului. După cum acela dacă va face o mişcare greşită şi va cădea de la acea mare înălţime, nu se va mai alege nimic de el, căci se va zdrobi cu desăvârşire; la fel este şi cu cel ce se osteneşte a dobândi fericirea cea de sus. De nu va fi cu luare aminte la gândurile, cuvintele şi faptele sale în toată vremea vieţii sale, îşi va pierde sufletul său pentru totdeauna”.

Numerele 221-230 se scriu: „Am avut cugete şi pofte trupeşti, m-am îndulcit cu ele; am căutat prilej a păcătui; mi-am aţâţat poftele; am făcut fapte necuviincioase înaintea altora; m-am purtat cu obrăznicie faţă de alţii; am ascultat şi cântat cântece lumeşti; am privit chipurile necuviincioase; am pus fotografii în rama sfintelor icoane; am citit cărţi rele şi am dat şi la alţii; am căzut în necurăţie în timpul somnului şi treaz; mi-am stricat fecioria cu malahia”.

Cei ce s-au întinat, deştepţi fiind cu trupul, şapte zile se opresc de la împărtăşire, în fiecare zi psalmul 50 citind şi 49 de metanii făcând.

Scurgerea ce se face cu pipăirea mâinii se canoniseşte 40 de zile (fiind însăşi malahia) sau fără pipăirea mâinii, din supărare şi se canoniseşte o zi sau se face cu unirea gândului fără de învoire sau gâdilare şi se canoniseşte trei zile, sau se face cu unirea gândului şi cu gâdilire fără de învoială şi se canoniseşte 7 zile sau se face şi cu învoială şi se canoniseşte 20 de zile, sau şi cu gâdilare se canoniseşte 80 de zile. Sau cea ce se face cu tăvălire împreună sau cu cei de alt neam, adică cu dobitoace, se canoniseşte 7 an (vezi pe larg Oglinda Duhovnicească, volumul 3, pagina 369).

„Cel ce a făcut malahie, 40 de zile se canoniseşte cu mâncare uscată (adică pâine şi cu apă) petrecând în fiecare zi câte 100 de metanii făcând".

Malahia nu numai la suflet pricinuieşte vătămare veşnică, ci pricinuieşte vătămare şi la sănătatea trupului. Vătămare la suflet căci îl lipseşte de Împărăţia lui Dumnezeu şi îl osândeşte în munca cea veşnică... dar pricinuieşte şi vătămare trupului căci, precum zic doctorii, malahii: 1) Îngălbenesc. 2) Slăbeşte stomacul lor. 3) Slăbeşte vederea ochilor lor. 4) Pierd glasul. 5) Pierd isteţimea şi ascuţimea minţii. 6) Pierd ţinerea de minte. 7) Pierd somnul cu oarecare visuri tulburătoare. 8) Tremură trupul lor. 9) Pierd toată bărbăţia trupului şi a sufletului. 10) Li se întâmplă dambla. 11) Le urmează scurgea cea prin somn de multe ori şi când sunt deştepţi. 12) Îmbătrânesc curând şi mor rău şi cu ticăloşie. Păcatul acesta dar este ca o ciumă şi stricăciune a neamului omenesc.

Numerele 231-233 se scriu prescurtat: „Am privit feţe străine cu gânduri necurate, am preacurvit cu dobitoace şi cu păsări; am curvit cu văduve, cu fecioare, am preacurvit cu femei căsătorite, cu feţe bisericeşti, cu rude spirituale, cu rudenii de sânge sau cu femei (bărbaţi) de altă lege? Păcătuirea cu dobitoace în Vechiul Testament a fost osândită cu uciderea cu pietre (vezi canonisirea acestui groaznic păcat în Oglinda Duhovnicească, vol. 3, pag. 385-386).

Soţii căsătoriţi după lege sunt datori, nu cu desfrânare a se împreuna şi curveşte; ci cu întreagă înţelepciune, numai pentru a face copii. Pentru aceasta nu se cuvine bărbaţii a se împreuna cu femeile lor când acestea sunt însărcinate, căci faptă

nelegiuită este şi faptă necuviincioasă, ca una ce nu se face spre facere de copii şi care de multe ori se face pricină de omorârea pruncului ce este în pântece (vezi pe larg Oglinda Duhovnicească, vol. 3, pag 389).

La numărul 234 se scrie: „Am trăit în concubinaj”. Păcatul concubinajului se spune la timpul trecut, deoarece cei ce trăiesc necununaţi (în concubinaj) nu se pot apropia de scaunul spovedaniei până ce nu fac cununia religioasă. Iar de va muri cineva aflându-se în acest groaznic păcat, nu se poate îngropa în cimitir, ci la un loc cu cei spânzuraţi, iar pentru unii ca aceştia nu se pot face milostenii sau pomeniri. Cei ce trăiesc necununaţi se canonisesc 15 ani, pentru că dau şi altora sminteală.

La numărul 235 se scrie: „Am păcătuit cu soţia mea când era însărcinată”. E bine ca soţii să se înfrâneze în această perioadă pentru a nu pune în pericol viaţa pruncului şi pentru a nu se naşte pruncul cu înclinaţii pătimaşe, datorită influenţei ce se transmite de la mamă la făt.

La numerele 236 putem scrie aşa: „Am preacurvit cu soţia (soţul) contra firii şi peste fire”. Contra firii se numeşte atunci când se face în poziţii neîngăduite, pe dinapoi ca dobitoacele; iar peste fire când se repetă de mai multe ori.

Iar la numerele 237-239 se va scrie pe scurt: „Am păcătuit cu soţia (soţul) în zile oprite”.

La numărul 240 se scrie: „Ca tată, am culcat cu mine în pat fetele mărişoare; ca mamă, băieţii mărişori”.

La numărul 241-246 se scrie aşa: „Am jucat la petreceri cu muzicanţi; am ascultat şi vorbit vorbe netrebnice şi măscăriciuni; am râs neoprit şi mi-am pornit gura spre vorbe rele; am răpit fecioară, femeie căsătorită; divorţată... ş. a.; am jucat diferite jocuri: biliard, popice ş. a.; m-am căsătorit cu două femei în acelaşi timp; m-am căsătorit cu altă femeie, nefiind divorţat de cea dintâi; nu m-am îngrijit a salva din desfrânare pe cei căzuţi în acest păcat”.

Porunca a 8-a

Numerele 247-260 se scriu prescurtat: „Mi-am pus în gând să fur, să înşel, să nu plătesc ce sunt dator; am avut mare poftă a mă îmbogăţi; am înşelat; am nedreptăţit pe aproapele; am furat ceva de la aproapele; am furat ceva de la soţul (soţia) meu, de la părinţii mei; şi ca slugă de la stăpânii mei; am găsit lucruri şi auzind ale cui sunt nu le-am înapoiat; am luat în timpul războiului lucruri rămase; am fost nemulţumit cu starea mea; m-am pornit cu ură de moarte asupra celor ce m-au furat; am jelit morţii păgâneşte; am făcut multe neorânduieli la priveghiurile morţilor; m-am purtat ca un fur faţă de repauzaţii mei; n-am dat pomenirile şi pomenile ce eram dator; am luat lucruri, bani, ceară ş. a. de la Sfânta Biserică”.

Numerele 261-270 se scriu prescurtat: „Am răpit din averea mănăstirilor, Bisericilor; am adus jertfă la Sfânta Biserică ce era mai prost şi din furături; am răpit din averea publică; am mutat hotarul; am dat sfat cuiva să fure; am cheltuit bani pe tutun şi felurite deşertăciuni; am răpit suflete din Biserica lui Dumnezeu; am răpit slujba pentru câştig; am dat mită pentru cumpărarea darului Duhului Sfânt; am furat din vremea zilelor sfinte”.

Numerele 271-280 se scriu prescurtat: „Am jefuit, profanat mormintele; nu m-am ţinut de învoiala, tocmeala făcută cu alţii; n-am lucrat după puterea mea în slujba oamenilor şi a Bisericii; nu mi-am plătit datoriile mele; n-am dat milostenie după puterea mea, am spart case, am furat lucruri ş. a.; am primit pe hoţi şi lucruri furate în casa mea; am hoţit în bande tâlhăreşti jefuind la drumul mare pe oameni; am stricat din răutate averea străină”.

Numerele 281-288 se scriu prescurtat: „N-am întors paguba făcută aproapelui meu; mi-am însuşit banii de la condica de strâns pentru biserică; am năpăstuit pe alţii; am răpit pacea aproapelui meu; am stricat numele cel bun al cuiva; am băgat vrajbă între

oameni; am păgubit pe aproapele, am clevetit pe alţii şi n-am pus piedică clevetirilor; am moştenit averea de la părinţi, agonisită pe căi nedrepte; am dat învăţături mincinoase”.

Porunca a 9-a

Numerele 289-302 se scriu prescurtat: „Am mărturisit strâmb asupra aproapelui; am grăit minciuni cu care am adus pagubă altora; am fost silit uneori chiar peste voia mea a spune minciuni; m-am legat pe mine şi pe alţii cu jurământ a tăgădui ce am furat eu sau alţii; am pârât pe cineva pe nedrept; fiind pârât, m-am apărat cu mărturii mincinoase; mi-am micşorat pedeapsa cuvenită prin avocaţi; am bănuit, judecat rău; am fost urâtor de adevăr; am stat la îndoială când trebuia să zic: da sau ba; am fost nestatornic în credinţă; am vorbit cu două sau mai multe înţelesuri; am vorbit altfel de cum am gândit şi am gândit altfel de cum am vorbit; am umblat cu şiretenii şi linguşiri”.

Acest mare păcat al minciunii ne face pe noi (atunci când îl săvârşim) din fii ai lui Dumnezeu ce suntem (prin harul Sfântului Botez), în fii ai diavolilor după cele zise de Însuşi Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos în Sfânta Sa Evanghelie de la Ioan 8, 44: „Voi sunteţi din tatăl vostru diavolul şi vreţi să faceţi poftele tatălui vostru. El de la început a fost ucigător de oameni și nu a stat întru adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăieşte minciuna, grăieşte dintru ale sale, căci este mincinos şi tatăl minciunii”.

Şi totuşi găsim scris în Patericul egiptean, pag. 43, 4 că: „De nu vei minţi, multe păcate ai să faci...”; iar în viaţa de toate zilele mai observăm că uneori şi peste voia noastră spunem minciuni. De asemenea şi Mântuitorul după învierea Sa, când mergea cu cei doi ucenici la Emaus, se făcea că merge mai departe... iar când ne învăţa cum să facem milostenia în ascuns, ne spunea: să nu ştie stânga ce face dreapta (Matei 6, 3).

De aici şi din alte multe locuri, vedem că trebuie lucrat în aşa fel că avem nevoie să spunem minciuni, dar minciuna noastră să aducă pace, iar nu tulburare şi ceartă; să aducă ajutor şi mângâiere aproapelui; iar nu pagubă şi amărăciune.

Când bietul om se află în faţa a două păcate: unul mic şi altul mare, şi e silit să facă pe unul din ele, atunci e bine să se ferească de păcatul cel mai mare şi să-l facă pe cel mai mic. Aşa se pune problema în cazul de faţă. Dacă cineva va reuşi să salveze pe cineva de la moarte sau din vreo primejdie grea, fără ca altcineva să sufere ceva din această cauză, atunci minciuna aceea, spusă cu acest scop, nici nu se mai poate numi minciună. Şi ca să ne putem da seama pe deplin că aceasta nu e o părere, ci este un adevăr, putem aduce de faţă cazul când un ucenic al unui părinte a lucrat în aşa fel, folosindu-se de minciună, încât a reuşit ca până la urmă să restabilească pacea şi iubirea între ei, încât părintele său, uimit de felul cum a lucrat ucenicul său, îi zicea: „De acum înainte să-mi fii tu părinte şi eu ţie ucenic, pentru că ai lucrat cu înţelepciune" (Pateric ...).

Când suntem întrebaţi de cineva pentru un lucru oarecare pe care nu vrem să-l dăm pe faţă, atunci, ca să nu spunem minciuni, tăcem sau luăm altă vorbă şi prin aceasta dăm de înţeles că nu suntem de părere să destăinuim acel lucru... Şi astfel făcând, nu spunem nici minciună şi ţinem totodată şi taina ascunsă.

Dacă trebuie totdeauna să grăim adevărul şi de minciună să ne ferim, tot aşa de mare trebuinţă avem de a păstra taina pe care ne-a spus-o cineva. Iar a descoperi la alţii taina pe care ne-a încredinţat-o cineva, este asemănătoare cu crima de om. Socotesc că e nevoie de a ruga pururea pe Bunul Dumnezeu ca să ne dea înţelepciunea cea de sus, de a reuşi să ne izbăvim de a mai grăi minciună, de a spune în totdeauna adevărul şi de a ţine tăinuit tot ce nu trebuie să dăm pe faţă. Tocmai aici ne primejduim noi adeseori: că spunem adevărul când ar trebui să ţinem taina şi spunem minciună când ar trebuie să grăim adevărul. Şi dacă am spus adevărul şi am trădat lucrarea cea bună sau pe fratele meu, după toate acestea dispare cu totul şi mustrarea de conştiinţă, sub motiv că doar eu

am spus adevărul curat. Vai de noi în asemenea situaţii, că vine Proorocul David în faţa noastră cu cuvântul: „Să nu abaţi inima mea spre cuvinte de vicleşug ca să tăgăduiesc răspunsurile cele din păcate” (Psalmi 140, 4).

Iar mai înainte de a primi Sfintele Taine, în pregătirea ce o facem noi, făgăduim în Faţa lui Dumnezeu: „că nu voi spune Taina Ta vrăjmaşilor Tăi”. Şi la drept vorbind când e cazul să salvezi o lucrare mare, sau pe fratele tău care este în primejdie de moarte, apoi păcatul minciunii spus atunci nu mai este socotit ca o minciună propriu-zisă; ci e o metodă folosită pentru a salva acea lucrare de mântuire, sau pe fratele care se află în primejdie nevinovat. Iar dacă cineva va ţine cont de literă şi va îndrăzni să spună adevărul chiar aşa cum este, apoi unul ca acela a săvârşit un păcat asemănător ca şi crima de om. De aceea e nevoie ca să zicem şi noi ca Proorocul David: „Arată-mi mie, Doamne, calea în care voi merge”... şi „învaţă-mă să fac voia Ta”... (Psalmi 142, 8-10).

De ar spune cineva o minciună cu care să mântuiască toată lumea, tot vinovat rămâne înaintea lui Dumnezeu, deoarece adevărul lui Dumnezeu, cu care se pot converti sufletele la credinţa cea adevărată pentru a se putea mântui, nu trebuie amestecat cu minciună. Dar a se putea salva cineva de la căderea în păcate grele folosindu-se de cuvinte pline de înţelepciune care la prima vedere par a fi minciuni (dar care nu aduc nimănui vreo vătămare trupească sau sufletească) aşa ceva nu numai că este îngăduit, dar de nu va face cineva aşa, unul ca acela va fi socotit ca un călcător de lege. Aşa că minciuna folosindu-o în bine, este folositoare şi mulţi din sfinţii legii vechi şi ai legii noi au folosit-o (vezi pe larg Oglinda Duhovnicească pag. 333-339).

De păcatul minciunii ne facem vinovaţi şi atunci când rostim rugăciuni zicând: „Al Tău sunt eu, mântuieşte-mă” (Psalmi 118, 94) sau „Robul Tău sunt eu” (Psalmi 118, 125), zicând aceste cuvinte de mai sus în rugăciunile pe care le rostim, iar făcându-ne robi ai pântecelui, sau de cumva suntem robiţi de iubirea de argint sau de păcatul beţiei sau al desfrânării, nu mai putem fi şi nici nu mai suntem robi ai lui Dumnezeu, cu toate că asemenea cuvinte de rugăciune le rostim zilnic la cele şapte laude.

De aceea trebuie a ne osteni din răsputeri ca în viaţa noastră de fiecare zi să fie o viaţă de rugăciune, ca să avem şi noi parte de fericirea cea pe care ochiul nu a văzut-o, urechea nu a auzit-o şi la inima omului nu s-a suit...

De asemenea când scriem pe crucile repauzaţilor noştri că: „Aici odihneşte robul (roaba) lui Dumnezeu...” şi în realitate era robul patimilor, oare nu scriem noi pe aceste cruci nişte minciuni cu totul lipsite de adevăr?!? (vezi Oglinda Duhovnicească, vol. 4, pag. 354-356)

Porunca a 10-a

Numerele 303-305 se scriu prescurtat: „Am poftit orice lucru al aproapelui meu; am ajutat prin vorbe şi fapte la poftirea şi înstrăinarea averii aproapelui meu; am poftit şi contat pe avere străină”.

Cele şapte păcate de moarte

Mândria

La numerele 306-308 se scrie prescurtat: „Am căzut în păcatul mândriei şi a ficelor ei”. Mândria e o iubire nemăsurată a propriei noastre existenţe. Numai Dumnezeu este fără margini de bun, fiindcă este desăvârşit şi cel ce îşi însuşeşte această patimă, păcătuieşte contra lui Dumnezeu. Putem foarte bine să iubim în noi tot ce este bun, fie în suflet fie în trup, dar ca să nu păcătuim, trebuie să recunoaştem că tot ce este bun în noi de la Dumnezeu este, şi tot ce este rău în noi, numai de la noi este.

După Sfântul Grigore cel Mare, sunt patru feluri de mândrie: Întâiul fel de mândrie este a-şi atribui sieşi ceva ce vine numai de la Dumnezeu, precum: talent, reușite... Acesta este o mare injurie faţă de Dumnezeu, fiindcă Sfântul Apostol Iacob scrie: „Toată darea cea bună şi tot Darul desăvârşit, de sus este, pogorându-se de la Părintele Luminilor”. Iar apostolul Pavel scrie: „Ce ai care n-ai luat? Iar dacă ai luat, ce te lauzi ca şi cum n-ai fi luat?” (Iacov 1, 17; 1 Corinteni 4, 7).

Al doilea fel de mândrie este când, cu toate că recunoaştem că bunurile şi foloasele noastre ne vin de la Dumnezeu, totuşi le privim ca o răsplată pentru meritele noastre...

Al treilea fel de mândrie este a aceluia care se laudă grozav de a poseda ceea ce nu are.

Al patrulea fel de mândrie este a aceluia care numai el singur, şi cu înlăturarea altora, vrea să păstreze foloasele ce le are. Pentru acest păcat, fariseul care s-a suit în Biserică să se roage, s-a pogorât neîndreptat, fiindcă a mulţumit lui Dumnezeu „că nu era ca ceilalţi oameni, numai el era drept, curat, milostiv, religios, după gândul lui (vezi Oglinda Duhovnicească, vol. 5 pag. 16-17). Dorul nemăsurat de a fi lăudat de

oameni, se numeşte „slavă deşartă”. Dorul nemăsurat de a fi aprobaţi în binele făcut de noi, nu este vinovat, după cum spune Mântuitorul: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca să vadă ei lucrurile voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru cel din Ceruri”. Dar altceva este de a făptui bine înaintea oamenilor pentru ca Dumnezeu să fie slăvit prin faptele noastre cele bune şi altceva de a le înfăptui ca să ne laude lumea. Sfântul Apostol Pavel sfătuieşte pe galateni de a nu fi „măreţi în deşert”, şi iarăşi zice: „De aş căuta să plac oamenilor, n-aş fi sluga lui Hristos”, urmând astfel învăţătura Mântuitorului: „Vai vouă când vă vor zice *bine* toţi oamenii” (Luca 6, 26; Galateni 1, 10).

La numerele 309-312 scriem: „Am obiceiuri rele; am pregetat a face fapte bune; m-am depărtat de poruncile lui Dumnezeu; mi-am făcut voie slobodă la păcate; am căutat să am ciudăţenie şi singularitate trufaşă”.

Păcatul acesta constă în a face sau a spune lucruri extraordinare, uimitoare, în aşa fel ca lumea să ne dea o deosebită atenţie, desigur nemeritată şi să aibă o mare admiraţie pentru vorbele sau faptele noastre (vezi Oglinda Duhovnicească, vol. 5, pag. 69).

La numerele 313-316 scriem aşa: „Sunt încăpăţânat, nesupus, ambiţios; m-am îngâmfat; sunt prea îndrăzneţ în a face rău”. Încăpăţânarea nu trebuie confundată cu virtutea, tăria sau bărbăţia, care ne dă împuternicirea statorniciei în ceea ce credem sigur şi sincer că e pur adevăr; cu cât e mai rău, mizerabil şi dezaprobant, a te încăpăţâna în greşeală. Statornicia izvorăşte din iubirea de adevăr; iar încăpăţânarea curge din mândrie (vezi Oglinda Duhovnicească, vol. 5, pag. 70).

La numerele 317-320 scriem prescurtat: „Mi-am lepădat prin radere chipul bărbătesc, barba şi mustăţile, împodobindu-mi casa cu obiecte de lux, încrezându-mă în rudenii bogate, defăimând uniforma preoţilor şi a creştinilor; ca femeie mi-a retezat, ba chiar şi tuns părul capului; am purtat rochie scurtă ori prea lungă, m-am pudrat şi spălat cu săpunuri parfumate”. Îndrăzneala omului de a corecta opera lui Dumnezeu Atoatecreatorul şi de a arunca la gunoi podoaba bărbătească, barba şi mustăţile, e un

păcat destul de greu, pe care mulţi dintre oameni îl săvârşesc fără pic de căinţă. Sunt de asemenea mulţi care ar putea să poarte podoabă bărbătească, dar nici nu se gândesc la aşa ceva.

La numerele 321-331 scriem: „M-am socotit a fi deasupra celorlalţi; am căutat să fiu după moda lumii; am pus podoabe pe icoana Maicii Domnului; am pus cruce la gâtul Pruncului Iisus; am ascultat la ferestrele şi uşile altora; ca mirean am intrat în Sfântul Altar; m-am adunat în veşmântărie şi am făcut neorânduieli”.

Iubirea de argint și zgârcenia

La numerele 332-342 scriem prescurtat: „Am fost lacom după avuţii; am fost zgârcit; sunt nesăţios, nedrept, trădător; sunt nemilostiv şi scump, am adunat bani pe care i-am dat cu camătă; am fost grabnic a lua şi zăbavnic a da; am murmurat când mi-au cerut săracii milă; am lăsat pe alţii să păcătuiască pentru ca eu să câştig; am câştigat avere cu vicleşug; am plâns cu lacrimi când am pierdut ceva; n-am socotit că zgârcenia ucide, iar dărnicia viază sufletele; nu m-am îngrijit pentru veşnicie aşa cum trebuia”.

Psalmistul David spune în Psalmii 10, 5 că: „Cel ce face nedreptate, îşi urăşte sufletul său”. Iar Sfânta Evanghelie de la Luca 12, 15 ne sfătuieşte să ne păzim de lăcomie, pentru că viaţa cuiva nu stă în prisosul avuţiilor sale.

Dacă prin post aducem trupul jertfă lui Dumnezeu, atunci prin milostenia făcută cu dreaptă socoteală, ne asemănăm cu Dumnezeu.

„Gândeşte-te bine la viaţa Sfinţilor Părinţi, în care a strălucit desăvârşirea vieţii creştineşti şi vei vedea cât de puţin facem noi, aproape nimic! Vai, cum am putea asemăna viaţa noastră cu a lor? Sfinţii şi prietenii lui Iisus Hristos au slujit Domnului

flămânzi şi însetaţi, goi şi înfriguraţi, în trudă, în post şi în priveghere, în rugă şi în gânduri către Dumnezeu, în nenumărate prigoniri şi ocări.

Ce necazuri grele au pătimit Apostolii, Mucenicii, Mărturisitorii, fecioarele, cât şi toţi care au voit să meargă pe urmele lui Iisus Hristos! „Şi-au urât sufletul lor în această lume pentru ca să-l dobândească în cea veşnică”. Câtă lepădare de sine şi câte chinuri trupeşti au arătat Sfinţii în pustie? Prin ce ispite grele şi nesfârşite au trecut! De câte ori i-a chinuit vrăjmaşul, de câte ori au ridicat rugăciuni fierbinţi către Domnul! Ce înfrânări grele au săvârşit! Ce sârguinţă, ce căldură mare au arătat pentru desăvârşirea lor sufletească! Ce crâncenă luptă au dus împotriva patimilor trupului! Ce gând curat şi drept, îndreptat către Domnul! Munceau din greu toată ziua, iar noaptea şi-o petreceau în rugăciune; şi chiar lucrând, se rugau.

În toată vremea se îndeletniceau cu lucruri de folos. Oricât de mult s-ar fi gândit la Dumnezeu, lor li se părea puţin; atâta dulceaţă au găsit pe drumul către Domnul încât au uitat de nevoile trupului. Ei au părăsit averile, măririle lumeşti, rangurile, prietenii şi rudeniile; nu doreau lucruri pământeşti; abia primeau şi ceea ce era neapărat trebuitor pentru viaţă; îngrijirea trupului le era un chin, erau săraci în cele pământeşti; dar bogaţi în darurile sufleteşti şi în fapte bune. În afară le lipseau toate, dar Dumnezeu îi întărea înăuntru prin mari daruri şi prin mângâierea Sa.

Erau străini pe lume, dar erau prieteni de aproape înaintea lui Dumnezeu. Se credeau că nu preţuiesc nimic şi lumea nu-i băga în seamă, dar erau scumpi şi mult iubiţi de Domnul. Au trăit în adevărata smerenie, în supunere oarbă, în iubire, în răbdare şi zilnic erau tot mai desăvârşiţi şi tot mai plăcuţi Domnului. Au slujit ca pildă tuturor acelora care au voit să ducă o adevărată viaţă creştinească; şi pe noi trebuie să ne îndemne aceasta la desăvârşirea sufletească.

Ce râvnă mare au avut monahii la început! Câtă sârguinţă la rugăciune! Ce întrecere la fapte bune! Ce aspră orânduială! Câtă supunere şi cât respect au arătat ei poruncilor mai marilor lor! Ceea ce a rămas de la ei ne mărturiseşte şi azi desăvârşirea şi

sfinţenia acestor oameni curajoşi. Azi e mare lucru când un monah nu îşi calcă orânduielile sale şi îşi duce fără cârtire povara la care s-a înjugat! Ce nepăsare, ce trândăvie în vremea de acum, care a înăbuşit aşa de repede focul sfânt de odinioară! Atât de mult ne-am trândăvit azi, că am început să ne urâm şi viaţa.

Să dea Dumnezeu, ca după ce ai văzut pildele oamenilor cu adevărat credincioşi, să nu laşi niciodată să se stingă în tine dorinţa de a face tot mai mult bine" (vezi Oglinda Duhovnicească, vol. 6, pag. 156-158)

Desfrânarea

La numerele 343-357, scriem prescurtat: „În zile de Duminică şi sărbători, m-am dus la cârciumă, la petreceri anticreştineşti; am ascultat şi cântat cântece curveşti; am făcut cu ochiul; am pipăit trup străin şi trupul meu cu gânduri necurate; am făcut nuntă şi alte petreceri cu muzică şi jocuri; am avut visuri necurate; am purtat corespondenţă cu scopuri desfrânate; am curvit în felurite chipuri; am preacurvit sufleteşte; am zis că păcatul curviei nu-i aşa mare".

Preacurvia spirituală. Greu este păcatul dobitoceştii curvii şi preacurvii trupeşti, pentru că se jigneşte bunătatea lui Dumnezeu prin călcarea poruncii Lui a 7-a din Decalog şi întunecă mintea acelor păcătoşi, le mortifică sufletul şi-i împovărează groaznic, prăbuşindu-i în iadul vremelnic şi veşnic. Este însă o altă curvie, sau mai bine zis preacurvie, care periclitează cu mai mare şi mai cumplită cruzime pe fiii şi fiicele Sfintei Biserici Creştine Ortodoxe, maica noastră duhovnicească care ne naşte, hrăneşte, creşte şi ne îngrijeşte pururea. Aceea-i preacurvia sufletească sau spirituală. Pe cât este mai mare şi mai preţios sufletul decât trupul, pe atât este mai grea şi mai cumplită preacurvia sufletească decât preacurvia trupească este cu atât mai primejdioasă şi foarte

grea de tămăduit, cu atât cu cât nu se vede, nu se simte, nici se pricepe adeseori atât de doctorii sufleteşti, cât şi de cei care o săvârşesc şi de lumea din jurul lor.

Precum fecioara ori femeia care prin legătura sfântă a căsătoriei devine un corp cu soţul ei şi dacă după acest sfânt legământ se duce după alt fecior sau bărbat, ori feciorul sau bărbatul după altă fecioară sau femeie, devine preacurvă sau preacurvar; tot astfel ori care dintre fiii şi fiicele Sfintei Biserici Ortodoxe care după unirea lor cu Hristos Dumnezeu prin Botez, Mir-Ungere şi Împărtăşirea cu Dumnezeiescul lui Trup şi Sânge, întorcându-se iarăşi la stăpânul lor cel dintâi, adică la satana cu bucuriile, slujbele, îngerii şi trufia lui, prin idolo-slujiri sistematice, moderne, depărtându-se, rupându-se de Mirele lor Ceresc, devin preacurvari. Iată care-i preacurvia sufletească.

Când creştinul rămâne numai cu numele de creştin, dar nu are nimic comun cu Dumnezeu şi trăieşte în duhul lumii, întorcând spatele lui Dumnezeu, este un preacurvar sufletesc, deoarece atunci când omul primeşte Sfântul Botez, trupul lui se face biserică lui Dumnezeu; iar sufletul lui se face mireasa lui Iisus Hristos. Și sufletul, care fiind mireasă, se leapădă şi întoarce spatele mirelui său, Iisus Hristos, ducând o viaţă destrăbălată, devine şi se face un preacurvar spiritual.

Zavistia

La numerele 358-368 scriem prescurtat: „Am făcut semn cu mâna; am şoptit la urechea altuia; am zavistuit pe alţii; am zis la alţii să se ducă în ruşine; nu m-am împăcat cu aceşti oameni pe care i-am jignit; n-am iertat pe cei care mi-au cerut iertare, n-am cerut iertare de la cei cu care am fost învrăjbit; sunt duşmănos; am ură pe alţii; am ţinut minte răul; am povestit altora greşelile aproapelui meu”.

Lăcomia

La numerele 369-385 scriem pe scurt: „Am mâncat de frupt (de dulce) în zile oprite; untură şi cărnuri în săptămâna brânzii; peşte, ulei şi vin în zile oprite; am lăcomia pântecelui; am băut peste măsură şi m-am îmbătat; am vărsat din beţie şi după ce m-am împărtăşit; am postit în vrăjmăşie; am postit contra rânduielilor; mi-am pierdut timpul în mâncări şi băuturi; am cârtit contra mâncărurilor; am mâncat peste măsură; am mâncat printre prânzuri, fără rugăciune, ceva de furat, ceva spurcat, pe ascuns şi cu lăcomie; am fost necumpătat în cheltuieli pentru întreţinerea mea şi a familiei; când m-am îmbolnăvit, nu mi-am căutat sănătatea; am mâncat şi băut în Sfânta Biserică; am mâncat dreptul altuia; am mâncat viaţa altora”.

Bolnavii şi suferinzii pentru a via lui Dumnezeu, după cuvântul Dumnezeieştii Scripturi, dobândesc dezlegare de la cei în drept. Această dezlegare se dă însă cu multă atenţie, spre a folosi, iar nu spre a păgubi. Astfel, bolnavii şi suferinzii numai după consultarea unor medici iscusiţi, drept-credincioşi creştini, temători de Dumnezeu, care arată lămurit că au absolută trebuinţă de supraalimentare pentru reînsănătoşire şi întărire, pot căpăta dezlegare în posturi de la arhiereu ori duhovnicul lor, spre a mânca unele feluri de bucate de frupt (de dulce) care sunt oprite cu desăvârşire a se mânca de cei sănătoşi în posturile anului.

Acestea avându-le în vedere Sfântul Apostol Pavel, zice: „Cel ce mănâncă să nu defăimeze pe cel ce nu mănâncă; iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece, osândească pe cel ce mănâncă, pentru că Domnul l-a primit pe dânsul... Cel ce mănâncă, Domnului mănâncă, pentru că mulţumeşte lui Dumnezeu. În adevăr, nici unul dintre noi (drept-credincioşii creştini, temători şi iubitori de Dumnezeu) nu trăieşte pentru sine. Astfel, de

viem, Domnului viem şi de murim, Domnului murim. Deci, ori de viem ori de murim ai Domnul suntem".

Postul e o potrivire a vieţii omului, ca apa din oala pe care o pui la foc. Dacă oala pusă la foc e goală, mai pui apă în ea, ca să nu se spargă de tăria focului; iar dacă oala e plină ochi, mai deşerţi din ea ca nu cumva fierbând tare să curgă în foc şi să-l stingă. La întreţinerea vieţii omeneşti trebuie alimentaţie cu chibzuială, sănătoasă, aşa cum cu chibzuială se alimentează motoarele automobilelor, etc. cu apă, benzină, ulei şi alţi combustibili; sau cum se alimentează feluritele maşinării şi becurile de la uzina electrică. Ce e prea mult, vatămă şi ce e prea puţin, păgubeşte. Numai cu cumpătare înţeleaptă în alimentaţie, ca şi în orice lucru, putem progresa din toate punctele de vedere... Sfântul Vasile cel Mare, înger în trup prin înţelepciune, virtuţi creştineşti şi post, în acest scop al cumpănirii vieţii omului pe pământ, prin post şi alimentaţie chibzuită, zice aşa: „Înfrânarea (de bucate) se măsoară fiecăruia după puterea sa trupească. Eu socotesc că nu-i fără primejdie ca ruinând prin înfrânare nemăsurată puterile trupului, să-l faci inactiv şi incapabil de fapte bune. Dacă ar fi bine pentru noi să fim slăbănogi cu trupul şi să zăcem ca nişte morţi, abia suflând, atunci Dumnezeu aşa ne-ar fi făcut. Deci, dacă El nu ne-a făcut aşa, apoi greşesc mult aceia care nu păstrează zidirea cea minunată a lui Dumnezeu, aşa cum a creat-o El.

Cel ce se osteneşte a merge pe calea vieţii şi a urma Domnului, numai de un lucru trebuie să se îngrijească: oare nu s-a furişat în sufletul său răul lenevirii? N-a slăbit trezvia şi cugetarea râvnitoare către Dumnezeu? Nu s-a întunecat oare în el lumina duhovnicească şi luminarea sufletului care se naşte din ea? Căci dacă tot binele din el creşte, atunci nu vor avea când să se ridice într-însul patimile trupeşti dacă sufletul lui este preocupat cu cele cereşti şi nu lasă trupului vreme pentru stârnirea poftelor josnice. Faţă de această întocmire, sufletul care primeşte hrană nu se deosebeşte de cel care nu primeşte. Şi el a primit nu numai postul, ci şi o abţinere totală de la mâncare şi are laudă

pentru grija sa deosebită de trup, căci traiul său cumpătat nu provoacă aprinderea poftelor josnice”.

După ora zero, dacă am mâncat sau am băut ceva, nu mai putem primi cele sfinte, indiferent dacă am dormit sau nu.

Mânia

La numerele 386-407 scriem prescurtat: „Sunt tare supărăcios, mânios; m-am certat cu alţii şi am dorit de a mă certa; m-am mâniat adeseori pentru lucruri de nimic; m-am ocărât şi certat cu fraţii şi surorile; am lovit pe alţii la mânie, făcând vărsare de sânge; am bătut animalele împovărate peste puterea lor; n-am avut răbdare; nu mi-am stăpânit mânia; n-am avut astâmpăr; am cârtit împotriva lui Dumnezeu în necazuri; m-am pornit cu mânie asupra altora ca o fiară sălbatică; am mustrat pe alţii cu nemilostivire; am fost aspru cu cei mai mici; sunt învrăjbit cu alţii; n-am folosit tăcerea; nu mi-am stăpânit mânia; am fost nerăbdător în necazuri; am avut râvnă nesocotită”.

Păcatul acesta al mâniei este o dorinţă aprinsă prin care cel mâniat caută să se răzbune asupra celui ce l-a întristat pe dânsul, fie că l-a întristat în adevăr sau că numai i se pare aşa. Iată ce zice Sf. Scriptură: „Tot omul să fie grabnic spre a auzi, zăbavnic spre a grăi, zăbavnic spre mânie. Pentru că mânia bărbatului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu... Toată amărăciunea şi mânia, şi iuţimea, şi strigarea, şi hula să se lepede de la voi, împreună cu toată răutatea” (Iacov 1, 19-21; Efeseni 4, 31).

Sfântul Evagrie zice că: „Nimic nu este lui Dumnezeu mai plăcut şi ţie mai folositor în lumea aceasta, ca atunci când rabzi cu bărbăţie suferinţa şi necazul ce a venit asupra ta în această vremelnică viaţă”. Suferinţa e cea mai dulce cântare adusă lui Iisus

Hristos şi este cea mai fierbinte rugăciune a sufletului. Suferinţa înnobilează pe om înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Ava Agaton zice: „O, de aş găsi un bolnav plin de bube din creştet până în tălpi şi de ar fi cu putinţă, să-i dau trupul meu sănătos şi să-l primesc pe al lui” (Pateric pag 34, 26).

În Vieţile Sfinţilor, 07 noiembrie, se află scris despre Cuviosul Lazăr că după multe osteneli şi sporiri duhovniceşti a căzut într-o boală grea, încât aştepta moartea cu bucurie, căci demult era gata dorind, ca Dumnezeiescul Pavel, să moară şi să fie cu Hristos. Atunci sta împrejurul lui mulţimea ucenicilor plângând cu jale, încât a făcut pe Cuviosul Lazăr să mijlocească la Maica lui Dumnezeu care i-a mai dăruit încă 15 ani de viaţă...

Şi de atunci, până a împlinit acei 15 ani, Cuviosul a suferit multe pătimiri şi nevoinţe, petrecând o viaţă aspră, căci în cele şapte zile ale săptămânii nu mânca nimic; iar când trebuia să mănânce, hrana lui erau verdeţurile crude. Deci astfel de viaţă ducând şi nemaiputând să mai stea pe picioarele sale, a tras un lemn gros deasupra unui stâlp să stea pe dânsul ca să-şi întindă picioarele şi într-o parte şi în alta, căci nu putea să le mai întoarcă precum voia, fiindcă erau obosite şi rănite. Şi cu toate că şedea pe lemnul acela, picioarele nu se apropiau, aşa că nu avea nici o mângâirea; dar încă şi mai multe dureri suferea Sfântul. Căci picioarele lui erau aşa de umflate şi de rănite, încât văzându-le, ar fi cuprins jalea pe oricine. Pentru aceea, ticăloşit şi istovit de puteri fiind cuviosul şi plin de dureri şi rane, un an întreg a suferit... Aşa că toţi cei ce s-au mântuit şi au mers la fericirea cea veşnică, au avut de suferit sau într-un fel sau în altul, dar este destul de clar că cel ce nu şi-a înmuiat pâinea cu lacrimi şi nu a petrecut nopţi de grijă, nu a avut şi nu va avea parte să guste bucurii cereşti.

Cei ce se bat şi fac vărsare de sânge, 60 de zile să fie depărtaţi de Sfânta Biserică, după ce mai întâi se vor împăca şi se vor iubi unul cu altul. Iar de nu se vor

împăca, atunci să fie despărţiţi de Sfânta Biserică de-a pururea (Pravila Bisericească Govora gl. 87).

Râvnă bună şi rea. Pildă de o adevărată râvnă bună a arătat Mântuitorul nostru Iisus Hristos în lucrarea actului mântuirii lumii şi în apărarea sfinţeniei şi bunei rânduieli a Bisericii lui Dumnezeu, când a scos afară dintr-însa cu bici de ştreang oile, boii, porumbii, răsturnând mesele cu bani ale schimbătorilor şi zicându-le: „Luaţi acestea de aici şi nu faceţi Casa Tatălui Meu, casă de negoţ".

Pildă vie de o aleasă râvnă sfântă a arătat lumii din toate vremurile lucrul apostoliei, purtătorului de Dumnezeu, Pavel...

Râvna sfântă se naşte din dragostea sfântă, se îndreptează de dreapta sosoteală şi se întăreşte de buna îngăduire şi statornicie. Tot sufletul omului are puterea dragostei sădită de Dumnezeu într-însul... Precum focul ascuns în corpurile neînsufleţite şi nesimţitoare prin unire şi frecare rapidă, se naşte, creşte şi arde, tot astfel şi râvna cea cu dreaptă socoteală, foloseşte; iar râvna fără de bună socoteală, arde, păgubeşte, vatămă.

Când noi ne pornim cu multă căldură şi repeziciune să facem lucruri nelegiuite şi nedrepte, nedesluşindu-ne că unele ca acestea sunt vătămătoare, ba încă socotindu-le greşit că-s legiuite şi drepte, atunci râvna noastră este nedreaptă, nesocotită, înrăutăţită şi vătămătoare.

Lenea

La numerele 408-426 scriem prescutat: „M-am lenevit a-mi împlini toate datoriile mele; m-am lenevit a mă ruga în orice vreme şi loc şi noaptea când m-am trezit din somn; n-am făcut rugăciuni şi n-am plătit slujbe pentru repauzaţii mei; n-am citit cărţi

sfinte; n-am luptat şi nu am stăruit în lupta cea bună; m-am culcat seara neînchinat şi dimineaţa am plecat la lucru fără rugăciune; am lăsat icoane, cruci, candele, sfeşnice ş. a. să se strice; m-am lenevit a-mi cerceta păcatele şi a le mărturisi; m-am lenevit a face fapte bune; am dat milostenie fără dreaptă socoteală; n-am aprins candela, lumânarea şi tămâie la rugăciune; am îngenunchiat la rugăciune numai cu un genunchi ca catolicii; mi-am măgulit lenea".

Lenevirea este o răcire şi nepăsare pentru mântuirea veşnică a sufletului, prin care omul se întristează şi se dezgustează de binele ce trebuie să-l facă; pentru aceasta, el fuge de osteneala cu care se face binele. Împotriva acestuia scriind Apostolul, zice aşa: „Ca să nu fiţi leneşi, ci următori ai celor ce moştenesc făgăduinţele prin credinţă şi îndelungă răbdare" (Evrei 6, 12). Tot aceasta ne arată Mântuitorul nostru, Care zice către sluga cea leneşă: „Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer de unde n-am semănat şi adun de unde n-am împrăştiat?". Şi mai jos: „Şi pe sluga cea netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor" (Matei 25, 26-30).

Cum să ajutăm? Ajutorul trebuie dat în aşa fel încât cei ajutaţi să nu se obişnuiască cu ideea că de acum nu trebuie să mai muncească, aşteptând totul de la noi. Când ajutăm copiii săraci nu trebuie să dăm părinţilor lor impresia că de acum, dacă am venit noi, ei nu mai au nimic de făcut pentru ei. Pe scurt: ajutorul nostru nu trebuie să fie încurajare la lene şi cerşetorie. În acest caz, bunătatea noastră, în loc să folosească, ar strica. Să ne gândim bine cui acordăm binele nostru. Aici au foarte multă dreptate sfinţii Părinţi Apostolici, care ne sfătuiesc: „Să asude banul în mâna ta când faci milostenie". De asemenea să nu ne mulţumim cu a da numai câţiva bani, crezând fals că prin aceasta am terminat cu datoria noastră. Să ne interesăm când vrem să fim cu tot dinadinsul folositori cuiva: de este sărac din lipsă de lucru, să-i căutăm o ocupaţie; dacă este bolnav, să ne interesăm pentru instalarea lui în vreun spital; dacă este îndurerat de pierderea unei fiinţe dragi, să încercăm ai muta gândurile în altă parte, invitându-l la noi sau dându-i o carte

frumoasă de citit. Aşa lucrând cu o statornică tărie, vom reuşi a distruge rădăcina răului şi fapta noastră abia atunci poate fi numită cu adevărat bună.

Foloasele pomenii sunt de două feluri: una temporară şi alta veşnică. În pilda lui Solomon găsim că: „Cel ce miluieşte pe săraci, dă împrumut lui Dumnezeu, şi după datoria lui se va răsplăti lui” (Pildele lui Solomon 19, 17).

Pomana trebuie făcută cu înţelepciune, cu judecată, împărţind după merit. Deci să nu îndepărtăm pe un adevărat sărac spre a prefera un altul care este mai puţin lipsit, căci pomana făcută cu înţelepciune ţine o rânduială. Milostenia se face cu rugăciune, deoarece doar Dumnezeu ni-i scoate în cale pe cei care au nevoie, căci „Fără Mine, nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).

Pomana se dă sărmanilor, creştinilor săraci, buni şi pioşi, ca să se roage fierbinte lui Dumnezeu pentru iertarea sufletului repauzatului, odihna şi fericirea lui cu drepţii. Cei care dau pomană rudelor repauzatului, mai avute decât credincioşii lipsiţi sau celor necredincioşi şi vicioşi, greşesc, pentru că aceştia nerugându-se nici pentru ei cum se cade, nu uşurează de păcate sufletul repauzatului. Ba se poate întâmpla că, folosind pomana la facerea feluritelor păcate, să-l îngreuneze şi cufunde şi mai mult în osândă pe repauzat şi pe cei vii chiar, care i-au dat pomană.

Privitor la facerea pomenilor cu folos, Mântuitorul ne învaţă aşa: „Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe fraţii tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogaţi, ca nu cumva să te cheme şi ei pe tine şi să ţi se facă răsplătire. Deci când faci ospăţ (prăznuire, pomană), cheamă săracii, neputincioşii, şchiopii, orbii... şi fericit vei fi, căci aceştia neputând să-ţi întoarcă, ţi se va întoarce ţie la învierea drepţilor... Luaţi aminte ca milostenia voastră să nu o faceţi înaintea oamenilor, spre a fi văzuţi de dânşii; iar de nu, plată nu veţi avea de la Tatăl vostru Care este în ceruri. Deci când faci milostenie, să nu trâmbiţezi... Iar tu făcând milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta. Ca să fie milostenia ta în ascuns”.

Dacă facem o socoteală pentru banii pe care îi dă un om pe ţigări în fiecare zi, apoi noi am putea ţine aprinse permanent câteva candele. Greşim mult dacă socotim că numai în mănăstire ne putem osteni a face voia lui Dumnezeu. Cine se osteneşte a fi un bun creştin în lume, acela negreşit că va putea fi şi un călugăr bun în mănăstire, pentru că nu locul sfinţeşte pe om, ci omul sfinţeşte locul. Lucifer a fost în cer şi Adam şi Eva în Rai, dar ce le-a folosit dacă n-au rămas în ascultare de Dumnezeu? Iar dreptul Iov a fost pe gunoi, dar cu nimic nu s-a vătămat dacă a stat şi a rămas în ascultare de Dumnezeu.

La numerele 427-442, scriem prescurtat: „N-am stropit cu sfânta agheasmă la fiecare zi întâi a lunii; n-am făcut rugăciune la plecare şi sosirea din călătorie; la începerea şi terminarea lucrului; n-am îngrijit de cimitir şi de mormintele repauzaţilor mei; am amânat pocăinţa; n-am păzit poruncile date de Părintele duhovnic; am fost nebăgător de seamă; m-am lenevit a mă spovedi de patru ori pe an; am umblat din duhovnic în duhovnic; nu mi-am împlinit canonul de la sfânta spovedanie”.

Când erau mai mulţi preoţi la o biserică, atunci unul din ei umbla cu sfinţirea caselor la fiecare zi-întâi a lunii. Astăzi, când un preot are mai multe biserici, nu mai poate ca în fiecare lună să vină pe la casele credincioşilor creştini cu Agheasmă şi pentru că fiecare creştin are în casa sa Agheasmă adusă de la biserică, la fiecare zi-întâi a lunii respective, îşi aprinde candela, tămâiază, se stropeşte pe cap, după care şi cei ai casei se stropesc, fiecare pe sine. Apoi cel mai bătrân stropeşte în forma crucii fiecare cameră, grădina, fântâna şi toate celelalte ale gospodăriei.

Păcate străine

La numerele 443-445 se află păcatele străine de care ne facem şi noi părtaşi de multe ori, pe care le scriem aşa prescurtat: „M-am făcut părtaş la păcate străine”.

Păcate împotriva milosteniei sufletești și trupești

La numerele 446-454 se află: „Păcatele contra milei sufleteşti şi trupeşti”. A sfătui pe cineva să părăsească păcatul şi să ducă o viaţă după voia lui Dumnezeu, este faptă a iubirii de oameni cea dintâi şi cea mai aleasă. Dar când facem această faptă, trebuie dă fim cu luare aminte, ca nu cumva prin vreo neiscusinţă să ducem pe păcătos la deznădăjduire sau la o prea mare îndrăzneală în îndurarea lui Dumnezeu; căci prin acestea două mai mult vom vătăma pe păcătos, decât îi vom aduce folos. Deci trebuie a ţine calea de mijloc cu înţelepciune. Iar dacă cineva nu va fi destoinic ca să facă o asemenea faptă, să aibă grijă a găsi pe altul, care să fie mai iscusit la asemenea fapte, ca să nu se întâmple ca: „orb pe orb povăţuind, să cadă amândoi în groapă” (Matei 15, 14; Luca 6, 39).

Păcate împotriva credinței

La numerele 455-460 se află păcatele pe care le face omul împotriva credinţei, care este prima din cele trei virtuţi teologice şi putem scrie prescurtat: „Nu mi-am agonisit o credinţă vie în Dumnezeu”. Credinţa vine din auz; după cuvântul sfântului Apostol Pavel, ea este de trei feluri: 1) Credinţa oarbă, plină de superstiţii, care duce la iad. 2) Credinţa cunoscătoare, atunci când omul cunoaşte multe din cele ale credinţei, însă duce o viaţă contrară acestor învăţături bune pe care le ştie şi va avea o judecată mult mai aspră. 3) Iar a treia este credinţa lucrătoare care duce pe om la fericirea cea veşnică. Adică aceea ce credem şi trăim. Aşa după cum scrie şi Gherasim Timuş, Episcop de Argeş, în cartea sa „Note şi meditaţiuni asupra Psalmilor” că: „Pe lângă un necredincios de profesie se află o mie de creştini care se bat cu pumnul în piept că sunt creştini, dar duc o viaţă ca şi el pe aceeaşi linie cu cel necredincios”. Ca să putem dovedi şi noi că suntem creştini cu adevărat, ne trebuie în primul rând să avem o credinţă vie şi lucrătoare, după cuvântul sfântului apostol Iacob (2, 18) care zice: „...arată-mi credinţa ta fără fapte şi eu îţi voi arăta, din faptele mele, credinţa mea”.

Păcate împotriva nădejdii

La numărul 461 se află păcatul făcut împotriva nădejdii, a doua virtute teologică şi vom scrie aşa: „În nevoi am şovăit a nădăjdui în Dumnezeu”. Nădejdea este de două feluri: 1) Nădejdea adevărată care duce pe om la mântuire. 2) Nădejdea falsă care îl duce pe om în pierzare. Nădejde adevărată are creştinul atunci când se osteneşte zi şi noapte în rugăciuni şi fapte bune, dar observă cu multă durere în suflet că încă se află

departe de viaţa cu adevărat sfântă şi plăcută lui Dumnezeu şi, ca să nu se descurajeze, are mare nădejde în mila lui Dumnezeu. Aceasta se cheamă şi este nădejdea cea adevărată care îl duce pe om la fericita viaţă veşnică. Iar nădejdea falsă o are omul care trăieşte o viaţă cu totul străină de Dumnezeu, adunând mereu păcate, peste păcate şi mai cutează cu obrăznicie a zice: că Dumnezeu este milostiv şi îl va ierta aşa cum a iertat pe tâlharul de pe cruce, pe vameşul şi alţi păcătoşi. Această nădejde falsă îl duce pe om în pierzarea cea veşnică.

Calea care duce pe om la Împărăţia lui Dumnezeu e asemenea unei şosele. Centrul şoselei e al lui Dumnezeu; iar laturile şoselei sunt ale vrăjmaşului. De o parte a şoselei se află mândria (încrederea prea mare în bunătatea lui Dumnezeu), iar de cealaltă parte a şoselei se află descurajarea (deznădejdea în mila cea mare a lui Dumnezeu). Creştinul cel ce vrea să ajungă acolo unde doreşte trebuie a merge pe centru, dar Dumnezeu sloboade adeseori ca aleşii Săi să se învăluie de valurile descurajării, ca să piară din ei orice zgură a mâdriei. Aceasta o face minunatul Dumnezeu în iconomia Sa de a mântui pe om, ştiindu-l lesne plecat spre mândrie.

Păcate împotriva dragostei

La numărul 462 se află păcatul împotriva virtuţii a treia teologică, a dragostei, pe care îl scriem: „N-am aprins în mine focul dragostei sfinte”. De asemenea, dragostea este de trei feluri: 1) dragoste Dumnezeiască; 2) dragoste drăcească, pătimaşă; 3) dragoste fără dreaptă socoteală.

Păcate împotriva celor patru virtuți cardinale

La numărul 463 se află păcatele împotriva celor patru virtuţi cardinale: înţelepciunea, dreptatea, cumpătarea şi bărbăţia, şi putem scrie prescurtat: „Am nesocotit virtuţile: înţelepciunea, dreptatea, cumpătarea şi bărbăţia”.

Când auzim sau citim despre virtutea înţelepciunii, să nu ne ducem cumva cu mintea că această virtute a înţelepciunii o pot agonisi numai cei ce au o bună pregătire filozofică sau teologică. Această virtute a înţelepciunii o pot agonisi până şi cei neştiutori de carte, căci sunt două feluri de înţelepciuni: una pământească, trupească şi demonică (Iacov 3, 15) iar alta care vine de sus şi este întâi curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefăţarnică (Iacov 3, 17). Aşa că se poate vedea destul de clar ce mare distanţă este între aceste două înţelepciuni; una care vine de la Dumnezeu şi alta pământească, trupească şi demonică.

Aici, mai jos, vom arăta şi această minunată piatră a înţelepciunii ce vine de sus de la Dumnezeu. Piatra înţelepciunii este precum se vede aici:

Literele ce sunt în ea ne arată virtuţile ce trebuie să le avem, adică:

Î = înfrânarea	M = mila
L = liniştea	P = pocăinţa
B = blândeţea	R = răbdarea
N = nevinovăţia	T = tăcerea
S = smerenia	

Precum şi viciile de care trebuie să ne ferim:

Î = îndărătnicia	M = mânia
L = lenea	P = pizma
B = bârfirea	R = răutatea
N = nerozia	T = trufia
S = semeţia	

Toate aceste litere ne învaţă:

Î = închină-te	B = bucură-te
M = miluieşte	R = rabdă
L = lucrează	N = nădăjduieşte
P = pocăieşte-te	T = taci
S = smereşte-te	

„Cel ce va purta această piatră cu sine şi va urma întocmai după povăţuirile săpate pe ea, poate fi încredinţat că va fi atât de fericit pe cât este dat omului să se fericească şi să se bucure pe pământ” (Din cartea „Cele patru feluri de vieţuire” de Nicodim Măndiţă).

A doua virtute cardinală este Dreptatea. Când auzim sau citim despre virtutea „Dreptatea” să nu ne ducem cu mintea că noi greşim împotriva acestei virtuţi numai atunci când înşelăm pe cineva cu cântarul sau vindem marfa rea în loc de bună (vin, lapte amestecate cu apă) sau sub alte forme oarecare. Cea mai mare nedreptate o facem noi, împotriva acestei virtuţi, atunci când stăm nepăsători şi nu îngrijim aşa după cum se

cuvine de mântuirea sufletului nostru, după cum zice şi Proorocul David că: „cel ce face nedreptate, îşi urăşte sufletului său (Psalmi 10, 5).

A treia virtute cardinală este Cumpătarea. Un mare savant din Franţa, doctor cu renume mondial, după cercetările făcute de el o viaţă întreagă, a ajuns la concluzia că: „nouă zeci şi cinci la sută dintre cei ce s-au îmbolnăvit, suferă numai pentru faptul că au făcut şi fac abuz la mâncare şi băutură". Dar această minunată măsură a cumpătării o putem folosi nu numai la mâncare şi băutură ci şi în alte cazuri spre binele nostru vremelnic şi veşnic.

A patra virtute cardinală este Bărbăţia sau tăria şi cine poate număra câte păcate face omul căruia îi lipseşte această minunată virtute a bărbăţiei. Mulţi ar vrea să respecte posturile cele rânduite, dar se tem că se vor îmbolnăvi sau că nu vor mai putea munci şi calcă în picioare porunca cea mai veche, care este postul. Unele femei şi fete ar vrea să se îmbrace cuviincios: cu fustă lungă şi broboadă pe cap, dar pentru că nu şi-au agonisit această minunată virtute a bărbăţiei, se tem de lume şi fac mai departe propagandă desfrâului... La fel şi bărbaţii: bătrâni şi tineri, care nu şi-au agonisit această virtute a bărbăţiei, se tem şi ei de lume şi de oamenii răi, a purta podoabă bărbătească barbă şi mustăţi, dar nu se tem de aceea ce ar trebui să se teamă după cum zice Proorocul David: „Se temea de frică acolo unde nu era frică". Mulţi îndeamnă pe alţii să facă păcate sau îi opreşte de la fapta bună, numai pentru că nu cunosc şi nu-şi agonisesc minunata virtute a bărbăţiei.

La numărul 464 putem scrie aşa: „Mi-am folosit rău libertatea în cursul vieţii mele". Și cu acest număr se termină întrebările păcatelor omeneşti. Socotesc, şi e de la sine înţeles, că nimeni nu poate încerca să facă o pregătire de mărturisire după acest text, fără să aibă în faţa sa şi cartea cu păcatele omeneşti, deoarece aici s-a scris fiecare păcat

sau şi mai mult la un loc, într-o formă prescurtată, aşa cum trebuie să ne mărturisim, dar la fiecare păcat scris aici îi lipseşte explicaţia, care e atât de necesară mai cu seamă pentru cei ce vor să aibă siguranţa că s-au pregătit cât se poate de bine. Cu aceasta s-a încheiat pregătirea de spovedanie sau mai bine-zis sfătuirea pentru pregătirea de spovedanie, pentru a putea să îndrumez şi eu pe cei dornici şi care aveau nevoie de ajutor.

Părintele Nicodim Măndiţă ne-a sfătuit ca fiecare din noi să avem câte un caiet cu păcatele omeneşti; iar mie mi-a dat de canon la mărturisire ca să scriu zece caiete cu păcatele omeneşti şi să le dau în dar la cei ce nu pot să scrie. După cum ştim, a pus mare preţ pe pregătirea ce o făcea cineva mai înainte de a se spovedi.

Pregătirea corectă pentru mărturisire

Un om cu multă pregătire, care ocupa o funcţie mare în societate, auzind despre părintele Nicodim cum mărturisirea pe oameni, s-a pregătit şi el după caietul cu păcatele omeneşti şi, când i-a venit rândul, s-a mărturisit.

De la bun început, Părintele a observat că omul nostru nu a fost ajutat de nimeni, când s-a pregătit de mărturisire. După ce i-a dat canonul cuvenit şi dezlegarea păcatelor, i-a zis:

- Am observat că n-ai fost ajutat de nimeni la pregătirea ce ai făcut-o pentru spovedanie. Când vei avea puţin timp disponibil, te duci la Grigoreni, la Gheorghe Ionescu, ca împreună cu el să faci o pregătire de mărturisire aşa după cum se cere. Canonul şi dezlegarea păcatelor le-ai primit şi rămân valabile, însă e bine să cunoşti cum trebuie făcută pregătirea de mărturisire pentru viitor.

Altă dată a trimis pe un alt om bătrân ca să-l ajut la pregătirea de mărturisire însă acest om nu era numai bătrân cu anii, dar mă depăşea mult pe mine în toate punctele de vedere. Şi chiar şi el se simţea umilit în faţa mea şi nu pricepea de ce părintele Nicodim a găsit de cuviinţă să-l trimită pentru pregătirea de mărturisire chiar la mine, care eram ca un copil al lui.

După un timp de tăcere, a zis către mine:

- Să-mi spui dacă vrei, aşa în mare, despre unele păcate pe care poate nu le înţeleg eu aşa cum trebuie şi voi merge înapoi acasă să mă pregătesc tot eu, aşa cum m-am pregătit şi până acum, la care eu am răspuns:

- Da. Foarte bine. Fă aşa după cum ai mai făcut şi până acum.

Şi bătrânul plecă acasă mulţumit. Şi de vreo trei-patru ori a fost la Părintele să se mărturisească, dar n-a reuşit. De fiecare dată Părintele îi cerea mai întâi hârtia cu păcatele; şi după ce se uita puţin pe ea, îl trimitea la Grigoreni ca să-i ajut eu la pregătire. Şi după toate acestea a venit şi l-am ajutat timp de vreo 3 sau 4 ore. La terminare, a zis către mine:

- Cumetre Gheorghe, a avut şi are dreptate părintele Nicodim de m-a trimis la dumneata ca să mă ajuţi. Din trei foi şi jumătate de caiet, scrise pe amândouă părţile, am rămas doar numai cu o foaie, adică două feţe în loc de şapte feţe şi de data aceasta Părintele m-a mărturisit.

Nu a trecut multă vreme după ce am ajutat pe bătrânul care s-a pregătit pentru mărturisire şi părintele Nicodim a găsit de cuviinţă să mă trimită şi la ucenicii aceia pe care îi avea la Bucureşti, pentru ca să le ajut să se pregătească şi ei de mărturisire.

Când am ajuns la ei, nu mă pricepeam cum şi în ce chip să le spun. Dar ştiau că eu niciodată nu mă duceam la ei fără vreo ascultare de la Părintele. Dacă au trecut câteva ore şi văzând că eu nu le spun nimic din partea părintelui Nicodim, atunci, cel mai bătrân dintre ei, pe nume Vasile Poiţelea, m-a întrebat:

- Ai cumva de spus ceva de la părintele Nicodim?! La care eu am răspuns cam cu jumătate de gură:

- Da. Am de spus ceva dar nu îndrăznesc să vă spun.

- Şi ce anume ai de spus de nu îndrăzneşti?!

- Părintele Nicodim m-a trimis la dumneavoastră pentru ca să vă ajut la pregătirea de mărturisire.

- Dar ce, până acum ne-ai ajutat frăţia ta să ne pregătim? Vezi că n-ai înţeles bine ceea ce ţi-a spus Părintele. Frăţia ta eşti cam pripit şi ai înţeles greşit, răspunse cam amărât părintele Vasile, uitându-se la mine cu neîncredere.

Am căzut şi eu de acord cu cele zise de părintele Vasile şi după ce mi-a pregătit două bagaje cu cărţi, am plecat cu primul tren înapoi la părintele Nicodim:

- Ce s-a întâmplat? Ai terminat aşa de repede cu toţi? a zis Părintele Nicodim către mine, cu oarecare îndoială.

- Ba nu, am răspus eu; după ce am primit mai întâi blagoslovenie, n-am terminat cu nici unul, deoarece părintele Vasile s-a speriat când a auzit de aşa ceva şi m-a trimis înapoi, socotind că eu n-am înţeles bine ceea ce mi-aţi spus Sfinţia voastră.

- Au şi ei dreptate în felul lor, dar eu nu pot sta cu fiecare, aşa cum am stat cu frăţia ta. De data asta o să le duci o scrisoare de la mine şi are să fie bine.

Când m-a văzut părintele Vasile că am venit iarăşi, nu ştia ce să mai creadă. După ce a citit scrisoarea, i-a chemat pe toţi şi le-a făcut cunoscut despre ce era vorba. Şi aşa, pe rând cu fiecare, am stat şi le-am spus, pe cât am putut, tot ceea ce m-a învăţat părintele Nicodim despre cum trebuie făcută o pregătire de mărturisire. Până la urmă a recunoscut şi părintele Vasile Poiţelea, ca şi ceilalţi toţi, că părintele Nicodim a procedat bine că m-a trimis la ei.

Părțile pocăinței sau spovedaniei

În timp ce mă aflam la Părintele, a venit un grup mare de bărbaţi şi femei să se mărturisească. El avea obiceiul ca mai înainte de a spovedi pe cineva, să-i dea sfaturi în legătură cu spovedania şi facerea canonului. Şi cu acest grup, a făcut la fel.

Între altele, reţin că le-a vorbit despre cele patru părţi sau lucrări ale spovedaniei. Dacă una sau mai multe părţi din aceste patru va lipsi, atunci Taina spovedaniei nu este completă, adică nu e valabilă, nu foloseşte pe cel ce o face.

Prima parte sau temelia spovedaniei este înfrângerea inimii sau durerea inimii că am supărat pe Dumnezeu care este atât de bun şi milostiv, cu hotărârea de a nu mai păcătui. Şi atâta putere are înfrângerea inimii că iartă pe om, mai înainte de a ajunge să se spovedească, pe când spovedania singură, fără înfrângerea inimii, nu are putere să ierte pe om.

A doua parte a spovedaniei este mărturisirea păcatelor în faţa preotului. Dar mărturisirea aceasta ca să fie valabilă, trebuie mai întâi să fie sinceră, apoi curată, completă, cu bună pregătire după cartea păcatelor omeneşti, fără să învinuim pe cineva, ba chiar nici pe diavol.

A treia parte este canonul pe care trebuie să-l cerem cu stăruinţă, să-l ţinem minte şi să-l facem cât mai curând. Cine se leneveşte a-și face canonul în această viaţă, în care a păcătuit, îl va face negreşit după ce va păşi pragul mormântului. Dreptatea lui Dumnezeu nu îngăduie ca păcatul să rămână nepedepsit: ori aici, ori în veşnicie, negreşit.

A patra parte a spovedaniei, care este ultima, este dezlegarea păcatelor pe care o face preotul pe capul nostru. A nu primi cineva dezlegare de păcate de la preot, înseamnă că spovedania nu e valabilă, nu este completă...

Desigur că în legătură cu spovedania, Părintele le-a dat mai multe sfaturi pe care le şi ilustra cu istorioare, după cum obişnuia mai întotdeauna, însă noi aici am scris

mai pe scurt şi atât cât am putut reţine. Le-a citit apoi molitfa de spovedanie şi rând pe rând s-au spovedit cu toţii, după care le-a mai spus iar câte ceva...

Cărți de citit pentru canon

Într-o seară de vară, bate la poartă un om. Apropiindu-mă să-i dau drumul, n-am putut să-l recunosc. Nu-l mai văzusem niciodată. Era un om ca de 60-65 de ani. Vrând să fie sigur dacă nu cumva a greşit, mă întrebă:

- Nu vă supăraţi! Aici stă Gheorghe Ionescu?
- Da, poftiţi! îi răspund.

Intră şi mergem în casă.

- Mă cunoşti? întrebă el.

Eu îi răspund:

- N-am de unde să vă cunosc.
- Poate o să ne cunoaştem de acum înainte, a zis el şi părea tare grijuliu şi obosit de drum. Şi a continuat:
- Eu am fost la părintele Nicodim de la mănăstirea Văratec. M-am mărturisit la el, mi-a dat canon să citesc 72 de cărţi şi Vămile văzduhului să le scriu şi m-a trimis la dumneata ca să ne spui ce fel de cărţi sunt acelea şi cum se cheamă?
- Bine, îi răspund, după ce stăm la masă, ne facem rugăciunea de seară, după care îţi voi da o notă de 24 de cărţi pe care le vei citi de trei ori pe fiecare dintre ele şi fac 24x3=72 de cărţi.

El era tare curios nu numai să ştie ce nume poartă dar şi să le vadă cum apar şi cât sunt de mari. După ce am terminat rugăciunea, i-am dat nota de cărţi şi i le-am

arătat cum arată. În noaptea aceea n-am închis un ochi de atâtea întrebări ce mi le punea, la care mă simţeam obligat să-i răspund.

Dimineaţa, când să plece de la mine la autobuz, mi-a spus că vrea să-i dau cele 24 de cărţi; iar de nu, el nu mai pleacă de la mine. El era invalid de un picior.

- Da, sunt de părere să ţi le dau, am răspuns, dar cum ai să le duci, că sunt cam grele. Şi pe lângă cărţi trebuie să mai pun ceva?

El mi-a spus că le duce, oricât de grele ar fi:

- Cum am mers pe calea pierzării cu acest picior beteag, trebuie să merg cu el şi pe calea mântuirii. Nu se pune problema, trebuie să pot.

I-am pregătit bagajul. I-am pus într-un paner cam mare două rânduri de cărţi; iar deasupra cam vreo 10 cm am completat cu roşii până sus. Am socotit că e mai bine aşa, nu cumva să poftească cineva cărţile şi să-l lase pe bietul om fără ele. Aici e vorba de cei de la securitate care umblau cu ochii în patru pentru a confisca cărţile de religie. Pentru aceea a fost nevoie ca să pun deasupra cărţilor un strat de roşii.

Dar Părintele în afară de aceste 72 de cărţi de citit, i-a mai dat şi cele 24 de vămi de scris; iar în fiecare zi să facă şi cele şapte laude. La mărturisire nu s-a sculat din genunchi până nu i-a rostit acest canon. El singur l-a cerut şi tot el l-a şi făcut. După ce s-a mărturisit, a mai trăit 26 de ani.

Socotesc că e de prisos să spunem aici viaţa lui, deoarece noi suntem ocupaţi acuma să scriem viaţa şi activitatea părintelui Nicodim.

Canoane rânduite de Părintele

În rândurile de mai sus am amintit despre canonul de citit 24, 48 sau 72 de cărţi şi de scris cele 24 de *Vămi ale văzduhului* pe care le dădea părintele Nicodim drept canon celor ce se spovedeau. Şi, fiindcă Părintele era tare ocupat, îi dădea penitentului de canon numai numărul cărţilor, iar cum se numeau ele, îl trimitea la noi la Grigoreni ca odată cu nota să mai ia şi o serie de cărţi ce se puteau găsi pentru citit. Cel ce primea 24 de cărţi, le citea pe fiecare câte o singură dată; cel ce primea 48 le citea pe fiecare de două ori 24x2=48; iar cel ce primea de canon 72 de cărţi le citea de trei ori pe fiecare 24x3=72 cărţi. Erau şi cazuri mai deosebite când Părintele nu se mai folosea de acest tabel pe care mi-l dăduse mie. Celor ce ştiau carte, canonul era de 72 de cărţi şi dacă avea scrisul corect şi citeţ, ca să se poată folosi şi alţii, îi mai dădea şi cele 24 de Vămi ale văzduhului de scris, iar alteori numai de citit. Pentru cei ce nu ştiau carte, le dădea canon să asculte de la cei pe care îi plăteau să citească 48 de cărţi sau 24 de cărţi, dacă erau mai bătrâni sau bolnavi, sau dacă nu aveau posibilitatea să plătească, citeau. Fără canon de citit nu putea nimeni să primească dezlegarea de păcate la scaunul spovedaniei. Adeseori spunea celor ce veneau la spovedanie:

- Precum este cu neputinţă a se spăla rufele fără apă, la fel nici sufletul nu se poate curăţa de murdăria păcatelor fără apa cea vie a cuvântului lui Dumnezeu. Cu cât vom folosi mai multă apă la spălat rufele, cu atât se vor face ele mai curate. La fel cu cât mai mult ne vom folosi în viaţă de învăţătura cea Dumnezeiască, care este apa cea vie, cu atât vom fi şi vom rămâne mai curaţi în sufletul nostru.

Au fost, desigur, şi cazuri când dădea chiar şi 72 de cărţi de citit, cu cele 24 de vămi ale văzduhului de scris şi celor ce nu ştiau carte. Acestea toate le făcea Părintele sub inspiraţia Duhului Sfânt, care conlucra prin Taina Preoţiei, cu care era îmbrăcat de Dumnezeu, în raport cu căinţa şi starea celui ce se spovedea. De asemenea nu trebuie să înţelegem că pe toţi care se spovedeau îi trimitea la Grigoreni ca să ia nota de cărţi, ci

erau şi cazuri când le dădea şi nota şi ceva cărţi, chiar Părintele personal sau, când mă aflam la scris, îi dădeam, acolo pe loc nota. (Mai jos urmează nota cu cele 24 de cărţi):

1. Noul Testament.
2. Mântuirea Păcătoşilor.
3. Hristoitia.
4. Învăţătura de credinţă creştină ortodoxă.
5. Epistola călăuzitoare la Împărăţia lui Dumnezeu.
6. Porunca II.
7. Porunca V.
8. Porunca VIII.
9. Mândria.
10. Lăcomia (cărțile cuprinse la numerele 5, 6, 7, 8, 9, 10 se numesc „Oglinda Duhovnicească”)·
11. Dumnezeu Atotcreatorul.
12. Drumul Crucii - sau cele patru Cruci: Fecioria, Căsătoria, Curăţia şi Călugăria.
13. Aurora creştinismului.
14. Maica Domnului şi magii (cărțile cuprinse la numerele 13; 14 - „Viaţa Maicii Domnului”).
15. Izvorul răutăţilor.
16. Părăsiţi calea pierzării (15; 16 - cărţile ce combat jocurile şi nunţile cu muzică).
17. Curtea Domnului (Poarta Raiului).
18. Cele 7 laude (17; 18).
19. Sacrificiul Sfânt (Dumnezeiasca Liturghie).
20. Credinţa în Dumnezeu.
21. Păcatul înjurăturilor şi al drăcuitului.

22. Devotament patriotic.

23. Eclipsă de lumină.

24. Mântuind, mântuieşte-te (23; 24 - cărţi ce combat luxul).

Aceasta era nota celor 24 de cărţi ce obişnuia să le dea părintele Nicodim de citit, celor ce se spovedeau la el. În caz că omul nu le putea procura pe acestea toate, atunci pentru cele ce nu le găsea putea să citească altele în locul lor, numai să fie cărţi curat ortodoxe, având minimum 300 de pagini. Să nu fie cărţi ca un fel de romane religioase, cum sunt de pildă: „Cămaşa lui Hristos”, „Quo vadis”; „Varava” şi altele de felul acesta sau cărţi de ritual (de slujbă).

La mărturisire, omul trebuia să fie bine pregătit, altfel nu reuşea să se mărturisească. În repetate rânduri Părintele ne-a spus:

- Aveţi grijă de cei pe care îi aduceţi să se mărturisească la noi. Nu purtaţi oamenii pe drumuri dacă ei nu sunt hotărâţi să părăsească calea pierzării, să părăsească păcatul. Nu legaţi oamenii la ochi, spuneţi-le clar şi desluşit ca să ştie ce au de făcut. Dacă nu se părăsesc de jocuri, nunţi şi alte petreceri cu muzicanţi, lămuriţi pe unii ca aceştia, că mai înainte de a se hotărî a lupta lupta cea bună, să citească măcar două sau trei cărţi folositoare de suflet, să înceapă a posti zilele şi posturile rânduite de sfânta Biserică, să renunţe de a mai merge la petreceri anticreştineşti, să nu mai profaneze semnul sfintei Cruci şi, numai după aceea, să-i ajutaţi să se pregătească bine, după cartea păcatelor omeneşti. După ce se vor pregăti bine de tot, să citească păcatele de 7 ori înaintea sfintelor icoane, în casa lor cu candela aprinsă. În ziua aceea să nu mănânce înainte de a-şi spovedi păcatele lor cu căinţă şi cu hotărâre de a pune început bun de viaţă creştină cu adevărat. Să le spuneţi că vor primi canon citirea unui număr de cărţi.

Aşa mărturisea părintele Nicodim, dacă şi omul arăta o căinţă pentru zilele vieţii lui petrecute fără Dumnezeu.

Nu primea la mărturisire pe cei ce trăiau necununaţi, sau pe cei ce trăiau în curvie, preacurvie, sau făceau avorturi, pe cei ce trăiau în duşmănie cu cineva, pe cei ce aveau lucruri străine şi nu voiau să le dea înapoi. La drept vorbind îi primea şi pe ei, dar după ce se cununau, sau se părăseau cu desăvârşire de curvie, preacurvie, de a mai face avorturi, de a mai trăi în vrajbă (duşmănie) cu alţii sau după ce dădeau lucrul străin înapoi. Dacă cumva afla de aceste păcate în timpul spovedaniei, atunci nu le dădea dezlegare de păcate până la a doua spovedanie, dacă penitenţii căutau într-adevăr să se părăsească de acele păcate...

La prima spovedanie, îngăduia a se citi păcatele după hârtia scrisă; iar la următoarele spovedanii, trebuia să dăm hârtia cu păcatele în mâna lui, iar noi să le spunem pe de rost. E drept că ne mai ajuta în timpul spovedaniei, dar au fost cazuri, când cel ce scrie aceste rânduri, am fost până şi de patru ori şi n-am putut mărturisi toate păcatele deoarece prima dată am spus o parte din ele şi ieşind de la spovedanie şi verificând hârtia ne-am putut da seama de cele ce nu le-am mărturisit. Am intrat a doua oară şi am mai spus o parte din ele. La a treia la fel; iar a patra oară am spus restul şi aşa am reuşit să mi le pot mărturisi pe toate şi să pot căpăta dezlegarea păcatelor. Erau şi cazuri când pe unii îi lăsa ca să citească de pe hârtie la fiecare spovedanie.

Să înveți păcatele înainte de mărturisire

Pe o femeie, care a spus că nu are ţinere minte şi nu poate nicidecum a învăţa păcatele pe de rost, Părintele a învăţat-o ca să citească păcatele în casa ei, cu candela aprinsă înaintea sfintelor icoane de 70 de ori, înainte de a veni la spovedanie şi să aibă bună nădejde, că după această osteneală va afla milă de la Dumnezeu şi atunci le poate citi de pe hârtie înaintea Duhovnicului. La taina Spovedaniei, Părintele arăta multă răbdare şi nu se grăbea deloc. Adeseori spunea că: „Graba strică treaba”. Mai la fiecare păcat ne dădea sfaturi cum putem scăpa de el şi cât rău ne aduce dacă nu ne vom lupta împotriva lui pe toate căile, cerând de la Dumnezeu ajutor... După spovedanie ne rânduia canonul cuvenit, apoi se scula de pe scaun ţinând cu amândouă mâinile capul celui ce se spovedea şi zicea aceste cuvinte: „Domnul Dumnezeu Atotcreatorul să te ierte pe tine fiule (x) sau fiică (x) iar eu ca Preot şi Duhovnic, cu puterea ce-mi este dată mie, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale, în Numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin”. Iar zicând aceste ultime cuvinte: „În Numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh” făcea pe capul celui ce se mărturisea, semnul Sfintei Cruci.

Au fost şi câteva cazuri când cei ce s-au mărturisit şi s-au făgăduit că nu vor mai lua parte la nunţi şi petreceri cu muzicanţi şi jocuri, s-au înşelat şi au mai fost iarăşi. Pe unii ca aceia, care îşi plângeau păcatul cu amar, îi primea la spovedanie, dar le dădea canonul pe care l-au avut la început, la prima spovedanie...

A fi duhovnic înseamnă jertfă

Pentru părintele Nicodim era mai uşor şi mai fără primejdii dacă s-ar fi ostenit să-şi mântuiască numai sufletul lui. Ca monah şi ca preot ar fi putut să stea în ascultare faţă de stareţul său, să locuiască într-o chilie a unei mănăstiri, să facă acea slujbă la o sfântă biserică, să se ostenească să ducă o viaţă aspră în post şi rugăciuni şi să aibă, cu mila lui Dumnezeu, nădejde pentru mântuirea sa. Dar aşa, dacă a căutat să se lupte să vină în ajutorul celor ce zac în necunoştinţă, atunci s-a ridicat şi balaurul cu năimiţii lui şi a încercat pe toate căile să stagneze şi chiar să oprească desăvârşit lucrul cel bun. Dar Părintele, întărit fiind cu darul lui Dumnezeu, îşi aducea mereu aminte de cuvintele zise de proorocul Elisei către ucenicul său: „Că mai mulţi sunt cei ce sunt cu noi, decât cei împotriva noastră” (4 Regi 6, 16).

La părintele Nicodim era ca şi la zi de târg. Unii veneau, alţii plecau. Din zori şi până în noapte se perindau prin faţa lui grupuri-grupuri de bărbaţi, femei, tineri şi copii cu fel de fel de necazuri şi anumite probleme tare complicate şi greu de rezolvat, dar mila lui Dumnezeu cea mare se revărsa ca dintr-un izvor prin persoana lui. Dacă oamenii veneau oarecum tulburaţi şi posomorâţi, apoi la plecare îşi schimbau cu totul înfăţişarea feţei şi când venea vremea să plece, nu se mai îndurau să se despartă de Părintele. Luau blagoslovenie de plecare, dar după ce făceau doi-trei paşi, se uitau înapoi să-l mai vadă o dată. Unii din ei luau blagoslovenie de plecare de câteva ori la rând de parcă ar fi vrut să-l ia şi pe el cu dânşii. Cât am stat la Părintele, în repetate rânduri am trăit cele mai fericite zile din viaţa mea. Însă trebuie să recunosc că o ispită mă bântuia adeseori şi din când în când ceream Părintelui blagoslovenie să merg acasă; ba să cosesc ovăzul, ba să strâng porumbul, ba să-mi aduc lemne de iarnă ş.a. La care Părintele coborându-se la nivelul meu de înţelegere, îmi spunea cu zâmbetul pe buze: „Ei! Lasă că doar atunci când erai prizonier în Rusia nu rămânea porumbul şi ovăzul pe câmp. Mai stai că avem de terminat ceva şi după aceea te vei duce fără nici o grijă. Aruncă grija ta asupra Domnului şi El va

face”. Acestea şi altele ca aceste erau cuvintele pe care mi le spunea Părintele; iar eu auzindu-l mă mai potoleam, dar mă ruşinez şi acuma când scriu acestea, deoarece la vârsta aceea nu puteam înţelege mai mult. În schimb înţelegea Părintele starea mea de slăbiciune, ba şi de îndărătnicie ce mă stăpânea.

Ah! De ar fi să se mai repete acele vremuri, apoi chiar de m-ar şi bate Părintele ca să plec şi tot nu m-aş îndura să plec. Dar vezi! Atunci nu mi-am dat seama.

Bieţii oameni! Însetaţi după o aşa minunată învăţătură se uitau cu aşa mare plăcere la Părintele când le vorbea, la fel cum se uită puişorii mici, când stau cu gurile căscate ca să primească hrană din ciocul mamei lor. De asemenea, Părintele privea la ei cu faţa luminată de parcă avea soarele în faţă şi mereu zâmbea.

Când era vorba să mărturisească pe cineva, nu se grăbea deloc, deşi unii dintre ei păreau că-şi pierd răbdarea. Părintele se ostenea în aşa fel, ca spovedania păcatelor fiecărui creştin să poarte în sine pecetea Dumnezeiescului Botez celui de-al doilea, după rânduiala Tainelor creştineşti. Mai spunea Părintele că spovedania adevărată după cartea păcatelor omeneşti, cu înfrângerea inimii şi bună hotărâre de a pune început bun de pocăinţă şi vieţuire curat creştinească, este primul pas făcut către Patria cerească, către Dumnezeu.

Cheamarea lui Dumnezeu la mântuire

O doamnă profesoară, după ce a ieşit la pensie, nu se simţea bine deloc, pentru că nu avea cu ce să se mai ocupe în timpul liber.

Cât a fost cu serviciul ei la catedră, îşi avea timpul programat. Atâtea ore la şcoală, iar restul timpului îl folosea cu menajul şi îngrijirea celor şapte copii pe care îi avea. Ca pensionară, îi rămâneau câteva ore în plus. Cum dânsa avea pe strada ei un bătrân credincios, care poseda o frumoasă bibliotecă cu cărţi religioase, s-a gândit să ceară împrumut vreo carte cu Vieţi de Sfinţi, ca astfel să-i mai treacă de urât.

Dacă o viaţă întreagă, aşa după cum i-a fost şi pregătirea ei intelectuală, a studiat fel şi fel de cărţi, de ce măcar acum ca pensionară să nu se ocupe cu cititul unor astfel de cărţi, fără să bănuiască ce efect va avea, ce transformări vor urma, chiar în anii cei mai de pe urmă ai vieţii sale. Şi într-o zi, pe când bătrânul trecea prin faţa casei ei, i-a zis:

- Domnule drag, am o rugăminte către mata. Dă-mi şi mie cu împrumut o carte cu Vieţi de Sfinţi, ca să citesc şi eu ceea ce n-am citit o viaţă întreagă!

- Doamnă profesoară, m-am gândit şi eu de anul trecut, de când aţi ieşit la pensie, că ar fi bine să vă dau o carte, dar n-am îndrăznit. Peste o jumătate de oră vă aduc. Când a sosit bătrânul cu cartea, doamna i-a promis că în scurtă vreme o va citi. Din primele pagini doamna a început a face o comparaţie cu viaţa ei şi viaţa acelor suflete alese care au iubit cu aşa de mare dor pe Cel vrednic de iubit, cu Care vor petrece de-a pururea. Şi la o a doua întâlnire cu bătrânul care i-a adus cartea, a stat de vorbă câteva ore. De data asta nu i-a mai cerut nici o carte decât numai nişte explicaţii: cum ar putea face ca ea să iubească pe Dumnezeu măcar acuma în anii de pe urmă ai vieţii sale.

Bătrânul i-a spus:

- Doamnă, trebuie să vă grăbiţi, dacă doriţi aşa ceva. La mănăstirea Văratec este un preot iscusit, pe nume Nicodim Măndiţă. Trebuie însă să veniţi până la noi, să vă

ajute soţia mea pentru a face o pregătire de mărturisire aşa cum se cuvine şi după asta o să mergeţi tot cu ea la mănăstirea Văratec.

Părintele Nicodim nu mărturisea pe nimeni dacă nu venea cu cineva cunoscut. Prin acela ce venea cu cineva, Părintele avea oarecum o siguranţă că penitentul nu este în primul rând o iscoadă, deoarece acest lucru se întâmpla pe vremea comuniştilor, care urmăreau să pună capăt religiei în ţara noastră cât mai grabnic; iar în al doilea rând, că cel ce l-a adus pe penitent la mărturisire îi cunoştea dorinţa de a deveni pe viitor un bun creştin. Ba ceva mai mult, cel ce venea să se spovedească la Părintele trebuia să citească mai întâi de a veni, două sau trei cărţi, să înceapă a posti posturile şi zilele de post, să renunţe cu desăvârşire a mai lua parte la petreceri lumeşti şi, în scurt vorbind, să aibă un început de viaţă curată, creştinească. Şi numai după aceea putea să se mărturisească. Aşa că pentru acestea toate trebuia să dea cineva garanţie.

Ce s-a întâmplat după aceea? Ea văzând pe părintele Nicodim, mărturisindu-se, şi mai auzind de la el cuvânt de folos pentru suflet, i s-a părut că s-a născut din nou. Venind de la mărturisire, a avut cu ce se ocupa. Părintele Nicodim a avut de grijă şi i-a dat de canon 72 de cărţi de citit şi cele 24 de *Vămi ale văzduhului* de scris. Lucrul cel mai de căpetenie pentru ea a devenit grija pentru suflet. Cei şapte copii pe care i-a născut şi crescut s-au făcut mari şi ocupau diferite funcţii mari în societate. Văzând pe mama lor că respectă cu stricteţe zilele de post, nu le convenea deloc pentru că, peste voia lor trebuia să postească şi ei. Mai văzând-o pe mama lor, care până mai ieri umbla cu părul coafat, acum purtându-se permanent cu broboadă pe cap şi îmbrăcată cuviincios, n-o mai respectau ca mai înainte, ba de la o vreme s-au ridicat asupra ei cu ameninţări şi cu îngroziri, ca cei mai răi prigonitori. Îi luau cărţile, o batjocoreau şi o îmbrânceau fără pic de ruşine. Soţul ei privea cu indiferenţă la toate aceste scene. Ea însă primea toate acestea cu faţă senină şi cu zâmbetul pe buze. În mintea şi în inima ei trona Însuşi Dumnezeu, tocmai de aceea avea o pace şi o linişte sufletească, de se uimeau şi copiii ei. Într-o zi, când ei au întrebat-o de ce este aşa de răbdătoare cu ei, ea le-a răspuns:

- Ei, dragii mei copii, cum vă purtaţi voi cu mine acum, aşa m-am purtat eu faţă de Dumnezeu o viaţă întreagă. Iar sfântul apostol Pavel mă învaţă că: „Suferinţele vremii de acum, nu sunt vrednice de slava care se va descoperi nouă” (Romani 8, 18); şi toţi care au dorit să petreacă în viaţa viitoare cu Dumnezeu şi îngerii Lui, au călătorit până acolo pe calea cea strâmtă şi cu scârbe.

Pensionara a trecut de 75 de ani, iar copiii ei n-au obosit în a-i face, fel şi fel de şicane şi batjocuri. Ea însă îi privea cu ochii plini de lacrimi şi adeseori le spunea:

- Nu plâng, dragii mei copii, că vă purtaţi aşa cu mine, dar mă tem şi mă doare inima nu cumva să petreceţi aşa până la moarte şi să vă pierdeţi sufletul.

Şi aşa petrecând câţiva ani în pocăinţă, a plecat în veşnicie având un sfârşit creştinesc...

Spovedanie corectă

Am mers odată cu un cumnat al meu la Părintele, să se mărturisească. Pe drum, mai înainte de a ajunge, cumnatul meu, plin de îngrijorare, mi-a spus:

- Vezi ce faci cu mine, măi cumnate, pentru că eu nu pot să stau multă vreme la Părintele. Ajungem, ne mărturisim şi plecăm. Ai auzit? Dacă nu se poate, apoi eu voi pleca şi nemărturisit. Cred că m-ai înţeles!

Eu i-am răspuns:

- Bine, cumnate, numai dacă se poate. Dar dacă acolo vor fi oameni care aşteaptă de o zi, două, apoi nu vom putea intra înaintea tuturor, pentru că doar oameni suntem cu toţii.

Atunci el mi-a zis:

- Da, dar dumneata te ai bine cu Părintele şi poţi să-i spui cum e cazul cu mine că nu mai pot aştepta. Dacă nu şi nu, atunci voi pleca nemărturisit. Cred că acum m-ai înţeles!

- Lasă, bre, ca să ajungem acolo - îi răspund eu - şi atunci vom vedea cum se prezintă lucrurile.

Când am ajuns, erau foarte mulţi oameni care aşteptau şi de câte două-trei zile. Luăm şi noi blagoslovenie şi stăm şi noi alături de ceilalţi care ascultau cuvânt de mântuire. Trecând câteva ore şi văzând că nici pomeneală nu-i de a se putea mărturisi, mi-a şoptit la ureche:

- Cumnate, roagă pe Părintele să mă mărturisească, iar de nu, eu plec. Nu mai stau nici un minut. Pierd maşina şi eu nu mai am cu ce să mă duc acasă.

Eu nu îndrăzneam să întrerup pe Părintele, însă a observat pe cumnatul meu că mi-a spus ceva la ureche. Făcând o pauză a întrebat dacă nu cumva are cineva ceva de întrebat. Cumnatul s-a grăbit a-mi face semn ca să vorbesc cu Părintele.

- Cumnatul meu se cam grăbeşte şi ar vrea să se mărturisească dacă se poate?

Părintele a răspuns:

- Frăţia ta ce zici, se poate?

- Eu văd că nu se poate, dar îmi pare rău de cumnatul meu, că nu mai stă şi pleacă nemărturisit!

- E mult mai bine să plece nespovedit, decât să se spovedească pripit, fără pregătirea trebuincioasă. De va pleca aşa, va rămâne mereu cu o căinţă în inima sa, că a plecat nespovedit şi îşi va imputa pentru aceasta. Dar dacă se va spovedi pripit, aşa cum nu trebuie, va avea o mulţumire falsă, zicând întru sineşi: „Mulţumesc lui Dumnezeu că am reuşit să mă mărturisesc, să fac şi eu o spovedanie aşa cum trebuie, după pravila Bisericii”. Vedeţi că e mult mai de preferat starea dintâi decât cea de-a doua... şi aşa a plecat cumnatul meu nemărturisit, iar eu am rămas acolo cu Părintele.

După ce a plecat cumnatul, parcă au fost sfătuiţi, că au mai venit din partea Iaşilor doi oameni, tot aşa grăbiţi ca şi cumnatul. Ei însă mai aveau şi pretenţia ca imediat după ce se vor spovedi, să primească şi Sfintele Taine. Acest lucru era cu neputinţă, deoarece părintele Nicodim nu dădea nimănui cu uşurinţă Dumnezeiasca Împărtăşanie dacă nu avea probe sigure că cel ce le primeşte şi-a înnoit cât de cât haina cea veche a vieţii de mai înainte, având în vedere cuvântul cel scris în Sf. Evanghelie: „Nu puneţi petec nou la haină veche, nici, vin nou în burduf vechi”.

Să nu te târguieşti cu Duhovnicul

Ne povesteau unii că au plecat de acasa cu scopul de a găsi un duhovnic iscusit.

- După ce-l găsim, ziceau ei, o să ne mărturisim şi împărtăşim totodată.

Mergând prin vreo câteva mănăstiri şi întrebând, ba pe unul ba pe altul, de vreun duhovnic iscusit, toţi i-au îndreptat la mănăstirea Văratec, la părintele Nicodim Măndiţă. Bucuroşi că l-au găsit, i-au spus Părintelui dorinţa lor pe care o aveau. La rândul său, Părintele le-a spus că ei trebuie să-şi scrie toate păcatele pe hârtie, mai înainte de a se spovedi; iar în ceea ce priveşte Sfintele Taine, rămâne de văzut după ce se vor mărturisi.
Unul din ei când a auzit de nişte condiţii aşa de grele şi că nu e sigur că va primi Sfintele Taine, şi-a luat rămas bun pentru totdeauna de la Părintele şi a plecat. Celălalt a stat acolo două zile, s-a mărturisit şi a plecat tare mulţumit acasă, de parcă l-ar fi împărtăşit. Ce-i drept, după spovedanie, n-a mai îndrăznit să spună ceva despre Sfintele Taine. Şi-a dat seama destul de bine de la pregătirea pentru spovedanie, că a primi cineva Sfintele Taine nu-i aşa de uşor, îi trebuie o înnoire a vieţii şi o bună pregătire, ca să se poată folosi şi nu

a se osândi. După vreo trei ani de zile ne-am regăsit la Părintele. De data aceasta eu nu l-am recunoscut, deoarece el purta podoabă bărbătească, dar m-a recunoscut el pe mine. Abia acum terminase jumătate din canonul de citit şi venea să primească Sfintele Taine chiar de la părintele Nicodim, după cum îi spusese la ultima mărturisire. Aşa că tocmeala ce au făcut-o ei de acasă, când au plecat, nu s-a potrivit cu cea de la mănăstire... iar despărţirea lor de moment, a fost o despărţire pentru veşnicie!...Erau cazuri când unii aşteptau zile întregi până reuşeau să se mărturisească; iar altă dată reuşeau să se mărturisească şi mai curând. De pildă, Părintele făcea slujbă la toate cele trei biserici ce se aflau la mănăstirea Văratec câte o săptămână la fiecare, adică trei săptămâni la rând, după care era o săptămână liber. Atunci când era liber şi oamenii erau bine pregătiţi, fiecare din ei cu păcatele scrise pe hârtie, îi mărturisea îndată. Au fost zile când, de dimineaţa şi până seara târziu, a reuşit să mărturisească 30-40 şi chiar 50 de oameni. Dar când era de rând la slujba Bisericii, atunci mărturisea în veşmântărie printre ectenii sau când se citea psaltirea sau canoanele; însă atunci nu reuşea să mărturisească aşa de mulţi ca atunci când era liber. Ia să stăm puţin şi să ne gândim, oare nu se împlineau şi aici cuvintele Sf. Apostol Pavel, zise către Corinteni: „Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească” (1 Corinteni 3, 6).

Cremenea, iasca și amnarul

Cuvântul de învăţătură fiind în desfăşurare, după ce a terminat de explicat ce înseamnă lepădările de la Botez, Părintele a făcut iarăşi o pauză, după care a întrebat:

- Mai aveţi de întrebat ceva?

Dacă a văzut că nimeni nu mai zice nimic, a continuat:

- Dumneavoastră veniţi la mărturisire, ca să vă uşuraţi de păcatele pe care le-aţi săvârşit. Bine faceţi! Numai că se cere ca, după ce vă veţi mărturisi păcatele, să vă osteniţi a pune început bun de pocăinţă, să vă schimbaţi felul de viaţă de până acum. Şi aşa făcând, spovedania păcatelor, foloseşte mult creştinului... Dacă, după spovedanie, vă întoarceţi cu ştiinţă şi voinţă iarăşi la păcatele pe care le-aţi mărturisit Duhovnicului, înseamnează că vă osteniţi în zadar...

Parte din dumneavoastră care sunteţi mai în vârstă, aţi cunoscut cum bătrânii noştri aprindeau focul lovind cu amnarul în cremene, care avea pusă deasupra ei o bucată de iască. Şi cremenea, făcând scântei, se aprindea iasca de deasupra ei. Aşa reuşeau ei ca să aprindă foc. Cremenea e simbolul Cuvântului lui Dumnezeu, iar amnarul e Duhovnicul. Meşterul care loveşte cu amnarul în cremene, e Însuşi Dumnezeu; iasca sunteţi dumneavoastră. Cremenea este bună, face scântei atunci când Meşterul loveşte cu amnarul în ea, dar dacă iasca este umedă, adică dumneavoastră sunteţi umezi de gânduri rele şi patimi de care nu voiţi a vă lepăda, nu se aprinde focul dragostei de Dumnezeu. Atunci la nimic nu vă foloseşte spovedania singură. Odată cu spovedania cea făcută după pravila bisericii, trebuie să se aprindă în inima dumneavoastră o dragoste de a fi şi a rămâne totdeauna cu Dumnezeu. Precum se lasă pielea în mâna cizmarului de o întinde şi o trage pe calapod, tot aşa trebuie să vă lăsaţi traşi şi dumneavoastră după calapodul învăţăturilor sănătoase, dacă doriţi cu adevărat să vă mântuiţi sufletul. De aţi asculta până la moarte de învăţătura care v-o dau şi veţi trăi creştineşte, după voia lui Dumnezeu, vă asigur că vă mântuiţi sufletul, scăpaţi de muncile cele veşnice şi mergeţi la fericire, iar de veţi petrece viaţa dumneavoastră după pofta inimii, după pofta ochilor şi după duhul lumii deşarte, vă pierdeţi atunci sufletul.

După acest cuvânt de învăţătură a făcut apoi molitfa pentru spovedanie şi odată cu seara a reuşit să-i spovedească pe toţi.

Corectitudine

Părintele Nicodim, iubind pe Dumnezeu din toată inima sa, căuta ca în orice împrejurare să respecte cu stricteţe orice poruncă Dumnezeiască, orice învăţătură a Bisericii.

Mi-a povestit un om bătrân şi credincios, ucenic ascultător al lui, că a fost o vreme când Părintele a stat mai multă vreme la el în gazdă, prin 1944 (câteva luni de zile). Preotul paroh s-a bucurat mult de venirea lui în parohia sa. În fiecare duminică şi sărbătoare făceau slujba Sfintei Liturghii împreună şi-l ruga întotdeauna să ţină el predică. Bătrânul credincios l-a rugat să-l spovedească, deoarece era vremea postului şi, de zeci de ani, din tinereţe, tot la el se spovedea. Părintele Nicodim i-a răspuns:

- Nu pot să te spovedesc, fără voia preotului paroh.

Cum Părintele stătea la el în gazdă, i-a zis iarăşi:

- Aici nu ne vede nimeni şi nici părintele paroh nu va putea afla de acest lucru.

- Da, aşa este, a zis părintele Nicodim, nu ne vede nimeni, dar ne vede Dumnezeu. De ochiul Lui nu ne putem ascunde nicăieri.

Auzind acestea, bătrânul nu a mai zis nimic, dar s-a minunat de felul cum Părintele respecta cu sfinţenie cele ce se aflau scrise în pravila bisericii, că preotului musafir, venit pentru un timp într-o parohie, nu-i este îngăduit să facă vreun serviciu religios cuiva, fără voia preotului paroh.

Nu te poți mântui fără duhovnic iscusit

Zăbovind cu lucru până la miezul nopţii, am zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, dacă omul are cărţi sfinte şi citindu-le se osteneşte a face fapte bune şi a duce o viaţă creştinească, dar nu ţine cont de nici un Duhovnic iscusit, se poate mântui sau nu?

- De va avea cineva oricâte cărţi, a zis Părintele, şi citindu-le să se ostenească a face fapte bune cât de multe, dar, de nu va avea Duhovnic iscusit, nu se poate mântui. E la fel ca un bolnav care intră într-o farmacie plină de medicamente însă fără farmacist. Omul bolnav, oricât de înţelept ar fi, nu va putea fără farmacist să-şi ia medicamentele trebuincioase bolii lui. Ceea ce este mama sau doica pentru creşterea copilului, la fel este Duhovnicul pentru creştinul care vrea să se mântuiască. Copilul nu poate creşte fără mamă sau doică, la fel e şi cu creştinul care vrea să urce pe treptele virtuţilor către Împărăţia lui Dumnezeu, are nevoie de un Duhovnic iscusit. Sfântul Apostol Pavel spune: „Eu v-am născut pe voi întru Iisus Hristos" (1 Corinteni 4, 15; Galateni 4, 19). „Că de aţi avea zece mii de dascăli în Hristos, dar nu mulţi părinţi". Duhovnicul pentru creştin este întocmai ceea ce este calapodul pentru încălţăminte, tiparul pentru cărămizi, ş.a.m.d.

În Sfânta Evanghelie, Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne învaţă câte ceva despre duhovnic, zicând: „Când orb pe orb se vor călăuzi, vor cădea amândoi în groapă". Vezi că cineva trebuie să fie ca orbul, adică să se lase condus de altcineva. Dar vai, când şi Duhovnicul va fi orb, adică necunoscător al învățăturii și neiscusit în Sfintele Scripturi. Pe lângă un bogat bagaj de cunoştinţe, ca să fie în măsură de a rezolva fel de fel de probleme ce apar în viața omului, Duhovnicul trebuie să mai aibă si o viaţă plină de sfinţenie, pentru a nu afla ucenicii lui nici un prilej de sminteală întru el. Iar ucenicul (creştinul) trebuie să se lase în stăpânirea Duhovnicului său, asemenea unui prunc, pe care mama lui îl înfaşă, îi face baie, îi dă piept, fără ca copilul să se împotrivească cu

ceva. Sau ca bolnavul care când merge la operaţie, se lasă de bună voie în mâna doctorului, care îl leagă pe masa de operaţie, îi taie din părţile trupului după priceperea lui, fără ca bolnavul să se împotrivească. Căci nu va fi ucenicul mai mare ca dascălul; ceea ce înseamnă că de va avea creştinul un Duhovnic iscusit, va ajunge şi el la fel, de se va osteni ca Duhovnicul său, iar de va avea un Duhovnic neiscusit, oricât de mult se va osteni, nu va ajunge decât la măsura lui, după cum s-a spus mai sus, că ucenicul desăvârşit, va fi ca dascălul său.

Dumnezeu ne caută când nu-L căutăm

În timp ce părintele Nicodim ţinea cuvânt de învăţătură către cei adunaţi în jurul lui şi arăta ce însemnătate are Duhovnicul iscusit în viaţa creştinului, o femeie tânără, din întâmplare, (sau mai bine zis din purtarea de grijă a lui Dumnezeu), trecea pe la poarta casei unde Părintele locuia şi învăţa pe oameni. Fără să stea mult pe gânduri, a deschis poarta şi a intrat. S-a apropiat de Părintele şi i-a sărutat mâna. Părintele s-a uitat la ea puţin şi, văzând-o aşa de goală, i-a zis:

- Vrei ceva?

Ea a răspuns:

- Vreau să ascult.

- Du-te mai întâi şi te îmbracă şi apoi vino aici şi ascultă, i-a zis iarăşi Părintele.

Când a auzit aceste cuvinte, femeia a dispărut. Eu socoteam că n-are să mai vină, dar după vreo 10-15 minute a apărut iarăşi. De data acesta avea o ţinută

cuviincioasă. Se observa bine că hainele de pe dânsa erau împrumutate de la maici. Cât a stat cu noi ascultând cuvânt de învăţătură de la Părintele, mereu a plâns şi a suspinat.

După ce am plecat de la Părintele s-a ţinut după noi. Cineva dintre noi a ajutat-o să se pregătească de spovedanie... A treia zi după aceea a reuşit şi ea să se mărturisească părintelui Nicodim, dovedindu-se, în scurtă vreme, o bună creştină. Ne spunea mai târziu că fără voia ei fusese parcă împinsă de la spate spre casa Părintelui, iar hainele cele necuviincioase pe care le-a dezbrăcat atunci, nu le-a mai îmbrăcat niciodată. Se ruşina să le mai şi privească. Acestea toate sunt urmări ale necunoştinţei învăţăturii Bisericii lui Dumnezeu. Aici se potriveşte ceea ce zice proorocul Isaia, ca din partea lui Dumnezeu: „Mă voi lăsa găsit de cei ce nu mă caută".

Importanța canonului

Într-o zi, sosind la părintele Nicodim, am găsit 30-40 de bărbaţi şi femei care ascultau cu nesaţ cuvântul de mântuire. Între altele îmi reamintesc că spunea despre folosul ce-l are creştinul drept-credincios care se sileşte la facerea sfintelor rugăciuni şi grăbeşte a îndeplini canonul ce l-a primit la mărturisire. „Mare folos aduce creştinului spovedania curată, făcută după Pravila Bisericii" spunea Părintele. Am găsit scris într-o carte bisericească cu slove vechi, o întâmplare ca aceasta.

Era undeva în părţile Rusiei, un creştin drept-credincios care s-a mărturisit la un preot iscusit, după pravila bisericii. Un vecin al său, plin de răutate în inima sa, a mers la o vrăjitoare vestită din apropiere, care făcea mari isprăvi cu vrăjile ei, de se dusese vestea până departe, şi i-a zis:

- Am venit aici la tine, ca să-ţi plătesc oricât ai cere, numai să mă pot răzbuna pe un vecin al meu.

Vrăjitoarea i-a zis:

- După câteva zile, ai să-i plângi de milă, iar mie îmi vei da atâţia galbeni.

Omul a plecat acasă mulţumit de cele ce i-a spus vrăjitoarea. Au trecut zile, săptămâni şi luni, dar creştinul acela nu a pătimit nici un rău. Ba încă toate ale lui sporeau văzând cu ochii. Vecinul nu a mai putut răbda şi a mers iar la vrăjitoare, să vadă ce s-a întâmplat. Vrăjitoarea se pregătea să meargă şi ea la acel preot duhovnic iscusit pentru a-şi mărturisi păcatele şi fărădelegile ei de o viaţă întreagă. Omul a întrebat:

- Ce ai făcut? Că eu am socotit că ai uitat de mine?

- Ba nu, a zis vrăjitoarea cu chipul smerit, eu n-am uitat, dar s-a petrecut ceva deosebit şi vrăjile mele cele cu isprăvi mari, nu mai fac nici doi bani. Stai puţin şi ai răbdare să-ţi povestesc toată întâmplarea. După ce ai plecat de la mine rândul trecut, după o oră am şi început vrăjile. Am trimis un grup de draci ca să facă rău acelui om, vecin al dumitale. După un timp a sosit acel grup de draci, şi au spus că nu au reuşit să-i facă nici un rău. L-au găsit la câmp cu boii la arat, dar n-au putut, nici măcar să se apropie de el. De la o distanţă oarecare, în jurul lui se simţea o putere nevăzută care ne oprea. Auzind eu acestea de la acei draci, a zis vrăjitoarea, am trimis alt grup de draci, mai pricepuţi şi mai puternici decât cei dintâi. Dar până la urmă, au venit şi ei ca şi cei dintâi, ofiliţi şi necăjiţi, că n-au reuşit să-i facă nici un rău. Ba nici n-au putut măcar să se apropie de el, de soţia lui sau de copiii lui şi nici de casa lui. Atunci eu îngrozită de cele ce am auzit de la dânşii, i-am întrebat:

- De ce nu v-aţi putut apropia de ei şi de toate ale lui?

Atunci ei, peste voia lor, siliţi oarecum de o putere Dumnezeiască, mi-au spus:

- Omul acela de care noi nu ne putem apropia, a fost şi s-a mărturisit la un preot duhovnic iscusit. A primit canon de la dânsul şi se osteneşte a-l face.

Auzind eu acestea, i-am întrebat:

- Voi nu vă puteţi apropia de nici un creştin care se mărturiseşte la preot?

- Ba da, au răspuns ei, noi ne putem apropia de cei ce se mărturisesc la preoţi, însă de acei creştini nu ne putem apropia, care se mărturisesc după sfânta pravilă a bisericii şi spun toate păcatele cu căinţă şi hotărâre în inima lor să pună început bun, primesc canon şi se ostenesc zi de zi în facerea canonului. Noi de acei creştini nu ne putem apropia.

Auzind eu acestea de la draci, m-am îngrozit cumplit, aducându-mi aminte de toate păcatele şi fărădelegile mele. Acum m-am pregătit să merg şi eu la acel preot duhovnic iscusit, ca să mă mărturisesc după pravila bisericii. Să primesc şi eu canon de la el şi să mă ostenesc a-l face ca să mă mântuiesc şi eu cu mila lui Dumnezeu.

Omul acela, auzind acestea de la vrăjitoare, a plecat mirându-se, iar vrăjitoarea a şi plecat la acel peot. Rugându-se de preot să o primească, la început n-a vrut, dar plângând cu lacrimi amare şi povestindu-i şi lui cele petrecute cu diavolii, a primit-o, a mărturisit-o, şi i-a dat canonul cuvenit. S-a ostenit cu multă dragoste a-l împlini, şi până la moartea ei povestea la toţi cele petrecute cu diavolii şi-i îndemna să se îngrijească fiecare de sufletul lor. Şi petrecându-şi restul vieţii în fapte bune şi roade vrednice de pocăinţă, Bunul Dumnezeu i-a dăruit sfârşitul cel bun şi s-a mântuit.

- Vedeţi, dragii mei - a continuat Părintele - câtă putere are mărturisirea curată, după pravila bisericii şi câtă binefacere aduce ea creştinului drept-credincios! Când veniţi la preot ca să vă mărturisiţi, e bine mai întâi de toate să vă pregătiţi bine, bine de tot. Să vă scrieţi pe hârtie toate păcatele, apoi să le învăţaţi pe de rost şi apoi să vă mărturisiţi cu căinţă şi cu hotărâre, primind canonul cuvenit, să vă puteţi folosi vremelnic şi veşnic.

O fată a întrebat cu sfială:

- Cuvioase Părinte, ce să fac eu pentru că nu pot să învăţ păcatele pe de rost, oricât de mult le-aş citi?

Părintele i-a răspuns:

- Dacă nu poţi să le înveţi, atunci citeşte-le de 70 de ori înaintea sfintelor icoane stând în genunchi şi după aceea le poţi mărturisi citindu-le de pe hârtie, pentru că Dumnezeu nu cere omului cele cu neputinţă.

Fata a rămas mulţumită cu răspunsul primit de la Părintele.

În prezența lui ne simțeam în siguranță

Era într-o zi de duminică. După ce s-a terminat slujba Sfintei Liturghii, aşteptam cu toţii la uşa veşmântăriei de la biserica Sf. Ioan din mănăstirea Văratec. Aşa aşteptam noi întotdeauna când Părintele era de săptămână, iar când era liber pleca din sfântul Altar imediat după ce se termina slujba, încât noi nu aveam timp să luăm sfânta anaforă. Dar când făcea de săptămână, mai zăbovea în sfântul altar vreo jumătate de oră în care timp noi luam anaforă şi, ieşind din biserică, mergeam către uşa veşmântăriei. Se întâmpla câteodată să ne ţină cuvânt de învăţătură acolo. El stătea pe scări privind cu faţa luminată spre noi, iar noi stăteam ca puişorii golaşi cu gurile căscate să primim de la el învăţătură.

De multe ori s-a întâmplat, nu numai mie, dar şi altora să plecăm de acasă spre Părintele, amărâţi în sufletele noastre de anumite necazuri ce năvăleau asupră-ne în dorinţa ca să i le spunem lui rând pe rând pe toate. Dar se întâmpla ca apropiindu-ne din ce în ce mai mult de casa aceea blagoslovită, unde locuia acest binecuvântat Părinte, ne uşuram de ele încât atunci, când luam blagoslovenie şi-i sărutam mâna, eram cu totul refăcuţi şi răspundeam la întrebarea ce ne-o punea:

- Ce aţi mai păţit? Ce mai este pe acasă?

- Slavă lui Dumnezeu, bine, cu rugăciunile Cuvioşiei voastre! - răspundeam noi.

De multe ori mi se întâmpla să plec la Părintele cu scop să mă mărturisesc, sau stătem acolo o lună, două şi nu reuşeam să mă mărturisesc din anumite motive şi era nevoie să plec acasă tot nemărturisit, dar o spun în frica lui Dumnezeu că numai o singură blagoslovenie dacă luam, plecam acasă aşa de mulţumit şi uşurat sufletește, ca și cum m-aş fi mărturisit. Și acest lucru mi l-au spus şi alţii că tot aşa plecau acasă de la Părintele nemărturisiţi de multe ori dar cu aceeaşi pace şi bucurie în inima lor, de parcă se mărturiseau. Aici se împlineşte cuvântul Mântuitorului din Sfânta Evanghelie care zice că „peste care mâinile îşi vor pune, bine le va fi”.

Schimbarea dreptei Celui Preaînalt

Într-o localitate de la noi, din Moldova, trăia nu demult un om ce purta şi el nume creştinesc, ca toţi creştinii de nume, dar nu se putea bănui nici pe departe, că odată şi-odată va părăsi viaţa lui dezordonată şi va deveni un creştin model.

Au trecut anii cei mai frumoşi ai tinereţii, pe care omul i-a petrecut în slujba lui satan. Însă Dumnezeu care nu voieşte moartea păcătosului, l-a avertizat cu un accident grav, dar el nu a băgat în seamă acest lucru şi a continuat cu beţia, înjurăturile şi cu celelalte blestemăţii...

Datorită faptului că nu îngrijea de familie, ci o trata cu cruzime, şi-a trimis soţia încă de tânără cu zile în mormânt şi a rămas cu cei opt copii, care trăiau din mila vecinilor.

Anii bătrâneţii se apropiau din ce în ce mai mult şi omul nostru, simţind cum puterile îl părăsesc, s-a dus de câteva ori pe la nişte mănăstiri din apropiere în speranţa că va reuşi să scuture acest jug aşa de greu, al patimilor pe care l-a purtat o viaţă întreagă, dar toate încercările au fost fără nici un rezultat mulţumitor.

În ultima instanţă aude şi el de marea lucrarea a părintelui Nicodim Măndiţă de la mănăstirea Văratec şi ca pentru ultima dată, s-a hotărât să meargă până acolo. Ajutat de cineva, s-a pregătit bine de mărturisire şi a plecat. Cei care au fost cu el, mi-au povestit că aşa de mult a plâns la mărturisire, că suspinurile lui se auzeau până departe. Aşa a petrecut tot timpul, plângând şi gemând de durere, până au plecat acasă cu toţii. Şi făcând o întorsătură în loc, schimbarea vieţii lui din temelie a pus în uimire şapte sate, pentru că cele 72 de cărţi ce le-a avut de citit şi cele şapte laude ce le-a făcut zilnic au avut putere ca să-l facă pe bietul om, a nu mai călca blestematul prag al cârciumelor, unde şi-a pierdut anii vieţii şi toată zestrea sufletească.

Aceasta este schimbarea dreptei Celui Preaînalt. Aceasta se cheamă şi este prima înviere a omului, pentru care Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos îl fericeşte în Sfânta Evanghelie, dacă are parte de ea. Iar părintele Nicodim văzând acestă minunată schimbare a omului aceluia, a zis: „Mai rar se întâmplă aşa ceva”.

Zilnic citeşti, zilnic scade și canonul

Într-o zi a venit la Părintele o femeie care, după ce s-a spovedit, mergând acasă se ostenea să-şi îndeplinească zilnic al său canon, însă de la o vreme, semănătorul de gânduri rele, diavolul, a început să o tulbure. Ea şi-a schimbat cu totul felul de viaţă pe care îl avea mai înainte de spovedanie. Nu mai ştia nimic ce se petrecea în sat. Nu mai stătea de vorbă pe şanţ sau în poarta casei ore întregi cu vecinii, cum obişnuise până atunci. Citind zi de zi prin sfintele cărţi, câte nu a aflat ea acolo, dar ucigaşul de oameni, diavolul, văzând-o că petrece în acea pace şi mulţumire sufletească, i-a semănat gânduri rele în mintea şi inima ei şi, într-o zi, s-a hotărât să meargă la părintele Nicodim să ceară să-i mai micşoreze canonul de citit, să-i mai scadă ceva din el.

Ce s-a întâmplat însă? Când a ajuns în faţa părintelui Nicodim, acest gând străin a părăsit-o definitiv şi parcă îi era ruşine să-şi mai aducă aminte de el. Totuşi, de teamă, ca nu cumva venind acasă, să mai aibă necaz cu el, i-a spus:

- Cuvioase Părinte, parcă îmi este şi ruşine să vă mai spun ce am păţit eu acasă. De la o vreme m-a chinuit un gând. Să vin la Sfinţia voastră şi să vă rog să-mi mai micşoraţi din canon, să mai scădeţi ceva, pentru că mi se părea prea mare. Asta s-a întâmplat când eram acasă, dar când am ajuns aici, acest gând m-a părăsit definitiv, însă de teamă, eu tot vi l-am spus.

Când a auzit Părintele despre ce-i vorba, a zis zâmbind:

- Da, sigur că da, eu te scad pe fiecare zi, cu câte ceva din canon, dacă te osteneşti să citeşti. Dacă citeşti azi câteva pagini şi mâine câteva pagini, eu te scad pe fiecare zi de canon în raport cu cititul. Aşa că fii liniştită, vezi-ţi de treabă şi nu primi gânduri străine ca acestea, care te tulbură, căci te păgubeşti vremelnic şi veşnic. Aceste gânduri sunt de la vrăjmaşul cel de obşte al neamului omenesc, care nu ne vrea binele, ci numai răul. După cum nu poţi spăla rufele fără apă multă şi curată, aşa nici sufletul nu se poate curăţi fără Cuvântul lui Dumnezeu, pe care-l găsim în sfintele cărţi.

Femeia ascultând, s-a încurajat mult şi a plecat acasă cu o hotărâre statornică în inima ei, de a se grăbi mai mult cu cititul cărţilor de canon.

Între mărturisire şi dezlegare stă canonul

O doamnă învăţătoare, care a venit să viziteze mănăstirea Văratec, a luat parte la slujba Sfintei Liturghii. În soborul de preoţi ce slujea, era şi părintele Nicodim. La predică s-a nimerit să fie chiar dânsul de rând. Acea doamnă auzind predica, a rămas la urmă după slujbă, să vorbească cu părintele Nicodim. Între altele, ea l-a rugat să o mărturisească. Părintele a fost de acord, dar i-a spus că nu se poate mărturisi aşa de pripit.

- De vrei să te foloseşti cu adevărat, vremelnic şi veşnic, atunci urmează să te pregăteşti bine după caietul cu păcatele omeneşti, să le înveţi pe de rost şi apoi poţi veni să te mărturiseşti. Altfel nu se poate face o mărturisire bună, după pravila Bisericii.

Acesta a fost răspunsul pe care i l-a dat, după care doamna a stat puţin pe gânduri. Ea nu a mai auzit de aşa ceva până atunci. Apoi a întrebat iarăşi:

- Dar unde pot eu găsi caietul acela cu păcatele omeneşti, de care mi-aţi spus? Aş vrea şi chiar doresc de multă vreme aşa ceva, cum spuneţi Sfinţia dumneavoastră - şi a început să lăcrimeze chiar.

Părintele Nicodim şi-a dat bine seama că are în faţa lui un suflet dornic a se mântui. A trimis-o în deal la nişte maici ca să o ajute la pregătire. Şi într-adevăr doamna învăţătoare s-a pregătit şi era tare bucuroasă în inima ei că a sosit şi ziua aceea mult dorită, de a se putea curăţi de păcatele ce apăsau pe conştiinţa sa de multă vreme.

Maicile, care au ajutat-o la pregătire, nu erau maici obişnuite, ci alese, cuvioase, îndrumate de părintele Nicodim, care puteau să sfătuiască pe orice persoană

care le-ar fi cerut ajutorul, pentru a se putea pregăti cât mai bine pentru a face mărturisirea păcatelor după sfânta Pravilă. Doamna aceea, deşi era învăţătoare, a avut ocazia să înveţe şi ea ceea ce nu a mai auzit vreodată. Căci şcoala pe care a urmat-o ea zi de zi, până să ajungă a fi pe post de învăţătoare, n-a avut puterea sau posibilitatea să-i facă cunoscut lucrul cel mai de căpetenie, şi ca să zicem mai pe scurt, «încă un lucru care trebuie» fiecărui muritor, grija pentru îndreptarea vieţii, pentru mântuire.

În timp ce se pregătea pentru mărturisire, doamna a început a înţelege ce este acea greutate a păcatului şi putinţa de a se izbăvi de el prin facerea canonului şi schimbarea din temelie a modului de viaţă petrecut până acum.

La mărturisire a simţit în mod vădit, cum o putere de sus a întărit-o atunci, când părintele Nicodim a rostit cuvintele de dezlegare a păcatelor sale, făcându-i pe cap semnul Sfintei Cruci, după ce mai întâi i-a rânduit drept canon, să citească un anumit număr de cărţi sfinte. După mărturisire, doamna a mai zăbovit prin mănăstire vreo câteva zile.

Când să plece acasă, a venit iar pe la Părintele, oarecum cam îngrozită. Ce s-a întâmplat? Cât a mai stat prin mănăstire, a auzit de ici de colo, fel de fel de păreri şi şoapte, care îi spuneau:

- Să mergi iar la Părintele să te dezlege de acest canon aşa de greu, că vezi, dumneata eşti ocupată cu şcoala, cu copiii, cu menajul şi nu mai ai timp să te ocupi şi cu cititul atâtor cărţi. De nu te va dezlega de acest canon, atunci măcar să ţi-l schimbe, să-ţi dea alt canon, să dai ceva bani ca să scapi de el.

Şi aşa, în urma sfaturilor primite, doamna noastră învăţătoare, a venit să se târguiască la părintele Nicodim. Cum a văzut-o Părintele că deschide poarta, parcă a şi cunoscut pricina şi a întrebat-o:

- Ce s-a întâmplat?

Dânsa nu se pricepea cum să înceapă vorba:

- Nu s-a întâmplat nimic, Părinte, dar vedeţi, eu am uitat să vă spun că sunt tare ocupată cu şcoala, cu copiii şi cu treburile casnice, aşa că nu cred că voi mai putea să mă ocup şi cu cititul acelor cărţi pe care mi le-aţi dat drept canon. V-aş ruga tare mult să mă dezlegaţi de acest canon cu cărţi de citit, mai bine plătesc ceva. Vă dau două mii de lei. Îi am la mine, numai să mă scăpaţi de canonul cititului care-i aşa de greu pentru mine.

După un timp de gândire, Părintele i-a zis cu vocea plină de durere:

- Mă mir de dumneata care ești în învățământ, că te îngrozeşti aşa de mult de cititul cărţilor. La noi aici vin bărbaţi şi femei care nu ştiu o buche de carte şi primesc acest canon cu toată bunăvoinţa şi dragostea şi se folosesc foarte mult de cititul cărţilor. Plătesc cu bani pe cei ce ştiu carte de le citesc şi ei ascultă. În aceste cărţi pe care ţi le-am dat să le citeşti, o să găseşti multe lucruri pe care nu le cunoşti acum. Dumneata îmi făgăduieşti bani ca să te scap de citit. Dar eu ce să fac cu banii dumitale dacă îi primesc? Iar dumneata, dacă îmi dai bani şi nu mai citeşti învăţătura sfântă, care îţi hrăneşte sufletul, cum rămâi? Această comoară de învăţături, care se află în sfintele cărţi, este absolut necesară pentru hrana sufletului, după cum ne învaţă Mântuitorul: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu" (Matei 4, 4). Tocmai pentru că am fost lipsiţi de cuvântul lui Dumnezeu, am ajuns astăzi la sapă de lemn, mai ales din punct de vedere sufletesc. Aşa că te sfătuiesc să nu pleci urechea la vorbe care te păgubesc, căci sunt sigur că de vei începe a citi prin sfintele cărţi, puţin câte puţin, în raport cu cititul, te vei uşura şi de păcatele pe care le-ai mărturisit. Păcatul săvârşit nu-l părăseşte pe om, de nu se va lumina şi alimenta cu hrană sufletească, care este cuvântul lui Dumnezeu. După cum ai observat la mărturisirea ce ai făcut-o, că mai înainte de a primi dezlegarea păcatelor, ai primit de la duhovnic canonul cuvenit şi apoi dezlegarea păcatelor. Ca să poţi ajunge la dezlegarea sau iertarea păcatelor cu adevărat trebuie să treci prin canon. Între mărturisirea păcatelor şi dezlegarea lor stă la mijloc canonul. Dreptatea Dumnezeiască nu se poate împăca de nu va fi păcatul pedepsit, ori aici vremelnic prin facerea canonului, ori în veşnicie fără nici un folos, cu canonul veşnic

al muncilor. Dar să ştii că nu acest canon uşurează şi iartă păcatele noastre, ci jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, dar pentru a ne face şi noi părtaşi acesteia, trebuie să facem acest mic şi uşor canon, fără de care nu putem să ne uşurăm şi curăţim de păcate... Alege ce vrei.

Atunci doamna învăţătoare a rămas hotărâtă a face mai bine canonul aici în această viaţă, decât în veşnicie... A sărutat mâna Părintelui şi a plecat voioasă la casa ei.

- Vezi, cum lucrează vrăjmaşul mântuirii prin vasele slabe, prin năimiţii lui? a zis Părintele. Doamna aceasta care s-a pregătit aşa de bine de mărturisire şi s-a hotărât a nu mai lua parte pe viitor la petreceri cu ospeţe drăceşti, iată, cum i-a şoptit vrăjmaşul ca să facă orice canon, numai să nu citească prin sfintele cărţi, să nu se lumineze cu cuvântul lui Dumnezeu, să trăiască şi mai departe în întuneric, ca şi până acum. Cât e de viclean satana, şi cum a adus atâta groază în sufletul ei, de a nu mai citi cărţi sfinte. Alimentarea zi de zi cu cuvântul lui Dumnezeu şi facerea sfintelor rugăciuni, e singurul mijloc care-l face pe om, cu darul lui Dumnezeu, a se pregăti pentru viaţa de veci şi a duce o viaţă rodnică în fapte bune. De aceea şi noi, care atât de mult ne-a miluit bunul Dumnezeu, să ne ostenim a veni în ajutorul aproapelui pe toate căile posibile şi imposibile: cu o carte bună, cu un sfat bun, creştinesc, cu pilda vieţii, cu rugăciunea, cât mai trăim pe acest pământ.

A citit pentru altul, dar s-a folosit şi el

Într-o zi, pe când Părintele vorbea cu cineva, aruncându-ne puţin privirea spre poartă, am văzut o mulţime de oameni şi femei care stăteau înafară şi nici unul din ei nu îndrăznea să ciocănească pentru a le deschide. Am mers şi le-am descuiat poarta.

După ce au intrat, ne-am dus cu ei în grădină şi aşezându-se pe bănci şi pe iarba verde, aşteptau asemenea celor ce stau la masă şi nu îndrăznesc să guste din cele puse înainte, până ce nu ia mai întâi cel mai bătrân.

Părintele Nicodim, văzând această tăcere şi-a dat seama că el are cuvântul, ca cel mai în vârstă şi de aceea, adresându-se către cei veniţi, le-a zis:

- Ce mai este pe la dumneavoastră?

Din acea mulţime, un bătrân i-a răspuns:

- Bună pace, Părinte! - şi arătând cu mâna spre unul din oamenii prezenţi, a zis:

- Omul acesta mi-a citit toate cărţile pe care mi le-aţi dat de canon. Citind pentru mine, s-a folosit şi el, căci câte lucruri minunate nu se află în acele blagoslovite cărţi. El are ţinere de minte şi a mai spus şi la alţii. Aşa că toţi câţi am venit acum, suntem pregătiţi să ne mărturisim şi hotărâţi a pune început bun de viaţă cu adevărat creştinească. După cum mă ştiţi, eu nu pot citi prin cărţi, dar aceste persoane care sunt aici s-au mişcat la cele ce le-a spus omul care mi-a citit mie cărţile de canon. Şi preotul din sat de la noi, e tare mulţumit de când a început omul acesta să citească pentru mine la canon. Acum vin mai mulţi oameni la biserică, decât înainte, Cuvioase Părinte, eu am avut vorbă cu acest om ca să-i plătesc pentru cărţile pe care mi le-a citit, dar după ce a terminat de citit, n-a mai vrut să primească de la mine bani. A spus că s-ar cădea ca el să-mi dea mie bani, deoarece abia de când a început să citească şi-a dat seama ce rost are el pe lumea asta fiind şi creştin muritor. Mi-a spus că dacă el nu-mi citea aceste cărţi, avea să trăiască până la moarte legat la ochi, necunoscând nimic şi avea să-şi piardă sufletul.

La auzul acestor cuvinte, părintele Nicodim s-a veselit nespus de mult. Şi veselindu-se Părintele, se veseleau împreună cu el şi îngerii lui Dumnezeu pentru aflarea oilor pierdute, pentru întoarcerea acestor suflete de pe calea pierzării la calea mântuirii... Făcându-se tăcere câteva minute, părintele Nicodim privea spre ei cu aşa plăcere, cum priveşte mama spre fiii săi, şi le-a zis:

- Vedeţi ce mare putere are citirea cărţilor sfinte pentru sufletele ce petrec în întuneric? Să facem şi noi cum face ariciul când merge în vie şi strugurii sunt copţi. Cum se suie pe butucul viei şi mănâncă până se satură, apoi scutură cu putere butucul, până ce cad bobiţe multe. Coboară apoi şi se tăvăleşte pe jos până se încarcă bine şi pleacă liniştit şi mulţumit că poate duce hrană puişorilor lui. Aşa să facem şi noi. Când auzim sau citim ceva bun, care ne foloseşte, să spunem şi altora, să se folosească şi ei. După ce ne-am alimentat noi cât trebuie, să ducem şi celor ce sunt în lipsă.

Omul acela, când a văzut că s-a făcut pauză, a început iar cu întrebările:

- Cuvioase Părinte, de mult ne zbatem noi să venim la Sfinţia voastră, dar n-am reuşit până acum. De câte ori eram gata să plecăm, apărea câte ceva, ba la unul, ba la altul şi eram nevoiţi să amânăm plecarea. Ne-am speriat de atâtea ispite care de fiecare dată ne făceau peste voia noastră, să renunţăm la plecare, să amânăm mereu. Terminasem canonul de citit şi dacă am văzut că nu putem pleca, am luat încă odată la citit acele cărţi, încât puţin a fost de nu am terminat canonul şi a doua oară. Oare am greşit dacă am citit încă o dată, fără voia Sfinţiei voastre? Căci drept să vă spun ne obişnuisem a asculta mereu câte ceva din acele cărţi şi nu mai puteam să stăm fără să ascultăm.

- Nu, n-aţi greşit cu nimic. Trebuie mereu să citim, le fel cum respirăm aerul sau cum ne alimentăm trupul cu mâncare şi băutură. Căci numai aşa făcând ne putem întări în credinţă, ne putem apropia şi uni cu Dumnezeu de aici de pe pământ ca să putem petrece cu el în veşnicie. De altfel, canonul citirii sfintelor cărţi, pe care 1-aţi primit la spovedanie, nu este şi nu trebuie să spunem că este canon greu. În *Pravila*

Bisericească de Nicodim Sachelarie, se numără între canoanele uşoare. Chiar Mântuitorul nostru Iisus Hristos, fericeşte pe cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc pe el.

Cartea sfântă schimbă viața

Un om, care a făcut serviciul la C.F.R., controlor de bilete, a ieşit la pensie. În acelaş timp cu pensionarea lui, a auzit şi de lucrarea ce o făcea Dumnezeu la mănăstirea Văratec prin persoana părintelui Nicodim. A mers şi el să vadă cu ochii ceea ce se auzea vorbindu-se cu aşa de mare răsunet şi dacă a reuşit să se mărturisească, i s-a părut că s-a născut din nou. Acea mare bucurie pe care a avut-o atunci când s-a angajat la C.F.R. pentru că îi garanta pe o bucată de timp o sursă de existenţă pentru el şi familie, de data aceasta bucuria lui că a reuşit să se împace cu Dumnezeu prin reînnoirea celui de al doilea botez al spovedaniei, bucuria, zic i-a fost aşa de mare, încât nu reuşea să o arate în întregime prin cuvinte, ci numai în timpul rugăciunii prin suspine negrăite şi lacrimile fierbinţi ale pocăinţei, împăcat şi mulţumit sufleteşte.

Fără să mai zăbovească un minut la cele deşarte şi trecătoare, cu o dragoste arzătoare, asemenea şcolarului silitor, sta şi citea cu nesaţ în sfintele cărţi, încât atunci când venea vremea să meargă la masă sau la alte treburi casnice, strict-necesare, i se părea o sarcină greu de purtat şi zicea şi el ca proorocul David: „Din nevoile mele scoate-mă” (Psalmi 24, 18).

Preotul paroh era tânăr şi prieten bun şi vecin cu el. Venind pe la el, adeseori îl găsea ba citind, ba făcând cele şapte laude cu soţia.

Odată, când i-a venit bine, i-a zis, aşa pieteneşte:

- Eu m-am speriat de matale. Nici când erai la serviciu la C.F.R. nu erai aşa de ocupat ca acuma. Mă tem că o să înnebuneşti tot citind mereu cărţi.

- Ba nu, cinstite părinte, de acum nu mai înnebunesc, dacă nu am înnebunit până acum. Este adevărat, am crezut şi eu că înnebunesc după ce am ieşit la pensie, pentru că nu aveam atunci cărţi de citit. Fiind obişnuit o viaţă întreagă cu serviciul pe care îl aveam, de a umbla mereu prin vagoane, cât îi trenul de lung, credeţi-mă, cinstite Părinte, că nemaimergând la serviciu şi stând mereu acasă, mă uitam mereu pe fereastră. Ieşeam afară fără nici o treabă şi intram în casă adeseori, de nu ştiam ce-i cu mine. Mereu mă certa soţia şi îmi spunea că sunt mai rău ca un copil. Da, atunci am crezut că înnebunesc. Şi poate chiar că mă şi stricam de cap, dacă bunul Dumnezeu nu-mi punea în faţă marea lucrare a părintelui Nicodim Măndiţă de la Văratec. Acum nu mai pot spune altceva decât slavă lui Dumnezeu că am o ocupaţie, ca să-mi pot da seama de rostul venirii mele pe pământ şi răspunsul ce îl voi avea de dat la înfricoşata Judecată, de nu voi face roade vrednice de pocăinţă. Mai înainte de a citi prin sfintele cărţi, mă socoteam un om corect şi fără nici un cusur, dar acum, vai, mă ruşinez de mine, Părinte, şi de viaţa pe care am trăit-o până acum. Dacă ar fi îngăduit aşa ceva, apoi, credeţi-mă că o spun în frica lui Dumnezeu, aş lăsa cu limbă de moarte ca trupul meu să nu fie îngropat în cimitirul Bisericii, ci să-l arunce în groapa unde se aruncă animalele moarte. Căci în viaţa mea i-am făcut trupului toate voile cele rele şi niciodată nu m-am înfrânat.

Părintele a ascultat cu multă atenţie, deoarece cuvintele lui erau pline de convingere şi de aici încolo l-a lăsat în pace pe ceferist ca să-i tihnească pocăinţa.

Sufletul se curăță citind sfintele cărți

Părintele Nicodim era la slujbă în Sfânta Biserică de la Schimbarea la Faţă. O femeie m-a tras puţin de haină. Când m-am uitat, mi-a făcut semn să ies puţin afară din biserică, pentru a-mi spune ceva. În pridvor mi-a spus ca să-l rog pe Părintele să o mărturisească, pentru că venise fără voia soţului şi nu putea sta, căci era de la mare distanţă. Merg la uşa de la veşmântărie şi rog pe maica să-l anunţe pe Părintele. Dacă a aflat care-i pricina, mi-a spus să vină numaidecât femeia. Când să-i dea canon, ea nu ştia carte şi stăruia la Părintele că va face orice alt canon, dar numai de citit cărţi nu poate. Atunci Părintele a întrebat-o:

- Dar dumneata poţi spăla rufe fără apă? Apoi dacă nu se pot curăţi rufele fără apă, tot la fel nici creştinul nu se poate curăţi de murdăria păcatului fără apa cea vie care este cuvântul lui Dumnezeu.

Ea a încercat să spună că dacă ar şti carte ar primi bucuroasă canon de citit, dar aşa cum? Părintele i-a zis iarăşi:

- Dacă vrei, atunci poţi citi cu urechile. Pui pe altcineva să-ţi citească şi dumneata asculţi. Nu vezi că toţi oamenii au case de locuit, dar nu toţi ştiu a construi? Pun pe altul care ştie, şi-l plătesc. Toţi oamenii sunt îmbrăcaţi cu haine, dar nu toţi sunt croitori, ci merg şi-i plătesc croitorului să le facă. Toţi au încălţăminte în picioare, toţi au sobe de încălzit în camere, dar nu toţi sunt cizmari sau sobari, ci plătesc acelora care ştiu să facă şi le fac. Aşa şi dumneata, dacă nu ştii carte, plăteşti acelora care ştiu să citească, iar dumneata asculţi cu atenţie şi aşa îţi poţi face canonul, dacă vrei să-l faci. Cum am ştiut să facem păcatul, cheltuind uneori sume mari de bani, tot aşa trebuie să cheltuim acum ca să putem scăpa de el.

După cele auzite, femeia s-a lămurit destul de bine şi s-a învoit a primi acest canon, zicând:

- Bine, Cuvioase Părinte, am să plătesc eu cuiva ca să-mi citească, doar ale mele sunt păcatele, dar mă gândesc, unde voi găsi eu atât de multe cărţi?

- De nevoie poţi să citeşti o carte de mai multe ori. Iar de găsit cărţi o să găseşti, nu avea nici o teamă, dar nici nu aştepta să-ţi bată cineva în poartă ca să ţi le aducă. Te interesezi pe ici, pe colo, mai întrebi ba pe unul, ba pe altul. Că doar ai auzit ce făceau oamenii pe timpul foametei. Nimeni nu-i trimetea în Ardeal sau în Banat după făină, ci mergeau ei de bunăvoie, pentru că simţeau nevoia de a se hrăni pe ei şi pe cei ai casei lor. Nu vezi ce fac femeile de Paşti, când le trebuie drojdie pentru copt? Cum caută şi dau cât nu face, numai ca să poată găsi? Aşa şi dumneata, dacă vei simţi nevoia să-ţi cureţi sufletul de păcate, atunci vei căuta în dreapta şi în stânga şi vei găsi negreşit.

Femeia s-a lămurit şi în această problemă şi nu a mai zis nimic, decât a sărutat mâna Părintelui şi a plecat.

Ascultarea cititului

Într-o zi după slujbă, a mai venit o femeie la mărturisire şi nici aceasta nu ştia carte. După ce s-a mărturisit şi a primit canon, a mers acasă. Ea era asemenea seminţei din Evanghelie care a răsărit între spini. După ce a venit acasă unde o aşteptau treburile, nu şi-a mai adus aminte de canon, decât atunci când a venit vremea să se mărturisească la preotul paroh. În urma mărturisirii, s-a plâns că părintele Nicodim i-a dat canon să citească un număr de cărţi, însă ea nu-l poate face, pentru că nu ştie carte şi l-a rugat pe părintele paroh să o dezlege de acest canon al cititului de cărţi sfinte.

- Cum ți-a dat părintele Nicodim să citeşti cărţi, dacă nu ştii carte? Eu îl cunosc bine pe Părintele, dar nu pot crede că el, ca duhovnic iscusit, a putut da un asemenea canon, dacă nu poţi să citeşti? - a zis el mirat de aceasta.

Atunci femeia a adăugat:

- Părintele Nicodim nu mi-a dat să citesc eu, ci să pun pe altcineva iar eu să ascult.

- Păi de ce nu mi-ai spus, aşa da, aşa ca să asculţi de la cineva care citeşte, se poate. Aşa canon se poate face cu uşurinţă. Mă gândeam şi eu cum putea părintele Nicodim să-ţi dea canon ca să citeşti, câtă vreme nu ştii carte. Dar dacă e vorba ca să asculţi de la cineva, atunci nu e greu. Stai sau lucrezi ceva de mână în linişte şi celui care îţi citeşte îi dai ceva. Da, aşa se poate şi trebuie să te grăbeşti, căci te văd cam neputincioasă şi cred că ai trecut de 70 de ani.

- Am aproape 80, cinstite Părinte, a zis ea.

Auzind aceste cuvinte de la preotul paroh, femeia nu a mai zis nimic mai mult şi a plecat acasă tot tocmindu-se cu ea, să facă sau să nu facă canonul de la părintele Nicodim.

Nu pierde vremea

Altă femeie, după ce s-a mărturisit şi a primit canon, a venit acasă. Voind a pune în bună rânduială toate treburile gospodăriei, nu-i mai rămânea cât de puţin timp pentru a se ocupa şi de facerea canonului. De la o vreme s-a gândit şi iar s-a gândit, ce ar fi de făcut cu canonul. Şi după multe socoteli, a stabilit că cel mai nimerit lucru ar fi să se ducă iar la părintele Nicodim şi să-l roage frumos ca să o dezlege de acest canon al cititului de cărţi. „Că de, - îşi zicea ea - eu n-am mai citit cărţi de pe când eram la şcoală, şi acum, după atâţia ani, de-abia mai cunosc literele. Ce să faci cu mine la citit, pierd vremea degeaba şi nu înţeleg nimic. Până la urmă dau ceva bani, căci am de unde. Doar părintele Nicodim e un preot înţelept şi are să-şi dea seama că eu nu pot să fac canonul aşa la citit". Şi după ce a învăţat lecţia pe de rost, a plecat la mănăstirea Văratec. Ajunsă în faţa Părintelui, nu ştia cum şi-a pierdut curajul şi nu ştia să înceapă vorba. Părintele Nicodim văzând că s-a intimidat, i-a venit în ajutor şi a întrebat-o.

- Vrei cumva să te mărturiseşti sau ai alte necazuri care te-au adus aici la noi?

Cu această întrebare ce i-a pus-o părintele Nicodim, pe loc şi-a schimbat părerea de a mai cere să o dezlege de canon şi a luat aşa în pripă o hotărâre de a cere ca măcar să-i mai scadă din numărul cărţilor. Părintele nu i-a stat de loc împotrivă la cererea ei, făcută cu stăruinţă şi a asigurat-o că-i scade din canon pe fiecare zi, în raport cu ceea ce va citi, zicându-i:

- Dacă azi citeşti câteva file, eu te scad, şi mâine iar de vei mai citi, iarăşi te scad, nu-ţi mai adaug nimic la ceea ce vei citi pe fiecare zi, ci mereu, mereu, te voi scădea până ce vei reuşi să-l termini.

Ea auzind aşa, n-a mai avut ce spune, decât că are o gospodărie mare şi opt copii care aşteaptă totul numai de la ea. Soţul lucrează din zori şi până-n noapte la munca câmpului şi nu o poate ajuta pe ea cu nimic.

Părintele vrând să controleze dacă nu cumva ea îşi risipeşte timpul şi cu alte îndeletniciri nefolositoare, a întrebat:

- De stat de vorbă cu vecinele pe şanţ, în faţa porţii, mai stai?
- Stau, Cuvioase Părinte, cum să nu, pentru că nu m-am putut dezbăra de acest obicei care îmi mănâncă ceasuri întregi.
- Apoi vezi, că în loc să te uşurezi de păcate, mai tare te încarci. Tocmai acest timp pe care îl pierzi în zadar, îţi este de mare trebuinţă pentru a-ţi face canonul.

I-a mai dat şi alte învăţături, pe care ea le-a pus la inimă şi, luând blagoslovenie, plecă aşa de întărită sufleteşte, ca şi cum ar fi terminat canonul.

Să citeşti o sută de cărți a câte 300 de pagini

La o mărturisire, Părintele mi-a dat să citesc 48 de cărţi din cele ce le voi alege eu însă n-am îndrăznit a citi, după cum am spus mai sus, cărţi din acelea pe care părintele Nicodim le socotea mai greu de înţeles pentru noi.

Desigur că au mai urmat câteva mărturisiri, după care Părintele m-a întrebat:

- Mai ai ceva de citit la canon sau ai terminat?
- Da, am terminat, nu mai am nici o carte de citit.
- Atunci mai citeşte ce poţi şi pe cât poţi.

Ce credeţi că s-a întâmplat cu mine? M-am dedat la lenevire. Mai citeam ici, colo câteva file, dar nu încercam să citesc aşa cu râvnă, ca mai înainte. Să încep o carte şi să nu mă las până nu o termin de citit. Nu. Părintele parcă a vrut să mă pună la încercare, sau mai bine zis să pot vedea eu personal câte parale fac, lăsat aşa în voia soartei.

După vreo trei sau patru mărturisiri, m-a întrebat:

- Ce canon ţi-am dat la ultima mărturisire?

La care eu am răspuns:

- Mi-aţi dat să citesc cât pot şi ce pot.
- Cât timp a trecut de atunci? a întrebat Părintele.
- Aproape un an, am îngăimat eu răspusul, neştiind ce replică voi primi.
- Şi câte cărţi ai mai citit în aproape un an de zile? a continuat părintele Nicodim cu o voce mai serioasă ca de obicei şi parcă bănuia că nu voi avea cu ce să mă arăt.

Am stat câteva minute fără grai, fără să zic măcar un cuvânt, după care am răspuns cu sfială:

- N-am mai citit nici o carte întreagă, ci doar m-am uitat ba pe una, ba pe alta, citind câteva file colo, câteva dincolo, însă de citit o carte de la început şi până la sfârşit, n-am citit...
- O să citeşti de acum încolo, dacă până acum n-ai citit. Să citeşti o sută de cărţi, însă nici una din ele să nu aibă mai puţin de 300 de pagini, fără să le mai numesc care.

Când a fost cazul să mă ridic din genunchi aş fi fost mai bucuros să intru în pământ decât să mă ridic în faţa Părintelui. Şi atunci, ca şi de altă dată, am avut ocazia să văd clar ceea ce sunt şi ceea ce pot face eu, lăsat pe cont propriu şi fără o călăuză, care nu poate fi alta decât Duhovnicul.

Ai scris păcate ce nu se cuveneau!

În timp ce vorbea părintele Nicodim la acea mulţime ce era în grădină, a sosit şi o bătrână cu o nepoată de-a ei care, după ce a primit blagoslovenie, a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, mulţumesc lui Dumnezeu că v-am găsit, de azi dimineaţă vă tot caut prin această mănăstire şi mă temeam că nu mai dau de Sfinţia voastră. Aş vrea tare mult să mă mărturisesc şi eu după Pravilă.

Părintele a întrebat:

- Dar te-ai pregătit după cartea cu păcatele omeneşti?

- Da, - a răspuns bătrâna -, am rugat pe nepoata aceasta şi mi-a scris toate păcatele şi a scos din sân un caiet scris, pe care i l-a dat Părintelui spre verificare. După ce s-a uitat puţin pe el, a zis către bătrână:

- N-ai făcut pregătirea cum trebuie, deoarece văd că ai scris aici şi păcate care nu se cuvenea să le scrii!

- Eu nu ştiu carte şi m-am rugat de această nepoată să mi le scrie.

- Pregătirea nu-i valabilă, deoarece sunt scrise aici şi păcatele bărbăteşti, care nu-ţi aparţin. Mergi mai bine la nişte maici, aici la biserica Schimbării la Faţă şi ele te vor ajuta să te pregăteşti aşa după cum se cere, pentru că după această pregătire nu te pot mărturisi. Aici văd că ai scris păcatele întregi, rând pe rând.

- Aveţi dreptate, Cuvioase Părinte, căci aşa este. Eu am socotit că am făcut toate păcatele şi i-am spus nepoatei să mi le scrie pe toate.

A mers apoi la acele maici, unde a reuşit să facă o pregătire aşa cum trebuie, în care timp Părintele a mărturisit pe celelalte femei care erau pregătite, după care a mărturisit şi pe bătrână, care a plecat la casa ei, tare mulţumită.

Căsătoriile corecte

Erau unii care, după ce se mărturiseau de păcate, mai întrebau pe părintele Nicodim şi despre spiţa de neamuri. Dacă (N.) poate lua în căsătorie pe cutare. Părintele Nicodim nu se ocupa de spiţa de neamuri, ci îi trimitea la preotul lor paroh sau la alt preot mai vestit, mai iscusit. Spiţa de neamuri a părintelui Nicodim erau cele câteva manuscrise care cereau să fie puse la punct; iar ceilalţi preoţi de prin parohii erau mai liberi şi aveau timp să se ocupe cu spiţa de neamuri. Şi în familia noastră au fost câteva cazuri de l-am întrebat pe părintele Nicodim despre spiţa de neamuri şi tot aşa ne-a trimis şi pe noi la un preot vecin cu parohia noastră.

Odată, nemaiavând ce face, am rugat pe părintele Nicodim ca să mă înveţe şi pe mine cum se socoteşte spiţa neamului. Părintele mi-a răspuns:

- Dar de ce este nevoie să ştii frăţia ta acest lucru care aparţine preoţilor? Cine are vreo nelămurire este dator să meargă la preotul paroh. Dacă preotul paroh este prea tânăr şi nu se ocupă cu aşa ceva, atunci mergi la preotul vecin. Mireanul chiar dacă citeşte şi el prin pravila bisericii, însă nu are voie să ia hotărâre fără preot. Pravila bisericii este cartea preotului şi nu a mireanului.

Auzind aceste cuvinte de la Părintele, mi-am cerut iertare.

Canon de nevoie

A venit un om cu soţia lui să se mărturisească părintelui Nicodim, arătând o dorinţă aprinsă de a pune început bun, de a-şi mântui sufletele lor. După mărturisire a mai primit şi destule sfaturi şi îndemnuri.

După câtva timp, întâmplarea face de mă regăsesc cu ei în biserica din oraşul unde locuiau ei. Între altele, mi-au povestit că părintele Nicodim le-a dat de canon, pe lângă un număr de cărţi de citit, să mai crească un copil străin. Ei deja mai aveau patru copii, dar pentru că săvârşiseră cu voia lor un avort, potrivit cu pravila bisericii, ei trebuiau să crească un copil străin din faşă până îl dădeau la casa lui. Teoretic ei au primit cu bucurie acest canon, dar când a fost vorba ca, pe lângă cei patru copii pe care-i avea, să mai vadă şi pe al cincilea copil străin de neam, nu le prea convenea.

Şi, trecând vremea, după un an copilul cel străin nu mai apărea lângă cei patru pe care îi aveau. Dar ceea ce este la oameni cu neputinţă, la Dumnezeu toate sunt cu putinţă. Aşa că fără să se aştepte ei la una ca asta, fetiţa cea mai mică a lor, care învăţa la şcoala profesională într-un oraş, le-a făcut o surpriză neaşteptată şi, într-o vacanţă de vară, le-a lăsat la intrare un copilaş micuţ şi drăgălaş ca un îngeraş. Aflând directorul şcolii de isprava ce a săvârşit-o fata lor, ca elevă a şcolii profesionale, n-a vrut să o mai primească la şcoală decât după o garanţie de câteva mii de lei din partea părinţilor.

Şi iată, aşa au crescut, bieţii oameni, un copil din faşă până la armată suferind în plus ruşinea din partea cunoscuţilor, dar în felul acesta au reuşit să-şi facă şi ei canonul ce l-au primit la spovedania făcută părintelui Nicodim.

Părintele este un văzător cu duhul

Era vreme de iarnă cu zăpadă multă şi ger aspru. Stăteam în bucătărie şi lucram la transcrierea manuscriselor. Nu mă gândeam nici pe departe că pe o aşa vreme va avea cineva curajul să mai vină la părintele Nicodim. Peste aşteptările noastre, a sosit totuşi o femeie să se mărturisească. Părintele Nicodim stătea în camera sa şi lucra de zor.

După ce femeia s-a mai încălzit şi refăcut puţin, maica a întrebat-o de unde este şi dacă a mai fost vreodată la Părintele. Ea a spus că este din partea Iaşului şi e prima dată când a venit în această mănăstire.

A fost anunţat Părintele că are pe cineva la mărturisire şi a spus să mai aştepte puţin că are să coboare şi o va mărturisi, dacă e bine pregătită. Ea, fiind tare obosită de la drum, a cerut voie de la maică să o lase puţin pe pat să se odihnească.

Nu a trecut mai mult de o oră şi părintele Nicodim a coborât pe scări din camera de sus. Când să ajungă aproape jos, a strigat:

- Emilia, vino să te mărturisesc.

Noi nu ştiam pe cine a strigat Părintele să vină la mărturisire, dar în clipa următoare am văzut pe femeia ce dormea pe pat că s-a sculat repede şi cu ochii plini de lacrimi a răspuns:

- Vin acum, Cuvioase Părinte. Și-a luat numaidecât hârtia cu păcatele scrise şi a ieşit repede pe uşă. Am înţeles atunci că pe femeie o chema Emilia, dar nu mă pricepeam de unde ştia părintele Nicodim numele ei.

După ce s-a mărturisit, femeia a venit iarăşi la noi în bucătărie. Se observa de la distanţă că inima ei era plină de o bucurie aşa de mare, încât nu se mai putea stăpâni. Spunea că o astfel de bucurie n-a avut niciodată în viaţa ei. Noi am întrebat-o de unde o cunoştea Părintele. Ea ne-a povestit pe larg, de la început şi până la sfârşit, următoarele:

- Când m-am culcat am şi adormit, fiind tare obosită, căci am ajuns aici cu multă trudă. În somn a apărut părintele Nicodim în faţa mea, la fel cum l-am văzut când

m-a strigat pe nume. Tot prin somn m-a binecuvântat, zicându-mi pe nume, încât eu mă minunam de unde ştie părintele Nicodim până şi numele meu, deoarece eu nici către dumneavoastră n-am spus cum mă chemă, pentru că nici nu m-aţi întrebat. Mi-a descoperit şi unele taine pe care numai eu le ştiam. Auzind eu acestea de la Părintele, am început a plânge cu lacrimi, de nu mă mai puteam stăpâni. După toate acestea ce s-au petrecut cu mine, am auzit cum Părintele m-a chemat la mărturisire cu aceeaşi voce cu care a vorbit cu mine prin somn. Când am dat cu ochii de Părintele care a coborât pe scări, l-am recunoscut, fiind întocmai cum l-am văzut în vis.

Când m-am sculat, după cum aţi văzut şi dumneavoastră, eram cu ochii plini de lacrimi. Am luat hârtia cu păcatele şi am şi plecat să mă mărturisesc. Acum, drept să vă spun, poate să mă arunce cineva şi în foc şi voi merge cântând, aşa de mare bucurie am, pe care n-am avut-o niciodată în viaţa mea. Eu cred că pământul acesta, pe unde calcă adeseori acest Părinte, e sfânt, ca şi locul de la Ierusalim. Și dacă mă întrebați de ce, eu vă spun: am vorbit cu mulţi oameni care au fost la Ierusalim şi mi-au spus lucruri frumoase de pe acolo. În schimb, ei au rămas şi sunt tot oameni vechi, trăind în patimi şi păcate ca şi mai înainte de a merge la locurile sfinte. Am mai vorbit şi cu oameni care s-au făcut ucenici ai părintelui Nicodim. După cum ştiţi şi dumneavoastră, se luptă şi se trudesc să se transforme în oameni noi, în creştini devotaţi şi adevăraţi. Iar unii dintre ei au ajuns la un anumit nivel de îmbunătăţire sufletească.

Venind şi ora plecării, ea a mers în cameră la Părintele de şi-a luat blagoslovenie şi a plecat spre casă, uitându-se de câteva ori înapoi cu ochii scăldaţi în lacrimi.

Să nu dezvălui păcatele semenilor

Trecând odată pe lângă o librărie, am cumpărat o carte ce arăta viaţa lui Dimitrie Cantemir, voievodul Moldovei, cu unele tradiţii şi obiceiuri din vremea lui.

Între altele, era arătat şi obiceiul acesta: ca a doua zi după nuntă, dacă mireasa a fost găsită fecioară, atunci mirele trimitea o trăsură cu caii cei mai frumoşi din localitate cu doi tineri îmbrăcaţi în haine de sărbătoare la casa părinţilor ei şi în strigăte de bucurie îi aduceau pe părinţii fetei la casa mirelui, unde se ţinea o petrecere de trei zile şi trei nopţi. La înapoiere, mirele îi încărca cu daruri bogate pe părinţii miresei, însoţindu-i până acasă cu aceeaşi trăsură şi cu acelaşi alai ca la început.

Dar dacă se întâmpla cumva ca mireasa să nu fi fost cinstită (era vai de omul acela). Atunci mirele trimitea o căruţă din cele mai rele ce se puteau găsi, trase de nişte animale (boi sau catâri) slabi şi amărâţi de aduceau pe părinţii ei la casa mirelui. Mirele îi primea cu cuvinte de ocară, după care punea mireasa în coşul căruţei, fără să mai ia vorba de vreun scaun, după care mirele obliga de se înhămau părinţii în locul animalelor şi îşi duceau fata acasă. Toţi care îi vedeau, sau se întâlneau cu ei pe cale, le aruncau cuvinte de ocară, îi împroşcau cu noroi sau ţărână, până ajungeau acasă; iar zestrea ei toată rămânea în stăpânirea mirelui, ca despăgubire pentru cheltuiala nunţii.

După ce am citit, nu ştiam ce să cred, dacă era bun acel obicei sau nu. Când a venit vremea să mă duc la părintele Nicodim, l-am întrebat şi despre acest obicei. Părintele mi-a răspuns:

- Nu era bun deloc, pentru faptul că se arăta în public un păcat al unei fete tinere şi cu prea puţină experienţă de viaţă, care după toate aceste manifestări, putea să se sinucidă, să-şi curme firul vieţii. Oare ce a făcut Mântuitorul nostru Iisus Hristos, când fariseii şi cărturarii i-au prezentat o femeie prinsă în păcatul desfrânării? A fost de acord cu ei, ca ea să fie ucisă cu pietre, după cum era scris în legea lui Moise? Nu. Ci a zis:

„Cel fără de păcat dintre voi, să arunce cel dintâi cu piatra asupra ei”. Şi iarăşi plecându-se, scria cu degetul pe pământ. Dar oare ce scria el pe pământ? Sfânta Evanghelie nu ne spune. Dar într-o carte cu slove chirilice, am găsit că scria, fiecăruia din acel grup de farisei şi cărturari, păcatele lor ascunse şi ruşinoase. Iar ei citindu-le, le recunoşteau şi, mustraţi fiind de conştiinţă, se depărtau rând pe rând, unul câte unul, până nu a mai rămas decât femeia singură. Iar Iisus i-a zis: „Femeie, unde sunt pârâşii tăi? Nimeni nu te-a osândit?”. „Nimeni, Doamne”. Iar El a răspuns: „Nici Eu nu te osândesc” (Ioan 8, 1-11). Dacă Însuşi Iisus Hristos, dreptul Judecător al celor vii şi a celor morţi, a rostit acest cuvânt: „Nici Eu nu te osândesc”, dar oare cine suntem noi, care plini fiind de păcate mai îndrăznim a osândi pe semenii noştri.

Mărturisesc pe cele cu port cuviincios

În timp ce părintele Nicodim mărturisea, a mai venit un grup de vreo 16 femei. Dintre ele numai două aveau portul cuviincios, deşi unele veneau la mărturisire de mai mulţi ani.

După ce au luat blagoslovenie fiecare, Părintele a zis, arătând cu mâna spre cele două:

- Numai pe acestea două le mărturisesc, pentru că au portul cuviincios.

După ce au mai trecut câteva ore, le-a mărturisit şi pe celelalte, cu singura condiţie ca pe viitor să poarte îmbrăcăminte cuviincioasă.

După ce a terminat de mărturisit şi au plecat toţi, am rămas numai eu cu Părintele. Și iată că a venit un credincios creştin din acel grup din cei mai apropiaţi ucenici ai părintelui Nicodim. Părintele l-a întrebat:

- Ce mai este pe acolo?

- Bine, Cuvioase Părinte, a răspuns omul.

- Tânărul acela care stă la frăţiile voastre cum se simte? l-a întrebat Părintele.

- El s-ar simţi bine la noi, dar nu ne simţim noi bine cu el. E cam luxos. Poartă pantaloni călcaţi la dungă, merge la biserică numai în cămaşă, poartă maieuri, cămăşi cu mânecă scurtă şi scoase afară din pantaloni.

Umblă cu capul descoperit pe stradă, se parfumează, poartă ceas la mână şi câte altele, a zis omul necăjit.

- Păi, cum aşa, a ripostat Părintele. El nu vede cum vă purtaţi, frăţiile voastre? Arătaţi-i în Sfânta Scriptură cum spune că urâciune este înaintea lui Dumnezeu bărbatul care poartă haine femeieşti, iar maieurile nu sunt nici femeieşti, ci păgâneşti. Mai sfătuiţi-l aşa cu toată dragostea, poate prinde la minte. Îndemnaţi-l să citească cărţile cu luxul, iar de ceas la mână să-i spuneţi aşa: de mâna care este legat acum un ceas, va atârna un şarpe la Judecată. Dacă vedeţi şi vedeţi că nu are probe bune, faceţi 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos, poate-l va lumina Bunul Dumnezeu şi pe el. Până atunci arătaţi către el toată dragostea şi bunăvoinţa, trecând cu vederea toate scăderile şi lipsurile lui.

Aşa l-a sfătuit pe el şi aşa au făcut cu toţii, dar după ce au terminat de făcut cele 40 de Acatiste, a plecat de la ei şi tânărul acela.

Mărturisirea la preotul din parohie

Într-o zi, un credincios creştin a întrebat:

- Cuvioase Părinte, ce vom face noi după ce veţi pleca Sfinţia voastră în veşnicie? căruia i-a răspuns:

- Să nu vă duceţi la nimeni, decât la preotul din parohie. La el să vă mărturisiţi cu pregătirea făcută după caietul cu păcatele omeneşti. De nu vă primeşte preotul din parohie, atunci vă puteţi duce la alt preot, care să fie vecin cu parohia de unde faceţi parte.

Omul acela a zis iarăşi către părintele Nicodim:

- Dar dacă se ridică vreo persoană care n-a fost mărturisită la Sfinţia voastră, cum să ne purtăm cu el?

- Dacă vedeţi vreun om care vrea să iasă la lumină, daţi-i mai întâi să citească vreo două trei cărţi şi să se ostenească a pune început bun. Să postească posturile, să renunţe la petrecerile lumeşti, la fumat, la multa băutură şi alte obiceiuri şi apucături rele, ca să puteţi avea siguranţă că vrea cu adevărat mântuirea sufletului său. După aceea îl ajutaţi să se pregătească cât mai bine pentru mărturisire și să citească și el 72 de cărţi, așa cum ați citit și frăţiile voastre, sau să scrie și cartea cu cele 24 de Vămi ale Văzduhului. Dacă nu citeşte prin cărţi, nu este vreo speranţă de îndreptare, pentru că nu se luminează cu învăţătura cea bună, care este o hrană a sufletului. Să se mărturisească la preotul din parohie. Dacă acela nu-l primeşte cu păcatele scrise pe hârtie, se poate mărturisi la altul care e vecin cu parohia.

Omul se grăbea ca să nu scape maşina. Sărutând mâna Părintelui, a plecat.

Vă rog să mă dezlegați de canon

Era o iarnă grea. Stăteam la mănăstirea Agapia într-o cameră singur şi scriam. A venit Părintele la mine şi mi-a zis:

- Hai de ajută pe cineva să se pregătească pentru mărturisire. Am lăsat totul şi am plecat. În camera vecină unde m-a dus Părintele, era un om ca de 50 de ani cu privirea tristă şi cufundată în gânduri. Arăta o dorinţă arzătoare de a se izbăvi de păcatele sale.

Din primele cuvinte ce le-am schimbat cu el, mi-am dat seama că am în faţa mea un suflet ce merită toată atenţia. Era pe la ora 16. Până după miezul nopţii am reuşit să parcurgem lungul drum al vieţii lui petrecute într-o stare de completă întunecare sufletească. Dar căinţa şi hotărârea ce le avea, dădeau de înţeles că pe viitor îşi va putea reface viaţa din temelie.

A doua zi s-a mărturisit, a primit canon, însă nu a putut pleca din cauză că nu circulau maşinile, fiind prea mare zăpadă.

Când a venit vremea să plece, ne-am trezit cu el. De data aceasta însă era tare posomorât şi tulburat lăuntric, încât nu-şi putea ascunde această stare. Ce s-a întâmplat? Cât a mai zăbovit prin sfânta mănăstire, a mai discutat, ba cu unii, ba cu alţii şi între altele au dezbătut şi problema canonului de a citi atâtea cărţi religioase.

Da, bun lucru este cititul cărţilor, căci găseşti în ele lucruri minunate, dar vezi dumneata, nu ştii o buche de carte şi atunci cum ai să faci? Pentru cei ce ştiu carte, nu-i nici o problemă acest canon, căci ei, una-două, pun mâna pe carte şi nici nu ştiu când gătesc canonul. Dar dumneata trebuie să te gândeşti ce faci. Aşa că nu-i bine să pleci spre casă, până nu-ţi va schimba canonul cititului de cărţi. Chiar de îi dai părintelui Nicodim un ban mai mult, dar ştii că ai scăpat de canon. Dar aşa!? Dacă mori, Doamne fereşte, atunci ce faci? Cine te mai poate dezlega de acest canon? l-au sfătuit unii din ei.

Toate acele sfaturi şi îndemnuri străine de adevăr, bietul om le-a pus la inimă, din care vrând-nevrând a trebuit mai întâi să scoată afară acele hotărâri pe care le luase, atunci când s-a mărturisit la scaunul spovedaniei.

Și așa, omul nostru a venit acum să se tocmească cu Părintele, însă nu ştia cum să înceapă vorba şi de unde. După ce a luat blagoslovenie, a stat în faţa Părintelui câteva minute, fără grai, frământându-şi amândouă mâinile.

Părintele a bănuit ceva la el că se află într-o încurcătură şi voind să-i dea o mână de ajutor, i-a zis cu faţa zâmbind:

- Ce faci, n-ai plecat?

- Nu, n-am plecat, Preacuvioase Părinte, a zis omul cu capul plecat, pentru că nu s-a putut circula pe şosele până acum din cauza zăpezii. Mai înainte de a pleca am venit iar pe la Sfinţia voastră ca să vă rog să mă dezlegaţi de canonul cititului cărţilor, pe care mi le-aţi dat, pentru că nu-l pot face. Eu nu ştiu carte şi chiar dacă am să plătesc pe cineva, mă tem că nu voi reuşi. Mă tem să nu mor şi să rămân cu canonul neterminat. Vă rog tare mult să mă dezlegaţi de acest canon al cititului cărţilor religioase. Vă rog tare mult!

După câteva clipe, Părintele i-a zis cu voce plină de durere:

- Ce crezi dumneata, că noi aici ne jucăm de-a v-aţi ascunselea? La Scaunul Mărturisirii e de faţă Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după cum ai auzit la molitfă, iar eu numai că sunt martor. Doar noi te-am întrebat dacă te învoieşti a primi canon, citirea cărţilor sfinte.

Omul a zis iarăşi:

- Cuvioase Părinte, vă rog tare mult să mă dezlegaţi de canonul acesta.

Părintele i-a spus, dar el parcă nici nu lua aminte la ceea ce-i vorbea. El ştia una şi bună şi a învăţat ca pe de rost şi repeta mereu aceste cuvinte:

- Cuvioase Părinte, vă rog tare mult să mă dezlegaţi de acest canon al cititului de cărţi.

De la o vreme, văzând Părintele că el nu înţelege şi stăruie aşa de mult, i-a zis cu hotărâre:

- Frate, trebuie să înţelegi că noi nu putem face nimic de la noi, peste hotărârea aşezată de Sfinţii Părinţi. Cel mult noi te dezlegăm de canon şi rămâi cu păcatele cele mărturisite neiertate; iar mărturisirea o declarăm anulată. Aceasta o putem face, aceasta o facem. Nu mai ai nici un canon de făcut, dar eşti iarăşi împovărat cu păcatele pe care le-ai avut. Noi ţi-am dat canon, după ce ţi-am dat canon ţi-am rostit dezlegarea. Aşa că e destul de clar. De vrei să capeţi dezlegarea păcatelor după ce le-ai mărturisit, trebuie neapărat să treci prin canon. Dacă renunţi a mai face canonul primit la scaunul spovedaniei, atunci nu poţi avea dezlegarea păcatelor tale. Aşa că rămâne la alegerea dumitale. Vrei dezlegarea păcatelor, atunci fă canon. Nu vrei să faci canon şi se pare greu, atunci rămâi mai departe cu păcatele pe care le-ai făcut toată viaţa.

Părintele zicând acestea, a fost nevoit să plece la stăreţie unde îl aştepta soborul mănăstirii pentru o consfătuire, iar pe omul acela l-a lăsat să mai stea de vorbă cu noi, până va veni el.

Drept să vă spun, era ceva de necrezut. Aşa de mult s-a schimbat, încât parcă era un duh străin care-l stăpânea acum. Nu te mai puteai înţelege cu el acum ca mai înainte. El ştia una şi bună. Voia să fie slobod de păcatele sale, dar voia să fie slobod şi de canon. Nu voia nici păcate şi nici canon. Degeaba mai încercam noi să-i spunem că nu se poate aşa ceva. Socoteala lui o ţinea cea care era mai bună pentru el şi nu voia altceva decât aşa: dezlegat de păcate şi fără nici o grijă pentru a mai face canon, dar această socoteală a lui nu se potrivea deloc cu hotărârea aşezată de sfinţii Părinţi în sfintele canoane.

Trei zile în şir a tot venit la Părintele, de trei-patru ori pe zi, ca să-l dezlege de canonul cititului de cărţi sfinte, însă Părintele i-a spus acelaşi lucru ca de prima dată.

Văzând că nu reuşeşte, a rămas până la urmă ca să facă canonul. S-a liniştit din acea tulburare care îl cuprinse, a luat blagoslovenie şi-a cerut iertare de la Părintele şi a plecat acasă liniştit. După aceea a venit şi cu soţia lui de s-a mărturisit.

După câte am auzit, el a adus pe cineva din rudeniile lui, care a stat la el acasă mai bine de jumătate de an, în care timp i-a citit tot canonul...

Plânsul fără îndreptare, nu curăță de păcate

A fost o perioadă de timp de aproape un an de zile când părintele Nicodim era slăbit încât nu putea face faţă tuturor cerinţelor celor ce veneau la el. Iar maicile, voind oarecum să-i vină în ajutor, nu mai primeau chiar pe toţi care veneau la el, mai ales atunci când el dormea sau voia să se liniştească.

Pentru cei ce stăteau mai mult sau erau veniţi mai de departe, maicile îi primeau şi-i ţineau într-o cameră până când observau că Părintele s-a sculat.

Aşa s-a întâmplat cu un grup mare de bărbaţi şi femei care au reuşit să intre în camera părintelui Nicodim. După ce au luat fiecare blagoslovenie şi s-au aşezat, au început unii a-l întreba pe Părintele, iar alţii, văzându-l aşa slăbit, plângeau nemângâiaţi. Din acel grup era o femeie care plângea mai mult decât ceilalţi, cu suspinuri negrăite. Părintele văzând-o, după o vreme i-a zis:

- Femeie, de ce plângi aşa de mult?
- Pentru că am făcut prea multe păcate, Cuvioase Părinte!
- Chiar dacă ai făcut multe păcate, dar Bunul Dumnezeu Cel Atotmilostiv te va ierta, dacă vei face roade vrednice de pocăinţă, iar dacă vei plânge numai şi nu te vei osteni a face fapte bune, nu vei lucra ceva bun în tot restul vieţii, apoi numai cu plânsul

singur, lipsit de o trăire creştinească, nu vei reuşi să te curăţi de păcate. Trebuie să pui început bun de pocăinţă, ferindu-te pe cât poţi de a mai face păcate, şi atunci te va ajuta foarte mult şi plânsul. Lacrimile vărsate pentru că am supărat pe Dumnezeu cu păcatele sunt ca o jertfă bine plăcută înaintea Lui, dar se cere să ne oprim şi de la păcate.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne sfătuieşte că: „întristarea cea peste măsură pentru păcate, pe mulţi îi omoară în timpul pocăinţei. O, ce mişel e diavolul, pentru că ne ucide chiar cu arma noastră!”. Aşa că să nu ne întristăm peste măsură pentru păcate, chiar dacă am făcut multe. Să ne ostenim a face rugăciuni cu toată evlavia şi credincioşia şi să nu pierdem nădejdea în mila cea mare a lui Dumnezeu.

Văzând pe părintele Nicodim că vorbea cu vocea stinsă şi era aşa de slăbit, se uitau unii la alţii şi după puţin timp, luând blagoslovenie, au plecat cu toţii spre casele lor. În acel timp, unul dintre ei a zis către ceilalţi:

- Vedeţi câtă uşurare am primit noi de la părintele Nicodim, deşi nu ne-am mărturisit şi nici nu ne-a putut spune prea mult cuvânt de folos. Este prea adevărat ceea ce se spune în Sfânta Evanghelie despre Sfinţii Apostoli că: „Peste care îşi puneau mâinile, se făceau bine”. Oare părintele Nicodim nu este un urmaş al Apostolilor, ca preot al lui Dumnezeu, mai cu seamă că în toată viaţa lui s-a ostenit a îndruma pe alţii pe calea mântuirii? Dar numai vederea feţei lui îţi umple inima de nădejde.

Aş vrea un canon pe toată viaţa

O femeie credincioasă mi-a povestit următoarele:

- Văzând pe părintele Nicodim aşa de slăbit şi temându-mă că asta va fi ultima mărturisire la el, mi-am pus în gând să cer un canon mai mare, pentru că de va trece Părintele în veşnicie, eu să am canon de la dânsul cât voi mai trăi. După ce am mărturisit păcatele, am cerut canon aşa după cum se obişnuieşte, iar Părintele m-a întrebat:
- Dar ce canon ţi-am dat eu ultima dată?
- Trei cărţi mi-aţi dat de citit - am răspuns.
- Şi le-ai citit pe toate?
- Da, le-am citit, dar aş vrea un canon mai mare pe toată viaţa.
- Dacă le-ai citit odată, le citeşti iarăşi de la început şi când le termini le începi iarăşi şi tot aşa, şi atunci ai canon mare pe toată viaţa.
- Aceasta a fost ultima mărturisire făcută Părintelui - a povestit femeia...

Păcatele ruşinoase să le spui numai duhovnicului

O femeie văduvă, din nebăgare de seamă şi din războiul vrăjmaşului, a căzut cu un tânăr în urâciosul păcat al desfrânării. Când s-a trezit ca dintr-un somn şi pentru că era în cunoştinţă, şi-a dat seama de gravitatea acestui păcat, care desparte pe om de Dumnezeu trecând în stăpânirea satanei până ce se va reîntoarce la Dumnezeu cu pocăinţă aspră.

Ce era să facă? Alergă ca o disperată la auhovnicul ei, părintele Nicodim Măndiţă. El nu se afla acum la mănăstirea Agapia unde îl ştia biată femeie, ci se afla în faţa Tribunalului militar - ca oarecând Mântuitorul nostru Iisus Hristos în faţa lui Pilat - să dea socoteală conducerii comuniste de sufletele creştinilor români pierduţi, pe care le-a adus în staulul Bisericii lui Dumnezeu.

Socotind în mintea ei că Părintele nu va mai reveni la mănăstirea Agapia, s-a mărturisit la preotul paroh. Până să se mărturisească la preot ea a mai spus păcatul acesta ruşinos şi la vreo două trei persoane mai apropiate.

Când am venit de la închisoare, soţia mea - care auzise de cele întâmplate cu acea femeie văduvă - mi-a spus şi mie. Şi, după vreo câteva zile când m-am dus la părintele Nicodim, i-am spus despre cele întâmplate cu femeia văduvă, la care Părintele mi-a zis:

- Dar de ce trebuia acea femeie să-şi publice păcatul la alţii în afară de preot, în scaunul spovedaniei? Trimite-i răspuns, dacă poţi, să vină la noi numaidecât.

Atunci am întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, este oprit a se spune păcatul ruşinos la alţii?
- Da, este oprit cu desăvârşire a spune cineva păcatul ruşinos la alţii în afară de preot în scaunul spovedaniei, deoarece îţi multiplici păcatul în raport cu numărul acelor persoane cărora le-ai destăinuit păcatul ruşinos. N-ai auzit ce spune sfântul Apostol Pavel că: „Cele ce se fac de unii în ascuns, ruşine este a le şi grăi”?

Vai celor ce caută duhovnici lesne iertători

Era într-o zi de duminică. După ce s-a terminat slujba Sfintei Liturghii, aşteptam la uşa veşmântăriei de la biserica Sfântul Ioan din mănăstirea Văratec vreo şapte-opt bărbaţi, câteva femei şi câţiva copii mai mărişori care veniseră cu părinţii lor. După ce am luat blagoslovenie, unul dintre noi a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, oare cei ce merg mai în fiecare an pe la mănăstiri şi se mărturisesc pe unde apucă şi primesc şi Sfintele Taine fără nici o pregătire, se folosesc cu ceva sau nu?

- Aceştia care fac aşa sunt asemenea cu câinele care trece prin apă şi când iese tot câine rămâne.

După ce a spus acestea, Părintele a mers apoi în veşmântărie şi a adus de acolo o carte cu litere chirilice şi a pus pe cineva dintre noi să citească. După ce s-a terminat de citit, mi-a spus ca să copiez şi eu în carnetul meu. Iar acum copiez acest text aici, spre folosul celor ce-l vor citi.

„Înainte de a merge la spovedanie, cercetează-ţi conştiinţa mult şi vezi că sunt greşeli mici care de multe ori pot deveni mai vătămătoare ca cele mari. Scrie clar tot ce ai greşit, caută un duhovnic iscusit şi nu lesne iertător, căci nici un Duhovnic înţelept nu poate nesocoti canoanele sfinţilor; căci Hristos şi sfinţii Săi, ieri, azi şi în veci, acelaşi este. Şi, mărturisindu-te, cere singur canonul cuvenit si fă-l îndată, căci nu-ți știi ceasul morţi. Dacă-ți dă voie să te împărtăşeşti, încă nu te grăbi, căci foc este şi arde, ci cercetează-ţi mult conştiinţa şi apoi cu mare frică împărtăşeşte-te".

Vai! Vai! Şi iar vai, celor plini de păcate care caută duhovnici lesne iertători şi le fură blagoslovenia şi cu obrăznicie îndrăznesc a se împărtăşi, ştiindu-se singuri că-s nevrednici, dar ca să creadă lumea că-s vrednici, acelora mai bine le-ar fi să se fi născut morţi, căci hotărât este că iertare nu vor mai putea avea, ci partea lor în veci cu Iuda (din Mărgăritarele Sf. Ioan Gură de Aur).

Să citească copiii de şcoală, iar ele să asculte

Într-o iarnă grea cu zăpadă mare, mă aflam la părintele Nicodim. Credeam că nu va mai veni nimeni în ziua aceea, dar iată că ne trezim cu două femei bătrâne din partea Romanului. Părintele mi-a spus să le ajut la pregătirea de mărturisire. În acel timp mă gândeam că ele n-o să poată face canonul, din pricină că nu ştiau să citească. După ce s-au mărturisit ele, au întrebat pe Părintele cum ar putea ca să-şi facă totuşi canonul. Părintele le-a sfătuit ca să plătească la copii de şcoală, când au vacanţă, să le citească acele cărţi ce le-au primit de canon; iar ele ascultând cu atenţie, se vor uşura de greutatea păcatelor şi punând început bun de pocăinţă, Dumnezeu le va face parte de odihna cea veşnică. Auzind ele aceste cuvinte, i-au mulţumit Părintelui şi luând blagoslovenie au plecat la casele lor, cu gândul că vor face aşa cum le-a învăţat.

După vreo 20 de ani, întâmplarea a făcut că am poposit peste noapte la una din acele femei, care avea acum mai mult de 80 de ani. Eu nu o mai cunoşteam, dar m-a cunoscut ea şi a zis către bătrânul ei soţ:

- Uite bre, dânsul m-a ajutat să fac pregătirea de mărturisire acum 20 de ani, când am fost la părintele Nicodim.

Auzind eu acestea, m-am uitat mai atent şi am recunoscut-o şi mi-a spus că şi-a terminat canonul de câţiva ani în urmă. A plătit pe doi nepoţi care i-au citit cărţile de canon. Am întrebat şi de cealaltă bătrână şi mi-a spus că a murit de mult. Și-a terminat canonul și a avut un sfârşit creştinesc.

Câteva sfaturi de după spovedanie

Părintele Nicodim a spovedit pe o creştină şi i-a rânduit drept canon:

- Să citeşti zece cărţi sfinte, câte degete ai la cele două mâini.

Apoi i-a dat şi câteva sfaturi şi îndemnuri, zicând:

- Dacă ai să citeşti cu credinţă şi ai să te rogi cu credinţă, ai să ieşi bine... Îndeamnă pe surori ca să intre în Împărăţia lui Dumnezeu... Când privim un pom plin cu roade ne bucurăm de el, tot aşa şi Dumnezeu ne priveşte şi se bucură, când suntem încărcaţi de roadele faptelor bune...

Terminând canonul, vei simți o mare bucurie

Unei creştine, mergând la părintele Nicodim pentru spovedanie, la plecare i-a spus următoarele:

- După terminarea canonului (de scris cele 24 Vămi ale văzduhului) vei avea o mare bucurie.

Într-adevăr, după ce a terminat de scris ultimul caiet, a simţit în suflet o bucurie cerească, ce nu a mai simţit niciodată în viaţa ei, care a durat o săptămână fără întrerupere, după aceea simţind-o din ce în ce mai scăzută.

Spovedania şi împărtăşirea în parohie

O creştină din părţile Paşcanilor, care se mărturisea la părintele Nicodim, fiind foarte bolnavă, a venit însoţită de o altă creştină la Părintele la Agapia să se mărturisească. El i-a zis să se ducă la preotul din sat să se spovedească şi împărtăşească. Auzind acestea, a început a plânge socotind că este respinsă, şi a plecat înapoi spre casă. Dar după puţin, a trimis pe cineva după ele să se întoarcă. Spovedindu-le le-a slobozit să plece spre casă, cu hotărârea de a se spovedi şi la preotul din sat şi să se împărtăşească. Creştina bolnavă, neîndrăznind să se împărtăşească, zăbovea să facă ascultare şi canonul dat. Atunci Părintele cunoscând cu duhul că ea ezită să se împărtăşească după cum avea dezlegarea, a trimis pe un alt fiu duhovnicesc să-i spună să facă ascultarea pe care o primise. Foarte mirată de această cunoaştere şi îndemn, creştina s-a împărtăşit după care s-a făcut sănătoasă fără să mai fie nevoie de medic.

Căință şi iertare

Într-una din zile, a sosit un grup de credincioşi care au adus cu ei şi pe un bătrân, pentru spovedanie. Acest om a fost ajutat de ceilalţi credincioşi să se pregătească de spovedanie dar se vedea că a dus o viaţă departe de Dumnezeu şi de Biserică, şi că nu s-a spovedit niciodată în viaţă. Luând contact pentru prima dată cu atmosfera de mănăstire, asculta în tăcere sfaturile şi învăţăturile duhovniceşti ale părintelui Nicodim. În timp ce asculta molitfa de spovedanie, ochii lui erau ca două pârâiaşe ce izvorau fără încetare lacrimi amare de regret şi căinţă. Toate încercările de consolare ale Părintelui au fost zadarnice. Când i-a venit rândul să se spovedească, cu acelaşi potop de lacrimi s-a

prezentat, iar după ce a terminat de mărturisit păcatele şi a primit canonul cuvenit s-a luminat la faţă, şi şi-a continuat plânsul pentru uşurarea ce o simţea în sufletul său.

După un an de zile, acel bătrân a venit iarăşi la spovedanie cu acelaşi grup de credincioşi. Din ochii lui se vedea curgând aceeaşi mulţime de lacrimi, ca şi cu un an urmă. Ce canon a primit nimeni nu a putut să ştie decât el şi duhovnicul, care a găsit de cuviinţă să-l împărtăşească. După ce l-a împărtăşit, părintele Nicodim a rostit în auzul tuturor, fiind de faţă şi bătrânul:

- Vedeţi pe omul acesta, care nu s-a spovedit din copilărie? Într-un an de zile a făcut atâta canon, cât alţii nu fac nici în 20 de ani. De aceea am găsit de cuviinţă să-i ofer Sfânta Împărtăşanie fără întârziere.

Mărturisire lunară

Un tânăr tare tulburat şi necăjit a venit pentru prima dată şi s-a mărturisit părintelui Nicodim. Cunoscând Părintele starea lui sufletească, i-a dat pe lângă altele şi canonul ca în fiecare lună să vină la Sfinţia sa să se mărturisească. Era atunci prin anul 1946 şi se afla la o distanță de 70 Km. Și iată că au trecut vreo 30 de ani şi a făcut acest canon de a veni la părintele Nicodim în fiecare lună, până ce a pecat duhovnicul său în veşnicie, iar el a devenit bătrân. Căutându-şi alt părinte duhovnic pe care l-a găsit cu mare uşurinţă în parohia de unde făcea el parte, se mărturisea tot la fel, în fiecare lună, deoarece aşa se putea simţi liniştit sufleteşte...

Poți să cununi şi când părinții sunt bolnavi

În anul 1955, un tânăr şi o tânără s-au învoit să se căsătorească. Şi fiindcă am luat şi eu parte atunci când şi-au dat ei mâna, am fost rugaţi ca să le fim naşi. În situaţia în care mă aflam, a trebuit să merg la părintele Nicodim să iau blagoslovenie şi să-i pun o întrebare:

- Cuvioase Părinte, pot să fiu naş de cununie, dacă părinţii mei sunt bolnavi la pat? la care Părintele mi-a răspuns:

- De ce nu poţi să fii naş, doar nunta e o Taină Sfântă. De ar fi cazul chiar să moară amândoi părinţii, apoi de mare folos este pentru fini, de la nuntă să vină pe la casa părinţilor frăţiei tale, ca să vadă şi ei cât de scurtă este această viaţă.

Şi într-adevăr după nuntă am făcut ascultare şi am venit cu finii pe la părinţii mei, care amândoi erau topiţi de suferinţă.

Repetarea păcatelor după spovedanie

O femeie bătrână care a venit atunci, l-a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, dacă cineva s-a mărturisit de păcatele sale şi, până la moarte, a mai repetat păcatul, adică s-a mai îmbătat sau a mai căzut în păcatul desfrânării sau s-a mai certat cu cineva si a murit în duşmănie, neîmpăcat cu cel ce s-a certat şi a murit fără să se mai mărturisească de păcatele ce le-a repetat după spovedania făcută, oare cum va fi cu sufletul acela?

Femeia aştepta răspunsul de la Părintele, care i-a zis:

- Cartea sfântă aşa spune: „În ceea ce te va găsit moartea, în aceea te va judeca”. De aceea şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne sfătuieşte în Sfânta Sa Evanghelie, zicând: „Fiţi gata, pentru că nu ştiţi ziua şi ceasul în care Fiul Omului va veni”. Aşa că e tare bine să fim credincioşi lui Dumnezeu şi pregătiţi întotdeauna să părăsim lumea aceasta.

Smerenie și ascultare

O femeie tânără şi credincioasă, care din copilărie îl avea pe părintele Nicodim ca duhovnic, s-a luptat multă vreme să aducă pe o vecină a ei să se mărturisească. Cu timpul ea a acceptat şi, pregătindu-se, a venit la spovedanie. Înaintea de a-şi spune păcatele, a încercat a se tocmi cu Părintele, zicând:

- Cuvioase Părinte, eu nu pot să fac chiar aşa cum face vecina aceasta a mea, care a stăruit aşa de mult să vin la Sfinţia voastră. Ea se osteneşte zi de zi a-şi face cele şapte laude, a posti toate posturile şi cele trei zile pe săptămână, în care nu mănâncă nici ulei, dacă la ceaslov nu spune dezlegare, apoi pe fetele ei le poartă fără pantaloni, cu broboadă pe cap, cu fuste lungi, însă eu nu pot să fac aşa cu fetele mele.

Părintele a întrerupt-o din vorbă şi i-a zis:

- Ascultă, femeie! Ai venit aici să te tocmeşti la scaunul spovedaniei? Dacă aşa nu poţi, dacă aşa nu vrei, atunci mergi în sat la dumneata, la preotul paroh, care vă îngăduie aşa cum vreţi şi ascultă-l pe el şi fă ce te învaţă el şi până la urmă vei merge cu tot cu el în iad, dacă nu-ţi place şi nu vrei să faci aşa cum este scris în sfintele cărţi!

Femeia, auzind aceste cuvinte, n-a mai zis nimic împotrivă. S-a mărturisit cu căinţă şi hotărâre statornică şi mai târziu a devenit o bună creştină.

Nu este bine să spui ce canon ai

Cineva a întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, oare este adevărat că nu este bine a spune la alţii canonul ce l-am primit de la Duhovnic în taina spovedaniei? la care Părintele a răspuns:

- Nu, nu este bine ca cineva să spună la alţii canonul ce l-a primit la spovedanie. Poate să spună atât cât este întrebat de cineva. „Am de citit câteva cărţi”, însă nu şi numărul lor. De mare nevoie în caz că se simte cineva aproape de moarte, atunci poate spune la cineva de încredere cât canon i-a mai rămas nefăcut. Iar dacă cineva este curios să ştie cât canon a primit cutare şi cutare şi-l iscodesc mereu, poate să-i răspundă aşa: „Dacă vrei şi vrei să afli numai decât şi în mod precis ce canon anume am primit eu la ultima spovedanie, atunci îngăduieşte-mă să-ţi citesc hârtia cu păcatele pe care le-am mărturisit, după care îţi voi spune şi canonul. Până atunci nu. Doar nu degeaba se mai numeşte „Taina Spovedaniei”. Şi după cum preotului pentru nimic în lume nu-i este îngăduit a destăinui păcatele celui ce s-a mărturisit, tot la fel nu-i este îngăduit nici creştinului, celui ce cu adevărat se pocăieşte, să spună cuiva canonul ce l-a primit la spovedanie. Singurul caz este numai atunci, după cum am mai spus, când cineva se simte slăbit şi aproape de moarte. Da, atunci poate spune la cineva de încredere canonul ce i-a rămas nefăcut. Iar acela după repauzarea lui este îndatorat de a merge la acel Duhovnic ce l-a mărturisit pe el, ca să-l dezlege sau să rânduiască pe rudele lui să-l facă.

Cel mai sigur şi cel mai fericit lucru este, ca cel ce s-a mărturisit să se grăbească de a-şi termina canonul, deoarece nu ştie nimeni ce va aduce ziua de mâine.

Iertarea vine făcând pocăință

Unul din ucenicii părintelui Nicodim, am putea spune că din cei mai apropiaţi, a căzut într-o abatere gravă de tot. Asta nu e de mirare că a căzut, că doar nu era înger să nu greşească, dar durerea mare a fost că se împietrise cu inima şi nu-i cerea iertare Părintelui, aşa după cum era de dorit. Câţiva din noi care cunoşteam această situaţie, am stăruit pe lângă el să meargă şi să-şi ceară iertare, după cum era cazul să facă, căci de altfel şi părintele Nicodim îl aştepta mereu.

În cele din urmă, la stăruinţele noastre, a mers să-şi ceară iertare, dar aşa cam împins de la spate. Părintele Nicodim cunoscând aceasta prin Dumnezeiasca descoperire, la cuvintele lui de iertare rostite cam cu jumătate de gură i-a zis:

- Fă pocăinţă cu adevărat, că doar ştii că iertarea urmează după ce omul face pocăinţă!

Mai trecând un timp, a urmat momentul ca ucenicul să se despartă de Părintele. La despărţire a încercat desigur, ca să zică iarăşi:

- Iartă-mă, Cuvioase Părinte! la care Părintele i-a răspuns indirect:

- Dumnezeu Cel Atotbun, să ierte şi să binecuvânteze pe toţi fiii şi fiicele noastre duhovniceşti sincere, de pretutindenea, cu al Său Dar şi cu a sa iubire de oameni totdeauna şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Atunci el ne-a întrebat:

- Oare ce ziceţi, m-a iertat părintele Nicodim sau nu, prin aceste cuvinte? la care noi i-am răspuns:

- Acest lucru noi nu-l putem cunoaşte, pentru că Părintele a dat o iertare tuturor fiilor şi fiicelor duhovniceşti, însă condiţionată, în raport cu sinceritatea fiecăruia în parte. Aşa că de ai o căinţă profundă şi plină de durere iar pe viitor vrei să fii sincer, înseamnă că beneficiezi de această iertare; iar de nu îndeplineşti aceste condiţii, atunci nu ai parte de iertare.

Acest lucru l-a făcut Părintele pentru faptul că greşeala, celui mai sus numit, îşi avea izvorul tocmai dintr-o ramură a vicleşugului şi nesincerităţii...

După toate acestea, mai trecând o vreme, ucenicul a mers să se mărturisească la Părintele fiind îndemnat de mine, însă Părintele nici de data aceasta nu l-a primit. După ce a mai trecut o vreme, l-a primit la mărturisire şi astfel ucenicul şi-a revenit de-a binelea, ocupând iarăşi locul şi treapta din care căzuse.

Pentru omul credincios, aşa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, mustrarea conştiinţei pentru păcatul ce l-a comis, îl arde ca para iadului. Dar Bunul Dumnezeu îl ridică pe el, cu Darul Său, după cuvântul proorocului David care zice: „Domnul ridică pe cei surpaţi” (Psalmi 145, 8).

Poate cineva să-mi ceară socoteală de ce şi pentru ce îndrăznesc eu să amintesc aici unele fapte negative, pe care citindu-le cei în cauză, se vor jigni cumva? Dacă urmărim firul istorisirilor din cele patru Sfinte Evanghelii, vom găsi amestecate fapte pozitive şi negative scrise de nişte scriitori cu adevărat inspiraţi de Duhul Sfânt. Găsim la Matei capitolul 16, versetele 17-19, cum Domnul nostru Iisus Hristos fericeşte pe apostolul Petru şi în persoana lui promite tuturor Apostolilor şi urmaşilor lor chiar şi cheile Împărăţiei Cerurilor, făcându-i pe ei şi pe urmaşii lor, ispravnici ai Tainelor lui Dumnezeu. Şi dacă mergem cu cititul mai departe tot în acest capitol la versetul 23 găsim că tot pe acest apostol îl numeşte pe faţă „satană”. Dacă vrem ceva mai mult, atunci găsim tot la Matei capitolul 26 cum sfântul apostol Petru s-a lepădat de Domnul nostru Iisus Hristos cu jurământ că nu-l cunoaşte. Dar cine poate spune câte suflete au venit, vin şi vor veni la pocăinţă, pentru faptul că se găseşte scrisă chiar în Sfintele Evanghelii, căderea lui prin lepădarea de Domnul Hristos. Iar ca să nu jignesc pe cineva, am spus aşa acoperit ca să nu fie vădit, dat pe faţă şi arătat cu degetul, după cum vedem şi la sfinţii evanghelişti Marcu şi Luca, fiind vorba să spună de Matei că a fost chemat, pe când era la vamă, deoarece vameşii erau dispreţuiţi pe vremea aceea: „Şi trecând a văzut pe Levi a lui Alfeu şezând la vamă şi i-a zis: *Urmează-Mi*. Iar el, sculându-se, L-a urmat” (Marcu

2, 14). La fel vorbeşte şi evanghelistul Luca la capitolul 5, versetul 27: „Şi după aceasta a ieşit şi a văzut un vameş cu numele Levi care şedea la vamă şi i-a zis *vino după Mine*". Iar Levi sau Levi al lui Alfeu nu era altul decât Evanghelistul Matei, după cum singur zice despre sine la Matei capitolul 9, versetul 9: „Şi plecând Iisus de acolo, a văzut un om care şedea la vamă, cu numele Matei şi i-a zis acestuia: *Vino după Mine*. Şi, sculându-se, a mers după el". Vedeţi? Că Evanghelistul Matei n-a mai vorbit acoperit despre sine, ci s-a dat pe faţă, că el a fost un vameş mai înainte de a fi chemat la apostolat, pe când ceilalţi doi evanghelişti au vorbit despre el acoperit, ca să nu-l jignească. Cazuri de acestea asemănătoare găsim multe prin Sfânta Scriptură.

La fel am făcut şi eu. Când a fost vorba să spun despre mine, am vorbit deschis, că pentru anumite păcate pe care le-am mărturisit părintelui Nicodim şi nu m-am părăsit de ele, Părintele a găsit de cuviinţă, potrivit sfintelor pravile, să mă depărteze, adică în primul rând nu mi-a dat dezlegarea păcatelor atunci când m-am mărturisit; iar în al doilea rând, m-a îndepărtat de la scaunul spovedaniei pentru un timp limitat după gravitatea păcatelor şi în raport cu căinţa şi îndreptarea mea. Văzând părintele Nicodim că eu am întârziat, mi-a trimis răspuns să vin fără a mai zăbovi, ca să nu mă păgubesc mai mult. Că la drept vorbind, nu mi-a fost aşa uşor să aud din gura părintelui Nicodim acea sentinţă pe care n-am mai auzit-o niciodată în viața mea. Și tocmai de aceea eu în loc să mă duc la Părintele imediat ce s-a împlinit termenul, am mai zăbovit, căzând oarecum într-o descurajare şi poate mai zăboveam dacă nu primeam răspunsul. Căci nu-i aşa uşor a trece printr-o astfel de stare nedorită şi neplăcută, după cum pentru omul care n-are nimic comun cu Dumnezeu, petrecerea lui în păcate e o stare plăcută pentru el, după cuvântul lui David proorocul: „Că se laudă păcătosul întru poftele sufletului său şi cel ce face fărădelegea se binecuvintează" (Psalmi 9, 23). Atunci cine poate povesti sau să zugrăvească în culori cât mai vii starea de jale ce-l cuprinde pe omul credincios, care până mai ieri era în comuniune cu Dumnezeu şi azi se vede şi se simte înstrăinat de El. Aşa după cum spune sfântul apostol Pavel către Efeseni la capitolul 2, 12: „că eraţi fără

Dumnezeu în lume”. Cine poate spune şi cine poate plânge atât cât ar trebui să plângem, starea aceea a omului fără Dumnezeu în lume? Dar oare care ar fi pricina, ca noi să fim sau să petrecem, sau să rămânem fără Dumnezeu în lume? Toţi o ştim, toţi o cunoaştem, de la mic până la mare, că singur păcatul e acela care ne desparte pe noi de Dumnezeu, după cuvântul lui Isaia proorocul care zice: „Nu mâna Domnului e prea scurtă ca să vă ajute; nici urechile Lui prea tari ca să vă audă, ci păcatele voastre au pus un zid de despărţire între voi şi Dumnezeu” (Isaia 59, 1-2).

Învățăturile primite rămân pe viață

În preajma unei mănăstiri era un om care în mod regulat mergea la Sfânta mănăstire în Postul Mare şi stătea cu monahii la rugăciune. Preoţii din acea mănăstire vedeau cum omul lua parte la toate rugăciunile de zi şi de noapte, postea la rând cu ceilalţi, dar nu se mărturisea şi nu se împărtăşea acolo niciodată. De la o vreme, un preot cu mare renume din acea mănăstire, l-a întrebat:

- Am observat că dumneata vii de ani de zile la noi în mănăstire şi stai cu noi la toate slujbele ce se fac aici. Posteşti la fel cu noi, dar nu te am văzut niciodată să te mărturiseşti sau să te împărtăşeşti. Cum se explică faptul acesta?

- Cuvioase Părinte, eu am de duhovnic pe părintele Nicodim Măndiţă de la mănăstirea Văratec. La el mă mărturisesc, mă împărtăşesc şi primesc învăţături şi sfaturi. Aici vin ca să mă îndemn la post şi rugăciuni, deoarece mănăstirea Văratec este mănăstire de maici şi acolo nu pot sta prea mult.

- Da, bine, dar când părintele Nicodim va muri, atunci cui o să te mărturiseşti?

- Preotului paroh, a răspuns omul.
- Da, dar preotul paroh nu vă mai învaţă aşa, ca părintele Nicodim.
- Preotului paroh mă mărturisesc, ca să iau dezlegarea păcatelor şi voi face canonul ce mi-l va da, ca să mă pot împărtăşi cu Sfintele Taine, dar învăţătura o am de la părintele Nicodim, pentru toată viaţa.

Preotul acela, minunându-se de răspunsul primit, i-a zis:

- Da, aşa mai zic şi eu că staţi pe temelie de piatră şi sunt destule speranţe că vă puteţi păstra unitatea. De veţi face aşa toţi cei ce îl aveţi pe părintele Nicodim ca duhovnic, înseamnă că el nu s-a ostenit în zadar cu dumneavoastră. Ţinând seama de învăţătura şi sfaturile ce le-aţi primit de la el atâţia ani de zile, el va fi prezent mereu în mijlocul dumneavoastră şi oricine va încerca să vă risipească, să vă destrame unitatea, nu va reuşi, deoarece în orice împrejurare vă veţi afla, puteţi aduce numaidecât la mijloc practica şi sfatul ce l-aţi primit de la dânsul. O aşa lucrare ca a părintelui Nicodim, nu am mai întâlnit până acum.

Și dacă acel preot vestit mai în toată țara s-a minunat de răspunsul ce l-a primit şi a putut constata că lucrarea ce a făcut-o părintele Nicodim, cu Darul lui Dumnezeu, va fi de durată, de vom fi şi rămâne pe mai departe în ascultarea primită de la dânsul, ca să ne mărturisim şi să ne împărtăşim fiecare din noi la preotul paroh, unitatea noastră va dăinui în ciuda acelora care ne ameninţă mereu şi chiar cred că mâine, poimâine, vom deveni sectari. Ne doare inima când auzim aceste vociferări din partea unora şi altora, că ne vom rătăci de la învăţătura Bisericii Ortodoxe. Dar avem mare nădejde în mila lui Dumnezeu şi în ocrotirea Maicii Lui şi a tuturor Sfinţilor, că darul cel de sus, care a lucrat cu părintele Nicodim Măndiţă, nu ne va părăsi până la sfârşit, ca să rămânem aşa cum ne-a învăţat, în Biserica lui Dumnezeu, care a fost, este şi va fi Biserica Ortodoxă.

După cum vedem, au trecut câţiva ani de la plecarea părintelui Nicodim la cele veşnice şi dacă noi am rămas fiecare cu mărturisirea la preotul paroh aşa cum ne-a

învăţat el, s-a creat o atmosferă plăcută şi nu avem nici noi, nici preoţii din parohii, vreo nemulţumire.

Ne ducem, când putem şi simţim nevoia, şi pe la mănăstiri, plătim slujbe pentru vii şi repauzaţi, ascultăm sfintele slujbe, predici, etc... dar orice sfaturi sau învăţături străine ne vor ieşi în cale, noi vom trece pe alături de ele. Nu ne vom contrazice cu cei ce ne oferă asemenea învăţături, dar nici nu le vom pune la inimă.

Am auzit, într-o mănăstire, de un preot care era tare împresurat de oamenii ce voiau să se mărturisească la el şi care dând cu ochii de noi cei ce stăteam ceva mai departe, a zis, ridicând un deget în sus:

- Unul a fost părintele Nicodim Măndiţă, care a învăţat pe ucenicii lui să se mărturisească fiecare la preotul din parohie. Vin şi ei pe la mănăstire, ascultă slujbă, predici, plătesc pomelnice, stau la slujba Sfântului Maslu, dar nu ne necăjesc pe noi cu mărturisirea. Ne lasă în pace ca să ne putem face şi noi rânduiala noastră.

Un alt preot dintr-o parohie, a zis către un om ce se mărturisea la el:

- Îţi dau de canon doar atât, să stai de vorbă cu enoriaşii din parohie şi să le spui tot ceea ce v-a învăţat pe dumneavoastră părintele Nicodim, căci această învăţătură este de mare trebuinţă pentru tot omul.

De aici vedem clar că, stând şi rămânând în ascultarea sfaturilor părintelui Nicodim pe care ni le-a lăsat, să ne mărturisim şi împărtăşim fiecare la preotul paroh, putem veni şi în ajutorul altora cu **pilda vieții**, dacă o avem mai mult sau mai puţin, şi cu sfătuirea când avem ocazie să o facem celor dornici, aşa pe neobservate. Pentru că pe vremea aceea, eram în atenţia securităţii comuniste şi dacă eram observaţi de ei puteam uşor fi necăjiţi, care, după cum se ştie, erau contra noastră.

În cazul când preotul paroh nu ne-ar primi la spovedanie cu păcatele scrie pe hârtie, atunci suntem îndreptăţiţi să ne ducem la preotul din parohia vecină, care ne primeşte...

Sunt şi cazuri, ici, colo, când unii au căutat duhovnici pe la unele mănăstiri, şi se mărturisesc şi la preoţii lor din parohie, însă aceasta o fac pe cont propriu, şi nu după ascultarea ce ne-a lăsat-o părintele Nicodim. Ba e chiar păcat pentru un creştin să aibă doi duhovnici, se aseamănă cu femeia cu doi bărbaţi, după pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie. Această ascultare de a se mărturisi fiecare la preotul paroh a spus-o părintele Nicodim nu numai unuia, ci multora care l-au întrebat, dar nici n-a spus-o tuturora care nu l-au întrebat când era el în viaţa aceasta.

Dorință si realitate

Într-o zi, a venit să se mărturisească o doamnă care, la pregătirea de mărturisire, a uitat să arunce cerceii din urechi, mărgelele de la gât şi inelul din deget. Femeia care a ajutat-o la pregătirea pentru mărturisire, i-a spus despre acestea, însă aşa mai uşurel, fără să stăruie prea mult; iar ea a crezut că Părintele nu va ţine cont de aceste nimicuri şi având în vedere că era o doamnă mai elegantă, născută şi crescută la oraş, se va bucura de o oarecare trecere înaintea lui.

Cum a apărut în faţa Părintelui care avea ochiul format, a şi observat inelul în deget şi mărgelele şi cerceii. Pentru aceasta a şi întrebat-o:

- Cu ce ocazie aţi venit pe la mănăstire?

Ea încerca să spună arătând pe femeia cu care a venit, că ar vrea să se mărturisească.

- Dar aşa se vine la mărturisire, nepregătită?

Ea şi-a arătă îndată foile cu păcatele scrise. Părintele a întrebat-o din nou:

- Păi, una scrie pe hârtie şi alta se vede în realitate.

Ea încă nu a priceput ce vrea să zică Părintele, dar femeia care a venit cu ea şi-a dat seama că e vorba de cercei, mărgele şi inel, şi i-a făcu semn doamnei. Atunci ea s-a grăbit a zice:

- A! E vorba de cercei, mărgele şi inel! şi în clipa următoare le-a scos de la gât, din urechi şi din deget şi nu s-a mai uitat la valoarea lor, ci le-a aruncat în soba din bucătărie, în care ardea focul.

Părintele, văzând cât de clar a înţeles ea această problemă, a și mărturisit-o. Și, într-adevăr, aceea doamna în scurtă vreme a devenit o bună creştină, model şi pentru alte doamne şi n-a mai chinuit-o dorul după cercei, mărgele sau inel, deoarece era acum ocupată mereu, cum ar putea să-şi împodobească sufletul ei cu fapte bune şi virtuţi creştineşti...

Nu putem avea doi duhovnici

A venit la Părintele un om bătrân din părţile Sucevei, să se mărturisească. După ce s-a mărturisit, a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, nu am putut veni la Sfinţia voastră de anul trecut. M-am mărturisit la preotul vecin cu parohia noastră deoarece preotul nostru e bolnav şi nu mai poate sluji la Biserică şi nici nu poate să facă vreun servici cuiva.

Atunci Părintele i-a zis:

- Aşa după cum învaţă pravila Bisericii, creştinul nu poate să aibă doi duhovnici, căci se aseamănă cu femeia care are doi bărbaţi. Te socoteşti bine şi îţi alegi un duhovnic şi rămâi să te mărturiseşti la el ca să nu te încarci de păcate.

Omul suspină şi după câteva minute întrebă iarăşi:

- Cuvioase Părinte, oare ce să mai facem cu obiceiul care nu de mult a apărut, de a face pom de Crăciun? Sfinţia voastră ce ne învăţaţi în această privinţă, pentru că mai toţi oamenii fac pom de Crăciun. Când eram eu băieţaş, aşa ceva nu se pomenea pe la noi? Oare e păcat mare dacă facem şi noi, că nu mai putem sta în sat de răul copiilor?

- Acest obicei este de la nemţi, de la catolici. Noi ortodocşii nu trebuie să facem pom de iarnă. Dacă facem, însemnează că aducem idolul în casă. Creştem copiii în duhul minciunii, spunându-le cum că Moş Crăciun le-a adus jucăriile şi dulciurile. Eu nu vă sfătuiesc să faceţi asa ceva.

După aceea Părintele şi-a luat Ceaslovul şi a zis:

- Mă duc să-mi citesc pravila - şi a plecat în grădină...

Necesitatea canonului

Într-o zi, cineva din mulţimea adunată, a zis:

- Cuvioase Părinte, mulţi oameni ar vrea să vină la Sfinţia voastră la mănăstire, dar de teama canonului nu vin. Se tem de canon. Zic că Sfinţia voastră daţi canon prea mare! Ei se duc la preoţi care nu le dau canon sau care dau un canon mai mic.

Părintele s-a gândit puţin şi apoi le-a zis:

- Ce să le fac! Noi nu putem fi mai milostivi decât Sfinţii Părinţi care au orânduit canoanele. Şi apoi ceea ce le dăm noi de canon, să citească un număr de cărţi, nu e canon greu. În pravila Bisericii, canonul de citit cărţi se numără între canoanele uşoare (vezi Pravila Bisericească de Nicodim Sachelarie).

În pravila Mare a Bisericii se spune că un om bogat simţind că va muri, a chemat pe un scriitor să-i facă testamentul. Când acela a sosit şi toate erau gata, a zis boierul către scriitor: „Scrie aşa: trupul meu să fie dat ţărânii că de-acolo este luat. Iar sufletul meu, al soţiei mele, al copiilor mei şi al Duhovnicului meu să-l ia diavolii”.

Când a auzit scriitorul acest cuvânt din urmă, nu voia să scrie mai departe, ci s-a îngrozit şi tremura de spaimă. „Nu te teme, scrie aşa cum îţi spun - zise boierul – pentru că am să-ţi explic eu mai pe urmă. Sufletul meu să-l ia diavolii, căci o viaţă întreagă s-a zbătut numai după cele pământeşti, deşarte şi nu s-a grijit deloc pentru mântuirea sa. Sufletul soţiei mele să-l ia diavolii, căci numai la rele m-a îndemnat. Sufletul copiilor mei să-l ia diavolii, căci numai pentru ei m-am trudit din zori şi până-n noapte şi am neglijat mântuirea mea. Şi sufletul Duhovnicului meu să-l ia diavolii, căci atunci când mergeam la mărturisire, îmi dădea dezlegarea păcatelor mele cu mare uşurinţă, fără canon şi fără mustrare, zicându-mi: „Nu-i nimic, nu-i nimic, Dumnezeu te iartă”.

Aşa că problema mântuirii nu-i o nimica toată. Cine se osteneşte a zidi cu bună chibzunţă, după dreptarul Ortodoxiei şi se luptă până la capăt, o câştigă, cu Darul lui Dumnezeu. Iar cine se ocupă numai de cele deşarte şi pieritoare, lipindu-şi inima numai de cele pământeşti şi putrede, unul ca acela îşi pierde sufletul său, chiar de va avea nădejde în mila lui Dumnezeu, însă o nădejde ca aceasta e o nădejde falsă şi nefolositoare şi nu o nădejde care duce la mântuire.

Omul, tot citind prin sfintele cărţi, se luminează şi luminându-se la ochii sufletului, nu mai poate zice că e greu canonul. Îşi dă seama de greutatea păcatului său pe care l-a comis, supărând pe Dumnezeu şi din aceasta-i vine părerea de rău sau înfrângerea inimii. Omul care a făcut păcate, trebuie să facă şi canon. Ori face aici canon vremelnic şi capătă iertare de la Dumnezeu, ori face dincolo în veşnicie fără nici un folos, căci în iad nu este pocăinţă. Este la alegerea lui. Dar de făcut canon tot trebuie să facă, de vrea ori de

nu vrea. Dreptatea Lui nu îngăduie ca păcatul săvârşit de om să rămână ne pedepsit. Ori aici ori în veşnicie.

Tot în legătură cu canonul, Părintele a zis:

- Un om avea un ogor pe care, lăsându-l în paragină vreo câţiva ani de zile, au crescut bălării mari pe el. Omul a trimis pe un fecior al lui mai mare ca să-l cureţe de spini şi bălării şi apoi să-l sape şi să-l semene.

Feciorul ajungând la ogor şi văzând ce grozăvii au crescut pe el s-a descurajat, căci îşi zicea în sine:

- Cine mai poate curăţi acest ogor, când nu i se mai vede nici capătul de atâta amar de spini?

După aceste socoteli făcute de el, s-a culcat în capătul ogorului. Când soarele era spre asfinţit, feciorul a plecat spre casă. Tatăl l-a întrebat:

- Ai făcut ceva?

- Da de unde să fac, căci te îngrozeşti numai dacă priveşti spre ogor. Bălării şi spini cât vezi cu ochii.

- Atunci ce ai făcut de azi dimineaţă, de când ai plecat? – a întrebat tatăl cam supărat.

- Ce să fac, tată? M-am culcat la capătul ogorului. Asta am făcut - a zis feciorul cam ruşinat.

- Bine, bre, dar nu ţi-am spus să cureţi ogorul într-o zi sau două. Ci măcar atât să cureţi într-o zi, cât să ai loc să te culci. Şi aşa făcând mereu, tot ai să ajungi de la o vreme la capătul ogorului.

Aşa şi cu canonul. Dacă vom face canon numai atât timp cât am pierdut în fiecare zi cu clevetirile, cu vorbele deşarte, cu petrecerile idolatre, cu somnul cel îndelungat, cu şederile prin cârciumi, cu beţiile cele de zile şi nopţi întregi, apoi ia să

socotim, cât de mult am spori la cele bune, la canon şi cât de mult ne-am apropia de Dumnezeu, de care ne-am depărtat atât de mult prin păcate, cu care ne-am împovărat din copilărie şi până acum?!

Noi am păţit la fel ca omul despre care vom povesti. Era un om ce avea un copil de la prima căsătorie. Murindu-i soţia, s-a recăsătorit şi a avut şi cu a doua soţie încă un copil. Seara, când venea de la lucru, îi ieşeau amândoi copiii înainte şi cel ce avea mamă care-l hrănea şi-i dădea ce avea mai bun, striga cu voce tare către tatăl său:

- Apă aş bea, apă aş bea!

Celălalt, căruia îi murise mama şi era lăsat în voia soartei, nemâncat, neîngrijit, zicea şi el către tatăl său, cu vocea stinsă, că aproape nu se auzea:

- Aş mânca, aş mânca!

Acei doi copii de mai sus, îi avem fiecare dintre noi în fiinţa noastră. Copilul cel mai mare e sufletul, care e uitat şi lăsat în părăsire de noi, alergând după treburi şi după cele deşarte, din copilărie şi până pe patul morţii, aproape că nu-i mai auzim vocea lui cea stinsă: „Aş mânca, aş mânca!”. Desigur are nevoie şi sufletul nostru de hrana cea duhovnicească, de cuvântul lui Dumnezeu, de rugăciune, de lucrarea faptelor bune. Dar, vai! Noi nu-i auzim vocea lui stinsă. Noi alergăm din zori şi până-n noapte, din tinereţe şi până la bătrâneţe numai după umbră şi vis, numai după cele ce rămân de noi aici în această viaţă vremelnică, fără să mai auzim, fără să mai ţinem cont si de cerinţele sufletului nostru. Iar în ceea ce priveşte strigătul cel tare al trupului, al celui de-al doilea copil, care fiind îndopat de mai multe ori, mai presus de trebuinţa sa, noi suntem numai ochi şi urechi. Unde vedem sau auzim că s-ar găsi ceva mai deosebit, mai gustos, mai delicios, mai frumos, acolo alergăm. Nu ne uităm nici la bani, nici la timp şi suntem foarte mulţumiţi că am găsit ceea ce căutam. O, Doamne, oare asta nu este o orbire a noastră sufletească? Nu este o înşelăciune de la vrăjmaşul diavol, ca să ne pierdem pentru veşnicie?! Suntem desigur orbiţi de frumuseţile şi dulceţile acestei lumi şi nu vedem nimic. Suntem înşelaţi de vrăjmaşul diavol şi nu ne dăm seama!

Mai erau vreo două ceasuri până seara şi părintele Nicodim a făcut cu noi rugăciunile spre somn, apoi Miezonoptica, Utrenia, Ceasul I ca să ne putem şi noi obişnui cu rugăciunile. Şi, luând blagoslovenie, am plecat în deal la maici, iar Părintele avea ceva de lucru.

Nu spovedea fără felon

Am vrut de mult să menţionez că părintele Nicodim nu săvârşea niciodată taina Sfintei Spovedanii, fără a fi îmbrăcat cu felonul.

Odată, l-am întrebat despre aceasta iar el mi-a răspuns:

- Doar şi Taina Spovedaniei are aceeaşi sfinţenie ca şi celelalte Taine, în Biserica Ortodoxă. Ea e socotită ca un al doilea Botez. Ea nu-i o simplă ierurgie, ca sfinţirea apei, înmormântarea şi celelalte, când preotul conştient îmbracă şi atunci felonul. La mare nevoie se poate face şi taina Spovedaniei numai cu epitrafirul, după caz.

Omul cu idei fixe

Mă pregăteam ca a doua zi să plec la mănăstire, căci am primit răspuns de la Părintele să merg la el numaidecât. Seara a sosit la noi un frate al meu mai mic, căsătorit de cea parte a ţării (prin Prahova). L-am rugat să meargă şi el cu mine. Mi-a spus că ar vrea să meargă, dar nu are bani de drum. M-am învoit să-i plătesc drumul dus şi întors. A mai stat o clipă pe gânduri, apoi mi-a zis:

- Bine că-mi dai bani de drum, dar te rog să-mi dai şi albumul cel mic de buzunar, cu Vămile văzduhului.

Când am auzit de album, am stat puţin pe loc şi la îndoială chiar, căci numai pe acela îl aveam şi era tare frumos şi educativ. Dar după câteva socoteli, i-am făgăduit că i-l voi da. Şi când socoteam că am reuşit, îndată fratele meu s-a gândit să-mi mai facă o propunere şi a zis:

- Ştii ce m-am gândit? Dar te rog să nu te superi, dă-mi şi caietul acela bătut la maşină cu păcatele omeneşti, căci îmi place tare mult de el şi pe la noi nu se găseşte aşa ceva!

Când am mai auzit şi de acel caiet, parcă s-a rupt ceva de la inimă, dar pe loc i l-am şi promis, în speranţa că aceasta va fi cea din urmă dorinţă a lui. După toate acestea, dimineaţă când să plecăm, fratele meu nu ştia cum să înceapă vorba şi în cele din urmă mi-a spus că el tot nu poate merge. Când am ajuns la Părintele, aşa necăjit cum eram, el m-a şi întrebat:

- De ce eşti aşa de necăjit? Ce ai păţit?

Atunci i-am istorisit cele petrecute cu fratele meu. Părintele a zâmbit când a auzit, şi mi-a zis:

- Atunci când arde casa, sar vecinii şi casnicii de scot afară tot ce pot: paturi, scaune, dulapuri, aşternuturi, tablouri, haine şi alte lucruri ce se lasă a fi scoase din acea primejdie, ca să nu ardă în foc. Când cineva ar încerca să scoată şi soba de cărămidă afară, vede sigur că nu reuşeşte. Aşa e şi cu omul care stă proptit în ideea sa şi nu cedează nicicum, n-ai ce să-i faci. El e ca şi soba care e lipită de pământ. Oamenii lipiţi de cele pământeşti şi deşarte nu pun preţ pe cele sufleteşti, pe cele cereşti şi veşnice. Oricât i-ai promite, oricât i-ai da, el rămâne mai departe în părerea sa. Frăţia ta nu fi necăjit pentru aceasta.

Acestea zicând Părintele către mine şi văzându-mă tare obosit, mi-a spus să mă odihnesc vreo două ore acolo în bucătărie. După ce m-am sculat, mi-a dat de scris...

Nunta ortodoxă şi viața de familie

Cum se petrece la nunta creştinească

Părintele Nicodim Măndiţă s-a luptat foarte mult pentru ca să poată curăţi petrecerea de la nuntă de anumite rânduieli şi deprinderi păgâneşti: muzică, jocuri, beţii şi alte multe blestemăţii. Obiceiul de a face nunta cu muzicanţi, a făcut pe părintele Nicodim să scrie zeci şi sute de pagini, combătând aceasta cu citate scripturistice, canoane din Pravilă şi învăţături de la Sfinţii Părinţi ai Bisericii lui Dumnezeu.

Într-o duminică a anului 1921, Părintele, fiind preot paroh în Schitu-Frumoasa, a reuşit să facă două nunţi cu petrecere creştinească, plăcută lui Dumnezeu. Şi de aici încolo, atât în satul Schitu-Frumoasa cât şi în alte părţi ale ţării s-au făcut şi se fac nunţi creştineşti aşa cum s-au făcut la începutul creştinismului. După cum se ştie, nunta e cea mai veche din cele şapte Taine. Dar, în această petrecere de la nuntă, satana prin năimiţii lui a strecurat în ea multe obiceiuri rele, păgâneşti. Cu harul lui Dumnezeu, Părintele a reuşit să cureţe acele datini şi deprinderi rele şi să ridice nunta sus, sus, la treapta ei, la adevărata petrecere plăcută lui Dumnezeu şi de folos nouă creştinilor care suntem chemaţi a petrece la nunta Mielului, la nunta Fiului de Împărat, o veşnicie de fericire.

Când Părintele era în viaţă şi se înfiripa undeva vreo nuntă, prima grijă a celor în cauză era de a-i face cunoscut despre aceasta. Tânărul băiat şi fata, însoţiţi de cineva, mergeau la Părintele înainte de a porni lucrările pentru cununia la starea civilă. După ce ajungeau la dânsul, le dădea sfaturi şi poveţe pentru a întemeia un cămin cu adevărat după voia lui Dumnezeu.

Încă de la început, părintele Nicodim nu numai că a sfătuit să se facă nunţile creştineşti, dar a şi învăţat şi sfătuit cu amănuntul cum să se procedeze. În paginile ce

urmează, vom expune pe larg, cum să se facă nunta creştinească, aşa cum ne-a învăţat Părintele, citând şi câteva cărţi de bază, pe care dânsul le-a avut ca temei.

Când situaţia între tineri se arăta cumva neclară, Părintele obişnuia să spună să facă 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos, pentru a se limpezi lucrurile, dacă este sau nu voia lui Dumnezeu să se căsătorească. Şi într-adevăr au fost multe cazuri când, după terminarea celor 40 de Acatiste, tinerii au luat alte hotărâri decât cele pe care le aveau înainte de a face aceste rugăciuni către Dumnezeu. E bine ca tinerii să se cunoască un anumit timp mai înainte de a se căsători. Nu prezintă nici o siguranţă de trăinicie căsnicia, dacă aceste nunţi se fac fără a se cunoaşte tinerii mai multă vreme, (după unii cinci ani). Dacă nu chiar cinci ani, dar să fie oameni credincioşi.

După pravila Bisericii de Nicodim Sachelarie, diferenţa de ani între aceşti tineri să nu fie mai mare de cinci sau cel mult şapte ani.

Mai întâi de toate, dacă tinerii s-au înţeles între ei, atunci merge mirele însoţit de părinţi şi de câteva rude din partea lui, la casa fetei, în ziua stabilită de ei şi, după ce se pune masa iar părinţii fetei îndeamnă pe musafiri să servească, atunci se scoală tata sau mama tânărului şi zice către gazdă ceea ce a zis Eleazar, sluga lui Avraam, către părinţii Rebecăi:

- Nu mănânc până ce nu vă voi spune ce am de spus (Facerea 24, 33).

În felul acesta se dă mâna, tânărul cu fata şi părinţii tânărului, cu părinţii fetei, în semnul Sfintei Cruci; unul mai bătrân şi mai înţelept dintre cei adunaţi acolo, bagă mâna pe dedesubtul mâinilor lor şi ridicând-o, zice:

- Doamne ajută.

Şi aşa făcând, se zice că au dat mâna, după care se cântă „Cuvine-se cu adevărat” şi încep a mânca şi a bea cumpătat şi cu bună cuviinţă, după cuvântul proorocului David, care zice „Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi de El cu cutremur” (Psalmi 2, 11). Iar Sfântul Apostol Pavel ne învaţă că: „Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceţi”.

În timpul mesei, e bine ca unul din meseni, mai bătrân şi cunoscător în cele ale dreptei credinţe, să citească ceva dintr-o carte sfântă sau să spună istorioare morale în legătură cu nunta, iar cei ce stau şi mănâncă, să păstreze linişte, ca să se poată folosi cu toţii. Este recomandat să se interpreteze cântări bisericeşti sau religioase, însă nu din cele ale sectarilor.

De când şi-au dat mâna unii cu alţii, e bine de a nu mai umbla tânărul cu fata singuri, ci întotdeauna să aibă cu ei pe a treia persoană care să-i însoţească, pentru a nu da de bănuit ceva şi să facă sminteală, aşa după cum ne învaţă pe noi Sfântul Nicodim Aghioritul în cartea sa „Hristoitia" cum că „nu se cade cei logodiţi a intra în casele logodnicilor" (Cuvântul 3, nr. 27).

Mai înainte de nuntă e bine ca să se mărturisească preotului, cu vreo două trei zile înainte şi de se pot pregăti, să primească chiar şi Sfintele Taine; iar de nu se pot pregăti, atunci rămân numai cu mărturisirea.

Când e vorba de naşi, care sunt garanţii lor înaintea lui Dumnezeu, să nu fie decât oameni mai în vârstă cu cel puţin 10-15 ani decât finii pe care îi cunună, să fie cunoscători ai învăţăturilor sfinte şi pildă de adevăraţi creştini temători de Dumnezeu. Şi să se pună numai o pereche de naşi, nu două, trei sau mai multe.

În ajunul nunţii, când toate sunt pregătite, mirele cu nunii şi câteva rudenii merg ca să aducă mireasa la casa mirelui, pentru ca duminică dimineaţa să se poată pregăti ca să meargă la Sfânta Biserică cât mai dimineaţă. Dacă mireasa este la o mare depărtare, se poate aduce de joi. Când ajung la casa miresei, fie cu căruţe, fie cu maşina, în linişte şi fără chiote şi strigări, merge vornicul înainte şi zice cu voce mai tare către părinţii miresei şi alte rudenii care stau şi aşteaptă:

- Bucuroşi de oaspeţi?
- Da, bucuroşi suntem, poftiţi, poftiţi! le zice.

După ce au intrat cu toţii în casă, se cântă: „Cuvine-se cu adevărat" şi se aşază fiecare la mesele care sunt deja pregătite. Nuna trece în altă cameră cu mireasa şi o

îmbracă cu podoabele nunţii: rochie, voal, coroniţă, ghirlandă ş.a. Trebuie ţinut cont ca coroniţa cu voalul să fie cât mai pe frunte. După ce mireasa este cuviincios îmbrăcată, fără mărgele, cercei, salbe, brăţări, funde, sau cu părul capului încreţit după moda lumii, o iau părinţii ei: tatăl de mâna dreaptă şi mama de mâna stângă iar mireasa în mijlocul lor, merg de o aduc mirelui. Când ei se apropie de mire, el se scoală de pe scaun în picioare, iar mama miresei zice cu voce mai tare ca să poată auzi toţi cei prezenţi:

- O, mire al nostru drag! Domnul Dumnezeu Atotcreatorul ne-a dăruit această fiică pe care am născut-o, am crescut-o şi s-a făcut mare. Acum o dăruim dumitale ca prin Taina Cununiei să fiţi uniţi până la moarte, nedespărţiţi şi, păzind legea lui Dumnezeu, să vă mântuiţi, la care mirele răspunde:

- Amin!

Apoi zice aceste cuvinte:

- O mireasa mea,

Atât de fragedă te arăţi
Ca floarea albă de cireş
Şi ca un înger printre oameni
În calea vieţii mele ieşi
De acum la bine şi la rău
De-o fi uşor, sau de-o fi greu
Prin beznă, trăsnet şi prin ploi
Pornim la drum noi amândoi
Cu nădejdea în Acela Care
Ne va da putere şi răbdare,
Să ducem cu bine până la sfârşit
Crucea căsătoriei ce o am primit...

La care mireasa răspunde:

- Amin! iar mirele sărută mâna părinţilor miresei. Desigur că aceste cuvinte au fost şi sunt zise şi ascultate de cei ce participă la nuntă, mai întotdeauna cu lacrimi... Se zice rugăciunea de masă de către vornic după care se serveşte masa în linişte, cugetând cu mintea cât de fericiţi vor fi atunci, în Împărăţia lui Dumnezeu, cei ce se vor învrednici a lua parte la nunta Mielului, la nunta Fiului de Împărat care va dura o veşnicie şi Dumnezeu va şterge orice lacrimă din ochii lor (Apocalipsa 7, 13-17; 6, 9-11; 21, 4; 20, 6). În timpul mesei se citeşte ceva sau se spun istorioare morale în legătură cu nunta. Se cântă de asemenea cântări bisericeşti sau religioase. După masă, urmează rugăciunea de mulţumire pentru masă după care, înainte de plecare, se rosteşte clar şi tare rugăciunea de călătorie. Iar cei ce din anumite motive nu pot veni la nuntă, îşi dau darul lor cu această ocazie...

Cu mireasa mai merge cineva apropiat, ori mama ei, ori o soră a ei. Şi aşa în linişte pleacă spre casa mirelui, lăsând în urma lor o dâră de lumină prin cântările bisericeşti ce s-au cântat, prin vorbirile folositoare şi buna-cuviinţă ce au arătat cu toţii cât au stat la casa miresei.

Ajungând la casa mirelui, tot aşa grupaţi şi în ordine, acolo sunt aşteptaţi de părinţii mirelui, rudele cele mai apropiate, vecini şi cunoscuţi...

Şi de data aceasta vornicul zice cu glas tare şi clar:

- Bucuroşi sunteţi de oaspeţi? iar ei răspund în cor:
- Da, da bucuroşi suntem, de când vă aşteptăm. Poftiţi la noi!

Tata şi mama mirelui stau de o parte şi de alta a uşii de la intrarea în casă, ţinând o tavă pe care stă o pâine cu Noul Testament sau chiar Biblia deasupra şi cu o sticlă de vin în mână. Intră prima dată mirele făcându-şi pe faţa sa semnul Sfintei Cruci drept, apoi sărutând Noul Testament şi mâna părinţilor, intră înăuntru. După mire urmează mireasa care face şi ea întocmai ceea ce a făcut mirele. După mireasă urmează nunii şi ceilalţi nuntaşi. Se cântă iarăşi „Cuvine-se cu adevărat”. Şi în seara aceea se citeşte prin sfintele cărţi, se cântă cântece bisericeşti, dar nu de ale sectarilor, şi aşa, după

terminarea celor şapte laude şi rugăciunii de seară a celor ce merg spre somn, se încheie ziua, deoarece nu trebuie să stăm toată noaptea, ca să fim cu atenţie şi evlavie la slujba Sfintei Liturghii, a doua zi.

Dimineaţa, cu toţii ne sculăm mai devreme ca de obicei, ca să completăm cele şapte laude până la ceasul al nouălea, cu Acatistul şi Canonul Mântuitorului şi Al doilea Paraclis al Maicii Domnului. Se cere ca nuntaşii să fie la Sfânta Biserică cel târziu când la strană se cântă „Toată suflarea să laude pe Domnul", ca să aibă timp să se închine pe la sfintele icoane, iar când se începe Sfânta Liturghie să se afle fiecare la locul său. La florile ce se pun la mire, nuni şi nuntaşi, e bine să fie şi o mică Cruciuliţă. Aşternutul, care se ia pentru a sta mirele şi mireasa la oficierea cununiei, să nu aibă pe el Semnul Sfintei Cruci, deoarece pe lângă păcatul profanării se mai face şi mare sminteală văzând aceasta toţi nuntaşii. Toţi cei care iau parte la această nuntă e bine să dea pomelnice preotului, iar partea femeiască să trimită pe cei care se pot duce. Vornicul să aibă, după cum cere trebuinţa, o sticlă de vin, două bucăţi de cozonac sau pâine şi două pahare.

E bine ca nuntaşii să meargă spre sfânta biserică grupaţi, în ordine, liniştiţi, fără gălăgie, cugetând fiecare la nunta ce va să fie în ceruri a Fiului lui Dumnezeu cu Mireasa Sa, Biserica, formată din creştinii cei devotaţi şi drept-credincioşi. Să ardem şi noi de dorinţa ca bunul Dumnezeu să ne facă parte, a fi şi rămâne întotdeauna cu El prin o viaţă bogată în fapte bune şi roade vrednice de pocăinţă. De asemenea, când se ajunge la sfânta biserică, intră mai întâi nunii, apoi mirele, mireasa şi ceilalţi nuntaşi. Cei prezenţi se folosesc vremelnic şi veşnic stând în biserică cu toată atenţia, cu evlavie şi cu bună cucernicie. La oficierea Tainei cununiei se stă în aşa fel în biserică, încât nimeni să nu întoarcă spatele la sfântul Altar unde pe sfânta Masă în sfântul Chivot permanent tronează Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos prin Dumnezeieştile Taine. Nu se zâmbeşte, nu se şopteşte, ci se stă cu atenţie ca atunci când preotul pronunţă, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, să facă fiecare semnul Sfintei Cruci pe faţa sa.

După terminarea slujbei de cununie, e bine să se meargă spre casa unde sunt pregătite cele pentru nuntă, tot aşa cum s-a venit la biserică, în ordine şi linişte, ca să dovedim că Îl avem pe Dumnezeu tronând în inimile noastre, în toată vremea şi în tot locul. Nu-i bine să se pună bani în găleţile cu apă, care se vor afla în drumul nuntaşilor, ca să nu încurajeze superstiţiile (credinţele deşarte, băbeşti).

Când se ajunge acasă, se repetă ca şi în ajun. Părinţii mirelui stau de-o parte şi de alta la uşa de la intrare cu tava cu pâine, Noul Testament şi sticla cu vin. După ce mirele face semnul sfintei Cruci şi sărută Noul Testament şi mâna părinţilor, face la fel şi mireasa, după care intră în casă, ei şi nuntaşii. Se aşază la masă şi, după ce au venit cu toţii, stând în picioare, se cântă „Cuvine-se cu adevărat" şi se zice şi rugăciunea pentru masă. În timpul mesei se cere să se păstreze linişte, ca vornicul sau nunul să poată citi dintr-o carte sfântă sau să spună istorioare morale în legătură cu nunta. Cartea în care se găsesc multe amănunte în legătură cu nunta este Hristoitia, apoi Cazania veche şi cea nouă, Mântuirea Păcătoşilor ş.a.

Ca să reuşească cineva să facă o nuntă cu adevărat creştinească trebuie mai întâi de toate să plătească slujbe la mănăstiri, la preoţi, să facă zile de post şi rugăciuni cât mai multe, altfel nu se poate reuşi.

Cineva care a trecut deja la cele veşnice, dar care a fost socotit de Părintele ca un om de nădejde al Bisericii, a spus odată către mine:

- Frate Gheorghe, nu-i aşa de uşor a face cineva o nuntă creştinească, fără muzică, fără jocuri şi beţii, deoarece se concentrează toate oştirile drăceşti şi se ridică în capul tău, pentru a împiedica lucrul cel bun. E mare lucru să reuşească cineva să facă o nuntă cu adevărat creştinească şi plăcută lui Dumnezeu!

La fiecare nuntă care s-a pus pe plan să se facă, au şi apărut fel de fel de ispite, care mai de care mai grele, în aşa măsură, de credeai că te dau peste cap. La o nuntă au fost unele ispite, la cealaltă alte ispite, şi fiecare a avut ispitele ei, necazurile ei. La nunta la care au fost cele mai mari ispite, de s-a ajuns până acolo, ca să ne coboare cu

capul în ţărână, pe noi cei care răspundeam cu pregătirea şi pe a căror umeri apăsa tot greul; apoi acolo au fost cele mai mari bucurii şi biruinţe. Domnul Dumnezeu să fie lăudat şi slăvit în veci de noi păcătoşii, dar am văzut cu ochii noştri şi am pipăit cu mâinile noastre, dacă ne este îngăduit să spunem, aşa minuni, dar minuni mari. Dumnezeu nu ne-a lăsat, atunci când ne era limba mai amară, să ne înecăm în acele necazuri, ci în chip vădit ne-a salvat de am rămas uimiţi şi nu puteam plânge, atâta cât ar fi trebuit, ca să putem aduce celui Atotputernic, prinos de profundă recunoştinţă şi mulţumire, izvorâte din adâncul inimilor noastre. Cu ce vom putea noi răsplăti Domnului Dumnezeu, pentru atâtea şi atâtea faceri de bine? (Psalmi 115, 3).

După ce se termina nunta, câteva zile în şir eram sleiţi de puteri şi încovoiaţi de greutatea răspunderii ce am avut-o, trăind oarecum în continuare acele momente ale nesiguranţei, când nu ştiam cu ce rezultate vom ieşi din impas, văzându-ne aproape daţi peste cap. Întotdeauna s-a dovedit adevărat cuvântul care zice, că: „mai mulţi sunt cei cu noi, decât cei împotriva noastră”. E bine să ne aducem mereu aminte de cuvântul Sfintei Scripturi, care zice: „Uitaţi-vă la neamurile cele din început şi vedeţi cine a nădăjduit spre Domnul şi a rămas ruşinat. Sau cine a petrecut în frica Lui şi a fost părăsit? Sau cine L-a chemat pe El şi a fost trecut cu vederea?” (Isus Sirah 2, 10-11); şi în alt loc: „Oare îşi va uita mama de fiul de la sânul său?! Şi chiar de îşi va uita mama de fiul de la sânul său, Eu tot nu te voi uita pe tine, zice Domnul Dumnezeu” (Isaia 49, 15). Şi aşa este cu adevărat şi aşa a fost. Mă ruşinez de mine şi de viața mea pe care am trăit-o până acum, când îmi aduc aminte de cât bine mi-a făcut mie Domnul Dumnezeu... şi mereu mă întreb: „Cu ce vom răsplăti Domnului Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat nouă?”. Şi câte n-ar fi de spus la aceasta, dar facem încheiere aici şi continuăm cu subiectul despre care ne este vorba.

Părintele Nicodim a sfătuit pe credincioşi ca la nuntă să spună fiecare ce sumă dăruieşte la masă, sau cât valorează cadoul oferit. La o nuntă ce s-a făcut la Mastacăn în anul 1956, a fost trimis cu noi părintele Vasile Poiţelea, de către părintele

Nicodim, să vadă ce facem noi la nună, iar în februarie 1955, a trimis pe părintele Ioan Măgirescu la Schitu-Frumoasa, tot cu scopul ca să vadă cum procedăm la nuntă.

Şi unde au observat ei că trebuia ceva îndreptat, ne-au spus, iar de a striga la nuntă cât dă fiecare din meseni, acest lucru a rămas drept obicei, care se respectă până astăzi. Fratele Gheorghe Marcu, unul dintre primii fii duhovniceşti ai părintelui Nicodim, din Schitu-Frumoasa, a făcut vreo opt nunţi, toate cu binecuvântarea şi îndrumarea duhovnicului, şi la toate am fost, dar nu s-a pomenit la vreo nuntă să nu se spună cât dă fiecare. Că nu e bine să se spună cât dă fiecare, s-a auzit abia acum de vreo câţiva ani încoace de la aceia care nu se prea împacă cu învăţăturile părintelui Nicodim şi din acelea iau numai ce le place şi cât le place, iar restul îl dă la spate... Aşa că, de când ne-am trezit noi, şi am învăţat de la cei mai bătrâni, cum au fost părintele Vasile Poiţelea, părintele Ioan Măgirescu, Gheorghe Marcu, Gheorghe Pascaru, Ioan Marcu şi mulţi alţii, aşa ne-am obişnuit şi aşa facem. Noi nu mai modificăm nimic, nu mai adăugăm nimic, nu mai schimbăm nimic de cum am primit de la cei mai bătrâni, care au fost îndrumaţi de părintele Nicodim. Dacă cineva are o altă părere că nu-i bine a se mai spune cât se dă la masă, facă fiecare cum vrea, dar noi credem că e mai bine să facem aşa cum ne-a îndrumat părintele Nicodim, care a fost duhovnicul nostru mai bine de 40 de ani, pentru ca nu cumva procedând altfel, mirii să se trezească de la început cufundaţi în datorii, datorită celor care, profitând, nu ar dărui nici măcar pentru cât au consumat.

Au fost cazuri când din cei ce au stat la început împotrivă, şi au căutat să pună fel de fel de piedici ca să nu se facă nunta fără muzică, până la urmă le-a plăcut şi lor foarte mult şi au cunoscut greşeala pe care au făcut-o. Aici se potrivesc de minune versurile din Psalmul 23 care zice:

Dacă nu ne apăra
Cel de sus cu mâna Sa,
Când curgeau potrivnicii,
Ne-ar fi-nghiţit de vii

Apele potop umflate
Cu a lor valuri mâniate
Peste noi s-ar fi vărsat
Şi pe toţi ne ar fi-necat.
Cine grija ne-a avut
Dumnezeu care a făcut
Din nimic, doar cu Cuvântul
Cerul, soarele, pământul
Binecuvântat să fie,
Azi mereu şi-n veşnicie,
Domnul, care n-a voit
Să fim pradă de-nghiţit.

Da. În asemenea situaţii grele, la nimeni nu poţi apela şi nimeni nu te poate ajuta, decât numai Unul Dumnezeu, Care-i Atotputernic şi Atotmilostiv.

Nunul sau vornicul se pregătesc din vreme prin facerea de rugăciuni cu tot dinadinsul, citind la Psaltire, Acatiste, Paraclise către Maica Domnului şi Canone de rugăciune către Puterile cereşti şi către toţi Sfinţii, pentru a ieşi cu bine şi a se sfârşi cu linişte. Îşi notează din vreme şi îşi scoate notiţe din Cazania cea veche şi cea nouă, din învăţătura de credinţă, ediţia 1952 şi mai ales din Hristoitie, Cuvântul III, care arată amănunţit toate rânduielile ce trebuiesc păzite la o nuntă creştinească şi plăcută lui Dumnezeu. Mai scoate, de asemenea, şi din cărţi cu istorioare morale ca tote cele spuse atunci la nuntă, să fie potrivite cu această împrejurare.

Nu trebuie să se pregătească numai nunul sau vornicul, ci tot personalul nunţii, începând cu mirele, mireasa, socrii mari şi mici, rudele cele mai apropiate şi chiar toţi nuntaşii, cu rugăciuni şi cu post şi a trimite din vreme pomelnice pe la mănăstiri, ca

bunul Dumnezeu să îndepărteze orice ispite ce ar depăşi puterile noastre omeneşti şi a ieşi bine cu nunta, spre slava lui Dumnezeu şi spre folosul nostru al tuturor.

S-a observat de atâtea ori că la nunţile la care s-a pus mai mare preţ pe rugăciune, adică cei în cauză au stăruit mai mult în rugăciune, au cerut mai mult ajutorul lui Dumnezeu şi au nădăjduit mai mult în mila Lui, acele nunţi s-au făcut pildă şi pentru alţii, prin armonia, pacea şi buna rânduială ce au domnit acolo. Şi, dimpotrivă, la nunţile la care s-a pus mai mult preţ pe pregătirea celor ale Martei şi s-a neglijat rugăciunea, acolo n-au ieşit lucrurile aşa cum trebuia, ci s-au produs unele supărări şi mai înainte de nuntă, şi la nuntă, şi după aceea.

Aşa că, cine doreşte să facă o nuntă cu adevărat creştinească, pentru ca să îndeplinească toate condiţiile şi să fie cât mai apropiată de tipul acelei nunţi din Cana Galileii, unde a fost prezent chiar şi Domnul nostru Iisus Hristos cu iubita Sa Maică şi ceata Apostolilor Săi, în primul rând, să se ocupe de rugăciune, să facă rugăciuni, dar rugăciuni stăruitoare cum am spus mai sus. Să citească psaltirea, să mai plătească la vreo mănăstire pomelnice, să ţină cu toţii post aspru, fiecare după putere, dar să se ţină, căci altfel nu se poate reuşi... Greşeala mare este că, atunci când se pune în plan să se facă o nuntă plăcută lui Dumnezeu, se întocmeşte numai lista de cheltuieli şi se urmăreşte în fiecare zi ce s-a putut procura şi ce ar mai trebui, dar pentru rugăciune nu mai rămâne timp, pentru că vezi câte treburi sunt şi se cer făcute neapărat până la data de (x). Omule, omule, te zbaţi fără spor, dacă nu chemi cu stăruinţă ajutorul de la Domnul care a făcut cerul şi pământul. Este adevărat că şi treburile se cer făcute, dar în paralel cu aceste treburi, să nu stea nici psaltirea necitită, dacă vrei cu adevărat să ieşi bine în toate şi să ai şi mulţumirea deplină în inima ta, că ai făcut ceva plăcut lui Dumnezeu şi de folos pentru alţii.

La aceste nunţi creştineşti, care se fac după modelul nunţilor ce le făceau creştinii cei drept credincioşi, trebuie ţinut cont tare mult de felul cum se distribuie vinul. Cei străini de credinţa Ortodoxă, adică sectarii, la petrecerea de la nunţile lor nu folosesc

absolut nici un pahar cu vin. Creştinii cei ce fac nunţile cu muzică şi jocuri, fac mare abuz de băuturi alcoolice, (vin şi rachiu); noi creştinii care dorim ca la petrecerea de la nuntă să fie toate cu cumpătare şi bună cuviinţă, folosim două pahare în timpul mesei şi unul la urmă când se închină, adică trei pahare de câte o optime fiecare pahar... iar rachiul la nuntă nu se foloseşte. Deoarece în vol. I din Vămile văzduhului la pag. 234 scrie că: „La rachiu şi alte felurite băuturi spirtoase nu dezleagă nici o carte bisericească”. Iar într-o carte de medicină se spune că astfel de băuturi amorţesc nervul de judecată al omului.

De obicei la nuntă, după ce se serveşte primul fel, urmează un pahar cu vin; după ce se serveşte al doilea fel urmează al doilea pahar cu vin; al treilea pahar se serveşte atunci când se închină, când îşi dă fiecare darul.

De altfel fiecare are în faţă pahar cu care poate să bea apă minerală, deoarece pe masă se află din loc în loc sticle cu apă minerală şi fiecare, când simte nevoia poate să bea, iar vinul se află sub cheie şi se toarnă în pahar de către vornic, ajutat şi de câţiva tineri.

Aşa ne-am trezit, aşa am moştenit de la cei mai bătrâni, ca la nuntă să folosim două feluri de mâncare: ciorbă cu carne şi sarmale, după care urmează friptură sau cozonac; iar despre faptul că unii oameni mai fac şi un început de masă, care nu de mult a pătruns chiar şi la nunţile creştineşti, părintele Nicodim nu a fost de părere cu acest obicei, care nu e altceva decât un prilej de îmbuibare a pântecelui şi o cheltuială în plus. Dacă cineva, din anumite pricini, face astfel de mâncare în locul ciorbei şi al sarmalelor nu-i oprit cu desăvârşire, dar totul este ca la o nuntă să nu fie mai mult decât două feluri, ca să nu cădem cu uşurinţă în păcatul lăcomiei sau îmbuibării pântecelui.

Dacă ţinem cont de învăţătura sfântului Ioan Gură de Aur, obiceiul care nici nu strică, dar nici nu foloseşte, lasă-l pe el ca să nu se facă tulburare; dacă este obicei care vatămă, atunci strică-l, ori cât de vechi ar fi acest obicei.

Un obicei împotriva bunei-cuviinţe este acela că, atunci când se primesc darurile, toţi nuntaşii vor să sărute pe mireasă. Acest obicei nu este îngăduit. Partea

femeiască poate să săruute pe mireasă; iar partea bărbătească să sărute pe mire... Părintele Nicodim ne-a învăţat că nici chiar atunci când se oficiază în Sf. Biserică Taina cununiei, iar mirele şi mireasa trebuie să sărute mâna naşilor, atunci naşul sărută pe faţă pe mire, iar naşa pe faţă pe mireasă. Şi de câte ori în viaţă va fi cazul să se regăsească naşii cu finii lor, vor face tot la fel. Naşul nu sărută pe faţă fina şi nici naşa nu va săruta pe faţă finul.

Părintele Nicodim ne-a învăţat ca la nunta creştinească, omul să fie şi să rămână cu mintea trează, ca să se poată folosi pe sine şi pe alţii şi să nu fie pricină de sminteală sau să împiedice lucrarea lui Dumnezeu. Şi s-a observat de multe ori că mulţi din cei ce i-au parte la asemenea nunţi, nu servesc cele trei pahare ce li se oferă, ci beau un singur pahar, sau cel mult două, pentru bucuria ce o simt ei atunci, pentru cântările ce le aud şi pentru cuvântul lui Dumnezeu cu care se hrănesc ei acolo.

În cartea „Părinţi şi scriitori Bisericeşti nr. 4" pag. 242, cap 22, 1, Clement Alexandrinul zice aşa: „De altfel nu se cuvine să îngreunăm cu vin gândurile cele Dumnezeieşti că după cum spune poetul: „Vinul curat te sileşte să judeci puţin şi să fii necumpătat".

Seara însă la vremea cinei este folositor vinul pentru că atunci nu mai citim, ca să avem nevoie de minte trează. Seara, aerul este mai rece decât ziua, aşa încât trebuie să înlocuim lipsa căldurii naturale a soarelui, cu o căldură străină şi aceasta cu puţin vin; paharele însă să nu ajungă până la paharul ocării, adică: „Cei vechi aveau o numărătoare a paharelor la băutul vinului: primul pahar era pentru sănătate; al doilea pahar pentru dragoste şi plăcere; al treilea pentru somn; apoi veneau alte pahare, dar nu pentru omul cu judecată; al patrulea, paharul ocării; al cincilea, paharul strigătelor; al şaselea, paharul certei; al şaptelea, paharul bătăii!".

Un obicei care-i îmbibat tot cu superstiţii este şi acela că, atunci când vine mirele să ia mireasa, îl stropeşte cu apă, sau acela de a mânca amândoi dintr-un ou sau de a rupe colacul în capul miresei sau acela de a cere iertăciune de la părinţi stând în genunchi, sau de a călca mireasa pe piciorul mirelui şi câte alte multe.

Omul când nu citeşte prin sfintele cărţi, face pe cele rele ca pe cele bune. Omul când nu se luminează de învăţătura cea bună, e mai orb decât orbul.

Taina Sfântă a nunţii are 11 reguli canonice ce trebuie păzite cu sfinţenie la Nunta cea legiuită a Bisericii creştine Ortodoxe, după cum ne învaţă sfântul Nicodim Aghioritul, la Cuvântul III din Hristoitie:

1. Să nu fie nici un fel de rudenie trupească din Sfântul Botez ori din adopţie.

2. Să se învoiască părinţii la căsătoria tinerilor, iar de nu, se va socoti ca şi curvie. Părinţii nu au voie a opri cu desăvârşire pe copii lor de a se căsători cu cine le place. Trebuie însă să-i sfătuiască din vreme, iar ei de vor fi ascultători, nu fac nunta fără voia părinţilor. Părinţii aceia însă care opresc cu desăvârşire pe copii de a se căsători cu cine le place, cad în greu blestem...

Copiii aceia, care se căsătoresc fără a asculta sfaturile cele bune ale părinţilor sau nu se mai consultă cu ei când se căsătoresc, se umplu de nefericire şi nu sunt binecuvântate de Dumnezeu acele căsătorii, ce se fac fără voia părinţilor (vezi Oglinda Duhovnicească, volumul III).

3. Să se învoiască tinerii unul cu altul. Tinerii, care nu se căsătoresc pentru motivul că sunt săraci şi nu vor avea cu ce trăi, cad sub anatemă.

4. Logodirea să se facă cu preot când se poate şi devin rudenii; însă se obişnuieşte a se face odată cu Cununia (Sf. Sinod).

5. Se cuvine a păzi fecioria cei logodiţi pentru că cel ce îşi va strica pe logodnica sa, se socotesc nişte curvari. Pentru aceasta Sfânta noastră Biserică, mama noastră duhovnicească, îi încununează pe tineri cu cununi pentru că şi-au păzit fecioria până la căsătorie.

6. Să se mărturisească la preot tinerii înainte de cununie.

7. Mai înainte de a se cununa, tinerii trebuie să ia parte la slujba Sfintei Liturghii.

8. Să se împărtăşească mirele şi mireasa înainte de a se cununa.

9. Să se facă nuntă fără muzică şi jocuri.

10. Să stea la masă mirele, mireasa şi toţi nuntaşii cu bunăcuviinţă şi cu cucernicie să petreacă.

11. Să nu doarmă mirele şi mireasa împreună în prima seară, dacă au primit Sfintele Taine, ci în seara următoare.

Creştinul temător de Dumnezeu şi dornic de a petrece cu El aici şi în veşnicie, nu poate lua parte la nunta ce va avea unul sau mai multe din aceste puncte neîngăduite:

1. Să nu fie nici un fel de rudenie trupească din Sfântul Botez. Tânărul şi fata nu au voie să se căsătorească dacă au fost amândoi botezaţi de acelaşi naş sau naşă. În acest caz ei sunt ca şi fraţii de un tată sau mamă, ba şi mai mult chiar. Să nu fie rudenie din adopţie.

2. Să nu fure fata mai înainte de a se cununa, ci să ia fata de la părinţi cu nuntă.

3. Să nu se facă nunta cu muzică, beţii şi alte blestemăţii...

4. Să nu fie mirele sau mireasa eretici, adică contrari Sfintei Biserici sau lui Dumnezeu.

În Sfânta Biserică Ortodoxă se află 7 Taine Sfinte. Şi precum la celelalte Taine Sfinte nu se fac jocuri sau cântece lumeşti, aşa nu se cade să se facă nici la nuntă, după cum se află scris în Pravila Bisericii şi în Cazania Veche ediţia III 1929 la paginile: 123, la Învierea Domnului; 210, la Duminica tuturor Sfinţilor; 443, la Anul Nou Bisericesc, 1 septembrie şi Sfântul Simeon Stâlpnicul; 459, la Cuvioasa Paraschiva 14

octombrie; 517, la Naşterea Domnului; 547, la Botezul Domnului; 609, la Sfântul Mucenic Gheorghe, 23 aprilie pe care le vom nota mai pe larg la urma acestui capitol, în Hristoitie, Cuvântul III, iar în Cazania cea nouă, ediţia 1960 pag. 21 şi 378.

Sfântul Ilie Miniat, un mare predicator al Bisericii, ne tâlcuieşte în cartea sa de predici numită „Didahii", că Dumnezeu când a făcut pe Eva din trupul lui Adam, n-a luat din capul lui ca să-i fie lui stăpână, n-a luat nici din piciorul lui ca să-i fie lui roabă ci a luat din coasta lui ca să fie de o inimă cu el, de aceea femeia care se ridică şi vrea să stăpânească peste bărbat cade în greu blestem, se împovărează cu păcate mari şi devine o urâciune înaintea lui Dumnezeu.

În Sfânta Evanghelie de la Luca 1, 48 găsim că Preasfânta Fecioara Maria, Maica Domnului a spus îngerului Gavriil care-i vestise despre Naşterea Domnului: „Că a căutat spre smerenia roabei sale". De aici desprindem învăţătura că femeia bună, pe lângă alte calităţi şi virtuţi strălucite, este sau trebuie să fie împodobită cu smerenia.

Femeia smerită nu îndrăzneşte niciodată să ridice tonul asupra bărbatului, ci alege mai bine să tacă, chiar şi atunci când vede că are dreptate.

Femeia smerită şi supusă Legii lui Dumnezeu, nu cheltuieşte banii pe haine scumpe, pe inele, mărgele, salbe sau diferite fleacuri. Ea caută întotdeauna o îmbrăcăminte modestă, ieftină şi cuviincioasă, având ca model pe Maica Domnului, Sfintele femei şi fecioare şi pe străbunele noastre.

Femeia smerită caută mereu să se împodobească în omul cel dinăuntru, caută podoaba faptelor bune. Cugetarea ei este mereu cum să facă voia lui Dumnezeu, să facă cele 7 laude, să ajute să colaboreze împreună cu soţul ei la creşterea copiilor în spiritul adevărat creştin.

O femeie smerită este întotdeauna şi o mamă bună. Iar o mamă bună este mai de valoare decât o mie de profesori.

Aşa după cum spune Mântuitorul nostru Iisus Hristos că: „Unde sunt doi sau trei adunaţi în Numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor", înseamnă că aici intră şi

familia creştină: mama, tata şi fiii lor. Căci ei sunt adunaţi prin taina nunţii în Numele Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Această unitate însă o zavistuieşte foarte mult satana, ucigătorul de oameni şi pe neobservate strecoară el urâciune prin năimiţii lui, dezbinare, încât de multe ori reuşeşte să desfacă această unitate, această familie creştină.

Desigur că aceasta se întâmplă când familia creştină neglijează îndatoririle ce-i revin. Când nu se mai ocupă cu sfânta rugăciune, când nu se mai alimentează zi de zi cu învăţătura sfântă care este o hrană a sufletului.

În Cazania Bisericii 1960 sau 1973 la pag. 322-324 zice: „Dacă te vei ruga neîncetat, vei fi biruitor asupra diavolilor, vrăjmaşii tăi cei aducători de moarte, iar dacă din cauza grijilor pământeşti vei înceta să te rogi, atunci vei primi săgeţi şi răni cumplite de la diavolul; şi fiindcă acest Dumnezeiesc drum merge în sus, iar voinţa omului, de la tinereţe până la bătrâneţe, trage în jos, pentru aceasta mulţi încep a se sui cu râvnă, dar numai aceia nu cad şi într-una suie, care stau tari şi neclintiţi în cea dintâi râvnă a lor. În această cerească cale întâlneşti potrivnici care te vrăjmăşuiesc neîncetat. Întâlneşti luptători care se luptă cu tine ziua şi noaptea. Întâlneşti tâlhari care aruncă într-una asupra ta săgeţi de foc după cum spune înţeleptul Sirah, zicând: „Fiule, dacă vrei să te apropii să slujeşti Domnului, pregăteşte-ţi sufletul tău pentru ispite” (Cartea înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah (Ecclesiasticul) 2, 1).

Dar cine poate să rămână neprihănit şi fără păcat în toată viaţa sa, având atâta foc al trupului şi lovit fiind de atâtea curse şi săgeţi ale diavolului? Cel ce voieşte, acela poate. Chiar dacă ar primi şi răni în această luptă, dar dacă îşi vindecă rănile sale şi nu se abate din calea faptelor bune continuând să alerge şi să se nevoiască mai departe cu nevoinţa cea bună, el primeşte aceeaşi răsplată a biruinţei.

Unii dintre creştini se luptă şi, rănindu-se de păcate îşi vindecă rănile lor, rămânând în aceeaşi nevoinţă bună, iar alţii mai slabi, după ce primesc răni, fug din calea cea bună şi cad în calea pierzării. Deci, frate creştine, de vei cădea, îndată să te scoli şi să

mergi mai departe. Dacă te vei răni, pune îndată peste rana ta alifia pocăinţei. Păcatul să nu slăbească osârdia inimii tale şi rana să nu omoare puterea cugetului tău.

Dacă te vei scula din căderea ta şi vei face iarăşi fapte bune, atunci iarăşi te vei învrednici de aceeaşi răsplată.

Păcatul este peste tot locul şi oriunde vom sta şi vom întoarce ochii, vom vedea pricină de păcătuire.

Ce spune Cazania Bisericii despre jocuri şi despre cei ce merg la ele

Și pentru ca să ne putem da seama mai bine, despre ce mare păcat săvârşesc creştinii care aduc la nunţile lor muzicanţi, de joacă nuntaşii la fel cu păgânii, turcii, şi alte neamuri, ne arăta părintele Nicodim din cartea Cazaniei ediţia 1929, de la pag. 123 şi de la alte pagini după cum urmează: „Când petrece omul nebuneşte şi fără de cinste, când se îmbată de vin, când ascultă alăute (muzică), când păzeşte jocurile şi alte răutăţi şi face păcate, îşi ucide sufletul.

La pagina 210-211 se zice: „Pentru aceea, şi noi creştinii să ne aducem aminte şi să ne gândim mai înainte de a face lucrurile lor şi atunci să mulţumim pentru binele ce am dobândit. Oare n-au fost şi aceia oameni ca şi noi, bărbaţi şi femei? Oare n-au avut şi aceia trup omenesc ca şi noi? Cum au răbdat unii munci, alţii sihăstrii, alţii au mărturisit? Adevărat, au răbdat şi au mărturisit, că n-au mâncat mult ca noi, nici n-au făcut lucruri drăceşti câte facem noi: jocurile, beţiile, curviile, făţăriile, strâmbătăţile. Pentru aceea şi Dumnezeu i-a cinstit pe dânşii şi minuni mari au făcut în viaţa lor şi după moarte fac, căci au slujit lui Hristos cu toată inima”.

Pentru aceea şi tu, omule, de-ţi este voia să te asemeni mucenicilor, fă aşa: „Aceia au urât deşărtăciunile, urăşte şi tu veselia lumii cu jocuri şi alte blestemăţii. Aceia şi-au aruncat trupul în foc, aruncă şi tu din agoniseala ta în mâinile săracilor; nu toată, ci cât poţi pentru Dumnezeu. Călcat-au aceia văpaia focului; calcă şi tu peste poftele trupului, care ca o văpaie te ard. Răbdat-au aceia munci, rabdă şi tu clevetirile şi ocările ce cad asupra ta ca grindina. Mucenicii au murit pentru Numele lui Hristos, tu nu muri, ci fii viu, căci grozavă este moartea pentru cel ce a pierdut timpul în deşertăciuni şi nu s-a îngrijit de sufletul lui cât a trăit pe pământ. Când vine moartea, plecăm de aici şi nici un prieten nu ne poate ajuta cu nimic. Moştenitorii iau lucrurile noastre, viermii iau trupul nostru, iar pe suflet îl iau diavolii dacă n-a făcut voia lui Dumnezeu".

În cazania de la 1 septembrie, Începutul anului Bisericesc, se zice: „De-ţi este voia să cinsteşti Sfântul şi să primească Dumnezeu praznicul tău, mergi la Biserică, ascultă Vecernia, Utrenia şi Sfânta Liturghie; du tămâie, lumânări, prescuri. Nu chema bogaţii şi prietenii, căci altă dată te vor chema şi aceia pe tine şi îţi va fi ţie împrumut praznicul tău şi plata de la Dumnezeu o vei pierde, ci cheamă săraci şi neputincioşi şi-i satură. Pe cei ce slujesc Bisericii, îi ospătează. Mănâncă şi tu cât îţi trebuie şi mulţumeşte lui Dumnezeu. Nu te îmbăta, nu chema cimpoi (adică muzică) şi măscărici, pentru că acestea toate sunt de necinste, iar nu de cinste.

În vremea de demult, păgânii ce se închinau idolilor aşa făceau la praznicele lor, beau mult de se îmbătau, apoi unul pe altul se întrecea, care va bea mai mult; ziceau în toate felurile din cimpoi, jucau, curveau şi toate păcatele făceau. Noi, creştinii care credem în Hristos, care iubim înţelepciunea, postul, curăţenia, milostenia, blândeţile, ne abţinem de la tot ce-i rău. Acestea să ne sârguim să facem şi de acestea să ne grijim şi ziua şi noaptea pentru ca să veselim pe Dumnezeu şi să cinstim pe Sfinţi".

În cazania de la Cuvioasa Paraschiva, 14 octombrie, se zice: „Pentru aceea şi noi, iubiţii mei creştini, să ţinem în minte lucrurile Sfintei acesteia. După aceea să luăm aminte şi cinstea ce a primit de la Dumnezeu. Oare n-a fost şi aceea femeie? Oare n-a avut şi ea trup ca şi noi? Cum a sihăstrit? Cum a împlinit voia lui Dumnezeu? A făcut acestea căci n-a mâncat mult ca noi, nici a făcut lucrurile drăceşti pe care le facem noi în vremea de acum: jocurile, cântecele, beţiile, curviile. N-a iubit lumea ca noi, nici binele ei. Pentru aceasta şi Dumnezeu a cinstit-o pe ea şi în cer şi pe pământ şi a dobândit binele acela pe care nici ochi de om nu l-a văzut, nici urechi l-a auzit, nici la inima omului nu s-a suit” (1 Corinteni 2, 9).

În Cazania de la Naşterea Domnului, 25 decembrie, se zice: „Pentru aceea şi noi să prăznuim astăzi, să cinstim această zi împărătească, să mărim pe Hristos care S-a născut astăzi, nu cu praznice păgâneşti, nu cu jocuri, nici cu mâncări multe, nici cu beţii. Să nu ne mândrim, nici să ne lăudăm, căci moartea ne aşteaptă. Să nu curvim, nici să ne spurcăm, căci focul nestins se găteşte pentru unii ca aceia... Câţi n-au petrecut zile ca acestea cu mâncări, cu cântece, cu lăutari, cu jocuri, iar acum sunt ţărână în pământ! Numai ferice de cei ce au făcut şi fac bine pentru sufletul lor”.

În Cazania de la 6 ianuarie, Botezul Domnului, se zice: „Pentru aceea, iubiţii mei creştini, aceasta să ţinem, aceasta să facem. Să nu ne arătăm nemulțumitori și neînţelepţi. Să cinstim pe Hristos. Să proslăvim această zi împărătească, nu cu praznice păgâneşti, nu cu beţii şi cu cuvinte deşarte, cu jocuri şi cu cântece lumeşti. Căci aceste lucruri nu se fac spre plăcerea lui Dumnezeu”.

În Cazania de la Sfântul Gheorghe, 23 aprilie, se zice: „Pentru aceea şi noi, iubiţi creştini, ce ne-am învrednicit de am ajuns această sfântă şi cinstită zi, să prăznuim întru bucuria Sfântului. Pe sărmani şi străini să-i socotim, pe cei din închisori să-i miluim,

pe cei bolnavi să-i cercetăm. Biserica să o păzim nu lumeşte, ci Dumnezeieşte şi sufleteşte, să prăznuim nu cu beţii şi lăcomii, nu cu cuvinte deşarte cu jocuri şi cu cântece lumeşti, căci acestea toate lucruri drăceşti sunt şi acela ce le va face, parte cu Domnul Hristos nu va avea. Mulţi care au petrecut această zi de azi cu beţii şi cu cheltuieli rele, acuma sunt ţărână în pământ! Ferice de cine va face bine pentru sufletul său".

În tomul III pag. 37, Sfântul Efrem Sirul zice: „Unde sunt sfintele cărţi şi citirile, acolo este veselie a drepţilor şi mântuire a auzitorilor, iar unde sunt alăute şi hore (jocuri) acolo este întunecare a bărbaţilor şi femeilor şi praznicul diavolului" (Psaltirea ediţia 1913, pag. 528-529).

Ca încheiere la acest capitol, aducem aici un fragment din cuvântul III al cărţii Hristoitia, care vorbeşte pe larg cum şi în ce fel trebuie făcute petrecerile la nuntă: „Nunţile creştinilor nu se cade să aibă vreo necuviinţă sau neorânduială, ci trebuie să fie cu bunăcuviinţă aşezate şi cinstite, după cum spune Sfântul Apostol Pavel în epistola cea către Evrei: „Cinstită este nunta întru toate, şi patul nespurcat" (Evrei 13, 4)... Cinstită este nunta întru toate la mâncări şi băuturi, la îmbrăcăminte, în Biserică, în casă, la masă şi pretutindenea... Pentru aceasta, câte nunţi ale creştinilor se fac astăzi cu instrumente, cu jocuri, cu cântece din gură şi cu alte neorânduieli, nu pot fi întru toate cinstite și cu bună cuviinţă. Instrumentele, jocurile, muzica şi cântecele lumeşti din gură, vatămă sfânta unire într-un suflet a bărbatului şi a femeii. Deoarece mirele văzând alte femei... şi jucând cu ele, se trage cu sufletul şi cu inima la dragostea şi la pofta acelora. Asemeni şi mireasa... Și așa, acolo unde nunta este spre unirea sufletelor, a bărbatului (mirelui) şi a femeii (miresei), cu drăceştile muzici şi jocuri, se face despărţirea sufletului acestei uniri. Pentru aceasta şi Sfântul Sinod localnic adunat în Laodiceea şi întărit de al VI-lea Sinod ecumenic arătat, opreşte pe creştini să cânte din organe şi să joace când se duc la nuntă, ci cu cinste şi cu bună aşezare să mănânce la prânz şi să cineze...

În canonul 53 se zice că: „Nu se cade, creştinii, mergând la nunţi, să cânte din instrumente, ori să joace, ci cu cinste să cineze ori să prânzească, precum se cade creştinilor”. Ce ziceţi acum, voi tineri miri şi mirese? Hristos voieşte să vină împreună cu îngerii în casa voastră, ca să binecuvânteze nunta, precum a binecuvântat şi pe cea din Cana Galileei... Deci ce hotărâţi? Voiţi să vină Hristos în casa voastră, ca să vă dăruiască toate acele binecuvântări şi daruri? Dacă voiţi pe Hristos, este nevoie să nu mai aduceţi în casele voastre muzici şi hore; dacă voiţi muzicile şi horele, Hristos nu suferă să fie într-o casă împreună cu acestea, ci îndată se depărtează... De la casa de la care pleacă Hristos şi slujitorii săi, cine rămâne? Fără numai satana şi slujitorii lui draci şi toată răutatea şi păcatul” (Vezi mai pe larg la Cuvântul III din cartea Hristoitia, pag. 61-82).

Aceste învăţături minunate şi ziditoare de suflet ne-au fost aduse la cunoştinţă de către părintele Nicodim, care le-a susţinut şi pus în practică din primul an al preoţiei şi până la moarte. Aceste învăţături ne-au întărit moralul să nu fim răpuşi atunci când am fost consideraţi drept nebuni, chiar şi de cei din familie, pentru faptul că am renunţat la pompa, trufia şi slujba satanei, luptând să curăţim nunta de toate acestea. Slavă lui Dumnezeu care ne-a luminat mintea să înţelegem acestea şi ne-a dat curajul să le punem în practică, cu toate greutăţile prin care a trebuit să trecem!

Satana şi slujbele lui

Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ne-a răscumpărat din robia satanei cu scump Sângele Său. Duhul Sfânt ne sfinţeşte, ne mângâie şi ne întăreşte de-a pururea în lupta pe care o ducem pentru a cuceri Patria Cerească. Maica Domnului cu toţi Sfinţii mijlocesc şi se roagă pentru noi ziua şi noaptea. Îngerii ne păzesc, ne ocrotesc şi ne

feresc de cele rele. Soarele ne încălzeşte, pământul ca o masă plină de toate bunătăţile e pus de Dumnezeu, Părintele Ceresc, înaintea noastră spre a ne hrăni. Atunci se naşte întrebarea: cum rămânem noi, care suntem înzestraţi cu raţiune, voie liberă şi grai cuvântător, faţă de toate acestea care sunt puse în slujba noastră? Oare nu este cu cale ca noi să ne lepădăm de a mai slugări pe diavolul, ci să ne punem cu trup şi suflet în slujba lui Dumnezeu, aşa după cum ne-am făgăduit prin gura garanţilor noştri de la Sfântul Botez, că: ne lepădăm de satana, de toate slujbele lui, de toate pompele lui, de toată trufia lui şi de toţi îngerii lui! Rând pe rând vom vedea care e satana şi care sunt slujbele lui, pompele lui, trufia lui şi îngerii lui.

1) Satana e îngerul căzut din harul lui Dumnezeu. E potrivnicul lui Dumnezeu şi ucigaş de oameni care, vrând oarecum să se răzbune asupra lui Dumnezeu, se luptă cu noi să ne arunce în păcate cu slobozenia lui Dumnezeu, iar noi, care ne-am lepădat de el la Sfântul Botez şi ne-am unit cu Iisus Hristos, de vom stărui în rugăciuni şi cugetarea la Legea Sfântă, îl vom birui pe el, căci de altfel el nu are nici o putere asupra noastră, după cum spune Sfântul Apostol Petru: „Fiţi treji, privegheaţi, pentru că potrivnicul vostru, diavolul, ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită. Căruia staţi împotrivă, întăriţi fiind în credinţă... Staţi împotriva diavolului şi el va fugi de la voi” (1 Petru 5, 8-9; Iacov 4, 7).

2) Care sunt oare slujbele satanei? Vrăjile, farmecele, descântecele, ghicirile cu bobi, cafea, cărţi de joc, cu psaltirea, deschiderea Pravilei la preot, cu cheia Bisericii, cartea de samcă şi altele... De toate acestea noi ne-am lepădat, iar dacă cineva din creştini se va duce la ghicitor sau vrăjitor, se împovărează cu greu păcat şi este asemenea ca şi ucigaşii, n-are voie a se împărtăşi cu Sfintele Taine douăzeci de ani.

3) Ce sunt pompele satanei? Pompele satanei sunt petrecerile anticreştineşti: nunţile, cumetriile, patroanele cu muzică; hore, dansuri, jocuri, chiuituri, vorbe spurcate, cântece lumeşti, beţii şi multe alte blestemăţii...

4) Ce este trufia satanei? Trufia satanei este încrederea nesocotită în frumuseţe, bogăţie, talente, neam mare, dispreţuind pe semenii noştri.

5) Cine sunt îngerii satanei? Îngerii satanei sunt toţi acei care ne ademenesc, ne înşală, ne îndeamnă, ne obligă a face rău, a călca legea lui Dumnezeu, a face păcate, care ne împiedică pe toate căile de a face bine şi a păzi Legea lui Dumnezeu. Îngerii satanei pot fi chiar şi părinţii care opresc şi nu lasă pe fiii lor a păzi Legea lui Dumnezeu şi a face fapte bune. Într-un cuvânt, oricine îndeamnă pe cineva să facă păcatul sau îl opreşte de la fapta bună, se cheamă şi este un înger al satanei.

Treptele viețuirii omeneşti

Într-o zi, a venit la Părintele un alt grup de bărbaţi şi femei, pe care i-a trimis la maica în deal. Aici, toţi îl aşteptam pe Părintele cu nerăbdare. După puţin timp a venit. După ce am luat blagoslovenie, a zis către noi:

- Ce nelămuriri mai aveţi? dar nu a zis nimeni nimic.

După o mică pauză, Părintele a început a spune:

- În omenirea noastră ce trăieşte pe acest pământ sunt patru feluri de vieţuire şi anume:

1) Cel mai de jos este felul de vieţuire drăcească. Atunci când omul face rău binefăcătorilor săi. Când omul se ridică împotriva lui Dumnezeu şi a Bisericii Sale. Când creştinii defaimă, urăsc şi se ridică împotriva Preoţilor lui Dumnezeu care se ostenesc a lumina pe credincioşi şi a-i povăţui la viaţa cea veşnică. Când finii se ridică împotriva naşilor de la Botez şi cununie şi nesocotesc sfaturile lor cele bune. Când copiii se ridică asupra părinţilor care i-au născut şi crescut şi i-au ajutat în viaţa lor. Aceştia toţi

de mai sus care în loc să fie plini de recunoştinţă faţă de binefăcătorii lor se ridică cu ură şi le stau împotrivă, se cheamă că duc o viaţă drăcească...

2) Cu o treaptă mai sus de viaţa drăcească, se află viaţa dobitocească. Din această viaţă dobitocească fac parte toţi aceia care se răzbună, toţi aceia care le răsplătesc cu rău celor ce le fac rău. Toţi aceia care nu rabdă nedreptăţile ce vin asupra lor de la alţii. În cartea „Mântuirea păcătoşilor" se spune că oamenii se împart în: fiii lui Dumnezeu, în fiii lui Adam şi fiii diavolului. Cei ce nu fac la nimeni nici o nedreptate, nici un rău, dar rabdă cu bărbăţie orice rău le-ar face alţii, aceia se cheamă şi sunt fiii lui Dumnezeu. Cei ce nu fac nimănui nici un rău, nu fac nici o nedreptate la nimeni, dar nu rabdă de la alţii nimic, ci îşi caută mereu dreptatea lor şi se răzbună pe cei ce le fac lor nedreptate, se cheamă şi sunt fiii lui Adam. Iar cei care fac mereu numai rău altora şi multe nedreptăţi şi de răbdat nu rabdă nimic, se cheamă şi sunt fiii diavolului... Toţi aceia care dojenindu-i cu cuvântul, ori pedepsindu-i, nu se lasă călcaţi în picioare de alţii, ci se răzbună pe ei, asemănându-se cu dobitoacele care dacă le necăjeşti se ridica asupra ta... şi cei ce nu iartă din inimă pe vrăjmaşii lor care îşi cer iertare, tot pe această treaptă a vieţii dobitoceşti se află.

3) Încă o treapta mai sus de viaţa dobitocească se află viaţa omenească. În această viaţă intră toţi cei care răsplătesc cu bine pe făcătorii lor de bine. Adică fac bine tuturor celor ce le fac lor bine. Aceasta se cheamă şi este viaţa omenească. Însă noi nu suntem numai oameni, ci suntem și ortodocși. Și dacă suntem și ortodocși, atunci trebuie negreşit să urcăm o treaptă şi mai sus, unde e frumos şi trebuie să stea creştinul care-i superior unui om obişnuit...

4) După cum s-a spus, dacă urcăm o treaptă mai sus de la viaţa omenească, ajungem la viaţa ortodoxă, superioară tuturor celor trei feluri de vieţuire şi care e cea mai aproape de Dumnezeu. În această fericită viaţă ortodoxă intră, stau şi rămân toţi acei ortodocși care se ostenesc şi luptă din răsputeri să facă bine celor ce le fac lor rău. Aceasta este cea mai înaltă viaţă, mai sus decât toate, după cum se vede şi ştim cu

toţii din lupta pe care o ducem cu noi înşine, fiecare din noi, că nu-i aşa de uşor a atinge acest nivel de viaţă, a sta şi a rămâne pururea pe această treaptă, decât numai cu o luptă permanentă.

Nunta să se facă creştineşte

Un bătrân credincios, care îşi avea locuinţa în preajma mănăstirii Agapia, una-două era la părintele Nicodim.

Într-o localitate din apropierea Bacăului se făceau mari pregătiri pentru o nuntă creştinească. Cu două zile mai înainte de data nunţii, bătrânul amintit mai sus a apărut în faţa părintelui Nicodim. Când a dat cu ochii de el, Părintele l-a întrebat:

- Nu te-ai dus la nuntă?
- Nu m-am dus, Cuvioase Părinte, acum sunt bătrân şi nu mă mai cutez. Cât am fost mai tânăr m-am tot dus. Acum am îmbătrânit şi-mi vine tare greu să mai plec la drum lung - a zis bătrânul cam nepăsător.
- Să nu mai zici aşa. Fă cum vei putea şi du-te, căci acolo trebuie pus umărul ca să-i ajutăm cu ce vom putea fiecare. Ei se luptă din greu cu ispitele cele mari şi multe şi noi să stăm nepăsători? Căci unde se face o nuntă creştinească, acolo se concentrează toate oştirile drăceşti. Aşa că nici noi nu trebuie să rămânem reci şi indiferenţi faţă de acest lucru.

Bătrânul auzind aceste cuvinte de la părintele Nicodim, a şi plecat cu prima maşină şi nici pe-acasă nu s-a mai oprit, ci a mers în continuare până la localitatea unde se făcea nunta. Iar când a ajuns, ne-a povestit nouă toate acestea.

În ce zi a săptămânii este bine să se facă nuntă?

Mai în fiecare zi, chiar şi atunci când era de săptămână, părintele Nicodim obişnuia să dea învăţături celor ce se pregăteau de spovedanie. Iar după ce spovedea, iarăşi se ocupa de acele persoane încurajându-le să pună început bun şi să ducă o viaţă creştinească pe viitor.

Într-o pauză, un bătrân din mulţimea adunată în jurul Părintelui, l-a întrebat cam cu sfială:

- Cuvioase Părinte, v-aş întreba ceva dacă îmi îngăduiţi.
- Da, cum să nu, i-a zis Părintele.

Omul reluând cuvântul a zis:

- Am găsit undeva scris că primii creştini nu făceau nunţi duminica. Oare n-ar fi bine ca nici noi să nu mai facem?
- Dragul meu, a zis Părintele, primii creştini duceau o viaţă îngerească. Noi ne deosebim mult, foarte mult, cu viaţa pe care o trăim astăzi, în comparaţie cu viaţa pe care o duceau ei în primele veacuri. Ei păzeau cu aşa mare sfinţenie ziua sfintei duminici, praznicile împărăteşti şi sărbătorile Sfinţilor, încât nici nunţile cu petreceri duhovniceşti nu îndrăzneau a le face în aceste zile sfinte. De teamă ca nu cumva să păteze sfinţenia sfintei Duminici şi a celorlalte sărbători, primii creştini se fereau a face chiar şi nunţi cu petreceri curat creştineşti. Ca o dovadă despre acest adevăr, ne-a rămas şi până azi însemnat în calendarul de perete, că nu se fac nunţi: „De la Paşti până la Duminica Tomii; de la Naşterea Domnului până la Botezul Domnului; în ajunul praznicilor împărăteşti şi în Duminica Rusaliilor... De s-ar scula ei acum, să vadă ce fel de petreceri păgâneşti fac creştinii noştri la nunţile de astăzi, s-ar îngrozi, cu toate că petrecerile la nunţile creştineşti din primele veacuri erau plăcute lui Dumnezeu, totuşi creştinii de atunci făceau acele nunţi marţea şi joia. Cu timpul, mai răcindu-se dragostea creştinilor faţă de Dumnezeu, au început a face nunţile duminica. Mai trecând încă o vreme, pe la

anul 313, când s-a dat edictul de la Milano, venind în sânul Bisericii mulţi păgâni necatehizaţi cum trebuie, au primit credinţa creştină, însă nu s-au părăsit desăvârşit nici de anumite obiceiuri şi deprinderi în care au trăit până atunci: jocuri, farmece, vrăjitorii, superstiţii şi altele, şi aşa au introdus ei ca la petrecerile de la nuntă, să cânte din instrumente şi să joace întocmai cum făceau când erau păgâni, idolatri. Noi astăzi ne trudim pe toate căile de a curăţi petrecerile de la nunţi de acele păgânisme, de acele jocuri drăceşti, idolatre şi urâte lui Dumnezeu. Iar a căuta să facem nunţile marţea sau joia, cum făceau primii creştini, acest lucru va urma după aceea.

Acesta a fost răspunsul ce l-a dat Părintele, acelui bătrân, care a rămas gânditor şi cu mâna la gură.

Amenințările n-au valoare

O femeie văduvă şi credincioasă a venit la părintele Nicodim, să-l întrebe ce să facă, fiind într-o situaţie foarte complicată şi i s-a adresat cu următoarele cuvinte:

- Cuvioase Părinte, un frate al meu face nuntă cu muzică şi jocuri feciorului şi fiindcă sunt vecină cu el, mă obligă să-l ajut la pregătirea ce se va face. Cu un an înainte a avut o soră a mea tot o astfel de nuntă la care eu nu am luat parte şi nici nu am ajutat cu nimic la pregătire. De data aceasta fratele meu vrea ca prin ameninţări să mă facă în vreun fel, ca eu de frică să-l ajut pe el. Tocmai de aceea am venit la Sfinţia voastră, să-mi spuneţi cum si ce să fac în situatia în care mă aflu.

Părintele i-a zis:

- Nu, nu trebuie să te temi. Căci îngerii lui Dumnezeu stau împrejurul celor ce se tem de El, după cum spune Proorocul David (Psalmi 33, 7). Noi, care ne-am pus

nădejdea în Dumnezeu, nu trebuie să ne temem când ne ameninţă oamenii, nici să ne punem nădejdea în ei, când aceştia ne făgăduiesc multe şi felurite bunătăţi. Să ne aducem aminte de Cuvântul Mântuitorului care zice: „De vă urăşte pe voi lumea, să ştiţi că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât. De aţi fi din lume, lumea ar iubi pe al său, iar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, pentru aceasta vă urăşte pe voi lumea... şi veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu, iar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui" (Ioan 15, 18-19; Matei 10, 22). Noi ştim că nunta cu muzică şi orice altă petrecere păgânească este o închinare la idoli, e o petrecere lumească, blestemată, unde creştinii cei adevăraţi nu au nici o părtăşie. Aşa după cum spune, Sfântul apostol Iacov: „Cine iubeşte lumea, se face vrăjmaş cu Dumnezeu; iar cine iubeşte pe Dumnezeu, se face vrăjmaş cu lumea care zace în cel rău" (Iacov 4, 4). Noi avem o faţă şi un spate. Ori întoarcem faţa spre Dumnezeu şi spatele spre lume; ori întoarcem faţa spre lume şi spatele spre Dumnezeu. Suntem lăsaţi de Dumnezeu în voia noastră. Avem în faţa noastră Legea lui Dumnezeu şi voia lumii. De vom păzi Legea lui Dumnezeu, atunci nu ţinem în seamă de voia lumii, o nesocotim; de vom căuta să facem voia lumii, atunci nesocotim Legea lui Dumnezeu, căci la doi domni nu putem sluji niciodată. Dacă vezi că fratele dumitale nu se linişteşte, atunci pleci de-acasă undeva, cu vreo două sau trei zile mai înainte de nuntă şi vii acasă după nuntă, cu o zi două mai târziu. De poţi să faci 40 de acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos şi post vreo zi de miercuri sau de vineri, după cum ne învaţă proorocul David când zice, ca din partea lui Dumnezeu: „Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului tău şi Eu te voi izbăvi, iar tu Mă vei proslăvi".

Femeia văduvă a prins curaj din cuvintele auzite de la părintele Nicodim şi, după ce a dat un pomelnic, a luat blagoslovenie şi a plecat cu nădejdea în Domnul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul.

Să le zicem: «Dumnezeu să-i lumineze»

Aproape de sfânta mănăstire, într-o casă particulară se făcea mare zarvă şi zgomot. În acea casă, oamenii petreceau la o nuntă cu muzică şi jocuri. Părintele, cu oamenii ce ascultau cuvânt de mântuire, din când în când trebuia să facă întreruperi din cauza acestui zgomot, căci nu se mai auzea nimic. Un om din acea mulţime a zis: „Dumnezeu să-i ierte”.

- Nu-i bine să zicem aşa, a zis Părintele, mai bine să zicem: „Dumnezeu să-i lumineze” decât: „Dumnezeu să-i ierte”. Cum? Ei petrec contra voinţei lui Dumnezeu şi noi să obligăm pe Dumnezeu să-i ierte, iar ei să rămână pe mai departe în întunericul necunoştinţei? Dar dacă cerem ca Dumnezeu să-i lumineze, atunci avem speranţa că ei, luminându-se, se vor lăsa de acele petreceri idolatre, căindu-se înaintea lui Dumnezeu şi aşa vor putea ajunge şi la iertare. Altfel nu. Nu se poate! Ca să putem dobândi iertare de la Dumnezeu trebuie să îndeplinim nişte condiţii: să ne recunoaştem mai întâi păcatul care ne-a despărţit de Dumnezeu şi recunoscându-l să ne pară rău că am supărat pe Dumnezeu, făcătorul nostru de bine, să facem pocăinţă cu hotărâre statornică şi abia atunci putem nădăjdui că vom dobândi iertare cu mila lui Dumnezeu. Dar dacă trăim nepăsători în păcate şi aşa ne prinde moartea, atunci ce iertare putem să mai avem de la Dumnezeu, căci Dumnezeu este Dumnezeul celor ce se pocăiesc.

Voi rămâne alături de tine

Într-o zi a sosit un om din nordul Moldovei. S-a mărturisit şi el şi când să plece a întrebat pe părintele Nicodim ce să facă el cu soţia, pentru că nu se prea înţelege cu ea din cauză că drumurile vieţii lor erau opuse unul altuia. Părintele l-a sfătuit că în asemenea cazuri e bine să lucreze cu multă răbdare, făcând pentru ea zile de post şi rugăciuni fierbinţi către Dumnezeu.

Mergând el spre casă şi făcând din loc în loc câte un popas, căci mergea pe jos, îşi zicea către sine, continuându-şi drumul mai departe: „Nu, Gheorghe! Tu te-ai mărturisit la un duhovnic iscusit, ca de pe vremea primilor creştini. Părăseşte cu desăvârşire toate obiceiurile rele şi păcatele pierzătoare de suflet şi pune început de fapte cu adevărat bune şi plăcute lui Dumnezeu".

Ajungând acasă, i-a povestit soţiei sale cum şi la cine s-a mărturisit, şi cum că pe viitor a dat la scădere toate acele petreceri diavoleşti şi deşarte, la care a luat parte până acum. Femeia lui, când a auzit despre ce-i vorba, s-a tulburat groaznic, auzind că pe viitor el nu va mai fi alături de ea, la acele blestemate petreceri lumeşti.

Nu a trecut multă vreme după aceea şi a urmat o nuntă. Ea a stăruit multă vreme pe lângă el să o însoţească la acea petrecere. El a asigurat-o că nu va face acest pas şi a îndemnat-o şi pe ea să renunţe odată pentru totdeauna, a mai lua parte la aşa ceva. În cele din urmă, ea a plecat cu maică-sa, iar Gheorghe, soţul ei a rămas acasă singur, cu Dumnezeu şi cu îngerii Lui.

Aproape de ziuă a venit şi ea cu maică-sa, cuprinsă de o mustrare şi de o nemulţumire lăuntrică, zicând către soţul ei, aceste cuvinte:

- Gheorghe, tu ai avut cap de domn, pentru că ai rămas acasă cu Dumnezeu, iar eu m-am dus la acea petrecere blestemată, fără să am vreo mulţumire în sufletul meu. Voi rămâne pe viitor alături de tine la cele bune şi folositoare. Te rog să mă duci şi pe mine la părintele Nicodim să mă mărturisesc.

Ajungând la părintele Nicodim, i-a povestit cele întâmplate şi cum Gheorghe a avut cap de domn. Auzind acestea Părintele a zis:

- Da, adevărat este, că Domnul Dumnezeu, Atotcreatorul a făcut pe om ca să fie domn şi stăpân mai întâi pe el şi apoi să stăpânească peste tot pământul, supunându-i lui toate. Însă bietul om lăsându-se robit de patimi, cade din această înaltă treaptă unde l-a pus Dumnezeu şi se face rob de bunăvoia lui.

Auzind ei acestea şi multe alte învăţături, s-au întors spre casă, iar Gheorghe a rămas pe mai departe tot cu cap de domn şi soţia lui i-a urmat până la moarte...

Credincioşii să participe la nunta creştinească

Cu mulţi ani în urmă, unui tânăr credincios, care se mărturisea la părintele Nicodim din copilărie, i-a venit vremea să se căsătorească. A mers la Părintele şi i-a spus ce vrea să facă şi să ceară blagoslovenie. Dându-i blagoslovenie, i-a dat şi o mulţime de sfaturi, cum să facă nunta şi cum să petreacă viaţa în căsătorie ca un bun creştin.

Era un băiat priceput şi cunoştea mai multe meserii. Nefericirea mare a fost că s-a căsătorit cu o fată necredincioasă şi din părinţi necredincioşi care, deşi au căzut de acord să facă nunta fără muzicanţi, dar să nu primească pe nici un om credincios care poartă barbă, ci să fie numai aşa între rudenii şi cât mai mică. Tânărul a făcut aşa cum i-au dictat părinţii fetei. După nuntă, a mers la părintele Nicodim să-i spună isprava. Auzind cum a procedat, s-a supărat pe el şi i-a zis:

- Ai făcut mare păcat pentru că nu ai primit la nuntă pe oamenii cei credincioşi. Fiecare om credincios, temător de Dumnezeu, bărbat sau femeie, tânăr sau bătrân, este un reprezentat al lui Iisus Hristos pe pământ. Cum te-ai simţit şi ce bucurie ai

avut la acea petrecere, numai cu rudeniile cele lumeşti? Un timp nu te pot primi la spovedanie, pentru că ai făcut acest lucru.

Zicând aceste cuvinte, Părintele a plecat. El a rămas numai cu maica Maria şi a început a plânge cu amar. Maica Maria a mers la Părintele şi i-a spus cum plânge. După vreo 5-6 ore a venit la el şi l-a mărturisit, dându-i canonul cuvenit. După câţiva ani soţia a născut un copil, dar nefiind obişnuită cu exerciţiile vieţii creştineşti, cu postul, cu rugăciunea, a luat copilul în braţe şi a plecat definitiv la părinţii ei, care o compătimeau că trăieşte o viaţă aşa de aspră şi lipsită cu totul de plăceri. El a mers de câteva ori la ea şi a stăruit ca să se reîntoarcă acasă, dar văzând că nu reuşeşte, puţin câte puţin a părăsit şi el trăirea creştinească şi s-a rostogolit în patima beţiei, descurajat complet că l-a părăsit soţia.

Nu după mult timp l-a găsit cineva mort, într-o dimineaţă de iarnă, pe un ger cumplit, îngheţat în apa unui râu. A stat toată noaptea cu beţivii la restaurant, iar în drum spre casă a căzut în acea apă, unde a murit îngheţat. Rudele au mers după înmormântarea lui să plătească slujbe părintelui Nicodim, dar el nu i-a primit. S-au dus pe la alte mănăstiri care, auzind ce sfârşit a avut, nu i-a primit nimeni slujbe pentru el.

Şi iată, aşa şi-a pierdut şi viaţa vremelnică, murind de tânăr, şi şi-a pierdut şi sufletul pentru veşnicie, de dragul unei femei fără credinţă...

Dragostea față de soț

Un tânăr s-a mărturisit părintelui Nicodim. Între altele, l-a rugat o soră a lui să spună Părintelui şi situaţia ei din familie:

- Cuvioase Părinte, sora mea nu se prea înţelege cu soţul ei. Ne temem să nu cumva să o lase.

Părintele Nicodim era cunoştea prin Dumnezeiescul har cele ascunse, încât de cele mai multe ori ne minunam cum ne descoperea nu numai faptele noastre şi cuvintele, ci până şi gândurile cele mai ascunse. Asemenea cazuri nu s-au petrecut numai cu unul sau doi, ci de nenumărate ori și cu nenumăraţi bărbaţi și femei. Și de data aceasta i-a răspuns acestui tânăr care aştepta cu nerăbdare să vadă ce-i va spune despre sora lui, ca să-i ducă răspunsul:

- Da, s-ar putea s-o lase, deoarece sora dumitale se poartă cu soţul fără pic de dragoste. Când vine el de la serviciu obosit şi istovit de munca grea ce o face în mina de cărbuni, în loc să-l primească cu un zâmbet prietenesc şi să-i pună masa să mănânce, şi cu cuvinte dulci să-l facă să mai uite de acele necazuri pe care le are el la locul de muncă, ea îi aruncă cuvinte necontrolate de la prima vedere şi-l priveşte cu ochi duşmănoşi. În sânul familiei şi numai acolo, cu soţia şi copiii lui cei dragi, soţul obosit îşi poate reface puterile pierdute, ca acumulatorul se încarcă de o bună dispoziţie, ca a doua zi să poată înfrunta cu uşurinţă greutăţile şi necazurile ce îl vor întâmpina. Ei au pus amândoi capul pe Sfânta Evanghelie şi au făcut în faţa Sfântului Altar jurământ solemn înaintea lui Dumnezeu, unde era de faţă şi ministrul lui (adică preotul), cu naşii garanţi şi mulţime de popor adunată, că vor împărţi în mod egal atât bucuriile acestei vieţi, cât şi necazurile şi se vor ajuta unul pe altul până la moarte. Spune-i surorii dumitale aceste cuvinte şi o învaţă pe ea să-şi schimbe purtarea faţă de el. De va fi înţeleaptă şi va lucra cu bună chibzuială, nu trebuie să se teamă că o va lăsa soţul; iar de va face lucrurile cu îndărătnicie şi după capul ei, va avea de suferit mult.

Bietul tânăr, auzind aceste cuvinte din gura părintelui Nicodim, l-a cuprins o oarecare teamă de felul cum el cunoştea toate amănuntele din casa surorii lui, deşi era la o distanţă de peste 100 de km şi nici nu-l întrebase măcar pe el cum o chemă pe sora lui sau în ce localitate se află, sau unde lucrează soţul ei. Nu. Nimic n-a întrebat, dar de spus i-a spus tot ce se petrecea acolo în familia lor. Şi i-a mai spus şi ce va urma.

Acel tânăr mergând spre casă, a trecut mai întâi pe la sora lui, însă nu i-a spus nimic până nu a venit şi soţul ei. Atunci a vorbit deschis cu ei şi le-a spus cum părintele Nicodim le cunoaşte casa şi tot ce se petrece în ea, fără să-i cunoască pe ei. Auzind ei aceste cuvinte de la el, s-au minunat mult, au plâns toţi trei aşa cum plâng copiii. Iar soţul ei a zis aceste cuvinte:

- Credeţi-mă ce vă spun acum, în frica lui Dumnezeu, că eu n-am crezut că în zilele noastre, cât suntem noi de păcătoşi, vor mai fi pe pământ şi chiar la noi în ţară, oameni sfinţi care să cunoască cele ascunse, aşa cum a cunoscut părintele Nicodim casa noastră, fără să fi fost vreodată în ea şi nici pe noi nu ne-a cunoscut. De-abia aştept să iau concediu şi să mergem cu toţii la dânsul.

N-a durat mult după aceea şi au fost amândoi soţii şi cu copii lor de s-au mărturisit Părintelui, devenind amândoi buni creştini.

Să nu avem pretenții că merităm mai mult!

Au venit în timpul acesta un grup de femei cu câţiva copii de şcoală mai mărişori la mărturisire. În timp ce se mărturiseau, au venit şi câteva maici, tot pentru spovedanie.

După ce a terminat de mărturisit Părintele, mi-a spus să citesc din Ceaslov rânduiala Sfintei împărtăşanii pentru femeile ce s-au mărturisit, fiindcă unele nu ştiau carte, iar cele care ştiau nu vedeau prea bine, pentru că erau mai bătrâne.

Maicile care s-au mărturisit şi ele, când au auzit că părintele Nicodim a dat voie ca femeile acelea să se împărtăşească cu Sfintele Taine, iar pe ele le-a oprit de data aceasta, au zis către mine:

- Cum? Femeile acestea, care sunt căsătorite, se pot împărtăşi cu Sfintele Taine, iar pe noi, care suntem maici în mănăstire, ne-a oprit?

Auzind eu aceste cuvinte, le-am adus la cunoştinţă părintelui Nicodim, după cum eram şi dator, căci tocmai de aceea au zis maicile către mine. Auzind Părintele despre nemulţumirea maicilor, le-a chemat la sine, numai pe ele şi le-a zis:

- Eu socotesc că nu e cu cale să vă aflaţi nemulţumite pentru că am dat voie acestor femei să primească Sfintele Taine, iar pe sfinţiile voastre care sunteţi maici, v-am oprit de data aceasta de a vă împărtăşi. Ele sunt tare necăjite, din mai multe puncte de vedere. Abia reuşesc să vină o dată pe an la noi pentru a se mărturisi, asta pentru că sunt foarte departe. Au bărbaţi pătimaşi, care le fac multe necazuri, cheltuind ultimul ban pe băutură şi fumat, iar ele cu copiii trăiesc în mare lipsă de cele strict-necesare vieţii... De multe ori primesc şi bătaie de la bărbaţii lor care nu mai au o judecată clară din cauza băuturii. Mereu petrec cu ochii în lacrimi alergând după treburile ce le au de făcut ca să-şi poată câştiga timp de rugăciune şi să mai citească sau să asculte din sfintele cărţi, căci ele, având copii de şcoală, îi pun să le citească şi lor. Ca o mângâiere şi încurajare pentru a putea înfrunta toate aceste amărăciuni, le-am îngăduit să primească Sfintele Taine. Iar

sfinţiile voastre nu trebuie să aveţi pretenţia că, dacă sunteţi maici, sunteţi superioare femeilor credincioase care petrec în lume. Ia să ne aducem aminte de cele două cumnate ce erau căsătorite şi petreceau în lume pe vremea Sfântului Macarie. Cum ele s-au dovedit a fi cu mult superioare acestui Sfânt Părinte, pentru faptul că trăiau în dragoste una cu alta de vreo 15 ani. Nu se certau, nu se cleveteau una pe alta, ci aveau atâta dragoste, încât mâncau amândouă dintr-o bucăţică, ostenindu-se a face şi fapte bune după putere.

Maicile, auzind aceste cuvinte, au rămas mulţumite şi luând blagoslovenie au plecat.

Soția să fie ascultătoare şi supusă bărbatului

Nu a trecut mult timp după ce m-am căsătorit şi, spre mirarea mea, au apărut între mine şi soţie discuţii aprinse, fiecare din noi având partea sa de vină...

Când m-am dus să mă mărturisesc părintelui Nicodim, am spus, desigur, cele ce se petreceau între noi. Părintele m-a sfătuit cum să procedez pe viitor. Pentru partea de vină care aparţinea soţiei a socotit să-i transmită, prin mine, nişte sfaturi:

- Să-i spui soţiei să fie mai ascultătoare şi mai supusă frăţiei tale, după cum era şi Sarra lui Avraam, care atât de mult îl respecta, încât îi zicea *domnul meu*.

Când a auzit soţia cele spuse de părintele Nicodim, mi-a răspuns pe loc:

- Doar tu nu eşti Avraam!

Cu aceste cuvinte m-a pus pe tăcere. În felul meu i-am dat dreptate. În comparaţie cu Avraam, eu eram ca un muşuroi mic, iar Avraam era ca un munte. Când a venit iar vremea să mă regăsesc cu Părintele, m-a întrebat:

- I-ai transmis soţiei ceea ce ţi-am spus?
- Da, am răspuns eu, dar mi-a zis că doar eu nu sunt Avraam.
- Aşa este, dar nici ea nu e Sarra. Totuşi mai bine ar fi să se plece, să fie mai supusă. Şi cu aceste cuvinte s-au pus capăt discuţiilor.

A trecut un timp şi întâmplarea face că am mers de data aceasta amândoi să ne mărturisim. După ce ne-a făcut molitfă de spovedanie, ea s-a grăbit şi a mers prima, după care m-am dus şi eu. Părintele ne-a dat o ascultare pe care, i-am făcut-o cunoscută şi soţiei. Când a auzit despre ce-i vorba, mi-a zis:

- Mă mir de faptul acesta! De ce Părintele nu mi-a spus şi mie, pentru că am fost înaintea ta la mărturisire?

La vreo câteva ore după acestă discuţie, părintele Nicodim dând cu ochii de noi, m-a întrebat în prezenţa soţiei:

- Te-ai gândit la ceea ce ţi-am spus? Eşti de părere să faci sau nu? I-am răspuns:
- Da, Cuvioase Părinte, am să fac cu ajutorul lui Dumnezeu, dar soţia nu pricepe de ce nu i-aţi spus şi ei despre această ascultare?!
- Păi, eu vorbesc cu capul şi nu cu coada, a adăugat Părintele, privind direct la noi şi zâmbind.

E de la sine înţeles că afirmaţia Părintelui a fost o completare la cele spuse mai înainte şi a fost totodată şi o lecţie dată soţiei mele, privind locul ce este rezervat ei. Şi abia acum s-au putut încheia discuţiile dintre noi.

Felul trăirii în căsnicie influențează sporul gospodăriei

Un om din partea Sucevei, a întrebat pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, aşa este cum se aude prin popor că cine are oi sau albine şi nu ţine cont de zilele oprite, a se înfrâna de la relaţii sexuale cu soţia, le merge rău, atât oilor cât şi albinelor? Eu sunt păstor de oi şi de când m-am căsătorit, soţia mea se ocupă cu albinele. Când păzim cu sfinţenie acele zile oprite, ne merge bine în toate; iar de călcăm alăturea, ne merge rău văzând cu ochii. Am vrut să vă întreb pe Sfinţia voastră, să vedem e chiar aşa cum se vorbeşte în popor?

- În poporul nostru se păstrează, din tată în fiu, multe lucruri bune şi folositoare. Oaia este simbolul creştinului. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, în Sfânta Sa Evanghelie, n-a zis: «Boii Mei», «caii Mei» sau «vacile Mele», dar «oile Mele» a zis adeseori. A vorbit despre oaia rătăcită şi lui Petru i-a zis «Paşte oile Mele»; «paşte mieluşeii Mei»; iar prin gura lui David zicem noi păcătoşii: „Rătăcit-am ca o oaie pierdută...”, aşa că oaia preînchipuie pe creştin. Iar despre albine aţi citit în „Mântuirea Păcătoşilor” (paginile 416-417), cum au făcut o bisericuţă de ceară în stupul în care o femeie a pus o mică părticică din Sfintele Taine.

Desigur că omul neînfrânându-se de la păcat, îi merge rău, nu numai ca păstor de oi sau crescător de albine, dar se vede lucru că mai cu seamă la aceste două ocupaţii s-a observat că Dumnezeu foarte mult urăşte şi se depărtează de la omul spurcat şi necurat şi cu trupul şi cu sufletul. Prin Vămile Văzduhului trece cel mai uşor sufletul care a iubit curăţia şi s-a depărtat de acest urâcios păcat. Îngerii lui Dumnezeu ung cu aromate paturile acelor soţi care păzesc cu sfinţenie zilele oprite, rânduite de Sfânta Biserică. De aceea Pravila Bisericii învaţă ca creştinul să aibă două paturi în care să doarmă separaţi în zilele rânduite de Biserică; „iar pe curvari şi preacurvari îi va judeca Dumnezeu, căci nimic spurcat sau necurat nu va intra întru Împărăţia lui Dumnezeu” (Apocalipsa 21, 27). Iar Mântuitorul zice în fericirea a şasea că sunt „Fericiţi cei curaţi cu

inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5, 8). La trecerea prin Vămile Văzduhului cele mai multe suflete cad la vama a 16-a a desfrânării. Mântuitorul a dovedit cu fapta că a iubit mult şi iubeşte pe cel ce se păstrează curat şi cu trupul şi cu sufletul; pentru aceasta S-a născut din Fecioară iar ea a rămas de-a pururea Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu”.

Tratamentul prescris de medic

Am fost trimis de părintele Nicodim la o familie de oameni credincioşi, undeva departe. Peste noapte a trebuit să rămân la ei. Mergând soţul să aducă nişte lemne de foc dintr-o magazie, soţia a zis către mine:

- De mult am dorit să vii matale în casa noastră ca să te întreb ceva, însă acum mă ruşinez ca să-ţi mai spun.
- E bine să întrebi pe o femeie mai bătrână despre lucrurile de care te ruşinezi să întrebi pe un bărbat, am zis eu.
- Da, aşa am făcut însă n-am fost mulţumită de ceea ce mi-a spus.
- Întreabă pe părintele Nicodim când te mărturiseşti, i-am recomandat eu.
- De trei ori la rând am fost ca să-l întreb şi când mă vedeam în faţa Sfinţiei sale îmi venea să intru în pământ de ruşine; învaţă-mă, pentru că eu sunt proastă.
- Atunci spune-i soţului, ca el să-i spună Părintelui.
- El nu vrea să-i spună nicicum şi nu ştiu cum e de făcut, căci vreau cu orice preţ să ştiu?
- Nu mă pricep ce să te sfătuiesc - am răspuns eu.

- Până la urmă eu îţi spun matale şi dacă nu te pricepi ce să mă înveţi, atunci ai să întrebi pe Părintele şi ceea ce îţi va spune, îmi aduci răspunsul. Sunt căsătorită de aproape patru ani de zile şi, văzând că nu am copii, am mers la un doctor care mi-a recomandat că de nu voi urma un tratament special pentru aceasta, atunci rămân fără copii toată viaţa. Eu, ştiind că scopul căsătoriei este naşterea de copii, am de atunci o mustrare de conştiinţă. Soţul meu e mai nepăsător şi el nici nu se crede vinovat. Tocmai de aceasta el nu voieşte să aducă la cunoştinţă părintelui Nicodim. Acum mata ce spui? Ce părere ai?

- N-am nici o părere, căci despre asemenea cazuri nu am auzit, dar slavă lui Dumnezeu căci avem pe părintele Nicodim duhovnic iscusit, care este în măsură să ne dea explicaţia clară şi precisă la toate nedumeririle noastre pe care le avem.

Când m-am întors la Părintele, i-am adus la cunoştinţă cazul cu femeia. Atunci Părintele a zis:

- E şi normal ca ea să aibă mustrarea conştiinţei, deoarece sufletul sincer simte pe conştiinţa sa o pată neagră şi atunci când săvârşeşte un mic păcat fără să-şi dea seama. Să-i spui ca numaidecât să înceapă tratamentul prescris de medic; deoarece orice întârziere de azi înainte împovărează mai mult sufletul ei ca până acum. Iar pentru neglijenţa ei de până acum, ca să fie în siguranţă că se va uşura de acest păcat, să dea milostenie câteva cărţi religioase la cei dornici de mântuire. Căci şi ea într-o măsură oarecare, s-a făcut părtaşă la păcatul pruncuciderii. De acum însă, dacă neglijează mai departe, starea ei se agravează. Mulţi sunt cei care, conştienţi sau inconştienţi, de voie sau fără voie, se fac părtaşi şi se împovărează cu acest urâcios şi groaznic păcat al pruncuciderii.

Acestea au fost cuvintele pe care mi le-a spus părintele Nicodim, iar eu i le-am spus femeii. Nu a trecut multă vreme după aceea când spre bucuria lor au apărut în casa lor câţiva copilaşi ca nişte îngeraşi.

Să nu lungim discuțiile

O femeie, care se mărturisea la părintele Nicodim şi avea soţul necredincios şi lipit cu totul de cele pământeşti şi deşarte, a zis către Părintele cu amărăciune în sufletul ei:

- Cuvioase Părinte, adeseori ajung la discuţii aprinse cu soţul meu care nu vrea să înţeleagă că noi mai avem şi suflet de îngrijit. El zice una, eu alta, şi până la urmă ajungem chiar la ceartă. Sfinţia voastră ce mă învăţaţi să fac?

După câteva clipe de gândire, Părintele i-a zis:

- Păi dacă soţul care nu vrea să ştie de nimic, deschide o uşă iarna când e frig, aşa-i că nu e bine?! Dar dacă mai deschizi şi frăţia ta o uşă? Aşa-i că se face curent şi ia tot din casă?

Femeia, fiind înţeleaptă, şi-a dat seama că ea, care ocupă locul doi, s-ar cădea să tacă, să nu mai lungească vorba, mai ales că n-are cu cine să se-nţeleagă. Şi-a luat blagoslovenie de la Părintele şi a plecat spre casă cu gândul să traducă în faptă acel sfat ce l-a primit de la duhovnicul ei...

O nuntă fără binecuvântare

Un ucenic al părintelui Nicodim Mândiţă, mai mic la suflet, neţinând seama că ar fi bine să întrebe pe duhovnic când a fost vorba de căsătorie, a făcut pasul de unul singur. S-a căsătorit orientându-se numai după propria lui părere. Însă, vai! A avut, bietul băiat, mult de suferit şi până la urmă a fost cazul să se despartă. Acestea sunt rezultatele obţinute de cel ce are la îndemână o călăuză sigură, dar nu ţine cont de ea.

O căsătorie cu urmări triste

A venit la noi o tânără credincioasă din satul vecin şi ne-a rugat să mergem cu ea să se mărturisească la părintele Nicodim. Noi n-am putut pleca cu ea decât după vreo cinci zile, în care timp stând la noi ne-am minunat de credincioşia ei şi soţia mea a zis că e ca şi un înger al lui Dumnezeu...

După ce a reuşit să se mărturisească noi am fost nevoiţi să cerem un sfat de la părintele Nicodim în prezenţa ei, cum să facem cu un frate al meu mai mic care voia să se căsătorească, dar cu o fată credincioasă, însă el nu prezenta nici o garanţie că pe viitor va fi şi va rămâne credincios lui Dumnezeu, deşi s-a mărturisit şi el odată la părintele Nicodim.

După ce ne-a ascultat, Părintele a zis:

- Dacă el vrea cu orice preţ a se căsători cu o fată credincioasă, atunci e bine să-l ajutaţi să o găsească, să facă nuntă fără muzică, iar el dacă nu va rămâne pe viitor credincios, va da seamă înaintea lui Dumnezeu că şi-a călcat făgăduinţa, iar ea, de va rămâne credincioasă, se va mântui. Dar mai înainte de a se căsători cu ea, e bine să-i

faceţi cunoscut fetei aceleia cum că lui îi place să bea mai mult decât se cuvine, să meargă la petreceri lumeşti şi altele.

După ce am plecat de la Părintele spre casă, acea fată, zis credincioasă, ne-a spus deschis, că ea ar vrea să se căsătorească cu fratele meu, deşi nu-l cunoştea şi mai auziseră şi de la noi că fratele meu e cam beţiv. Am rămas amândoi uimiţi de propunerea ce ne-a făcut-o ea şi totodată ne era şi milă de ea că se angajează cu atâta uşurinţă de a se căsători cu un asemenea tânăr.

După ce s-a căsătorit cu el, am auzit că acelei fete ce părea a fi înger, îi plăcea de minune încă din copilărie a se îmbăta adeseori de băuturi alcoolice. Tocmai de aceea a avut curaj de se căsători cu fratele meu, cu care se asemăna întru toate. Deşi au ajuns amândoi bătrâni, însă nu s-au lăsat nici acum de aceea patimă a beţiei, deşi le plângi de milă când îi vezi...

Dumnezeu este totdeauna cu noi

Era un om în părţile noastre tare lumeţ şi iubitor de petreceri. Chiar el mi-a povestit că în ultima iarnă a fost la vreo 10-12 nunţi cu muzică şi juca de credea că nu se mai satură de joc. Zile şi nopţi întregi juca, parcă era purtat de un duh străin.

O femeie credincioasă a mers la aceea familie pentru oarecare trebuinţă. Din vorbă-n vorbă, ea le-a povestit lor şi despre marea lucrare ce o făcea părintele Nicodim la mănăstirea Văratec. Mama lui s-a gândit că ar fi bine să trimită nişte slujbe pentru soţul ei repauzat, ce îl tot visa în fiecare noapte. Femeia i-a propus că ar fi bine să meargă chiar ea să dea cu mâna ei acele slujbele părintelui Nicodim. Bătrâna sta la îndoială, pentru că

nu-i era aşa de uşor să plece de acasă. La despărţire, femeia credincioasă le-a lăsat o mică broşură scrisă de părintele Nicodim, zicând aceste cuvinte:

- Eu vă las cărticica aceasta cu împrumut şi după ce o veţi citi, mai vorbim noi.

Cum bătrâna nu ştia carte, ruga, când pe feciorul ei, când pe nora, să-i citească aceea cărticică. Când au terminat de citit acea cărticică, ce s-a întâmplat? Pe loc, el cu soţia şi mama lui s-au hotărât să meargă la părintele Nicodim pentru a se mărturisi. Aveau gospodărie mare şi trei copii. Au lăsat o rudă de-a lor să aibă grijă de cele ale casei şi după ce au făcut o bună pregătire de mărturisire, după cartea cu păcatele omeneşti, au plecat. Mergând spre mănăstirea Văratec, au avut ispite grele, în mod vădit, pentru că vrăjmaşul diavol nu vrea să scape din gheare un aşa suflet isteţ şi priceput în cele lumeşti. Cu toată greutatea ce au întâmpinat-o, au ajuns cu bine şi s-au mărturisit.

Bătrâna avea ceva ascuns într-un colţ al inimii sale. Chiar în timpul când se pregătea pentru spovedanie, deşi a recunoscut că ţine sărbătorile şi posturile după calendarul vechi, însă a socotit ea, că nici după spovedanie nu are să renunţe, pentru nimic în lume, la calendarul vechi şi să se orienteze după calendarul nou. Ea şi-a zis în sine: „Eu voi ţine sărbătorile şi posturile aşa cum am apucat. Doar n-are să ştie Părintele acela de la Văratec, ce fac eu în casa mea”. Şi cu acest gând pitit în inimă, a plecat spre scaunul spovedaniei. Ce s-a întâmplat însă? Ea suferea de o boală femeiască, pe care doctorii nu au reuşit s-o vindece. Ba unul din ei i-a spus ultima dată, că sapa şi lopata îi va fi leacul. Cu acea suferinţă petrecea ea din tinereţe. Când a îngenuncheat la scaunul spovedaniei şi părintele Nicodim i-a făcut cu mâna Semnul Sfintei Cruci pe cap, a simţit cum acea boală a părăsit-o definitiv, făcându-se complet sănătoasă. Şi în loc să-şi spună păcatele, a spus mai întâi minunea ce s-a petrecut în acel moment şi cum se simţea ea de sănătoasă. Dar aceasta n-a făcut-o decât plângând, ca un copil şi de bucurie şi de frică. Şi ca drept recunoştinţă către Dumnezeu şi către părintele Nicodim, a făgăduit chiar peste

voia ei, că va ţine de acum înainte sărbătorile şi posturile, după calendarul nou, după cum a statornicit Sfânta Biserică.

Venind acasă, s-au sfătuit toţi trei să ridice semnul Sfintei Cruci la loc de cinste de pe locul unde se profana. Să plătească tot pe unde vor socoti că au datorii şi să nu le mai rămână rugăciunile de dimineaţă şi de seară nefăcute. Au început şi cu cele şapte laude, însă cu ele mergea mai greu, aşa ca la început, le mai şi făceau, mai şi rămâneau, dar ei se luptau cu multă râvnă. Respectau posturile cele rânduite de peste an şi cele trei zile din săptămână. Bătrâna însă, ca bătrâna, i-a venit tare greu să respecte postul de luni, poate şi pentru că se simţea mai slăbită şi poate şi pentru că era mai la îndemână mâncarea de frupt (de dulce), ba un ou, ba o bucată de brânză, ba o cană cu lapte. Feciorul nu vedea deloc bine ceea ce făcea mama sa. Îmbolnăvindu-se de câteva ori la rând vaca bătrânei, cu această ocazie feciorul ei îi făcea observaţia cuvenită, mai ales că acest lucru se întâmpla mai întotdeauna lunea. Cu toate acestea, într-o zi de luni, bătrâna a îndrăznit iarăşi să mănânce de frupt. După ce s-a ridict de la masă, s-a dus repede la vacă. Văzând ce s-a întâmplat, a venit fuga la feciorul ei, care stătea aproape cu casa, şi l-a rugat să-i scape vaca ce s-a umflat de n-o mai cunoştea. Feciorul ei a întrebat-o:

- Nu cumva ai mâncat şi azi de frupt?

- Da, am mâncat şi azi, dar te rog să-mi scapi vaca, pentru că hotărât nu mai mănânc toată viaţa.

La început feciorul ei n-a vrut dar, la intervenţia soţiei și a fetelor, a zis către mamă-sa:

- Mamă, hai repede la rugăciune cu toţii, ca să ne ajute mila lui Dumnezeu.

Făcând ei rugăciune câteva ore, vaca s-a desumflat şi bătrâna n-a mai îndrăznit cât a trăit, să mai mănânce lunea de frupt.

Soţia lui, care l-a ascultat atunci când mergeau la petreceri lumeşti, pe calea cea largă care duce la pierzare, tot aşa l-a ascultat şi acum când au pornit pe calea cea

îngustă şi spinoasă. Dacă el, de la bun început a purtat podoabă bărbătească (barbă şi mustăţi) apoi şi ea a început a purta îmbrăcăminte cuviincioasă, fustă lungă şi capul acoperit în permanenţă. Când fetele lor s-au ridicat, s-au purtat şi ele ca şi mama lor, chiar şi la şcoală, cu toate că pe vremea aceea lucrul acesta era un act de mare curaj şi lepădare de sine.

O femeie văduvă din apropiere, când le-a văzut pe toate îmbrăcate cuviincios, parcă erau nişte măicuţe, în loc să le urmeze, a venit la ele acasă şi le-a mustrat şi ocărât până s-a săturat. După ce a plecat acea văduvă de la casa lor, ele au căzut cu toate în genunchi la rugăciune către Dumnezeu.

Părintele Nicodim cunoscând cele ce se petreceau, deşi era distanţă de peste l60 km, m-a trimis la casa lor, să mai stau de vorbă cu acestă familie şi să-i mai încurajez. Ele, când au auzit că sunt trimis de Părintele, s-au bucurat mult, dar s-au gândit în acelaşi timp cum de a cunoscut Părintele situaţia în care se aflau.

De schimbarea dreptei Celui Preaînalt a acestui om aşa de lumesc s-au minunat şapte sate şi ca fulgerul a străbătut vestea până departe, despre cutare om, care era aşa de avântat la petreceri cu jocuri şi multe alte blestemăţii, că a devenit om cuminte şi credincios lui Dumnezeu. Precum odinioară lumea se minuna de omul acela pe care îl izbăvise Mântuitorul nostru Iisus Hristos de leghionul acela de draci, tot aşa se minunau şi acum de acest om.

După 20 de ani, omul acela a trecut la cele veşnice, tocmai de aceasta am început cu acest cuvânt: „era un om..”, căci acum nu mai este printre noi, ci ne aşteaptă să ne ducem noi la el.

Dacă am urmărit cu atenţie firul întâmplării, vedem că acea femeie credincioasă care s-a dus la casa bătrânei şi la despărţire a lăsat o cărticică, o broşură de circa 64 de pagini sau poate numai de 32 de pagini, n-a făcut cine ştie ce lucru mare. Iar bătrâna care s-a rugat de feciorul ei şi de noră-sa să o citească şi ea să asculte, iarăşi n-a făcut cine ştie ce lucru mare. Dar nimeni nu a putut bănui că Dumnezeu va lucra aşa de

minunat, încât să se întoarcă de la calea pierzării şi să pornească pe calea împlinirii voii lui Dumnezeu, atât bătrâna cât şi feciorul ei şi încă vreo patru-cinci suflete care e speranţă că se vor lupta cu ajutorul lui Dumnezeu, să rămână credincioşi până la moarte... Împreună cu fiii şi nepoţii lor.

Nu s-a auzit, de când e lumea, ca Dumnezeu să facă a creşte pe ogorul unui om grâu, porumb sau altă recoltă, până ce mai întâi omul nu şi-a făcut datoria de a ara şi a semăna. Dacă omul e harnic şi arde de dorinţa de a avea o recoltă frumoasă, se scoală de dimineaţă, se gândeşte, vede cum se prezintă timpul, dacă este prielnic sau nu pentru semănat şi seamănă cu nădejde în mila lui Dumnezeu. Toamna se minunează cum a dat Dumnezeu atâta belşug. Dar mai întâi el a făcut ce a putut, iar restul a aşteptat să facă Dumnezeu. Ce-a fost mai puţin, am putea spune 10% a făcut omul, iar restul de 90% a aşteptat, s-a rugat să facă Bunul Dumnezeu şi El a făcut şi face.

Aşa se prezintă situaţia şi în cele ale mântuirii. Câte suflete nu s-au pierdut şi nu se pierd încă, pentru că nu le vine nimeni în ajutor: cu un cuvânt bun, cu un sfat folositor şi la vreme cu o carte bună. Vai de noi la înfricoşata Judecată, când se vor descoperi toate, le vom vedea pe toate şi ne vom da seama de toate!

Şi iată aşa. Acestea sunt isprăvile acestor cărţi sfinte, care cuprind în ele o hrană aleasă a sufletului omenesc şi au menirea de a face sănătoşi pe cei ce zac în întuneric şi-n umbra morţii. Ba ceva mai mult. Au putere chiar să şi învieze pe cei morţi în păcate, cum s-a văzut şi din întâmplarea de mai sus...

Numai că, după cum ne spunea părintele Nicodim, minciuna are aripi, iar adevărul Domnului este olog, ne revine nouă tuturor celor ce dorim viaţa cea veşnică şi fericită, datoria şi obligaţia, ca pe unde trecem, pe unde păşim în această viaţă, să lăsăm aici o cărticică, dincolo un cuvânt bun, care să folosească pe cei cu care suntem în contact. Iar de nu vom face măcar ce putem şi cât putem, atunci venirea noastră în lumea aceasta nu va avea mai bună soartă decât a smochinului neroditor pe care l-a blestemat Mântuitorul...

Să rămâi în sânul familiei

Un ucenic al părintelui Nicodim era frământat de nişte gânduri pentru care a făcut întrebare:

- Cuvioase Părinte, ce faptă bună mai deosebită să fac pentru a compensa anii de neştiinţă şi să mă mântuiasc. Pentru această împlinire mi se deschid trei căi, care în mod egal mă ispitesc. Să mearg într-un loc retras, necunoscut de nimeni şi să trăiasc pustniceşte. Să mă retrag într-o mănăstire şi să mă mântuiasc făcând ascultare, sau să mearg prin lume şi să vestească oamenilor tot ceea ce cunosc despre Dumnezeu şi să-i îndemn la pocăinţă. Întrucât nu mă pot hotărî a alege una din cele trei căi şi apoi să pornească la acesta fără binecuvântarea Sfinţiei voastre, pentru aceasta vă rog să mă sfătuiţi:

- Ca să te retragi într-un loc singuratic, nu eşti pregătit să faci faţă ispitelor ce se vor ridica împotrivă, sau mai târziu aflându-te organele de ordine, te vor scoate cu forţa din acele locuri. De te vei duce în mănăstire, te vei ocupa mai mult de mântuirea sufletului tău, dar nu uita că ai o cruce pe care ţi-ai ales-o şi pe care trebuie să o duci până la capătul vieţii. Noi nu ne vom putea mântui dacă nu ne jertfim pentru mântuirea semenilor noştri. Şi pentru a înţelege acest lucru, îţi voi povesti următoarea istorioară pe care am găsit-o într-o carte:

Odată, într-o iarnă, pe un ger cumplit, un om, istovit de oboseală şi frig, de-abia îşi mai continua drumul prin nămeţi, fiind gata în orice clipă să se prăbuşească. În acel timp cu anevoie mergând înainte, întâlneşte în cale pe un alt călător prăbuşit în zăpadă, căzut pradă oboselii şi îngheţului, ce-şi trăia ultimele clipe ale vieţii. Considerându-se epuizat şi vrând astfel să treacă înainte, conştiinţa mustrându-l nu l-a lăsat să facă aceasta, şi atunci plecându-se spre cel căzut, cu ultimile sforţări l-a ridicat şi l-a luat pe spate, păşind încet şi clătinându-se sub povara ce o ducea. Ca drept urmare a acelui efort enorm ce trebuia să-l depună, el a început să se încălzească şi care căldură a

început să se transmită şi celui pe care îl ducea în spate şi să-şi revină la viaţă. Cel purtat în spate depăşind pericolul morţii a putut merge pe picioarele lui, şi astfel amândoi şi-au continuat cu bine călătoria până la capăt. Iată deci, cum el s-a jertfit să salveze pe aproapele, în acelaş timp s-a salvat şi pe sine. Tot la fel şi frăţia ta, dacă te vei strădui să lucrezi şi pentru mântuirea aproapelui, vei vedea că în acelaş timp lucrezi şi pentru mântuirea personală.

Dacă vei pleca prin lume ca să veşteşti cuvântul lui Dumnezeu, nu vei putea să rezişti prea mult timp, căci întâlnindu-te oamenii stăpânirii şi considerând că umbli fără rost sau cu intenţii necinstite, te vor urmări şi chiar aresta. Cel mai bine este să rămâi între copii şi nepoţi, să-i îndrumezi cu cuvântul şi cu fapta la bine, după cum şi dator eşti. Chiar dacă acum nu te ascultă şi nu prea te înţeleg, dar după ce vei trece din viaţă, îşi vor aduce aminte de toate învăţăturile şi pildele date şi, mustraţi fiind de conştiinţă, îţi vor respecta cuvântul. Deci rămâi acolo unde te afli (între copii) căci Dumnezeu acolo te caută şi acolo vrea să te găsească.

Primind această învăţătură, fratele a făcut întocmai şi s-a folosit foarte multe sufleteşte.

O scrisoare de binecuvântare

În anul 1955, Gheorghe Marcu, finul părintelui Nicodim Măndiţă, a căsătorit pe fiul său cel mai mare cu o fată din comuna Scorţeni, nepoată de soră a părinţilor Ioan şi Constantin Măgirescu.

Fiindcă această nuntă a fost în satul meu natal, Bunul Dumnezeu a rânduit ca noi, Gheorghe şi Elena Ionescu, cu nevrednicie, să fim naşii de cununie a acestei tinere perechi.

În rândurile ce urmează, vom reda o copie după scrisoarea ce ne-a trimis-o părintele Nicodim din mănăstirea Văratec la Schitu-Frumoasa, unde pe ziua de 12 februarie 1955 a fost o nuntă creştinească. Această scrisoare a fost trimisă nouă de părintele Nicodim prin sora Anica Ţupu din comuna Piatra Şoimului (zis Calul-Iapa), jud. Neamţ. Urmează conţinutul scrisorii:

Iubiţi fii şi fiice duhovniceşti!

Pururea Binecuvântat este Dumnezeu care toate le iconomiseşte numai şi numai spre folosul nostru spre dobândirea vieţii şi fericirii noastre vremelnice şi veşnice.

Domnul Dumnezeu a rânduit a fi azi ca şi alţii, pe postul de străjer, încredinţat de El spre folosul sufletelor. Deşi nu pot fi cu trupul în mijlocul frăţiilor voastre, la nunta creştinească, cum eram acum vreo 30 de ani în urmă, când administram parohia Schitu-Frumoasa, totuşi cu duhul sunt acolo în mijlocul dornicilor de mântuire care vă osteniţi a respecta Sfânta Biserică şi bunele ei rânduieli şi sfaturi luminătoare.

Mulţumesc pururea Binecuvântatului Dumnezeu: Tatălui şi Fiului şi Duhului Sfânt, Care v-a rânduit a fi un pământ bun, primitor şi păstrătortor al seminţei cuvântului lui Dumnezeu, silindu-vă a aduce fiecare roadă bună: una 30, alta 60, şi alta 100. Vă mulţumesc frăţiilor voastre şi tuturor celor care v-aţi sârguit şi aţi suferit în lupta cea bună pentru păstrarea seminţei celei bune a sfaturilor duhovniceşti, ce v-am dat după porunca

Dumnezeiască (Matei 28, 19), aducând din vreme în vreme, ca nişte pomi roditori, roada ascultării fraţiilor voastre, de fii duhovniceşti, fii ai zilei şi ai luminii, ai Tatălui Cresc, cu conlucrarea Duhului Sfânt, după porunca dragostei Mântuitorului (Ioan 15), în lumea aceasta oscilantă, amăgitoare şi grabnic trecătoare. Dragostea fraţiilor voastre, luptele, necazurile, suferinţele, înăbuşirile, barărilor sau obstacolele puse în cale de neprielnicul şi toate îndurerările suferite pentru a vă menţine în dreapta credinţă şi buna vieţuire creştinească, să vi le primească Bunul Dumnezeu sus în împărăţia Sa şi să vi le scrie în cartea vieţii şi să vă învrednicească a deveni şi rămâne pentru totdeauna moştenitori ai împărăţiei Sale, ca fecioarele înţelepte, slujitori activi, înmulţitorii talanţilor ca şi fericiţii milostivi (Matei 25).

După datoria imperioasă, ca părinţii să agonisească şi să dea cele trebuincioase fiilor şi fiicelor lor, vă trimitem pe lângă cele tipărite şi alte merinde duhovniceşti, prin fiica noastră duhovnicească, Ţupu Anica, pentru a vă ospăta duhovniceşte în Domnul la nunta creştinească sau mai bine zis la acel praznic duhovnicesc şi rod plăcut Domnului, al ascultării fieşti a fraţiilor voastre.

Pururea Binecuvântatul Dumnezeu să vă binecuvinteze cu har, milă, voie bună, sănătate, alergare pe calea vieţii şi a mântuirii, spor în toate cele bune şi folositoare mântuirii şi dobândirea moştenirii veşnice.

„Bucuraţi-vă drepţilor întru Domnul" vă zicem şi noi ca David...

Domnul Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toţi şi toate care aţi conlucrat bine şi participaţi cu pietate la această nuntă creştinească sau Taină Sfântă şi să vă ajute tuturor: socrilor, mirelui şi miresei, naşilor, rudeniilor, prietenilor şi cunoscuţilor, bunilor participanţi, ca după începutul bun, să fie şi vieţuirea şi sfârşitul bun. Cu toată dragostea Părintească şi Duhovnicească.

Protosinghel Nicodim Măndiţă, Mănăstirea Văratec - 12 martie 1955

Moduri de convieţuire

Vine cineva la părintele Nicodim şi-i zice:

- Cuvioase Părinte, am un băiat care nu vrea să se căsătorească, dar nici la mănăstire nu vrea să se ducă. Cineva din vecinii mei a auzit de pe undeva că nu-i bine să rămână cineva în lume necăsătorit, căci ori se duce la mănăstire ori se căsătoreşte. Sfinţia Voastră ce mă învăţaţi să fac?

Părintele i-a răspuns:

- Dumnezeu a creat pe om şi l-a înzestrat cu raţiune, grai cuvântător şi voie liberă. Aşa că nu poate fi silit de nimeni să meargă la mănăstire ori să se căsătorească, ci rămâne la voia lui. Iar de a sta în lume necăsătorit, nu poate fi oprit de nimeni. Nu este bine ca cineva să stea în lume necăsătorit, dacă trăieşte în desfrânare, stricând casele altora. Atunci desigur că e mai bine să se căsătorească decât să ardă. În Biserica noastră Ortodoxă avem trei categorii de preoţi: preoţi călugări, preoţi de mir şi preoţi celibatari, adică necăsătoriţi, dar care petrec în lume şi nu aparţin de mănăstire. Aşa pot petrece şi mirenii. În mănăstire poate merge acela care doreşte din inimă şi nu este silit de nimeni să facă acest lucru; iar în lume pot trăi şi căsătoriţii şi necăsătoriţii. Rămâne desigur la voia fiecăruia. Tocmai de aceea va avea loc şi Judecata particulară şi Judecata generală, pentru că omul e lăsat în voia sfatului său. Și nimeni n-are voie să se atingă de libertate lui. Şi Dumnezeu îl lasă pe om să facă ce vrea.

Căsătoria nu-i obligatorie

O fată credincioasă, crescută în casa părinţilor ei în frica lui Dumnezeu, de la o vreme s-a hotărât să renunţe la căsătorie şi mi-a pus o întrebare:

- Fac vreo greşeală dacă pe viitor nu mai merg nici pe la nunţile creştineşti, care se fac, desigur, după buna rânduială? la care i-am răspuns:

- Eu nu mă pricep ce să-ţi spun, dar e bine ca atunci când mergi la spovedanie să-l întrebi pe părintele Nicodim.

Ea mă ruga pe mine să-l întreb, deoarece ea nu îndrăznea. Întrebând pe Părintele, ne-a răspuns:

- Face bine că s-a hotărât să nu se mai căsătorească. În credinţa Ortodoxă, căsătoria nu-i oprită, dar nu-i nici obligatorie, ci rămâne la voia fiecăruia. Dar pentru că a renunţat să se căsătorească, mai bine face, după cuvântul Sfântului apostol Pavel. Iar că ea socoteşte că este mai bine să nu mai participe pe viitor nici la nunţile creştineşti, ce se fac după buna rânduială, acest lucru nu este oprit cu desăvârşire, decât numai pentru cinul monahal, nu şi pentru mireni. Având însă în vedere cuvântul Sfântul apostol Pavel care zice că, toate sunt slobode, dar nu toate de folos, atunci e bine ca ea să facă aşa cum socoteşte că se foloseşte mai mult.

Cât să dăruim la o nuntă creştinească?

Un om de prin părţile Sucevei, după ce s-a mărturisit, a întrebat pe părintele Nicodim:

- Cuvioase Părinte, ne iertaţi că noi vă obosim cu întrebările şi vă răpim timpul, dar de teamă să nu greşim, vă întrebăm, oare ce sumă de bani ar fi cu cale să dăruim noi atunci când luăm parte la vreo nuntă? la care Părintele i-a răspuns:

- Dacă la nunta care mergi, eşti cumva rudă apropiată cu mirele sau cu mireasa, atunci e bine să te orientezi şi după cât dau alte rude, ca să nu jigneşti pe nimeni, căci e mare lucru să nu jigneşti pe alţii. Iar dacă tu ai vrea să dai mai mult ca alţii, faci aşa: dai atunci la fel, cât au dat alte rudenii şi vezi cum sunt ei de părere, iar de cumva tu ai vrea să dai mai mult decât alţii, pentru că ai posibilitate, îi poţi da restul a doua zi după nuntă. La fel poţi face şi când nu eşti rudă cu mirele sau mireasa. Dacă dai mai mult ca alţii, e semn de mândrie şi nu se simt bine nici cei ce au dat mai puţin decât tine. Este tare plăcut şi înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor de a umbla cu înţelepciune, ca să nu jignim pe nimeni, pe cât vom putea.

Întoarcerea soțului

Ne pregăteam de dus la slujba de vecernie. Părintele a încuiat uşa camerei, dar s-a auzit cum s-a deschis poarta şi au intrat două femei, cumnate. Părintele a stat pe loc. După ce ele au luat blagoslovenie, am mers cu toţii în grădină. Una din cumnate era ucenică a Părintelui de multă vreme. Ea a început a povesti pricina pentru care au venit.

- Cuvioase Părinte, un frate al meu mai mare s-a căsătorit cu această femeie. Şi după mai bine de 20 ani, având şi cinci copii, a părăsit-o şi s-a recăsătorit cu o văduvă. S-a cununat cu ea şi au cumpărat împreună o casă unde locuiesc.

Cumnata ei a început să plângă. Atunci Părintele a zis:

- Soţul tău va veni înapoi cu siguranţă, nu mai plânge. Cât poţi mai posteşte câte o miercure, o vinere, mai fă rugăciuni cu toată credincioşia şi o să vezi că se va întoarce acasă la copii.

Auzind femeia aceste cuvinte, a zis aşa printre suspine:

- Părinte, cât îi lumea nu mai vine el înapoi, deoarece acea văduvă e mult mai tânără decât mine.

Părintele i-a răspuns:

- Dacă pui ceaunul de mămăligă şi nu mai pui lemne pe foc, nu te mai ocupi de ea, se înţelege de la sine că singură nu se face, poţi să tot aştepţi. Dacă îţi dai interesul, reuşeşti să o faci.

Prin aceste cuvinte Părintele i-a dat să înţeleagă că la orice izbăvire din necazuri se cere şi din partea noastră ceva, ca să putem ieşi cu bine. Cumnata ei a înţeles cele zise de Părintele şi în continuare a adăugat:

- Tocmai de aceea am venit la sfinţia voastră, ca să dăm slujbe, iar noi acasă vom face ce vom putea şi avem multă siguranţă în cuvântul pe care l-aţi dat, că fratele meu se va întoarce la copilaşii lui.

Au trecut câţiva ani şi omul nostru a intrat ca gestionar la un magazin. A urmat apoi condamnarea lui la câţiva ani de închisoare, pentru delapidare şi după ce şi-a executat pedeapsa, a venit acasă. Femeia văduvă, care l-a despărţit de prima femeie, nu l-a mai primit în casă, deşi era în noaptea aceea un ger cumplit. Şi peste voia lui s-a gândit să se întoarcă la fosta lui soţie, care cu multă greutate şi-a crescut cei cinci copii în lipsa lui de 11 ani.

Copilul cel mare pe care l-a părăsit tatăl său când avea 13 ani a devenit acum om scăpat de armată. În miez de noapte, pe o aşa iarnă grea, când tatăl său ciocănea la uşă să-i deschidă, că a îngheţat de frig, soţia lui i-a răspuns:

- Eu îţi dau drumul la uşă, dar mai întâi să vedem ce părere au copiii, căci mă tem de ei să fac ceva fără voia lor.

Când copii au venit cu toţii, cel mai mare a zis:

- Noi îți dăm drumul, căci doar te cunoaştem că ești tatăl nostru, dar cu o singură condiţie, dacă pe viitor vei fi ceea ce ai fost mai înainte de a pleca de la noi.

El a făgăduit plângând că va fi om cumsecade. Şi aşa i-au deschis lui uşa. Iar el s-a ţinut de cuvânt şi aşa s-au împlinit cele zise de părintele Nicodim, deşi femeia lui arăta la început o oarecare îndoială pentru că venise pentru prima dată la Părintele şi nici nu cunoştea prea multe din activitatea cea vie şi lucrătoare a lui.

Când au venit muzicanții, trebuia să plecați

A venit vremea să se căsătorească o fată credincioasă cu un tânăr care şi el trăia după voia şi plăcerea lui Dumnezeu. Nunul, cel ce nu era de părere ca la nuntă să lipsească muzicanţii, a făcut în aşa fel ca ei să apară la vreo două ceasuri din noapte. Cei mai apropiaţi ai miresei, când au văzut muzicanţii că intră în camera lor, au rămas uimiţi şi nu ştiau cum şi ce ar putea face în o aşa situaţie. Se uitau unii la alţii îngroziţi de spaimă. În cele din urmă s-au retras cu toţii mai la o parte, întorcându-se cu spatele şi vrând-nevrând, au stat şi ei acolo până dimineaţa. Ei erau acolo străini şi nu cunoşteau pe nimeni, şi nici nu le-a venit măcar în gând să se ducă cu toţi în sala de aşteptare a gării, căci era oraş mare unde s-a petrecut această neplăcută întâmplare.

Fără să mai zăbovească un minut, aşa în grup cum se aflau, plini de căinţă în inima lor, au mers la părintele Nicodim să-i mărturisească despre această nefericită întâmplare. Părintele le-a zis:

- Cum? De ce aţi rămas o noapte întreagă acolo cu ei? Dacă venea un lup în locul muzicanţilor, stăteaţi cu el sau plecaţi de acolo numaidecât, îngroziţi de spaimă?

El le-a rânduit lor canonul cel pe care l-au primit la prima spovedanie.

O altă fată tânără a unor părinţi drept-credincioşi, ieşind din casa părintească, a voit să se plimbe câteva minute pe şoseaua satului, ca oarecând Dina, fata lui Iacob (Facerea 34, 1-2). Fără să aibă vreun gând străin la ieşirea din casa părintească, s-a văzut dusă aşa ca pe sus de nişte colege de şcoală şi s-a trezit în adunarea unei nunţi lumeşti, zgomotoase, cu muzică şi jocuri. A stat acolo numai câteva minute până ce şi-a dat mai bine seama că ea nu face parte din adunarea acestor oameni, lipsiţi de buna-cuviinţă şi în clipa următoare a pornit cu paşi grăbiţi şi nu s-a mai oprit până la un vecin al ei, deoarece îi era teamă să mai audă şi părinţii ei despre cele petrecute.

Vecinul ei, om cu frica lui Dumnezeu, a sfătuit-o să meargă la părintele Nicodim să se mărturisească. Mergând, s-a mărturisit, primind canon şi această întâmplare i-a servit de lecţie pentru toată viaţa. Am auzit-o chiar pe ea zicând:

- Vai de mine, ce groază m-a apucat când m-am văzut în acea adunare de oameni.

Să nu disprețuim pe cei căzuți în diferite păcate

Un om credincios şi ucenic apropiat al părintelui Nicodim, avea mulţi copii. Cât au fost mai mici nu se putea observa care vor rămâne credincioşi lui Dumnezeu şi care se vor lăsa după valul lumii. Când s-au mai mărit, unii din ei au apucat pe calea cea largă a pierzării, mergând la joc şi la nunţi cu muzică, iar alţii au rămas credincioşi lui Dumnezeu, urcând treaptă cu treaptă către Patria cea Cerească. Împărţindu-se copiii în două tabere, adeseori se întâmpla ca să se certe între ei. Tatăl lor, neştiind ce să mai facă, a alergat la părintele Nicodim, zicându-i:

- Cuvioase Părinte, ce să mai fac? Cei doisprezece copii pe care îi avem au ajuns mari, însă nu se pot împăca între ei. Şapte din ei în zilele de duminici şi sărbători, merg la biserică şi după masă stau acasă, citesc prin sfintele cărţi, fac rugăciuni, mai cântă cântări pe care le ştiu de la biserică şi, drept să vă spun, îmi creşte inima. Mă ascund să nu mă vadă ei şi plâng de bucurie, mulţumind lui Dumnezeu. Ceilalţi cinci se deosebesc foarte mult de cei şapte. Merg şi ei la biserică, mai în fiecare duminică şi sărbătoare, dar ce folos căci după masă pleacă toţi cinci la cârciumă unde joacă, beau rachiu, unii din ei mai şi fumează, după câte am auzit. Am încercat noi pe toate căile să-i dezbărăm de aceste patimi, dar n-am reuşit până acum. Plâng şi pentru aceştia că s-au

înstrăinat de cele bune. Seara, când se întorc acasă şi se pune masa, cei şapte nu vor să stea la masă cu ei. Eu vreau să-i liniştesc, dar ei răspund: „Nu, tată, nu. Noi nu stăm la masă cu idolatrii. Ei astăzi s-au închinat la idoli. Ei sunt idolatri”. Văzând că nu pot să-i împac, îi trimit pe cei cinci în altă cameră şi mănâncă acolo singuri. De bătut nu pot să-i mai bat, pentru că sunt mari ca şi mine. Învăţaţi-mă, ce trebuie să fac?

Părintele a rămas un timp gânditor, apoi a zis:

- Când au fost mai mici, i-ai pedepsit pentru abateri?

- Da, i-am pedepsit întotdeauna, a zis omul cu siguranţă.

- Dar cărţi le-ai dat să citească? a întrebat Părintele pe om, care era tare atent.

- Le-am dat, Cuvioase Părinte. Aveau chiar dragoste ca să citească - a răspuns omul.

- Atunci care o fi pricina? Poate i-ai lăsat de s-au împrietenit cu copii răi?

- Da, aveţi dreptate, Cuvioase Părinte - a răspuns omul îndurerat. Aşa este. Eu nu mi-am dat seama. Dar soţia mea a observat acest lucru de la bun început, iar eu n-am dat nici o importanţă. Sunt vinovat. Nu ştiu ce aş mai putea face pe viitor, ca să repar cât de cât această greşeală.

Părintele nu a mai zis nimic, ci sta şi se gândea. După un timp a zis:

- Vezi, să nu laşi ca cei şapte, care sunt mai credincioşi, să se arate către ceilalţi aşa de aspri şi neîngăduitori. Adevărat este că cei ce merg la petreceri sunt nişte idolatri, dar nouă, celor care ne pretindem că suntem credincioşi şi temători de Dumnezeu, nu ne este îngăduit a-i dispreţul. Auzi pe Apostolul Pavel ce spune? „Celui ce i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă” (1 Corinteni 10, 12). Pentru ca să se potolească tulburarea din casa dumitale, noi o să vă punem la slujbe pe toţi. Să laşi aici un pomelnic la vii cu toţi ai casei. Iar dumneata cu soţia şi copiii să faceţi 40 de Acatiste către Domnul nostru Iisus Hristos şi sperăm că o să fie bine cu Darul lui Dumnezeu.

Omul a luat blagoslovenie şi a plecat liniştit cu nădejdea la Dumnezeu şi la rugăciunile părintelui Nicodim, pe care îl avea ca duhovnic din tinereţe.

Orice lucru să fie făcut cu înțelegere

A venit o femeie la Părintele şi printre altele i-a spus şi despre felul cum se chiverniseşte ea în cele ale gospodăriei. Când a auzit că ea cumpără fân pentru vite de la o femeie, fără să ştie soţul aceleia, a întrebat-o:

- Cum aşa? Oare nu e bine să ştie şi soţul ei despre cele ce se vând din casa lor?

- Aşa obişnuieşte ea, Cuvioase Părinte. De ani de zile am tot cumpărat de la ea, nu numai fân, ci şi alte multe lucruri, însă drept să vă spun, mă mustră conştiinţa pentru acest lucru, mai cu seamă când observam că ea cu banii ce-i primea de la mine, cumpăra diferite fleacuri şi deşertăciuni femeieşti.

- Vezi, că te-ai făcut părtaşă la păcate străine. De acum încolo să te fereşti de aceste păcate. Omul temător de Dumnezeu se fereşte şi de umbra răului, i-a zis Părintele.

M-am speriat de cele scrise despre avorturi

A venit într-o zi o femeie la părintele Nicodim. După ce a luat blagoslovenie, a zis:

- Cuvioase Părinte, aş vrea să vă întreb ceva.
- Da, întreabă tot ce ai de întrebat - a zis Părintele.
- M-am speriat, drept să vă spun, despre cele ce mi-a citit o nepoată din vama a 14-a despre avorturi. Oare chiar aşa să fie, cum mai scrie acolo?
- Da, aşa este - a zis Părintele - încă nici nu se poate scrie despre pedepsele şi muncile ce le aşteaptă pe femeile care au făcut avorturi sau au contribuit cu ceva ele şi nu s-au pocăit.
- Drept să vă spun, Cuvioase Părinte, eu n-am ştiut că ar fi chiar aşa de mare păcat. Şi chiar dacă ştiam, apoi ce mai făceam eu astăzi cu cinci copii pe care îi am eu şi cu cei şapte pe care i-am avortat? Sfinţia ta eşti singur şi-ţi vine mai uşor, dar cu 12 copii în jurul tău, nu-i aşa ca şi cum ai fi singur! Cu ce aveam să-i mai hrănesc pe toţi, dacă cu ăştia cinci îmi vine tare greu?
- Nici eu nu sunt singur, dumneata ai cinci şi sunt toţi în casă cu dumneata, însă eu am mai mulţi şi sunt în diferite locuri. Iar când vine unul de colo, doi de dincolo, unul cu un necaz, iar altul cu alt necaz, e mult mai greu. Mereu mă trudesc cum să-l împac pe acesta care e aşa de tulburat, cum să mai sfătuiesc pe celălalt, care e descurajat. Aşa că mereu mă frământă grija ce o am pentru fiecare din ei şi pentru toţi la un loc. Iar dumneata ai spus că te-ai temut de a avea copii mulţi, apoi să ştii că aceasta e şoapta vrăjmaşului diavol, care a fost din început ucigător de oameni. Ia gândeşte-te bine cine poartă grijă de atâta amar de omenire? Nu vezi, dacă cineva are o scroafă cu şapte purcei şi după ce se fac mai mari, proprietarul vinde trei, cum rămân numai patru ţâţe cu lapte şi celelalte scad, nu mai sunt pline?! Dumnezeu a dăruit fiecărui purcel izvorul lui de hrană, iar în momentul când trei au fost vânduţi, tot El a făcut să înceteze de a mai curge acele

izvoare, nemaifiind nevoie de ele. Dacă astfel se întâmplă cu purceii, care sunt animale necuvântătoare, dar oare cu copiii, care sunt Icoane vii ale Dumnezeirii, nu va fi ceva mai mult?! Vai de noi dacă gândim altfel, că atunci ne-a orbit vrăjmaşul de tot.

E mult mai vinovată o mamă care îşi ucide copiii, decât Irod. Căci acela, totuşi, a ucis nişte prunci străini, cu toate că nu avea iertare pentru aceasta, însă mama care îşi ucide pe copilul ei, îl depăşeşte pe Irod, pentru că ea este datoare, mai mult decât oricine, de a-l iubi şi îngriji, iar nu de a-l ucide. O mamă care avortează se mai face vinovată şi pentru faptul că pruncul nefiind luminat cu Sfântul Botez, sufletul lui merge în negurile iadului. Dacă Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul și alți bărbaţi vestiţi ai ţării noastre ar fi fost ucişi atunci, ca prunci, de mamele lor, apoi de unde mai avea ţara noastră aşa oameni mari şi făcători de bine ca ei? Aşa cum i-a spus Maicii Domnului Arhanghelul Gavriil la Bunavestire: „Bucure-te, că Domnul este cu tine...”, tot la fel i se poate spune şi unei femei creştine care naşte: „Bucură-te, că Domnul este cu tine”. Iar dimpotrivă, unei femei care face avort, care îşi ucide pruncul, i se poate zice: „Vai de tine, ticăloaso, că diavolul este cu tine”. Ei! Acest groaznic păcat şi altele asemănătoare pe care le face omenirea noastră fără pic de pocăinţă, sunt rodul necunoaşterii învăţăturii Bisericii lui Dumnezeu.

Femeia auzind aceste învăţături, s-a spovedit cu mare căinţă şi cerând blagoslovenie a plecat, iar noi am mai corectat nişte caiete.

Ororile pruncuciderii!

Într-o zi, pe când părintele Nicodim se afla la mănăstirea Văratec, a venit un grup de credincioşi să se spovedească. Printre ei se afla şi o femeie tânără care, l-a vederea Părintelui, a început să strige în auzul tuturor:

- Părinte, am opt avorturi şi văd înaintea ochilor numai carne şi sânge şi de aceea nu mai pot trăi. Ce să fac pentru a scăpa de această urmărire înspăimântătoare?

Părintele Nicodim privind spre dânsa cu blândeţe şi compătimire, i-a zis:

- Fii liniştită, căci vom face molitfa şi te vei spovedi şi după ce vei primi canonul şi dezlegarea, te vei uşura sufleteşte şi vei scăpa de acea vedere înspăimântătoare.

După spovedanie, cu adevărat, a simţit o mare uşurare sufletească, şi a scăpat de acea arătare urâtă. Simţind acea despovărare, dădea slavă lui Dumnezeu udând pământul cu lacrimi. După ce a primit cu multă bunăvoinţă canonul dat, a plecat acasă cu sufletul plin de bucurie.

Restericții pentru atingerea lucrurilor sfințite

La părintele Nicodim a venit un grup de femei din nordul Moldovei. După ce s-au mărturisit, una din ele a zis:

- Cuvioase Părinte, anul acesta, de praznicul Înălţării Domnului, când am vizitat câteva mănăstiri, am auzit, de ici de colo, de la nişte femei credincioase de pe la Suceava, că partea femeiască nu are voie să pună mâna pe cărţi sfinte în cele opt zile cât au rânduiala lunară.

Părintele i-a răspuns:

- Numai pe Sfânta Scriptură şi pe Noul Testament nu au voie să pună mâna, iar de celelalte cărţi se pot folosi fără nici o îndoială.

Femeia a mulţumit Părintelui şi, după ce au luat blagoslovenie toate, au plecat la casele lor.

Și-a mărturisit în scris credința sa!

Un tânăr de prin părţile Moldovei s-a hotărât de la o vreme să-şi petreacă viaţă după Dumnezeu. Auzind părinţii lui una ca asta, s-au scandalizat. Îl numeau pe copilul lor sectar, îl ameninţau, deşi nu-i puteau face nimic căci fiul lor avea servici în alt oraş. Ce era să facă, bietul tânăr. A mers la părintele Nicodim şi l-a întrebat ce să facă pentru ca să poată ameliora atmosfera ce se crease între el şi părinţii lui. Părintele l-a sfătuit să meargă la un om drept-credincios şi mai priceput şi cu el să întocmească o scrisoare în care să arate clar ce crede, cum crede şi cum vrea să trăiască el, ca un adevărat creştin ortodox. Să pună paginile din Cazania Bisericii, din Cartea de învăţătură Creştină Ortodoxă, din Sfânta Scriptură. Să spună la părinţii lui că atunci când primesc scrisoarea, să o prezinte preotului paroh al Bisericii din localitatea lor. Să roage apoi pe preot să o citească şi după aceea să le spună el dacă este sau nu sectar, aşa după cum îl învinuiesc ei pe nedrept. Când părinţii au primit scrisoarea, au mers cu ea la preotul din localitate care, citind-o, i-a convins pe ei că băiatul lor nu este sectar.

Când a venit vremea să se căsătorească, tânărul a găsit o fată cu frică de Dumnezeu şi a făcut nuntă creştinească, fără muzică şi jocuri, la care au luat parte şi părinţii lui cu câteva rudenii şi le-a plăcut foarte mult.

Un caz asemănător cu cel menţionat mai sus, s-a petrecut şi în altă localitate, unde s-a procedat la fel...

Fără minciuni

Corectam cu Părintele la manuscris. Vine maica şi spune că au venit nişte oameni pentru a se mărturisi. Părintele i-a spus maicii să-i aducă la noi în cameră. Între ei era un om credincios pe care îl cunoştea Părintele şi care avea o soţie asemenea cu aceea ce stă pe crucea bărbatului şi-l loveşte mereu cu papucul în cap. El a venit la Părintele fără ştirea ei. A fost nevoit să spună că merge până la o soră a lui căsătorită la Târgu-Neamţ. Ar fi vrut totuşi să ştie dacă aşa cum a procedat el, a făcut bine sau nu. Şi după ce a luat blagoslovenie, prima întrebare a fost aceasta:

- Cuvioase Părinte, cum să mai fac? Am venit aici, însă soţiei i-am spus că merg la Târgu-Neamţ, la o soră a mea. Oare şi asta e tot minciună?
- Tot minciună este, a zis Părintele.
- Atunci cum să mai fac să nu mai spun minciuni?

Părintele, care îi cunoştea pe soţia lui ce fel de femeie era, i-a zis:

- Când pleci de acasă şi vrei să mergi undeva şi ştii că soţia nu-i de părere, îi spui că mergi la oraşul cel mai apropiat, de pildă la Bacău. Iar de la Bacău de vrei să mergi mai departe nu-i mai spui ei, pentru că nu poate cuprinde cu mintea ei şi astfel ai făcut pace şi nici minciună n-ai spus.

Atunci omul, mulţumit de cele auzite, a mai întrebat iarăşi:

- Cuvioase Părinte, lucrez de multe ori în oraşul Bacău cu ziua pe la orăşeni şi câştig 80-100 lei pe zi, iar soţiei îi spun că am câştigat 40-50 lei pe zi, deoarece în

fiecare seară îi dau banii ei şi nu vrea să-mi mai dea atunci când am nevoie să merg la biserică sau să fac vreo milostenie cuiva. Tot minciună se cheamă?

- Sigur, tot minciună.
- Atunci cum să fac? a întrebat omul cam amărât.
- Pentru ce îi dai banii ei, că doar dumneata eşti bărbat şi dumneata care munceşti pentru ei, trebuie să-i administrezi după bunul plac şi după cum cer trebuinţele casei, iar nu femeia - i-a zis Părintele mirat.
- Aşa ne am învoit noi de la început, Cuvioase Părinte, a răspuns omul.
- Foarte rău ai făcut, dacă te-ai învoit aşa, dar cu dreptate este ca bărbatul, care este cap femeii şi stâlpul casei, să administreze banul casei, iar nu femeia care este socotită ca un vas mai slab. Numai unde bărbatul e pătimaş cu beţia şi nu este capabil să conducă, atunci de nevoie conduce femeia. Totuşi de vrei să nu-i mai spui minciuni şi să ai întotdeauna câte un ban pentru a face cu ei fapte bune, atunci faci în felul următor: când vii seara de la lucru îi dai ei pentru trebuinţele casei 50-60 de lei, iar 40-50 îi opreşti dumneata pentru a face cu ei ceea ce ai amintit mai sus. Când îi dai banii îi spui aşa: primeşte de la mine pentru trebuinţele casei, iar cât am câştigat, am câştigat, căci îmi trebuie şi mie un ban să dau la o sfântă biserică sau să fac o pomană cu cineva şi nu aş vrea să mă mai rog de tine, căci şi aşa nu vrei să-mi dai când îţi cer. Şi aşa ai pus capăt minciunii.

Ei se grăbeau să plece, de aceea Părintele i-a mărturisit pe toţi, după care au plecat la casele lor iar noi ne am ocupat cu corectatul manuscrisului până ce l-am terminat.

Să nu zicem femeilor «sărut mâna»

Părintele Nicodim obişnuia ca măcar o dată pe an să meargă în satul natal Buneşti-Argeş. La plecare, lua pe cineva cu dânsul, ca însoţitor. În drum spre satul natal, au fost nevoiţi să coboare din tren şi au mers amândoi la o doamnă bătrână şi credincioasă pentru câteva ore. Când să plece de la ea, la despărţire, însoţitorul a zis către doamna aceea:

- Sărut mâna, doamnă, şi au plecat.

Părintele observând aceasta, mergând spre gară l-a întrebat:

- Ce ai spus doamnei?
- Nimic n-am spus decât *sărut mână*, a răspuns însoţitorul cu sfială.
- Păi de ce ai spus aşa, doar eşti bărbat şi nu este îngăduit a zice femeilor „sărut mâna", poate fi ea şi preoteasă sau chiar maică stareţă. Numai mamei tale care te-a născut poţi să-i spui aşa şi naşei tale de botez şi cununie, din respect poţi să le săruţi şi mâna, căci şi naşa ta de la botez şi cununie este tot aşa în cinste ca şi mama care te-a născut, ba poate şi mai mult, cărora le datorezi respectul. Şi poţi şi eşti chiar dator să le săruţi şi mâna, în rest, nu.
- Cuvioase Părinte, mor de bătrân şi nu le ştiu pe toate, tot prost rămân! Drept să vă spun, când mă duceam undeva, la vreo familie mai de elită, atât la intrare cât şi la plecare din acea casă nu ziceam numai „sărut mâna", ci chiar şi le sărutam mâna de la doamna cea mai bătrână, până la cele mai tinere sau fete de şcoală. Iar când mă duceam acasă, mă sărutau pe faţă toate neamurile, iar eu le sărutam mâna. Acum n-aş vrea să mai mă duc pe acasă, deoarece socotesc că aş avea mare luptă cu ele.
- Dacă n-ai ştiut e una, iar de acum înainte, dacă ştii, e bine să te păzeşti, pe cât vei putea. Mai spune şi la alţii, ca să ştie şi ei. Nu vezi cât de mult s-au depărtat oamenii în zilele noastre de bunacuviinţă, încât şi atunci când bărbatul ar trebui să treacă întâi, ca cel ce este făcut de Dumnezeu cap femeii, el dă voie şi-i face chiar loc să treacă

ea înaintea lui. Oare acest lucru nu este o înjosire a demnităţii bărbatului? Pe toate căile bietul bărbat, care nu mai ţine cont de Legea lui Dumnezeu, a decăzut oarecum din treapta lui şi lasă a se înţelege că mai bine este lui, potrivit cu viaţa pe care o duce, să fie coborât cu o treaptă mai jos, în locul femeii, iar femeii să-i ofere locul său de bărbat.

Acestea zicând Părintele către însoţitor, au ajuns la gară...

Nevinovăția îşi spune cuvântul

Mă aflam la părintele Nicodim la mănăstirea Văratec. Era nevoie să plece la Bucureşti să dea Sfintele Taine la cei mai apropiaţi ucenici ai lui. Îi trebuia un însoţitor şi a spus să merg eu. Bucuria ce m-a cuprins, atunci că voi merge cu părintele Nicodim pe un traseu aşa de lung, a fost aşa de mare încât nu cutez şi nici nu reuşesc să o pot aşterne aici în câteva rânduri. E drept că am mai fost cu Părintele de la Văratec la Agapia, la Bălţăteşti, la Agapia Veche, dar nu pe un traseu aşa de lung.

În Piatra Neamţ am fost nevoiţi să mergem la o familie de oameni credincioşi, pentru că nu aveam tren direct la Bucureşti, decât după câteva ore. În camera unde stăteam noi, a venit o femeie (nora gazdei) cu un copil în braţe, care avea cam vreo doi ani. Cum a zărit copilul pe părintele Nicodim, îndată şi-a desfăcut braţele avântându-se spre el şi vrând parcă să-l cuprindă. Mama lui arăta faţă de Părintele o sfială şi nu îndrăznea să se apropie. Copilul nu înceta a se zvârcoli în braţele mamei, cerând stăruitor să-l lase să îmbrăţişeze pe Părintele cu amândouă mâinile, privindu-l cu multă dragoste. Până la urmă, biata mamă a fost nevoită să îndeplinească dorinţa arzătoare a copilului şi s-a apropiat de Părintele peste voia ei.

Când copilul s-a văzut în braţele părintelui Nicodim, îndată l-a îmbrăţişat cu amândouă mâinile, şi lipindu-şi faţa lui de faţa Părintelui, l-a sărutat cu multă plăcere de mai multe ori la rând, simţindu-se aşa de fericit încât nu-şi mai lua privirea de la dânsul.

Mama privind la această minunată scenă, se mira mult, ştiind că niciodată copilul ei n-a făcut cu nimeni aşa ceva şi nici chiar cu ea. Tatăl lui îl privea atunci pe Părintele cu mai mult respect şi evlavie. Copilul a stat în braţele Părintelui câteva ore, până am plecat la gară. Nici noi n-am putut rămâne nepăsători faţă de cele întâmplate. Ci ne uitam unii la alţii, negăsind încă o explicaţie clară.

Părintele Nicodim observând starea noastră de frământare lăuntrică, ne-a dat o lămurire în felul următor:

- Copilul a venit în braţele mele cu aşa de multă dragoste, deoarece eu am în buzunarul acesta de sus Sfintele Taine, pe care le duc la un grup de credincioşi să-i împărtăşesc. Copilul, fiind în starea lui de nevinovăţie, simte o atracţie deosebită faţă de Sfintele Taine.

Atât ne-a spus Părintele şi aşa a fost. Nu ne-a spus mai mult, dar noi ştiam că în inima părintelui Nicodim trona Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care este real în Sfintele Taine. Copilul acesta era atras în mod egal şi de Sfintele Taine, pe care le avea în buzunarul de sus de la reverendă, dar şi de Părintele care era purtător de Dumnezeu şi slujea Lui ziua şi noaptea. Când a sosit ora de plecare, cu multă greutate au reuşit părinţii să ia copilul din braţele Părintelui. Tatăl copilului s-a oferit să ne conducă până la gară.

Milostivire şi asprime

În drum spre gară, gazda ospitalieră a cerut Părintelui o lămurire:

- Cinstite Părinte, eu sunt inginer pe şantier şi nu ştiu cum să procedez pentru a nu mai supăra pe Dumnezeu. Oamenii sunt aşa ca ei, şi până nu vorbeşti cu tonul mai ridicat, nu merge treaba, iar superiorii îmi cer, desigur, cât mai multă activitate. Avem şi noi un plan pe care trebuie să-l ducem la îndeplinire în fiecare lună. Pe oameni dacă îi laşi în banii lor, nu mai reuşeşti să faci ce trebuie făcut. Cum mă învăţaţi să procedez, pentru că de multe ori am încercat să vorbesc cu ei aşa domol, prieteneşte, dar n-am avut niciodată rezultate bune.

- Aveţi perfectă dreptate, domnule inginer, noi suntem duhovnici şi, în unele cazuri, trebuie să arătăm asprime, să mustrăm, ca să putem îndrepta pe penitent. Chiar samarineanul milostiv a turnat untdelemn şi vin peste rănile celui căzut între tâlhari, care arată milostivirea şi asprimea pentru a se putea vindeca cel care era abia viu. Ba şi Dumnezeu care este atât de milostiv, ne ceartă pe noi când greşim, ca să ne întoarcem la pocăinţă. Nu vedeţi dumneavoastră că la masă, dacă este cumva friptură grasă trebuie neapărat să fie şi ceva murături sau salată pentru că altfel nu merge. Observăm acest lucru şi în familie, cum părinţii, care doresc să aibă copii buni, nu le dau numai bomboane, ei le mai oferă şi nuiaua. Aşa şi dumneavoastră, ca inginer care răspundeţi direct de felul cum se desfăşoară activitatea pe şantier şi nu lucraţi cu nişte copii naivi, ci cu fel de fel de oameni cu caractere deosebite, trebuie neapărat să arătaţi faţă de ei o seriozitate şi o asprime chiar, ca să puteţi face faţă, cu singura condiţie: să nu înjuraţi, să nu drăcuiţi sau cumva să aruncaţi cuvinte de înjosire asupra cuiva. De se cere cumva să şi pedepsiţi pe cineva pentru abateri mai grave, pedeapsa să fie amestecată cu multă bunătate, şi atunci cu nimic nu supăraţi pe Dumnezeu şi nici pe oameni nu-i jigniţi cu ceva.

Omul, primind acest sfat de la Părintele, i-a mulţumit cu aceste cuvinte:

- Cuvioase Părinte! Mă bucur că am primit această lămurire la această problemă care mă frământă de ani de zile. De acum înainte îmi va părea munca mai uşoară. Cât de mult face pentru mine această povăţuire! Din suflet vă mulţumesc și Bunul Dumnezeu să vă dăruiască mulţi ani, ca să mai puteţi ajuta şi pe alţii, aşa cum m-aţi ajutat acum pe mine.

Venind trenul, ne-am urcat în vagon şi el s-a despărţit de Părintele luându-şi un călduros rămas bun şi uitându-se de câteva ori înapoi, făcea semne cu mâna.

Locul copiilor cuminți după repauzare

Într-o zi, s-a auzit ciocănind cineva la poartă. Când ne-am uitat, am văzut că era o măicuţă care l-a chemat pe Părintele la stăreţie să iasă înaintea Mitropolitului cu întreg soborul de preoţi, care venea într-o vizită canonică...

Când a sosit Părintele de la stăreţie, o femeie văduvă îl aştepta la poartă. Când a văzut-o Părintele, a întrebat-o:

- Ce necazuri v-au adus pe la noi?
- Cuvioase Părinte, am mare necaz căci mi-a murit un băiat de 15 ani. Am plătit peste tot pe la sfintele mănăstiri pe unde am fost şi acum vreau să plătesc şi la Sfinţia voastră nişte slujbe pentru el.
- Dar cum era băiatul? Era cuminte, ascultător?
- Cuvioase Părinte, era ca un înger! Nu m-a supărat cu nimic cât a trăit. Cu el făceam rugăciuni, posteam, mergeam la biserică, mă ajuta la treburi ca un om mare. De asta mă doare inima, căci am rămas fără el, singură pe lume.

Părintele văzând că plânge aşa de mult după copil, i-a zis:

- De ce plângi? Dacă spui că copilul a fost aşa de cuminte şi ascultător, el este în ceata pruncilor. El nu şi-a pierdut pruncia, aşa că pentru el nu e nevoie să mai plăteşti slujbe. Poţi plăti slujbe pentru alţi repauzaţi pe care îi mai ai, însă pentru acesta, care este tot prunc, nu e nevoie să mai plăteşti. Orice copil care este cuminte, temător de Dumnezeu, ascultător faţă de părinţii lui, de învăţătorii de la şcoală, el este şi rămâne prunc până la vârsta de 15 ani. În schimb, copiii care sunt înstrăinaţi de Dumnezeu, nesupuşi, răi, neascultători de părinţi, care se ţin numai de rele, îşi pierd pruncia de timpuriu, chiar de la vârsta de trei ani. Sfântul Ioan Gură de Aur zice că asemenea copii sunt zămisliţi în posturi, în sărbători, în zile oprite, tocmai de aceea se arată aşa de răzvrătiţi asupra părinţilor care i-au născut, ca şi cum s-ar răzbuna pe ei că nu au păzit aceste zile în curăţie.

Mamele, bunicile şi străbunicile noastre nu dădeau piept copiilor mai mult de patru posturi, adică mai mult de un an. Dacă cumva pruncii se află după un an bolnăvicioşi, slăbuţi, atunci iar li se poate da mâncare de dulce în posturi sau în zilele de post, însă nu chiar carne şi aceasta până la trei ani sau până se fac ei sănătoşi. Căci postul, adică mâncarea de post, aduce atât copiilor cât şi oamenilor în vârstă, sănătate şi viaţă lungă... Aşa că, mai înainte cu 30-40 de ani în urmă, posteau şi pruncii de-a valma cu părinţii lor şi erau mult mai sănătoşi şi cuminţi ca cei de azi, care nu mai respectă posturile.

Femeia s-a mai liniştit puţin şi iar a mai întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, am greşit multe de când a murit copilul meu. Am zis că era mai bine să fi murit eu în locul lui şi câte altele.

- Lasă, că ştie Dumnezeu ce face, dumneata fii liniştită de acum înainte, ca să nu mai superi pe Dumnezeu cu astfel de cuvinte. Mai bine dă slavă lui Dumnezeu pentru aceasta. Dacă dumitale ţi-a plăcut aşa de mult de copil, apoi să fii sigură că şi lui Dumnezeu i-a plăcut de el şi l-a luat la fericire. Doar aţi auzit ce spune preotul în rugăciunea de sfinţirea darurilor ce se aduc de credincioşi la biserică când zice: „Pe cei

trei tineri şi pe Daniel, care erau hrăniţi cu seminţe în Babilon, i-ai arătat mai frumoşi decât cei hrăniţi cu multe desfătări”. Aceste cuvinte arată că atunci când cei trei tineri şi Daniel erau robi în Babilon, ei nu se hrăneau decât cu seminţe şi cu fructe deoarece lor, ca oameni cu credinţa în Dumnezeu, nu le era îngăduit a mânca ceva din acea ţară păgână şi de mâncau, se spurcau. Cu toate că ei au mâncat seminţe şi fructe tot timpul cât au fost robi, erau mai frumoşi şi mai sănătoşi decât ceilalţi tineri care mâncau fel de fel de mâncăruri pregătite. Pentru că Dumnezeu este izvorul vieţii, şi, de vom căuta să respectăm poruncile Lui, El ne va da şi viaţă lungă şi sănătate.

Auzind femeia aceste învăţături, s-a liniştit şi, luând blagoslovenie, a plecat la casa ei.

Mama în rugăciune cu odraslele sale

La Părintele a venit o femeie cu două fete ale ei. După ce s-a mărturisit de păcate şi a primit şi canonul cuvenit, a mai întrebat pe Părintele despre unele probleme de familie. Între altele, a mai întrebat şi următoarele:

- Cuvioase Părinte, ca să pot reuşi să-mi fac cele şapte Laude în fiecare zi, trebuie să mă scol cu câteva ore înainte de a se face ziuă. Atunci nimeni nu mă deranjează, deoarece copiii dorm liniştiţi. Când însă rămâne ca să-mi fac rugăciunea cu ei, atunci îmi vine mai greu. Ei sunt mulţi şi neliniştiţi. Unul vrea una, celălalt alta, aşa că împreună cu ei după cum am spus, merg mai greu cu rugăciunea. Când ei se scoală, eu mi-am terminat rugăciunile toate. Ei îşi fac singuri ce mai pot. Sfinţia voastră ce mă învăţaţi? E bine aşa cum procedez, sau nu?

- Ei! Aşa cum faci nu-i bine deloc, cu toate că le faci cu uşurinţă. E drept că atunci când mergi cu căruţa goală la deal, urci mai repede. Tranca-tranca, tranca-tranca şi una două eşti în deal. Dar ce folos dacă urci cu căruţa goală. Iar când mergi cu căruţa încărcată, desigur că urci mai anevoie, urci mai greu. Din când în când opreşti vitele, mai pui ceva la roată, şi abia-abia într-un târziu te vezi în deal, dar cel puţin ai mulţumirea că ai urcat cu căruţa încărcată. Aşa şi atunci când faci rugăciunea împreună cu copiii. Mergi mai greu. Eşti cu căruţa încărcată. Termini rugăciunea mai târziu decât atunci când o faci singură, dar ai mulţumirea că ai făcut-o cu copiii laolaltă. Ai cea mai fericită ocazie să întipăreşti în mintea şi inima lor, câte ceva din credinţa pe care o ai faţă de Dumnezeu. Când vor ajunge şi ei mari, îşi vor aduce aminte de tot ce ai semănat ca mamă creştină în fiinţa lor. Dacă o parte din rugăciuni le faci singură, ca ei să se mai odihnească, da, e bine, dar rugăciunea de dimineaţă, cea de seară şi o parte chiar şi din cele şapte Laude să te osteneşti a le făce cu copiii pe care ţi i-a dăruit Bunul Dumnezeu să porţi grijă de ei. Pentru această osteneală pe care o depui la creşterea trupească şi sufletească a copiilor, Sfântul apostol Pavel făgăduieşte o recompensă mare de tot. Asigură chiar mântuirea sufletului, zicând: „Iar femeia se va mântui prin naştere de fii” (1 Timotei 2, 15). Aşa că, o mamă creştină care, după ce naşte copii, se ocupă de ei spre a-i face buni creştini, îşi are asigurată mântuirea sufletului ei. Iar acea mamă care după ce a născut, îngrijeşte numai de creşterea lor trupească, este vinovată ca şi aceea ce-şi omoară pruncii, deoarece îi ucide sufleteşte şi creşte nişte vrăjmaşi ai lui Dumnezeu, aşa după cum învaţă sfântul Ioan Gură de Aur în cartea cu Cele 64 de predici (paginile 336-337).

Ferice, şi de trei ori ferice, de mama creştină care creşte copiii ei în frica de Dumnezeu, căci îşi are asigurată mântuirea ei în viaţa viitoare. Ca mamă, nu te poate opri nimeni a-ţi creşte copiii în învăţătura cea bună şi folositoare a Bisericii lui Dumnezeu. Un mare învăţat spunea că o mamă bună şi credincioasă e mai de valoare decât o mie de profesori, căci ce nu pot face o mie de profesori dintr-un copil stricat, face o mamă creştină prin pilda vieţii ei, prin cuvintele ei şi prin rugăciunile ei către Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur, în cartea sa „Mărgăritare”, zice aşa: „Ce răspuns vei da lui Dumnezeu la înfricoşata Judecată, despre copilul tău, dacă nu te-ai îngrijit a-l creşte în dreapta credinţă, după cuvântul lui Dumnezeu. Trebuie să cercetezi permanent intrările şi ieşirile lui din casă. „Unde te duci acum?”, „De unde vii acum?”. Pentru că Dumnezeu a lăsat copilul în seama ta, tată şi mamă de copii. Părinţii de vor avea viaţă chiar de sfinţi, dar dacă nu s-au îngrijit de creşterea copiilor în frică de Dumnezeu, îşi pierd mântuirea lor”.

Şi oamenii care ascultau se grăbeau, dar şi Părintele se grăbea şi mai mult decât ei, pentru că îl aştepta manuscrisul. După ce i-a mărturisit pe toţi şi pe toate, s-a dus fiecare la ale sale, cugetând la cele ce au auzit...

Părinții creştinilor

După ce Părintele a vorbit despre cele patru trepte ale vieţuirii oamenilor de pe pământ, a făcut o mică pauză, apoi văzând pe ascultători că doreau să le mai spună ceva, a continuat zicând următoarele: Creştinul drept-credincios are patru feluri de părinţi şi anume:

1) Cei mai de jos sunt părinţii care ne-au născut, crescut şi ne-au ajutat în viaţa aceasta. Din partea noastră, ne revine datoria să-i cinstim cu fapta şi cu cuvântul. Să-i ascultăm la tot ce ne învaţă de bine, vremelnic şi veşnic şi să-i ajutăm în slăbiciune şi la bătrâneţe.

2) Cu o treaptă mai sus decât părinţii trupeşti, se află părinţii sufleteşti, adică naşii de la Botez şi cununie care şi-au pus sufletul garant înaintea lui Dumnezeu,

cărora noi suntem datori a-i respecta şi asculta întotdeauna când ne învaţă de bine, după voia lui Dumnezeu şi a nu-i supăra cu nimic...

3) În a treia treaptă se află Părinţii Duhovniceşti în a căror mână am încredinţat sufletul nostru şi care rămân răspunzători înaintea lui Dumnezeu în ziua cea mare a înfricoşatei Judecăţi.

4) În a patra treaptă, cea mai de sus şi mai mare decât toate se află adevăratul nostru Părinte Ceresc, Dumnezeu, care ne-a adus din nefiinţă în fiinţă, ne poartă de grijă şi ne-a pregătit o împărăţie veşnică şi fericită...

Educație corectă

Era undeva prin Moldova o familie cu vreo cinci copii. Mama lor îşi iubea copiii, fără dreaptă socoteală şi nu îngăduia nici pe soţul ei să le facă vreo observaţie, nici atunci când nevoia cerea aceasta. Aşa s-a întâmplat odată că soţul ei care venind de la servici şi văzând un copil al lui că se joacă, l-a chemat la sine şi l-a întrebat:

- Ţi-ai pregătit lecţiile pentru şcoală?

Iar el a răspuns tatălui său:

- Ce te interesează!

Atunci tatăl său i-a dat cu palma peste cap. Copilul a fugit din faţa lui aruncându-i cuvinte jignitoare şi a dispărut. Mama lui, care de la început a observat toate cele ce s-au petrecut, i-a făcut observaţie soţului ei, cu ameninţări grave. Iar dacă copilul a dispărut, nu l-au mai găsit vreo trei zile. În cele din urmă, după atâta căutare, l-au găsit în podul casei îngheţat complet. L-au dus totuşi la spital, dar după câteva ore a murit.

Mama cea nesocotită, care de la început a făcut partidă cu copiii şi i-a crescut fără pic de respect faţă de tatăl lor, de data aceasta a alergat la părintele Nicodim să-i aducă la cunoştinţă cele întâmplate. Părintele a întrebat-o câţi ani avea copilul şi ea a răspuns că trecuse de 15 ani. Atunci Părintele a sfătuit-o ca să nu cheme preotul la înmormântare, deoarece copilul s-a sinucis. Ea auzind aşa ceva, a căzut jos şi a leşinat. După ce şi-a revenit, părintele Nicodim i-a zis:

- Bine, eu ţi-am spus ceea ce scrie în Pravila Bisericii, iar dumneata faci ce vrei.

Iată ce s-a întâmplat dacă mama şi-a iubit copii fără dreapta socoteală.

POMENIREA MORȚILOR

Împărțirea de cărți sfinte, cea mai folositoare pomană

Într-o zi, fiind la Părintele, a venit un om de departe şi după ce s-a mărturisit a întrebat de faţă cu noi cei care eram prezenţi:

- Cuvioase Părinte, oare ce aş putea face eu pentru a mă uşura de obligaţia ce o am faţă de o mătuşă a mea? Mi-a dat casa şi câteva hectare de pământ. Ea a fost credincioasă în felul ei, dar n-a ştiut carte. Ea mi-a dat această avere ca să îngrijesc de sufletul ei şi al soţului, pentru că ei n-au avut copii. Drept să vă spun, Cuvioase Părinte, parcă simt o greutate pe sufletul meu. M-am bucurat atunci când mi-a dat căci am fost copil orfan şi eram tare necăjit. Am mai citit şi câteva cărţi din cele pe care mi le-aţi dat de canon şi mă cuprinde o groază când mă gândesc la sufletele lor. Sfinţia voastră ce mă învăţaţi să fac ca să fiu şi eu împăcat în sufletul meu?

El aştepta răspunsul, iar Părintele, privindu-l cu multă bunătate, a rostit:

- Da, ai dreptate. Ca să ai siguranţă şi să poţi căpăta o pace lăuntrică, e bine să economiseşti şi să rupi chiar de la gură, pentru a cumpăra cărţi, ceva mai multe, măcar de jumătatea valorii ce-ai primit de la mătuşa dumitale şi să le dai celor dornici să le citească. Poţi să mai opreşti şi dumitale din ele ca să ai de citit. Iar de vrei să mai plăteşti şi slujbe pentru ei e bine. Dar cel mai mult bine este să cumperi cărţi. Cam 80% să cumperi cărţi, ba şi mai mult, că mare folos are cineva dacă dă bani pe cărţi.

Omul, auzind aceste cuvinte de la Părintele, a luat blagoslovenie şi a plecat mulţumindu-i de mai multe ori. Până să plece el tot potrivindu-şi bagajul, Părintele i-a mai zis şi aceste cuvinte cu faţa zâmbind:

- Nu vezi dumneata, cât de mult te-ai folosit din citirea acelor cărţi pe care le-ai avut de canon? Aşa se pot folosi şi alţii dacă noi le vom da. La noi vin mulţi care se

mărturisesc şi când le spun la canon că trebuie să citească un număr de cărţi, ei primesc bucuroşi, dar îi frământă problema de unde vor putea ei să procure cărţile. Aşa că în poporul nostru e mare lipsă de cărţi.

Omul a sărutat mâna Părintelui şi a plecat cu o mare bucurie în inima lui.

Mai era acolo o femeie bătrână şi credincioasă care, după plecarea omului socotind că i-a venit rândul să întrebe, a luat îndrăzneală şi a zis:

- Cuvioase Părinte, vă rog să mă iertaţi că vă întreb şi eu ceva.
- Da, poftim, întreabă tot ce ai pe suflet, i-a zis Părintele.
- Eu mă ostenesc pe cât pot să cumpăr cărţi sfinte şi să le dau de pomană pentru toţi cei vii şi pentru cei repauzaţi. Caut să cumpăr de pe unde găsesc, însă aş vrea să dau pentru cei repauzaţi şi oale la moşii de iarnă şi de vară şi la toate celelalte zile când se face pomenire pentru ei. Oare cum e mai bine să fac?

Părintele s-a uitat la ea cu oarecare milă şi apoi i-a zis cu vocea lui domoală:

- Lasă, că oale îşi va fi cumpărat acela dacă n-a avut. Sau poate îi va da de pomană altcineva care nu ştie să cumpere cărţi sfinte. Dumneata fă aşa cum te învăţăm noi, pentru că ai să ieşi bine. Cumpără mereu cărţi sfinte şi le dă de pomană pe unde poţi, să le citească, iar oalele şi alte lucruri ce se dau de pomană, sunt mai de puţină valoare. Sunt atâția oameni care nu știu să dea cărţi sfinte de pomană. De ar şti bietul om ce faptă mare şi bună este a da cărţi bune de pomană, apoi şi-ar vinde şi haina de pe el şi ar da-o sigur, dar ei nu ştiu.

Bătrâna, ascultând aceste învăţături, s-a bucurat foarte mult, apoi luând blagoslovenie a plecat la casa ei.

Dacă vrei să-ți ajuți mama răposată, să iei apostolatul

O femeie văduvă, care de mulţi ani se mărturisea la Părintele, a scos din buzunar un pomelnic şi, când i l-a dat Părintelui, a zis:

- Pentru mama mea, Cuvioase Părinte.
- Da, tot pentru mama dumitale, văd că o iubeşti mult.
- Cuvioase Părinte, dacă aş şti că mama mea nu s-a mântuit, nu-i la fericire, apoi nici nu aş mai mânca, şi nici nu aş mai dormi, şi aş plânge mereu!

Atunci, după ce a stat puţin pe gânduri, Părintele i-a zis:

- Să iei apostolatul.
- Ce înseamnă aceasta, Cuvioase Părinte? a zis femeia.
- Duci o carte colo, alta dincolo. Dai un sfat bun, un cuvânt de mângâiere, de întărire sufletească, o cântare. Ajuţi pe cineva să se pregătească de mărturisire şi aşa făcând, se vor uşura şi mama şi tata şi tot neamul dumitale.

Femeia, luând blagoslovenie de la Părintele a plecat, plină de speranţă că, făcând aşa, va avea nădejde pentru mântuirea celor dragi ei...

Cei sinucişi nu se pomenesc

Când venea părintele Nicodim de la Sfânta Biserică, o bătrână i-a ieşit în cale şi luând blagoslovenie i-a povestit despre un fecior al ei care şi-a curmat firul vieţii, rugându-l să-i primească slujbe pentru el. Părintele, văzând-o cum era ea de necăjită şi cu lacrimi pe obraz, i-a răspuns compătimitor:

- Slujbe pentru aceste suflete nu se pot face. Singura uşurare s-ar putea crede că este să daţi de pomană pentru el, cărţi bune şi folositoare de suflet, însă numele lui să nu-l puneţi pe nici un pomelnic.

Bătrâna ştergându-şi lacrimile cu batista, a sărutat mâna Părintelui şi, luând blagoslovenie, a plecat.

După ce a mai trecut o vreme, bătrâna s-a gândit să scrie un pomelnic pentru cei repauzaţi şi, printre alte nume, a trecut şi pe feciorul ei cel sinucis, gândindu-se că Părintele n-are să mai ştie, pentru că nu cunoştea numele lui şi aşa îl va pomeni la slujbe cu ceilalţi repauzaţi. De altfel, Părintele când primea pomelnice de la cineva, nu obişnuia să le verifice numele lor, ci le nota data sus şi atâta tot. De data aceasta însă, când i-a primit pomelnicul, a început a citi în taină numele celor repauzaţi scrişi pe pomelnic. Când a ajuns la numele celui sinucis, s-a oprit şi uitându-se la bătrână cu o privire mai aspră, i-a zis:

- Nu ţi-am zis odată că feciorul dumitale care s-a sinucis nu se poate pomeni la nici o slujbă? Ai vrut să mă amăgeşti?

Şi i-a dat pomelnicul înapoi, cu bani cu tot. Bătrâna a mai încercat să spună că a făcut acest lucru pentru că o doare inima de el că s-a pierdut. Părintele a lăsat-o singură şi a plecat.

Ne oprim puţin aici, ca să ne putem da seama de cele întâmplate mai sus. Trecuseră deja câţiva ani de când părintele Nicodim îi spusese bătrânei că nu este îngăduit a se ruga pentru cei ce îşi curmă firul vieţii. Între timp bătrâna mai adusese pomelnice cu vii şi repauzaţi la Părintele, dar niciodată nu s-a uitat la ele să le verifice, dar nici bătrâna n-a îndrăznit să scrie numele feciorului ei sinucis, până acum. De data aceasta, bătrâna a socotit că, deoarece Părintele nu ştia cum îl cheamă pe cel sinucis, nu va fi descoperită. Dar lucrurile s-au petrecut altfel de cum a gândit bătrâna. Părintele, uitându-se pe pomelnicul cu repauzaţi, s-a oprit la numele lui cu siguranţă şi i-a făcut bătrânei observaţia ce o merita.

Aşa că citind sau ascultând cele mai sus zise, ne putem da bine seama că părintele Nicodim şi de data aceasta, ca şi altă dată, a fost inspirat de Duhul Sfânt, cum a fost şi Sfântul apostol Petru când a descoperit taina lui Anania şi Safira (Faptele Sfinților Apostoli capitolul 5).

Cum se scrie un pomelnic!

Era un grup mare de credincioşi care au venit la Părintele nu pentru mărturisire, ci să plătească slujbe. Părintele i-a întrebat, văzându-i cum caută unul la altul ba hârtie, ba creion:

- Dar ce vreţi să faceţi?
- Câte un pomelnic, Cuvioase Părinte, au răspuns ei.
- Dar ştiţi cum să-l faceţi ca să fie mai cuprinzător?
- Nu ştim, dar vă rugăm să ne spuneţi, ca să ştim măcar de-acum înainte, şi aşteptau răspunsul.

Atunci Părintele a luat o hârtie şi a scris deasupra „Vii” şi după ce a înşirat câteva nume, a încheiat cu cuvintele: „cu toţi ai casei lor, pentru *cerere*”. A lăsat un rând liber şi a scris: „Repauzaţi”, iar după câteva nume a încheiat cu cuvintele „cu tot neamul lor”.

Îngrijirea mormintelor şi a repauzaților

Cineva m-a întrebat dacă e bine a face grilaje la morminte. Eu n-am ştiut ce să-i răspund, dar i-am promis că voi întreba pe Părintele. Şi când am fost să mă mărturisesc l-am întrebat şi despre acest lucru. Părintele a spus că e bine a se face aceste grilaje la mormintele repauzaţilor noştri pentru a nu se profana prin călcarea cu picioarele. Din clipa când cineva primeşte Sfântul Botez, trupul lui se face Biserica lui Dumnezeu, iar sufletul lui devine mireasa lui Iisus Hristos. Aşa că nu e bine ca cineva să calce pe morminte fără nici o sfială, chiar dacă cimitirul nu aparţine Bisericii Ortodoxe, deoarece omul e om şi are o cinste deosebită fiind creat după chipul lui Dumnezeu. Numai că aceste grilaje să fie mai înalte, ca să nu poată păşi cineva peste ele şi nici să fie făcute cu cheltuieli prea mari.

S-a făcut tăcere şi cu toţii ne gândeam la cele ce ne-a vorbit Părintele. Cineva mi-a făcut semn să întreb dacă e bine sau nu să se aşeze fotografia repauzatului pe Sfânta Cruce. Părintele a răspuns:

- Da, e bine a pune fotografia repauzatului pe Sf. Cruce, însă nu pe centrul Crucii, căci acest loc este rezervat Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ci mai jos de unde au fost pironite în cuie sfintele picioare ale Domnului. Acolo ar fi locul potrivit unde ar trebui să stea fotografia repauzatului cu inscripţia: «Aici odihneşte, până la a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, robul(a) lui Dumnezeu (N.) Născut (...,) Decedat (...)». De asemenea, prin cimitir să mergem cugetând la moarte, rugându-ne în taină pentru cei repauzaţi, să îngrijim de mormintele lor şi să străjuiască la capul lor o Cruce. Să dăm cu tămâie împrejurul mormintelor şi să aprindem lumânări şi o candelă.

Când Părintele îmi spunea despre acestea, un om ce asculta a făcut o întrebare:

- Cuvioase Părinte, de ce la unele înmormântări domneşte pacea şi armonia, iar la altele se fac multe neorânduieli, tulburări, ba chiar certuri şi bătăi? Am auzit din bătrâni că Dumnezeu sloboade acestea, pentru ca să nu aibă parte cei morţi de aceste slujbe şi pomeni. Sfinţia voastră ce spuneţi? Care ar fi adevărul?

- Da, aşa este, cum spui dumneata s-a observat de atâtea ori acest lucru, cum la unele slujbe pentru cei repauzaţi se face atâta zarvă şi forfotă de către cei ce asistă şi umblă, de parcă ar fi purtaţi de un duh străin de colo până colo şi n-au deloc stare; iar la alţi repauzaţi domneşte atâta pace şi linişte. De aici putem înţelege că acei repauzaţi pentru care se face înmormântare sau slujbe sau panahizi, au fost nişte suflete străine cu totul de cele ale religiei şi trăind în duhul lumii şi în felurite păcate grele, nu au parte nici de acele slujbe ce se fac pentru uşurarea lor.

Diavolii plâng după sufletele pe care le pierd

Pe când părintele Nicodim vorbea, a venit o femeie credincioasă care, după ce a luat blagoslovenie, s-a aşezat pe bancă. Părintele a întrebat-o:

- Ce mai este pe la dumneavoastră?

- Bine, Cuvioase Părinte, a răspuns femeia. Astă noapte a murit mătuşa Ileana lui Ion Marcu. În noaptea când a murit, afară era zăpadă mare. În spatele casei avea o grădină cu câţiva pomi. În acea grădină s-a auzit un plânset ca de copil mic. Am aprins felinarul şi m-am dus în grădină să văd ce este. Prin zăpadă nu era nici o urmă. Am controlat toată grădina, dar n-am văzut nimic şi nici nu se mai auzea ceva. După ce am intrat în casă, plânsetul acela ca de copil s-a auzit din nou. Aşa a ţinut toată noaptea aceea până la ziuă. Ce să fie aceasta, Cuvioase Părinte?

- După cum ştim, Ileana lui Ioan Marcu a fost o femeie credincioasă şi plină de dragoste către Dumnezeu şi către aproapele. Se vede lucru că acela a fost vreun duh necurat care văzând că acel suflet s-a mântuit, plângea pentru că l-a pierdut din ghearele lui.

Femeia reluând cuvântul a zis:

- La priveghi, Cuvioase Părinte, a fost tare frumos.
- Ce fel de frumos a fost? - a întrebat părintele Nicodim.
- A fost frumos în felul că noi cântam cântări religioase, iar moşu Gheorghe Marcu ne spunea câte ceva din sfintele cărţi.
- Dar ce fel de cântări aţi cântat?
- Avem noi o carte de cântări religioase, din aceea am cântat.
- E bine să băgăm de seamă, că nu toate cântările cele religioase se pot cânta de noi. Cine cântă cântări sectare, se umple de duh demonicesc. Aveţi mare grijă cum faceţi cu cântările, ca să nu vă păgubiţi în loc să vă folosiţi.

Femeia se grăbea să nu scape maşina, iar capitolul cu cântările ce se pot cânta, a rămas a se stabili altă dată.

Să facem milostenie cu cărți pentru cei repausați

A venit după aceea un om credincios şi după ce s-a mărturisit de păcatele sale, a zis către Părintele:

- Cuvioase Părinte, a murit tatăl meu şi am venit să vă întreb ce fel de slujbe să plătesc pentru el?

- Pentru cei repauzaţi e bine a plăti Sfinte Liturghii cu panahizi, dar ştiu că acestea le vor plăti şi ceilalţi fraţi pe care îi ai. Ar fi bine ca dumneata să cumperi cărţi bune cu învăţătură Ortodoxă şi să le împărţi la cei dornici de a le citi. Deoarece în zilele noastre se găsesc de toate, însă e lipsă mare de învăţătura cea bună şi folositoare pentru suflet. Noi aşa te sfătuim să faci. Să dai în poporul nostru cât mai multe cărţi cu conţinut sănătos, căci sunt tare multe suflete în zilele noastre care mor în întunericul necunoştinţei. Cartea cea bună e ca o făclie purtătoare de lumină şi omul, când citeşte în ea, i se luminează mintea şi se hotărăşte a se pune în slujba lui Dumnezeu. Nimic de zis că foarte mult ajută pe cei repauzaţi slujbele, adică Sfintele Liturghii cu panahizi, dar cu mult mai mult îl salvează pe suflet milosteniile acestea sufleteşti, adică de a da cărţi bune în care se află o hrană a sufletului omenesc, după cuvântul cel zis de Domnul nostru Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie că „nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4, 4).

Când eram mai în putere şi făceam slujbe pentru cei repauzaţi, toţi banii ce-i primeam de la oamenii care plăteau aceste slujbe, îi dădeam pentru tipărirea sau cumpărarea de cărţi sfinte, religioase, cu conţinut sănătos, cu învăţături curat ortodoxe şi le împărţeam în popor. Astăzi, când noi nu mai putem face slujbe pentru că am slăbit, nu putem să ştim ce se face cu banii de pe slujbe. Aşa că cel mai bine şi mai sigur ar fi să cumpărăm cărţi bune şi să le dăm în popor la cei dornici. Şi într-o măsură oarecare putem plăti şi slujbe, dar mai mult şi mai mult să cumpănim în a cumpăra cărţi. Aşa făcând, ne vom folosi şi noi şi pe aproapele şi pe cei repauzaţi care aşteaptă de la noi o uşurare.

Auzind omul aceste sfaturi de la părintele Nicodim, s-a folosit foarte mult şi luând apoi blagoslovenie s-a dus la casa lui mulţumit şi întărit sufleteşte.

Cine a bătut în geam?

Eram cu un tânăr în bucătărie la mănăstirea Agapia şi scriam. Într-o dimineaţă a venit părintele Nicodim la noi şi ne-a întrebat dacă nu cumva am bătut noi în geam noaptea trecută. Noi am spus că nu. Atunci a mers la vale, la camera maicilor şi le-a întrebat şi pe ele. Dacă a văzut că nici ele n-au bătut, şi-a dat seama că vreun suflet necăjit şi amărât, sau cineva din cei trecuţi în veşnicie a bătut de câteva ori aşa de puternic, deoarece aşa era construcţia casei şi a gardurilor, încât nimeni nu reuşea să vină pe timp de noapte, dacă maicile nu dădeau drumul la poartă, care sta zi şi noapte încuiată.

Era aşa de sigur părintele Nicodim că a bătut cineva la geam, deoarece era treaz şi bătăile în geam se repetaseră de vreo trei-patru ori. N-a putut trece cu vederea această întâmplare, şi numaidecât verificând pomelnicile viilor şi al repauzaţilor, a făcut după ele o copie în trei exemplare şi le-a trimis în grabă la cele trei Mănăstiri din apropiere.

Pregătire pentru plecarea din această lume

A venit cineva să se mărturisească. Era un om trecut de 70 de ani care din copilărie îl avea de duhovnic pe părintele Nicodim. După ce s-a mărturisit, a zis:

- Cuvioase Părinte, de câte ori am venit de m-am mărturisit la Sfinţia voastră, de fiecare dată am întrebat, ba de una, ba de alta, probleme care mă frământau atunci. Acum însă am o întrebare pe care niciodată nu m-a interesat şi de care nu v-am întrebat, parcă aş fi fost nemuritor! Nu sunt mai mult de două săptămâni de când am început să slăbesc. De la o zi la alta mă gândesc numai la moarte şi nu ştiu câte zile mai am de trăit. De aceea vă rog tare mult, Cuvioase Părinte, să-mi spuneţi câte ceva cum să mă pregătesc pentru înfricoşatul ceas al despărţirii ticălosului meu suflet de trup. Aş dori să mai aud de la Sfinţia voastră şi ce să spun la ai mei: soţiei şi copiilor mei cum să facă la înmormântare şi după înmormântare, ca să pot şi eu avea nădejde în mila cea mare a lui Dumnezeu.

După ce a pus această întrebare, a tăcut şi aştepta cu mult interes să vadă ce va spune printele Nicodim, duhovnicul lui de o viaţă întreagă.

- Dragul meu fiu duhovnicesc, după cum singur ai recunoscut, că de fiecare dată m-ai întrebat câte ceva despre problemele care te frământau atunci, iar despre aceasta nu m-ai întrebat niciodată. Acum văzând că slăbeşti de la o zi la alta, ţi-ai putut da seama destul de bine că se apropie ceasul cel înfricoşat al despărţirii sufletului de trup şi deci se cere fiecărui muritor să se pregătească, pe cât se poate mai bine, ca să poată avea o nădejde în mila lui Dumnezeu. Mă bucur tare mult că mi-ai cerut aşa ceva. Uite, ia acest creion şi această bucată de hârtie, pe care să scrii ce trebuie să împlinească după plecarea din această viaţă, ca să o laşi soţiei şi copiilor pe care i-ai crescut în frica lui Dumnezeu, ca să ştie ce au de făcut. Şi sperăm că soţia, pe care ţi-a dăruit-o Dumnezeu, o să te ajute mult ca să completezi lipsurile pe care le ai, şi să te uşurezi de păcatele pe care, ca om, le-ai săvârşit pe pământ.

Aşa că noi te sfătuim ca de astăzi înainte să nu te mai ocupi de nimic altceva, decât numai pentru suflet. Ai trecut pare-mi-se de mult de hotarul vieţii, adică de 70 de ani. Să mai trăieşti zilele pe care le va rândui Dumnezeu să le mai ai aici pe pământ numai şi numai pentru o bună pregătire. Singuri trebuie să ne dăm seama că atunci când avem de plecat la un drum lung şi pentru mai multă vreme, cu câteva zile înainte de a pleca nu ne prinde somnul nici noaptea, dorind şi ostenindu-ne ca să plecăm cât mai bine pregătiţi, apoi ia să ne mai gândim noi mai bine că a pleca de aici în veşnicie, oare putem fi nepăsători şi pentru faptul că din mila lui Dumnezeu suntem în cunoştinţă despre lumea de dincolo de mormânt. Dacă nu mai poţi veni la noi să te mărturiseşti, atunci te mărturiseşti la preotul din parohie după fiecare şase săptămâni şi te împărtăşeşti cu Sfintele Taine. Să te gândeşti bine de tot, dacă nu cumva ai vreo datorie la cineva sau l-ai păgubit pe cineva cu ceva. Sau ai supărat pe cineva cu ceva şi trebuie să-ţi ceri iertare, să te împaci cu el după cum spune şi Mântuitorul în Sfânta Sa Evanghelie: „Împacă-te cu pârâşul tău pe cale". Să ai stabilit mai din vreme la vreo mănăstire ca în ziua în care vei muri să fie anunţaţi prin telefon ca să te pomenească în fiecare zi la Sfânta Liturghie. Iar dacă nu ai vreo mănăstire mai pe aproape, atunci vorbeşte cu preotul din parohie ca să-ţi facă de trei ori Slujba Sfintei Liturghii. În ziua a treia când se face slujba înmormântării; apoi în ziua a noua când se face, după putere, ceva mâncare pentru oamenii necăjiţi, după care se mai face o dată la 40 de zile Slujba Sfintei Liturghii şi masă cu mâncare, după puterea fiecăruia.

În ziua când vei muri, să ai înţelegere cu cineva ca să înceapă a citi la Psaltire zi şi noapte, fără întrerupere, până când vine preotul să plece cu repauzatul la Biserică şi de acolo la cimitir. La prapuri, la năsălie unde se pune câte o bucată de pânză sau un şervet, să faci în aşa fel ca ceea ce se pune să fie la fel, cum la una şi la alta, fără nici o deosebire. Numai la preot e bine să fie ceva mai deosebit decât la cântăreţ. La prapuri după cum am spus, în afară de prosop şi de bani, după obiceiul locului, mai pui într-o pungă şi câte o carte religioasă sau de rugăciuni. E bine ca după puterea fiecăruia să se

împartă cărţi la priveghi şi în ziua înmormântării, la nouă zile şi la patruzeci de zile. De asemenea să facem panahidă la trei luni, la şase luni, la nouă luni, la un an şi în continuare până la şapte ani. Şi, ca să nu uitaţi, citiţi: Vămile văzduhului, Judecata particulară, Priveghiul creştinesc şi Viaţa repauzaţilor, pentru că acolo găsiţi mai mult de câte ţi-am spus eu acum.

Omul şi-a luat notiţa şi, cerând blagoslovenie de la părintele Nicodim, a plecat spre casă.

Un mic testament

După ce am venit de la închisoare în anul 1968, părintele Nicodim a scris cartea „Priveghiul creştinesc” în care se arăta cum trebuie să facă creştinul dreptcredincios la înmormântarea repauzatului şi după înmormântarea lui. Atunci când copiam de pe manuscris, am întrebat pe Părintele:

- Cuvioase Părinte, îmi daţi blagoslovenie ca de pe acest caiet să scriu, în câteva pagini, un rezumat cu titlul: „Un mic testament” ca la înmormântarea mea cei ce vor să se orienteze cum să facă, să aibă în faţa lor acest „ghid” după care să se orienteze ca să nu rămână ceva trecut cu vederea.

Atunci Părintele mi-a zis:

- Da, sunt de părere. Dar după ce îl vei întocmi, să mi-l aduci ca să-l văd.

După ce l-am terminat şi i l-am prezentat, Părintele l-a examinat şi mi-a zis:

- Da, este bun şi poţi să-l mai dai şi altora care vor să-l lase urmaşilor pentru a se orienta atunci la înmormântare.

Acest „Mic Testament” l-au copiat vreo câţiva oameni mai bătrâni, care se simţeau mai aproape de sfârşit, deoarece celor mai tineri nu le convine să se gândească la moarte. M-am gândit să-l scriu şi în această carte, deoarece din mulţimea celor care o vor citi poate se vor găsi unii să aibă timpul şi dorinţa de a se gândi la moarte... În rândurile ce urmează, am făcut o spicuire din cartea mai sus amintită, care va servi ca ghid pentru a se orienta cum trebuie a se face înmormântarea drept-credincioşilor creştini:

„Când creştinul începe a slăbi de la o zi la alta, grija celor din casă este de a chema preotul paroh, pentru a-l mărturisi, după ce mai întâi a făcut o pregătire bună de spovedanie, după care trebuie a se împărtăşi cu Sfintele Taine. Este bine pentru creştinul ce se simte slăbit, să fie permanent supravegheat de cineva, ca atunci când se va despărţi sufletul lui de trup să i se pună în mână o lumânare aprinsă.

Lumânarea aprinsă în mâna muribundului arată că viaţa creştinului botezat şi îmbrăcat în Hristos a fost o lumină pentru semenii săi.

Mare ajutor aducem sufletului repauzat dacă se citeşte la Psaltire fără întrerupere cele trei zile, adică imediat după ce a repauzat şi până ce plecă cu el la cimitir.

După aceea, la straşina casei se leagă o bucată de pânză albă care însemnează biruinţa Domnului Hristos asupra păcatului, diavolului, morţii şi a iadului. Această bucată de pânză albă legată la mijloc la streaşina casei mai înseamnă şi aripile sufletului în chipul păsărilor zburătoare.

După repauzare se trag clopotele Bisericilor care vestesc creştinilor că un membru (creştin dreptcredincios) s-a despărţit din mijlocul lor şi-i îndeamnă să se roage pentru el. În acelaşi timp ele aduc aminte tuturor că ceasul acesta al morţii va veni pentru fiecare. Tragerea clopotului mai înseamnă trâmbiţa îngerului care pe toţi are să-i cheme din mormânt la înfricoşătoarea Judecată Universală.

Trupul repauzatului se spală peste tot cu apă după rânduiala creştinilor apostolici. Se stropeşte cu Sfânta Agheasmă mică şi se unge cu ulei din candelă la toate

încheieturile. În vârful unui băţ de chibrit se înfăşoară puţină vată şi, înmuindu-l în untdelemn, se face Semnul Sfintei Cruci la toate închieturile trupului. Ochii repauzatului se închid şi i se leagă fălcile arătând că el doarme un somn, mai lung decât cel obişnuit, până la sfârşitul lumii acesteia trecătoare...

Se îmbracă în cămaşă albă (sau crişma de la Botez, dacă o mai are) aceasta înseamnă înnoirea repauzatului după învierea cea de obşte. Se îmbracă apoi cu haine noi şi curate, care ne reaminteşte că Mântuitorul, după ce a murit şi coborât de pe Cruce, a fost înfăşurat cu giulgiu curat, nou şi pus în mormânt. Aceasta mai însemnează şi înnoirea după Învierea Domnului.

Fiecare repauzat se îmbracă cu haine, uniforme sau veşminte după starea şi slujba lui pe care a avut-o în această viaţă; veşminte bisericeşti pentru cler; haine militare pentru militari iar restul în haine obişnuite, dar să nu fie luxoase sau de mare preţ.

Mâinile repauzatului creştin se aşază pe piept în forma Crucii, în chip de rugăciune care însemnează că repauzatul îi roagă pe toţi şi pe toate să-l ierte apoi să se roage pentru iertarea păcatelor şi odihna lui cea veşnică. Mâinile aşezate pe piept ne reamintesc că repauzatul a încetat de a mai lucra, că el doarme cu trupul somn veşnic până la învierea de obşte acoperit cu puterea Sf. Cruci...

Pe repauzat îl scot din casă şi din Biserică cu picioarele înainte; deoarece el a intrat în lumea aceasta cu capul şi iese cu picioarele.

Trupul repauzatului se aşază, atât în casă cât şi în Biserică, îndreptat cu faţa spre răsărit. Iar pe deasupra trupului, repauzatul este acoperit cu o pânză albă, lungă de la cap până la picioare. Această pânză arată că repauzatul se află sub acoperământul Bisericii lui Dumnezeu. Aceasta mai arată şi curăţenia sufletească dobândită de repauzat prin purtarea dreptei credinţe creştineşti. Această pânză trebuie să fie albă, dar nu zugrăvită cu chipurile Sfinţilor, după cum se obişnuieşte pe alocurea de vreo câţiva ani, ca să nu se profaneze cumva sfintele icoane.

În mâna dreaptă a repauzatului creştin se pune o Sfântă Cruce de ceară, de metal sau de lemn, care arată că el a vieţuit creştineşte şi lui Hristos şi-a dat sufletul său.

Nu este îngăduit a se pune la deget sau în mâna repauzatului creştin bani, căci aceasta este o credinţă deşartă şi o superstiţie satanică. Nu este bine a se pune bani în crucea de ceară a repauzatului pentru că sfinţenia cu nesfinţenia n-au nici o legătură. Şi nu-i bine a se da bani, cofeturi, nuci sau bomboane copiilor în Biserică, deoarece se face gălăgie şi neorânduială, acestea se pot da afară.

Toiagul de ceară curată însemnează sprijinul şi lumina neînserată pentru sufletul repauzatului la trecerea din moarte la viaţă şi de pe pământ la cer. Toiagul se aduce de la Biserică acasă, a treia zi şi se dă de pomană cu un colac, la un om necăjit...

Pe pieptul repauzatului creştin, se pune o Sfântă icoană cu Învierea Domnului care ne grăieşte tainic că acesta îşi dă duhul lui Hristos, Căruia I se încredinţează.

Pe capul repauzatului se pune cununa repauzatului care însemnează vrednicia, lupta cea bună cu care toată viaţa s-a luptat cu duhurile rele, cu păcatul, cu lumea zăcândă în cel rău; şi a murit cu speranţa că va primi cununa cerească după milostivirea lui Dumnezeu şi mijlocirea Maicii Domnului şi a tuturor Sfinţilor. (Această cunună a repauzatului se confecţionează dintr-o bucată de stofă închisă, asemenea unui fes călugăresc, care se pune repauzatului pe cap, în loc de pălărie sau căciulă).

Căciula şi pălăria repauzatului se dau de pomană vreunui om lipsit şi dreptcredincios.

Florile şi verdeaţa aduse, se pun împrejurul repauzatului. Ele ne grăiesc tainic că deşi moartea este fioroasă, îngrozitoare şi foarte neplăcută, totuşi ea este calea către viaţa veşnică.

În timp ce repauzatul se află în casă, acoperim oglinda cu o basma subţire care însemnează: întristarea, tânguirea, plângerea celor vii care de scârbă nu doresc să se mai privească în oglindă.

A treia zi se urcă sufletul la cer. Sufletul, după ce se desparte de trup, mai locuieşte două zile pe pământ, iar a treia zi se urcă sufletul la cer.

Din prima seară trebuie chemat preotul la priveghi pentru a-i face slujba care se cere; iar ultima seară preotul va sfinţi darurile ce se dau de pomană pentru repauzat. Aceste daruri se dau în ascuns şi nu în public, după cuvântul Sfintei Evanghelii care zice: „Luaţi aminte ca milostenia voastră să nu o faceţi înaintea oamenilor, spre a fi văzuţi de ei. Iar de nu, plată nu veţi avea de la Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 6, 1-4).

Sfântul Ioan Gură de Aur ne învaţă ca înmormântarea să nu fie făcută cu mari cheltuieli, cu mare pompă; ci să fie modestă. mai sărăcăcioasă ca să se poată plăti slujbe pentru repauzat şi să se dea de pomană cărţi ortodoxe cu învăţătură bună care îi vor ajuta mult sufletului repauzatului la judecata particulară.

La prapori, la năsălii, pe lângă bucata de pânză sau prosoape, se poate pune şi câte o carte sfântă de rugăciune sau învăţături religioase cu conţinut ortodox.

Lumânarea aprinsă şi cele trei lumânări aprinse de la capul repauzatului acasă şi la Sfânta Biserică însemnează: Dumnezeu-Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt. Cele patru lumânări din cele patru colţuri ale sicriului însemnează cele patru Evanghelii care luminează lumea în cele patru părţi ale pământului.

Prosoapele ce se dau preotului şi cântăreţului cu lumânări aprinse însemnează marama pusă pe capul Mântuitorului, iar prosoapele de la prapori şi de la Sfânta Cruce însemnează Dumnezeiescul Semn al Sfintei Cruci.

Lăicerile, aşternuturile, punţile ce se dau de pomană celor cu adevărat săraci (iar nu rudelor) înlătură feluritele piedici satanice pe care le pune diavolul în calea sufletului la trecerea prin Vămile Văzduhului.

Ecteniile făcute pe drum, de acasă şi până la Sfânta Biserică, însemnează cele 24 de Vămi sau cercetări prin care trebuie să treacă sufletul repauzatului mergând la închinare înaintea lui Dumnezeu a treia zi.

Colacul făcut în deosebite feluri: Trei bucăţi litera (S), trei cifre de (8) şi trei juguri (O) se aseamănă cununii de spini a Mântuitorului Hristos. Cei nouă colăcei arată dorinţa ca sufletul repauzatului să fie numărat cu cele nouă cete îngereşti care pururea laudă pe Dumnezeu şi se dau de pomană la groapă în mâna omului sărac.

Se face o colivă mare de grâu îndulcită, la care se mai adaugă şi diferite aromate şi lângă ea se mai pun trei colaci şi o sticlă de vin.

Convoiul cu repauzatul, de acasă spre Sfânta Biserică, se desfăşoară astfel: întâi merge Sfânta Cruce, apoi felinarele; apoi praporii şi în mijloc pomenile, apoi sfeşnicul şi rudele repauzatului împrejur.

Sicriul cu repauzatul se duce de drept-credincioşii creştini de acasă la Sf. Biserică şi apoi la cimitir.

După ce se dă repauzatul în groapă şi se pecetluieşte de preot, cei ce au luat parte la înmormântare zic către cel repauzat: „La revedere tată!... La revedere mamă!... La revedere soţ!... soţie... prietene... ş.a. şi fac fiecare 12 metanii pentru repauzat cu cuvintele: „Doamne, iartă pe robul Tău (n) roaba Ta (n)”.

Nu este bine a se zice: „Adio tată!... adio mamă!... ş.a.m.d. ca necredincioşii! Deoarece noi ne vom revedea odată cu toţii la învierea ce de obşte, la Judecata universală.

Nu este îngăduit a se da peste groapă găină, căci acest obicei este cu totul păgânesc.

Dacă groapa se pecetluieşte de preot după darea în groapă a repauzatului, de aici rezultă că nu este îngăduit ca repauzatul să fie dezgropat la şapte ani. I se pot face slujbe şi dezlegări fără însă a se mai dezgropa. Pomenirea pentru cel repauzat se face la trei zile odată cu înmormântarea lui, apoi la nouă zile, la 40 de zile, la trei luni, la şase luni, la nouă luni, apoi la un an. Şi aşa la fiecare an, până la şapte ani...

După şapte ani se mai face pomenire la Sfânta Biserică pentru cei repauzaţi la zilele rânduite de ea.

Pomul cu felurite bunătăţi atârnate în el înseamnă Paradisul din care a căzut Adam si Eva. Pomul acesta și alte lucruri ce se dau pentru sufletul repauzatului se dau de pomană săracilor, orfanilor, văduvelor, celor cu adevărat creştini buni, care după ce au primit acele milostenii, se vor ruga pentru sufletul repauzatului şi odihna lui veşnică. Cei care dau pomană rudelor mai avute ale repauzatului, decât credincioşilor lipsiţi sau celor necredincioşi şi vicioşi, greşesc pentru că aceştia nerugându-se nici pentru ei cum se cade, nu uşurează de păcate nici sufletul repauzatului. Ba se poate întâmpla ca folosind lucrurile primite de pomană, la facerea feluritelor păcate, să-l îngreuneze şi mai mult în osândă pe repauzat; şi chiar şi pe cei care i-au dat pomană.

La înmormântarea creştinilor drept-credincioşi nu este cuviincios ca femeile să umble cu părul capului despletit şi nici bărbaţii cu capul descoperit.

Nu este bine ca înmormântările să se facă în zi de Duminică sau Sărbătoare, dacă se poate şi nu intervin situaţii urgente.

De asemenea nu este potrivit ca să ne îmbrăcăm cu haine negre de doliu, deoarece noi aici nu avem cetate stătătoare; ci pe ceea viitoare o căutăm. Şi că noi aici suntem numai nişte călători, aşa că despărţirea noastră de cei dragi nu este definitivă; ci numai până la Judecată Universală, când sufletul care s-a despărţit de trupul său se va uni iarăşi cu el şi vom fi iarăşi cu toţii. De aceea nu ne este îngăduit ca la despărţirea de cei dragi ai noştri să ne întristăm peste măsură. Este adevărat că te doare inima când te desparţi de cel care a fost cu tine o viaţă întreagă şi e şi firesc că nu poţi fi nepăsător. Aceasta da, este adevărat şi nici Legea lui Dumnezeu nu te opreşte ca să plângi şi să te întristezi. Dar plânsul şi întristarea ta să fie cu măsură. Să fie cumpătat şi să nu ajungi la disperare. Plânsul tău trebuie să fie amestecat cu nădejde în viaţa cea de veci, că noi iarăşi ne vom revedea cu toţii şi vom petrece în vecii vecilor. Amin...

Repausatului i se va citi continuu Psaltirea

Un tânăr care a venit să se mărturisească la părintele Nicodim, după ce a luat blagoslovenie, a zis:

- Cuvioase Părinte, când am ajuns aici la mănăstire, am intrat în biserică să mă închin pe la icoane. Aici am văzut că era un sicriu cu o maică repauzată şi de o parte şi de alta a sicriului erau câteva maici care citeau în taină la Psaltire. Oare numai la maici e bine de citit la Psaltire sau şi pentru noi mireni ar fi bine?

- Da, este bine ca şi mirenilor, în timpul celor trei zile cât stă în casă repauzatul, să se citească Psaltirea fără întrerupere. Şi am pomenit ca să se facă cunoscut acest obicei, de a se citi Psaltirea, atât în părţile noastre, cât şi în alte părţi. Foarte mult ajută pe bietul suflet re pauzat, această citire a Psaltirii.

Ce să facem pentru cei ce mor în păcate de moarte?

În timp ce Părintele ne vorbea despre valoarea postului, a venit o femeie tare necăjită, care voia să plătească slujbe pentru soţul ei care a murit cu vreo săptămână în urmă. Mai înainte de a-i primi pomelnicul, Părintele a întrebat-o:

- Dar soţul dumitale, când a murit, a fost mărturisit şi împărtăşit cu Sfintele Taine?

- Cuvioase Părinte, nici nu voia să audă de aşa ceva. Toată viaţă lui i-a plăcut să stea numai prin cârciumi. La biserică nu voia să meargă niciodată. Era cu totul străin şi nici nu voia să audă de aşa ceva.

Atunci Părintele a sfătuit-o zicând:

- Să dai de pomană, după posibilitate, cărţi cu învăţătură ortodoxă pentru sufletul lui, ca să se mai uşureze cu ceva, iar slujbe nu-i bine să plăteşti, pentru că acestea supără pe Dumnezeu mai mult.

Femeia a plecat, iar părintele Nicodim a zis către noi:

- Vai de sufletul care moare în păcate de moarte şi nemărturisit, mai bine nu se mai năştea un asemenea om, căci nu se mai poate salva în veac. Omul beţiv sau desfrânat sau care moare în duşmănie cu cineva sau nemărturisit de păcatele sale, e vai de sufletul lui. Care însă s-a mărturisit de toate păcatele sale cu părere de rău şi a murit împărtăşit cu Sf. Taine, iar rudele sale fac tot ce pot pentru a-l salva, adică plătesc slujbe, Sf. Liturghii cu panahizi pe la biserici şi mănăstiri, îl pot salva.

Ce rost au colacul si coliva?

Când bătrâna a observat că Părintele a încetat de a mai spune ceva, a reluat cuvântul şi a zis:

- Cuvioase Părinte, iertaţi-mă, că îndrăznesc să vă mai întreb ceva. În unele părţi din ţara noastră se face parastas numai cu colivă fără colac. Eu am fete căsătorite pe la Bucureşti şi în alte oraşe şi merg la biserică de fac parastas numai cu colivă, fără colac, cum se face la noi. Şi nici la înmormântări nu se fac capete, prinoase, ca la noi. Oare cum e mai bine? Părintele a zis:

- La parastas, ca şi la înmormântare, colacul simbolizează veşnicia, iar coliva din grâu arată credinţa în învierea morţilor. După rânduiala aşezată de Sfinţii Părinţi în Biserica noastră Ortodoxă, trebuie neapărat la parastas să fie colac şi colivă, iar la înmormântare să se facă şi capete, aşa cum se arată în *Vămile văzduhului* şi în

Priveghiul creştinesc. La mare nevoie, se face şi după cum poate omul, se pregăteşte cu o pâine sau două, cu prăjituri sau cozonac, pască, însă acestea le pun în pridvorul bisericii şi nu în biserică.

Obiceiuri păgâneşti la înmormântări

Mama mea fiind răposată de curând, eu am adus nişte pomelnice pe care le-am scos din buzunar să le dau Părintelui. Întâi i-am dat pomelnicul pentru mama mea care trecuse la cele veşnice de vreo câteva zile. După aceea i-am povestit tot ceea ce s-a petrecut la înmormântare, zicând:

- Cuvioase Părinte, mama mea, cu o săptămână mai înainte de a muri, a spus tatălui meu şi celorlalţi fraţi ai mei, ca să mă lase pe mine a rândui cele ce se fac la înmormântare. Atât tata cât şi ceilalţi fraţi ai mei s-au învoit aşa, după cum a spus mama. O soră mai mică a mamei, a zis către mine mai înainte de înmormâtare:

- Și ce ai să mai faci tu, dacă am să vin și am să bocesc pe sora mea, care mi-a fost ca şi o mamă?

Eu i-am răspuns cu hotărâre:

- Nimic altceva nu-ţi fac, decât că te iau de mână şi te dau afară din casă! la care ea a răspuns:

- Dar ce? Aşa te învaţă cărţile pe care le citeşti tu?

- Da. Aşa mă învaţă, deoarece şi Domnul nostru Iisus Hristos a scos afară din templu pe cei ce făceau acolo neorânduieli şi le-a răsturnat chiar şi mesele (Ioan 2, 15).

Auzind ea acestea, i-a zis tatei:

- Dar ce, bădie Costică? Nu eşti mata stăpân în casa aceasta?

Tata care a auzit de la început discuţia ce am avut-o cu ea, i-a zis liniştit:

- Da, eu sunt cel mai mare, dar vezi că mama lui i-a dat împuternicire să rânduiască el după cum ştie cele de înmormântare. Aşa că eu nu mă amestec, ci îl las pe el de la început şi până la sfârşit.

Auzind aceste cuvinte de la tata, s-a potolit de-a binelea. Și nici ea nici altele ca ea dintre celelalte rudenii, n-au îndrăznit să bocească, deşi mama a avut patru surori şi o fată, care au iubit-o drept aşa cum se spune la carte, cu „inimă de mamă" adevărată.

Drept să vă spun, Cuvioase Părinte, la început am vrut să mă retrag, să las pe tata sau pe fratele meu cel mai mare să rânduiască cele de la înmormântare, dar moşu Gheorghe Marcu mi-a zis să nu părăsesc postul de răspundere ce mi s-a încredinţat de mama mea.

- Chiar dacă n-ai să faci tot ce trebuie făcut, în schimb mai pui piedică pentru a nu se face neorânduieli. Căci nu numai la nuntă, ci şi la înmormântări se practică fel de fel de obiceiuri păgâneşti.

- Și eu l-am ascultat pe moşu Gheorghe Marcu, aşa după cum m-aţi învăţat Sfinţia voastră, deoarece nu aş fi reuşit să vin aici ca să vă întreb, fiind timpul tare scurt, deoarece mama a murit joi la 12, iar sâmbătă la 12 a fost înmormântată, ca să nu facem înmormântarea în zi de duminică. Cu rugăciunile Cuvioşiei voastre, s-a înlăturat orice piedică şi ispită, mai presus de puterea noastră şi nu suntem vrednici a mulţumi lui Dumnezeu, care ne-a ajutat în chip minunat de a ieşi înmormântarea aşa după cum ne-aţi învăţat, Sfinţia voastră. Mama mea a primit la ultima mărturisire ce a făcut-o la Sfinţia voastră, 24 de cărţi de citit. Şi pentru că ea nu ştia carte, i-a citit tata 16 cărţi, iar 8 cărţi au rămas necitite. Ce mă învăţaţi să fac în cazul acesta?

Părintele a stat gânditor câteva minute, apoi mi-a zis:

- Uite ce ai să faci. Mergi la mănăstirea Runcu, care este în apropierea oraşului Buhuşi şi ai să găseşti acolo pe părintele Neculai Chiuaru, ipodiaconul. Spune-i

lui că am zis noi să citească oamenilor ce vin acolo la mănăstire, acele opt cărţi ce au rămas din canonul mamei frăţiei tale. Dă-i nota cum se numesc acele cărţi şi plăteşte-i lui osteneala ce o face. Aşa făcând, sperăm că mama frăţiei tale se va uşura de canonul ce i-a rămas nefăcut.

Acest lucru s-a întâmplat în luna iulie 1955. Iar la doi ani şi jumătate a repauzat şi tatăl meu. Lui tata i-a dat de canon la ultima mărturisire 72 de cărţi, pentru că ştia carte, din care a citit 22 şi 50 i-au rămas. De data aceasta, părintele Nicodim a zis să cumpăr, cu banii ce i-am primit de la moştenirea vândută, 50 de cărţi pe care să le dau de pomană. Şi aşa a socotit Părintele că ar fi bine de făcut.

Privegheați şi vă rugați

Aşteptam cu toţii, aproape două camere pline de bărbaţi, femei şi tineret, la maici în deal, pe părintele Nicodim şi, după cum ne-a promis că vine, a venit. După ce a venit, am primit rând pe rând blagoslovenie şi, aşezându-ne, aşteptam să auzim cuvânt de folos.

Părintele s-a apropiat de icoane, care erau frumos aşezate pe peretele de răsărit şi, punându-şi ochelarii, s-a uitat nemişcat câteva minute la icoana Sfântului Mina; şi întorcându-se spre noi, a zis:

- Uitaţi-vă dumneavoastră la această icoană. Sfântul Mina a fost general de armată şi purta podoabă bărbătească, iar astăzi unii oameni, chiar şi din cei mai bătrâni, nu mai vor să poarte podoabă, ba nici măcar mustaţă, ci o leapădă la gunoi pentru a se asemăna femeilor. Dumnezeu i-a făcut pe ei bărbaţi, iar ei se trudesc mereu a se sluţi, a modifica şi corecta această măreaţă operă a Creatorului. Unii bărbaţi sunt aşa de străini

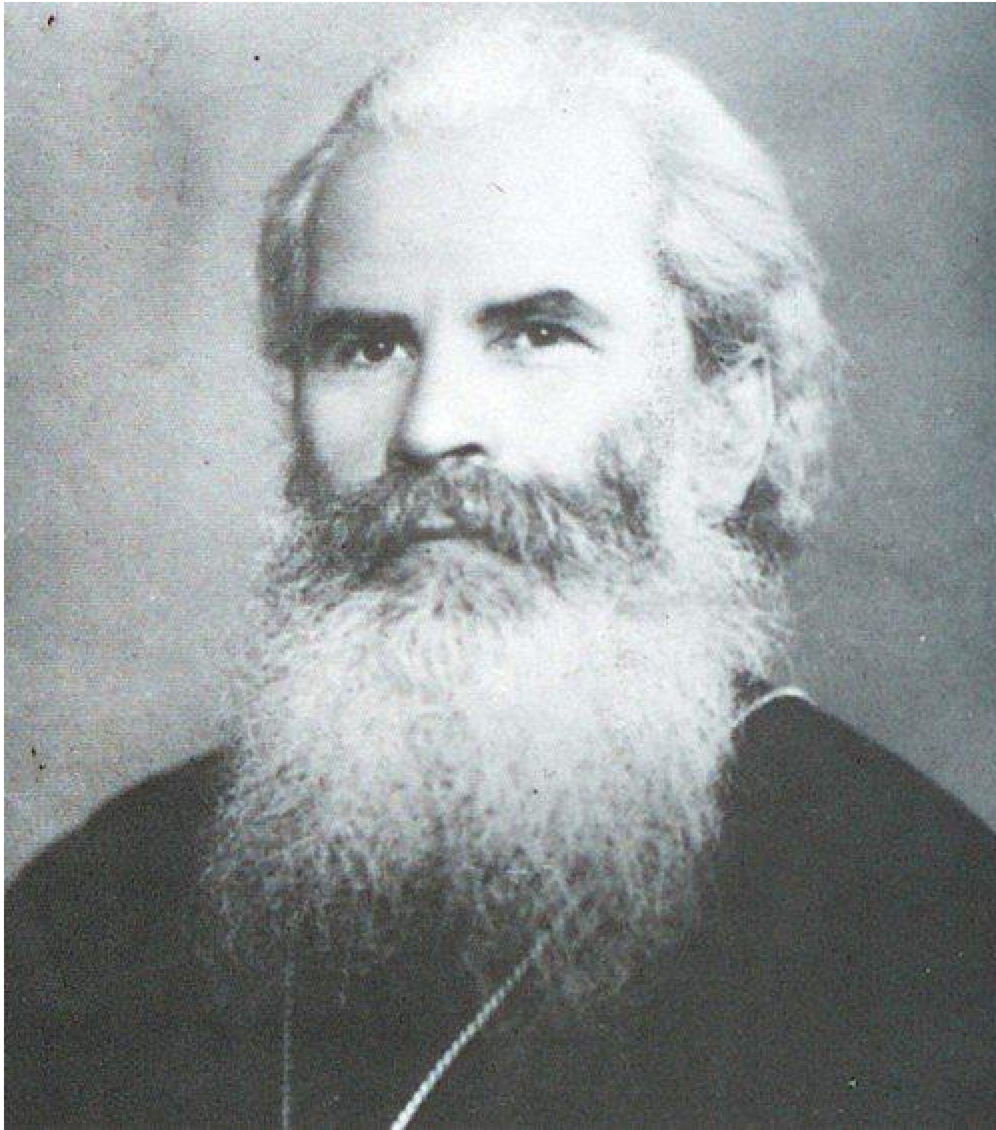
de învăţătura Sfântă, încât nici măcar nu-şi pot da seama de acest groaznic păcat. Ba unii mai şi batjocoresc pe cei ce poartă podoabă bărbătească, şi-i privesc cu duşmănie şi dispreţ. La această stare de înjosire ne-a adus şi ne aduce lipsa de învăţătură a cuvântului Dumnezeiesc.

Şi arătând pe a doua icoană, care reprezenta pe Sfântul Ioan Botezătorul, a zis iarăşi:

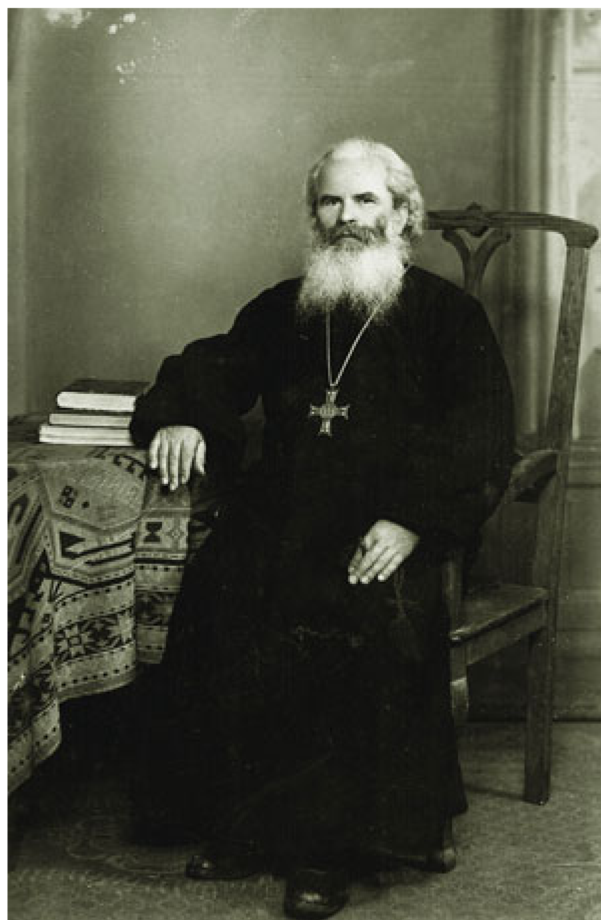
- Vedeţi această icoană a Sfântului Ioan Botezătorul cu aripi ca îngerul şi cu o tipsie în mână, având pe ea cinstitul lui cap? Vrea să ne spună că şi-a pus capul pentru dragostea Stăpânului, iar noi suntem aşa de reci, aşa de înstrăinaţi de Dumnezeu încât nu facem nimic, sau prea puţin, pentru dragostea Stăpânului nostru Iisus Hristos, Cel ce şi-a vărsat ultima picătură de Sânge pe Sfânta Cruce ca să ne răscumpere. Sfântul Ioan şi-a pus capul pentru Dumnezeu. Are cu ce se arăta înaintea Dreptului Judecător. Sfântul Ioan a petrecut o viaţă de pustnic şi la urmă şi-a pus şi capul. Să ne ostenim şi noi în bine. Să ducem o viaţă curată şi plină de fapte bune, pentru că nu ştim ziua şi ceasul plecării de aici.

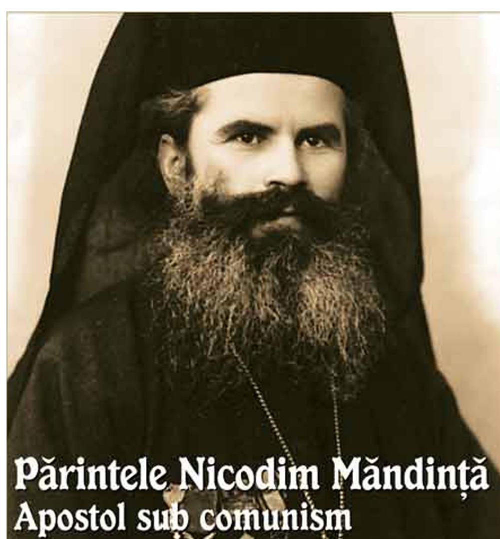
Şi, pentru că erau mulţi care aşteptau să se mărturisească, căci erau veniţi de multă vreme, Părintele a făcut molitfa de spovedanie şi a mărtuisit pe o bună parte din cei care se grăbeau; iar pe restul i-a mărturisit a doua zi.

Poze

Părintele Nicodim Măndință
Apostol sub comunism